Verslag LPG Noord

Datum: 22 December 2021

Aanwezig: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] (voorzitter), [redacted] (notulen)

Mededelingen

- Extra agendapunt toevoegen: Bijeenkomst maandag 19 dec over Noorder IJplas en CD terrein
- In het vervolg zal het voorzitterschap van de LPG bij [redacted] liggen
- In het nieuwe jaar zal [redacted] starten als junior Omgevingsmanager. Zij zal de notulen van de LPG overleggen maken.
- De notulen van dit overleg zullen op z'n vroegst in de 2e week van januari worden gezonden aan de leden van het LPG.

Notulen 8 december vastgesteld

Communicatie

- Communicatie over Noorder IJplas met [redacted] afgestemd: goede informatieavond, de context had beter mogen worden geschetst, inhoud van NRD had beter mogen worden toegelicht, helaas kregen de tegenstanders nog de ruimte om algemeen kritiek op 'wind' te uiten via de chat + de voorzitter pikte dit op als vragen voor het publiek.
- Volgend jaar communiceren over terugkoppelen afwegingskader en hoe verder naar handreiking (en in algemeen reflectiefase)
- Strategie voor komende tijd: doel afwegingskader nogmaals benoemen, wat levert de reflectiefase verder op, uitleg over handreiking participatie, samenwerking en sturing
- [redacted] organiseert in januari een overleg met alle communicatieadviseurs van stadsdelen en buurgemeenten
- Besluitvormingspagina op website www.amsterdam.nl/windenergie vernieuwd
-

Bijeenkomst Noorder IJplas

- 89 (75 externe: bewoners coöperaties) aanwezig – grote opkomst
- Externe bureau iets minder technisch NRD kunnen verwoorden
- Sessie liet zien: hoe moeilijk dit proces is
- NRD helemaal doorlezen en dan zienswijze indienen
- Voor de 'gewone' Noordelingen is dit niet te doen
- Gemis – tijdbalk / proces overzicht
- Idee: Woordenboekje in de FAQ – veel vakjargon
- Lering uit Noorder IJplas ook als input handreiking? NRD moet afwegingskader

- Noorder IJplas & CD als vast punt op de agenda bij LPG – zodat verloop beide processen (reflectiefase en Noorder IJplas)

Stand van zaken

- alle input vanuit klankbordgroepen (stedelijk, natuur, gezondheid en 4 lokale klankbordgroepen) is gesorteerd, verwerkt en gebundeld. Alle inhoudelijk (aanvullende) informatie wat betreft thema's en onderwerpen is toegevoegd aan het afwegingskader. Opmerkingen/vragen over proces zijn gebundeld en worden meegenomen in het nieuwe jaar in de gesprekken over de handreiking over participatie, samenwerking en sturing.
- Verwerking opmerkingen op afwegingskader gedaan vanuit lokale klankbordgroepen.
- Stukken Afwegingskader richting map WH, daarna door naar college (18 jan), commissie (11 feb) en raad (16 feb).
- Windenergie in commissie FED van jan en februari besproken.
- Evaluatie RES Amsterdam is uitgevoerd door Universiteit Leiden nav twee moties. Evaluatie met begeleidende raadsinformatiebrief wordt in januari gedeeld via de Dagmail.
- 11 januari is een inspreekavond over windenergie nav raadsinformatiebrief over Reflectiefase
- Twee berichten van Windalarm: 1) nieuwsbericht dat iedereen uit KBG stapt en 2) een manifest dat participatie, natuur en gezondheid goed moeten geborgd worden, ondertekend door 50 mensen uit de klankbordgroepen. Overigens stapt niemand uit de KBG-en, dus een loos dreigement.

Klankbordgroep Noord – geluiden:

- KBG-Noord is een onstuimige groep, met rebelsheid. Leden lopen ook weg helaas. Liefst nemen zij het roer volledig over en bepalen helemaal zelf hoe zij invulling geven aan de KBG.
- Evengoed hebben zij in de laatste KBG hun adviezen gegeven op het lokale deel van het document Signalen uit de Stad.
- Dit is terug te vinden in het verslag van het overleg, inclusief nagezonden mails.
- Hun adviezen betreffen o.a.: aandacht volkstuinparken, lage inkomensgroepen die langs de A10 wonen en dit er ook nog bij krijgen, BPL-status van het gebied + andere beschermingsregiems van de provincie, weidsheid van het landschap (ook horizonvervuiling), biodiversiteit, …
- De KBG-en krijgen tkn de verslagen toegezonden.
- In het nwe jaar, 4e week van jan., krijgen zij terugkoppeling over wat is verwerkt in 'Signalen uit de Stad' en op welke wijze.
- [redacted] geeft aan dat de naam 'Afwegingskader' ongelukkig is gekozen, want het kader is een document waar de zorgen en behoeften over komst van windmolens bundelt. Het wordt daarom in het vervolg 'Signalen uit de Stad' genoemd. Het document kan later als naslagwerk worden gebruikt in latere besluitvorming.

Zonnepanelen Noorderij Plas

- [redacted] vraagt hoe het ziet met het zoekgebied voor zon op de Noorder IJplas, want tijdens de scenario's sessies in 2020 was het toch duidelijk dat er geen zon op water moest. [redacted] geeft

aan dat nav een motie (ingediend tijdens raad van 26/27 mei 2021) de Noorder IJplas toch als zoekgebied zon is aangewezen.

Addendum Plan MER Wind op Land van de Provincie Noord Holland

- Het addendum Plan MER wind op land wordt nog benoemd om mee te nemen. Dit wordt ook door leden van de klankbordgroepen aangedragen. Team RES Wind kijkt er naar in het nieuwe jaar.
- [redacted] geeft aan dat een project-MER (dus locatie specifiek) verplicht is, maar dat het ook mogelijk is om een plan-MER voor heel Amsterdam te doen. Dan vindt er ook een afweging/prioritering tussen de verschillende zoekgebieden plaats. Er wordt gekeken naar alle zoekgebieden in Amsterdam en ook in relatie tot elkaar wat geschikte locaties/zoekgebieden voor windenergie zijn. Het RES team heeft aangegeven bij de wethouder dat zij een plan-MER wenselijk achten. Maar daar is verder nog niks over besloten.
- [redacted] stuurt het addendum van de provincie op naar [redacted] en [redacted]. (Dat heeft ze op 22 december meteen gedaan).

Handreiking participatie, samenwerking en sturing

- Alleen de naam is er, maar over inhoud en vorm is nog niet veel bekend. In de 2e week van jan. brainstormt het team RES Wind hierover. In de 3e week van januari vindt een 2e brainstorm plaats, waarvoor ook leden van de LPG zijn uitgenodigd.
- In deze brainstormen bepalen wij ook of wij hier gesprekken over voeren met belanghebbenden, waaronder klankbordgroepen, stadsdelen en buurgemeenten en op welke wijze.
- Wederom ook weer voldoende aandacht communicatie: blijven communiceren over het proces en kijken hoe we meer mensen kunnen bereiken.
- Als de handreiking in voorjaar 2022 wordt afgerond dan is ook de reflectiefase afgelopen.

WVTTK

- Uitvoeringsprogramma RES Noord-Holland is openbaar, gaat in het nieuwe jaar ook langs college.
- Zie uitvoeringsprogramma hier: https://energieregionhz.nl/uitvoeringsprogramma
- Wandeling in zoekgebieden gaan we doen in het nieuwe jaar. [redacted] (nieuwe junior omgevingsmanager) pakt dit vanaf 10 januari op.

Verslag LPG Noord

Datum: 22 December 2021

Aanwezig: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] (voorzitter), [redacted] (notulen)

Mededelingen

- Extra agendapunt toevoegen: Bijeenkomst maandag 19 dec over Noorder IJplas en CD terrein
- In het vervolg zal het voorzitterschap van de LPG bij [redacted] liggen
- In het nieuwe jaar zal [redacted] starten als junior Omgevingsmanager. Zij zal de notulen van de LPG overleggen maken.
- De notulen van dit overleg zullen op z'n vroegst in de 2e week van januari worden gezonden aan de leden van het LPG.

Notulen 8 december vastgesteld

Communicatie

- Communicatie over Noorder IJplas met [redacted] afgestemd: goede informatieavond, de context had beter mogen worden geschetst, inhoud van NRD had beter mogen worden toegelicht, helaas kregen de tegenstanders nog de ruimte om algemeen kritiek op 'wind' te uiten via de chat + de voorzitter pikte dit op als vragen voor het publiek.
- Volgend jaar communiceren over terugkoppelen afwegingskader en hoe verder naar handreiking (en in algemeen reflectiefase)
- Strategie voor komende tijd: doel afwegingskader nogmaals benoemen, wat levert de reflectiefase verder op, uitleg over handreiking participatie, samenwerking en sturing
- [redacted] organiseert in januari een overleg met alle communicatieadviseurs van stadsdelen en buurgemeenten
- Besluitvormingspagina op website www.amsterdam.nl/windenergie vernieuwd
-

Bijeenkomst Noorder IJplas

- 89 (75 externe: bewoners coöperaties) aanwezig – grote opkomst
- Externe bureau iets minder technisch NRD kunnen verwoorden
- Sessie liet zien: hoe moeilijk dit proces is
- NRD helemaal doorlezen en dan zienswijze indienen
- Voor de 'gewone' Noordelingen is dit niet te doen
- Gemis – tijdbalk / proces overzicht
- Idee: Woordenboekje in de FAQ – veel vakjargon
- Lering uit Noorder IJplas ook als input handreiking? NRD moet afwegingskader

- Noorder IJplas & CD als vast punt op de agenda bij LPG – zodat verloop beide processen (reflectiefase en Noorder IJplas)

Stand van zaken

- alle input vanuit klankbordgroepen (stedelijk, natuur, gezondheid en 4 lokale klankbordgroepen) is gesorteerd, verwerkt en gebundeld. Alle inhoudelijk (aanvullende) informatie wat betreft thema's en onderwerpen is toegevoegd aan het afwegingskader. Opmerkingen/vragen over proces zijn gebundeld en worden meegenomen in het nieuwe jaar in de gesprekken over de handreiking over participatie, samenwerking en sturing.
- Verwerking opmerkingen op afwegingskader gedaan vanuit lokale klankbordgroepen.
- Stukken Afwegingskader richting map WH, daarna door naar college (18 jan), commissie (11 feb) en raad (16 feb).
- Windenergie in commissie FED van jan en februari besproken.
- Evaluatie RES Amsterdam is uitgevoerd door Universiteit Leiden nav twee moties. Evaluatie met begeleidende raadsinformatiebrief wordt in januari gedeeld via de Dagmail.
- 11 januari is een inspreekavond over windenergie nav raadsinformatiebrief over Reflectiefase
- Twee berichten van Windalarm: 1) nieuwsbericht dat iedereen uit KBG stapt en 2) een manifest dat participatie, natuur en gezondheid goed moeten geborgd worden, ondertekend door 50 mensen uit de klankbordgroepen. Overigens stapt niemand uit de KBG-en, dus een loos dreigement.

Klankbordgroep Noord – geluiden:

- KBG-Noord is een onstuimige groep, met rebelsheid. Leden lopen ook weg helaas. Liefst nemen zij het roer volledig over en bepalen helemaal zelf hoe zij invulling geven aan de KBG.
- Evengoed hebben zij in de laatste KBG hun adviezen gegeven op het lokale deel van het document Signalen uit de Stad.
- Dit is terug te vinden in het verslag van het overleg, inclusief nagezonden mails.
- Hun adviezen betreffen o.a.: aandacht volkstuinparken, lage inkomensgroepen die langs de A10 wonen en dit er ook nog bij krijgen, BPL-status van het gebied + andere beschermingsregiems van de provincie, weidsheid van het landschap (ook horizonvervuiling), biodiversiteit, …
- De KBG-en krijgen tkn de verslagen toegezonden.
- In het nwe jaar, 4e week van jan., krijgen zij terugkoppeling over wat is verwerkt in 'Signalen uit de Stad' en op welke wijze.
- [redacted] geeft aan dat de naam 'Afwegingskader' ongelukkig is gekozen, want het kader is een document waar de zorgen en behoeften over komst van windmolens bundelt. Het wordt daarom in het vervolg 'Signalen uit de Stad' genoemd. Het document kan later als naslagwerk worden gebruikt in latere besluitvorming.

Zonnepanelen Noorderij Plas

- [redacted] vraagt hoe het ziet met het zoekgebied voor zon op de Noorder IJplas, want tijdens de scenario's sessies in 2020 was het toch duidelijk dat er geen zon op water moest. [redacted] geeft

aan dat nav een motie (ingediend tijdens raad van 26/27 mei 2021) de Noorder IJplas toch als zoekgebied zon is aangewezen.

Addendum Plan MER Wind op Land van de Provincie Noord Holland

- Het addendum Plan MER wind op land wordt nog benoemd om mee te nemen. Dit wordt ook door leden van de klankbordgroepen aangedragen. Team RES Wind kijkt er naar in het nieuwe jaar.
- [redacted] geeft aan dat een project-MER (dus locatie specifiek) verplicht is, maar dat het ook mogelijk is om een plan-MER voor heel Amsterdam te doen. Dan vindt er ook een afweging/prioritering tussen de verschillende zoekgebieden plaats. Er wordt gekeken naar alle zoekgebieden in Amsterdam en ook in relatie tot elkaar wat geschikte locaties/zoekgebieden voor windenergie zijn. Het RES team heeft aangegeven bij de wethouder dat zij een plan-MER wenselijk achten. Maar daar is verder nog niks over besloten.
- [redacted] stuurt het addendum van de provincie op naar [redacted] en [redacted] (Dat heeft ze op 22 december meteen gedaan).

Handreiking participatie, samenwerking en sturing

- Alleen de naam is er, maar over inhoud en vorm is nog niet veel bekend. In de 2e week van jan. brainstormt het team RES Wind hierover. In de 3e week van januari vindt een 2e brainstorm plaats, waarvoor ook leden van de LPG zijn uitgenodigd.
- In deze brainstormen bepalen wij ook of wij hier gesprekken over voeren met belanghebbenden, waaronder klankbordgroepen, stadsdelen en buurgemeenten en op welke wijze.
- Wederom ook weer voldoende aandacht communicatie: blijven communiceren over het proces en kijken hoe we meer mensen kunnen bereiken.
- Als de handreiking in voorjaar 2022 wordt afgerond dan is ook de reflectiefase afgelopen.

WVTTK

- Uitvoeringsprogramma RES Noord-Holland is openbaar, gaat in het nieuwe jaar ook langs college.
- Zie uitvoeringsprogramma hier: https://energieregionhz.nl/uitvoeringsprogramma
- Wandeling in zoekgebieden gaan we doen in het nieuwe jaar. [redacted] (nieuwe junior omgevingsmanager) pakt dit vanaf 10 januari op.

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Noord
Datum: woensdag 19 januari (14:00-15:00 uur)
Voorzitter: [redacted]

Agenda LPG Noord 19 januari 2021:

- Opening, mededeling,
- Verloop proces : o.a. bespreking in commissie en raad in febr., afronden van handreiking Participatie en Governance in voorjaar 2022, daarna afsluiten reflectiefase.
- Signalen uit de Stad en stukken Online raadpleging en Context Mapping staan naar verwachting vanaf 21 jan online (toegankelijk via https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/)
- Terugblik Inspreekavond Reflectiefase RES / Wind Amsterdam commissie FED 11-01-2022 (terugkijk link Inspreekavond)
- Excursie zoekgebieden windmolens (ambtelijk); doel en invulling (wie moeten we nog (extra) uitnodigen?)
- Volgende KBG; wat staat op de agenda?
- Brainstorm Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing.
- Wvttk + rondvraag

-

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Noord
Datum: woensdag 19 januari (14:00-15:00 uur)
Voorzitter: [redacted]

Agenda LPG Noord 19 januari 2021:

- Opening, mededeling,
- Verloop proces : o.a. bespreking in commissie en raad in febr., afronden van handreiking Participatie en Governance in voorjaar 2022, daarna afsluiten reflectiefase.
- Signalen uit de Stad en stukken Online raadpleging en Context Mapping staan naar verwachting vanaf 21 jan online (toegankelijk via https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/)
- Terugblik Inspreekavond Reflectiefase RES / Wind Amsterdam commissie FED 11-01-2022 (terugkijk link Inspreekavond)
- Excursie zoekgebieden windmolens (ambtelijk); doel en invulling (wie moeten we nog (extra) uitnodigen?)
- Volgende KBG; wat staat op de agenda?
- Brainstorm Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing.
- Wvttk + rondvraag

-

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Zuidoost
Datum: donderdag 20 januari 2021 - 10:00-11:00
Voorzitter: [redacted]

Agenda - LPG Zuidoost– 20 januari 2021:

- Opening, mededeling,
- Verloop proces : o.a. bespreking in commissie en raad in febr., afronden van handreiking Participatie en Governance in voorjaar 2022, daarna afsluiten reflectiefase.
- Signalen uit de Stad en stukken Online raadpleging en Context Mapping staan naar verwachting vanaf 21 jan online (toegankelijk via https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/)
- Terugblik Inspreekavond Reflectiefase RES / Wind Amsterdam commissie FED 11-01-2022 (terugkijk link Inspreekavond)
- Excursie zoekgebieden windmolens (ambtelijk); doel en invulling (wie moeten we nog (extra) uitnodigen?)
- Volgende KBG; wat staat op de agenda?
- Brainstorm Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing.
- Wvttk + rondvraag

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Zuidoost
Datum: donderdag 20 januari 2021 - 10:00-11:00
Voorzitter: [redacted]

Agenda - LPG Zuidoost– 20 januari 2021:

- Opening, mededeling,
- Verloop proces : o.a. bespreking in commissie en raad in febr., afronden van handreiking Participatie en Governance in voorjaar 2022, daarna afsluiten reflectiefase.
- Signalen uit de Stad en stukken Online raadpleging en Context Mapping staan naar verwachting vanaf 21 jan online (toegankelijk via https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/)
- Terugblik Inspreekavond Reflectiefase RES / Wind Amsterdam commissie FED 11-01-2022 (terugkijk link Inspreekavond)
- Excursie zoekgebieden windmolens (ambtelijk); doel en invulling (wie moeten we nog (extra) uitnodigen?)
- Volgende KBG; wat staat op de agenda?
- Brainstorm Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing.
- Wvttk + rondvraag

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Nieuw-West/Haven
Datum: Donderdag 20 januari (15:00-16:00 uur)
Voorzitter: [redacted]

Agenda - LPG Nieuw-West – 20 januari 2021:

- Opening, mededeling,
- Verloop proces : o.a. bespreking in commissie en raad in febr., afronden van handreiking Participatie en Governance in voorjaar 2022, daarna afsluiten reflectiefase.
- Signalen uit de Stad en stukken Online raadpleging en Context Mapping staan naar verwachting vanaf 21 jan online (toegankelijk via https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/)
- Terugblik Inspreekavond Reflectiefase RES / Wind Amsterdam commissie FED 11-01-2022 (terugkijk link Inspreekavond)
- Excursie zoekgebieden windmolens (ambtelijk); doel en invulling (wie moeten we nog (extra) uitnodigen?)
- Volgende KBG; wat staat op de agenda?
- Brainstorm Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing.
- Wvttk + rondvraag

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Nieuw-West/Haven
Datum: Donderdag 20 januari (15:00-16:00 uur)
Voorzitter: [redacted]

Agenda - LPG Nieuw-West – 20 januari 2021:

- Opening, mededeling,
- Verloop proces : o.a. bespreking in commissie en raad in febr., afronden van handreiking Participatie en Governance in voorjaar 2022, daarna afsluiten reflectiefase.
- Signalen uit de Stad en stukken Online raadpleging en Context Mapping staan naar verwachting vanaf 21 jan online (toegankelijk via https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/)
- Terugblik Inspreekavond Reflectiefase RES / Wind Amsterdam commissie FED 11-01-2022 (terugkijk link Inspreekavond)
- Excursie zoekgebieden windmolens (ambtelijk); doel en invulling (wie moeten we nog (extra) uitnodigen?)
- Volgende KBG; wat staat op de agenda?
- Brainstorm Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing.
- Wvttk + rondvraag

Agenda Lokale Procesgroep windrichting Nieuw-West/Haven
Datum: Donderdag 20 januari (15:00-16:00 uur)
Voorzitter: [redacted]

Agenda - LPG Nieuw-West – 20 januari 2021:

- Opening, mededeling,
- Verloop proces : o.a. bespreking in commissie en raad in febr., afronden van handreiking Participatie en Governance in voorjaar 2022, daarna afsluiten reflectiefase.
- Signalen uit de Stad en stukken Online raadpleging en Context Mapping staan naar verwachting vanaf 21 jan online (toegankelijk via https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/)
- Terugblik Inspreekavond Reflectiefase RES / Wind Amsterdam commissie FED 11-01-2022 (terugkijk link Inspreekavond)
- Excursie zoekgebieden windmolens (ambtelijk); doel en invulling (wie moeten we nog (extra) uitnodigen?)
- Volgende KBG; wat staat op de agenda?
- Brainstorm Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing.
- Wvttk + rondvraag

LPG Nieuw-West

Datum: 23 december 2021

Aanwezig: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] (notulisten), [redacted] (Voorzitter)

Mededelingen

- In het vervolg zal het voorzitterschap van de LPG bij [redacted] liggen
- In het nwe jaar zal [redacted] starten als junior Omgevingsmanager. Zij zal de notulen van de LPG overlegen maken.
- De notulen van dit overleg zullen op z'n vroegst in de 2e week van januari worden gezonden aan de leden van het LPG.

Notulen 9 dec vastgesteld

SvZ

- Verwerking opmerkingen op afwegingskader gedaan vanuit lokale klankbordgroepen.
- Stukken Afwegingskader richting map WH, daarna door naar college (18 jan), commissie (11 feb) en raad (16 feb).
- Windenergie in commissie FED van jan en februari besproken.
- Evaluatie RES Amsterdam is uitgevoerd door Universiteit Leiden nav twee moties. Evaluatie met begeleidende raadsinformatiebrief wordt in januari gedeeld via de dagmail.
- 11 januari is een inspreekavond over windenergie
- Twee berichten van Windalarm: 1) nieuwsbericht dat iedereen uit KBG stapt en 2) een manifest dat participatie, natuur en gezondheid goed moeten geborgd worden, ondertekend door 50 mensen uit de klankbordgroepen. Overigens stapt niemand uit de KBG-en.

Communicatie

- Strategie voor komende tijd: doel afwegingskader nogmaals benoemen, wat levert de reflectiefase verder op, uitleg over handreiking participatie, samenwerking en sturing
- [redacted] organiseert in januari een overleg met alle communicatieadviseurs van stadsdelen en buurgemeenten
- Besluitvormingspagina op website www.amsterdam.nl/windenergie vernieuwd

Verwerking LPG

- input van [redacted], [redacted] e.a. ontvangen en inhoudelijke punten verwerkt in het lokale afwegingskader. Opmerkingen over het proces worden meegenomen in de gesprekken over de handreiking Participatie, samenwerking en sturing.
- [redacted] en [redacted] denken na over een levend document per zoekgebied waarin we spelende issues in het gebied clusteren. Met info over belangrijke stakeholders en issues in het gebied. Zodat de overdracht tussen teamleden makkelijker is. Zodra dergelijk document bestaat zullen we ook LPG vragen mee te kijken.

Lokale klankbordgroep Nieuw-West

- KBG is in NW/Havengebied een kleine groep. Overleggen verlopen gestructureerd, maar deelnemers stellen kritische vragen.
- [redacted] benoemt punten uit het verslag van de KBG Nieuw West van datum: 14 december 2021.
- [redacted] vraagt of er nog een verdere afweging gemaakt in zoekgebieden. [redacted] geeft aan dat de naam 'Afwegingskader' ongelukkig is gekozen, want het kader is een document waar de zorgen en behoeften over komst van windmolens bundelt. Het wordt daarom in het vervolg 'Signalen uit de Stad' genoemd. Het document kan later als naslagwerk worden gebruikt in latere besluitvorming.

Handreiking participatie, samenwerking en sturing

- Alleen de naam is er, maar over inhoud en vorm is nog niet veel bekend. In de 2e week van jan. brainstormt het team RES Wind hierover. In de 3e week van januari vindt een 2e brainstorm plaats, waarvoor ook leden van de LPG zijn uitgenodigd.
- In deze brainstormen bepalen wij ook of wij hier gesprekken over voeren met belanghebbenden, waaronder klankbordgroepen, stadsdelen en buurgemeenten en op welke wijze.
- Wederom ook weer voldoende aandacht communicatie: blijven communiceren over het proces en kijken hoe we meer mensen kunnen bereiken.
- Als de handreiking in voorjaar 2022 wordt afgerond dan is ook de reflectiefase afgelopen.

WVTTK

- Uitvoeringsprogramma RES Noord-Holland is openbaar, gaat in het nieuwe jaar ook langs college.
- Zie uitvoeringsprogramma hier: https://energieregionhz.nl/uitvoeringsprogramma
- Wandeling in zoekgebieden gaan we doen in het nieuwe jaar. [redacted] (nieuwe junior omgevingsmanager) pakt dit vanaf 10 januari op.
- [redacted] neemt afscheid. Zijn opdracht is verlopen. Opvolger is nog niet bekend.

LPG Nieuw-West

Datum: 23 december 2021

Aanwezig: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] [redacted] (notulisten), [redacted] (Voorzitter)

Mededelingen

- In het vervolg zal het voorzitterschap van de LPG bij [redacted] liggen
- In het nwe jaar zal [redacted] starten als junior Omgevingsmanager. Zij zal de notulen van de LPG overlegen maken.
- De notulen van dit overleg zullen op z'n vroegst in de 2e week van januari worden gezonden aan de leden van het LPG.

Notulen 9 dec vastgesteld

SvZ

- Verwerking opmerkingen op afwegingskader gedaan vanuit lokale klankbordgroepen.
- Stukken Afwegingskader richting map WH, daarna door naar college (18 jan), commissie (11 feb) en raad (16 feb).
- Windenergie in commissie FED van jan en februari besproken.
- Evaluatie RES Amsterdam is uitgevoerd door Universiteit Leiden nav twee moties. Evaluatie met begeleidende raadsinformatiebrief wordt in januari gedeeld via de dagmail.
- 11 januari is een inspreekavond over windenergie
- Twee berichten van Windalarm: 1) nieuwsbericht dat iedereen uit KBG stapt en 2) een manifest dat participatie, natuur en gezondheid goed moeten geborgd worden, ondertekend door 50 mensen uit de klankbordgroepen. Overigens stapt niemand uit de KBG-en.

Communicatie

- Strategie voor komende tijd: doel afwegingskader nogmaals benoemen, wat levert de reflectiefase verder op, uitleg over handreiking participatie, samenwerking en sturing
- [redacted] organiseert in januari een overleg met alle communicatieadviseurs van stadsdelen en buurgemeenten
- Besluitvormingspagina op website www.amsterdam.nl/windenergie vernieuwd

Verwerking LPG

- input van [redacted] [redacted] e.a. ontvangen en inhoudelijke punten verwerkt in het lokale afwegingskader. Opmerkingen over het proces worden meegenomen in de gesprekken over de handreiking Participatie, samenwerking en sturing.
- [redacted] en [redacted] denken na over een levend document per zoekgebied waarin we spelende issues in het gebied clusteren. Met info over belangrijke stakeholders en issues in het gebied. Zodat de overdracht tussen teamleden makkelijker is. Zodra dergelijk document bestaat zullen we ook LPG vragen mee te kijken.

Lokale klankbordgroep Nieuw-West

- KBG is in NW/Havengebied een kleine groep. Overleggen verlopen gestructureerd, maar deelnemers stellen kritische vragen.
- [redacted] benoemt punten uit het verslag van de KBG Nieuw West van datum: 14 december 2021.
- Lisette vraagt of er nog een verdere afweging gemaakt in zoekgebieden. [redacted] geeft aan dat de naam 'Afwegingskader' ongelukkig is gekozen, want het kader is een document waar de zorgen en behoeften over komst van windmolens bundelt. Het wordt daarom in het vervolg 'Signalen uit de Stad' genoemd. Het document kan later als naslagwerk worden gebruikt in latere besluitvorming.

Handreiking participatie, samenwerking en sturing

- Alleen de naam is er, maar over inhoud en vorm is nog niet veel bekend. In de 2e week van jan. brainstormt het team RES Wind hierover. In de 3e week van januari vindt een 2e brainstorm plaats, waarvoor ook leden van de LPG zijn uitgenodigd.
- In deze brainstormen bepalen wij ook of wij hier gesprekken over voeren met belanghebbenden, waaronder klankbordgroepen, stadsdelen en buurgemeenten en op welke wijze.
- Wederom ook weer voldoende aandacht communicatie: blijven communiceren over het proces en kijken hoe we meer mensen kunnen bereiken.
- Als de handreiking in voorjaar 2022 wordt afgerond dan is ook de reflectiefase afgelopen.

WVTTK

- Uitvoeringsprogramma RES Noord-Holland is openbaar, gaat in het nieuwe jaar ook langs college.
- Zie uitvoeringsprogramma hier: https://energieregionhz.nl/uitvoeringsprogramma
- Wandeling in zoekgebieden gaan we doen in het nieuwe jaar. [redacted] (nieuwe junior omgevingsmanager) pakt dit vanaf 10 januari op.
- [redacted] neemt afscheid. Zijn opdracht is verlopen. Opvolger is nog niet bekend.

agenda 20/1/22 + verslag 23 dec. - (LPG) Reflectiefase RES windrichting Nieuw-West

Beste collega's,

Hopelijk hebben jullie fijne feestdagen gehad en zijn jullie gezond en wel gestart in 2022!
Volgende week staat weer een LPG RES overleg gepland. **Dit keer op een ander tijdstip nl tussen 15:00-16:00 uur.** Als bijlage de agenda en ook het verslag van het overleg van 23 december 2021.

Agenda - LPG Nieuw-West – 20 januari 2021:

- Opening, mededeling,
- Verloop proces : o.a. bespreking in commissie en raad in febr., afronden van handreiking Participatie en Governance in voorjaar 2022, daarna afsluiten reflectiefase.
- Signalen uit de Stad en stukken Online raadpleging en Context Mapping staan naar verwachting vanaf 21 jan online (toegankelijk via https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/)
- Terugblik Inspreekavond Reflectiefase RES / Wind Amsterdam commissie FED 11-01-2022 (terugkijk link Inspreekavond)
- Excursie zoekgebieden windmolens (ambtelijk); doel en invulling (wie moeten we nog (extra) uitnodigen?)
- Volgende KBG; wat staat op de agenda?
- Brainstorm Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing.
- Wvttk + rondvraag

Tot zover en graag tot donderdag 20 januari.

Met vriendelijke groet,
namens [redacted] **en** [redacted]

agenda 19/01 + verslag 22 dec. - (LPG) Reflectiefase RES windrichting Noord

Beste collega's,

Hopelijk hebben jullie fijne feestdagen gehad en zijn jullie gezond en wel gestart in 2022!
Volgende week staat weer een LPG RES overleg gepland. Als bijlage de agenda en ook het verslag van het overleg van 22 december 2021.

Agenda - LPG Noord– 19 januari 2021:

- Opening, mededeling,
- Verloop proces : o.a. bespreking in commissie en raad in febr., afronden van handreiking Participatie en Governance in voorjaar 2022, daarna afsluiten reflectiefase.
- Signalen uit de Stad en stukken Online raadpleging en Context Mapping staan naar verwachting vanaf 21 jan online (toegankelijk via https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/)
- Terugblik Inspreekavond Reflectiefase RES / Wind Amsterdam commissie FED 11-01-2022 (terugkijk link Inspreekavond)
- Excursie zoekgebieden windmolens (ambtelijk); doel en invulling (wie moeten we nog (extra) uitnodigen?)
- Volgende KBG; wat staat op de agenda?
- Brainstorm Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing.
- Wvttk + rondvraag

Tot zover en graag tot ziens woensdag 19 januari.

Met vriendelijke groet,
namens [redacted] **en** [redacted]

agenda 18/01 + verslag dec. + Afwegingskader tbv (LPG) Reflectiefase RES windrichting Oost

Beste collega's,

Hopelijk hebben jullie fijne feestdagen gehad en zijn jullie gezond en wel gestart in 2022!
Volgende week staat weer een LPG RES overleg gepland. Als bijlage de agenda en ook het verslag van het overleg van 21 december 2021.

Agenda - LPG Oost – 18 januari 2021:

- Opening, mededeling,
- Verloop proces : o.a. bespreking in commissie en raad in febr., afronden van handreiking Participatie en Governance in voorjaar 2022, daarna afsluiten reflectiefase.
- Signalen uit de Stad en stukken Online raadpleging en Context Mapping staan naar verwachting vanaf 21 jan online (toegankelijk via https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/)
- Terugblik Inspreekavond Reflectiefase RES / Wind Amsterdam commissie FED 11-01-2022 (terugkijk link Inspreekavond)
- Excursie zoekgebieden windmolens (ambtelijk); doel en invulling (wie moeten we nog (extra) uitnodigen?)
- Volgende KBG; wat staat op de agenda?
- Brainstorm Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing.
- Wvttk + rondvraag

Tot zover en graag tot ziens a.s. dinsdag.

Met vriendelijke groet,
namens [redacted] **en** [redacted]

agenda 20/1/22 + verslag 23 dec. - (LPG) Reflectiefase RES windrichting Zuidoost

Beste collega's,

Hopelijk hebben jullie fijne feestdagen gehad en zijn jullie gezond en wel gestart in 2022!
Volgende week staat weer een LPG RES overleg gepland. Als bijlage de agenda en ook het verslag van het overleg van 23 december 2021.

Agenda - LPG Zuidoost– 20 januari 2021:

- Opening, mededeling,
- Verloop proces : o.a. bespreking in commissie en raad in febr., afronden van handreiking Participatie en Governance in voorjaar 2022, daarna afsluiten reflectiefase.
- Signalen uit de Stad en stukken Online raadpleging en Context Mapping staan naar verwachting vanaf 21 jan online (toegankelijk via https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/)
- Terugblik Inspreekavond Reflectiefase RES / Wind Amsterdam commissie FED 11-01-2022 (terugkijk link Inspreekavond)
- Excursie zoekgebieden windmolens (ambtelijk); doel en invulling (wie moeten we nog (extra) uitnodigen?)
- Volgende KBG; wat staat op de agenda?
- Brainstorm Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing.
- Wvttk + rondvraag

Tot zover en graag tot donderdag 20 januari.

Met vriendelijke groet,
namens [redacted] **en** [redacted]

Gemeente Diemen

Zaaknummer	: 2021-109755
Documentnummer	:
Kenmerk	:
Bijlagen	:
Beh. ambtenaar	: [redacted]
Telefoonnummer	:
E-mailadres	: info@diemen.nl

Aan
mijnheer [redacted]

Onderwerp
Zorgen over plannen windturbines

Datum
11 januari 2022

Geachte heer [redacted],

Dank voor uw brief van 30 november 2021 waarin u uw zorgen uit over de mogelijke komst van windturbines in Diemen.
Wij doen ons best om inwoners en andere betrokkenen op de hoogte houden van alle Diemer ontwikkelingen rond de Regionale Energiestrategie. Ik wil u wijzen op onze speciale digitale nieuwsbrief over de energietransitie in Diemen waarvoor u zich kunt opgeven via onze website www.diemen.nl/res. Ik noem dit omdat ik de toon van uw brief niet kan rijmen met de open en zeer toegankelijke aanpak van de energietransitie in Diemen en daarom de indruk heb dat u niet optimaal bent geïnformeerd. Na de vaststelling van de RES 1.0 hebben we een huis-aan-huisbrief naar alle inwoners van Diemen gestuurd. Die heeft u als inwoner van Amsterdam waarschijnlijk niet onder ogen gekregen. Anders had u geweten dat met de vaststelling van de RES 1.0 nog lang niet besloten is dat er daadwerkelijk windturbines of velden met zonnepanelen in Diemen komen. De gemeenteraad heeft wel groen licht gegeven om meer onderzoek te gaan doen naar de Diemer zoekgebieden. Hierbij werd duidelijk gesteld dat de uitkomst altijd nog 'nee' kon worden.
U gaat in uw brief uitgebreid in op de reflectiefase van Amsterdam. In Diemen volgen we een heel ander proces. Momenteel wachten we de resultaten van een natuurtoets af waaruit moet blijken of de in de Diemerscheg overal aanwezige natuurbescherming ruimte biedt voor de ontwikkeling van wind- en zonne-energie. Pas daarna willen we verder met een proces waarin we willen onderzoeken welke gezondheidseffecten windturbines op specifieke locaties zouden kunnen hebben. Dit gebeurt dan nota bene allemaal voordat er überhaupt van een concreet plan kan worden gesproken. Ook bij dit vervolgproces willen we dan weer omwonenden en andere stakeholders betrekken.
Diemen wil verantwoordelijkheid nemen voor het klimaat. Er staat veel op stapel en de urgentie is groot. Toch nemen we in Diemen ruim de tijd om goed met elkaar in gesprek te gaan en keuzes te maken. De komende maanden willen we bepalen of en hoe we de RES verder vorm willen geven. Zodra we meer duidelijkheid kunnen bieden over de manier waarop we het vervolgproces gaan aanpakken en hoe u daarin een inbreng kunt hebben communiceren we hierover, bijvoorbeeld via de eerder genoemde energietransitie-nieuwsbrief.
Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,
met vriendelijke groet,

Matthijs Sikkes-van den Berg,
Wethouder duurzaamheid gemeente Diemen

POPULYTICS

What would you do?

5449 Amsterdammers denken mee over windenergie in Amsterdam

Datum: 22-12-2021

Dit onderzoek is uitgevoerd door Populytics, een startup van de TU Delft.

populytics.nl

Inhoud

1. Introductie 13

De raadpleging is een onderdeel van de reflectiefase 13

Waarom een PWE-raadpleging? 14

De kern van de raadpleging 'Denk mee over windenergie in Amsterdam' 16

2. Methodologie 19

Het opzetten van de PWE 19

Dataverzameling 25

3. Resultaten 31

Beschrijvende resultaten 32

Uitkomsten latente klasse clusteranalyses 42

Kwalitatieve resultaten 48

4. Beleving van de deelnemers 87

5. Reflecties klankbordgroep 95

6. Referenties 99

Appendix: Wat zeggen deelnemers als ze over dit onderwerp praten? 100

Appendix: Lijst met vragen gesteld door deelnemers over gezondheid 102

Appendix: Effectenbepaling van de eisen in de PWE-keuzetaak 116

Samenvatting

Introductie

Het klimaat verandert. Wat helpt, is meer schone energie gebruiken. Amsterdam wil daarom meer schone energie opwekken. Amsterdam heeft een ambitie om ongeveer 17 extra windmolens van 3 megawatt te bouwen in 2030. Dat is het uitgangspunt dat in de Regionale Energie Strategie (RES) staat waar Amsterdam deel van uitmaakt. Er zijn inwoners die tevreden zijn met deze ambitie en sommigen gaat het niet snel genoeg. Aan de andere kant zijn er inwoners die grote bezwaren hebben tegen windmolens. Daarom wil de gemeente graag meer inzicht krijgen in de afwegingen die Amsterdammers maken rond dit onderwerp. Populytics is gevraagd om een raadpleging uit te voeren waarin inwoners van Amsterdam en omliggende gemeenten hun voorkeuren en visies kunnen uiten over de wenselijkheid van verschillende dimensies van de windenergie ambitie. Het hoofddoel van deze raadpleging is het leveren van een bijdrage aan de dialoog over dit onderwerp.

Methode

In deze raadpleging maken we gebruik van de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) methodiek. De essentie van een PWE is dat grote groepen burgers een advies kunnen geven over een keuzevraagstuk van de overheid. Burgers worden als het ware op de stoel van de overheid gezet. Het keuzevraagstuk van een overheid wordt nagebootst in een online omgeving. Burgers worden zich bewust van het dilemma waar de overheid voor staat. Ze krijgen een overzicht van de voor- en nadelen van de opties waartussen de overheid kan kiezen en de beperkingen die er zijn (bijvoorbeeld: ‘er is beperkt publiek budget’). Vervolgens wordt er aan de deelnemende burgers gevraagd wat zij hun overheid adviseren.

Doel van de raadpleging

Deze PWE raadpleging is geen draagvlakonderzoek. Het doel is niet om in kaart te brengen hoeveel mensen voor of tegen het bouwen van windmolens binnen Amsterdam zijn. We onderzoeken wel welke overwegingen, waarden, bezwaren en zorgen Amsterdammers belangrijk vinden in de besluitvorming rond windenergie en hoe zij bepaalde waarden tegen elkaar afwegen. Dit kan gebruikt worden om te ontdekken in welke mate Amsterdammers verschillend of juist hetzelfde denken over verschillende dimensies die relevant zijn in de besluitvorming rond windenergie. Wanneer we verschillende perspectieven ontdekken, dan kunnen we ook achterhalen wat de kenmerken zijn van Amsterdammers die vanuit een bepaald perspectief naar het onderwerp kijken. We kijken ook naar welke waarden er volgens Amsterdammers belangrijk zijn in de besluitvorming over windenergie, welke waarden burgers delen en welke waarden er achter bepaalde zorgen en bezwaren zitten. We doen ook voorstellen hoe bovenstaande inzichten zouden kunnen bijdragen aan de dialoog over windenergie.

Onderdeel 1: **beoordeling van de ambitie**

Amsterdammers konden in de periode 4 november tot en met 5 december 2021 deelnemen aan deze raadpleging. De raadpleging bestond uit drie onderdelen. In het eerste gedeelte konden deelnemers aangeven

of ze achter het voorgenomen beleid staan om extra windmolens te bouwen in Amsterdam. Ook kregen deelnemers de volgende vraag voorgelegd: 'De gemeente Amsterdam wil zoveel mogelijk schone energie opwekken in de gemeente zelf. Wat vindt u daarvan?' Deelnemers werd ook gevraagd om hun keuzes toe te lichten. We starten met deze vragen om deelnemers de kans te geven om de wenselijkheid van windmolens en de windambitie te bespreken. Op die manier krijgen zij de ruimte hun initiële bezwaren te delen over de ambities van de gemeente rond duurzame energie in het algemeen en windenergie in het bijzonder.

Onderdeel 2: **prioriteiten binnen de ambitie**

In het tweede gedeelte van de raadpleging kregen deelnemers acht mogelijke aanvullende eisen te zien die de gemeente zou kunnen stellen aan plannen voor windmolens. De eisen waren: 1) stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens; 2) verplicht beheerders een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven; 3) zorg dat mensen in hun volkstuin 's nachts geen last hebben van de windmolens; 4) de windmolens moeten het bouwen van woningen zo min mogelijk in de weg zitten; 5) bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam; 6) verplicht beheerders van windmolens een groter deel van de inkomsten te gebruiken voor de natuur; 7) bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk; 8) zorg dat omwonenden van de windmolens direct voordeel hebben van de energie. Deelnemers kregen bij elke eis informatie over wat de eisen precies inhouden en wat de gevolgen zijn van het adviseren van een aanvullende eis aan de gemeente. Deelnemers mochten eisen aanklikken die zij goed vonden. Maar zij konden niet alles kiezen: Het uitgangspunt bij deze PWE-keuzetaak was dat de gemeente wil zorgen voor 50 megawatt extra windenergie. Dat zijn ongeveer 17 nieuwe windmolens. Deelnemers konden alleen eisen kiezen waarbij minimaal 50 megawatt extra windenergie in de zoekgebieden mogelijk zou zijn. Bovendien was er een beperkt budget van maximaal 5 miljoen euro aan kosten voor mensen en bedrijven die windmolens willen bouwen. Nadat deelnemers hun voorkeur aangaven door de eis(en) te selecteren, kregen zij de ruimte om dit met argumenten toe te lichten of hun zorgen, bezwaren of andere suggesties te delen.

Onderdeel 3: **verdieping**

In het derde onderdeel van deze raadpleging werd door middel van stellingen en vragen doorgevraagd op bepaalde onderwerpen. Deelnemers konden bijvoorbeeld aangeven welk uitgangspunt zij belangrijk zouden vinden bij ruimtelijke keuzes en aangeven of en welke vragen zij hebben over gezondheidseffecten van windmolens. Ook werd hen gevraagd hoe belangrijk zij verschillende waarden vinden die een rol spelen in besluitvorming over windenergie.

Open en gesloten raadpleging

We hebben de PWE opengesteld voor alle Amsterdammers die mee wilden doen. Ook mensen die in de buurt van Amsterdam wonen konden meedoen. Aan deze open raadpleging deden 4.453 mensen mee. We hebben de raadpleging opengesteld voor alle Amsterdammers omdat we er zo voor zorgen dat er geen deelnemers worden uitgesloten die wel hun stem willen laten horen. Een nadeel van deze open raadpleging is dat het waarschijnlijk is dat deelnemers die een groot belang hebben en interesse hebben in het onderwerp oververtegenwoordigd zijn onder de deelnemers. Beleidsmakers willen echter vaak ook weten hoe bewoners met een minder

uitgesproken mening publieke waarden rond het beleidsdilemma afwegen. Daarom is de raadpleging ook uitgevoerd door 982 deelnemers die random getrokken zijn uit een internetpanel. Deze 982 Amsterdammers vormen geen volledig representatieve steekproef van de gehele bevolking, maar de paneldeelnemers geven wel een duidelijke indicatie van hoe Amsterdammers die niet per se sterk betrokken zijn bij het onderwerp over de wenselijkheid van verschillende dimensies van de windambitie denken.

Analyse

De keuzes en motivaties van deelnemers zijn op drie verschillende manieren geanalyseerd. Ten eerste geven wij een overzicht van de keuzes die deelnemers hebben gemaakt. Welke eis is door deelnemers vaak gekozen en welke minder vaak? Welke waarden vinden deelnemers meer en minder belangrijk in de besluitvorming rond windenergie. Ten tweede hebben we de antwoorden van de deelnemers ook geanalyseerd met geavanceerde analyses zoals het latente klasse clustermodel om te kijken of er verschillende groepen Amsterdammers te onderscheiden zijn wat betreft hun voorkeuren. Ten derde hebben we de geschreven antwoorden systematisch geanalyseerd om beter te begrijpen waarom burgers een voorkeur hebben voor een bepaalde eis of waarom ze juist bezwaren hebben. Ook probeerden we vast te stellen of groepen Amsterdammers met een verschillende voorkeur over windenergie toch gelijksoortige of juist andere argumenten noemen.

Gezondheid, verantwoordelijkheid, duurzaamheid, rechtvaardigheid en natuur/landschap

Uit de PWE volgt dat gezondheid, verantwoordelijkheid, duurzaamheid, rechtvaardigheid en natuur/landschap belangrijke waarden zijn voor een ruime meerderheid van de Amsterdammers bij keuzes die moeten worden gemaakt rond de duurzame energie ambities van Amsterdam. Voor elk van deze waarden geldt dat slechts een klein deel vindt dat ze onbelangrijk zijn voor de besluitvorming.

Gezondheid

Op verschillende plekken in de raadpleging wordt *gezondheid* door deelnemers genoemd als een belangrijke waarde en deze waarde wordt ook vaak gekoppeld aan andere waarden. Voorstanders van de komst van extra windmolens in Amsterdam zien het bouwen van windmolens als middel om klimaatverandering te bestrijden en dit is volgens hen in het belang van de gezondheid van toekomstige generaties. Tegenstanders van windmolens in Amsterdam vrezen dat de gezondheid van bewoners wordt geschaad wanneer de windmolens leiden tot geluidsoverlast of een afname in de kwaliteit van natuur en landschap.

Verantwoordelijkheid

Een eerste uitdaging voor de dialoog over windenergie is dat bewoners met een verschillende perceptie over de wenselijkheid van windenergie binnen Amsterdam heel anders denken over de concrete invulling van de waarde *verantwoordelijkheid*. Zo vindt een grote groep deelnemers het terugdringen van klimaatverandering van belang en het kiezen van windenergie binnen de gemeentegrenzen wordt gezien als een manier voor de stad Amsterdam om hier haar steentje aan bij te dragen en zo verantwoordelijkheid te nemen. Deze deelnemers vinden dat Amsterdam deze verantwoordelijkheid niet mag afschuiven. Een andere grote groep

deelnemers stelt juist dat de gemeente haar verantwoordelijkheid moet nemen voor het beschermen van de gezondheid van haar burgers. Verantwoordelijkheid is een belangrijke waarde voor de dialoog over duurzame energie en windenergie, maar niet iedereen bedoelt er hetzelfde mee en dit kan tot spraakverwarringen en onbegrip leiden.

Rechtvaardigheid

Dezelfde uitdaging zien wij bij de waarde *rechtvaardigheid*. Deze waarde komt terug in verschillende gedaanten in de raadpleging. Alle dimensies van rechtvaardigheid die expliciet terugkomen in de raadpleging worden door een groot deel van de deelnemers belangrijk gevonden. In de geschreven antwoorden zien we ook dimensies van rechtvaardigheid terugkomen die we niet expliciet een plek hebben gegeven in de raadpleging en die maar door een paar deelnemers expliciet wordt genoemd. Een dialoog over rechtvaardigheid kan tot spraakverwarring leiden wanneer deelnemers aan de dialoog er iets anders mee bedoelen. Aan de andere kant lijkt het erop dat verschillende vormen van rechtvaardigheid niet met elkaar in tegenspraak hoeven te zijn. Een gesprek over rechtvaardigheid kan een kans zijn voor de dialoog over windenergie wanneer deelnemers aan de dialoog tot het inzicht komen dat zij allen verschillende dimensies van rechtvaardigheid belangrijk vinden.

Een eerste vorm van rechtvaardigheid die we vaak terug zien komen is intergenerationele rechtvaardigheid. Een groot deel van de deelnemers die positief zijn over het bouwen van windmolens in Amsterdam vindt dat de huidige generatie alles uit de kast moet trekken om klimaatverandering tegen te gaan om er zo voor te zorgen dat de aarde leefbaar blijft voor toekomstige generaties.

Een tweede vorm van rechtvaardigheid is dat de lusten en lasten eerlijk worden verdeeld tussen bewoners (en bedrijven). Dit wordt ook wel intragenerationele rechtvaardigheid genoemd (eerlijke verdeling binnen een generatie). De vorm van intragenerationele rechtvaardigheid die zowel door een grote groep voorstanders als een grote groep tegenstanders van windenergie binnen Amsterdam wordt gedeeld is dat de lusten van windenergie zoveel mogelijk terecht moeten komen bij omwonenden die ook de lasten ervaren. Er bestaat rond het plaatsen van windmolens de regel dat 50% van het eigenaarschap is belegd in de omgeving, maar we zien dat verschillende deelnemers aan deze raadpleging vrezen dat dit in de realiteit betekent dat niet de bewoners die last zullen hebben van de windmolens substantiële lusten zullen ervaren maar juist vermogende Amsterdammers die kunnen investeren. Dit wordt door hen als onrechtvaardig ervaren. Er zijn ook nog andere vormen van intragenerationele rechtvaardigheid die we terug zien komen in de geschreven antwoorden. Sommige deelnemers vinden het oneerlijk dat de minder bedeelden in de samenleving – die langs de randen van de stad wonen – de lasten van windenergie zullen ervaren, terwijl vermogende Amsterdammers die in het Centrum en Oud-zuid wonen nauwelijks overlast zullen ervaren. Uit de raadpleging blijkt ook dat bewoners van de stadsdelen Noord en Zuidoost, waar de windmolens in de planning staan, relatief negatief zijn over het plaatsen van extra windmolens binnen Amsterdam vergeleken met bewoners uit stadsdelen zoals West, Zuid en het centrum. Andere deelnemers hebben het gevoel dat de windmolens ten kosten gaan van gewone burgers en vooral gunstig zijn voor de CO_2 balans van datacenters en technologiebedrijven. Ook zijn er deelnemers die het zorgelijk vinden dat de windmolens zullen worden gebouwd en beheerd door bedrijven/mensen die uiteindelijk ook winst willen maken, waardoor er een belangenconflict kan ontstaan tussen de ontwikkelaar die winst wil maken en de omgeving die schade wil beperken.

Een derde vorm van rechtvaardigheid gaat over het beschermen van de persoonlijke levenssfeer. Een grote groep deelnemers ervaart dat het plaatsen van windmolens direct ingrijpt op hun dagelijks leven en persoonlijke levenssfeer. Het gaat niet alleen om hinder die mensen zullen ervaren van windmolens en de gezondheidsrisico's die mensen ervaren, maar ook om een aantasting van het uitzicht vanuit hun huis, een aantasting van de rust en mogelijkheden voor recreatie en ontspanning. Dit argument wordt zowel genoemd door mensen die geen windmolen willen in de buurt van hun woonhuis, in de buurt van hun volkstuin en in de buurt van een plek waar zij rust en ontspanning vinden tijdens het recreëren. Een extra complicatie rond de woonhuizen is dat mensen ervaren dat ze niet kunnen ontsnappen aan deze aantasting van hun leefomgeving. Daarbij geven sommige deelnemers aan dat de aantasting van de leefomgeving als heftig wordt ervaren omdat deze onvrijwillig is. Zo zegt een deelnemer: "Omwonenden horen niet opeens ongevraagd overlast ervan te krijgen." Een uitdaging voor de dialoog rond dit thema is dat de mate waarin het plaatsen van een windmolen een aantasting vormt voor de leefomgeving verschillend wordt ervaren door de deelnemers. Sommige mensen vrezen dat hun dagelijks leven ingrijpend zal worden verstoord en dat een windmolen in de buurt van een huis invloed kan hebben op hun slaap en de ontwikkeling van hun kinderen, terwijl anderen zich hier geen zorgen over maken. Ook valt het op dat sommige deelnemers het feit dat er in een stad al veel lawaai is als reden aandragen dat het plaatsen van windmolens extra problematisch is, terwijl anderen dit juist als argument gebruiken waarom het plaatsen van windmolens niet zo'n groot probleem is.

Een vierde vorm van rechtvaardigheid die een rol speelt is procedurele rechtvaardigheid. We zien dat deelnemers het heel erg belangrijk vinden dat bewoners mogen meepraten over besluiten rond windenergie. Het is raadzaam om in de dialoog aandacht te besteden aan de manier waarop meepraten wordt geborgd in concrete besluiten. De gemiddelde deelnemer aan de raadpleging vindt dit zelfs even belangrijk als het beschermen van landschap en dierenwelzijn. Een tweede dimensie van procedurele rechtvaardigheid die sterk samenhangt met de ervaren aantasting van de persoonlijke levenssfeer en de waarde verantwoordelijkheid is dat bewoners ervaren dat er zorgvuldig genoeg gekeken moet worden naar: 1) alternatieve manieren om de duurzame energieambities van de gemeente in te vullen die de persoonlijke leefomgeving minder aantasten; 2) de risico's op gezondheidseffecten van windmolens en het beperken/voorkomen van deze risico's. Uit de raadpleging volgt verder dat deelnemers denken dat deze risico's beter kunnen worden beperkt door het stellen van strengere eisen aan het geluid van de windmolens dan via een verplichting voor beheerders om een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven.

Natuur, landschap en duurzaamheid

Uit de raadpleging blijkt dat natuur, landschap en duurzaamheid belangrijke waarden zijn voor een ruime meerderheid van de deelnemers aan deze raadpleging. Een uitdaging voor de dialoog is dat verschillende groepen Amsterdammers deze waarden anders prioriteren. We zien dat er een grote groep is die een bijdrage leveren aan het voorkomen van klimaatverandering belangrijker vindt dan het beschermen van natuur en landschap, terwijl er een andere grote groep is die juist het beschermen van natuur en landschap een belangrijkere waarde vindt. Daarbij is er onenigheid over de mate waarin het plaatsen van windmolens een schending zal betekenen van de waarde natuur.

Deelnemers denken verschillend over het belang van windenergie en mogelijkheden woningbouw

We zien dat groepen deelnemers aan de raadpleging heel verschillend denken over de mate waarin de gemeente ervoor moet zorgen dat de windmolens zo worden neergezet dat de woningbouw in de toekomst er zo weinig mogelijk last van heeft. Sommige deelnemers vinden de woningcrisis zo nijpend dat het bouwen van

windmolens de bouw van woningen nooit in de weg mag zitten, terwijl de kwantitatieve modellen ook een cluster identificeren in de open raadpleging waarin geen van de deelnemers de gemeente adviseert om er bij het bouwen van windmolens rekening mee te houden dat de bouw van woningen zo min mogelijk mag worden belemmerd. Deze groep deelnemers vindt met name het beschermen van natuur en landschap van groot belang.

Groepen Amsterdammers met verschillende voorkeuren

We hebben de kwantitatieve- en de kwalitatieve analyses gebruikt om te ontdekken of er verschillende perspectieven en posities zijn wat betreft voorkeuren voor windenergie in de stad. We zien dat het aantal posities dat geïdentificeerd kan worden afhangt van de data die je analyseert en de analysemethode die je toepast. Kijken we alleen naar de kwantitatieve keuzes van het panel, dan zien we alleen een cluster dat positief is over windenergie en een gematigd cluster. Kijken we naar de kwantitatieve keuzes van de open raadpleging, dan zien we een cluster dat positief is over windenergie in Amsterdam, een cluster dat negatief is en een neutraal cluster. Kijken we ook naar de kwalitatieve data, dan zien we dat zowel het positieve als het negatieve cluster kan worden opgedeeld in subclusters. Om in de samenvatting goed recht te doen aan de verschillende databronnen combineren we de positieve en neutrale clusters van de open raadpleging en de panelraadpleging en splitsen we het positieve en negatieve cluster in twee subclusters op basis van de kwalitatieve data. Hieronder vatten we termen die bij de verschillende clusters passen samen in een tabel. Onder de tabel werken we de clusters in meer detail uit.

Tabel 0-1-1 Samenvatting van de vijf clusters die we destilleren vanuit de kwantitatieve en kwalitatieve analyses.

	Cluster 1A	Cluster 1B	Cluster 2	Cluster 3A	Cluster 3B
Perceptie op windambitie van Amsterdam	Zeer positief	Gematigd positief	Neutraal	Gematigd negatief	Zeer negatief
Termen die bij dit cluster passen	Het is belangrijk iets te doen aan klimaatverandering Adam moet verantwoordelijkheid nemen Alles uit de kast Nu handelen Adam moet het voorbeeld geven Goed (zoveel mogelijk)	Het is belangrijk iets te doen aan klimaatverandering Adam moet verantwoordelijkheid nemen Voorkomen overlast voor bewoners, natuur en landschap Kijk naar alternatieven	Het is belangrijk iets te doen aan klimaatverandering Adam moet verantwoordelijkheid nemen Voorkomen overlast voor bewoners en natuur Kijk naar alternatieven Er is geen ruimte voor windmolens in Adam	Het is belangrijk iets te doen aan klimaatverandering Voorkomen overlast voor bewoners en natuur Kijk naar alternatieven binnen en buiten Adam Eerlijke verdeling lasten en lusten Niet ten koste van alles windmolens	Er is geen ruimte voor windmolens in Adam Windmolens leiden tot schade aan gezondheid, landschap en natuur Windmolens in Adam is een slecht plan

	zelfvoorzienend te zijn Eerlijke verdeling lasten en lusten		Windmolens leiden tot schade aan gezondheid, landschap en natuur	Er is geen ruimte voor windmolens in Adam Windmolens leiden tot schade aan gezondheid, landschap en natuur Windmolens in Adam slecht plan	Er zijn geschiktere plekken buiten de stad

Allereerst zien we een groot 'Cluster 1' met deelnemers die positief zijn over extra windenergie in Amsterdam. In de PWE keuzetaak kiezen deelnemers van dit cluster relatief vaak voor de eis "zorg dat omwonenden van de windmolens direct voordeel hebben van de energie". Deze deelnemers vinden dat Amsterdam haar verantwoordelijkheid moet nemen in de strijd tegen klimaatverandering en niet haar verantwoordelijkheid moet afschuiven. Deelnemers uit dit cluster zijn relatief jong, ze wonen relatief vaak in een huurwoning en de meerderheid voelt zich betrokken bij het milieu. Als we naar de argumenten kijken van deelnemers uit Cluster 1 dan kan dit cluster worden verdeeld in twee subclusters. Cluster 1a vindt dat alles uit de kast moet worden gehaald om klimaatverandering tegen te gaan. Er moet nu gehandeld worden en Amsterdam moet het goede voorbeeld geven. Cluster 1b is gematigder. Dit cluster is positief over het bouwen van extra windmolens in Amsterdam, maar noemt tegelijkertijd met name de voorwaarden 'niet in de buurt van woningen', 'niet te veel overlast bewoners', 'kijk naar overlast natuur', 'kijk naar alternatieven', 'wel in de buurt van industrie'.

In de open raadpleging zien we een groot 'Cluster 3' met deelnemers die negatief zijn over extra windenergie in Amsterdam. De kwantitatieve resultaten laten zien dat leden van dit cluster relatief vaak kiezen voor de eisen 'bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk' en 'bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam'. Een relatief groot deel van de leden van dit cluster wekt op dit moment zelf schone energie op. Een relatief groot deel van de deelnemers aan de open raadpleging die tot deze groep behoren woont in Amsterdam Zuidoost of buiten Amsterdam. De grote meerderheid heeft een koopwoning. Als we naar de kwalitatieve argumenten kijken, dan kan ook dit cluster worden opgedeeld in twee subclusters. Aan de ene kant het Cluster 3b dat vindt dat windmolens bouwen in Amsterdam een slecht plan is. Er is volgens hen niet genoeg ruimte voor windmolens, windmolens leiden volgens hen tot veel schade en zijn financieel niet haalbaar. Men vindt ook dat duurzame energie opwekken niet per se in Amsterdam hoeft en landelijk opgelost moet worden. Aan de andere kant is er een gematigder Cluster 3a. Dit cluster is negatief over windenergie, maar vindt wel dat Amsterdam zoveel mogelijk moet doen om energie binnen de gemeentegrenzen op te wekken. Verschillende leden van dit cluster geven aan dat het belangrijk is om klimaatverandering aan te pakken, maar tegelijkertijd vragen zij zich af of er wel ruimte is voor windenergie in Amsterdam, of er geen geschiktere plekken zijn binnen en buiten de stad. Ook zijn er leden van dit cluster die zeggen dat windenergie een slecht idee is en zij maken zich zorgen over de overlast van windmolens en gezondheidsschade. Leden van Cluster 3a komen ook met een hoop voorwaarden. Er moet meer onderzoek gedaan worden naar gezondheidseffecten van windmolens, windmolens moeten alleen geplaatst worden op grote afstand van woningen. Windmolens moeten niet ten koste van alles binnen Amsterdam worden geplaatst

en er moet worden gekeken of steden op een andere manier kunnen bijdragen aan de energietransitie dan via windmolens.

Tot slot vinden we met name in de open raadpleging een Cluster 2 dat neutraal is over het bouwen van extra windmolens in Amsterdam. Een ruime meerderheid van dit cluster vindt wel dat Amsterdam zoveel mogelijk moet doen om energie binnen de gemeentegrenzen op te wekken. Vrouwen, ouderen en laagopgeleiden zijn relatief sterk vertegenwoordigd in dit cluster en dat geldt ook voor mensen die op dit moment niet bezig zijn met schone energie, maar dit wel zouden willen. Leden van dit cluster noemen zowel argumenten die pleiten voor windenergie in Amsterdam ('Amsterdam moet verantwoordelijkheid nemen') als argumenten die pleiten tegen windenergie in Amsterdam ('er is hier niet genoeg ruimte', 'windmolens geven te veel overlast' en 'we moeten op andere manieren bijdragen'). Leden uit dit cluster noemen met name een hoop voorwaarden ('alleen op grote afstand van woningen', 'niet te veel overlast bewoners', 'kijk naar overlast natuur', 'kijk naar alternatieven' en 'wel in de buurt van industrie').

Input voor de dialoog over windenergie

Het hoofddoel van deze raadpleging is input geven voor de dialoog over windenergie in Amsterdam. Als we kijken naar de resultaten dan zien we aan de ene kant dat een dialoog tussen Clusters 1a en 3b moeilijk zal zijn. Cluster 1a is zeer positief over de windambitie en vindt dat Amsterdam het goede voorbeeld moet geven en Cluster 3b vindt het bouwen van windmolens in Amsterdam een slecht, irreëel en financieel onhaalbaar plan en ze zijn sceptisch over de kansen van duurzame energie in Amsterdam. Wel zien we in de resultaten dat er voor verschillende clusters voldoende basis is om in dialoog te gaan. Cluster 2 is in principe de makkelijkste deelnemer in een dialoog omdat er begrip is voor zowel de argumenten van Clusters 1 en 3. Interessant zijn bijvoorbeeld Clusters 1b en 3a. Zij hebben een tegenovergestelde mening over de wenselijkheid van windenergie in Amsterdam, maar zij delen het idee dat Amsterdam moet proberen om zoveel mogelijk windenergie op te wekken binnen de gemeentegrenzen en zij maken zich beide – in meerdere en mindere mate – zorgen over de negatieve gezondheidseffecten van windturbines.

Welke argumenten en oplossingsrichtingen zouden leden van Clusters 1b en 3a kunnen gebruiken als ze toenadering willen zoeken tot elkaar? Allereerst is het belangrijk om te markeren dat leden van Clusters 1b en 3a verschillende waarden delen. Ze vinden bijvoorbeeld beide dat klimaatverandering moet worden bestreden. Waarden als gezondheid, duurzaamheid, landschap en natuur worden gedeeld door leden van beide clusters. In een dialoog is het voor Cluster 3a belangrijk om te focussen op alternatieve oplossingen om duurzame energiedoelstellingen te halen binnen Amsterdam en niet op oplossingen buiten Amsterdam zoals wind op zee, windmolens buiten Amsterdam en kernenergie. Voor Cluster 1b is het belangrijk dat Amsterdam als stad haar verantwoordelijkheid neemt en oplossingen buiten Amsterdam voelen als het afschuiven van deze verantwoordelijkheid. Het is interessant om in de dialoog tussen Cluster 1b en Cluster 3a te zoeken naar keuzes voor duurzame energie binnen de grenzen van Amsterdam waarbij de waarden gezondheid, landschap en natuur allen worden gerespecteerd.

In een dialoog is het voor Cluster 1b belangrijk om de verschillende gevoelens van onrechtvaardigheid bij Cluster 3a te erkennen inclusief het belang om zorgvuldig te kijken naar: 1) alternatieve manieren om de duurzame energieambities van de gemeente in te vullen die de persoonlijke leefomgeving minder aantasten; 2) de risico's op gezondheidseffecten van windmolens en het beperken/voorkomen van deze risico's. De dialoog

zou kunnen gaan over wat er nodig is voor Cluster 3a om ervoor te zorgen dat er voldoende zorgvuldig naar bovenstaande twee punten gekeken is. Ook kan de dialoog gaan over oplossingsrichtingen die ervoor zouden kunnen zorgen dat rechtvaardigheidsoverwegingen die belangrijk zijn voor dit onderwerp goed worden ingebed. Zijn er oplossingen die ervoor zorgen dat lusten en lasten eerlijk(er) worden verdeeld tussen omwonenden en ontwikkelaars? Zijn er oplossingen die ervoor zorgen dat de plaatsing van een windmolen minder als onvrijwillig wordt ervaren? Wat is volgens leden van Cluster 3a een goede oplossing om ervoor te zorgen dat zij voldoende kunnen meepraten over (de operationele) keuzes rond windenergie? Wij bevelen aan om oplossingen die in deze raadpleging worden genoemd (of die in binnen- en buitenland succesvol zijn toegepast) te gebruiken als input voor de dialoog om te kijken in hoeverre deze kunnen worden toegepast in Amsterdam. Financieren van isolatie, het geven van een korting op de elektriciteitsprijs en het ontwikkelen van windmolens vanuit de gemeente om ervoor te zorgen dat er zoveel mogelijk voordelen naar omwonenden gaan zijn voorbeelden van dergelijke oplossingen die ook door deelnemers aan deze raadpleging worden genoemd.

1. Introductie

Het klimaat verandert. Wat helpt, is meer schone energie gebruiken. Amsterdam wil daarom meer schone energie opwekken. Amsterdam heeft een ambitie om ongeveer 17 extra windmolens van 3 MW te bouwen in 2030 (50 MW windenergie). Dit gebeurt binnen het kader van de Regionale Energie Strategie (RES). En de RES komt voort uit afspraken die gemaakt zijn in het landelijk Klimaatakkoord. Er zijn inwoners die tevreden zijn met deze ambitie en sommigen gaat het niet snel genoeg. Aan de andere kant zijn er inwoners die grote bezwaren hebben tegen windmolens. Daarom wil de gemeente graag meer inzicht krijgen in de afwegingen die Amsterdammers maken rond dit onderwerp. Populytics is gevraagd om een raadpleging uit te voeren waarin inwoners van Amsterdam en omliggende gemeenten hun voorkeuren en visies kunnen uiten over de wenselijkheid van verschillende dimensies van de windenergie ambitie. Het hoofddoel van deze raadpleging is het leveren van een bijdrage aan de dialoog over dit onderwerp. In deze raadpleging is gebruik gemaakt van de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) methodiek.

Een PWE-raadpleging is geen draagvlakonderzoek. Het doel is niet om in kaart te brengen hoeveel mensen er voor of tegen het bouwen van windmolens binnen Amsterdam zijn. We onderzoek wel welke overwegingen, waarden en bezwaren Amsterdammers belangrijk vinden in de besluitvorming rond windenergie en hoe zij bepaalde waarden tegen elkaar afwegen. PWE is een nuttig hulpmiddel om te ontdekken in welke mate Amsterdammers verschillend of juist hetzelfde denken over verschillende dimensies die relevant zijn in de besluitvorming rond windenergie. Wanneer we verschillende perspectieven ontdekken, dan kunnen we ook achterhalen wat de kenmerken zijn van Amsterdammers die vanuit een bepaald perspectief naar het onderwerp kijken. We kijken ook naar welke waarden er volgens Amsterdammers belangrijk zijn in de besluitvorming over windenergie en welke waarden er achter bepaalde bezwaren zitten. Idealiter proberen we ook gemeenschappelijke waarden vast te stellen en doen we voorstellen hoe deze waarden kunnen worden vertaald in beslissingen van de gemeente. Tot slot doen we een aantal voorstellen voor de dialoog over windenergie. Welke argumenten en oplossingsrichtingen kan een groep Amsterdammers met een bepaald perspectief op windenergie het best gebruiken als zij toenadering willen zoeken tot een groep Amsterdammers met een ander perspectief.

De raadpleging is een onderdeel van de reflectiefase

Deze raadpleging is deel van de reflectiefase. De gemeente schrijft hierover: “In de reflectiefase geven inwoners, deskundigen en belanghebbenden hun mening en advies via verschillende activiteiten. Met de opbrengst daarvan maakt de gemeente een afwegingskader dat later wordt gebruikt bij het bepalen of er wel of niet windmolens komen op een bepaalde locatie. Daarna maken we afspraken over samenwerking met partners en belanghebbenden, en over sturing door de gemeente. Verder stellen we klankbordgroepen samen waaraan belangenorganisaties met verschillende perspectieven kunnen deelnemen.”

In de reflectiefase vinden er een aantal activiteiten plaats:

- Een online raadpleging, waar u nu het rapport over leest
- Een onderzoek naar de leefomgeving in de verschillende zoekgebieden door middel van 'context mapping' waarmee de zoekgebieden in kaart en beeld gebracht worden;
- Verdiepende verkenningen op de thema's gezondheid en natuur en landschap;
- Een evaluatie van het participatieproces tot vaststelling RES 1.0 (mei 2021).

De verschillende onderdelen van de reflectiefase worden van input voorzien door zeven klankbordgroepen en twee expertgroepen. Na de reflectiefase volgt de projectvoorbereidingsfase, meer informatie over het vervolgtraject kunt u vinden op de website van de gemeente Amsterdam.

Waarom een PWE-raadpleging?

Populytics gebruikt de PWE-methode om burgerparticipatie te faciliteren. Wij hebben deze methode recent ingezet in RES Regio Foodvalley, in Gemeente Súdwest-Fryslân en samen met onderzoekers van de TU Delft bij de Nationale klimaatraadpleging. U kunt deze voorbeeldprojecten vinden op onze website.

De essentie van een PWE is dat burgers een advies kunnen geven over een keuzevraagstuk van de overheid. Burgers worden als het ware op de stoel van de overheid gezet. Het keuzevraagstuk van een overheid wordt nagebootst in een online omgeving. Burgers worden zich bewust van het dilemma waar de overheid voor staat. Ze krijgen een overzicht van de voor- en nadelen van de opties waartussen de overheid kan kiezen en de beperkingen die er zijn (bijvoorbeeld: 'er is beperkt publiek budget'). Vervolgens wordt er aan de deelnemende burgers gevraagd wat zij hun overheid zouden adviseren. Ten slotte lichten burgers hun keuzes toe, wat een scherp beeld oplevert van hun waarden, bezwaren en de kansen die zij zien. Omdat de drempel om te participeren relatief laag is – deelname aan een PWE kost gemiddeld zo'n 20 minuten en je kunt participeren waar en wanneer je maar wilt – faciliteert de methode participatie van een grote en diverse groep burgers. PWE is een vorm van burgerparticipatie die het midden houdt tussen simplistische methoden als een referendum of een opiniepeiling aan de ene kant en intensieve participatievormen zoals een burgerforum of een bewonersavond aan de andere kant. Burgers kunnen in een PWE laagdrempelig, maar toch inhoudelijk participeren.

Een belangrijke reden waarom PWE-raadplegingen regelmatig worden toegepast in Nederland en in het buitenland, is dat een grote groep burgers behoefte heeft aan deze vorm van participatie. Je kan het vergelijken met de keuze die je hebt tussen verschillende wandelroutes in een natuurgebied. Sommige wandelaars willen een kort rondje lopen om snel de highlights mee te pikken, maar er zijn ook diehards die graag de langste route lopen om alle details van het wandelgebied te ervaren. Daarnaast is er een derde groep die het liefst de tussenroute neemt. Deze mensen willen graag de belangrijkste facetten van het wandelgebied ervaren, maar ze

nemen niet de langste route omdat ze op hun vakantie ook nog allerlei andere dingen willen doen. Met burgerparticipatie is het net zo. Sommige burgers willen graag meedoen aan een referendum of een opiniepeiling waarin een complex vraagstuk wordt platgeslagen in een "Ja/Nee keuze" en ze binnen een minuut klaar zijn. Ook zijn er burgers die graag dagen achter elkaar met elkaar en met ambtenaren en experts in gesprek willen gaan. Maar er is ook een grote middengroep die graag op een genuanceerde manier zijn voorkeur wil uiten op basis van een totaalplaatje van keuzeopties en effecten. PWE voorziet in de participatiebehoefte van de middengroep.

Figuur 1-1 PWE sluit aan bij de participatiebehoefte van de middengroep.

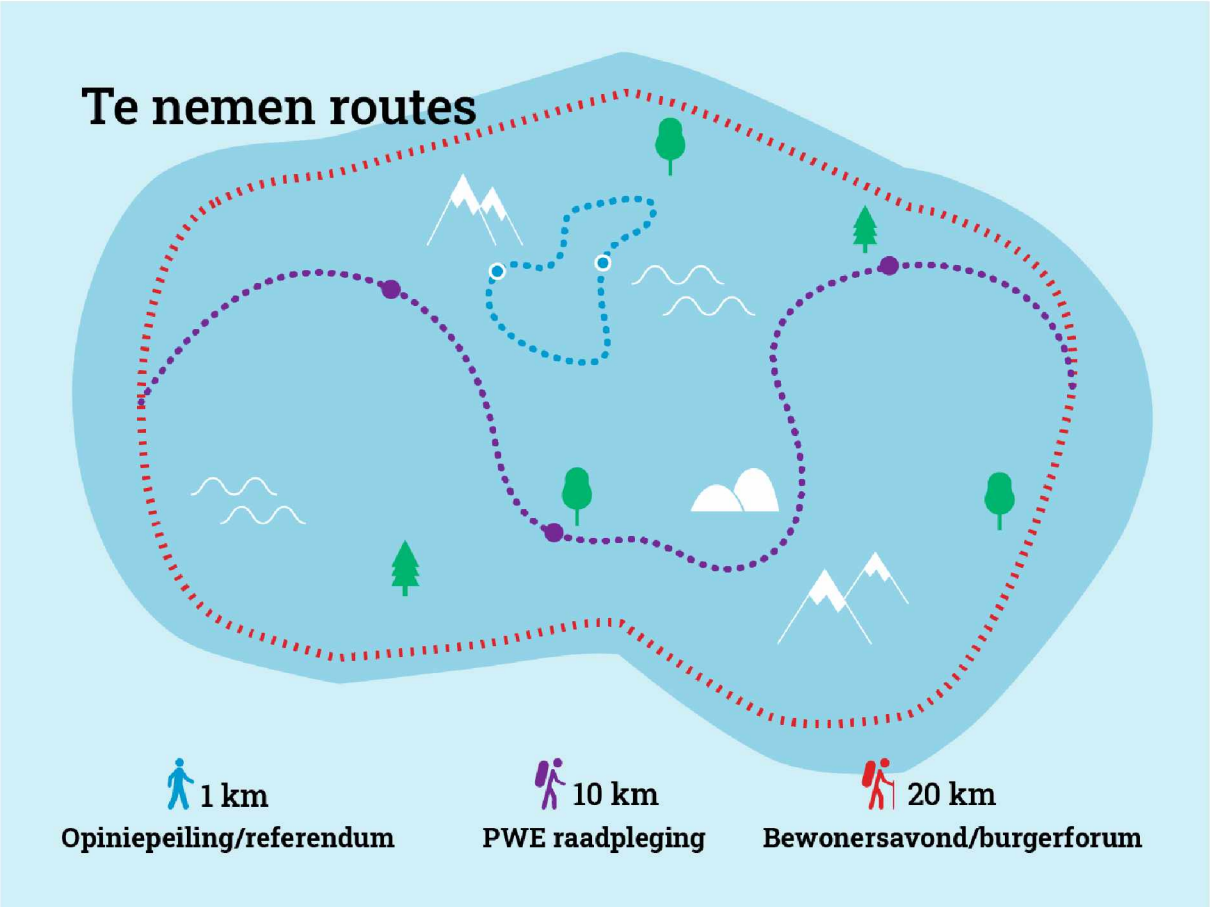

PWE is naast een participatie-instrument ook een beleidsevaluatie-instrument dat als doel heeft om met geavanceerde technieken de voorkeuren van burgers voor overheidsbeleid te meten (Mouter et al., 2021a). De analyses bieden bijvoorbeeld inzicht in de verschillen/overeenkomsten tussen groepen Nederlanders. Verderop in het rapport zullen wij ook verschillende groepen in de stad identificeren wat betreft hun perspectieven op windenergie.

Ten slotte kan een PWE ook inzicht geven in de keuzes die de overheid moet maken en in welke context dat gebeurt. Doordat burgers in de PWE als het ware in de schoenen van de overheid staan en de effecten van hun keuzes te zien krijgen, wordt hun advies in een groter geheel geplaatst en krijgen zij inzicht in de gevolgen van

hun keuzes. Hierdoor krijgen burgers meer begrip voor de keuzes die de overheid moet maken, en de complexe afwegingen waar de overheid voor staat.

De kern van de raadpleging 'Denk mee over windenergie in Amsterdam'

Deelnemers konden in de periode 4 november tot en met 5 december 2021 deelnemen aan deze raadpleging. De raadpleging was te bereiken via een online platform en bestond uit drie onderdelen. We lichten de onderdelen toe, in het volgende hoofdstuk zullen we meer informatie geven over hoe de raadpleging tot stand is gekomen.

In het eerste gedeelte konden deelnemers aangeven of ze achter het voorgenomen beleid staan om extra windmolens te bouwen in Amsterdam. Ook konden ze aangeven of ze het eens zijn met de stelling 'De gemeente Amsterdam wil zoveel mogelijk schone energie opwekken in de gemeente zelf.' We starten met deze vragen om ruimte te bieden om het te hebben over de wenselijkheid van windmolens en de windambitie. Op die manier krijgen deelnemers de ruimte hun initiële bezwaren te delen. Des te meer omdat in het hierop volgende PWE-keuzevraagstukgedeelte de windambitie als uitgangspunt wordt genomen.

In het tweede gedeelte kregen deelnemers acht mogelijke aanvullende eisen te zien die de gemeente zou kunnen stellen aan plannen voor windmolens. De eisen waren:

1. Stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens
2. Verplicht beheerders een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven
3. Zorg dat mensen in hun volkstuin 's nachts geen last hebben van de windmolens
4. De windmolens moeten het bouwen van woningen zo min mogelijk in de weg zitten
5. Bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam
6. Verplicht beheerders van windmolens een groter deel van de inkomsten te gebruiken voor de natuur
7. Bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk
8. Zorg dat omwonenden van de windmolens direct voordeel hebben van de energie

Deelnemers kregen bij elke eis informatie over wat de eisen precies inhouden en wat de gevolgen zijn van het adviseren van een aanvullende eis aan de gemeente. Gevolgen waar zij informatie over kregen waren: 1) Mogelijk te halen Megawatts energie door extra windmolens; 2) kosten voor mensen die windmolens willen bouwen; 3) aantal mensen met lichte hinder door extra windmolens; 4) aantal mensen met ernstige hinder door extra windmolens; 5) aantal mensen dat schone energie kan gebruiken door extra windmolens.

Wanneer deelnemers meer informatie wilden hebben over de opties die zij konden kiezen in de raadpleging, dan konden ze dit vinden door op de "i" knop te drukken. De figuur hieronder geeft een voorbeeld van een informatiescherm van de optie "Stel strengere eisen aan het geluid van windmolens".

Figuur 1-2 Schermafbeelding van een informatiescherm bij onderdeel 2.

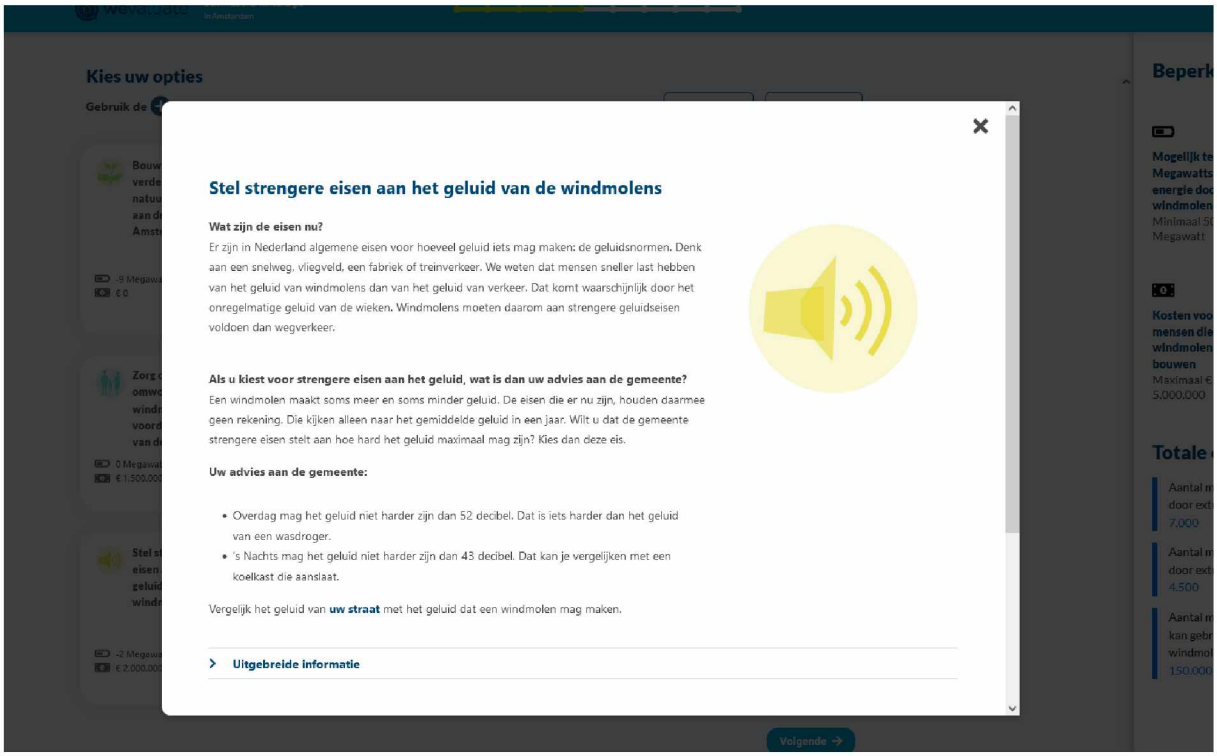

Deelnemers mochten eisen aanklikken die zij goed vonden. Maar zij konden niet zomaar alles kiezen: Het uitgangspunt bij deze PWE was dat de gemeente wil zorgen voor 50 megawatt extra windenergie. Dat zijn ongeveer 17 nieuwe windmolens. Deelnemers konden alleen eisen kiezen waarbij minimaal 50 megawatt extra windenergie in de zoekgebieden mogelijk zou zijn. Bovendien was er een beperkt budget. Deelnemers konden maximaal 5 miljoen euro uitgeven aan kosten voor mensen die windmolens willen bouwen. Dit is een fictief getal, want het totale budget voor van het bouwen van windmolens is onbekend. De reden om een beperking in de PWE op te nemen is dat deelnemers hierdoor worden gedwongen om verschillende eisen te prioriteren. Ze kunnen niet alles kiezen en ze kunnen niet verdergaan in de raadpleging zonder dat ze een pijnlijke keuze hebben gemaakt. Zoals in elke PWE is er sprake dus van keuzepijn. Nadat deelnemers hun voorkeur aangaven door de eis(en) te selecteren, kregen zij de ruimte om dit met argumenten toe te lichten of hun bezwaren of andere suggesties te delen.

Figuur 1-3 Schermafbeelding van het hoofdscherm bij onderdeel 2.

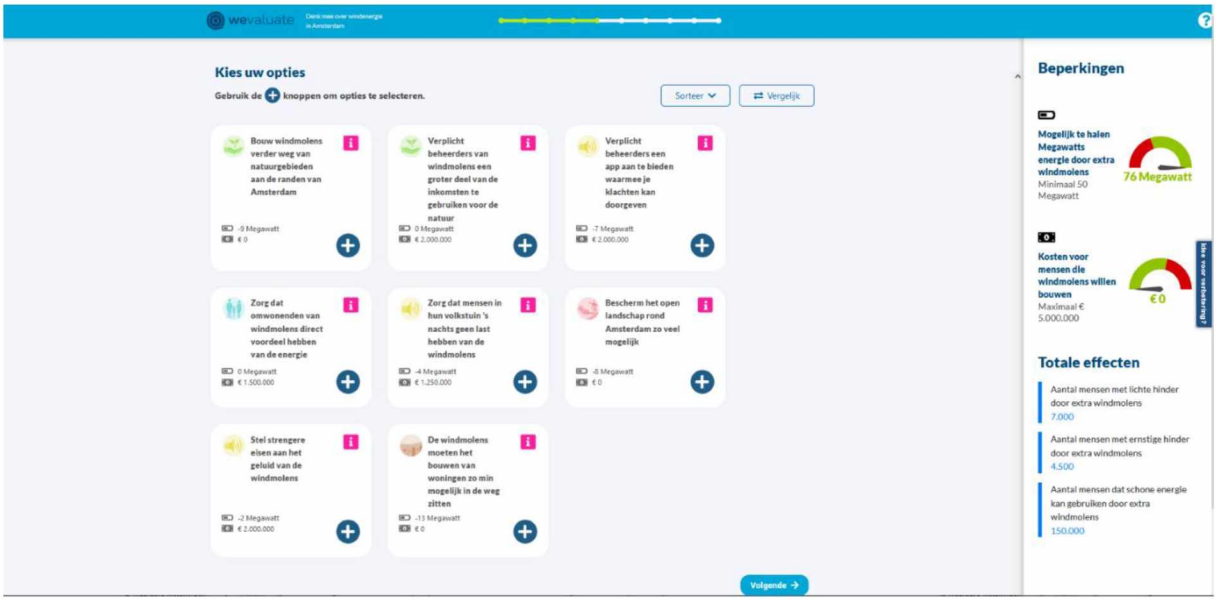

In het derde onderdeel van deze raadpleging werd door middel van stellingen en vragen doorgevraagd op bepaalde onderwerpen. Deelnemers konden bijvoorbeeld aangeven welk uitgangspunt zij belangrijk zouden vinden bij ruimtelijke keuzes en aangeven of en welke zorgen zij hebben over gezondheidseffecten van windmolens. Ook werd het gevraagd hoe belangrijk zij de volgende waarden zou vinden in een situatie dat er windmolens komen: 'zoveel mogelijk schone energie opwekken', 'natuur beschermen', 'beschermen dierenwelzijn', 'beschermen landschap', 'voorkomen overlast', 'gezondheid van mensen', 'mogelijkheid van bewoners om mee te praten', 'genoeg ruimte om woningen te bouwen', 'de kosten voor de mensen die windmolens willen bouwen', 'voordelen voor omwonenden', 'ervoor zorgen dat Amsterdam zelfvoorzienend is qua energie opwekken.' Dit stelde burgers in staat om ook hun advies te geven over andere aspecten van het vraagstuk. Tegelijkertijd kregen burgers in dit onderdeel ook de ruimte om eigen ervaringen of andere ideeën en argumenten te delen met de gemeente. Als afronding van de raadpleging konden bewoners aangeven in hoeverre ze vonden dat de mening van de bewoners moet worden meegeteld in de besluitvorming ten opzichte van adviezen van experts en werd er aan het gevraagd om de kwaliteit van de raadpleging te beoordelen.

2. Methodologie

In deze sectie geven wij informatie over het opzetten van de PWE, de data-verzameling, de kenmerken van de deelnemers en de analysemethoden die wij gebruiken.

Het opzetten van de PWE

Een Participatieve Waarde Evaluatie bestaat in feite uit vier elementen: 1) het vaststellen van een vraagstelling(en) die onderwerp zijn van de PWE; 2) een aantal opties waar de deelnemer tussen kan kiezen; 3) informatie over deze opties (beschrijving, positieve effecten en negatieve effecten); en 4) een beperking die ervoor zorgt dat deelnemers niet alle opties kunnen kiezen. Hieronder leggen we uit welke keuzes wij hebben gemaakt in deze vier stappen.

Stap 1: De vraagstelling

Het doel van deze raadpleging is om inwoners van Amsterdam en omliggende gemeenten te betrekken bij de dialoog over de windenergie ambitie van Amsterdam. De raadpleging moet in kaart brengen welke afwegingen deelnemers maken en welke waarden en bezwaren ze belangrijk vinden bij het bepalen van locaties voor windmolens.

Bij de start van het ontwerptraject voorzagen wij verschillende mogelijke ontwerpen van de PWE-keuzetaak in de raadpleging.

1. **Keuze tussen zoekgebieden:** In de PWE-keuzetaak kunnen concrete locaties in de zoekgebieden worden voorgelegd. Deelnemers kunnen dan bijvoorbeeld aangeven welke locaties zij meer of minder geschikt vinden voor windenergie. Daarbij geven we hen informatie over bijvoorbeeld technische mogelijkheden, ruimtelijke criteria/overwegingen en maatschappelijke aspecten. Deelnemers zouden dan gevraagd worden om een afweging te maken tussen locaties, en die te beargumenteren.
2. **Keuze tussen waarden die een rol spelen bij de afweging voor de realisatie van windenergieprojecten:** Voorafgaande aan de start van het ontwerptraject gaf de gemeente Amsterdam aan ook graag input te willen van burgers voor het opstellen van een afwegingskader voor de realisatie van windenergieprojecten. Zij willen de bezwaren, overwegingen en ideeën die leven in de stad bundelen in een afwegingskader dat kan worden gebruikt bij afwegingen rond dit thema. Het afwegingskader wordt vervolgens voorgelegd aan de gemeenteraad. In een PWE-raadpleging kunnen wij deelnemers eisen en waarden voorleggen. Die eisen kunnen ruimtelijke aspecten in zich dragen (e.g. hoe dicht bij bewoning of andere gemeenten mogen plannen gerealiseerd worden?), maar ook bestuurlijk (e.g. hoe kunnen omwonenden en inwoners meebeslissen of profiteren?). Door diverse eisen te ontwikkelen zetten we deelnemers aan het denken en nodigen we hen uit een prioritering te maken in mogelijke eisen die je zou kunnen stellen bij het realiseren van windmolens.

3. **Keuze tussen windenergie in Amsterdam en alternatieve vormen/locaties om energie op te wekken:** in een dergelijke opzet zouden deelnemers verschillende alternatieve vormen van energie binnen en buiten Amsterdam tegen elkaar afwegen (denk aan windenergie op zee, op het platteland, zonne-energie, kernenergie en biomassa). Ook zouden energiebesparingsopties kunnen worden toegevoegd aan de PWE zoals isolatie en energiebesparing.

We hebben er om verschillende redenen voor gekozen om de tweede optie als startpunt te nemen voor het ontwerpen van de PWE-keuzetaak. We hebben gekozen op basis van de criteria: 1) in hoeverre leidt de PWE-keuzetaak tot keuzepijn, dit is relevant omdat het deelnemers dwingt tot het maken van afwegingen; 2) in hoeverre levert de keuzetaak relevante input op voor de reflectiefase en het afwegingskader.

De eerste optie leidt tot veel keuzepijn, maar de vraag is of we wat gaan leren over de waarden en bezwaren van inwoners die relevante informatie oplevert voor de reflectiefase. Bij het vaststellen van de RES Noord-Holland-Zuid is al een prioritering gemaakt tussen zoekgebieden, die als uitgangpunt dient voor de reflectiefase. Wanneer we voor de eerste vraagstelling zouden kiezen, dan zouden we een beleidsbeslissing nabootsen die al is genomen waardoor de toegevoegde waarde voor het afwegingskader minder relevant zou kunnen zijn.

De belangrijkste reden om niet te kiezen voor de derde vraagstelling als startpunt van het ontwerp van de PWE-keuzetaak is dat het in deze casus nauwelijks zou leiden tot keuzepijn. Deelnemers zouden er in deze keuzetaak voor kunnen kiezen om de windambitie van de gemeente (127 MW windenergie) in zijn geheel niet te realiseren om in plaats daarvan te kiezen voor het bouwen van windmolens op zee, elders in Nederland of het bouwen van een kerncentrale. Dit zou deelnemers niet dwingen om heel scherp na te denken over wat zij nou het meest belangrijk vinden bij de besluitvorming van de gemeente over windenergie. En dit is één van de waardevolle elementen van een PWE-raadpleging. Daarbij levert de derde vraagstelling ook minder relevante informatie op wanneer de gemeente zou besluiten om extra windmolens in de stad te bouwen. Het opwekken van duurzame energie door windmolens en/of zonnepanelen is het uitgangspunt van de RES.

De tweede vraagstelling biedt generieke informatie voor het afwegingskader en prioritering in bezwaren en ideeën die spelen bij beslissingen over windenergie. We hebben gekozen voor de tweede vraagstelling omdat wij denken dat dit ontwerp zowel leidt tot keuzepijn, als relevante informatie oplevert voor de reflectiefase en het afwegingskader. Het geeft inzicht in de prioritering van bezwaren en waarden van Amsterdammers rondom windenergie. We krijgen zo inzicht in voorwaarden die gesteld worden en gaan verder dan een ja-nee discussie over de wenselijkheid van (locaties voor) windmolens in Amsterdam. Bovendien past deze vraagstelling goed bij de uitgangspunten van de reflectiefase omdat verschillende onderwerpen zoals geluid, gezondheid, natuur en ruimte expliciet verweven zitten in de PWE-keuzetaak: *"Amsterdam heeft een ambitie om ongeveer 17 extra windmolens van 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal). Dat is het uitgangspunt voor de RES [1.0] en daarmee ook voor de reflectiefase. We gaan onderzoeken hoe we de windmolens kunnen realiseren en daarbij zullen we geen onaanvaardbare risico's nemen. Dit doen we door onderzoeken naar geluid en gezondheid, natuur*

en ruimte, onder ander met een milieueffectrapportage en met een gezondheidseffectanalyse. En met een afwegingskader als resultaat uit de reflectiefase"[1]

We hebben er niet voor gekozen om twee vraagstellingen op te nemen in de PWE-keuzetaak omdat uit een eerder traject bleek dat de drempel voor mensen om te participeren hierdoor te hoog werd (Mouter et al., 2021c). Ondanks de keuze voor de tweede vraagstelling voor de PWE-keuzetaak, hebben we vragen opgenomen in de gehele raadpleging om ook te leren over voorkeuren wat betreft de andere twee mogelijke vraagstellingen.

Stap 2: **Het vaststellen van de keuzeopties**

Nadat we in Stap 1 hadden bepaald dat de PWE-taak in de raadpleging zou gaan over de waarden die een rol spelen in de richtlijnen van de realisatie van windenergieprojecten was het zaak om de keuzeopties te bepalen die deelnemers voorgeschoteld zouden krijgen in de PWE keuzetaak. Om deze keuzeopties samen te stellen hebben we achtergronddocumenten bestudeerd zoals de Omgevingsvisie van Amsterdam2, een document over gezondheidsaspecten van windenergie[3] de 'Quickscan windzoekgebieden in relatie tot landschappelijke waarden'[4]; verslagen van informatiebijenkomsten met inwoners tijdens het RES proces[5]; en raadsstukken en gesprekken met ambtenaren binnen de gemeente. We hebben op basis van deze informatie terugkerende thema's (waarden) die spelen in de stad op een rijtje gezet. Zo zagen we dat in de informatiebijeenkomsten veelvuldig de waarden gezondheid en het behoud van natuur worden genoemd. We stelden de volgende initiële lijst met waarden op:

- Gezondheid
- Geluidshinder
- Natuur en landschap
- Recreatie
- Woningwaarde
- Historische en culturele waarde
- Verdeling over de stad
- Proces/inspraak
- Conflict met ander ruimtegebruik (zoals woningbouw)
- Verdeling van lusten en lasten

---

[1] Raadsbrief gemeenteraad reflectiefase, 7 september 2021, onderwerp 'Invulling reflectiefase RES', portefeuillehouder Marieke van Doorninck

[2] Omgevingsvisie Amsterdam, juli 2021, https://amsterdam2050.nl/

[3] Zie bijvoorbeeld de website van het RIVM over dit onderwerp: https://www.rivm.nl/documenten/windturbines-en-gezondheid

[4] Quickscan windzoekgebieden in relatie tot landschappelijke waarden, cultureel erfgoed en natuurwaarden, Februari 2021 https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/9731690/1#search=%22quickscan%20ecologisch%22

5 Zie bijvoorbeeld https://energieregionhz.nl/documenten voor verslagen hiervan

Deze lijst met waarden hebben we vervolgens vertaald in aanvullende eisen die gesteld zouden kunnen worden aan de ontwikkeling van windmolens. De uiteindelijke set met eisen is:

1. Stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens
2. Verplicht beheerders een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven
3. Zorg dat mensen in hun volkstuin 's nachts geen last hebben van de windmolens
4. De windmolens moeten het bouwen van woningen zo min mogelijk in de weg zitten
5. Bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam
6. Verplicht beheerders van windmolens een groter deel van de inkomsten te gebruiken voor de natuur
7. Bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk
8. Zorg dat omwonenden van de windmolens direct voordeel hebben van de energie

Omdat zorgen over gezondheid en geluidshinder vaak aan elkaar gekoppeld zijn hebben we deze samengevoegd tot één eis waarin er strengere eisen worden gesteld aan geluidshinder. In de aanvullende vragen is er ook gelegenheid voor deelnemers om zorgen die zij hebben over gezondheidseffecten kenbaar te maken en de vragen door te geven die zij hierover hebben. De waarde natuur en landschap hebben wij uit elkaar gehaald, omdat wij benieuwd waren of er andere voorkeuren zijn met betrekking tot behoud en compensatie van natuurgevolgen, en met betrekking tot gevolgen voor het landschap. De waarde 'historisch een culturele waarde' is onderdeel van de eis over bescherming van het landschap. Invloed op recreatie komt naar voren in een keuzeoptie over het beperken van geluidshinder voor nachtrecreatie in volkstuinen, en in een optie over bescherming van het landschap. Invloed op woningwaarde nemen we niet mee als zodanig omdat vanuit de economische literatuur bekend is dat woningwaarde vaak een combinatie is van meerdere waarden die te maken heeft met woonplezier, mogelijke overlast, aanwezigheid van natuur in de omgeving. Het onderwerp verdeling over de stad komt niet naar voren in de PWE-keuzetaak, maar wel in de aanvullende vragen. Zo ook het onderwerp 'Proces/inspraak'. Ten slotte komt het mogelijke conflict tussen windmolens en ander ruimtegebruik naar voren in een keuzeoptie over woningbouw. De verdeling van lusten en lasten komt terug in de eis dat omwonenden direct voordeel moeten hebben van de windmolen.

Wij hebben een conceptversie met eisen opgesteld en die besproken met de gemeente en met enkele belanghebbenden. Vanuit de belanghebbenden werd aangegeven dat deze eisen de bezwaren en gesprekken die zij hadden met inwoners reflecteerden.

Stap 3. **Het vaststellen van informatie over de effecten van de keuzeopties**

De volgende stap in het opzetten van de PWE-keuzetaak bestaat uit het vaststellen van de effecten van de keuzeopties. In eerste instantie wilden we werken met één effect: de invloed van keuzes op het opgesteld vermogen van windmolens. Maar naar aanleiding van een gesprek met twee belanghebbende partijen hebben we ervoor gekozen de lijst met effecten uit te breiden om zo een breder zicht te krijgen de mate waarin deze effecten een rol spelen in de voorkeur van Amsterdammers voor een bepaalde eis. De effecten die zijn meegenomen zijn:

1. Afname/toename mogelijk te halen Megawatts energie door extra windmolens;

2. Toename kosten voor mensen die windmolens willen bouwen;
3. Afname/toename aantal mensen met lichte hinder door extra windmolens;
4. Afname/toename aantal mensen met ernstige hinder door extra windmolens;
5. Afname/toename aantal mensen dat schone energie kan gebruiken door extra windmolens.

Vervolgens hebben we voor alle acht de eisen uit stap 2 de effecten ingeschat. Dit hebben we gedaan op basis van de eerder beschreven achtergronddocumenten en op basis van gesprekken die we hebben gevoerd met ambtenaren van de gemeente, met belangenorganisaties en ingenieursbureaus. Hieronder staat voor ieder type effect beschreven hoe we de uitgangspositie in de PWE keuzetaak hebben bepaald. We beschreven bovendien op hoofdlijnen hoe we ieder type effect voor de verschillende eisen hebben ingeschat. De appendix geeft een gedetailleerd overzicht van de effectschattingen en hoe die tot stand zijn gekomen.

- **De afname/toename mogelijk te halen Megawatts (MW) energie door extra windmolens.** We zijn in het uitgangspunt uitgegaan van het theoretische mogelijk opgesteld vermogen beschreven in de RES-NHZ 1.0. De RES 1.0 gaat uit van een bandbreedte van 57-95,8 MW aan extra opgesteld vermogen. Wij hebben het gemiddelde gehanteerd: 76 MW. Verschillende eisen kunnen mogelijk als gevolg hebben dat een aantal windmolens niet kunnen worden gebouwd.
- **De extra kosten voor mensen die windmolens willen bouwen.** Er zijn twee bronnen van extra kosten voor projectontwikkelaars: (i) directe investeringskosten (bijvoorbeeld voor een verplichte app waarmee omwonenden klachten kunnen doorgeven); en (ii) kosten door een lagere energieopbrengst wanneer een eis leidt tot meer stilstand en dus een reductie van het aantal vollasturen. Om de kosten door een lagere energieopbrengst te berekenen zijn we op basis van advies van een ingenieursbureau uitgegaan van een energieprijs van €50 per mWh.
- **De Afname/toename aantal mensen met lichte en ernstige hinder.** De cijfers voor dit effect zijn gebaseerd op de MER Addendum Wind op Land voor de Provincie Noord-Holland van Anteagroup[6]. Wij hebben met een expert gesproken en die gaf aan dat ongeveer 40% van de hinder die in dit Addendum wordt gerapporteerd 'ernstig' te noemen is. We hebben dit percentage gebruikt om deze effecten in twee groepen te verdelen. In de uitgangspositie schatten we het aantal gehinderden bovendien 25% lager in dan in het rapport van Anteagroup, omdat de schattingen in dit rapport expliciet als worst-case scenario staan beschreven. In de uitgangspositie gaan we zodoende uit van 7.000 licht gehinderden en 4.500 ernstig gehinderden. Voor het schatten van de effecten van de eisen op geluidshinder hebben we vervolgens de aanname gedaan dat een eis die geluidshinder moet verminderen leidt tot minder mensen met ernstige geluidshinder, maar meer mensen met lichte geluidshinder. Het is immers aannemelijk dat een deel van de ernstig gehinderden na het invoeren van de maatregel weliswaar minder hinder ervaart, maar nog wel lichte hinder ervaart. Alleen als er minder windmolens kunnen worden geplaatst door een maatregelen in te voeren dan hebben we een afname in zowel lichte als ernstige geluidshinder gehanteerd.

[6] Anteagroup, 19 Augustus 2021, MER Addendum Wind op Land

- **De afname/toename van het aantal mensen dat schone energie kan gebruiken.** Dit is grotendeels gebaseerd op een berekening van energieopbrengst in termen van de afname/toename van mogelijk te realiseren mWh. De mogelijk opgewekte megawatturen windenergie zijn omgerekend naar personen. Dit is gebaseerd op een gemiddeld verbruik van 2730 kwh per jaar per huishouden en een gemiddelde van 2,1 personen per huishouden. In de uitgangspositie gaan we uit van schone energie opwek door de extra windmolens (76 MW) voor 150.000 huishoudens.

De informatie over deze effecten is voorgelegd aan experts op het gebied van MERs/Geluidshinder van windmolens en business case ontwikkeling van windmolens om de informatie te verifiëren en waar nodig aan te vullen of aan te passen. Naast de betrouwbaarheid van de informatie, is er ook gekeken naar de begrijpelijkheid van de informatie, om te zorgen dat deelnemers met verschillende opleidingsniveaus konden deelnemen. Communicatie-experts hebben de teksten gereviseerd en ingekort.

Uiteraard hebben de effectschattingen van de keuzeopties een onzekerheidsmarge. Een zekere onzekerheidsmarge is geen probleem gezien het feit dat je vanuit de keuzes die deelnemers maken juist wil leren hoe de effecten van een eis de voorkeuren voor een eis beïnvloeden. Om te kunnen bepalen in welke mate voorkeuren van Amsterdammers voor een keuzeoptie afhangen van de effecten van die keuzeoptie (bijvoorbeeld van de kosten van de keuzeoptie en de invloed van de keuzeoptie op de hinder) is het nodig om verschillende versies van de PWE te maken en deze versies random toe te wijzen aan deelnemers. De onzekerheidsmarges worden gebruikt om bandbreedten op te stellen van de effecten van de keuzeopties. Om een voorbeeld te geven, sommige respondenten kregen te zien dat de strengere geluidseisen zou leiden tot een afname van 450 mogelijk ernstig gehinderden, terwijl andere respondenten te zien kregen dat het zou leiden tot een afname van 2300 mogelijk ernstig gehinderden. De noodzaak van het presenteren van verschillende informatie kunnen we illustreren met een voorbeeld: stel dat je wilt weten hoeveel geld mensen bereid zijn te betalen voor een kopje koffie en je vraagt 1.000 mensen of zij bereid zijn om 50 cent voor het kopje koffie te betalen. Stel dat alle individuen deze vraag met 'ja' beantwoorden, dan weet je niet of deze mensen ook 80 cent of zelfs 1,50 euro bereid zijn te betalen voor de koffie. Als je de betalingsbereidheid voor een kopje koffie wilt weten, dan is het veel slimmer om de 1.000 mensen bijvoorbeeld in 10 groepen in te delen. De eerste groep krijgt dan de vraag of zij bereid zijn om 50 cent te betalen, de tweede groep wordt gevraagd of zij 75 cent willen betalen etc. Om deze reden maken we verschillende versies (designs) van de PWE. In de appendix vindt u een overzicht van de effectschattingen die wij hebben gedaan voor deze PWE. Deelnemers kregen aan het begin van de PWE een melding te zien dat de effectschattingen een onzekerheidsmarge hebben.

Stap 4: **Vaststelling beperkingen deelnemers**

In deze PWE-raadpleging moesten deelnemers een advies geven binnen twee beperkingen. Het mogelijk aantal te behalen megawatts aan extra opgesteld vermogen duurzame energie, en de kosten voor mensen die windmolens willen bouwen. De reden om een beperking in de PWE op te nemen is dat deelnemers hierdoor worden gedwongen om verschillende eisen te prioriteren. Ze kunnen niet alles kiezen. In eerdere PWE-raadplegingen is ervoor gekozen om respondenten keuzes te laten maken waarin ze beperkt werden door een financiële budgetrestrictie (Mouter et al., 2021a; Mulderij et al., 2021) of een beperkte capaciteit van het zorgstelsel (Mouter et al., 2021b). In andere PWEs is ervoor gekozen om respondenten een beperkt aantal punten te laten verdelen (Mouter et al., 2021c; Spruit en Mouter; 2020; 2021).

Het uitgangspunt bij de PWE-keuzetaak was dat de gemeente wil zorgen voor 50 megawatt extra windenergie. Dat zijn ongeveer 17 nieuwe windmolens. Wij hebben deze beperking gebaseerd op informatie uit de Regionale Energie Strategie. Deelnemers konden alleen eisen kiezen waarbij minimaal 50 megawatt extra windenergie in de zoekgebieden mogelijk zou zijn. Bovendien was er ook een beperkt budget. Deelnemers konden geen eisenpakketten selecteren die leidde tot meer dan 5 miljoen euro extra kosten voor mensen die windmolens willen bouwen. Deze beperking is toegevoegd omdat het stellen van extra eisen aan windenergieprojecten in de werkelijkheid ook beperkt is door een bepaald budget. Lopen de kosten te hoog op voor de ontwikkelaars, dan is de business case niet meer rond te krijgen. Het totale budget dat in Amsterdam kan worden besteed aan extra eisen is natuurlijk niet objectief te bepalen, want heel veel variabelen spelen hierbij een rol. De restrictie is zodoende vastgesteld op basis van een *best guess*. We hebben zowel een energie coöperatie als een ingenieursbureau gevraagd een inschatting te geven van de maximale extra kosten die gemaakt kunnen worden bij de bouw van een windturbine, zonder dat de business case daarbij in het geding komt. De aanname hierbij was dat er minstens 2% rendement moet kunnen worden behaald. Van deze inschattingen hebben we het gemiddelde genomen, hetgeen een kostenrestrictie opleverde van €20.500 per extra windmolen (3 MW opgesteld vermogen) per jaar. Door dit door te rekenen naar 17 windmolens met een levensduur van 15 jaar zijn we afgerond uitgekomen op de restrictie van afgerond 5 miljoen euro.

Dataverzameling

We hebben de PWE uitgevoerd door deelnemers random te trekken uit een internetpanel en we hebben de PWE opengesteld voor alle Amsterdammers die mee wilden doen. Deelnemers uit het internetpanel kregen een vergoeding voor hun deelname. Waarom hebben we de raadpleging zowel gedaan met een panel als met groep die zichzelf heeft aangemeld? Ten eerste is het belangrijk dat er geen deelnemers worden uitgesloten die wel hun stem willen laten horen. Door de raadpleging open te stellen voor alle Amsterdammers voorkomen we dat dit gebeurt. Een nadeel van deze open raadpleging is dat het waarschijnlijk is dat deelnemers die een groot belang hebben en interesse hebben in het onderwerp oververtegenwoordigd zijn onder de deelnemers. Beleidsmakers willen echter vaak ook weten hoe deelnemers met een minder sterke mening publieke waarden afwegen rond het beleidsdilemma dat onderwerp is van de raadpleging. Om hieraan tegemoet te komen is het verstandig om random deelnemers uit te nodigen om mee te doen aan de raadpleging en hen een vergoeding te bieden waardoor de drempel om mee te doen lager wordt. Een nadeel van een gesloten raadpleging is echter dat er mogelijk maar weinig mensen deelnemen die veel over het onderwerp hebben nagedacht en je wil juist dat ook deze mensen meedoen omdat zij vaak dieper hebben nagedacht over de waarden die zij belangrijk vinden rond een bepaald onderwerp. Kortom zowel een open als een gesloten raadpleging hebben voordelen en nadelen en daarom hebben we besloten om deze vormen te combineren. Daarbij leert de ervaring dat het voor beleidsmakers, burgers en belangenorganisaties relevant is om inzicht te krijgen in de mate waarin deze twee typen raadplegingen tot andere uitkomsten leiden.

In dit rapport rapporteren wij over de voorkeuren van zowel de open als panel raadpleging. Maar in de reflectiefase is er ook voor gekozen om, los van de PWE, meerdere participatiemethoden te combineren om in de diverse participatiebehoeften die in de samenleving leven te voorzien. Er zijn bijvoorbeeld Context Mapping

workshops in bepaalde wijken gehouden om gedetailleerde informatie op te halen over de leefwereld van Amsterdammers en de mogelijke invloed van windmolens daarop.

Socio-demografische gegevens van de deelnemers

1.667 Amsterdammers zijn geselecteerd vanuit een internetpanel, waarvan 999 deelnemers hebben meegedaan met de raadpleging. Van 17 deelnemers miste er belangrijke data, dus uiteindelijk zijn de antwoorden van 982 panelleden geanalyseerd. 4.467 mensen namen deel aan de open raadpleging. Hieronder rapporteren wij de kenmerken van de deelnemers uit het internetpanel en de open deelname.

We hebben geprobeerd om het internetpanel zo te trekken dat het een zo representatief mogelijk beeld oplevert van de voorkeuren van de Amsterdamse populatie boven de 18 jaar voor de kenmerken geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Meer specifiek was het doel om ervoor te zorgen dat van allerlei groepen bewoners in ieder geval 30 mensen deelnamen (bijvoorbeeld 30 jonge hoogopgeleide vrouwen, 30 oudere laagopgeleide mannen etc). Dit wordt gezien als een minimumaantal deelnemers om te kunnen herwegen wanneer blijkt dat de steekproef niet helemaal representatief is en het toch belangrijk is om op dit niveau uitspraken te doen. In tweede instantie was het doel om ervoor te zorgen dat het panel representatief is voor de Amsterdamse bevolking op de kenmerken leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. Dit doel is in deze raadpleging relatief minder van belang omdat de hypothese is dat voorkeuren voor beleidsopties rond het thema windenergie waarschijnlijk van andere kenmerken dan leeftijd, opleiding en geslacht af zullen hangen (zoals woonlocatie en perceptie op de energietransitie en omdat deze PWE niet gebruikt wordt als draagvlakonderzoek maar om input te leveren voor de dialoog over windenergie.

Statistische testen laten zien dat het internetpanel niet representatief is op de kenmerken leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. De leeftijdsgroepen van 35-49 en 50-64 jaar waren oververtegenwoordigd en er zaten relatief meer vrouwen en hoog opgeleiden in het internetpanel vergeleken met de Amsterdamse populatie. Om voor het gebrek aan representativiteit te corrigeren heeft er een herweging plaatsgevonden (zie kolom panel-R). Door random 115 hoogopgeleiden vrouwen uit de over gerepresenteerde leeftijdsgroepen te verwijderen uit de sample is het herwogen panel representatief op geslacht en leeftijd. Opleidingsniveau is helaas niet representatief te krijgen wegens het lage aantal deelnemers dat maximaal mbo 1 of havo/vwo onderbouw heeft afgerond. We rapporteren in de resultatensectie hoe de resultaten verschillen tussen het panel en het herwogen panel.

De open deelname verschilt qua kenmerken sterk van de populatie. Dit is te verwachten, want het doel van de open deelname is om iedereen die wil participeren de kans te geven om te participeren. De leeftijdsgroep onder 35 jaar is anders dan bij het panel sterk ondervertegenwoordigd in de open raadpleging. Bovendien zijn mannen oververtegenwoordigd en was het overgrote deel van de deelnemers hoog opgeleid.

*Tabel 2-1 Kenmerken van de steekproef. De Chi-Square tests zijn eenzijdig (rechts). Een hogere Chi-Squared waarde (Chi.Sq) betekent een betere match met de populatie. *De kolom 'Panel-R' rapport de verdeling van deelnemers in het herwogen panel. **Populatiegegevens komen uit het Basisbestand Gebieden Amsterdam. Voor leeftijd en geslacht waren cijfers uit 2021 beschikbaar, voor opleidingsniveau waren gegevens uit 2016 beschikbaar.*

	Internet panel	Internet panel-R*	Open deelname	Populatie (BBGA, 2021)**	Chi-sq test panel (P) en panel-R (PR)
Man	393 (40,8%)	414 (49,6%)	2.562 (63,3%)	49,6%	Chi.Sq.(P) 4,34E-08 Chi.Sq.(PR) 0,072
Vrouw	570 (59,2%)	420 (50,4%)	1.483 (39,7%)	50,4%	
20-34 jaar	276 (28,4)%	307 (32,7%)	478 (13,0)%	29,5%	Chi.Sq.(P) 7,73E-06 Chi.Sq.(PR) 0,16
35-49 jaar	285 (29,3)%	217 (27,7%)	1.195 (32,4)%	20,8%	
50-64 jaar	243 (25,0)%	185 (22,7%)	1.576 (42,8)%	17,8%	
65+ jaar	158 (16,2)%	135 (16,8%)	914 (24,8)%	13,0%	
Basisonderwijs, vmbo, mbo 1, havo/vwo-onderbouw	80 (8,3%)	79 (9,5%)	131 (3,1%)	24,0%	Chi.Sq.(P) 3,91E-39 Chi.Sq.(PR) 6,99E-25
Havo/vwo-bovenbouw, mbo 2-4	281 (29,1%)	271(32,5%)	554 (13,2%)	32,0%	
Hbo, wo	603 (62,6)%	485 (58,1%)	3.506 (83,7%)	44,0%	

We hebben ook aan deelnemers gevraagd of zij in Amsterdam wonen of dat ze op een andere manier met de stad verbonden zijn. Bijna alle deelnemers uit het panel woonden in Amsterdam. Een substantieel deel van de deelnemers aan de open raadpleging woont niet in Amsterdam.

Tabel 2-2 Hoeveel procent van de deelnemers aangeeft op verschillende manieren met de stad verbonden te zijn.

Wat is uw situatie?	Panel		Open	
Ik woon in Amsterdam	947	96,4%	3527	79,2%
Ik ben ondernemer in Amsterdam.	87	8,9%	638	14,3%
Ik werk in Amsterdam	361	36,8%	1637	36,8%
Ik besteed vrije tijd in Amsterdam	431	43,9%	1982	44,5%
Ik kom nooit in Amsterdam	3	0,3%	16	0,4%
Ik woon in een gemeente naast Amsterdam	6	0,6%	791	17,8%

We hebben deelnemers in de raadpleging ook gevraagd de vier cijfers van hun postcode in te vullen, aan de hand waarvan we een beeld kunnen geven van de verdeling van de deelnemers over de stad. Tabel 2-2 laat deze verdeling zien. We zien dat de verdeling tussen het panel en de open deelname erg verschillend is. In het panel was de verdeling van deelnemers over de stadsdelen redelijk in overeenstemming met die van de Amsterdamse populatie, terwijl in de open deelname bewoners uit de stadsdelen Noord, Oost en Zuid-Oost oververtegenwoordigd waren. In deze stadsdelen liggen de windzoekgebieden.

*Tabel 2-3 Verdeling van de deelnemers over de stadsdelen op basis van de opgegeven postcodes. Een deel van de postcodes lag buiten de gemeente Amsterdam (1,0% in het panel en 19,6% in de open raadpleging). Bovendien heeft een deel van de deelnemers geen postcode opgegeven (11,3% in het panel en 9,4% in de open raadpleging). *Populatiegegevens komen uit het Basisbestand Gebieden Amsterdam. Categorisering van stadsdelen op basis van postcodes heeft tevens plaatsgevonden op basis van gegevens uit het BBGA.*

	Internet panel	Open deelname	Populatie (BBGA,2021)*	Chi.Sq test panel
Centrum	113 (13,4%)	206 (6,7%)	10,0%	
Noord	101 (12,0%)	979 (31,7%)	11,6%	
Oost	138 (16,4%)	941 (30,5%)	16,2%	
Zuid-Oost	69 (8,2%)	444 (14,4%)	10,3%	Chi.Sq. 0,022
Zuid	142 (16,9%)	169 (5,5%)	16,7%	
West	136 (16,2%)	168 (5,4%)	17,0%	
Nieuw-West	143 (17,0%)	178 (5,8%)	18,3%	

Een opvallend verschil tussen deelnemers uit het panel en de open raadpleging is dat de meerderheid van de deelnemers uit het panel in een huurwoning woont, terwijl de meerderheid van de deelnemers aan de open raadpleging juist in een koopwoning woont.

*Tabel 2-4 Woningbezit onder de deelnemers *Bron: Amsterdamse Federatie van Woningcorperaties (Januari 2020). Wonen in Amsterdam 2019 Woningmarkt.*

Woont u in een koopwoning of in een huurwoning?	Panel		Open		Populatie (AFW, 2020)*
Ik woon in een huurwoning.	581	59,2%	850	19,1%	69,2%
Ik woon in een koopwoning.	348	35,4%	3326	74,7%	30,8%

We hebben ook verdiepende vragen gesteld over de manier waarop mensen nu wonen. Het valt op dat relatief veel deelnemers uit het panel in de buurt van een drukke weg wonen als we dit vergelijken met deelnemers aan

de open raadpleging. Deelnemers aan de open raadpleging wonen relatief vaak in een landelijke omgeving met veel groen en water.

Tabel 2-5 Hoeveel procent van de deelnemers aangeeft op verschillende manieren te wonen.

Hoe woont u?	Panel		Open	
Ik woon aan een rustige weg	268	27,3%	1487	33,4%
Ik woon aan een drukke weg, of dichtbij een drukke weg	403	41,0%	1164	26,1%
Ik woon aan water	151	15,4%	1341	30,1%
Mijn omgeving is groen of landelijk	126	12,8%	1652	37,1%
Ik woon buiten de ring	180	18,3%	1081	24,3%
In mijn buurt is veel geluid	311	31,7%	1244	27,9%
In mijn buurt is het stil	180	18,3%	1024	23,0%
Ik heb een vrij uitzicht	118	12,0%	242	5,4%

We hebben ook aan deelnemers gevraagd of en hoe zij op dit moment bezig zijn met schone energie. Uit de antwoorden volgt dat deelnemers uit de open raadpleging relatief sterk betrokken zijn bij het onderwerp al dan niet doordat zij zelf schone energie gebruiken of opwekken of dat zij dicht in de buurt wonen van een locatie waar mogelijk windmolens komen.

Tabel 2-6 Hoeveel procent van de deelnemers aangeeft op verschillende manieren betrokken zijn met het onderwerp schone energie.

Bent u bezig met schone energie? U mag meer antwoorden geven.	Panel		Open	
Nee, maar dat zou ik wel willen	197	20,1%	276	6,2%
Ja, ik gebruik groene stroom van mijn energieleverancier	452	46,0%	2514	56,5%
Ja, ik wek zelf schone energie op in of bij mijn huis	98	10,0%	1664	37,4%
Ja, ik investeer in schone energieopwekking elders.	55	5,6%	598	13,4%
Ja, ik woon dichtbij een plek waar mogelijk windmolens komen	53	5,4%	1272	28,6%
Ja, ik woon dichtbij een windmolen of een zonneveld	16	1,6%	109	2,4%
Ja, ik werk in de duurzame-energiesector	10	1,0%	161	3,6%
Ja, ik ben actief bij een energiecoöperatie	13	1,3%	126	2,8%

Ja, ik kom op voor omwonenden van schone energieprojecten	12	1,2%	208	4,7%
Ja, vanuit mijn betrokkenheid bij het milieu	210	21,4%	1753	39,4%

Tot slot vroegen we deelnemers naar hun financiële situatie en dit kwam redelijk overeen tussen het panel en de open raadpleging.

Tabel 2-7 Verdeling van hoe deelnemers hun financiële situatie ervaren.

Welke zin past het beste bij u?	**Panel**		**Open**	
Ik heb iedere maand genoeg geld	551	56,1%	2530	57%
Ik heb iedere maand te weinig geld	187	19,0%	1073	24%
Ik heb iedere maand meer dan genoeg geld	146	14,9%	563	13%

3. Resultaten

De keuzes en motivaties van deelnemers zijn op drie verschillende manieren geanalyseerd. Ten eerste geven wij een overzicht van de keuzes die deelnemers hebben gemaakt in sectie 4.1. We beschrijven bijvoorbeeld of er een verschil is tussen leeftijdsgroepen en het gebied waar Amsterdammers wonen wat betreft hun voorkeuren voor windenergie en de eisen die zij stellen aan windenergie. We presenteren deze resultaten op een grafische manier en bewust niet numeriek (bijvoorbeeld "*X% vindt dat er extra windmolens moeten komen in Amsterdam*"). Er zijn drie redenen waarom we geen percentages presenteren: 1) de nadruk in de berichtgeving en het publieke debat over de studie komt dan mogelijk te liggen op de percentages, terwijl wij van mening zijn dat met name de (gemeenschappelijke) waarden, bezwaren en kansen die deelnemers zien de meest waardevolle informatie is voor de reflectiefase die volgt uit een PWE-raadpleging; 2) de percentages bieden schijnzekerheden. Zelfs als we de panelraadpleging representatief maken op de kenmerken geslacht, leeftijd en opleidingsniveau via herwegingsmethoden, dan nog is het risicovol om de claim te maken dat er representatieve uitspraken kunnen worden gedaan voor de gehele bevolking van Amsterdam omdat waarschijnlijk andere kenmerken zoals woonlocatie en perceptie op klimaatbeleid invloed kan hebben op voorkeuren; 3) het is onduidelijk in hoeverre de exacte percentages zijn beïnvloed door de precieze formulering van de vraagstelling. In de literatuur is het bekend dat je via framing van de vraagstelling de antwoorden van respondenten kan beïnvloeden. Er zijn een aantal afstudeeronderzoeken gedaan rond dit onderwerp in de context van een PWE (de Geus, 2019; Peeters, 2020) en hieruit volgde dat deelnemers soms wel en soms niet te beïnvloeden waren door de vraagstelling aan te passen of door bepaalde informatie te benadrukken. Als je het precieze percentage zou willen bepalen dat een bepaalde eis steunt, dan zou je eigenlijk verschillende varianten van de PWE moeten uitvoeren die van elkaar verschillen in vraagstelling.

Ten tweede hebben we de keuzes van de deelnemers ook geanalyseerd met geavanceerde analyses zoals het latente klasse clustermodel.

Ten derde hebben we de kwalitatieve motivaties geanalyseerd die deelnemers gaven nadat ze een keuze hadden gemaakt tussen de verschillende eisen en hun voorkeuren hadden uitgesproken over het kiezen voor windenergie binnen Amsterdam en de duurzame energieambities van de stad. Een team onderzoekers heeft de kwalitatieve argumenten in twee ronden geanalyseerd. In de eerste ronde zijn de argumenten die respondenten hebben genoemd doorgelezen en op basis hiervan is een lijst vastgesteld van categorieën van argumenten. Voor elke categorie is een code vastgesteld. In de tweede ronde zijn de argumenten van 1.200 respondenten systematisch gecodeerd. Op basis van deze analyse hebben we voor elke maatregel een argumentenkaart gemaakt. We geven ook kwantitatief weer hoe vaak argumenten zijn genoemd. Dit geeft een indicatie van de mate waarin een argument leeft onder een bepaalde groep inwoners van Amsterdam. De argumenten die burgers noemen, kunnen worden gebruikt om beter te begrijpen waarom burgers een voorkeur hebben voor een bepaalde eis of er juist bezwaar tegen hebben.

Beschrijvende resultaten

Stellingen over het voorgenomen beleid

In het eerste deel van de raadpleging konden deelnemers aangeven of ze achter het voorgenomen beleid staan om extra windmolens te bouwen in Amsterdam. We stelden de deelnemers hiervoor twee vragen: (i) 'Bent u het ermee eens dat er extra windmolens komen in Amsterdam?' (ii) 'De gemeente Amsterdam wil zoveel mogelijk schone energie opwekken in de gemeente zelf. Wat vindt u daarvan?'. Figuur 3-1 laat zien hoe de deelnemers uit beide raadplegingen antwoord gaven op deze vragen. In beide raadplegingen is het merendeel van de deelnemers voor zoveel mogelijk duurzame energie in Amsterdam. Wat betreft het voornemen om extra windmolens in Amsterdam te plaatsen zijn de meningen meer verdeeld. In het internetpanel was een kleine meerderheid voor. In de open raadpleging was juist een kleine minderheid tegen.

*Figuur 3-1 Stellingen over de windambitie van de gemeente Amsterdam. *De kolom 'Panel-R' laat zien hoe de antwoorden van de deelnemers aan het panel verschillen na het doorvoeren van de representativiteit correctie zoals beschreven in het vorige hoofdstuk.*

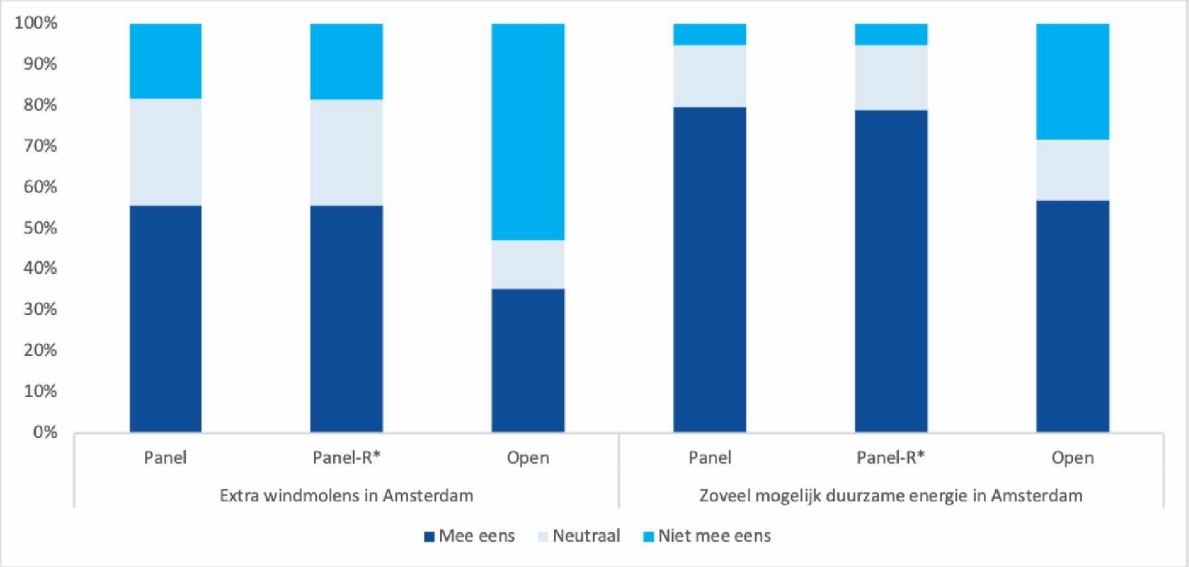

Eisen voor de bouw van extra windmolens

In het tweede deel van de raadpleging werd aan deelnemers gevraagd welke extra eisen ze zouden aanbevelen voor de bouw van de extra windmolens in Amsterdam. Hierbij moest in ieder geval de windambitie van 50 MW extra opgesteld vermogen worden behaald, waardoor niet alle eisen konden worden gekozen.

Figuur 3-2 laat zien welk deel van de deelnemers de eisen aanbeveelt. Hierbij moet worden opgemerkt dat de deelnemers niet allemaal dezelfde informatie te zien kregen over de effecten van de eisen. Bijvoorbeeld, sommige deelnemers kregen te zien dat 'strengere geluidsnormen' een groter effect op het terugdringen van hinder zouden hebben dan het verplicht stellen van een app, terwijl dit voor andere deelnemers juist andersom was gepresenteerd. Het blijkt echter dat deelnemers relatief ongevoelig waren voor deze variatie. Voor beide groepen deelnemers gold dat de meeste deelnemers een voorkeur hadden voor de strengere geluidsnormen in

plaats van de verplichte app. Daarbij moet worden opgemerkt dat deelnemers keuzes maakten binnen de beperkingen die er waren in de keuzetaak. Zij konden niet alle eisen kiezen. Er moet dus vooral worden gekeken naar de mate waarin bepaalde eisen door (groepen) deelnemers vaker of minder vaak zijn gekozen dan andere eisen.

Figuur 3-2 toont duidelijk dat de eis 'verplicht beheerders een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven' het minst wordt aanbevolen. Deze werd in beide raadpleging door slechts een klein deel van de deelnemers gekozen. De vier eisen die het vaakst zijn aanbevolen zijn (van links naar rechts): (i) 'stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens', (ii) 'bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam', (iii) 'bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk', en (iv) 'zorg dat omwonenden van windmolens direct voordeel hebben van de energie'. Het valt op dat deelnemers aan het internetpanel deze maatregelen ongeveer even vaak hebben gekozen. In de open raadpleging werden drie van deze vier eisen relatief vaker gekozen dan in het internetpanel, namelijk de eis over geluidsnormen, de eis over open landschap beschermen en de eis over afstand tot natuurgebied bewaren. De eis over direct voordeel voor omwonenden werd minder vaak gekozen door deelnemers aan de open raadpleging, terwijl deze juist het vaakst werd gekozen door deelnemers aan het internetpanel. Een ander opvallend resultaat is dat de eis 'bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam' in beide raadplegingen vaker wordt gekozen dan de eis 'verplicht beheerders van windmolens een groter deel van de inkomsten te gebruiken voor de natuur'.

Figuur 3-2 Percentage deelnemers dat de keuzeopties aanbeveelt.

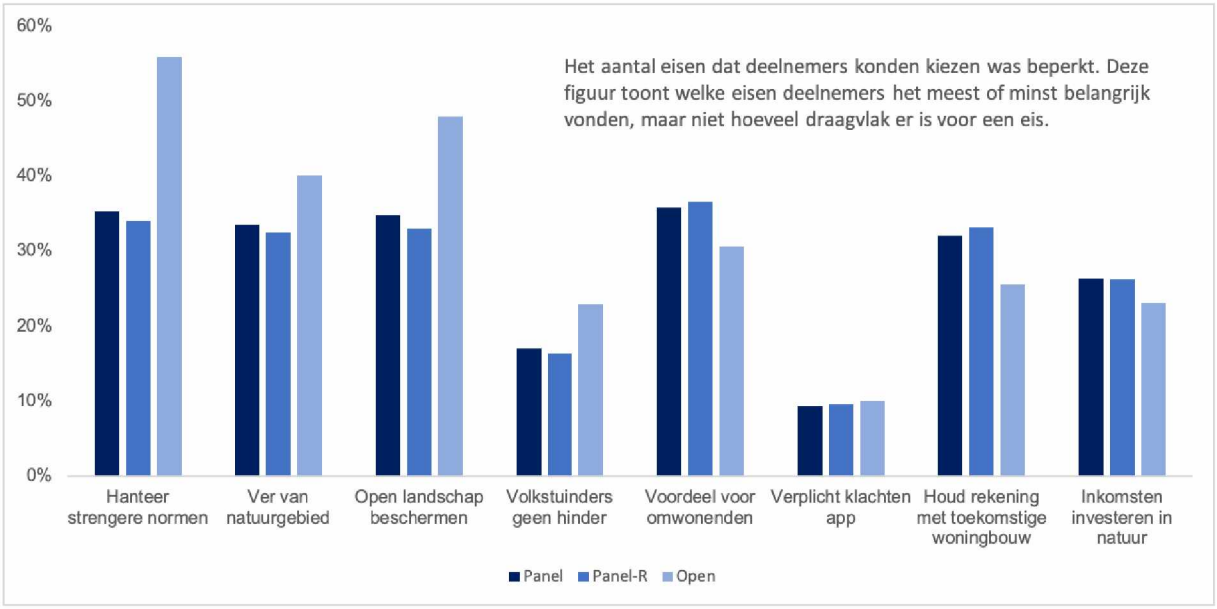

Verderop in het rapport onderzoeken we op een meer geavanceerde manier welke kenmerken van deelnemers invloed hebben op de keuzes die zij maken in de PWE via een latente klasse clusteranalyse. We kunnen ook voor één specifiek kenmerk kijken of er verschillen zijn tussen groepen. Zo hebben we gekeken naar hoe vaak verschillende leeftijdsgroepen de eisen aanbevelen. Figuren 3-3 en 3-4 geven hiervoor de resultaten. Deze figuren zijn opgesteld door het aantal keren dat deelnemers uit een bepaalde leeftijdsgroep een eis hebben geselecteerd te delen door het totaal aantal deelnemers in de betreffende leeftijdsgroep. Over het algemeen

komen de keuzes voor de verschillende eisen geclusterd per leeftijdsgroep overeen met het patroon in figuur 3-3. Zoals al bleek uit figuur 3-3 worden de meeste eisen vaker gekozen in de open raadpleging, maar door naar de verdeling per leeftijdscategorie te kijken blijkt dat dit verschil het grootste is onder de leeftijdsgroep 'jonger dan 35 jaar'. In de panelraadpleging worden alle eisen maar weinig gekozen door deelnemers jonger dan 35 jaar; de meest gekozen eis is 'zorg dat omwonenden van windmolens direct voordeel hebben van de energie'. Deze eis wordt in de open raadpleging daarentegen door een veel groter deel van de deelnemers uit deze leeftijdsgroep gekozen. De antwoorden van de twee oudste leeftijdscategorieën komen het meest overeen tussen beide raadplegingen.

Figuur 3-3 Verdeling deelnemers uit het internetpanel dat de eisen aanbeveelt per leeftijdsgroep.

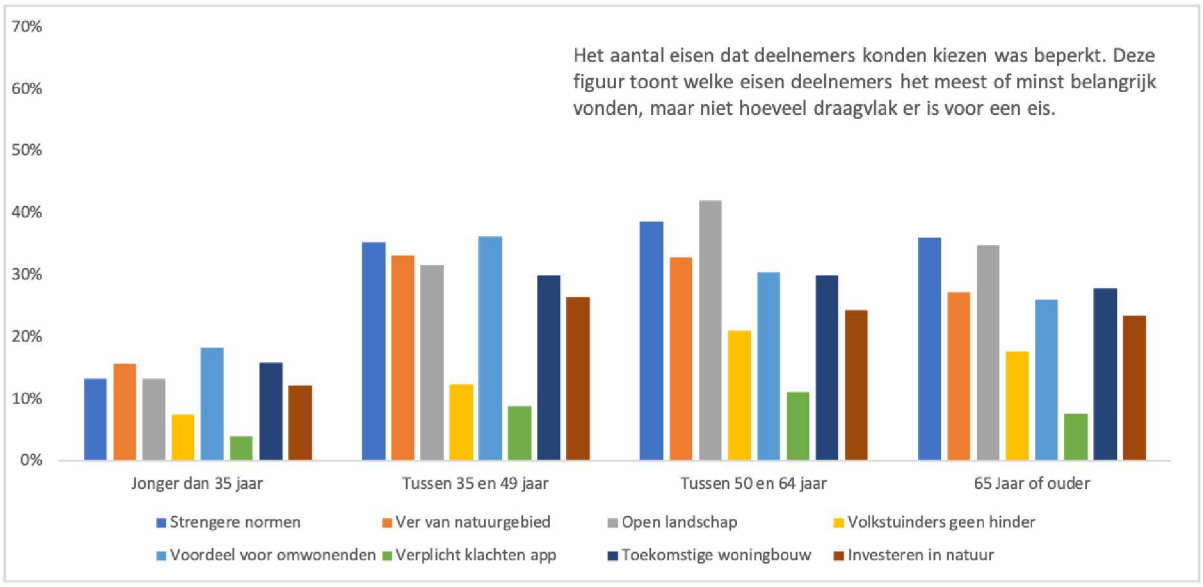

Figuur 3-4 Verdeling deelnemers uit de open raadpleging dat de eisen aanbeveelt per leeftijdsgroep.

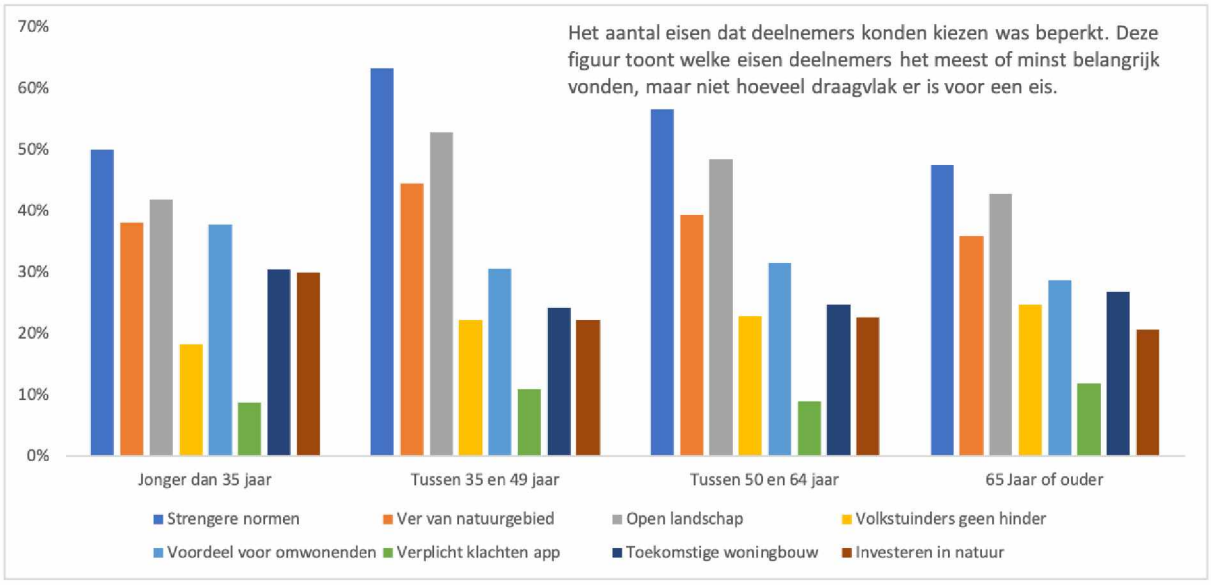

We hebben ook gekeken hoe de voorkeuren van deelnemers van bepaalde eisen samenhangen met hun perceptie over de wenselijkheid van extra windmolens in Amsterdam. Figuren 3-5 en 3-6 geven weer dat deelnemers uit het panel die een verschillende perceptie hebben over de wenselijkheid van windenergie nauwelijks verschillende keuzes maken in de PWE-taak waarin zij hun voorkeuren voor eisen moeten aangeven, maar het is duidelijk dat deelnemers aan de open raadpleging die het niet eens zijn met de ambitie om extra windmolens in Amsterdam te bouwen een sterke voorkeur hebben voor strengere geluidsnormen en eisen die ten goeden komen aan natuur en landschap.

Figuur 3-5 Panel verdeling eisen / windmolens stelling.

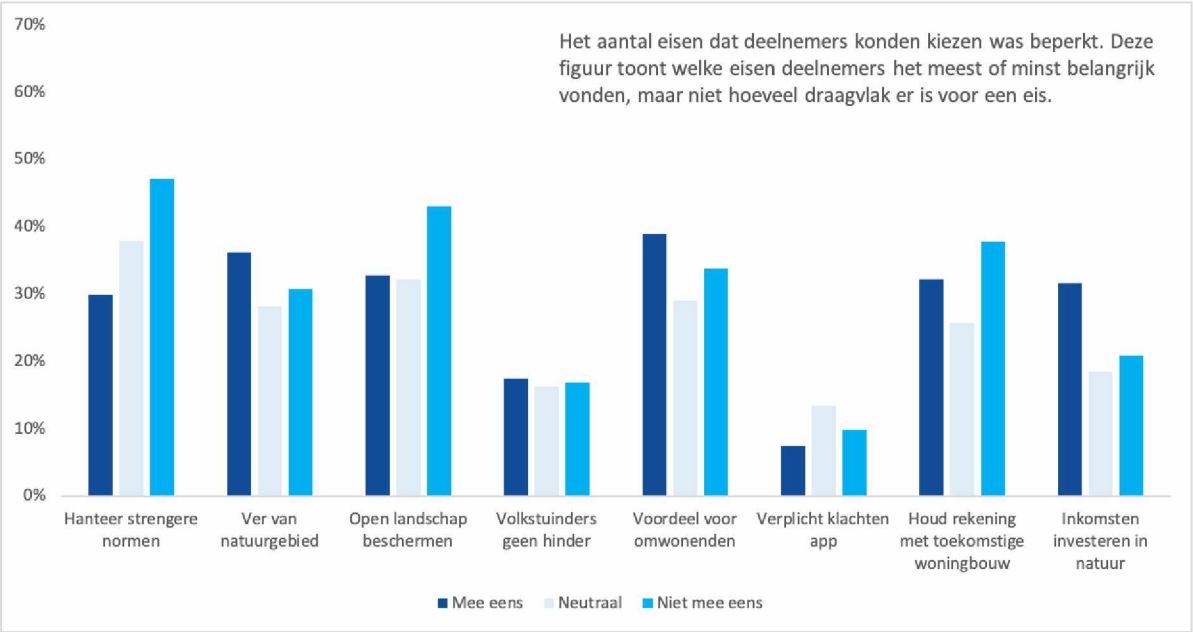

Figuur 3-6 Open verdeling eisen / windmolens stelling.

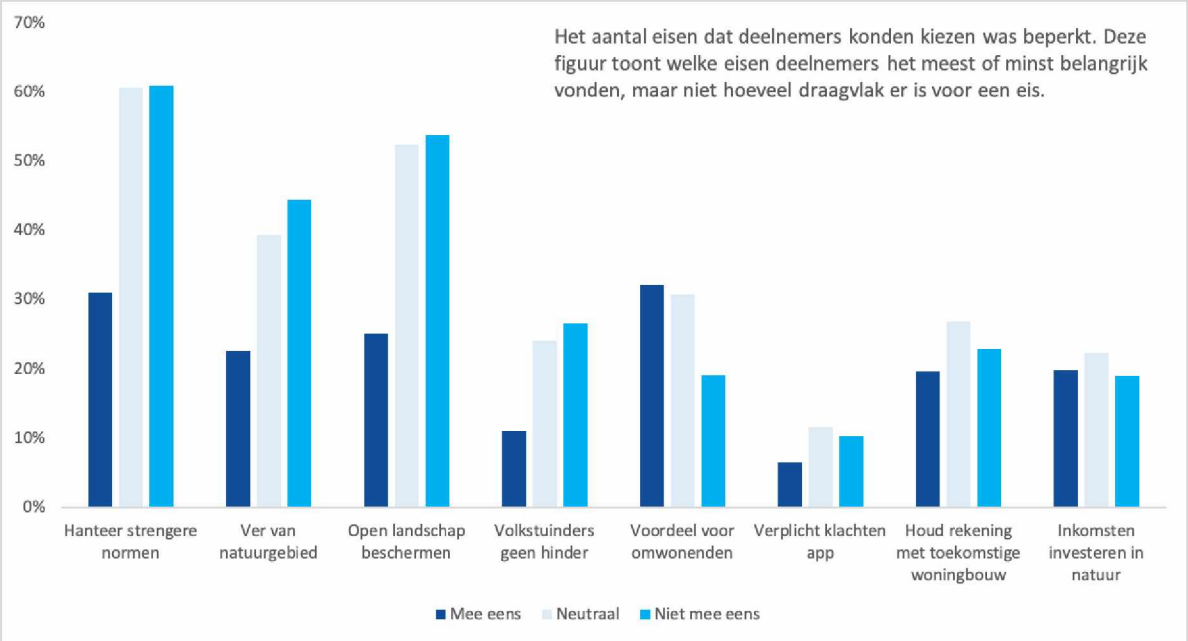

Om te onderzoeken of deelnemers hun perceptie over duurzame energie zouden veranderen door het uitvoeren van de hierboven beschreven keuzetaak vroegen we de deelnemers na afloop van het tweede deel van de raadpleging opnieuw de vraag 'De gemeente Amsterdam wil zoveel mogelijk schone energie opwekken in de gemeente zelf. Wat vindt u daarvan?' Tabel 3-1 laat zien hoe de antwoorden van deelnemers op deze twee vragen zich tot elkaar verhouden. Op de grijs gekleurde diagonaal is te zien dat het merendeel van de deelnemers in beide gevallen hetzelfde antwoord geeft. Slechts een klein deel van de deelnemers verandert na het invullen van de keuzetaak van mening wat betreft deze stelling. In de groep mensen die voorafgaande aan de keuzetaak neutraal was over de ambitie om zoveel mogelijk schone energie op te wekken in Amsterdam veranderen de meeste mensen van mening na de keuzetaak, al verschilt de manier waarop. In het panel is 20% achteraf het eens met de stelling (in plaats van neutraal). In de open raadpleging is 24% het achteraf juist oneens met de stelling (in plaats van neutraal).

Tabel 3-1 Vergelijking tussen hoe deelnemers voor en na de keuzetaak antwoord gaven op de stelling dat de gemeente Amsterdam zoveel mogelijk duurzame energie wil opwekken in de gemeente zelf.

	Antwoord na de keuzetaak					
	Mee eens		Neutraal		Niet mee eens	
Antwoord voor de keuzetaak	**Panel**	**Open**	**Panel**	**Open**	**Panel**	**Open**
Mee eens	**90%**	**86%**	7%	7%	3%	6%
Neutraal	20%	12%	**69%**	**64%**	11%	24%
Niet mee eens	11%	4%	8%	5%	**81%**	**90%**

We vroegen de deelnemers na afloop van deel twee van de raadpleging ook hoe belangrijk ze de verschillende kenmerken vonden die werden gepresenteerd in de keuzetaak. Door deze vraag op deze manier na de keuzetaak te stellen leren we wat deelnemers belangrijk vinden als ze geen rekening hoeven houden met beperkingen. Figuur 3-7 en 3-8 laten het resultaat zien. Het valt op het merendeel van de deelnemers aan het panel de meeste zaken belangrijk vindt. Alleen beperkte kosten voor ontwikkelaars, zoveel mogelijk voordeel voor omwonenden en eigen energie opwekken worden niet door een meerderheid van het panel als belangrijk gezien. In de open raadpleging zit meer variatie in de antwoorden. Sommige kenmerken worden door een groter deel van de deelnemers belangrijk gevonden vergeleken met het panel, zoals overlast voorkomen en de gezondheid van mensen. De zojuist beschreven kenmerken die in het panel al geen meerderheid van de deelnemers belangrijk vond wordt in de open raadpleging tevens door een nog kleiner deel als belangrijk gezien.

Figuur 3-7 Hoe belangrijk panelleden de verschillende kenmerken vonden die werden gepresenteerd in de keuzetaak.

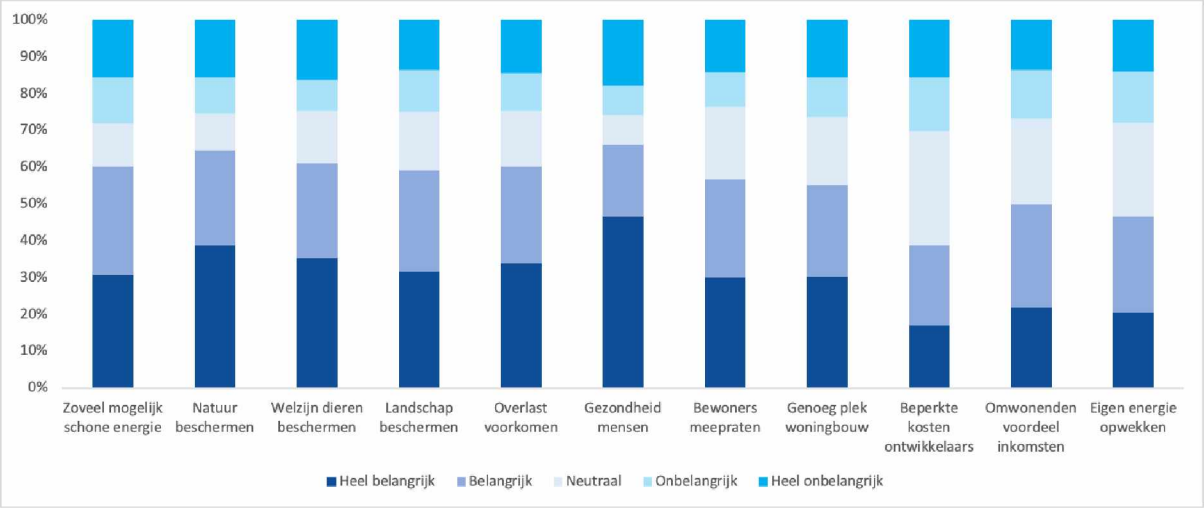

Figuur 3-8 Hoe belangrijk deelnemers aan de open raadpleging verschillende kenmerken vonden die werden gepresenteerd in de keuzetaak.

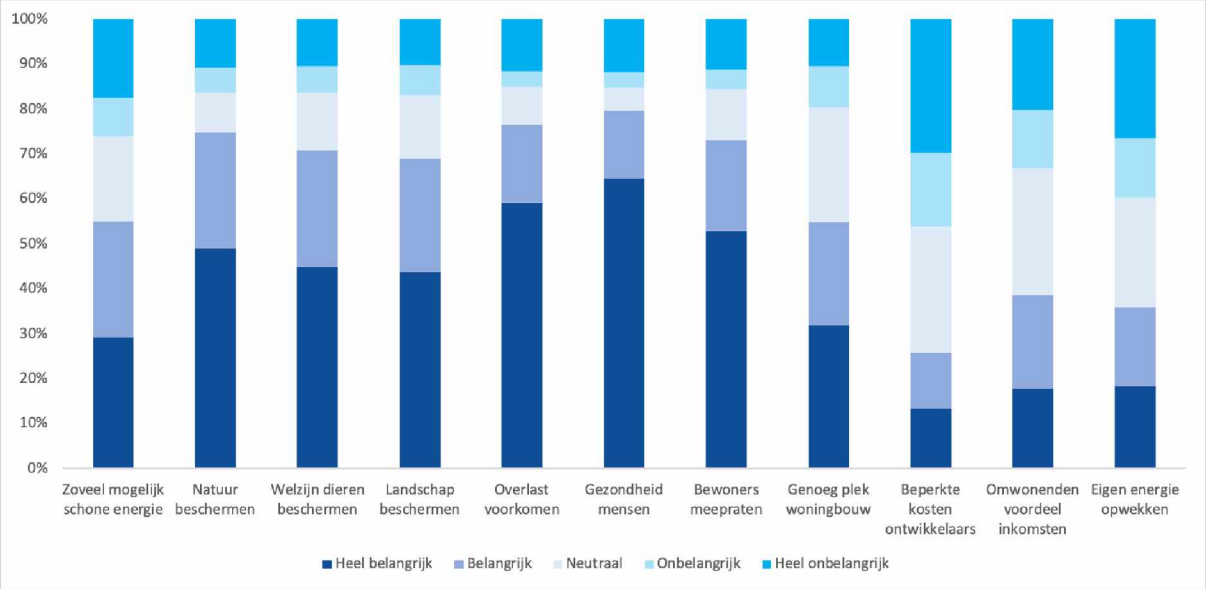

Uitgangspunten bij de bouw van extra windmolens

In het derde deel van de raadpleging kregen deelnemers drie verschillende uitgangspunten voor de plaatsing van 17 extra windmolens in Amsterdam te zien. Vervolgens werd aan de deelnemers gevraagd welke zij zouden kiezen als zij een gemeenteraadslid zouden zijn, oftewel welk uitgangspunt zij het belangrijkst vinden. De drie uitgangspunten waren: (1) we kunnen windmolens zo veel mogelijk langs wegen en het spoor zetten; (2) we kunnen ze ook juist zo veel mogelijk verdelen over de stad; en (3) we kunnen veel kleine windmolens neerzetten, of een paar grote. Figuur 3-9 presenteert de resultaten.

Figuur 3-9 Verdeling in het panel (links) en de open raadpleging (rechts) tussen verschillende uitgangspunten.

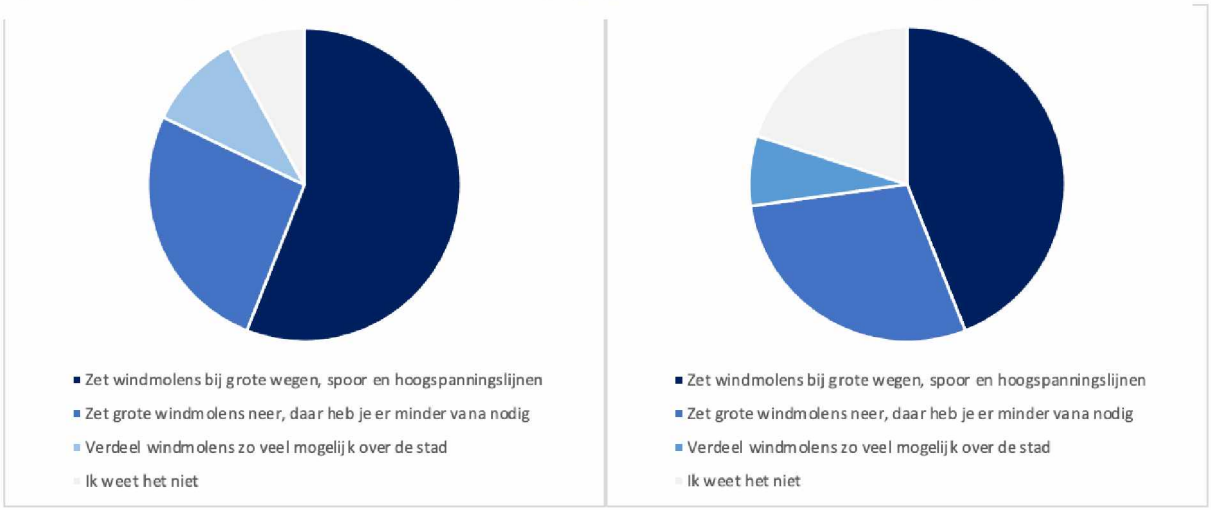

Stellingen over windmolens en duurzaamheid

Tot slot kregen deelnemers stellingen voorgelegd over de relatie tussen windmolens, duurzaamheid en landschap. Figuur 3-10, 3-11 en 3-12presenteren de resultaten.

Figuur 3-10 Stellingen over windmolens in relatie tot natuur en gezondheid.

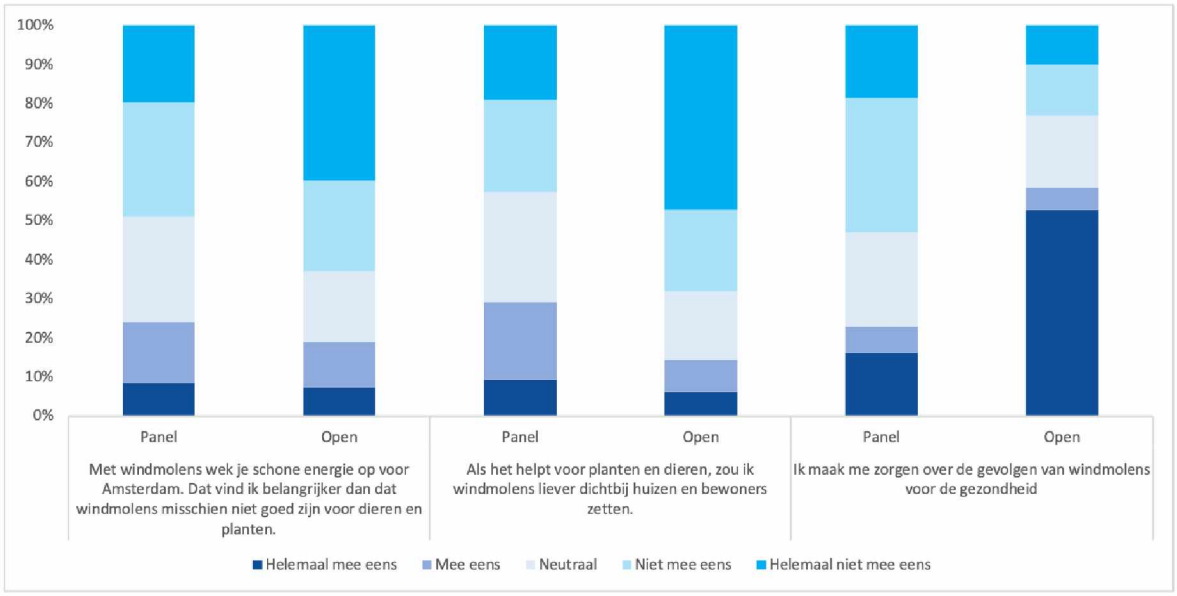

Figuur 3-11 Stellingen over windmolens in relatie tot de omgeving.

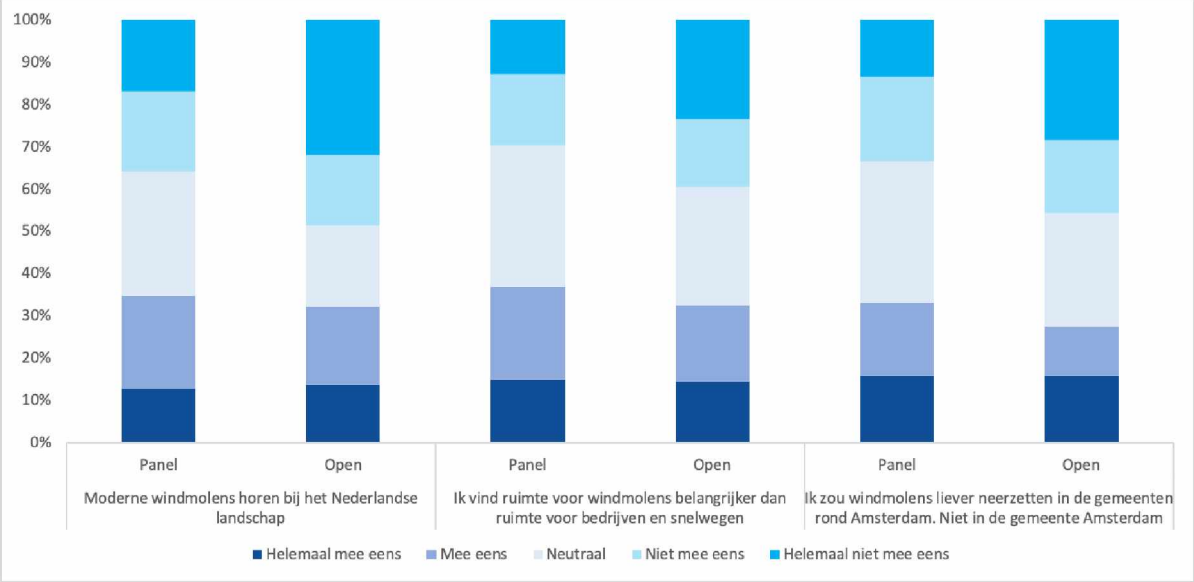

Figuur 3-12 Stelling over zonnepanelen.

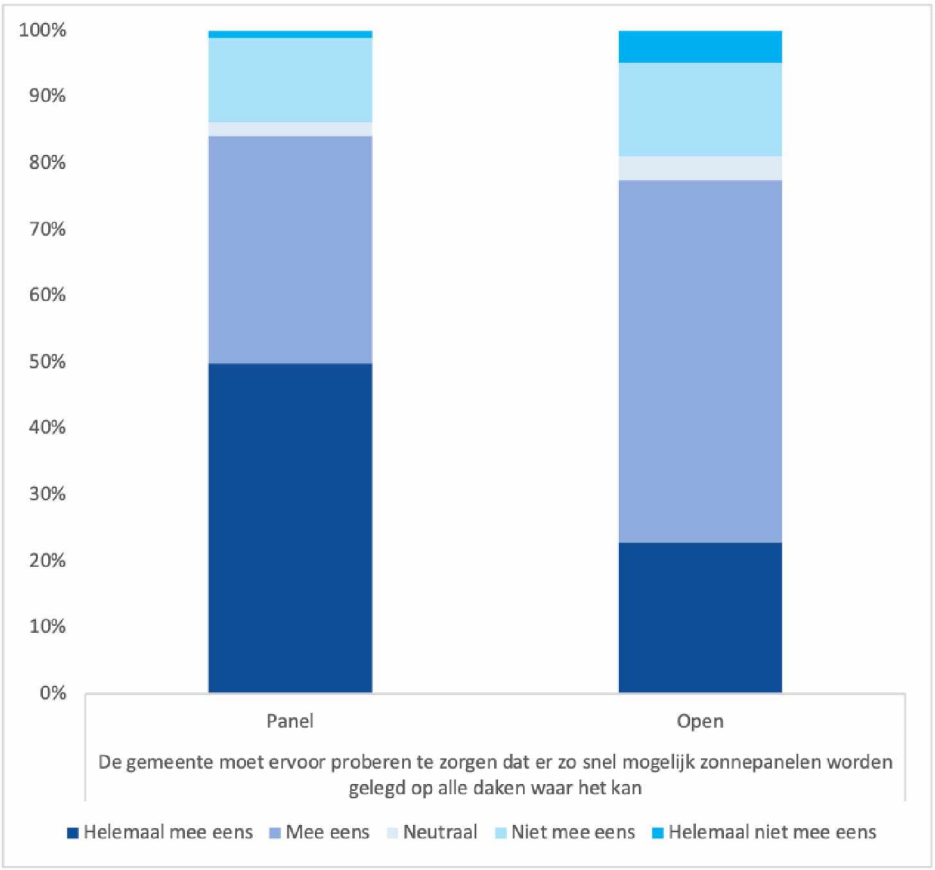

Stellingen over communicatie en participatie

In de raadpleging hebben wij een aantal vragen gesteld over hoe deelnemers betrokken zouden willen worden bij windenergie. Ten eerste vroegen we deelnemers of zij zelf zouden willen meedoen aan plannen voor windmolens in Amsterdam. De meerderheid van de deelnemers wil op een manier betrokken worden, maar wil dat op diverse manieren; een kleine groep wil zelf een plan maken voor een windmolen, een groep wil aandelen kunnen kopen.

Figuur 3-13 Zou u zelf willen meedoen aan plannen voor windmolens in Amsterdam?

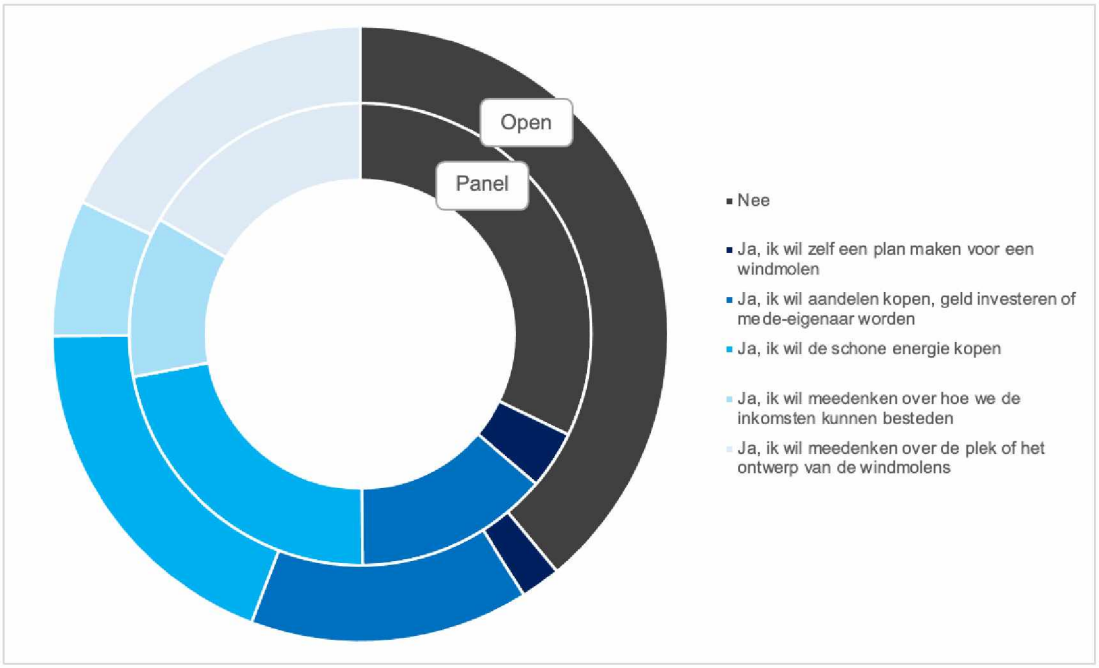

We vroegen hen ook naar de informatievoorziening over windmolens in Amsterdam en in hoeverre zij daar zelf van op de hoogte gehouden zouden willen worden.

Figuur 3-14 Stellingen over informatievoorziening omtrent windmolens.

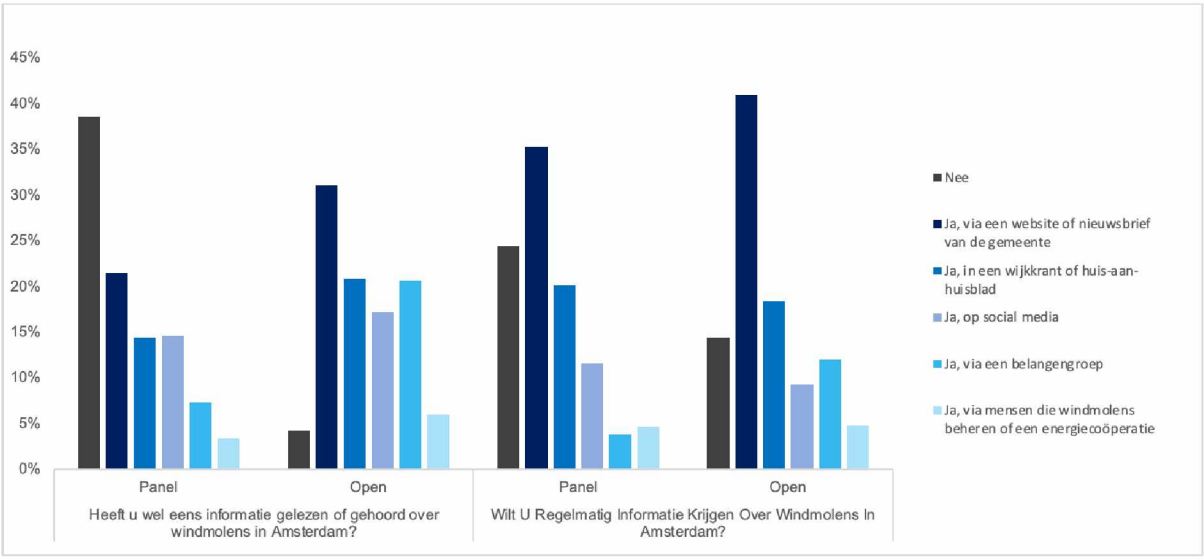

Deelnemers over hoe de gemeente verschillende stemmen moet meewegen

Nadat deelnemers hun adviezen hadden gegeven, vroegen we hen hoe de gemeente de verschillende stemmen die er zijn over dit onderwerp zou moeten meewegen. Ten eerste vroegen we of er inwoners zijn naar wie de gemeente méér zou moeten luisteren dan naar andere inwoners. Van het panel geeft een groter gedeelte aan dat iedere stem in de stad gelijk gewogen moet zijn, dan in de open raadpleging. Van deelnemers in de open raadpleging geeft een groot deel van de deelnemers aan dat inwoners die straks windmolens horen en zien belangrijk zijn. De stem van jonge mensen is zowel voor een substantieel deel van de deelnemers aan de panelraadpleging als de open raadpleging belangrijk.

Figuur 3-15 Zijn er inwoners naar wie we méér moeten luisteren dan andere inwoners?

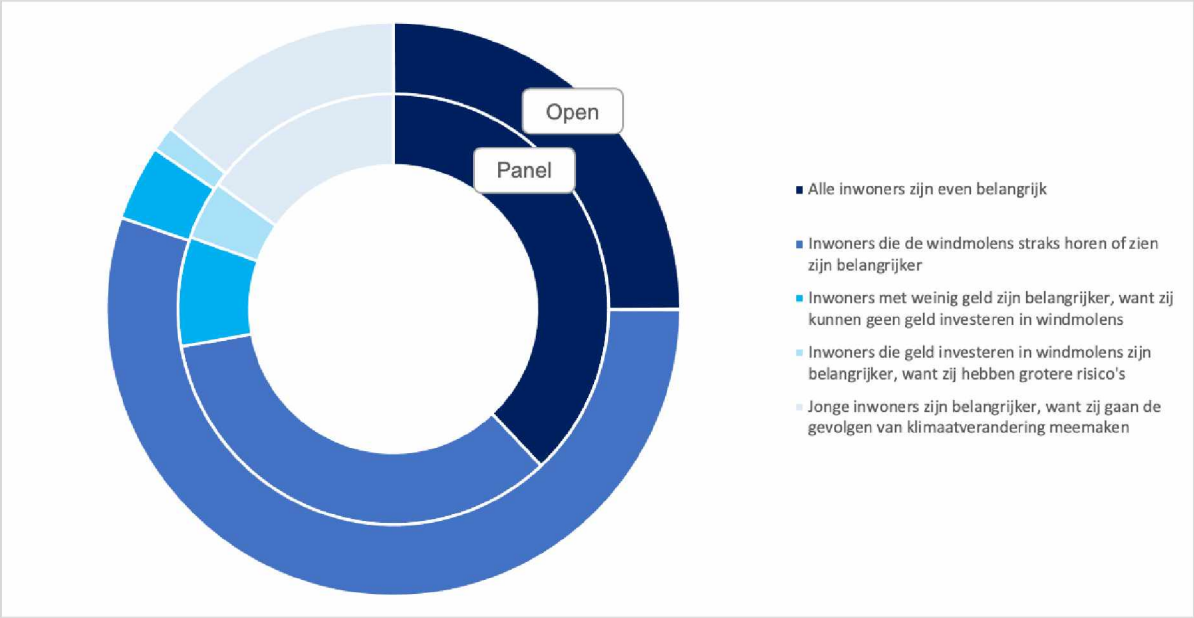

Ook werd deelnemers gevraagd hoe de overheid het advies van burgers moet wegen ten opzichte van het advies van experts. Tabel 3-2 laat zien dat meer dan de helft van de deelnemers aangaf het advies van de burgers even belangrijk te vinden als het advies van experts. Slechts een heel klein deel geeft aan het advies van experts het belangrijkste te vinden. In de open raadpleging geeft een groter deel van de deelnemers aan dat het advies van inwoners belangrijker is dan het advies van experts. We zien in raadplegingen over de energietransitie vaak dat de stem van inwoners volgens deelnemers een grote rol moet spelen in relatie tot die van experts, in een raadpleging in de gemeente Súdwest-Fryslân gaven deelnemers bijvoorbeeld als reden dat zij experts niet altijd vertrouwden of dat experts niet goed lokale gevolgen zouden kunnen inschatten. Dit is anders dan eerder door ons uitgevoerde raadplegingen over gezondheidszorg en mobiliteit, waar vaak een grote rol aan experts wordt toebedeeld.

Opvallend is dat laagopgeleiden meer waarde toekennen aan het advies van burgers tegenover dat van experts. Waar in het panel gemiddeld ongeveer 15% van alle deelnemers meer waarde toekent aan het advies van burgers tegenover dat van experts, is dit onder laagopgeleiden ongeveer 50% (in tabel 3-2 kolom 'laag' (Panel) bovenste twee rijen samen) Het tegenovergestelde is ook zichtbaar. Laagopgeleiden vinden minder vaak dat het advies van experts belangrijker is dan deelnemers met een hoger opleidingsniveau.

*Tabel 3-2 Kruistabel tussen welk advies deelnemers het belangrijkste vinden en opleidingsniveau. *Laag= basisonderwijs, vmbo, mbo 1, havo/vwo onderbouw, Middel = havo/vwo bovenbouw, mbo, 2,3,4, Hoog = hbo, vwo.*

Welk advies vindt u het belangrijkste?	Opleidingsniveau (Panel)			Opleidingsniveau (Open)		
	Laag*	Middel*	Hoog*	Laag*	Middel*	Hoog*
De gemeente moet het advies van inwoners overnemen	19%	15%	8%	24%	14%	10%
Het advies van de inwoners is belangrijker dan het advies van experts	29%	14%	11%	26%	25%	20%
Het advies van de inwoners is even belangrijk als het advies van de experts	40%	57%	57%	40%	50%	54%
Het advies van de experts is belangrijk dan het advies van de inwoners	9%	13%	22%	6%	9%	14%
De gemeente moet het advies van experts overnemen	4%	1%	1%	3%	2%	2%

Uitkomsten latente klasse clusteranalyses

De antwoorden op de stellingen aan het begin van de raadpleging en de voorkeuren van deelnemers voor de acht eisen zijn geanalyseerd met Latente Klasse Clusteranalyses (LCCAs). Deze methode identificeert groepen individuen die de voorkeur geven aan eenzelfde combinatie van eisen, of eenzelfde antwoord geven op de stellingen, een zogenoemd cluster. Het model identificeert clusters die maximaal homogeen zijn (binnen het cluster) en onderling maximaal verschillen (tussen de clusters). Daarnaast laat de analyse zien welke segmenten van de bevolking (in termen van leeftijd, geslacht en andere relevante variabelen) relatief vaak voorkomen in bepaalde clusters. Zo kan bepaald worden welke eisen relatief populair zijn onder bepaalde groepen deelnemers. Een voordeel van deze methode ten opzichte van andere methodes is dat op basis van statistische criteria een optimaal aantal clusters kan worden bepaald. We hebben zowel LCCAs uitgevoerd voor de deelnemers uit het panel als deelnemers aan de open raadpleging.

LCCA panelraadpleging

De LCCA laat zien dat er drie clusters zijn te identificeren onder de deelnemers van de open raadpleging wat betreft hun reactie op de stellingen en hun voorkeuren voor de acht eisen, terwijl de deelnemers uit de panelraadpleging zijn op te delen in twee clusters. Hieronder geven we een beschrijving van de clusters. We geven ook informatie over de grootte van het cluster. We willen direct opmerken dat deze cijfers gaan over de deelnemers van de raadpleging, maar deze kunnen uiteraard niet worden doorvertaald naar alle inwoners van Amsterdam. Daarnaast laat de analyse zien welke segmenten van de bevolking (in termen van leeftijd, geslacht en andere relevante variabelen) relatief vaak voorkomen in bepaalde clusters

De LCCA waarmee we de percepties van respondenten uit het panel over extra windmolens in Amsterdam en de duurzame energieambitie analyseren deelt respondenten op in twee clusters. In een groot gematigd cluster zijn verschillende perspectieven vertegenwoordigd. In dit cluster vind je een substantieel aantal mensen die het eens zijn met het plaatsen van extra windmolens in Amsterdam, maar ook een substantieel aandeel mensen die het oneens is met het plaatsen van extra windmolens in Amsterdam. Een kleiner cluster is zeer positief over het bouwen van extra windmolens in Amsterdam en nagenoeg alle leden (maar niet alle leden) van dit cluster vinden dat Amsterdam zoveel mogelijk schone energie moet opwekken op eigen grondgebied. Slechts een zeer beperkt aantal variabelen bleek een significante invloed te hebben op de clusterverdeling. Allerlei standaardvariabelen zoals inkomen, geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, en woonlocatie hebben geen significante invloed op het cluster waarin respondenten kunnen worden ingedeeld. Wel vinden we in cluster 2 relatief veel respondenten die in een huurhuis wonen, betrokken zijn bij het milieu en zelf schone energie gebruiken of hierin investeren.

Tabel 3-3 Uitkomsten LCCA panel cluster 1 en 2 focus op stellingen windambitie.

	Cluster 1 (63,6%) **Gematigd over wenselijkheid extra windmolens in Amsterdam**	**Cluster 2 (36,4%)** **Positief over wenselijkheid extra windmolens in Amsterdam**
Eens met extra windmolens	41,6%	83,5%
Neutraal extra windmolens	33,3%	11,3%
Oneens met extra windmolens	25,1%	5,2%
Eens met zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	71,4%	99,4%
Neutraal over zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	20,0%	0,5%
Oneens met zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	8,6%	0%
Kenmerken van de clusters		
Ik gebruik groene stroom van mijn energieleverancier	45,1%	54,5%
Ik investeer in schone energieopwekking elders	3,2%	9,5%
Ik ben betrokken bij het milieu	16,3%	34,3%
Ik woon in een huurwoning	57,0%	65,8%
Ik woon in een koopwoning	39,9%	33,6%

De LCCA waarmee we de eisen die respondenten uit het panel stellen aan besluitvorming over windenergie analyseren deelt respondenten op in twee clusters. Het eerste cluster is relatief groot en heeft een relatief sterke

voorkeur voor beleidsopties die zich richten op het reduceren van geluidsoverlast zoals de eis 'stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens', de verplichting voor beheerders om een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven en ervoor zorgen dat mensen in hun volkstuin 's nachts geen last hebben van de windmolens. Het tweede cluster heeft een relatief sterke voorkeur voor beleidsopties die zich richten op het beschermen van natuur & landschap zoals 'bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam' 'verplicht beheerders van windmolens een groter deel van de inkomsten te gebruiken voor de natuur' en 'bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk'. Ook adviseert bijna de helft van de deelnemers uit dit cluster de eis 'zorg dat omwonenden van de windmolens direct voordeel hebben van de energie'. De LCCA identificeert ook welke groepen uit de bevolking ondervertegenwoordigd of oververtegenwoordigd zijn in één van de twee clusters. Slechts een beperkt aantal variabelen bleek een significante invloed te hebben op de clusterverdeling. Vrouwen zijn relatief sterk vertegenwoordigd. Ook de woonlocatie van deelnemers en hun betrokkenheid bij het milieu bleek invloed te hebben op het cluster waarin zij kunnen worden ingedeeld. Allerlei andere variabelen zoals inkomen, leeftijd, opleidingsniveau en of mensen in een koophuis of huurhuis wonen hebben geen significante invloed op het cluster waarin zij kunnen worden ingedeeld. Ook hier moet worden opgemerkt dat deelnemers keuzes maakten voor eisen binnen de beperkingen die er waren in de keuzetaak. Zij konden niet alle eisen kiezen. Er moet dus vooral worden gekeken naar de mate waarin bepaalde eisen door (groepen) deelnemers vaker of minder vaak zijn gekozen dan andere eisen.

Tabel 3-4 Uitkomsten LCCA panel cluster 1 en 2 focus op geluid, natuur en landschap.

	Cluster 1 (73%) **Focus op geluidseisen**	**Cluster 2 (27%)** **Focus op natuur en landschap**
Strengere eisen geluid windmolens	40,0%	29,2%
Bescherm natuur	21,2%	71,7%
Bescherm landschap	29,7%	56,2%
Bescherm volkstuin	18,5%	14,1%
Voordeel omwonenden	31,9%	48,4%
Verplichte app	14,0%	0,3%
Ruimte woningbouw	35,7%	21,9%
Investeren in natuur	12,7%	67,3%
Kenmerken van de clusters		
Eens met extra windmolens	49,3%	70,3%
Neutraal extra windmolens	30,2%	14,8%
Oneens met extra windmolens	20,4%	15,0%
Percentage vrouwen	56,8%	71,5%

Ik ben betrokken bij het milieu	16,8%	37,2%
Ik woon in Noord	11,2%	13,5%
Ik woon in het centrum	11,4%	16,4%
Ik woon in Zuid	12,6%	23,4%
Ik woon in Oost	16,2%	14,6%
Ik woon in Zuidoost	9,7%	3,5%
In mijn buurt is het stil	15,9%	27,1%

LCCA open raadpleging

De LCCA waarmee we de percepties van respondenten uit de open raadpleging over extra windmolens in Amsterdam en de duurzame energieambitie analyseren deelt respondenten op in drie clusters. Een gematigd cluster, een cluster met deelnemers die tegenstander zijn van extra windmolens in Amsterdam en een cluster met mensen die voorstander zijn van extra windmolens in Amsterdam. In tegenstelling tot de LCCA van de panelraadpleging hebben bijna alle variabelen die we hebben getest een significante invloed op het cluster waarin deelnemers kunnen worden ingedeeld. Vrouwen en ouderen zijn oververtegenwoordigd in het gematigde cluster, jongeren en mensen met een huurwoning in het cluster dat positief is over extra windmolens in Amsterdam. Het is opvallend dat mensen die zelf schone energie opwekken oververtegenwoordigd zijn in het cluster dat negatief is over extra windmolens in Amsterdam. Bewoners van Zuidoost, Amsterdammers die buiten de ring wonen en mensen die buiten Amsterdam wonen zijn ook oververtegenwoordigd in dit cluster. Eén van de meest opvallende resultaten is dat de variabele 'ik woon dichtbij een plek waar mogelijk windmolens komen' geen significante invloed heeft op het cluster waarin respondenten kunnen worden ingedeeld.

Tabel 3-5 Uitkomsten LCCA open raadpleging cluster 1, 2 en 3 focus op stellingen windambitie.

	Cluster 1 (43,5%) **Gematigd over wenselijkheid extra windmolens in Adam**	**Cluster 2 (30,6%)** **Tegenstander van extra windmolens in Adam**	**Cluster 3 (25,9%)** **Voorstander van extra windmolens in Adam**
Eens met extra windmolens	31,5%	3,5%	95,6%
Neutraal extra windmolens	24,4%	4,0%	1,1%
Oneens met extra windmolens	44,1%	92,5%	3,3%
Eens met zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	66,2%	17,3%	96,3%
Neutraal over zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	19,4%	14,8%	2,6%
Oneens met zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	14,4%	68,0%	1,0%

Kenmerken van de clusters

Ik gebruik groene stroom van mijn energieleverancier	60,2%	49,5%	69,6%
Ik investeer in schone energieopwekking elders	10,4%	13,3%	23,1%
Ik ben betrokken bij het milieu	37,9%	36,0%	51,8%
Ik wek zelf schone energie in of bij mijn huis op	37,9%	39,4%	37,7%
Ik woon in een huurwoning	19,4%	13,6%	28,3%
Ik woon in een koopwoning	80,3%	85,8%	70,9%
Hbo of WO	79,5%	86,4%	88,5%
Percentage vrouwen	42,4%	30,0%	30,7%
Tussen 20 en 34 jaar	9,2%	11,9%	17,8%
Tussen 65 en 79 jaar	25,4%	16,5%	14,1%
Ik heb iedere maand meer dan genoeg geld	25,8%	26,2%	36,1%
Ik heb iedere maand genoeg geld	69,2%	66,4%	57,8%
Ik heb iedere maand te weinig geld	5,0%	7,3%	6,1%
Ik woon buiten Amsterdam	20,4%	28,2%	15,0%
Ik woon in Noord	27,2%	24,0%	17,4%
Ik woon in het centrum	2,7%	4,4%	9,2%
Ik woon in Oost	24,7%	20,9%	27,1%
Ik woon in Zuidoost	10,6%	14,3%	4,8%
Ik woon buiten de ring	40,8%	44,2%	29,3%
Ik heb vrij uitzicht	23,8%	29,9%	21,9%
Ik kom op voor omwonenden van schone energieprojecten	3,0%	8,0%	2,3%
Ik werk in de duurzame energiesector	2,9%	2,7%	8,0%
Ik ben actief bij een energie coöperatie	2,2%	1,5%	6,0%

De LCCA waarmee we de eisen die respondenten uit de open raadpleging stellen aan besluitvorming over windenergie analyseren deelt respondenten op in drie clusters. Het valt op dat de clusters redelijk sterke gelijkenissen vertonen met de clusters uit de panelraadpleging. Het eerste cluster is relatief groot en heeft een

relatief sterke voorkeur voor beleidsopties die zich richten op het reduceren van geluidsoverlast zoals de stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens, de verplichting voor beheerders om een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven en ervoor zorgen dat mensen in hun volkstuin 's nachts geen last hebben van de windmolens. Ook heeft dit cluster een relatief sterke voorkeur voor het ruimte maken voor woningbouw. Het tweede cluster heeft een relatief sterke voorkeur voor beleidsopties die zich richten op het beschermen van natuur & landschap zoals 'bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam' en 'bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk'. Het derde cluster vindt het vooral belangrijk dat de baten van windmolens worden verdeeld over natuur en omwonenden. De LCCA identificeert ook welke groepen uit de bevolking ondervertegenwoordigd of oververtegenwoordigd zijn in één van de drie clusters. Het aantal variabelen dat invloed heeft op de indeling in clusters is een stuk kleiner dan bij de LCCA over de percepties over windenergie en duurzame energie. Deelnemers die in cluster 3 kunnen worden ingedeeld zijn relatief jong en positief over extra windmolens in Amsterdam. Ook hier moet worden opgemerkt dat deelnemers keuzes maakten voor eisen binnen de beperkingen die er waren in de keuzetaak. Zij konden niet alle eisen kiezen. Er moet dus vooral worden gekeken naar de mate waarin bepaalde eisen door (groepen) deelnemers vaker of minder vaak zijn gekozen dan andere eisen.

Tabel 3-6 Uitkomsten LCCA open raadpleging cluster 1, 2 en 3 focus op geluid, woningbouw, natuur en landschap, en voordeel voor omwonenden.

	Cluster 1 (49,0%) **Focus op geluidseisen en ruimte voor woningbouw**	**Cluster 2 (31,2%)** **Focus op natuur en landschap**	**Cluster 3 (19,7%)** **Focus op voordeel voor omwonenden**
Strengere eisen geluid windmolens	64.5%	69.1%	18.3%
Bescherm natuur	10.1%	91.9%	34.0%
Bescherm landschap	42.6%	72.8%	26.5%
Bescherm volkstuin	26.6%	23.4%	8.2%
Voordeel omwonenden	22.4%	20.7%	78.0%
Verplichte app	14.6%	3.1%	11.6%
Ruimte woningbouw	42.5%	0.0%	31.5%
Investeren in natuur	12.5%	29.1%	42.4%
Kenmerken van de clusters			
Eens met extra windmolens	31,9%	23,5%	84,0%
Neutraal extra windmolens	13,7%	13,0%	6,8%
Oneens met extra windmolens	54,5%	63,5%	9,2%
Eens met zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	52,7%	48,5%	92,0%

Neutraal over zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	14,7%	17,8%	4,5%
Oneens met zoveel mogelijk schone energie opwekken binnen Adam	32,8%	33,7%	3,6%
Ik ben betrokken bij het milieu	35,7%	44,3%	48,5%
Tussen 20 en 34 jaar	11,0%	9,1%	20,2%
Tussen 65 en 79 jaar	22,8%	17,7%	15,6%
Ik woon buiten Amsterdam	22,4%	21,8%	18,1%
Ik woon in Noord	21,7%	30,4%	17,9%
Ik woon in het centrum	5,0%	3,5%	6,8%
Ik woon in Zuidoost	10,7%	12,7%	5,1%
Ik woon buiten de ring	38,5%	45,5%	29,3%
Mijn omgeving is groen of landelijk	28,2%	41,5%	22,8%
Ik ben actief bij een energie coöperatie	1,9%	1,6%	7,9%

Kwalitatieve resultaten

Een team van tien analisten heeft de kwalitatieve argumenten in twee ronden geanalyseerd. In de eerste ronde zijn de argumenten die respondenten hebben genoemd doorgelezen en op basis hiervan is een lijst vastgesteld van categorieën van argumenten. Voor elke categorie is een code vastgesteld. In de tweede ronde zijn de antwoorden van een selectie van respondenten gecodeerd. Op basis van deze analyse hebben we van de vragen uit deel één en twee een argumentenkaart gemaakt. We geven ook kwantitatief weer hoe vaak argumenten zijn genoemd. Dit geeft een indicatie van de mate waarin een argument leeft onder deelnemers. In aanvulling hierop rapporteren we de antwoorden op vragen waarvan we de diversiteit aan argumenten weergeven, maar deze niet kwantificeren.

De argumenten die deelnemers noemen, kunnen worden gebruikt om beter te begrijpen waarom burgers een voorkeur hebben voor een bepaalde keuzeoptie, of waarom ze er een bezwaar tegen hebben. We vroegen deelnemers ook wat ze, als ze weleens over windenergie in Amsterdam praten, hierover zeggen. Een overzicht hiervan is in de appendix te vinden.

Perspectieven en posities ten opzichte van windenergie in de stad.

In de vorige sectie hebben we een aantal clusters geïdentificeerd in de perspectieven ten opzichte van windenergie in de stad. Kijken we naar de kwantitatieve keuzes, dan zien we een cluster dat positief is over windenergie in Amsterdam, een cluster dat gematigd is en in de open raadpleging een cluster dat negatief is over extra windmolens in Amsterdam. Als we kijken naar de kwalitatieve data, dan zien we dat met name het positieve en negatieve cluster zijn op te delen in subclusters. We zien bijvoorbeeld dat respondenten die negatief zijn over extra windmolens in Amsterdam, maar die wel vinden dat de gemeente zoveel mogelijk schone energie moet opwekken binnen de gemeentegrenzen andere argumenten noemen dan mensen die negatief zijn over windenergie in Amsterdam en die ook negatief zijn over de ambitie om zoveel mogelijk schone energie op te wekken binnen Amsterdam. We hebben de deelnemers uitgesplitst in zes groepen:

1. Positief over extra windmolens en positief over schone energie opwekken in de gemeente
2. Positief over extra windmolens en neutraal/negatief over schone energie opwekken in de gemeente
3. Neutraal over extra windmolens en positief over schone energie opwekken in de gemeente
4. Neutraal over extra windmolens en neutraal/negatief over schone energie opwekken in de gemeente
5. Negatief over extra windmolens en positief over schone energie opwekken in de gemeente
6. Negatief over extra windmolens en neutraal/negatief over schone energie opwekken in de gemeente

In de laatste coderingsronde hebben we per cluster de argumenten van 250 deelnemers gecodeerd. De tabel hieronder geeft een overzicht van de genoemde argumenten per cluster deelnemers voor de toelichting bij de vraag ' Bent u het ermee eens dat er extra windmolens komen in Amsterdam?' en de toelichting na de vraag 'De gemeente Amsterdam wil zoveel mogelijk schone energie opwekken in de gemeente zelf. Wat vindt u daarvan?'. Zij zeggen bijvoorbeeld over windenergie:

> *" Meer = beter. Ik woon zelf op IJburg en het waait daar non-stop. Als we die wind kunnen omzetten in duurzame energie kunnen we het hele land voorzien denk ik."*
>
> *"Eerst moet er gezorgd worden dat we op groene energie kunnen leven; waarbij windmolens een groot aandeel zijn. Tegen de tijd dat klimaatverandering beheerst wordt; kan er gekeken gaan worden naar of de windmolens nou echt wel zo ideaal zijn en of het inderdaad nou zo veel dode vogels en geluidsoverlast veroorzaakt. Die zaak is van tweede belang; want als we eerst daar op gaan focussen zijn we allemaal al dood; maarja gelukkig leven de vogels dan nog wel."*
>
> *"We redden het niet met alleen zonnepanelen; dus windmolens horen er ook bij."*
>
> *"Ik wist niet dat we al windmolens hadden; toevoegen lijkt me niet verkeerd"*
>
> *"Nou; voor het straatbeeld wil ik het liever niet. Echter vanwege het milieu en klimaat ben ik zeker een voorstander."*

70 deelnemers uit de groep die positief staat ten opzichte van extra windmolens in Amsterdam en het opwekken van zoveel mogelijk duurzame energie in de stad (Groep 1) vindt dat er snel gehandeld moet worden om klimaatverandering terug te dringen.

> *"Windmolens zorgen voor duurzame energie en dat is handig als we onze doel willen streven voor 2030"*

"Windmolens zijn een schone energiebron en zijn een belangrijk middel om de klimaatdoelen te halen. Elke gemeente in NL moet daaraan bijdragen; dus ook A'dam."

"Opwekken van schone energie is noodzakelijk om aan de klimaatdoelstellingen van Parijs voor 2030 te kunnen voldoen. Daarvoor is ook windenergie nodig en neemt Amsterdam, gewild of ongewild, terecht zijn verantwoordelijkheid hierin met een aandeel"

Verschillende deelnemers uit deze groep geven aan dat zij het belangrijk vinden dat Amsterdam haar verantwoordelijkheid neemt als stad.

"Dat ik het belangrijk vind dat windmolens er komen, omdat we als Amsterdam verantwoordelijkheid moeten nemen"

"Hoog tijd dat we ook in stedelijk gebied onze verantwoordelijkheid nemen"

"Ook Amsterdam dient haar bijdrage te leveren, maar wel op een wijze die geen nadelige effecten voor de inwoners heeft."

"Iedereen moet z'n steentje bijdragen aan een schonere en groenere wereld"

"We moeten solidair zijn en gebruiken als stad veel energie."

Tegelijkertijd stelt men ook voorwaarden, bijvoorbeeld dat windmolens niet te dicht bij woningen geplaatst moeten worden.

"Mee eens maar geen windmolen plaatsen bij woonwijken."

"Ik begrijp dat het nodig is maar er zijn andere plekken waar deze geplaatst kunnen worden. Niet bij de wijken dichtbij."

"Als het echt nodig is; dan ben ik voor groene energie"

Een tweede cluster is wat gematigder en staat positief ten opzichte van het bouwen van extra windmolens, en neutraal/negatief ten opzichte van het zoveel mogelijk opwekken van duurzame energie binnen Amsterdam. Zij verwijzen ook naar de noodzaak voor windenergie voor klimaatverandering en de verantwoordelijkheid van Amsterdam om een bijdrage te leveren aan duurzame energie.

"Schone energie voor de toekomst'"

"Het is naar mijn idee ongelooflijk hard nodig tijdens de transitie naar schone energiebronnen.

"We kunnen er niet omheen en alles op zijn beloop laten."

"Ja we moeten zorgen dat we snel starten met de energie transitie"

"We moeten met elkaar af van vervuilende energie en daar is windenergie een mooi alternatief voor."

""Als er een goede plek voor is; vindt ik het alleen maar heel fijn en goed! Hoe meer groene energie hoe beter!"

"Ook Amsterdam dient haar bijdrage te leveren; maar wel op een wijze die geen nadelige effecten voor de inwoners heeft."

"Windmolens zullen een essentieel onderdeel vormen van ons energiesysteem. Ook in Amsterdam zal hernieuwbare opwek; waaronder wind; noodzakelijk zijn."

Wat hier opvalt is dat veel vaker de afstand tot woningen als voorwaarde wordt genoemd dan onder deelnemers van de eerste groep.

"Ik ben in principe niet tegen windmolens in Amsterdam, als zij maar ver genoeg bij de bebouwde kom vandaan worden geplaatst."

"Zie ook bovenstaande: "ik liever een windmolen in mijn achtertuin heb dan er geen heb; maar dat ik toch wel twijfel of het nu handig is om ze te plaatsen in zo'n dichtbevolkt gebied als Amsterdam.""

"Zolang de mooie stukken niet aangetast worden. Geen windmolens in het centrum of in pure woonwijken

"Als ze op minder dan 1500 m afstand van woningen staan, maak ik bezwaar. "

"Mits geschikte plekken worden gevonden. Elders in het land mag ook."

Ook het beperken van de invloed op natuur is belangrijk voor hen als voorwaarde.

"Mee eens maar niet in of dicht bij natuurgebieden. Vogels mogen niet twee keer de dupe worden van zowel de klimaatverandering als de energietransitie."

"Locaties zijn belangrijk. De ruimtelijke kwaliteit; de recreatie; het landschap en natuur zijn juist voor stadsbewoners rustpunten."

"Op locaties waar het kan. Dus niet vanuit de doelstelling (zoveel megawatt); maar vanuit het landschap geredeneerd."

"Er zijn plekken waar het plaatsen van een windmolen vooral voordeel oplevert. Het is een schone bron van energie - en windmolens storen niet in een omgeving waar ze niet te veel contrast opleveren met de omgeving. Zoals in de buurt van grote infrastructurele werken of in een industrie- of havengebied. Daar liggen nog kansen voor Amsterdam."

"Ik wil dat er extra windmolens komen; maar zeker niet als het ten koste gaat van natuur of te dicht bij de bebouwde kom staat."

Cluster 3 en 4 staan neutraal tegenover extra windmolens en zijn positief of neutraal/negatief over energie opwekken in de gemeente. Zij zetten soms sceptisch over het huidige beleid, bijvoorbeeld omdat het niet ver of snel genoeg gaat, maar ook omdat er met veel zaken rekening dient te worden gehouden:

"Ongeveer e helft van de te gebruiken [energie] vind ik veel te weinig."

"De besluiten om de overheidsgebouwen eerst met zonnepanelen te voorzien komen erg laat of men schermt met de term; monumentaalpand; dit is natuurlijk niet gegronde reden."

"Amsterdam verbruikt als metropool natuurlijk meer dan het op kan wekken zeker omdat er veel te weinig aandacht is voor zonnepanelen; groene daken en andere energie besparende zaken bij bijvoorbeeld nieuwbouw. Alles wat je niet gebruikt hoef je ook niet op te wekken"

"Het is een goed streven. Maar dat streven lijkt geen rekening te houden met de intense bebouwing en bewoning van de stad."

"Ik neem zelf windenergie af van een windmolen in de Flevopolder. Ik begrijp dat deze molens (op de spandoeken te lezen) enorm hoog zijn. Het is begrijpelijk dat mensen tegen zijn. Vorige week hoorde ik dat de wieken niet te recyclen zijn. Ook rijst bij mij (en anderen) de vraag wat de milieuschade is van de productie van de accu's. voor elektrisch rijden. Er zijn (zware) metalen voor nodig en die worden ontgonnen. Niet in Europa maar vaak in Afrika; Azië ´. Dat heeft ook grote gevolgen. Ik denk dat we te veel consumeren. Als we geen gas meer afnemen uit de provincie Groningen; dan wordt het vanuit Rusland. Daar wordt minder aandacht besteed aan milieuschade. Dat kan grote gevolgen hebben als er een ongeluk gebeurt of breuk."

Zij stellen voorwaarden aan de ontwikkeling van duurzame energie:

"Zoveel mogelijk met duidelijke randvoorwaarden"

"Schone energie is zeker een goed plan zolang het niet voor verdere overlast zorgt voor de directe bewoners."

"Wat betreft zonnepanelen etc geheel mee eens. Maar de windmolens; is dat handig in stedelijk gebied?"

"Als het niet ten nadele is van bepaalde groene parken"

Het beperken van overlast en afstand tot woningen zijn ook belangrijke argumenten voor het stellen van voorwaarden aan windmolens voor deelnemers uit deze clusters.

"We kunnen de overlast van het verkrijgen van schone energie niet ten koste van anderen laten komen. Ik kan de geluidsoverlast en de gevolgen daarvan niet zelf bepalen en de hoeveelheid storend geluid zou ik willen ervaren voordat ik daar een mening over kan vormen. "

" Mits plaatsing geen tot minimale last veroorzaakt."

"Zolang bewoners van Amsterdam er maar geen hinder van hebben"

"Prima als de mensen er maar geen last van hebben. Ook vogels beschermen en landschap."

"Er zijn ook windmolens die geen overlast geven. deze draaien verticaal om de as"

Ook valt op dat ze aangeven dat er nog onzekerheid is over informatie.

"Er moet eerst goed gekeken worden naar de impact op de omgeving en of er wel locaties in de gemeente zijn op voldoende afstand van de bewoonde omgeving. Zonder overlast, natuurschade en horizon vervuiling."

"Wie zijn de grote gebruikers; onderzoek waar erop bezuinigd kan worden. Als iedereen een enlektrische auto heeft; wordt het gebruik nog veel groter. Isoleer woningen; zonneschermen op daken; laat iedereen besparen op energie. Bouw een kleine moderne kerncentrale."

"Ik ben op zich groot voorstander van een overstap naar groene energie; maar ik kan moeilijk inschatten wat de meest efficiente manier is om dat te bewerkstelligen. In dit geval vraag ik mij bijvoorbeeld af of het niet beter is om ergens meer gecentraliseerd (op zee bijvoorbeeld) een windpark aan te leggen en de stroom te verdelen onder gemeentes. Maar iets als zonnepanelen op daken van gebouwen plaatsen lijkt me wel vrij duidelijk een goede investering die zichzelf ook terugbetaalt (uit eigen ervaring). Hoe dan ook zie ik het niet als een doel an sich dat de energie ook daadwerkelijk in Amsterdam wordt opgewekt."

"Zolang er onduidelijkheid over de gezondheids impact. Ben ik terug houdend, van een gemeente zou ik in het kader van verantwoordelijk bestuur het zelfde verwachten en de impact op burgers beter onder zoeken."

"ik weet niet of er genoeg gekeken is naar alternatieven rondom Amsterdam."

In het citaat van de bovenstaande deelnemer wordt er verwezen naar verantwoordelijkheid, maar nu niet voor het leveren van een bijdrage in de strijd tegen klimaatverandering, maar in het voorkomen van overlast en beschermen van de gezondheid van Amsterdammers.

"Ik ben groot voorstander van windmolens in het algemeen; maar maak me ernstige zorgen over geluidsoverlast; omdat de norm veel te laag is en dit probleem door beleidsmakers onderschat wordt."

"In industriegebied en havens is het misschien mogelijk maar niet in of bij woonwijken. het kan dan wel schone energie leveren maar als dit gezondheidsproblemen geeft wordt het ene gat met het andere gevuld."

"Ik vind het absoluut goed dat er gewerkt wordt aan schone energie. Dit is essentieel voor onze toekomst. Ik stem zelf op een echt groene politieke partij om deze reden. Daarnaast heb ik zelf zonnepanelen aangeschaft en in het verleden altijd voor 100% groene energiemaatschappijen gekozen (zoals Vandebron en Om energie). Echter ik vraag me af of dit probleem echt op stadsniveau opgelost moet worden en er perse windmolens geplaatst moeten worden in dichtbevolkte gebieden. Is het niet beter om dit landelijk aan te pakken en molens te plaatsen in dunbevolkte gebieden of op zee. Die enkeling die dan benadeeld wordt moet dan echt ruimhartig gecompenseerd worden.

Ik ben er niet voor plannen door te drukken omdat we perse aan een norm moeten voldoen terwijl we eigenlijk al weten dat het geen verstandige keuzes zijn en mensen hier echt (geluids)hinder van gaan ondervinden. Ik ben er ook niet voor om plannen door te drukken die allemaal net voldoen aan de wetgeving; maar waarvan we weten dat de wetgeving achterhaald is en de huidige verouderde normen onvoldoende bescherming bieden tegen overlast van megawindturbines."

"Alleen als het kan op een plek met minder nadelen dan voordelen. Plaatsen van windmolens en de gezondheidseffecten moeten voldoende openbaar zijn voordat je in drukke gebieden kan gaan plaatsen. Daar zijn we als mensheid niet zo goed in gebleken de afgelopen eeuw"

Ook noemen deelnemers uit dit cluster dat er geschiktere locaties zijn:

"De hamvraag is natuurlijk "waar". Amsterdam heeft ook veel water (zonder woonboten), het Amsterdamse bos en landerijen (waar niet al te veel mensen wonen). "

"Belang van CO2 reductie is cruciaal, echter, men moet goed nadenken over persoonlijke impact. Daarom vooral belangrijk om goed na te denken over locaties en voorkeur hebben locaties waarbij persoonlijk impact geminimaliseerd wordt. Dat is wat mij betreft stap 1. Pas zodra dat duidelijk is en de conclusie dat het niet anders kan dan plaatsing in Amsterdam, dan is dat pas iets waar ik "EENS" op kan antwoorden."

"Er moeten er een aantal komen. In de haven en de rest in andere vormen . Wonen in de stad geeft al veel overlast dus veeeel meer zonnepanelen op nog veel meer huizen."

"Er zijn mijns inziens wel andere betere locaties dan dichtbij de ring A10/Nieuwendam."

"Het moet gebeuren; maar het ver weg moet van een stad/dorp; een paar kilometers."

Een vijfde en zesde cluster bestaat uit deelnemers die aangeven tegen extra windmolens in de stad te zijn. Beide groepen geven aan dat er niet genoeg ruimte in de stad is voor extra windmolens. Ze stellen voorwaarden met betrekking tot afstand tot behuizing en mogelijke overlast. Een verschil is dat in cluster zes er meer deelnemers aangeven windmolens een slecht idee te vinden:

"Het is geen "duurzam" energie. Het is slecht vor mensen; voor dieren en voor het mileu. Volgens mij is er een groot misconzeptie over "schoon"; als het om energie gaat."

"Windmolens zijn onzin"

"Geloof dat de kosten voor productie; transport; plaatsing en onderhoud zo hoog zijn dat er tenslotte weinig winst te behalen valt. Kosten voor schade voor de volksgezondheid worden volgens mij ook niet meegenomen in de calculatie. Indien wel windkracht; dan grotere molens in zee."

"Lelijk. Vogels worden vermalen. Niet recyclebaar"

"Dit kan niet; we hebben ook nog te maken met een MER. Het zijn ondingen en verstoren mens en natuur"

"Geen oplossing voor groene energie voor Amsterdam."

En zij geven aan dat buiten de stad en landelijk de duurzame energie ambities moeten worden gerealiseerd:

"Ik ben tegen mega windturbines dichtbij dichtbevolkte gebieden. Dat gemeentegrenzen bepalen waar molens komen is een door RES systeem opgelegde tunnelvisie. Ja; we moeten op meest effectieve manier duurzaam energie opwekken; maar logischerwijze is dat mu juist niet binnen de stadsgrenzen van een van dichtstbevolkte gebieden ter wereld. Amsterdam en buurgemeentes moeten zich hard maken om zelf een grootschalig windmolen park op zee te realiseren meetellend voor de Amsterdamse RES doelstelling.

Echt politiek krom om krampachtig zo veel mogelijk megawindturbines rond woonwijken te willen plaatsen. Gemeente zal nu en in de toekomst aansprakelijk blijven voor de gevolgen voor de volksgezondheid."

"dergelijke ambities moeten niet op lokaal niveau worden uitgewerkt; maar landelijk"

"Er zijn genoeg gebieden in NL waar meer ruimte is voor dit soort initiatieven"

"Bouw in Zeewolde / Hollands kroon geen datacenters maar nog grotere windparken en benut die energie. Ook niet ok zee bouwen want de resonantie onder water is enorm en over jaren gaan we daar meer over horen en het effect op zeeleven. Gewoon op land daar waar ruimte is. Desnoods groot stuk polder kopen of windmolen eiland ruim voorbij IJ-burg."

Terwijl cluster vijf liever ontwikkelingen van alternatieve technologie ziet. Deelnemers van cluster vijf zeggen bijvoorbeeld over mogelijke alternatieven:

"Er zijn genoeg alternatieven. Zon collectoren op daken. Geen data centers."

" Eerst onderzoek doen naar de besparingen doen van reductie energie van de stad en bedrijven in de omgeving."

"Er zijn genoeg andere mogelijkheden om schone energie op te wekken. Daken van woonhuizen wordt genoemd als mogelijkheid; waarom niet daken van grote bedrijven; op industrieterreinen??"

"reeds aangegeven op dit moment is een kerncentrale de beste optie"

"De windmolens die in de stad geplaatst worden zijn niet geschikt voor zulke dichte bebouwing. Er zijn genoeg alternatieven voor schone energie. In het Sciencepark staan veel gebouwen. De daken zijn geschikt voor zonnepanelen en er kan gebruik worden gemaakt van de energie die van de datacentra vandaan komt."

"Amsterdam heeft weinig natuur; wanneer ook het buitengebied wordt volgebouwd met windmolens; dat zou jammer zijn. Terwijl er zijn zoveel andere vormen van energie als: aquathermie; zonne energie."

"Niet alleen grote molens plaatsen, maar ook innovatieve types, zoals vertikale molens die op/aan flatgebouwen geplaatst kunnen worden. Per model minder krachtig dan grote, maar deze kunnen in tegenstelling tot vrijstaande types wel op en tussen bestaande bebouwing komen om valwinden te kunnen oogsten. Laat als gemeente zien dat je ook kijkt naar innovatieve oplossingen."

Tabel 3-7 Toelichting bij antwoord op de vraag: 'Bent u het ermee eens dat er extra windmolens komen in Amsterdam?'

Argumenten voor	1)	2)	3)	4)	5)	6)	Totaal	%
Windenergie is nodig om klimaatverandering tegen te gaan	70	29	11	3	1	0	114	7,6
Er moet nu gehandeld worden	5	3	0	2	1	0	11	0,7
Dit is nodig voor toekomstige generaties	0	1	0	0	0	0	1	0,1
Windenergie is een goed idee	0	4	0	6	1	0	11	0,7
Er moeten veel meer windmolens komen	1	1	0	2	0	0	4	0,3
WIndenergie is overal nodig, dus ook in Amsterdam	1	4	0	2	0	0	7	0,5
Er zijn geen reële alternatieven	0	1	1	0	0	0	2	0,1
Amsterdam moet ook verantwoordelijkheid nemen (steentje bijdragen)	10	11	1	0	0	0	22	1,5
Amsterdam moet zichzelf kunnen voorzien van duurzame energie	2	1	0	0	0	0	3	0,2
Amsterdam is een grootgebruiker	1	1	0	1	0	0	3	0,2
En geen verantwoordelijkheid afschuiven naar andere gebieden	2	3	0	0	0	0	5	0,3
Het goede voorbeeld geven	1	0	0	0	0	0	1	0,1
Voorwaarden								
Zolang het maar niet in mijn buurt is	0	1	4	6	5	4	20	1,3
Zolang het maar niet in de buurt van woningen	8	27	6	20	22	16	99	6,6
Het is nodig maar mag niet ten koste gaan van woongenot	0	1	1	4	2	0	8	0,5
Zolang het maar in gebieden is waar industrie is.	2	19	13	10	9	10	63	4,2

Zolang het niet ten koste van de leefomgeving en kwaliteit van leven van mensen	1	3	1	7	2	5	19	1,3
Zolang er niet (te veel) overlast is voor inwoners	3	13	21	16	6	1	60	4,0
Zolang er geen gevolgen zijn voor de gezondheid	3	8	2	5	0	3	21	1,4
Zolang het veilig is	0	0	0	0	0	2	2	0,1
Zolang Europese normen met betrekking tot geluid worden gebruikt	2	1	0	2	3	1	9	0,6
Zolang het niet ten koste gaat van dieren en natuur	4	14	4	10	6	4	42	2,8
Mee eens, maar niet te veel aantasting van het landschap	0	1	0	5	2	0	8	0,5
Mee eens, maar dan op grote afstand van behuizing	0	4	9	24	20	4	61	4,1
Ik weet het (nog) niet	0	0	12	16	0	0	28	1,9
Tegenargumenten								
De gemeente Noord-Holland heeft al genoeg gedaan	0	0	0	3	2	0	5	0,3
Er is hier niet genoeg ruimte	0	4	5	22	34	45	110	7,4
Er is hier al veel overlast	0	0	0	11	13	11	35	2,3
Er is elders minder overlast	0	1	0	8	9	24	42	2,8
Er zijn geschiktere plekken buiten de stad	2	6	14	29	48	26	125	8,4
Er zijn geschiktere plekken binnen de stad	3	1	0	16	12	1	33	2,2
Windmolens leiden tot teveel schade en overlast	0	1	1	11	40	23	76	5,1
Windmolens leiden tot gezondheidsschade	0	0	1	2	23	5	31	2,1
WIndmolens leiden tot verlies woningwaarde	0	0	0	0	2	1	3	0,2

Steden moeten op andere manier bijdragen (alternatieven voor windmolens)	0	1	8	12	30	19	70	4,7
Mee oneens, er zijn alternatieve technologieën (buiten de stad) mogelijk	0	4	8	20	26	13	71	4,8
Windmolens zijn een slecht idee	0	0	2	0	24	33	59	4,0
Een paar windmolens heeft nauwelijks effect	0	0	1	1	4	3	9	0,6
Ze zijn financieel niet rendabel	0	0	0	2	5	7	14	0,9
Er moet nog meer onderzoek gedaan worden / er is te veel onduidelijk	0	1	4	6	8	6	25	1,7
Overig								
Er moet niet te lang meer over gesproken worden	2	0	0	0	0	1	3	0,2
De juiste locaties moeten nog worden gevonden	2	13	11	10	3	0	39	2,6
De gevolgen van windmolens zijn maar voor enkelingen, dat is te rechtvaardigen	0	0	0	0	4	0	4	0,3
We houden vast aan levensstandaarden die niet nodig zijn / te hoog zijn	0	0	2	1	1	1	5	0,3
Overig / niet gecategoriseerd	9	21	15	8	6	8	67	4,5
NA	0	0	18	4	8	11	41	2,7
Totaal	**134**	**204**	**176**	**307**	**382**	**288**	**1491**	**100,0**

Tabel 3-8 Toelichting bij antwoord op de vraag: 'De gemeente Amsterdam wil zoveel mogelijk schone energie opwekken in de gemeente zelf. Wat vindt u daarvan?'

Argumenten voor	1)	2)	3)	4)	5)	6)	Totaal	%
We moeten klimaatverandering aanpakken	7	0	7	5	13	0	28	2,5
Om een toekomst voor jongeren veilig te stellen	1	0	0	0	2	0	3	0,2

En innovatie kan ook wat opleveren	1	0	0	0	4	0	5	0,4
Het is goed (zoveel mogelijk) zelfvoorzienend te zijn	17	0	3	2	27	0	34	3,9
Amsterdam is groot genoeg om dit mogelijk te maken	2	0	1	0	2	0	3	0,4
Het is eerlijk	10	1	4	0	2	0	11	1,3
Het is niet solidair dit naar anderen te schuiven	10	2	0	1	3	1	10	1,3
Anderen gemeenten doen het ook / gelijkheid	3	0	0	1	0	0	1	0,3
Specifiek buurgemeenten moeten niet belast worden	0	4	0	0	1	1	6	0,5
Amsterdam moet het goede voorbeeld geven	2	0	0	0	0	0	1	0,2
Zolang het maar niet ten koste van alles gaat	7	1	9	18	30	7	66	5,7
Zolang het maar niet te dicht bij woningen is	2	2	5	11	18	7	44	3.6
Voorwaarden								
Zolang het niet effectiever is buiten de stad	4	2	0	5	3	2	12	1,3
En er ook op landelijk en provinciaal niveau gehandeld wordt	1	1	0	3	0	1	5	0,5
Zolang buurgemeenten niet belast worden	0	0	0	6	3	0	9	0,7
Kies voor alternatieven voor windenergie binnen de gemeentegrenzen	8	3	7	17	82	20	135	10,8
Zet in op zonnepanelen	10	1	18	11	57	17	108	9,0
Zet in op kernenergie	0	1	1	3	7	7	19	1,5
Kies voor alternatieve locaties	3	12	1	40	16	17	86	7,0
Argumenten tegen								

Het is geen goed idee om energie op te wekken in Amsterdam	0	1	1	20	7	25	54	4,3
Het is niet realistisch	0	5	4	12	3	16	40	3,2
Het gaat ten koste van de groene gebieden in en om de stad	2	1	4	7	12	6	30	2,5
Het gaat ten koste van de leefbaarheid van de stad	3	3	1	11	11	8	35	2,9
Het is onzin zelfvoorzienend te willen zijn	0	2	0	6	0	2	10	0,8
Het is niet nodig op eigen grondgebied op te wekken	2	27	0	24	1	24	76	6,2
Het is geen verplichting vanuit het rijk / Amsterdam hoeft niet beste jongetje van de klas te zijn	0	0	0	5	0	4	9	0,7
Stop eerst met vervuilen	2	1	1	2	5	3	12	1,1
Het zal een bepaalde groep inwoners meer raken, dat is oneerlijk	1	1	0	5	7	1	14	1,2
De omgeving heeft veel aan Amsterdam, daar mogen ze ook wat voor terugdoen	0	1	0	1	1	0	3	0,2
Het gaat om duurzame energie opwekken, dat hoeft niet per se in Amsterdam	3	2	0	26	2	16	46	3,9
Overig								
Maak afspraak met andere gebieden en gemeenten	2	2	2	13	2	5	24	2,1
Zoek naar alternatieven	1	2	0	13	23	26	64	5,1
Los het landelijk op	2	4	2	15	3	24	49	3,9
Overig/ niet gecategoriseerd	10	10	8	14	6	10	48	4,6
NA	0	0	10	8	1	60	103	6,2
Totaal	**116**	**92**	**89**	**305**	**354**	**310**	**1266**	**100**

Argumenten en waarden die deelnemers noemden na de PWE keuzetaak,

Deelnemers konden er in de PWE-keuzetaak voor kiezen om aanvullende eisen te adviseren aan de gemeenteraad met betrekking tot het plaatsen van extra windmolens in Amsterdam. Wij hebben van 1500 deelnemers, ingedeeld in de zes bovenstaande clusters, de antwoorden systematisch gecodeerd. De tabellen hieronder geven per eis de gecodeerde antwoorden weer. We rapporteren hier algemene bevindingen op basis van de tabellen.

Uit de vragen die zijn gesteld na de PWE keuze-taak volgt dat gezondheid, verantwoordelijkheid, duurzaamheid, rechtvaardigheid en natuur/landschap belangrijke waarden zijn voor een ruime meerderheid van de Amsterdammers bij keuzes die moeten worden gemaakt rond windambities van Amsterdam.

Gezondheid

De waarde "gezondheid" en het streven om overlast te beperken zijn net als bij de antwoorden van het eerste onderdeel (over het perspectief op de extra windmolens en duurzame energieontwikkeling in de stad) voorvoorkomende argumenten in de motivaties van de keuzes die deelnemers maakten in de PWE-keuzetaak. Het komt voor in de argumentatie bij vier van de zeven opties, en in de argumenten van zowel deelnemers die positief staan tegenover extra windmolens in de stad, als deelnemers die neutraal of negatief staan tegenover die ambities.

We zien bij het stellen van strengere geluidsnormen deze waarde veelvuldig terugkomen:

> *"Geluidsoverlast is schadelijk voor de gezondheid van mensen."*
>
> *"Het is wetenschapelijk bewezen dat geluid overlast van windmolens negative gezondheid effecten kan hebben, op slaap van de mensen en groei van de kinderen."*
>
> *"Het grootste probleem is de geluidshinder voor omwoners, duizenden mensen die milde of zelfs ernstige last ondervinden van windmolens is onacceptabel."*
>
> *"Ik woon in een gebied waar mogelijk windmolens geplaatst zullen worden en maak me ernstig zorgen over de gezondheidseffecten van de molens. Mede omdat dit niet goed onderzocht is en de gemeente gebruik gemaakt heeft van niet gevalideerde rapporten."*

Het beperken van overlast is daarom voor deelnemers een belangrijke manier om direct gezondheidseffecten te beperken. Maar geluid wordt ook genoemd als indirecte bron van mogelijke gezondheidsproblemen, Deelnemers geven aan dat windmolens gevolgen hebben voor woongenot en leefbaarheid en daarmee ook op de gezondheid van Amsterdammers:

> *"Amsterdam is een drukke stad en er moet daarom ook een leefbare omgeving omheen zijn. Goed voor de fysieke en mentale gezondheid van de bewoners."*
>
> *"Het is algemeen bekend dat het geluid zeer storend is en zelfs mensen tot wanhoop kan brengen. Woongenot komt echt boven de onbegrijpelijke drang van de gemeente om windmolens te willen. Waar is het zonnepanelenplan?"*

"Natuurlijk !!! Omdat een woon/leef gebied er bestaat alsook ontworpen is om tot goede rust te kunnen komen na gedane arbeid. Geluidshinder past daar totaal niet bij."

"In de randstad is al flink wat geluidsoverlast. Dat moet niet nog meer worden zodat het de leefbaarheid verslechterd.

"Het weinige groen rondom Amsterdam bvk onaangetast. Belangrijk de drukte van de stad af en toe te kunnen ontlopen op zoek naar stilte en zo min mogelijk beweging cq luchtvervuiling"

Ook de invloed van windmolens op natuur en de mogelijkheid tot rust en recreatie wordt gezien als mogelijke invloed op gezondheid bij deelnemers die kiezen voor het beschermen van natuur en het landschap:

"De Natuur in Amsterdam moeten we koesteren. Natuur draagt bij aan het welzijn van de mens en de luchtkwaliteit."

"Dit zijn rust plekken. Waar mensen wandelen; dieren verblijven; etc."

"We zijn hier komen wonen omdat er veel groen is houdt dit A.U/B. zo. dit is zeer goed voor mensen!"

"Windturbines horen niet nabij de stad. De natuurgebieden zijn juist de plekken waar de stadsbewoners rust kunnen vinden.¬† Windturbines horen op zee."

"het landshap rondom de stad is van belang voor inwoners van Amsterdam. Dat zelfde geldt voor natuurgebieden; ik twijfelde tussen die twee keuzes. Het is van belang dat er rustige/ stille plekken zijn; waar bewoners van Amsterdam naar toe kunnen gaan. Ik vind de aanwezigheid van rust/ stilte belangrijker dan het zicht op windmolens. Ik ben er namelijk wel van overtuigd dat we windmolens mooi in het landschap kunnen inpassen."

" Ik vind dat de natuur zoveel mogelijk beschermd moet worden want er is nog maar zo weinig van over in Nederland en vooral in de Randstad moeten we ruimte voor recreatie en ontspanning zien te behouden. Ook de flora en faune zijn daarbij heel belangrijk.

Voor een aantal deelnemers is het daarom van extra belang om volkstuinen te beschermen:

"De volkstuinen zijn een oase van rust voor de mensen die nu in een klein huis in de stad wonen. Door hier de rust en het uitzicht te verstoren wordt dit afgenomen van deze mensen."

"Mensen met volkstuinen wonen vaak in dichtbevolkt gebied, zonder tuin en met nauwelijks buitenruimte. De volkstuin is hun buitenruimte. Ze hebben daar ook recht op rust."

"Tuinhuisjes zijn er voor plezier en rust en zijn bijna nooit goed geïsoleerd. Hier zeker 's nachts geen overlast bezorgen"

Dit is ook een verbinding met het thema verantwoordelijkheid. Net als het halen van klimaatdoelstellingen wordt ook het beschermen van bewoners als kernverantwoordelijkheid van de gemeente genoemd door deelnemers aan deze raadpleging:

"Mensen hebben het gevoel dat er niks/niet genoeg wordt gedaan ter bescherming:" Ik ben er mega op tegen dat ze überhaupt komen. Maar dat ze al helemaal geen rekening mee houden hoeveel geluid ze geven maakt het alleen maar erger. jullie doen niks voor de bewoners het gaat alleen maar om de winst voor de stad zelf."

"Hoe kan de norm worden herzien; op zo'n manier dat er minder gezondheidsschade en overlast ontstaat? Hoe kan de politiek ervan worden overtuigd; dat er meer geld moet worden uitgetrokken door de bouwers/investeerders om gezondheidsschade te beperken? - Politiek; neem je verantwoordelijkheid!"

Natuur en landschap

Het beschermen van natuur en landschap zijn belangrijke waarden voor een groot deel van de deelnemers aan deze raadpleging. Zij kiezen bijvoorbeeld voor de optie om een grotere afstand tussen windmolens en natuurgebieden te houden. Dat is dan bijvoorbeeld belangrijk omdat natuur zelf beschermwaardig en schaars is:

"De schaarse natuur moet zoveel mogelijk beschermd worden. Windmolens passen niet goed in natuurgebieden."

"Bescherming van onze spaarzame natuur in onze omgeving

"Natuurgebieden zijn een ondergeschoven kind in Nederland. Het groene hart wordt steeds kleiner. Er worden steeds meer concessies gedaan. Weer een woonwijk; snelweg o.i.d. aan de randen van het groene hart. Kies voor echt groen; de polder.

"Om afbraak van natuur en horizonvervuiling tegen te gaan"

"We hebben nauwelijks natuurgebieden in en rond Amsterdam; laten we die koesteren. Bijvoorbeeld de Noorder IJ-plas; dat is nog 1 van de weinige pareltjes in Amsterdam en daar horen geen windmolens!

Of ter bescherming van specifieke soorten dieren, zoals vogels:

"Om vogels en natuur te beschermen van de (negatief) effect van windmolens

"De natuur wordt al van alle kanten bedreigd en windmolens veroorzaken veel dode vogels; daarnaast zijn natuurgebieden; zeker rond de stad; bedoeld om mensen te laten recreëren wat onmogelijk is door de constante geluidshinder en de slagschaduwen die windmolens met zich meebrengen."

"natuurgebieden staan continue onder druk door gebrek aan ruimte voor wonen en natuurontwikkeling. natuurgebieden zouden juist rond stad moeten uitgebreid voor verbetering biodiversiteit en verbetering van luchtkwaliteit. windmolens passen niet bij natuurgebieden. daarnaast zijn windmolens ook schadelijk voor flora en fauna."

"Wieken en geluid zijn schadelijk voor de fauna"

Veel deelnemers geven ook aan de invloed van windmolens op het landschap en uitzicht te willen beperken, onder andere omdat het niet mooi bevonden wordt:

"(Het aangezicht van) de natuur moet zo min mogelijk aangetast worden door het plaatsen van windmolens"

"De schaarse natuur moet zoveel mogelijk beschermd worden. Windmolens passen niet goed in het open landschap."

"Een open landschap kun je maar 1 keer verpesten; de windmolens zijn enorm groot en hebben veel impact op de beleving van het landschap."

"Laat de polders polders blijven met zo min mogelijk horizon vervuiling."

"Windmolens zijn nou niet echt de mooiste dingen op aarde. Er is al weinig open landschap dichtbij Amsterdam. Om die nou ook nog te gaan vervuilen met windmolens... Bovendien is dat open landschap dichtbij dichtbewoond gebied. Is het aanvaardbaar om de molens zo dicht bij dichtbewoond gebied te plaatsen?"

Bescherming van het landschap is bijvoorbeeld nodig omdat er al veel andere ontwikkelingen zijn die ook invloed op hebben op natuur en het landschap:

"Ik steun het streven naar verbinding van grote groene ecologische zones. Die moeten niet worden verbroken door infrastructuur; noch van verkeer noch van energie. Evenmin als dat ze moeten worden bebouwd of worden verleukt tot recreatieparken."

"De verstedelijking zorgt in Nederland al voor meer dan genoeg landschapsvervuiling."

"Naast de lucht en geluids vervuiling van de snelwegen en de horizon vervuiling van hoogspanings masten is de horizon en geluids vervuiling van de winde molens teveel."

Tegerlijkertijd zien we dat verschillende groepen Amsterdammers deze waarden anders prioriteren. We zien dat er een groep is die een bijdrage leveren aan het voorkomen van klimaatverandering belangrijker vindt dan het beschermen van natuur en landschap, terwijl er een andere grote groep is die juist het beschermen van natuur en landschap de belangrijkste waarde vindt.

"Groene energie moet niet ten koste gaan van de natuur."

"Dit lijkt mij heel logisch, natuurgebieden en duurzaamheid zouden elkaar niet in de weg moeten zitten."

"Rondom natuurgebieden moet je geen windmolens bouwen. Laat de natuur de natuur zijn. In natuurgebieden broeden vele verschillende vogelsoorten en andere water- en landdieren. De windmolens gaan het broedproces verstoren en vele diersoorten komen niet meer terug als er windmolens worden geplaatst. Dit verstoort de ecologische diversiteit die er nu heerst."

" Laten we extra natuurgebieden creëren op andere plekken, waarmee we eventuele verstoring van het milieu kunnen compenseren. Ik vind mensen niet zielig, maar het milieu krijgt de klappen, dat moeten we beschermen."

"Gewoon compensatie regeling. Bijvoorbeeld nadenken over minimalisering van de impact. Geef een beetje terug."

Wel is er onenigheid over de mate waarin het plaatsen van windmolens een schending is van de waarde natuur. Zie bijvoorbeeld de volgende twee quotes van deelnemers die hier verschillend over denken.

> *"Flats (16%), katten (14%), en elektriciteitsmasten (10%) zijn de belangrijkste doodsoorzaak waar vogels tegenaan vliegen. Windturbines nog minder dan 1 procent."*
>
> *"Windmolens hier plaatsen staat ook haaks op het streven dit soort gebieden te beschermen, waaronder de vogels."*

Woningbouw

We zagen in de descriptieve analyse dat groepen deelnemers aan de raadpleging heel verschillend denken over de mate waarin de gemeente ervoor moet zorgen dat de windmolens zo worden neergezet dat er bij de bouw van woningen er zo weinig mogelijk last van is.

> *"We willen ook geen woningen naast fabrieken; etc. ; waarom dan wel bij windmolens?"*
>
> *"Ze horen voor de gezondheid niet dichtbij woningen thuis"*
>
> *"Er willen veel mensen wonen in Amsterdam.....straks mogelijk ook op plaatsen waar nu een windmolen gepland is. Deze eis zorgt ervoor dat de stad aantrekkelijk blijft voor mensen om in te wonen.*
>
> *"Ik denk dat de beperkte ruimte die er is om te bouwen zo optimaal mogelijk gebruikt moet worden; zeker in een stad als Amsterdam waar het woningtekort zo groot is"*

Sommige deelnemers vinden de woningcrisis zo nijpend dat het bouwen van windmolens de bouw van woningen niet in de weg mag zitten:

> *"Ik vind de woningnood een belangrijker en vooral acuter en Amsterdamser probleem dan het effect dat een gemeente als Amsterdam op korte termijn kan bijdragen aan de vergroening."*
>
> *"Woningbouw is heel belangrijk. Er is te weinig woonruimte. "*
>
> *"De woningnood is dramatisch. Schone energie heeft meer tijd dan men denkt."*
>
> *"De woningmarkt moet veel beter, zeker voor studenten die nu gemiddeld â‚¬800 betalen voor een schoenendoos."*
>
> *"De huizencrisis is al groot genoeg zonder daar nog verder aan bij te dragen; dit lijkt me erg logisch"*

Echter, in de latente klasse clusteranalyses van de open raadpleging identificeren we ook een cluster waarin geen van de deelnemers de gemeente adviseert om er bij het bouwen van windmolens rekening mee te houden dat het de bouw van woningen zo min mogelijk in de weg mag zitten.

Tabel 3-9 Argumenten, voorwaarden en overwegingen bij ' Stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens'

Argumenten voor	**1)**	**2)**	**3)**	**4)**	**5)**	**6)**	**Totaal**	**%**
Overlast moet beperkt worden	14	8	15	6	9	14	66	25,5
Bewoners dienen beschermd te worden	4	3	2	1	1	5	16	6,2
Bij woningen moet overlast beperkt worden	4	18	6	3	7	6	44	17,0
Er is al veel geluidsoverlast in Amsterdam, plaatsing van windmolens zal het erger maken	1	5	7	5	5	5	28	10,8
Er zijn in de stad meer mensen die mogelijk gevolgen kunnen ondervinden.	1	0	0	3	4	1	9	3,5
Er is onzekerheid over de gevolgen voor de gezondheid (je moet voorzichtig zijn)	0	0	0	2	4	1	7	2,7
Dat is slecht voor de gezondheid	4	10	12	13	4	16	59	22,8
Gezondheidsgevolgen brengen kosten met zich mee	0	2	1	0	0	1	4	1,5
Geluid geeft effect op het leefklimaat/leefbaarheid	3	2	1	1	5	1	13	5,0
Overig								
NA	0	1	0	0	5	7	13	5,0
Totaal	**31**	**49**	**44**	**34**	**44**	**57**	**259**	**100,0**

Tabel 3-10 Argumenten, voorwaarden en overwegingen bij 'Bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam'

Argumenten voor	1)	2)	3)	4)	5)	6)	Totaal	%
Dit is beter voor de natuur	7	2	5	1	0	1	16	7,0
Duurzame energie opwekking is voor behoud natuur, het kan niet ten koste gaan van de natuur	1	2	3	1	0	2	9	4,0
Natuur moet beschermd worden	10	4	7	5	6	9	41	18,1
Met name vogels ondervinden negatieve gevolgen	2	3	1	2	4	6	18	7,9
Zo is er zo min mogelijk overlast voor dieren	2	1	5	3	2	1	14	6,2
We moeten zuinig zijn op de natuur die er nog is	2	1	6	3	8	2	22	9,7
Hoort niet in natuur thuis	0	4	0	6	5	3	18	7,9
Natuur is goed voor het welzijn/gezondheid van de mens	0	0	0	0	1	5	6	2,6
Natuur is belangrijk voor de leefkwaliteit van Amsterdam	4	2	0	2	2	1	11	4,8
Beperk overlast voor bewoners	2	1	1	3	4	0	11	4,8
Ik woon daar in de buurt	0	0	0	0	1	1	2	0,9
Windmolens verpesten het uitzicht / zijn lelijk	0	7	0	1	1	3	12	5,3
Bouw niet tegen buurgemeenten aan	0	0	5	1	1	0	7	3,1
Neem geen onnodige risico's	0	0	1	0	1	0	2	0,9
Overig /niet gecategoriseerd	3	2	0	5	7	8	25	11,0
NA	0	0	1	4	2	6	13	5,7
Totaal	**33**	**29**	**35**	**37**	**45**	**48**	**227**	**100,0**

Tabel 3-11 Argumenten, voorwaarden en overwegingen bij 'Bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk'

Argumenten voor	**1)**	**2)**	**3)**	**4)**	**5)**	**6)**	**Totaal**	**%**
Amsterdam is vol, we moeten buitengebieden beschermen	6	11	2	4	6	10	39	15,5
Er zijn al veel andere bouwactiviteiten	0	1	1	0	2	4	8	3,2
Het open landschap is belangrijk voor natuur	3	5	2	5	5	5	25	10,0
Bijzonder/uniek landschap moet beschermd worden	7	6	4	5	3	6	31	12,4
Keuzes die we nu maken hebben langdurige/grote gevolgen voor het landschap	2	3	1	1	2	0	9	3,6
Groen rond de stad is belangrijk voor de leefkwaliteit van Amsterdam	3	6	1	2	1	1	14	5,6
Natuur en uitzichten zijn nodig voor rust en welzijn	3	3	2	2	2	2	14	5,6
Het buitengebied is belangrijk voor recreatie en ontspanning	1	3	3	6	3	3	19	7,6
Het druist in tegen andere initiatieven om de stad en omgeving leefbaar te maken	0	0	1	2	0	0	3	1,2
Het buitengebied is belangrijk voor de gezondheid van stadsbewoners	1	2	0	1	2	0	6	2,4
Zo min mogelijk mensen moeten er last van hebben	0	1	2	2	1	0	6	2,4
Het is niet eerlijk tegenover de mensen die aan de randen van Amsterdam wonen	0	1	0	0	0	0	1	0,4
Het heeft gevolgen voor buurgemeenten, dat is niet eerlijk	1	2	0	0	0	0	3	1,2
Het is niet mooi	5	9	3	5	5	9	36	14,3
Windmolens vallen minder op een meer stedelijke omgeving / passen beter in andere gebieden	0	4	3	1	0	0	8	3,2
Argumenten tegen / zorgen								
We moeten dit probleem landelijk oplossen, alleen binnen de grenzen kijken is te beperkt.	0	0	1	1	2	0	4	1,6

Voorwaarden								
Er moet optimaal gekozen worden	1	0	2	0	0	0	3	1,2
Als er niet te veel mensen op uitkijken dan is er minder hinder / is het misschien acceptabel	0	2	0	0	0	1	3	1,2
NA	1	3	4	11	0	0	0	7,6
Totaal	**34**	**62**	**32**	**48**	**34**	**41**	**232**	**100**

Tabel 3-12 Argumenten, voorwaarden en overwegingen bij 'Zorg dat mensen in hun volkstuin 's nachts geen last hebben van de windmolens'

Argumenten voor	1)	2)	3)	4)	5)	6)	Totaal	%
Zo min mogelijk mensen zouden last moeten hebben van geluid / hinder is nooit acceptabel	3	3	3	1	0	9	19	20,7
Volkstuinen liggen al in gebieden met meer geluidsoverlast, daarom moeten ze buiten schot blijven.	1	0	0	0	0	2	3	3,3
Volkstuinhuisjes zijn niet goed geïsoleerd, daardoor is er extra last.	0	1	0	1	0	0	2	2,2
Volkstuinen moeten gezien worden als woningen, en er moeten dus dezelfde regels gelden	1	1	0	0	0	2	4	4,3
Regels moeten overal hetzelfde zijn	1	2	0	0	1	0	4	4,3
Geluidsoverlast is ongezond / Nachtrust moet beschermd worden	1	4	3	1	2	3	14	15,2
Volkstuinen moeten beschermd worden, want het zijn juist plekken van rust	2	4	7	3	1	2	19	20,7
Volkstuinen zijn bijzondere plekken, die een belangrijke rol spelen in de (groen)visie van de stad	0	3	0	0	0	1	4	4,3
Volkstuinen zijn natuurgebieden	0	1	1	0	0	0	2	2,2
Argumenten tegen								

Recreatie is nooit belangrijker dan bewoning	0	0	0	2	1	0	3	3,3
Zo houd je illegale bewoning van volkstuinen in stand.	1	0	2	0	0	0	3	3,3
Voorwaarden								
Als iemand hinder ondervindt, dan moet diegene gecompenseerd worden	0	1	1	0	0	0	2	2,2
Overig /niet gecategoriseerd	2	3	0	3	5	0	13	14,1
Totaal	**12**	**23**	**17**	**11**	**10**	**19**	**92**	**100,0**

Tabel 3-13 Argumenten, voorwaarden en overwegingen bij 'Zorg dat omwonenden van de windmolens direct voordeel hebben van de energie'

Argumenten voor	**1)**	**2)**	**3)**	**4)**	**5)**	**6)**	**Totaal**	**%**
Omwonende ervaren (mogelijk) gevolgen en daarom is het logisch hen tegemoet te komen.	9	6	4	3	3	7	32	16,4
Het erkent mogelijke gevolgen voor omwonenden.	0	0	0	4	0	0	4	2,1
Het kan de ervaring van overlast verminderen	2	5	3	3	0	2	15	7,7
Dit vergroot draagvlak.	20	9	7	0	1	2	39	20,0
Dat is eerlijk(er) / Als je de lasten hebt, dan ook de lusten	15	7	2	3	7	3	37	19,0
Op deze manier worden arme bewoners gecompenseerd / Profiteren niet enkel rijken	2	2	0	4	0	0	8	4,1
Geld/winsten moeten lokaal blijven	5	0	2	3	1	0	11	5,6
Specifieke compensatie: Compenseer effect op woningwaarde	0	1	0	4	1	0	6	3,1
Het creeert bewustzijn en betrokkenheid	5	0	0	4	1	0	10	5,1
Voorwaarden								

Enkel als ze ook mogen investeren, en iedereen mee kan doen	0	0	0	4	0	0	4	2,1
Overig /niet gecategoriseerd	3	3	2	3	4	5	20	10,3
NA	0	0	0	4	1	4	9	4,6
Totaal	**61**	**33**	**20**	**39**	**19**	**23**	**195**	**100,0**

Tabel 3-14 Argumenten, voorwaarden en overwegingen bij 'Verplicht beheerders een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven'

Argumenten voor	**1)**	**2)**	**3)**	**4)**	**5)**	**6)**	**Totaal**	**%**
Dit zet de beheerder aan tot handelen als er overlast is	0	0	1	1	0	0	2	6,5
Invloed hebben is belangrijk voor ervaren overlast.	1	1	1	2	1	0	6	19,4
Zo zullen mensen zich gehoord voelen	1	1	2	0	0	2	6	19,4
Zo krijg je kennis over impact en zicht op klachten	1	0	2	1	0	0	4	12,9
Voorwaarden								
Mits er ook gevolg gegeven wordt aan klachten.	2	0	2	1	2	1	8	25,8
NA	0	0	2	3	0	0	5	16,1
Totaal	**5**	**2**	**10**	**8**	**3**	**3**	**31**	**100,0**

Tabel 3-15 Argumenten, voorwaarden en overwegingen bij 'De windmolens moeten het bouwen van woningen zo min mogelijk in de weg zitten'

Argumenten	1)	2)	3)	4)	5)	6)	Totaal	%
Er is geen ruimte voor windmolens en woningen samen.	3	5	1	1	1	0	11	7,6
Woningen moeten niet in de buurt van windmolens komen te staan.	1	3	3	3	1	3	14	9,7
Woningen horen bij een stad, windmolens niet.	0	0	1	2	0	0	3	2,1
De woningcrisis oplossen is belangrijk(er)	5	10	11	8	7	8	49	34,0
Specifiek ook de woningnood van mensen met een kleine portemonnee	1	3	0	0	2	0	6	4,2
Woningnood is een urgenter probleem	5	9	1	2	1	2	20	13,9
Het woningprobleem kun je niet anders oplossen. / Er zijn meerdere alternatieven voor windmolens (en lokaties voor windmolens).	0	4	2	1	0	0	7	4,9
Windmolens kun je op grotere afstand plaatsen, woningen niet.	0	1	0	0	2	0	3	2,1
De lasten van windmolens moeten beperkt blijven	1	1	0	0	0	0	2	1,4
Argumenten tegen								
Is het wel logisch te blijven bouwen?	0	0	0	0	1	0	1	0,7
Overig /niet gecategoriseerd	2	3	0	3	0	4	12	8,3
NA	0	0	1	12	1	2	16	11,1
Totaal	**18**	**39**	**20**	**32**	**16**	**19**	**144**	**100,0**

Tabel 3-16 Argumenten, voorwaarden en overwegingen bij 'Verplicht beheerders van windmolens een groter deel van de inkomsten te gebruiken voor de natuur'

Argumenten voor	**1)**	**2)**	**3)**	**4)**	**5)**	**6)**	**Totaal**	
Invloed op natuur moet gecompenseerd worden	1	11	13	8	5	6	44	20,2
Natuurbescherming is de reden dat windmolens worden geplaatst	3	3	2	0	0	1	9	4,1
Natuur is belangrijker dan geld.	2	5	2	0	1	0	10	4,6
Natuur is belangrijk	9	0	5	1	0	2	17	7,8
Bescherming natuur is nodig	6	0	1	0	1	2	10	4,6
Dit is de verantwoordelijkheid van beheerders	0	16	0	1	0	0	17	7,8
Dit is een goede manier om draagvlak te creeeren	1	11	0	0	0	0	12	5,5
Dit is een goede/eerlijke manier om inwoners te compenseren	0	16	0	1	0	0	17	7,8
Voorwaarden								
Mits er ook andere maatregelen voor natuurbescherming rond windmolens worden genomen.	0	16	1	0	0	0	17	7,8
Natuurbeheer is een taak van de overheid	1	11	0	0	0	0	12	5,5
Overig /niet gecategoriseerd	4	0	0	3	2	3	12	5,5
NA	0	16	1	21	1	2	41	18,8
Totaal	**27**	**105**	**25**	**35**	**10**	**16**	**218**	**100,0**

Suggesties voor aanvullende eisen

Deelnemers konden ook aangeven of er eisen waren die zij zouden willen stellen, maar die niet in de keuzetaak voorkwam. Onderstaande tabel geeft een overzicht van antwoorden van 1000 deelnemers op deze vraag.

Tabel 3-17 Overzicht suggesties voor aanvullende eisen van deelnemers.

	Argumenten
Algemeen	Dat er helemaal geen windmolens komen
	Dat de windmolens elders komen te staan
	Dat de ambitie naar beneden wordt bijgesteld
	Zoek naar alternatieven
	Leg eerst op alle daken zonnepanelen
Eisen met betrekking tot overlast	Minimum afstand tot woningen
	Rekening houden met windrichting
	Houden aan landelijke/ Europese normen
	Reken niet met jaargemiddelden bij geluid
	Dag en nacht geen overlast bij volkstuinen
	Geen slagschaduw
	Eisen stellen aan trillingen
	Eisen stellen aan lichtvervuiling
	Zorg dat er absoluut geen gezondheidseffecten zijn
	Zorg dat er eerst voldoende onderzoek is gedaan naar gevolgen
Technische eisen aan windmolens	Beperk de hoogte van windmolens
	Zet in op innovatieve ontwerpen
	Dat windmolens recyclebaar zijn
Eisen met betrekking tot het uiterlijk en inpassing windmolens in het landschap	Beperking van horizonvervuiling
	Origineel/ leuk ontwerp windmolens
Eisen met betrekking tot het kunnen handelen bij overlast	Dat er een regel is om bij geluidsoverlast windmolens weg te halen of te stoppen
	Maak het mogelijk dat molens verplaatst worden bij overlast.
	Maximum termijn stellen aan vergunning
	Dat er goede voorlichting moet zijn

Welke eisen missen deelnemers mbt gemeente en besluitvorming?	Dat de gemeente eerlijk is
	Dat de nationale overheid hierover gaat / of niet de gemeente
	Dat de gemeenteraad zich goed informeert
	Dat dit landelijk wordt opgelost, in niet de gemeente Amsterdam
	Pleit ervoor dat dit buiten de gemeente wordt opgelost
Eisen met betrekking tot lokaties	Niet in de buurt van X
	Plaats ze in de buurt van rijke wijken
	Plaats ze in buurgemeenten
	Wel in de buurt van Y
	Plaats ze in zee
Eisen met betrekking tot betrekken omwonenden/ inwoners Amsterdam	Mogen investeren
	Dat omwonenden akkoord moeten zijn met de bouw
	Dat omwonenden mogen meebeslissen over het plaatsen van windmolens
	Dat omwonenden akkoord moeten zijn met de lokaties
	Dat jongeren meer centraal staan
	Leefgenot inwoners centraal stellen
Eisen met betrekking tot energiebesparing	Neem energiebesparende maatregelen thuis
	Verplaats bedrijven die veel energie gebruiken
Eisen met betrekking tot mensen die windmolens willen bouwen	Dat er financiële steun komt voor mensen die windmolens willen bouwen
	De gemeente zou zelf windmolens moeten ontwikkelen
	Niet samenwerken met zomaar alle bedrijven en investeerders
	Windmolenbouwers verantwoordelijk stellen voor eventueel afval
Geen eisen/ Tegenargumenten	Horizonvervuiling is ook zonder windmolens het geval
	We moeten accepteren dat er windmolens komen
	We moeten er aan wennen
	Klimaatverandering/ Schone energie is belangrijker dan mens en dier
	Maak een afweging
	Geen eisen
Voorwaarden (mits,... tenzij...)	Liever meer kleine windmolens dan minder grote
	Stoppen met Biomassa

Overwegingen voor de verdeling van windmolens over de stad

We vroegen deelnemers in het laatste deel van de raadpleging om hun mening te geven over de verdeling van windmolens over de stad. Hierin konden deelnemers aangeven welk uitgangspunt zij het belangrijkst vonden. Ze konden kiezen uit drie uitgangspunten:

- **Uitgangspunt 1: zet windmolens bij grote wegen, spoor en hoogspanningslijnen**
  Bij grote wegen, spoorwegen en hoogspanningslijnen is al veel geluid. Dan merk je minder van het geluid van de windmolens.
- **Uitgangspunt 2: zet grote windmolens neer, daar heb je er minder van nodig**
  In het IJmeer kunnen we grote windmolens neerzetten. Daar gelden namelijk geen regels voor de hoogte. In de rest van de stad mogen we niet hoger bouwen dan 150 meter. Dat komt doordat vliegtuigen er last van kunnen hebben als ze willen landen op Schiphol. Het voordeel van grote windmolens is dat ze meer energie opwekken. We hebben dan minder windmolens nodig om genoeg energie voor de doelstelling op te wekken.
- **Uitgangspunt 3: verdeel windmolens zo veel mogelijk over de stad**
  Zet geen groepen windmolens neer. Verdeel de windmolens over verschillende plekken in de stad. Zo verdeel je de voordelen en nadelen ook over de stad.

Het eerste uitgangspunt is het meest gekozen door deelnemers aan deze raadpleging. Het derde uitgangspunt wordt door slechts een klein aantal deelnemers gekozen.

We vroegen deelnemers hun keuzes toe te lichten. De tabel hieronder geeft weer welke argumenten worden gebruikt als onderbouwing per keuzeoptie en ook voor deelnemers die 'weet ik niet' antwoorden. Onder de tabel geven we voorbeelden hiervan. Het interessant dat bij alle drie de uitgangspunten het beperken van overlast als argument wordt genoemd door deelnemers om voor het uitgangspunt te kiezen.

Tabel 3-18 Overzicht argumenten gebruikt bij keuze uitgangspunten.

Uitgangspunt	Argument
Uitgangspunt 1: zet windmolens bij grote wegen, spoor en hoogspanningslijnen	Behoud van het historisch landschap
	Horizonvervuiling zoveel mogelijk beperken
	Afstand tot natuur zo groot mogelijk houden
	Overlast in het algemeen moet beperkt worden
	Geluidsoverlast beperken door te bouwen op plekken waar al geluidsoverlast is
	Door afstand tot woningen zo groot mogelijk te houden
	Windmolens horen niet in de stad
	De mensen die hier in de buurt wonen kunnen beter tegen overlast

	Draagvlak behouden
	Liever helemaal geen windmolens.
Uitgangspunt 2: zet grote windmolens neer, daar heb je er minder van nodig	Overlast in het algemeen beperken
	Horizonvervuiling zoveel mogelijk beperken
	Grote windmolens zijn visueel mooier
	Wekt de meeste energie op
	Liever geen windmolens binnen de stad
Uitgangspunt 3: verdeel windmolens zo veel mogelijk over de stad	Zo min mogelijk overlast gemiddeld genomen
	Eerlijk de lasten verdelen
	Grote windmolens zijn te ongewenst
Weet ik niet	Ik wil uberhaubt geen windmolens
	Want alle opties leiden tot overlast
	Er zijn betere alternatieven voor windmolens
	Er zijn alternatieve lokaties voor windmolens

Uitgangspunt 1: **zet windmolens bij grote wegen, spoor en hoogspanningslijnen**

Deelnemers die dit uitgangspunt het belangrijkst vinden, noemen vaak de invloed van windmolens op het landschap. Ze pleiten bijvoorbeeld voor het behoud van het landschap, onder andere door horizonvervuiling zoveel mogelijk te beperken.

> *"Er wordt alleen maar gesproken over geluid. Minstens zo erg dan de horizonvervuiling van >150 m hoge windmolens. We verknallen het Hollandse landschap en in het bijzonder Amsterdam. Echt een historische en bizarre blunder."*
>
> *"Daar heb je geen vervuiling van landschap en stilte, want dat is al vervuild."*
>
> *"Hier is het landschap toch al beïnvloed, alleen de A2 vind ik minder geschikt. Deze loopt door Amstelland en daar moeten we van af blijven."*
>
> *"Op deze plekken ervaar je minder overlast van het geluid en van het zicht"*

Deelnemers geven ook aan dat dit een manier zou kunnen zijn om overlast zoveel mogelijk te beperken, bijvoorbeeld omdat er op deze locaties al (geluids)overlast is en de afstand tot woningen zo beperkt kan blijven.

> *"Zorg dat niemand er last van heeft"*
>
> *"Ik denk dat uitgangspunt 1 voor de minste overlast zorgt."*

"Cluster de bronnen van geluidsoverlast en wees spaarzaam met de stiltegebieden. Het Markermeer (waar het IJmeer aan vastzit) heeft nu het probleem dat de Marker Wadden het water niet voldoende reinigen. Hierdoor zijn er meer van nodig. Almere heeft onder andere daarom plannen om vergelijkbare plannen eilanden in het Markermeer en eventueel ook IJmeer te bouwen die én het water zuiveren en waar ook op gewoond kan worden. Als je dus grote windmolens in het IJmeer zet, dan fiets je door de plannen van Almere heen waar gemeente Amsterdam ook baat bij kan hebben."

"Geen windmolens in het IJmeer zo dichtbij de bewoning en de nieuwe eilanden. Wel buiten de gemeentegrenzen ver uit het zicht. Plaats ze binnen de gemeente op plekken waar al geluid is."

"Cluster de nadelen."

"Windturbines moeten zover mogelijk weg staan van woningen. De afstand tot woningen zal uitgebreid moeten worden onderzocht door het RIVM (in plaats van de huidige literatuurstudie)."

"Windturbines zijn industriële bouwwerken, houd ze daarom zo ver mogelijk weg van waar mensen wonen. Uitgangspunt 1 klinkt dan logischer dan 2 en 3."

Deelnemers geven ook aan dat als er mensen die in de buurt van infrastructuur wonen die meer gewend zijn aan (geluids)overlast.

"Bewoners die daar wonen zijn al gewend aan de overlast, hebben zelf gekozen om daar te gaan wonen. Ik verwacht dat je dan minder klachten krijgt, minder procedures etc. Grote wegen, spoor etc zijn sowieso al niet midden in de natuur en ook niet mooi voor het oog dus goed om dit te combineren met de windmolens. Zo kunnen we andere plekken rustig/mooi houden."

Deelnemers noemen ook een aantal voorwaarden. Bijvoorbeeld dat er dan wel genoeg demping van geluid moet zijn op die plekken:

"Met tegenzin gekozen. Windmolens op lawaaiige plekken bouwen is op zich een goede keuze, behalve als er al overlast bestaat door het geluid. Bepaalde plekken zoals de Groene Scheg gaan hun rustgevende functie voor de stad zo wel verliezen, vrees ik. Over het algemeen denk ik dat er in de hele stad heel veel groen bij moet om het toenemende achtergrondgeluid te dempen."

Dat er in gesprek over gegaan moet worden met omwonenden:

"Geluidsoverlast is volgens mij één van de grootste bezwaren, dus als je dit kan ondervangen door windmolens te bouwen op plekken waar al veel geluidsoverlast is, is dat mooi meegenomen. Maar ook hiervoor is het belangrijk om in gesprek te blijven met omwonenden. Liefst worden er windmolens gebouwd op plekken waar bewoners geen last van hebben. Maar als dat niet overal kan, dan ook de bewoners erbij betrekken."

Maar het biedt wellicht ook kansen:

"Het landschap verandert. Zoals in de jaren 60 snelwegen kwamen, nu is het de beurt aan windmolens. Graag daar waar al geluidsoverlast of visuele 'vervuiling', van hoogspanningskabels, spoorlijnen, zijn. Wees er trots op en ontwerp het als een mooi lint door het landschap naast snelwegen, spoorbanen en hoogspanningsmasten"

Uitgangspunt 2: **zet grote windmolens neer, daar heb je er minder van nodig**

Deelnemers die uitgangspunt 2 het belangrijkst vinden, vinden dat bijvoorbeeld omdat door grote windmolens neer te zetten overlast beperkt kan blijven tot een paar plekken, zowel voor omwonenden als de invloed op het landschap.

"…Optie 2 geeft hoop ik de minste overlast voor omwonenden."

"Minder horizon vervuiling"

"Grote windmolens zijn visueel rustiger. Kleinere windmolens draaien sneller en geven daardoor een onrustiger beeld. De acceptatie van grote windmolens zal waarschijnlijk sneller gaan."

Meer energie opwekken door grote windmolens, is ook een argument wat meerdere malen terugkomt:

"Op deze manier is er naar mijn idee het minste overlast en wordt er veel energie opgewekt."

"Groot is vele malen efficiënter dan kleinere windmolens."

Hoewel deelnemers dan liever de molens op andere plekken zien:

"Grote windmolens op plaatsen waar ze geen overlast geven, dus buiten de randstad en/of op zee, zouden een deel van de benodigde energie kunnen opwekken."

"Nee, alleen in de haven passen een paar grote windmolens"

"Feitelijk zeg ik, wil ik zeggen, bouw de molens op zee. Of in de markerwaard. Niet in of rond de stad."

Ten slotte geeft een deelnemer mee dat grote windmolens ook een kans bieden:

"Als ze groot zijn, worden ze iconischer. Zorg ervoor dat ze er leuk uit zien…"

Uitgangspunt 3: **verdeel windmolens zo veel mogelijk over de stad**

Deelnemers die voor het derde uitgangspunt kiezen doen dat omdat ze, net als bij de andere opties overlast willen beperken. Maar er wordt ook aangegeven dat met dit uitgangspunt de lusten en lasten eerlijk worden verdeeld.

"Als het moet dan maar eerlijk de lasten verdelen. Beter is het echter in dunbevolkte gebieden windmolens te plaatsen."

Het liefst zouden deelnemer dan wel zien dat de windmolens die over de stad verdeeld worden kleiner zijn dan de in de tekst aangegeven 150 meter.

> *"150 meter hoge windmolens is absurd. Da's de hoogte van een halve Eiffeltoren. Zet dan meer kleine molens neer verdeeld over de stad."*

Antwoord: **'Weet ik niet'**

Een kleine groep deelnemers geeft aan geen antwoord te willen of kunnen geven op deze vraag en antwoord 'weet ik niet'. Zij geven bijvoorbeeld aan dat überhaupt geen windmolens te willen of geen van de drie opties aantrekkelijk vinden:

> *"Hou op die dingen brengen nooit het gewenste resultaat op zie Duitsland waar ze nu ook weer bruine kool moeten importeren"*
>
> *""Er staat geen enkele goede optie bij. Bah wat suggestief."*
>
> *"Ik wil helemaal geen windmolens waarom staat die keuze er niet bij?"*
>
> *"Zet geen windmolens neer in Amsterdam."*
>
> *" Wel typisch dat de zoekgebieden vrijwel alleen Nieuw-West, Amsterdam Noord en Zuid-oost zijn, dat is niet eerlijk verdeeld ...! Geen enkel zoekgebied aan de zuidkant van Amsterdam. En plaatje bij uitgangspunt 3 klopt niet want dit lijkt zeker niet op een gelijke verdeling. In West-poort havens, ver weg van de woningen prima, maar ten zuiden van het grote zoekgebied in noord-west (het grote groene veld), waar verreweg de meeste lokaties zijn aangegeven, wonen gewoon heel veel mensen. Waaronder wij... De onderkant van dit zoekgebied ligt gewoon tegen woonwijken aan en bovendien gaat dit gebied vol ontwikkeld worden met o.a. woningbouw... Waarom worden waterwegen niet genoemd en industrieterreinen? In de havens (noordelijk genoeg) of langs het Noordzeekanaal stad uit."*

Zij geven als reden dat alle uitgangspunten leiden tot overlast:

> *"Geluid van windmolens geeft veel meer en meer continu overlast dan geluid van wegen, spoor en hoogspanningskabels. Grote windmolens geven ook veel meer overlast. Verdelen over de stad is geen optie ivm huidige normen, dus je komt sowieso terecht in een paar kleine gebieden dus kan niet."*
>
> *""Geen windmolens in de stad. Geluid is continue, dag en nacht. Zie als arts de gevolgen van slecht slapen door geluidsoverlast."*

Zijn noemen alternatieve technologie of locaties:

> *"Zet helemaal geen windmolens neer. Kies voor kernenergie!"*
>
> *"optie mist om geen windmolens te plaatsen maar meer te kijken naar alternatieven. zonnepanelen, kernenergie."*

"In zee aub"

"Zet geen windmolens neer als gemeente"

"Nee, alleen in de haven passen een paar grote windmolens"

"Feitelijk zeg ik, wil ik zeggen, bouw de molens op zee. Of in de markerwaard. Niet in of rond de stad."

Rechtvaardigheid

Ten slotte komt de waarde rechtvaardigheid terug in op verschillende plaatsen waar deelnemers hun keuzes kunnen motiveren. Rechtvaardigheid komt terug in verschillende gedaanten. Een eerste vorm van rechtvaardigheid die we vaak terug zien komen is intergenerationele rechtvaardigheid. Een groot deel van de deelnemers die positief zijn over het bouwen van windmolens in Amsterdam vindt dat de huidige generatie alles uit de kast moet trekken (en offers moet maken) om klimaatverandering tegen te gaan om er zo voor te zorgen dat de aarde leefbaar blijft voor toekomstige generaties.

"Dat we ons steentje moeten bijdragen met het oog op jongeren"

"Geen vraag. Het is onze verantwoordelijkheid om de aarde goed te beheren. Goed voor onze huidige en toekomstige voedselvoorziening, gezondheid voor mens en dier, schone lucht om te ademen, klimaatbestendig voor generaties na ons."

"Schone energie is belangrijk voor de toekomst, ook voor steden"

"Schone energie is de toekomst. We kunnen er niet omheen. Ik vind dat we met zijn allen daar het een en ander voor moeten overhebben/doen en laten. We moeten niet teveel zeuren en klagen. Die molens moeten niet teveel lawaai produceren en woningbouw niet in de weg zitten. De natuur geeft ons gratis energie, waar we dankbaar gebruik van moeten maken. "

"Goed voor de aarde voor de volgende generaties"

"Dat ik graag wil dat er windmolens worden geplaatst het is voor mij een zichtbare bijdrage aan de energie transitie en zodoende een beter toekomst voor de volgende generatie. Windmolens zijn hierbij een onmisbare schakel gezien de hoge opbrengst en snelle realisatie. "

"Ik juich initiatieven toe die ervoor zorgen dat we enigszins een betere wereld achterlaten voor de volgende generaties."

Maar ook het behoud van huidige natuur en landschap is iets wat overgedragen moet kunnen worden, aldus deelnemers:

"het open landschap is erg kostbaar en waardevol voor de stad, het geeft de stad/stedelingen lucht en moet je niet industrieel maken dmv windmolens. Het is niet voor niets beschermd landschap, zelfs werelderfgoed waarvoor een verantwoordelijkheid dragen naar toekomstige generaties"

"De natuurgebieden zijn voor de huidige en toekomstige inwoners van Amsterdam essentieel om te ontspannen en op te laden. In de stad en toch dichtbij de natuur leven is belangrijk voor de gezondheid

van veel inwoners. Daarnaast is het voor het behalen van de klimaatdoelen belangrijk dat biologische diversiteit behouden blijft en eerder toeneemt dan afneemt. "

"Beschermde gebieden zijn er niet voor niets, we willen dit ook doorgeven aan toekomstige generaties. Deze gebieden zijn plaatsen waar veel mensen in het weekend en door de week komen ontspannen. Ontsnappen aan stedelijke herrie en willen genieten van het open landschap.

Een tweede vorm van rechtvaardigheid is dat de lusten en lasten eerlijk worden verdeeld tussen bewoners (en bedrijven). Dit wordt ook wel intragenerationele rechtvaardigheid genoemd (rechtvaardige verdeling binnen een generatie). De vorm van intragenerationele rechtvaardigheid die zowel door een grote groep voorstanders als een grote groep tegenstanders van windenergie binnen Amsterdam wordt gedeeld is dat de lusten van windenergie zoveel mogelijk terecht moeten komen bij omwonenden die ook de lasten ervaren.

"Uit alle informatie uit de media (krant en tv) krijg ik negatief beeld van (zeer grote) windmolens; die veel overlast bezorgen voor bewoners. Sommige mensen worden rijk door grond ter beschikking te stellen."

"Als de omwonenden de lasten moeten dragen, moeten ze er ook voordeel van hebben. "

"Direct voordeel kan betrokkenheid en acceptatie bevorderen en klachten verminderen. Alleen de lasten en niet de lusten is een super slechte formule voor alles."

"Helaas biedt het kapitalisme veel te veel mogelijkheden aan bedrijven om de lasten van collectieve maatregelen zoveel mogelijk op de samenleving als geheel af te wentelen. Enige correctie daarop door bedrijven extra bij te laten dragen aan compensatie van vernietigde natuur is een kleine vorm van compensatie de we moeten willen afdwingen."

Er bestaat rond het plaatsen van windmolens de regel dat 50% van het eigenaarschap is belegd in de omgeving, maar we zien dat verschillende deelnemers aan deze raadpleging vrezen dat dit in de realiteit betekent dat niet de bewoners die last zullen hebben van de windmolens substantiële lusten zullen ervaren maar juist vermogende Amsterdammers die kunnen investeren. Dit wordt door hen als onrechtvaardig ervaren.

"Mensen die met minder geld moeten rondkomen zijn hier de dupe van, die kunnen de transitie niet betalen"

"Er is in een grote stad beperkte ruimte en de kosten zullen gigantisch zijn. Wie gaan bijvoorbeeld die kosten van elektrische laadpalen betalen? De meeste Amsterdammers hebben geen auto.

Er zijn ook nog andere vormen van intragenerationele rechtvaardigheid die we terug zien komen in de geschreven antwoorden. Sommige deelnemers vinden het oneerlijk dat de minder bedeelden in de samenleving – die langs de randen van de stad wonen – de lasten van windenergie zullen ervaren, terwijl vermogende Amsterdammers die in het centrum en oud-zuid wonen nauwelijks overlast zullen ervaren.

"Compensatie, anders profiteert vooral de grachtengordel en oud-zuid terwijl de overlast bij andere buurten komt te liggen."

"In mijn optiek is geluidsoverlast het belangrijkste bezwaar tegen windmolens, ik vindt dat de horizonvervuiling en andere nadelen een 'noodzakelijk' kwaad zijn. Maar geluidsoverlast tast de gezondheid van bewoners aan, en vaak zijn dat al de minder bedeelden in de samenleving - althans die in Amsterdam langs de randen van de stad wonen, waar de windmolens worden geplaatst. Die staan immers niet in de Herengracht."

"- Amsterdam-west Geuzenveld en Amsterdam-Zuidoost als zoekgebied aanwijzen is onverantwoordelijk. de gemeente gebruikt deze stadsdelen (waar al relatief veel problemen zijn) al jaren als afvoerputje voor ongewenste/ongewilde initiatieven: opvang psychiatrische patienten, opvang vluchtelingen, onderzoek verplaatsing prostitutie van de wallen naar buitengebieden, etc. De gaasperplas (Amsterdam-Zuidoost) is een van de weinige natuurgebieden in Amsterdam. De flora en fauna zou nu bedreigt kunnen worden door het plaatsen van windmolens."

"Tenzij je ze neerzet waar de bebouwing al lelijk is; of krijg je dan de rijken tegen je die tussen noord en waterland in wonen"

"Ik hoop dat dit helpt, voor al die mensen die er zo bang voor zijn. Er werd geroepen dat de rijke IJburgers succesvol gelobbyd hadden tegen windmolens voor hun deur, en dat de armere noordelingen ze nu krijgen, dan leek me dit dus een zinvolle geste. Het geld kan natuurlijk ook naar geluidisolatie van woningen gaan, zoiets als bij schiphol is gebeurt."

Andere deelnemers hebben het gevoel dat de windmolens ten kosten gaan van gewone burgers en vooral gunstig zijn voor de CO_2 balans van datacenters en technologiebedrijven.

"Zoals bij de plaatsing van zonnen panelen op het dak het voordeel bij de bewoner komt, kan het voor windmolens zo zijn dat bewoners en kleine schalige ondernemers kunnen intekenen op opbrengsten uit wind. Hieronder vallen bijvoorbeeld bewoners van appartementen gebouwen. De windparken naast gebieden met veel bewoners zouden niet ten gunste moeten komen van energieslurpende datacenters van grote techbedrijven die hiermee goede sier willen maken in hun co2 balans."

" De opgewekte energie wordt m.i. alleen gebruikt voor o.a. datacenters. De energie komt de burger dus nauwelijks ten goede. Maar die mogen wel de lasten dragen."

"Ik ben niet alleen tegen DEZE windmolens om de reeds hierboven vermelde redenen, maar ook omdat ze ons afhankelijk maken van grote energiebedrijven. Het is al erg genoeg dat ons leven nu al voor een groot deel wordt beïnvloed door tech-reuzen als Google en facebook. Waarom niet van deze energietransitie gebruik maken door gelijk een ander businessmodel te initiëren? Amsterdam staat vol met grote flatgebouwen. Ik woon ook in zo'n complex. Als ik de mogelijkheid had gehad om een paar zonnepanelen op het dak te leggen voor m'n eigen stroomvoorziening, had ik dat 5 jaar geleden al gedaan."

Ook zijn er deelnemers die het zorgelijk vinden dat de windmolens zullen worden gebouwd en beheerd door bedrijven/mensen die uiteindelijk ook winst willen maken, waardoor er een belangenconflict kan ontstaan tussen de ontwikkelaar die winst wil maken en de omgeving die schade wil beperken.

"Het bouwen van elektraliciteitsvoorzieningen in een dichtbevolkt land als NL moet vooral zijn voor de omwonenden. Bedrijven met alleen zicht op profijt kunnen beter elektricteitsslurpende voorzieningen bouwen in gebieden die groene energie makkelijker faciliteren."

"Gezien het klimaat moeten er stappen gezet worden op het gebied van duurzame en groene energie. Ik ben dan ook voorstander van de doelstelling van de gemeente Amsterdam. Ik denk dat die doelstelling niet behaald wordt met windmolens of groepen mensen die kunnen verdienen aan de windmolens ten koste van groepen mensen die niet in de gelegenheid zijn om aan te sluiten en alleen de lasten dragen."

"Amsterdam heeft niet alleen veel inwoners op een klein oppervlak. Het heeft ook de grootste hoeveelheid datacenters in de verre omtrek. Deze datacenters voorzien niet alleen Amsterdam van serverruimte maar heel Nederland en zelfs daarbuiten. Het verbruik van alleen al deze datacenters is gigantisch. Ik weiger met mijn gezondheid te betalen voor het internetgebruik van anderen! Verzin er maar wat anders op."

Een derde vorm van *rechtvaardigheid* gaat over het beschermen van de persoonlijke levenssfeer. Een grote groep deelnemers ervaart dat het plaatsen van een windmolens direct ingrijpt op hun dagelijks leven en persoonlijke levenssfeer. Het gaat niet alleen om de gezondheidsrisico's die mensen ervaren, maar ook om een aantasting van het uitzicht vanuit huis, een aantasting van de rust en mogelijkheden voor recreatie en ontspanning.

"Overlast bij woningen moet zoveel mogelijk worden beperkt. Mensen moeten prettig en gezond kunnen blijven wonen."

"Mensen zouden in hun eigen woning of op eigen grond zo min mogelijk hinder moeten ondervinden van de windmolens."

"Ik woon in een gebied waar mogelijk windmolens geplaatst zullen worden en maak me ernstig zorgen over de gezondheidseffecten van de molens. Mede omdat dit niet goed onderzocht is en de gemeente gebruik gemaakt heeft van niet gevalideerde rapporten. Ik ben bang dat er besluiten genomen zullen worden waar een deel mensen ontzettend veel last van heeft, en deze groep vervolgens niet serieus genomen wordt."

Dit argument wordt zowel genoemd door mensen die geen windmolen willen in de buurt van hun woonhuis, in de buurt van hun volkstuin en in de buurt van een plek waar zij rust en ontspanning vinden tijdens het recreëren. Een extra complicatie rond de woonhuizen is dat mensen ervaren dat ze niet kunnen ontsnappen aan deze aantasting van hun leefomgeving. Daarbij geven sommige deelnemers aan dat de aantasting van de leefomgeving als heftig wordt ervaren omdat deze onvrijwillig is:

"Omwonenden horen niet opeens ongevraagd overlast ervan te krijgen."

"De gezondheid van burgers moet op 1 staan. De wijken die al geluidoverlast hebben, zoals van snelwegen en vliegverkeer, krijgen er nog meer lawaai bij als er megawindmolens komen. In commentaren van de Gemeenteraadsleden wordt gesproken van "not in my back yard." Dit vindt ik erg oneerlijk. Onder de bewoners die extra overlast zullen krijgen, zijn veel mensen die geen back yard hebben en ook geen keuze of draagkracht om te verhuizen."

"[...] mensen afkopen met voordelen om de overlast die ze ongevraagd krijgen vind ik ook geen oplossing. […]."

Een vierde vorm van *rechtvaardigheid* die een rol speelt is *procedurele rechtvaardigheid*. We zien in de stellingen dat deelnemers het heel erg belangrijk vinden dat bewoners mogen meepraten over besluiten rond windenergie. Het is raadzaam om in de dialoog aandacht te besteden aan de manier waarop meepraten wordt geborgd in concrete besluiten. De gemiddelde deelnemer aan de raadpleging vindt dit zelfs even belangrijk als het beschermen van landschap en dierenwelzijn. Deelnemers zeggen hier bijvoorbeeld over:

"de gemeente moet zich met de burgers bezighouden "

"Overheid luistert niet naar haar burgers, Amsterdam belast inwoners van buurgemeente en halveert zo haar probleem, afstandsnormen worden niet bepaald door wat er verantwoord is maar door wat er nodig is om geplande molens kwijt te kunnen. Kortom: onbehoorlijk bestuur, waarmee de gemeente nog weg komt ook. Schandalig."

" te weinig échte dialoog met bewoners (geveinsde inspraakprocedures). te weinig informatie over noodzaak windmolens tov andere mogelijke energiebronnen."

"Er is bij de discussie over windmolens sprake van politieke besluitvorming die inspraak feitelijk niet tolereert."

Dit komt ook terug in de verbeterpunten die deelnemers noemen met betrekking tot deze raadpleging:

"... Ik heb het gevoel dat ik volkomen in de maling wordt genomen en alleen antwoorden kan geven, zoals de Gemeente dit van tevoren bedacht heeft. Krijg zelfs het gevoel dat ik nu heb meegewerkt aan een enquête waarmee we onszelf als bewoners in de eigen voet schieten, omdat alle argumenten die aangedragen worden, maar 1 kant op gaan, nl die 17 windmolens gaan er hoe dan ook komen en wij mogen inspraak' hebben op minimale details."

"De timing - raadpleging graag vóórdat een besluit al genomen is. Dit heeft niets te maken met enige vorm van inspraak. Er wordt gestuurd op legitimering van een onzalig besluit.

Een dimensie van *procedurele rechtvaardigheid* die sterk samenhangt met de ervaren aantasting van de persoonlijke levenssfeer en de waarde verantwoordelijkheid is dat bewoners ervaren dat er zorgvuldig genoeg is gekeken naar: 1) alternatieve manieren om de duurzame energieambities van de gemeente in te vullen die de persoonlijke leefomgeving minder aantasten; 2) de risico's op gezondheidseffecten van windmolens en het beperken/voorkomen van deze risico's. Ze zeggen bijvoorbeeld over alternatieven:

"Niet alleen grote molens plaatsen, maar ook innovatieve types, zoals vertikale molens die op/aan flatgebouwen geplaatst kunnen worden. Per model minder krachtig dan grote, maar deze kunnen in tegenstelling tot vrijstaande types wel op en tussen bestaande bebouwing komen om valwinden te kunnen oogsten. Laat als gemeente zien dat je ook kijkt naar innovatieve oplossingen."

"Windmolens in principe plaatsen op zee of in havengebieden, niet bij woonwijken. De visuele en landschappelijke impact moet heel nauwkeurig bekeken worden. Daardoor haal je waarschijnlijk die 50 megawatt niet. 30 of 35 megawatt is ook al een mooi begin. Liever zo snel mogelijk met 35 megawatt

beginnen dan op 50 megawatt inzetten en veel Amsterdammers tegen je in het harnas jagen en/of de procedures onnodig forceren of verlengen."

4. Beleving van de deelnemers

Een meerderheid van de deelnemers heeft (deelname aan) de raadpleging als positief ervaren. Rond een kwart van de deelnemers geeft aan niet genoeg informatie te hebben gehad om keuzes te maken, en een kleinere groep geeft aan niet zeker te weten de goede keuzes te hebben gemaakt. Een grote groep geeft aan dat de gemeente vaker dit soort raadplegingen zou moeten doen.

Figuur 4-1 Wat vindt u van deze meningen over de raadpleging?

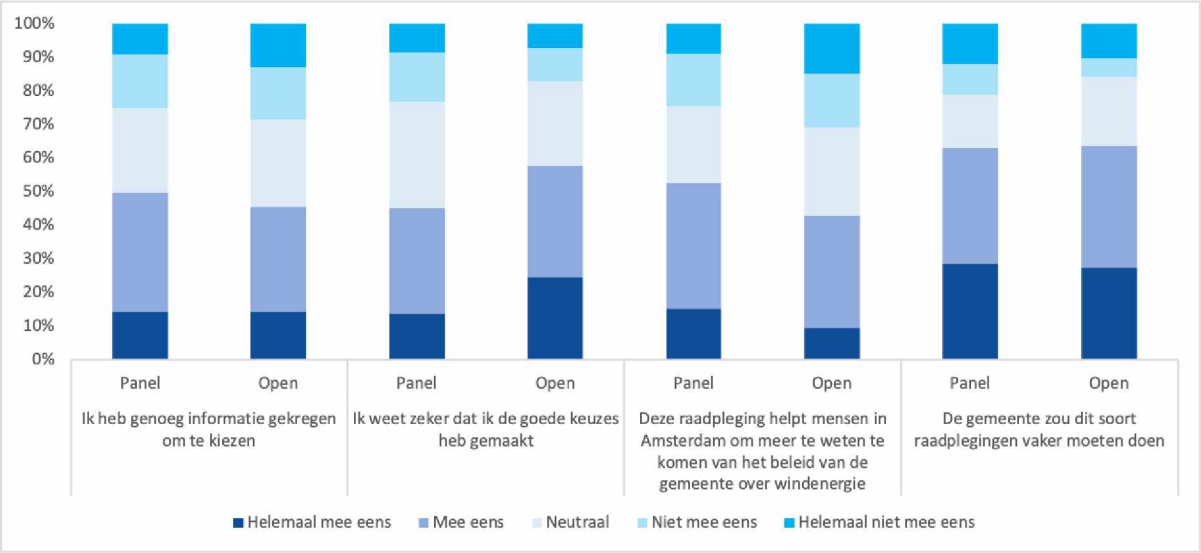

Deelnemers gaven gemiddeld een 6,27 als rapportcijfer voor dit onderzoek op een schaal van 0 tot 10. Dat is geen vreemd getal voor zo een controversieel onderwerp.

Figuur 4-2 Rapportcijfers gegeven aan deze raadpleging.

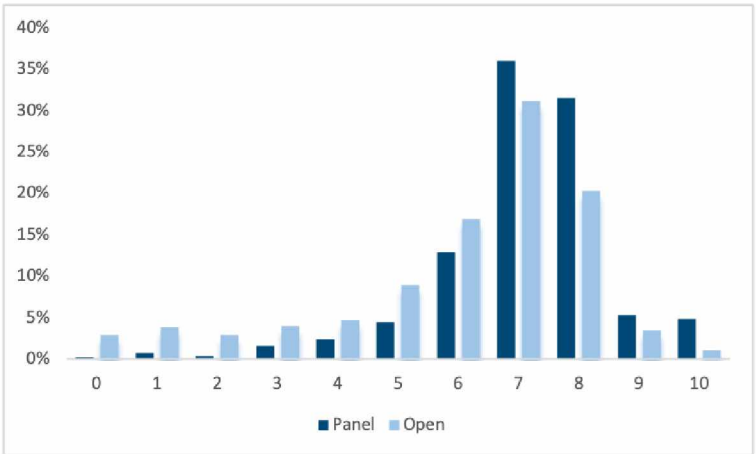

In de eerste week van de raadpleging gaven deelnemers aan dat zij door een cookie niet mee konden doen aan de raadpleging. Dit hebben wij toen technisch verholpen. Wij hebben deelnemers gevraagd sterke en verbeterpunten van deze raadpleging te noemen. Deze bespreken we in de volgende onderdelen.

Wat deelnemers sterke punten vonden van de raadpleging

De mogelijkheid mee te mogen praten

Deelnemers waarderen de mogelijkheid om mee te mogen praten. Het wordt met name gewaardeerd dat inwoners die direct betrokken zijn bij de plannen van de gemeente de mogelijkheid krijgen om hun stem te laten horen. Bovendien komt het argument dat deelnemers blij zijn dat er überhaupt wordt geraadpleegd onder de inwoners meermaals naar voren.

> *"Het is belangrijk dat de mening en zorgen van de inwoners gevraagd wordt, zij zijn namelijk uiteindelijk de personen die de last en de mogelijke voordelen van deze significante verandering gaan merken".*
>
> *"Dat ik mee mag denken en mijn mening mag geven".*
>
> *"Dat er een mening wordt gevraagd aan de mensen die daar mogelijk mee te maken krijgen".*
>
> *"Dat de gemeente in ieder geval de inwoners de inwoners raadpleegt".*
>
> *"Het feit dat de mening van inwoners wordt meegenomen in het onderzoek".*
>
> *"Hopelijk dat mensen die voor windmolens zijn hiermee een stem krijgen. Tegenstem mensen hebben een veel te grote mond"*

Dat de gemeente op een andere manier een stem geeft aan inwoners

> *"Het woord "raadpleging" zegt genoeg. Het is slechts een summiere peiling. Het is natuurlijk onmogelijk om alle opties/keuzes/meningen de revu te laten passeren. Daarom moet dit soort raadpleging vaker en gevarieerder worden aangeboden aan alle lagen van de bevolking van Amsterdam. Zodat iedereen zijn visie kan geven vanuit het eigen standpunt en zo een zo breed mogelijk beeld kan geven."*
>
> *"Het lijkt dat de gemeente neigt naar meer transparantie voor inwoners. Ik juich dat enorm toe!"*
>
> *"Het idee dat de gemeente het voortouw neemt en mensen direct vraagt, in plaats van het debat te laten plaatsvinden op social media, traditionele media en via belangengroepen. Dit geeft een scheef en gekleurd beeld en is een groot probleem in de huidige tijd."*
>
> *"Echt top om via een spel bewoners mee te laten denken in de problematiek. Slim en leuk bedacht!"*

Dat het open is voor iedereen

> *"Duidelijke vragen, overal waar nodig de kans om je visie toe te lichten, open voor iedereen die iets te maken heeft met Amsterdam."*
>
> *"Iedereen die wil mag meepraten".*

Gevoel van betrokkenheid

Deelnemers geven aan dat ze het belangrijk vinden dat zij betrokken worden in het beleidsproces, door zowel het leveren van een bijdrage met hun stem als het op de hoogte worden gehouden van de beleidsplannen.

> *"Dat inwoners betrokken worden bij het plaatsen van windmolens."*
>
> *"Ik vind het goed dat bewoners worden betrokken."*
>
> *"Het is goed om burgers te informeren en te betrekken bij besluitvorming."*
>
> *"Dit geeft de inwoners een stem en zorgt dat zij zich betrokken voelen en op de hoogte zijn."*
>
> *"Ik kan hopelijk een positief geluid laten horen. Ik ben bang dat vooral mensen de enquete invullen die tegen windmolens in hun buurt zijn. Ik ben dus voor!!!!"*
>
> *"Goed om Amsterdammers mee te nemen in de ingewikkelde afwegingen die een bestuurder moet maken. Er moeten nu eenmaal keuzes gemaakt worden in deze energietransitie tussen verschillende belangen."*
>
> *"Het voelt goed om meer betrokken te worden bij dit soort besluiten. Het geeft ook meer vertrouwen en een beter beeld over dat de gemeente wel echt hiermee bezig is"*

De methode biedt inzichten in de afwegingen die gemaakt moeten worden

Volgens de deelnemers biedt de raadpleging inzichten in de uitdagingen waar de gemeente voor staat. Doordat deelnemers in de raadpleging geconfronteerd worden met de afwegingen, ontwikkelen ze meer begrip voor het maken van keuzes op basis van complexe afwegingen.

> *"Goed om Amsterdammers mee te nemen in de ingewikkelde afwegingen die een bestuurder moet maken. Er moeten nu eenmaal keuzes gemaakt worden in deze energietransitie tussen verschillende belangen."*
>
> *"Het geeft een beetje inzicht in de belangenafweging tussen de opwekking van groene energie en het belang of recht van de bewoners op een stille rustige omgeving".*
>
> *"Toont dat duidelijke afwegingen gemaakt moeten worden."*
>
> *"Dat de inwoners zien hoe lastig de afweging is."*
>
> *"Het geeft gelegenheid om over beleid na te denken. Het maakt de afwegingen duidelijk. Keuzes moeten nu eenmaal gemaakt worden."*
>
> *"Het stelt je voor dilemma's over wat belangrijker is en waarom."*

De methode dwingt tot het maken afwegingen (geen makkelijke keuzes)

> *"De kaders worden duidelijk aangegeven, je komt er niet goed doorheen met een ongefundeerde onderbuikmening."*

"Heldere vragen. En ook goed de dilemma's laten zien waar de gemeente mee zit. Dan wordt duidelijk dat je het niet iedereen naar de zin kunt maken."

"Het geeft aan wat de keuzes zijn, niet alleen voor of tegen maar vragen naar wat belangrijk is. Dan kun je veel genuanceerder antwoord geven"

"Dat je gedwongen wordt om echt na te denken over keuzes die gemaakt moeten worden door de gemeente en met welke belangen er allemaal rekening moet worden gehouden. Die 'meters' die laten zien dat niet alles kan wat je zou willen binnen de gestelde kaders."

"Dat er dilemma's worden voorgelegd waaruit gekozen moet worden. Dat voorkomt al te makkelijke antwoorden. De raadpleging weerspiegelt daarmee de complexe realiteit."

"Het keuzepaneel met uitleg, want dan sta je een beetje in de schoenen van een beslisser. En je ziet welke achterliggende regels en motieven er zijn, dat het allemaal niet zo simpel is als het lijkt. Wikken en wegen."

"Als je een mening hebt, word je met de gevolgen van je keuzes geconfronteerd. Die hoef je niet altijd scherp te hebben. Ik heb ervoor gepleit dat de Stemwijzer op zo'n manier moet worden ingericht. Heel goed gedaan."

Duidelijk en toegankelijk

Deelnemers waardeerden de toegankelijkheid en duidelijkheid van het onderzoek.

"Duidelijk en goed in te vullen."

"Toegankelijkheid. Betrekken van burgers. Rekentool met afwegingen was interessant."

"Voldoende duidelijk welk effect bepaalde keuzes hebben."

"De vraagstelling is duidelijk en direct."

"Werkt technisch goed, makkelijk uit te voeren, relevante vragen en informatie."

"Heel netjes en duidelijk. Vooral ook de 'game' die in de vragenlijst zit zorgt voor meer begrip voor de afwegingen en keuzes waar de gemeente voor staat. Super!"

"Duidelijke en makkelijk te beantwoorden vragen. Fijn dat er een instructievideo bij zat en dat je kan zien hoe veel vragen er nog zijn. De lengte van de enquête is prima."

Goede informatievoorziening

Deelnemers vonden de informatievoorziening een sterk punt van de raadpleging. Met name de onderbouwing van de keuzes werd gewaardeerd, zo geven deelnemers aan dat de onderbouwing aanzet tot het afwegen van de gevolgen die bepaalde keuzes hebben.

"De raadpleging biedt uitgebreide informatie over de plannen van de gemeente Amsterdam. De raadpleging is niet te lang."

"Er wordt gevraagd om de mening van inwoners/betrokkenen op interactieve wijze en daarbij informatie omtrent een belangrijk onderwerp gedeeld."

"De informatie die wordt gegeven en de vragen die worden gesteld. Dat stemt tot nadenken."

"Je krijgt de mogelijkheid je mening te geven en krijgt informatie over de overwegingen/keuzes rond windmolens."

"Dat u redelijk veel informatie geeft op basis waarvan de keuzes gemaakt moeten worden. En dat u de inwoners de gelegenheid geeft aan te geven waar hun voorkeuren liggen."

"Het stuurt niet. En het geeft voldoende mogelijkheden goed te kiezen en motiveren"

"Heel goed, ik wist er namelijk nog niks over en het is goed om te weten dat de bewoners ook betrokken worden bij belangrijke beslissingen"

"Dat er genoeg informatie werd gegeven maar tegelijkertijd mij als geraadpleegde serieus nam en deels ook eigen keuzes liet maken"

"Deze raadpleging was echt informatief via filmpjes."

Ruimte om toe te lichten

De deelnemers waarderen dat er ruimte werd gegeven voor toelichting van de keuzes.

"De ruimte om open antwoorden te geven."

"Goede vragen, genoeg gelegenheid om de situatie van verschillende kanten te belichten en over na te denken."

"Er worden genoeg en open vragen gesteld waar je ook een toelichting op kunt geven."

"Combinatie gesloten en open vragen."

"Inzicht in het feit dat keuzes maken niet vrijblijvend is en dat je in de open vragen je mening kunt toelichten."

"Breed, veel mogelijkheid om zelf aan te vullen, geen beperking doordat je antwoord niet bij de keuze antwoorden staat"

"Je krijgt veel informatie en de vragen maken de keuzes en consequenties inzichtelijk waardoor je er beter over nadenkt van bij een meer standaard enquête."

Verbeterpunten van de raadpleging

De vraagstelling is sturend

Bij de vraag naar verbeterpunten gaven sommige deelnemers aan dat de vraagstelling sturend is. Deze argumentatie wordt gebaseerd op het gevoel van deelnemers dat de gemeente al definitieve keuzes heeft gemaakt en de raadpleging derhalve geen invloed meer heeft. Daarnaast wordt aangegeven dat de vraagstelling

sturend is omdat er geen opties voor alternatieven voor windenergie worden gegeven en dat op bepaalde plekken in de raadpleging de optie voor het volledig afzien van windmolens in Amsterdam niet wordt gegeven.

> *"Minder sturend maken door meer opties aan te bieden zoals minder windmolens, andere zoekgebieden, meer voorwaarden aan de windmolens etc!"*

> *"Ik vind het nogal sturend. Er is al een duidelijk kader en ik vraag mij af wat deze raadpleging voor een effect gaat hebben. Eerder hebben wij als bewoners duidelijk gemaakt dat we bij de totstandkoming van deze kaders onze inbreng hadden willen leveren. Dit voelt als mosterd na de maaltijd. Een manier waarop de gemeente kan aantonen dat ze de bewoners betrekt bij plannen die zij maakt. Plannen die de bewoner helemaal niet ziet zitten zoals deze nu zijn vorm gegeven, in ieder geval niet de bewoners die er direct mee te maken krijgen."*

> *"Te suggestief, geen alternatieven, zoals kernenergie."*

Er zijn geen mogelijkheden om windmolens af te wijzen

Deelnemers geven aan dat zij de mogelijkheid missen om het idee van windmolens te verwerpen in de raadpleging.

> *"Weinig mogelijkheden om windmolens af te wijzen."*

> *"Niets, maar ik stoor me aan het feit dat de optie: geen windmolens, er niet is. Het moet hoe dan ook doorgaan blijkbaar, ook al zijn er nadelen. Waarom niet kiezen voor iets waar die nadelen niet aan zitten? Dat zou werkelijk mijn advies zijn. Nu krijg je 'schijnadvies'."*

> *"In deze raadpleging wordt als gegeven beschouwd dat er windmolens komen in Amsterdam. Terwijl er in mijn ogen betere plekken zijn. Laat inwoners en experts meedenken over andere opties, buiten Amsterdam."*

> *"Je wordt nu, ook als je geen windenergie wil, toch gedwongen keuzen voor te maken."*

> *"Vooringenomen, je moet ook tegen windturbines kunnen zijn!"*

> *"Geef mensen de kans om ook tegen te stemmen. Nu kan de raadpleging tegen mensen gebruikt worden. Zeker wanneer toelichtingen niet worden meegewogen en/of getoond. Het geeft dus een vertekend beeld.*

Alternatieve opties voor windenergie moeten worden getoond

Kritische deelnemers missen de aanwezigheid van alternatieven voor windenergie in de raadpleging. Zo geven deelnemers aan dat de raadpleging geen goede methode is om af te wegen voor welke alternatieven het meeste draagvlak is onder bewoners.

> *"Meer informatie over het plan en vragen om alternatieven en dan kijken waar de voorkeur naar uit gaat."*

> *"Ook alle andere bronnen van duurzame schone energie serieus in overweging nemen."*

> *"Het gaat alleen maar over windenergie en niet over alternatieven zoals zonnepanelen!"*

"Alternatieven presenteren als mogelijkheid."

"Niet alle alternatieven worden gepresenteerd, waardoor je een bepaalde kant uit wordt gedrukt!"

Verzekeren dat er ook echt iets met de inspraak wordt gedaan

Deelnemers waarderen dat ze hun stem mogen laten horen met de raadpleging. Echter, ze benadrukken dat het van belang is dat met de raadpleging wordt verzekerd dat er iets met de inspraak wordt gedaan.

"Ik zou de respondent verzekeren dat de adviezen echt overgenomen worden, dat je dit niet voor niks zit in te vullen."

"Wat gaat er gebeuren met de uitkomsten van deze raadpleging? Wat doet het bestuur van de gemeente de uitkomsten?"

"Het is maar de vraag of er iets mee gedaan gaat worden, gezien de situatie dat er sprake lijkt te zijn van een voldongen feit: er is al besloten dat er windmolens komen, de burger heeft hier geen invloed op, wel mag de burger iets zeggen over de plek waar die dingen komen…"

"Dat ze echt gaan luisteren naar de inwoners."

"Dit is hoe het op meerdere gebieden zou moeten. Niet één keer in de vier jaar stemmen, maar een regelmatig „burgerberaad„. Wel onder één voorwaarden: de uitkomst van dit beraad moet serieus genomen worden."

"Het gaat over een belangrijk onderwerp en daarom goed dat gemeente inwoners meeneemt in de besluitvorming. Ben alleen bang dat dit alles weer in de wind wordt geslagen met als oorzaak dat burgers nog minder vertrouwen krijgen in gemeenteraad/politiek."

Doe het eerder in het proces

"Meer open vragen stellen. Daarnaast zou ik een dergelijke raadpleging eerder in het beleidsproces laten voorkomen, en/of vaker terug laten komen om te toetsen of politici nog in overeenstemming met het mandaat van de bevolking aan het werk is."

Meer keuzevrijheid

Deelnemers geven aan dat ze graag meer keuzevrijheid hadden gehad in de raadpleging, met name door het niet opleggen van beperkingen.

"Jammer dat bij sommige vragen je moet voldoen aan een bepaald budget."

"Jammer dat de keuzes zo gelimiteerd zijn."

"De constructie van de raadpleging opener houden, zodat andere visies op het realiseren van de klimaatdoelen meer ruimte krijgen. Nu heb ik de indruk dat ik door antwoord te geven op sommige vragen, impliciet instem met beleidskeuzes waar ik niet achter sta."

"Niet vooraf kosten en opbrengsten vastleggen dat beperkt creativiteit en daarmee draagvlak."

Behoefte aan nog meer informatie

Eerder werd als sterk punt de informatievoorziening genoemd. Echter, er zijn ook deelnemers die juist behoefte hebben aan nog meer informatie.

"Het is soms lastig omdat er afwegingen moeten worden gemaakt die op basis van de gegeven informatie lastig zijn. Wat levert het op, zijn er nog opties om overlast te verminderen, zijn alle plekken uitgedacht, wat weegt het op om binnen de gemeente windenergie op te wekken."

"Op sommige punten meer informatie verstrekken om tot een betere beslissing te komen in deze raadpleging."

"Het is niet duidelijk wat er misgaat als de windmolens er niet komen, wat zijn dan de gevolgen."

Overige punten

Er werden door deelnemers ook enkele verbeterpunten genoemd die niet onder één van de categorieën konden worden geschaald.

"Meer ruime voor vrije invoer en toepassing van AI om de teksten te analyseren en op basis daarvan keuzes te presenteren."

"De formulering en de keuzes zijn voor sommigen misschien te abstract."

"Goed om onderscheid te maken tussen direct en indirect belanghebbende. Iemand die in de binnenstad woont krijgt geen windmolen in zijn/haar achtertuin.Telt die stem even zwaar mee?"

5. Reflecties klankbordgroep

De raadpleging is begeleid door een klankbordgroep waarin verschillende belanghebbenden waren vertegenwoordigd. Een aantal leden van de klankbordgroep heeft feedback gegeven op een conceptversie van de raadpleging voordat Amsterdammers eraan konden deelnemen. De klankbordgroep heeft in twee sessies feedback gegeven op tussenresultaten van de raadpleging. Daarbij is een conceptversie van dit rapport met de klankbordgroep gedeeld met de vraag om feedback te geven op de methodologie en de analyses, de interpretaties van de resultaten en woordgebruik.

We willen de leden van de klankbordgroep bedanken voor de tijd die zij hebben geïnvesteerd en het nuttige commentaar. We hebben geprobeerd om de feedback van leden van de klankbordgroep zo goed mogelijk te verwerken in het rapport. Verschillende leden van de klankbordgroep gaven aan dat onze raadpleging nuttige inzichten opleverden die inderdaad goede input zijn voor een dialoog over windenergie in Amsterdam, maar er waren ook kritiekpunten. We hechten er waarde aan om de kritiekpunten van leden van de klankbordgroep te benoemen en dit doen wij in dit hoofdstuk met onze reflecties hierop.

Een eerste kritiekpunt van een aantal leden van de klankbordgroep is dat zij onvoldoende zijn betrokken in het ontwerp van de raadpleging. Deze leden gaven aan dat zij graag ook een finale versie hadden willen zien van de PWE raadpleging om te kunnen beoordelen of het eerder gegeven commentaar naar wens was verwerkt voordat we zouden starten met de raadpleging. Wij hebben leden van de klankbordgroep betrokken zoals we dit ook hebben gedaan in andere trajecten. Wij hebben niet eerder een finale versie van een PWE raadpleging voorgelegd aan een groep burgers voordat we de raadpleging openstelden. We zijn van mening dat het verstandig is om dit bij toekomstige raadplegingen wel te overwegen, of in ieder geval te peilen bij burgers die betrokken zijn bij het ontwerp van de raadpleging of zij hier behoefte aan hebben. Zo kan worden voorkomen dat er achteraf kritiek is op de manier waarop vragen in een raadpleging precies zijn geformuleerd. Een risico is wel dat je een specifieke groep burgers een speciale rol geeft in de opzet van een raadpleging en dat daar achteraf kritiek op komt. Echter, we willen deze intensievere vorm van betrokkenheid van burgers in het opzetten van een raadpleging graag een keer uittesten in een nieuwe casus.

Een kritiekpunt dat wordt genoemd door deelnemers aan de raadpleging en ook door een aantal leden van de klankbordgroep is dat met name het PWE keuzevraagstuk over afwegingen rond het plaatsen van windmolens als sturend werden ervaren. In deze keuzetaak kregen deelnemers acht mogelijke aanvullende eisen te zien die de gemeente zou kunnen stellen aan plannen voor windmolens. Deelnemers mochten vervolgens aangeven welke eisen zij adviseerden aan de gemeente maar zij konden niet alles kiezen. Deelnemers konden alleen eisen kiezen waarbij minimaal 50 megawatt extra windenergie in de zoekgebieden mogelijk zou zijn. Een aantal leden van de klankbordgroep gaf aan dat zij het onprettig vonden dat deelnemers bij dit keuzevraagstuk niet konden aangeven dat ze helemaal niet wilden meedenken over keuzes die binnen de windambitie gemaakt moeten worden omdat zij vinden dat er geen windmolens in Amsterdam moeten komen. Een aantal leden van de

klankbordgroep had het gevoel dat deelnemers die geen windmolens binnen Amsterdam wilden bij dit vraagstuk geen van de eisen zouden kiezen en dat dit door de onderzoekers zou worden geïnterpreteerd als “deze mensen willen dat de gemeente inzet op windmolens zonder dat er aanvullende eisen worden gesteld”. Wij vinden dit een nuttig punt van deze leden van de klankbordgroep en hebben daarom dit soort keuzes van deelnemers niet op deze manier geïnterpreteerd in het rapport. In een PWE zit altijd een dilemma met keuzepijn, maar er is ook altijd – op een andere plaats in de raadpleging - de mogelijkheid om aan te geven als deelnemer dat je niet meegaat met een beleidsvraagstuk. Zo ook in deze PWE. Je kan in het begin aangeven dat je niet wilt dat de gemeente extra windmolens gaat bouwen. Daarna volgt de PWE taak waarbij deelnemers worden gedwongen om een afweging te maken tussen verschillende dimensies die relevant zijn bij de windambitie van Amsterdam. Hoewel het maken van een afweging een onderdeel is van alle PWEs die we tot nu toe hebben gedaan, denken we dat het goed is om in een volgend traject ook de kans te bieden aan deelnemers om een keuzetaak over te slaan. Dit heeft voor een groep deelnemers een positief effect op hun participatiebeleving. Aan de andere kant is een nadeel van deze opzet dat je mogelijk minder of helemaal niets leert over hoe deze deelnemers waarden prioriteren binnen een bepaald beleidsvraagstuk.

Een gerelateerd kritiekpunt van een aantal leden van de klankbordgroep was dat de raadpleging zich met name toespitste op keuzes die binnen de windambitie van Amsterdam moesten worden gemaakt en er minder aandacht was voor de keuzes tussen windmolens in Amsterdam en alternatieve mogelijkheden om duurzame energie binnen en buiten Amsterdam op te wekken. In hoofdstuk 2.1 werkten wij uit dat we de PWE keuzetaak zouden kunnen richten op drie onderwerpen: 1) keuzes tussen zoekgebieden; 2) Keuze tussen waarden die een rol spelen bij de afweging voor de realisatie van windenergieprojecten: 3) Keuze tussen windenergie in Amsterdam en alternatieve vormen/locaties om energie op te wekken. We werken op die plaats in het rapport uit waarom we ervoor hebben gekozen om ons in de PWE taak primair op vraagstuk 2 te richten. Ook geven we aan dat we in de raadpleging vragen hebben opgenomen om te leren over voorkeuren wat betreft de andere twee mogelijke vraagstellingen zoals percepties van deelnemers over de wenselijkheid van de windambitie en de duurzame energieambitie van Amsterdam. Aan de ene kant zijn we met terugwerkende kracht tevreden over de keuze die we hebben gemaakt. Deze vraagstelling heeft ervoor gezorgd dat we inzicht hebben gekregen in de prioritering van bezwaren en waarden van Amsterdammers rondom windenergie en de voorwaarden die gesteld worden bij bepaalde opties. Op basis van deze inzichten kan een dialoog worden gestart die verder gaat dan een ja-nee discussie over de wenselijkheid van windmolens in Amsterdam. Bovendien past deze vraagstelling goed bij de uitgangspunten van de reflectiefase omdat verschillende onderwerpen zoals geluid, gezondheid, natuur en ruimte expliciet verweven zitten in de PWE keuzetaak. Aan de andere kant denken wij dat er in de ideale situatie twee verschillende PWEs na elkaar zouden worden uitgevoerd. Eerst een PWE over vraagstuk 3 “Keuze tussen windenergie in Amsterdam en alternatieve vormen/locaties om energie op te wekken” en dan een PWE over vraagstuk 2 “Keuze tussen waarden die een rol spelen bij de afweging voor de realisatie van windenergieprojecten”. Het uitvoeren van deze twee PWEs had nog meer inzichten opgeleverd die als input zou kunnen worden gebruikt voor de dialoog en had een prettigere ervaring kunnen zijn voor de deelnemers. We zijn

er niet per se voorstander van om beide vragen onderdeel te maken van één PWE omdat daardoor de raadpleging te lang zou duren voor de deelnemers waardoor veel deelnemers zouden afhaken, zo leerden wij uit eerdere trajecten (Mouter et al., 2021c). Hieronder volgt ook een opmerking van een ander lid van de klankbordgroep die de raadpleging nu al te lang vond.

Een aantal leden van de klankbordgroep zet kanttekeningen bij de validiteit van ons onderzoek. In hoeverre veranderen conclusies van het onderzoek als we extra informatie hadden toegevoegd? In hoeverre veranderen conclusies van het onderzoek als we juist minder informatie hadden gegeven? In hoeverre veranderen de conclusies van het onderzoek als we de vraagstellingen anders hadden geformuleerd? Deze leden van de klankbordgroep stellen vervolgens dat de voorkeuren van deelnemers aan de raadpleging niet de echte voorkeuren zijn van de deelnemers, maar de voorkeuren die het gevolg zijn van een bepaalde vraagstelling of van de manier waarop informatie is gepresenteerd. Een lid van de klankbordgroep geeft aan dat we de vraag "Bent u het ermee eens dat er extra windmolens komen in Amsterdam?" anders hadden moeten stellen omdat de vraag nu sturend is. Dit lid stelt dat we deze vraag als volgt hadden moeten stellen: "indien er betere en goedkopere alternatieven zouden zijn zoals zon op dak, wind op zee of wind in de regio die net zo goed een bijdrage aan de energievoorziening van Nederland kunnen geven, bent u er dan ook voor dat er windmolens komen bij woonwijken en in de natuur?" Wij denken dat de voorgestelde vraagstelling zeker tot andere antwoorden zou kunnen leiden, maar het ging ons in deze raadpleging niet zozeer om het antwoord op deze vraag maar vooral op de bezwaren, waarden, afwegingen en zorgen die mensen uiten in de open vraag waarin zij hun antwoord konden onderbouwen. Daarbij zijn wij van mening dat de vraagstelling die door het lid van de klankbordgroep wordt voorgesteld verschillende argumenten voor de deelnemers invult. Een ander lid van de klankbordgroep geeft aan dat deelnemers aan de PWE slechts beperkte informatie kregen over bepaalde eisen waardoor zij geen goed oordeel konden vellen over de (on)wenselijkheid van de eis. Dit lid van de klankbordgroep geeft aan dat deelnemers aan de raadpleging mogelijk andere keuzes hadden gemaakt wanneer er meer achtergrondinformatie over de eisen was verstrekt. Er wordt door dit lid bijvoorbeeld aangegeven dat meer deelnemers aan de raadpleging hadden gekozen voor de eis "zorg dat mensen in hun volkstuin 's nachts geen last hebben van de windmolens" wanneer er meer/andere informatie zou zijn verstrekt over consequenties van het niet kiezen voor deze eis zoals de overlast van geluid voor tuinders die overdag aan het werk zijn. Hetzelfde lid geeft aan het idee te hebben dat juist het feit dat volkstuinders expliciet benoemd worden in de raadpleging heeft gezorgd voor verkeerde beeldvorming bij respondenten en daardoor beïnvloeding van de beantwoording. Het lastige van deze kritische kanttekeningen is dat we niet kunnen beoordelen of ze een substantieel effect zouden hebben op de uitkomsten van de raadpleging. Het is alleen mogelijk om een ondubbelzinnig antwoord te krijgen op deze vragen door het onderzoek in zijn volledigheid te herhalen en dan te kijken of een aanpassing van de informatie daadwerkelijk tot andere resultaten leidt. Kiezen meer mensen bijvoorbeeld voor de maatregel om volkstuinders te beschermen door andere informatie te geven? Het herhalen van deze raadpleging is echter op korte termijn niet mogelijk. Daarbij is het belangrijk om te benadrukken dat deze PWE geen draagvlakonderzoek is waardoor het precieze percentage deelnemers dat een bepaalde eis kiest minder van belang is. We onderzoeken de diversiteit van de posities van de mensen, de gemeenschappelijke waarden die zij hebben, welke waarden er achter de zorgen en bezwaren van Amsterdammers zitten, hoe deze waarden zouden kunnen worden vertaald in beleid etc. Onze ervaring is dat dit type uitkomsten redelijk stabiel is en relatief moeilijk te beïnvloeden is met het anders presenteren van informatie. Bijvoorbeeld iemand die fel tegen het plaatsen van windmolens is in Amsterdam verandert niet direct in een voorstander door de informatie net anders te

presenteren en dit geldt ook voor de felle voorstanders. Onze ervaring is wel dat de manier waarop informatie wordt gepresenteerd invloed kan hebben op het percentage deelnemers dat een specifieke maatregel kiest in een PWE en daarom benadrukken wij nogmaals het belang om minder de nadruk te leggen op het precieze aantal deelnemers dat een specifieke eis heeft gekozen en meer de nadruk te leggen in de interpretatie op de verschillende perspectieven die wij hebben geïdentificeerd. Dit hebben wij ook gedaan in de samenvatting van het rapport.

We hebben ook van een lid van de klankbordgroep kritiek gekregen op de lengte van de raadpleging. Dit lid geeft aan dat door de lengte van de raadpleging een deel van de inwoners van Amsterdam niet heeft deelgenomen die wel zou hebben deelgenomen als de raadpleging korter had geduurd. De raadpleging was volgens dit lid niet laagdrempelig genoeg. De raadpleging is gecontroleerd op eenvoudig taalgebruik om laagdrempeligheid zoveel mogelijk te realiseren. We zien dat in de open raadpleging hoogopgeleiden zijn oververtegenwoordigd en jongeren ondervertegenwoordigd. In het rapport leggen wij uit dat het doel van de open raadpleging niet is om een representatieve groep deelnemers te werven. Het is wel belangrijk dat substantiële groepen deelnemers uit verschillende lagen van de bevolking meedoen aan de raadpleging om ervoor te zorgen dat verschillende perspectieven, waarden en argumenten naar voren komen. Om dit doel te halen hebben we de raadpleging ook uitgevoerd met een panel. Als we kijken naar de kenmerken van de deelnemers aan de raadpleging dan zien we dat een substantieel aantal deelnemers uit allerlei segmenten van de bevolking heeft meegedaan waardoor de kans klein is dat wij perspectieven missen. Verder geeft dit lid van de klankbordgroep aan dat het goed zou zijn als een methodologisch expert in kwalitatieve data-analyse en een statisticus met als expertise data-analyse en besliskunde een controle zou uitvoeren op de manier waarop wij de data van het onderzoek hebben geanalyseerd en de interpretaties die we hebben gedaan. Ook geeft dit lid van de klankbordgroep aan dat het beter was geweest als alle Amsterdammers een brief hadden gekregen van de gemeente met daarin de uitnodiging om deel te nemen aan de raadpleging met een persoonlijke inlogcode omdat zo eventuele fraude of oververtegenwoordiging van bepaalde segmenten zou kunnen worden voorkomen. Wij denken dat het uitnodigen van deelnemers via een persoonlijke brief niet per se tot een representatiever beeld zou leiden omdat bepaalde segmenten van de bevolking eerder geneigd zijn om te reageren op een brief dan andere segmenten. Tot slot gaf dit lid van de klankbordgroep aan dat het oneerlijk is dat naast deelnemers die gevolgen zullen ondervinden van windmolens het ook mogelijk was voor Amsterdammers die geen gevolgen zouden ondervinden om deel te nemen aan de raadpleging. Wij denken dat het ook interessant is om te weten te komen wat de voorkeuren zijn van andere Amsterdammers dan de Amsterdammers die in de buurt van de zoekgebieden wonen en met name ook wat de verschillen zijn tussen verschillende groepen Amsterdammers wat betreft hun voorkeuren. Op pagina 44 is te zien dat een opvallend resultaat van de open raadpleging is dat de variabele ‘ik woon dichtbij een plek waar mogelijk windmolens komen’ geen significante invloed heeft op het cluster waarin respondenten van de open raadpleging kunnen worden ingedeeld. Volgens ons is het een interessant inzicht dat het verschil in perspectief tussen deelnemers van de open raadpleging niet wordt gedreven door of men wel of niet in de buurt woont van een plek waar mogelijk windmolens komen.

Tot slot willen wij zelf als beperking benoemen dat we de data in een relatief korte tijd hebben geanalyseerd. Wanneer onze data analisten gedurende een langere periode de data zouden kunnen analyseren, dan waren er mogelijk extra inzichten uit de data gehaald. Aan de andere kant zagen wij de laatste week in de data analyse nauwelijks nieuwe relevante inzichten naar voren komen, dus het is de vraag wat de toegevoegde waarde is van nog verder gaan in de analyses.

6. Referenties

De Geus, T. (2019). Decision-making in participatory value evaluation. TU Delft

Mouter N, Koster PR, Dekker T. 2021a. Contrasting the recommendations of Participatory Value Evaluation and Cost-Benefit Analysis in the context of urban mobility investments. Transportation Research Part A: Policy and Practice ;144: 54 – 73

Mouter N, Hernandez JI, Itten AV. 2021b Public participation in crisis policymaking. How 30,000 Dutch citizens advised their government on relaxing COVID-19 lockdown measures. PLoS ONE 16(5): e0250614.

Mouter N, Shortall RM, Spruit SL, Itten AV. 2021c. Including young people, cutting time and producing useful outcomes: Participatory Value Evaluation as a new practice of public participation in the Dutch energy transition. Energy Research & Social Science. 2021b;75.

Mulderij, L.S., Hernandez, J.I., Mouter, N., Verkooijen, K.T., Wagemakers, A. 2021. Citizen preferences regarding the public funding of projects promoting a healthy body weight among people with a low income. Social Science & Medicine 280, 114015.

Spruit, S., Mouter, N. 2020. 1376 inwoners van Súdwest-Fryslân over het toekomstige energiebeleid van hun gemeente: de uitkomsten van een raadpleging

Spruit, S., Mouter, N. 2021. 1795 inwoners over het toekomstige energiebeleid van regio Foodvalley.

Peeters, T. (2020). Studying participant decision-making processes in participatory value evaluation: By application to a case study of delft public infrastructure projects.

Appendix: Wat zeggen deelnemers als ze over dit onderwerp praten?

We vroegen deelnemers wat ze zeggen wanneer ze praten over windmolens in Amsterdam. Onderstaande tabel geeft een overzicht van verschillende antwoorden die deelnemers geven op deze vraag.

	Antwoorden
Argumenten voor	Amsterdam moet haar verantwoordelijkheid nemen/heeft een voorbeeldfunctie
	Als mensen moeten we onze verantwoordelijkheid nemen
	Het is nodig dat windmolens komen om klimaatverandering tegen te gaan
	Goed dat er discussie over wordt gehouden
	Weinig draagvlak onder burgers
Bezwaren	Windmolens zijn noodzakelijk, maar moeten niet te dicht bij woonwijken worden geplaatst
	Niet voor mijn deur/in mijn achtertuin
	Niet op gemeentelijk niveau, maar op landelijk niveau actie ondernemen
	Ik heb zorgen over overlast
	Ik heb zorgen over gezondheid
	Ik heb zorgen over natuur
Voorwaarden	Windmolens mogen komen, mits ze ver van bewoonde gebieden worden geplaatst
	Windmolens mogen komen, mits ze ver van natuurgebieden worden geplaatst
	Mocht het daadwerkelijk nodig zijn, dan mogen windmolens geplaatst worden
	Ze mogen komen, mits ze op een plaats staan waar ze geen overlast veroorzaken

	De gemeente moet naar haar burgers luisteren
	De gemeente moet haar burgers beschermen
	Er moet naar alternatieve vormen van energie worden gekeken
	Er moet naar alternatieve locaties worden gekeken
	Er moet meer onderzoek worden gedaan

Appendix: Lijst met vragen gesteld door deelnemers over gezondheid

We stelden deelnemers de vraag: “De komende maanden komt er een landelijk onderzoek naar de gevolgen van windmolens op de gezondheid. Op welke vragen wilt u antwoord?” Hieronder geven wij een beeld van de antwoorden van deelnemers.

Type gezondheidseffecten

Algemeen

- Gezondheid en leefbaarheid.
- Hoeveel procent van de mensen ondervindt gezondheidseffecten?
- Welke criteria moeten worden gesteld aan windmolens om gezondheidsklachten uit te sluiten?
- Hoe groot is de invloed op onze gezondheid? Wordt het veel erger voor onze gezondheid dan het nu is?
- I think its important if there are risks for health to make it clear and open and also put the alternatives in such a way that we are all safe, also if necessary put them away from people.
- What are the health effects and how severe are they?
- Uitsluitsel over of, en zo ja welke gezondheidsschade windmolens veroorzaken.
- Op alle gezondheidsaspecten.
- Wat doet geluid van windmolens met gezondheid van burgers, wetende dat hoog, wisselend en continu geluid sowieso niet goed is voor mensen. Zijn er andere ontwerpen windmolens die dat probleem niet hebben?
- Hoe kan een windmolen de gezondheid aantasten, zou hierover meer info willen hebben
- Wat is de impact op de gezondheid door overlast aan geluid en irritatie dat deze grote lelijke dingen continue in beeld staan en ongewenst zijn.
- Of er een effect is op de gezondheid.
- Wat de gevolgen zijn van windmolens voor de gezondheid, en hoe kunnen de negatieve gevolgen worden beperkt
- Welke effecten heeft een windmolen op de gezondheid (negatief en positief)
- Psychische schade, gehoorschade, kankerverwekkend?
- Hebben windmolens invloed op de gezondheid van mensen en wat kunnen we doen om dat te voorkomen?
- Wat is de invloed op hart en vaatziekten
- Windmolens ziekmakend! Fabel of feit? Op welke afstand tot een woning
- Op alle vragen.
- Er ZIJN gevolgen van windmolens voor de gezondheid. Ik wil weten vanaf welke afstand het veilig is. Dit is zeker meer van 700m

- Wat merk je ervan als bewoner. Zoals trillingen, schaduw, geluid e.d.. En wat merken dieren en natuur ervan?
- Gehoor schade, licht gevoeligheid en projectie
- Zijn windmolens slecht voor mens, dier en flora?
- Heeft het invloed op de gezondheid? Wat voor invloed?
- Hoe schadelijk is het wonen dichtbij windmolens?
- Gezondheid, noodzaak voor 17 turbines i.h.k.v. de ambitie van Amsterdam (aanpassen ambitie want groen stroom van de Noordzee inkopen is ook duurzaam)
- Of het schadelijk is, en zo ja: hoe schadelijk.
- Welke gezondheidsrisico's zijn er?
- In hoeverre beïnvloedt het gebruik van de windmolens de gezondheid van de mensen (geluidseffect en mogelijk elektromagnetische straling)
- Zijn de windmolens schadelijk voor ons gezondheid?
- Effect op gezondheid van geluid, trilling, horizonvervuiling, onrecyclebaar materiaal dat ergens gedumpt moet worden.
- Of het inderdaad schadelijk is
- Overlast van windmolens en effect op gezondheid
- Welke echte gezondheidsschade kan je oplopen door windmolens, behalve de beleving van overlast (wat niet per se gezondheidsschade is)
- Wat zijn de risico's
- Welke gezondheidseffecten door windmolens worden veroorzaakt en in welke mate en bestaat er een verschil in gezondheidseffecten tussen verschillende windmolens, wat is een veilige afstand tussen windmolens en woonwijken
- Welke invloed het heeft op de gezondheid van omwonende.
- Hoe gezondheidsproblemen die veroorzaakt worden door windmolens zich verhouden tot elektriciteitsleidingen, wegen/verkeer, vliegverkeer, andere energieopwekking zoals kolen/nucleaire centrales.
- Wat is het effect in vergelijking met andere bronnen
- Ik vraag me af of het echt ongezond is als ze op de juiste plekken komen.
- Is er überhaupt een gezondheidsrisico?
- Hoe hoog is het aantal decibels waarbij geen hinder of gezondheidsschade optreedt?
- Wat doet het met je algehele gezondheid, dat permanente geluid en de slagschaduwen, met je stresslevel, welzijn, functioneren
- Is er een gevaar voor de gezondheid?
- Is er gevaar voor de gezondheid als je er dichtbij woont
- Kan een mens/dier/plant (blijvende) schade oplopen door windmolens. Zowel fysiek als psychisch lijkt me belangrijk. Ik hoor om mij heel veel mensen over geluidsoverlast en schaduw door de wieken. Ik maak me hier totaal geen zorgen over maar het is denk ik belangrijk dat dit vooraf heel grondig wordt uitgezocht.
- Welke negatieve en positieve aantoonbare effecten heeft plaatsing van een turbine vlakbij een woonwijk die ook al last heeft van de fijnstof en CO2 uitstoot van de A10?

- Wat voor positieve gezondheidseffecten hebben het plaatsen van windmolens in Amsterdam (vermijding van fijnstof uitstoot, CO2 uitstoot en andere emissies die de luchtkwatiteit beinvloeden uit fossiele opwekking van energie)
- Heeft de aanwezigheid van windmolens effect op de gezondheid van mensen? Hoe zouden windmolens nog minder geluid kunnen maken
- Op welke manier hebben windmolens effect op de gezondheid?
- Welk effect hebben windmolens op lichamelijke en geestelijke gezondheid? Op slaappatroon?
- Welke klachten ontstaan bij mensen wanneer windturbines vlak bij woonwijken worden geplaatst?
- Wat zijn de gezondheidsrisico's voor omwonenden.
- Wat is het eventuele effect van windmolens op de gezondheid (geluid, trilling)?
- Wat zijn objectieve gezondheidsaspecten en ziekmakende belevingsaspecten?
- Op welke wijze kunnen windmolens schadelijk zijn voor de gezondheid
- Welke oplossingen zijn er straks als onderzoek toch mensen overlast ondervinden? Stel een hele wijk ondervindt veel overlast. Worden de molens dan stilgelegd? Mag iedereen verhuizen? Wat doet dat met een wijk?
- Wat het effect is op de gezondheid
- Windmolens zijn vervuilend. Wanneer dringt dat eens door? Er komen giftige gassen bij vrij. Het geluid en het uiterlijk interesseren me geen bal. Het gaat over gezondheid.

Psychisch / mentaal

- Er moet gekeken worden naar lichamelijke gezondheid en ook naar geestelijke gezondheid en dit moet zeer serieus bekeken worden.
- Wat voor effect heeft het op de gezondheid en mentale gezondheid?
- Wat betekent een windmolen voor de fysieke en mentale gezondheid
- Of het psychische problemen kan veroorzaken.
- Je hebt een fysieke gezondheid en een psychische gezondheid. Dat laatste kan een grote rol spelen bij het plaatsen van windmolens in de buurt van woonwijken.
- Vragen betr gezondheid, fysiek en mentaal
- Of het voornemen een windmolen te plaatsen effect heeft op de geestelijke volksgezondheid...
- Klopt het dat windmolens voor chronische gezondheidsklachten kunnen leiden (in welke vorm dan ook) bij bewoners in de buurt van windmolens?
- Met name de gevolgen voor de mentale gezondheid.
- Psychologische effecten
- The effect of constant low level noise pollution on mental health.
- Wat zijn de pzygische gevolgen voor de bewobers
- Wat het gevolg is van het geluid van de windmolens op de mentale gezondheid en daarmee de lichamelijke.
- Is het schadelijk voor de mentale en emotionele gezondheid?
- Een algeheel onderzoek naar alle mogelijke lichamelijk en geestelijke gezondheidsklachten die kunnen voortkomen uit te dichtbij een windmolen wonen.
- Wat doet continu geluid met het hoofd van de mens. Het gaat niet op een uurtje met het geluid dealen. Het gaat om hele dagen, weken, maanden en jaren.

- Kun je er psychische klachten van krijgen?
- Hoeveel invloed hebben windmolens op de mentale gezondheid van mensen en dieren en de nachtrust?
- Het geluid en de trillingen kunnen stress veroorzaken?
- Zorgen windmolens voor stress, geluidsoverlast?
- Wat is de invloed van het geluid op de stresshuishouding van mens en dier?
- De mate van stress, slaapverstoring en hartklachten die windmolens veroorzaken. Wat voor invloed de grootte van de windmolens heeft op het ultrasone geluidsoverlast.
- Invloed op stress, slaap en gevoel dat mensen zich niet gehoord voelen

Slaap en ontspanning

- Effect windmolens op slaap en ontspanning.
- Psychische en fysieke klachten - en hun effecten (ook de secundaire -> slechter slapen = ...) - incl de effecten op kinderen en hun ontwikkeling
- Wat is het effect van zeer lage frequenties op de nachtrust. Dat windmolens ruisen is okay, maar goede nachtrust moet wel geborgd zijn.
- Hoe groot is de verstoring van de nachtrust in verhouding tot de afstand van de molen tot de woning
- Effect op slaapproblemen
- Hoeveel geluid maakt een windmolen en zorgt dit voor een reductie in REM-slaap?
- Geluidsoverlast en stress, herrie en slapen
- Psychische en somatische last van windmolens, geluidslast, last van het licht, er gebukt onder gaan omdat je huis minder waard is, concentratievermindering, enz, enz
- Zijn er überhaupt gezondheidsnadelen van windmolens. Behalve stress en slapeloosheid en daardoor hoge bloedruk en stress...en daardoor slapeloosheid etc. zijn die er volgens mij niet.
- Wat is de invloed op het slapen?
- Lawaai beïnvloeding slaappatroon
- Of het geluid effect heeft op je mentale gezondheid.
- Wat is de invloed van onregelmatig geluid op de nachtrust, welbevinden, stress en gezondheid
- Hoeveel geluidshinder er nachts is
- In hoeverre beïnvloedt het onze concentratie, onze slaap.
- Is het schadelijk voor de gezondheid, b.v.: wordt de nachtrust verstoord door het geluid?
- Neem niet alleen fysieke impact mee, maar ook hoe het doorwerkt op de beleving van de omgeving, rustgevoel.
- Nachtrust, of dit verstoord wordt. Eventueel of het gevaar kan opleveren voor mensen met epilepsie, wieken die steeds schaduw geven
- Kun je nog uitrusten/ontspannen als je continu het geluid van windmolens hoort en de slagschaduw ziet.
- Welke invloed heeft het geluid van windmolens op slaapkwaliteit en op de gemoedstoestand van de omliggende bewoners. Ik weet dat het geluud van snelwegen een impact heeft, hoe zit dat voor windmolens?
- Wat voor invloed heeft het geluid van de windmolens op je nachtrust.
- Of het lawaai van de windmolens storend kan zijn voor de slaap.

- In een gestreste omgeving hebben bewoners behoefte aan tijden van rust. Een windmolen kun je niet dresseren. Wat is het effect op de mens?
- Is wonen dichtbij windmolens ongezond. Zorgt het voor slechte nachtrust en stress?
- Hinderen windmolens de slaap?
- Gezondheidsrisico, slapeloosheid, overspannenheid

Welbevinden en gezondheidsklachten door zorgen

- Algemeen welbevinden van mensen die dicht bij windmolens wonen. Serieus onderzoek naar ALLE gezondheidsklachten.
- In welke mate is er beïnvloeding van woongenot, mentale en lichamelijke gezondheid
- Wat is het effect op de gezondheid van mensen die zich zorgen maken over de klimaatverandering
- Stress, psychisch welbevinden
- Welke zorgen voortkomen uit tegenreactie op verandering. En daarmee wat werkelijk aantoonbaar een effect op de gezondheid heeft.
- Aantasting landschap/leefomgeving (verminderd welbehagen).
- Is er daadwerkelijk sprake van invloed op de gezondheid? Of worden de eventuele klachten veroorzaakt door een gevoel van machteloosheid?
- Of weerstand niet één van de factoren is die gezondheidsklachten veroorzaakt (oftewel: het gevoel geen controle te hebben over de omgeving, wat resulteert in stress).

Kwetsbare groepen

- Wat de gevolgen zijn voor kinderen en zwangeren.
- Gevolgen van geluid en geluidsgolven (hoorbaar en niet hoorbaar) op gezondheid met name betreffende kinderen, chronisch zieken en hartpatiënten.
- Psychische en fysieke klachten incl de effecten op kinderen en hun ontwikkeling
- Effect op jonge kinderen
- Invloed op kinderen, gezondheid

Lange termijn

- Of het op langere termijn effecten zou hebben.
- Is de op korte en lange termijn ongezond?
- Ik wil dat er gekeken wordt naar de gevolgen direct en op langere termijn
- Niet zo zeer specifieke vraag maar ik zou graag willen dat er aandacht is voor de lange termijn (20+ jaar) effecten van wonen vlakbij een molen. En dan ook met name de psychische gezondheid, denk aan slaapproblemen.
- Of windmolens op de lange termijn schade kunnen geven, en op welke manier
- Hoeveel effect dit heeft op lange termijn. Zelf vind ik dat er wordt gezegd dat veel dingen slecht voor je zijn maar velen mensen blijven dit ook doen.
- Welke schadelijke effecten brengt dit met zich mee op langer termijn?
- Lange termijn effecten.
- Wat zijn de effecten op langer termijn?
- Effecten voor de (mentale) gezondheid op de langere termijn

- Antwoord in het algemeen en voor de langere termijn los van kosten en de schone energie die ze opleveren.
- Lange termijn gezondheid effecten
- Wat het voor effect heeft op de lange termijn.

Oorzaken van overlast en gezondheidseffecten

Hoe werkt geluidsoverlast

- Waar is het geluid van windmolens mee te vergelijken?
- De gevolgen van het geluid dat windmolens maken op de gezondheid, zowel het continue geluid als het piek geluid.
- Hoe het geluid van windmolens te vergelijken is met de snelweg. En of het überhaupt boven het geluid van de a10 uitkomt
- Wat zijn de mogelijke risico's? Wat is de toename in omgevingsgeluid?
- Is het geluid schadelijk voor mensen? Wat de gevolgen zijn, qua geluid, voor omwonenden op afstand van 500m, 1km, 1,5 km, etc. al dan niet rekening houdend met de windrichting omdat geluid, zeker met wind, ver kan "dragen".
- Totaalbeeld hoe lawaai gezondheid beïnvloed en welk deel windmolens daarvan zouden kunnen betreffen. Er worden nu woonwijken tegen snelwegen aangebouwd, vliegen vliegtuigen laag over woonwijken enz. Dus in relatie tot die bestaande overlast zou de belasting van windmolens beoordeeld moeten worden.
- De relativeringsvraag: we weten dat langdurig blootstellen aan geluid negatief is voor de gezondheid. Het is onvermijdelijk dat wonen in de buurt van een molen dus ongezonder zal blijken dan wonen in een of ander perfect stille paradijs. Helaas wonen we daar niet, we wonen in een drukke stad vol lawaai van verkeer, medebewoners en bedrijven. Idem voor andere mogelijke invloeden dan geluid. Wat is het verschil (absoluut maar vooral ook procentueel) tussen wel of geen molens gegeven die bestaande achtergrond.
- Kan het geluid minder?
- Welke geluidsoverlast de molens kunnen opleveren.
- Zorgen ze voor geluidsoverlast en hoe worden de grondstoffen ontgonnen
- Hoeveel meer geluid dan verschillende omgevingen maakt een windmolen?
- Het enige wat ik me kan voorstellen is lawaai, de rest is perceptie. Maar lawaai hebben we ook van wegen, kroegen, treinen, trams, hond van de buren. Lawaai hoort er helaas bij.
- Er vanuit gaande dat de stad toch al heel veel geluid produceert. (Moet je maar eens door en rond de stad gaan wandelen). In hoeverre mensen werkelijk last hebben van de mogelijke geluidstoevoeging van windmolens. Ik vermoed dat het geluid van het autoverkeer er in decibellen er ver overheen gaat.
- Wat is het geluid
- Maximale geluidsproductie en frequentie van windmolens
- Gemeten geluidsoverlast. Bewoners horen geen geluidsoverlast te ervaren van windmolens in hun buurt.
- Wat is de overlast, waar komen ze en wat levert het op voor de Amsterdammer
- Heb je last van geluid

- In hoeverre windmolens geluidsoverlast veroorzaken, en in hoeverre dat schadelijk is voor omwonenden.

Wat zijn de gevolgen van geluidsoverlast?

- Gevolgen geluidsoverlast.
- Wat is het gevolg van geluidsoverlast?
- Kan het geluid gevolgen hebben voor de gezondheid?
- Welke invloed heeft geluidshinder op de gezondheid.
- Wat de gevolgen zijn van geluid en trillingen op niveaus als stress, bloeddruk (aderen), nachtrust.
- In hoeverre is het geluid van windmolens schadelijk voor de gezondheid?
- Wat doet de geluidshinder met de gezondheid?
- Welke invloed het geluid en de (laagfrequente) trillingen hebben op de gezondheid
- Hoe gek word je van een continu monotoon geluid?
- Ik ben al mijn hele leven doof aan één oor. Hoeveel geluid kan mijn oor nog hebben met windmolens in de achtertuin?
- Invloed van geluidsbeleving van windmolens op de individuele gezondheid.
- Invloed van de geluidsproductie van de windmolens op de gezondheid
- Wat heeft het geluid voor een invloed op het welzijn van de mens.
- Geluid en daarmee gehoorschade. Ook constant dreunende geluiden schaden gezondheid ernstig en levensvreugde.
- Of je psychische klachten krijgt door geluidsoverlast
- Heeft de nabijheid van windmolens invloed op de gezondheid?
- Effect op het welzijn
- Gevolg van het geluid
- Hebben windmolens schadelijke effect op je gezondheid.
- Gevolgen van geluidsoverlast en slagschaduw
- Wat zijn de gevolgen op korte termijn vs de opbrengsten op lange termijn
- Wat de gevolgen zijn van het geluid van windmolens op de gezondheid van mensen.
- Waarin verschilt overlast van windmolens van die van andere soorten omgevingsgeluid wat betreft gevolgen voor gezondheid?
- Wat zijn de gevolgen voor de volksgezondheid bij korte afstanden tot bebouwing
- Wat zijn de langdurige gevolgen voor het welzijn en de gezondheid van de omwonenden.
- Wat doet het met mensen om dicht bij een windmolen te leven? Kan het schadelijke gevolgen hebben?
- Gevolgen voor de gezondheid. Maar die zijn negatief en dat is al lang onderzocht. Dus gewoon geen windmolens plaatsen in de stad.
- Wetenschappelijk onderzoek naar de gevolgen van geluid en de gevolgen voor het landschap op het welzijn van mensen.
- What are the long term consequences of noise generated by windmills? How does this depend on distance and height of the windmills?
- Hoeveelheid herrie per type oftewel maat windmolen. Gevolgen van geluidsoverlast voor mens: slaap, leerprestaties, stress, ontwikkeling kinderen. Gevolgen voor natuur: effect voor groei planten en bomen,

effect voor de verschillende diersoorten zoals vogels, bijen, insecten, zoogdieren. Zeer uitgebreid en vooral kritisch onderzoek en literatuurstudie graag.

- Als je windmolens plaatst bij elkaar in een gebied ver van bewoning af, dan zijn er geen gevolgen voor de gezondheid
- Zijn er gevolgen van windmolens op de gezondheid van mensen en zo ja, welke gevolgen dan?
- De gevolgen van plotselinge geluidsoverlast, minder direct zonlicht,
- Waarom zou dit gevolgen voor de gezondheid kunnen hebben?
- Voor de gevolgen voor slaapverstoring en mentale gezondheid.
- Geluid veroorzaakt stress, in hoeverre (balans Db's en hoeveelheid stress)? en met welke gevolgen?
- Welke schadelijke gevolgen heeft dat?
- Voor zover ik weet zijn er geen gevolgen van windmolens op de gezondheid. Een snelle zoektocht brengt me bij een rapport van het RIVM over dit onderwerp uit 2020. Hieruit blijkt dat de grootste "gezondheidseffecten" gerelateerd zijn aan irritatie rondom windmolens en hun plaatsing. Een geteste remedie in dit rapport is om mensen te betrekken bij het plaatsingsproces en mee te laten denken over kosten en baten. Ik heb zo het gevoel dat dit een van de redenen was voor deze vragenlijst.
- Wat zijn de gevolgen voor de volksgezondheid
- Zijn er aantoonbare gevolgen van windmolens op de gezondheid dan? Ik heb me hier niet in verdiept
- In hoeverre heeft de geluidsoverlast gevolgen voor de mens.
- Gevolgen voor de gezondheid, nachtrust, gehoor.
- Ik vind de vraag omtrent de gevolgen voor onze gezondheid ondergeschikt. We hebben het er al die jaren zelf naar gemaakt. Niemand zat (en een groot deel zit nog steeds) niet in over de gevolgen van ons energieverbruik op mens en dier en consumeert er vrolijk op los alsof er allemaal geen einde aan komt. Dus nu gaan huilebalken om de gevolgen voor de gezondheid van de mens? Laat me niet lachen! We zullen offers moeten brengen als we deze aardkloot willen redden van de ondergang. De natuur om ons heen heeft dat al lang gedaan. Het enige criterium dat voor mij geldt is of de plaatsing van windmolens gevolgen heeft voor flora en fauna. De mens komt wat mij betreft pas op de derde plaats.
- In hoeverre die gevolgen er zijn en de ernst ervan.
- Welke invloed heeft langdurig blootstaan aan de nabijheid van windmolens (met name geluidsoverlast) op de lichamelijke en geestelijke gezondheid van mensen die in de nabijheid ervan wonen?
- Heeft het geluid en de slagschaduw van windmolenwieken een negatieve invloed op de gezondheid van mens en dier?
- De langdurige geluidshinder, vaststellen wat daar de consequenties v zijn op de gezondheid van een mens, het welbevinden, mentaal
- Wat is de invloed van de geluidsoverlast en de gewijzigde windstromen
- Hoeveel invloed het geluid van de windmolens heeft op de gezondheid van mensen
- Geluid en schaduw effect
- Wat is de impact van het geluid? Wat is de impact van als de windmolen op is, kan het gerecycled worden of is er schade bij afvoeren materialen?
- Effect van geluidshinder op gezondheid en nachtrust omwonenden
- Effecten geluidsoverlast
- Het effect van het lawaai op leven en slaap.

- Hoe beïnvloeden windmolens de kwaliteit van leven voor bepaalde mensen? Hoe denken zij dat dat opgelost kan worden?

Trillingen / brommen

- De invloed van de ultra-sonore trillingen!
- Is het zo, da windmolens een constante brom laten horen als ze in werking zijn?
- De lage frequentie welk effect heeft dat op de gezondheid
- Invloed van laagfrequent geluid.
- Of de geluids/ en -of stralings golven die niet of nauwelijks hoorbaar of voelbaar zijn schadelijk zijn voor mens of dier
- Wat voor schade/overlast veroorzaakt trillingen en langdurig geluid.
- Geluidhinder, met name laagfrequent geluid.
- Wat zijn naast directe ook de indirecte gevolgen van hinder (met name geluid en trillingen) op de psyche en gezondheid.
- Welke invloed het geluid en de (laagfrequente) trillingen hebben op de gezondheid
- De gevolgen van het bromgeluid wat het geeft. Er is al te veel lawaai in de stad.
- Of het resonerende geluid van windmolens negatief effect heeft op het welbevinden van mensen.
- Geluidsfrequentie overlast, zowel lage als hoge frequenties
- Effecten geluid op gezondheid, maar ook op hinderbeleving. Je hoeft er niet per se letterlijk ziek van te worden om toch hinder te beleven. Ook kijken naar ultrasoon geluid, de Deense normen.
- Invloed laagfrequent geluid. Minimale afstand voor windturbines tot woonwijken in verhouding tot o.a. de hoogte.
- Maken windturbines laagfrequent geluid en welke invloed heeft dat voor de gezondheid.
- Effecten door laagfrequent geluid (zoemen, suizen)

Slagschaduw

- Wat zijn de gevolgen van het geluid en de slagschaduw van een windmolen in de nabije omgeving? Zowel op korte als op lange termijn.
- Wat voor invloed hebben de molens op de gezondheid. Dan gaat het over het geluid, trilling en slagschaduw. Misschien zijn er nog meer invloeden die windmolens hebben dan wil ik daar ook duidelijkheid over. Hoop dat het wel een eerlijk onderzoek is.
- En de slagschaduw wat heeft dat voor een effect?
- Schadelijke effecten van laagfrequent geluid, schadelijke effecten van slagschaduw
- Geluid, slagschaduw, hoogte van de windmolens
- Wat is het effect van het gebrom en de slagschaduw
- Geluid, slagschaduw, zichtgevolgen
- Effect grote windturbines op geluid en slagschaduw voor bewoners
- Beïnvloeding lichtwisseling door wieken. En dat voor 1 windmolen in de directe omgeving Ã©n een omgeving vol windmolens.
- Effect grote windturbines op geluid en slagschaduw voor bewoners
- rotorbladenbeweging en rust voor de ogen.

- Wat is de lichamelijke en geestelijke schade bij de mens, vanwege het beperkte uitzicht, continue geluid en niet aflatende slagschaduw
- Effect grote windturbines op geluid en slagschaduw voor bewoners
- Effecten geluidsoverlast en slagschaduwoverlast. Er van uit gaande dat het in de stad (helaas) nergens stil is.
- Landschap verpesting en schaduw en laagfreqent geluid
- Effecten van windmolens dicht bij woongebieden en volkstuinen tgv geluid en schaduw.
- In hoeverre beïnvloeden geluid en slagschaduwen de gezondheid en welzijn van mensen.
- Effect van geluid, van slagschaduw, de onrust van de continue beweging
- Hoe schadelijk is de slagschaduw van de wieken?

Krachtvelden / straling

- Of de krachtvelden rond windmolens kanker kunnen verwekken
- Wat is de invloed van geluid en elektromagnetische straling
- Geluidsoverlast en stralingshinder
- Gehoorschade en eventuele straling die ervan af komt?

Effecten op milieu en dieren

Milieu

- Wat zijn de gezondheidseffecten en wat zijn de kansen dat die optreden? Hoe kunnen ze voorkomen worden? Zijn ze schadelijker dan de rook van fossiele brandstoffen?
- Wat zijn de gevolgen op de gezondheid als er geen molens komen?
- Verspreiden de windmolens fijnstof?
- Zijn windmolens schadelijker voor de gezondheid dan uitlatgassen van autos?

Dieren

- Of het de gezondheid van mensen en dieren schaadt
- Of deze de natuur niet aantasten en schadelijk zijn voor dieren
- Wat de gevolgen zijn voor gezondheid van mens en dier
- Effect op flora en fauna
- Effect van geluid op welbevinden van mens en dier
- Zijn er gevolgen voor de gezondheid van mens, dier en voor de natuur?
- Hoe veel vogels gaan gemiddeld dood
- Wat zijn de gevolgen op langere termijn voor vogels en insecten.
- Wat deze invloeden zijn. Maar ook voor dieren.
- Wat is de impact op de gezondheid van zowel mensen, als dieren, als natuurwelzijn.

Randvoorwaarden en oplossingen

Afstand

- Op welke afstand hebben windmolens geen aantoonbare schadelijke gevolgen voor de gezondheid?

- Wat is een veilige afstand tot woningen om langdurige overlast te voorkomen?
- De minimale afstand tot aan woongebied in verhouding met de grootte van de windmolen.
- Wetenschappelijk bewijs dat het geluid schadelijk is op 500 meter afstand.
- Wat is een (gezonde) afstand?
- Hoe ver windmolens van woningen verwijderd moeten zijn om geen geluidsoverlast (en gezondheidsschade) te veroorzaken.
- Wat is de geluidsoverlast? hoe ver reiken de laag frequentie trillingen?
- Wat voor impact heeft het op je gezondheid wanneer je relatief dichtbij een windmolen woont
- Op welke afstand je gezondheid niet meer te lijden heeft van windmolens. En dan moet die afstand de norm worden.
- Welke afstand acceptabel is.
- Tot hoeveel meter reiken de schadelijke gevolgen van een windmolen?
- Minimale afstand tot woningen wat geen gezondheidsschade veroorzaakt, impact op fauna
- Wat is objectief een veilige afstand? Hiermee wordt gesjoemeld zo het uitkomt (of dat lijkt zo). 800m hanteert Amsterdam, maar Europees is 1500m. Dat maakt mensen heel achterdochtig t.o.v. de overheid. Goed onafhankelijk onderzoek kan helpen om in elk geval een norm te stellen. Belangrijk is dan wel dat de uitkomsten van dat onderzoek ook gerespecteerd worden, ook als dat negatief uitpakt voor de plaatsing van windmolens (al hoop ik dat niet).
- Wat is een gezonde afstand tussen leefruimte van mensen en grote windmolens?
- Wat is de afstand tussen huizen en molens zonder dat een mens last heeft van het geluid van de wieken.
- Invloed geluid en licht op gezondheid gerelateerd aan de afstand tussen windmolen en huizen/verblijfsruimtes
- Tot op welke afstand windmolens schadelijk zijn.
- Welke minimale afstand er nodig is om molens te plaatsen van huizen
- Minimale afstand die nodig is voor windmolens om er geen last van te hebben.
- Wat is een 'veilige' afstand voor mens en dier?
- Op welke afstand van huizen en bedrijven kun je windmolens plaatsen zonder dat mensen gezondheidsproblemen krijgen.
- Geluidsoverlast, dus geen molens bij bebouwde gebieden.
- Hoeveel afstand er nodig is tussen de mens en de windmolen (windrichtingen daarin meegenomen) zodat de mens geen geluidshinder ervaart. Verandering van uitzicht deert mij niet. Geluidshinder wel.
- Is er een gevaar voor omwonenden? Op welke afstand van een windmolen?
- Hoever grote en kleinere molens minimaal van de buurt af mogen staan om geen slechte effecten te hebben qua overlast en gezondheid.
- Bij welke uitkomst wordt besloten om die windmolens niet zo dicht op woonwijken te plaatsen?

Hoogte

- Onderzoek naar effecten op gezondheid van hypermolens (dus alles boven de 150 meter) Dat is tot op dit moment niet tot nauwelijks onderzocht
- Of de gemeente zich gaat houden aan de normen rond maximale hoogte van de molens alsmede minimale afstand tot woongebieden, Want tot nu toe is de gemeente nog niet echt genegen om hierover harde afspraken te maken.

Veiligheid

- Wat is veilig?
- Gevaren op dagelijkse basis
- Hoeveel gevaar levert een op hol geslagen windmolen. Zijn windmolens gevaarlijker in een land waar ijs en sneeuw voorkomt.

Normen

- Waarom wordt er afgeweken van de geluidsnormen zoals ze bv in Duitsland gelden.
- Wat zijn de uitgangspunten? afstand tot woningbouw, geluidsoverlast?
- Ik wil geen gemiddeldes zie, dus echt alle pieken en dalen bij alle weersomstandigheden en bebouwing moeten ruim binnen de normen vallen
- Zijn de huidige eisen om geluidshinder te voorkomen streng genoeg? Geluidshinder kan ernstige gevolgen hebben voor de gezondheid van mensen (en dus ook draagvlak verminderen).
- Aan welke eisen het moet voldoen om NIET schadelijk te zijn voor de gezondheid.
- Hoe kan de norm worden herzien, op zo'n manier dat er minder gezondheidsschade en overlast ontstaat?
- Hoe moeten de huidige geluidsnormen worden aangepast zodat mensen echt blij zijn met windmolens?
- Wat is een acceptabele norm? Hoeveel overlast is acceptabel? Waarom wijken de regels af in het buitenland (2 km van bebouwing), Wat is de rol van het RIVM inzake belangenverstrengeling met windlobby?

Oplossingen

- Op welke manier valt negatieve subjectieve beleving in te perken
- Mogelijkheden om nadelige effecten te beperken b.v. voorzieningen aanbrengen waardoor vogels en vleermuizen wegblijven bij de draaiende wieken
- Ik ben benieuwd of betrokkenheid (mede eigenaar zijn of financieel voordeel krijgen) helpt tegen (gezondheids)klachten
- Kunnen windturbines o.b.v. concrete en bewezen causale gezondheidsklachten en aangetoonde nadelige gevolgen voor de natuur weer weggehaald worden? Met andere woorden, gaat de gemeente Amsterdam ook zorgen voor de kleine lettertjes in het contract die een exit strategie mogelijk maken?
- Hoe het technisch mogelijk is om de windmolens stiller te laten werken en ze zo uit te rusten dat er geen vogels tegenaan vliegen. Het probleem "geluid" moet technisch op te lossen zijn.

Onderzoek

Eerder onderzoek

- De negatieve gezondheidseffecten zijn allang aangetoond door verschillende gerenomeerde instanties in binnen en buitenland. In Duitsland is de minimale afstandsnorm voor windmolens 1000 meter en die van het RIVM 650 Waarom houdt de gemeente zich hier niet gewoon aan?
- Er bestaan vast al buitenlandse onderzoeken hierover, kijk hier eerst eens naar.
- Kijk naar recente uitspraken van een rechter in Frankrijk!
- Geen, er zijn al genoeg onderzoeken gedaan die dit onderwerp belicht hebben.

Vragen omtrent het onderzoek

- Hoe schadelijk is de overlast daadwerkelijk? Is het onderzoek daadwerkelijk objectief? Wordt de ervaring van andere parken en klachten aldaar serieus meegenomen? Wordt internationaal onderzoek meegenomen?
- Maak het landelijk onderzoek openbaar en dan stel ik vragen.
- Onafhankelijk onderzoek? Of ook weer gestuurd door de groenlinksers? Afstand tussen windmolens en woongebied/woning. Is in andere landen groter dan hier. Geluidsnorm, maar ook effect van het draaien van de molen, de schaduw die het telkens geeft. Ik word er draaierig van
- Allereerst dat het een volledig onafhankelijk onderzoek is. Niet de slager, die z'n eigen vlees keurt.
- Wie doet dat onderzoek? Wie betaalt het onderzoek. Krijgt een burgerinitiatief ook budget van de Gemeenten Amsterdam, om onafhankelijk hetzelfde onderzoek te laten doen, door een ander bureau?
- Of het onderzoek absoluut onafhankelijk is geschied.
- Ik wil vooral een onafhankelijk onderzoek, zonder belangenverstrengeling.
- Hoe goed zijn de gezondheidsschadeclaims onderbouwd?
- Ten eerste wil ik dat er eerlijk onderzoek gedaan wordt en niet in het voordeel van de gemeente. Ik wil dat er gekeken wordt naar de gevolgen direct en op langere termijn. Wellicht aanbieden van therapie als mensen last hebben van geluid of dubbele ramen
- Of dit onderzoek door neutrale instantie wordt gedaan, of door klimaat drammers
- tav deze enquete: de uitkomsten van dit onderzoek moeten eerst worden afgewacht, deze enquete moet nu worden stopgezet - pas als de uitkomsten bekend zijn kan de enquete worden voortgezet.
- Wie voert het onderzoek uit en wat is exact de opdracht? Hoe wordt het onderzoek uitgevoerd?
- Wie voort dit onderzoek uit en is dit daadwerkelijk objectief nu is gebleken dat het RIVM onderzoek niet objectief was. Wat is de minimale afstand van windmolens tot bewoning zodat er geen enkel gezondheidseffect voor bewoners van Amsterdam mogelijk is?
- Hier is voldoende internationaal onderzoek naar gedaan. Ik vertrouw dit onderzoek niet als het in opdracht van de gemeente wordt uitgevoerd.

Algemene zorgen / suggesties

- Komt er een opkoopregeling voor woningen die te maken krijgen met overlast?
- Een echt antwoord van de betrokkenen die er nu mee te maken hebben en niet van belanghebbende figuren en partij bonzen zoals mevr Doorninck.
- Ook niet wetenschappelijk aantoonbare klachten zijn klachten die ontstaan door windmolens. Ik wil dat dat wordt meegenomen in de onderzoeken en mee laten bepalen in de mate van overlast die

windmolens veroorzaken. De alternatieve zorg is niet voor niets zo'n grote tak binnen de gezondheidszorg. De wetenschap kan niet alles verklaren maar dat wil niet zeggen dat de klachten niet reëel zijn.

- Ga gewoon nou op zeewind halen! Dan zijn we overal vanaf.
- In uw evaluatie vorm, legt u op ludieke wijze een verband tussen het aantal mensen die blij zullen zijn door de schone energie geproduceerd door de windmolen en het aantal mensen die eraan zullen lijden. Bestaat er ook zo een vergelijking voor andere vormen van schone energie? (hoeveel boze burgers per km2 bijvoorbeeld).
- Wat zijn de ervaringen v omwonenden in andere (grote) steden
- Is Nederland, mede door zijn dicht bevolktheid überhaupt geschikt als windmolen land? Zou het niet veel gezonder zijn om voor zonnepanelen e.d. te gebruiken
- Wat zijn de plannen rondom Amsterdam Zuidoost?
- Hoeveel en waar komen ze
- Gaan de kosten van stroom omhoog na het bouwen van de windmolens?
- Wat het uiteindelijk financieel oplevert. Nu helemaal met de stijgende energieprijzen
- Indien er maar 1 spoor is van ongezondheid dan niet plaatsen
- Wanneer beginnen ze met kerncentrales te bouwen.
- Kan je ook zelf kleinschalig windenergie opwekken?
- Hoe pas je een woonhuis aan zodat je er geen last van hebt.
- Wat doen windmolens met gezondheid van mensen, geluid en uitzicht. Wat doet het met de huizenprijzen
- Alternatieven (o.a. zonnepanelen)

Appendix: Effectenbepaling van de eisen in de PWE-keuzetaak

Voor alle acht de eisen die we voorlegden in de PWE-keuzetaak zijn inschattingen gemaakt voor de vijf verschillende type effecten. Hieronder staat nader beschreven hoe we deze inschatting hebben gemaakt. We presenteren bovendien voor iedere eis de gehanteerde minimum en maximumwaarde van de effecten. Tussen deze bandbreedte hebben we nog drie levels geformuleerd (met gelijke tussenstappen). Dit maakt dat voor ieder effect vijf levels zijn geformuleerd die we random variëren tussen verschillende versies van de raadpleging.

Algemene aannames

Afname/toename opgesteld vermogen

We zijn in het uitgangspunt uitgegaan van het theoretische mogelijk opgesteld vermogen beschreven in de RES-NHZ 1.0. Hierin wordt uitgegaan van een bandbreedte van 57-95,8 MW aan extra opgesteld vermogen. Wij hebben het gemiddelde gehanteerd: 76 MW. Verschillende eisen kunnen mogelijk als gevolg hebben dat een aantal windmolens niet kunnen worden gebouwd. Wanneer onduidelijk is wat het effect van een eis op het opgesteld vermogen is, dan hebben we hiervoor zelf een inschatting gemaakt. Soms heeft een eis duidelijk betrekking op bepaalde zoekgebieden. In dat geval hanteren we voor de afname van het aantal MW opgesteld vermogen de waarden die voor de betreffende zoekgebieden worden gerapporteerd in de RES.1.0. Als er bijvoorbeeld afstand moet worden gehouden totNatura200 gebied, dan valt het zoekgebied bij IJburg hierdoor af.

Toename kosten voor mensen die windmolens willen bouwen

Om de kosten door een lagere energieopbrengst te berekenen zijn we op basis van advies van een expert uitgegaan van een energieprijs van €50 per mWh. In de uitgangspositie gaan we uit van 2540 vollasturen op basis van een inschatting van de Gemeente Amsterdam.[7]

De Afname/toename aantal mensen met lichte en ernstige hinder

De cijfers voor dit effect zijn gebaseerd op de MER Addendum Wind op Land voor de Provincie Noord-Holland van Anteagroup (2021). Wij hebben met een expert gesproken en die gaf aan dat ongeveer 40% van de hinder die in dit Adddendum wordt gerapporteerd 'ernstig' te noemen is. We hebben dit percentage gebruikt om deze effecten in twee groepen te verdelen. In de uitgangspositie schatten we het aantal gehinderden bovendien 25% lager in

[7] Verslag terugkoppelavond met Wethouder van Doorninck (December, 2020). Beschikbaar via https://energieregionhz.nl/app/uploads/2020/12/201207-Verslag-vragen-en-antwoorden-informatieavond-windmolens-in-Amsterdam.pdf

dan in het rapport van Anteagroup, omdat de schattingen in dit rapport expliciet als worst-case scenario staan beschreven. Voor het schatten van de effecten van de eisen op geluidshinder hebben we vervolgens de aanname gedaan dat een eis die geluidshinder moet verminderen leidt tot minder mensen met ernstige geluidshinder, maar meer mensen met lichte geluidshinder. Het is immers aannemelijk dat een deel van de ernstig gehinderden na het invoeren van de maatregel weliswaar minder hinder ervaart, maar nog wel lichte hinder ervaart. Alleen als er minder windmolens kunnen worden geplaatst door een maatregelen in te voeren dan hebben we een afname in zowel lichte als ernstige geluidshinder gehanteerd.

Afname/toename van het aantal mensen dat schone energie kan gebruiken

Dit is gebaseerd op een berekening van energieopbrengst in termen van de afname/toename van mogelijk te realiseren mWh. De mogelijk opgewekte megawatturen windenergie zijn omgerekend naar personen, gebaseerd op een gemiddeld Nederlands energieverbruik van 2730 kWh per jaar[8] [9]

[9] CBS (2021). Huishoudens Nu. Geraadpleegd op 22 december 2021, via: https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/woonsituatie/huishoudens-nu.

Effectenbepaling per eis

Hieronder staan voor alle eisen de ingeschatte bandbreedte van de effecten gepresenteerd, met onderbouwing. De getallen in kolommen level 1 en level 5 zijn afgerond omdat het grove inschattingen zijn. Bovendien zijn de getallen gepresenteerd als effecten, dat wil zeggen als verschil ten opzichte van de uitgangspositie. Indien er een minus teken voor staat gaat het om een afname van ten opzichte van de uitgangspositie. Staat er geen minus teken voor, dan gaat het om een toename.

Eis 1: stel strengere eisen aan het geluid van de windmolens			
Type effect	Level 1	Level 5	Toelichting
Opgesteld vermogen (MW)	0 MW	-6 MW	Op basis van advies van een ingenieursbureau zijn we ervan uitgegaan dat een strengere geluidsnorm hoofdzakelijk leidt tot meer stilstand. Het is echter niet uit te sluiten dat al het theoretisch opgesteld extra vermogen uit de RES1.0 geplaatst kan worden als een strengere norm wordt gehanteerd. Vandaar dat we ook een afname van 2 windmolens van 3 MW hebben ingeschat als maximumeffect.
Extra kosten ontwikkelaars	€1.750.000	€3.500.000	Kosten meetsysteem zijn grofweg ingeschat door een ingenieursbureau: €300.000 (level 1) tot €500.000 (level 5). Bovendien kan er door stilstand minder mWh worden opgewekt. We gaan uit van 1% (level 1) tot 2,5% (level 5) reductie in vollasturen op basis van advies van een ingenieursbureau.
Lichte hinder	350 pers.	1.400 pers.	Aanname 5% (level 1) tot 25% (level 5) toename in licht gehinderde personen.
Ernstige hinder	-450 pers.	-2.300 pers.	Aanname 10% (level 1) tot 50% (level 5) afname in ernstig gehinderde personen.
Schoon energie gebruik	-1.500 pers.	-15.000 pers.	Reductie vollasturen van 1% (level 1) tot 2,5% (level 5) en afname opgesteld vermogen doorgerekend naar afname mWh.
Eis 2: verplicht beheerders een app aan te bieden waarmee je klachten kan doorgeven			
Type effect	Level 1	Level 5	Toelichting
Opgesteld vermogen (MW)	0 MW	-6 MW	We hebben deze eis zoveel mogelijk op de strengere geluidsnorm eis laten lijken. Op deze manier kunnen we, uitgaande van gelijke effecten, onderzoeken of deelnemers de voorkeur hebben voor meer persoonlijke controle om geluidshinder tegen te gaan (de app) of meer wet- en regelgeving (de geluidsnormen).
Extra kosten ontwikkelaars	€ 1.500.000	€ 3.250.000	Kosten app zijn grofweg ingeschat door een ingenieursbureau: €200.000 (level 1) tot €400.000 (level 5). Bovendien kan er door stilstand minder mWh worden opgewekt. We gaan uit van 1% (level 1) tot 2,5% (level 5) reductie in vollasturen, net zoals bij de eis over geluidsnormen.
Lichte hinder	350 pers.	1.400 pers.	Aanname 5% (level 1) tot 25% (level 5) toename in licht gehinderde personen.

Ernstige hinder	-450 pers.	-2.300 pers.	Aanname 10% (level 1) tot 50% (level 5) afname in ernstig gehinderde personen.
Schoon energie gebruik	-1.500 pers.	-15.000 pers.	Reductie vollasturen van 1% (level 1) tot 2,5% (level 5) en afname opgesteld vermogen doorgerekend naar afname mWh.
Eis 3: Zorg dat mensen in hun volkstuin 's nachts geen last hebben van de windmolens			
Type effect	Level 1	Level 5	Toelichting
Opgesteld vermogen (MW)	0 MW	-6 MW	Ook deze eis zal hoofdzakelijk stilstand tot gevolg hebben, specifiek in de periode waarin volkstuinders 's nachts op locatie mogen overnachten. Het valt wederom niet uit te sluiten dat al het theoretisch opgesteld extra vermogen uit de RES1.0 geplaatst kan worden als deze eis wordt ingevoerd. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat de business case voor een windproject in de buurt van een volkstuin verslechterd. Vandaar dat we ook een afname van 2 windmolens van 3 MW hebben ingeschat als maximumeffect.
Extra kosten ontwikkelaars	€ 500.000	€ 1.500.000	Stilstand zal een deel van de nachten (8 uur per 24 uur) plaatsvinden in de gemiddeld acht maanden dat volkstuinders op locatie mogen overnachten. Op basis hiervan hanteren we een reductie in vollasturen van 2,5% (level 1) tot 7,5% (level 5) in de windzoekgebieden 'Ring A10 Noord' en 'Haven Zuid'.
Lichte hinder	150 pers.	750 pers.	Aanname 5% (level 1) tot 25% (level 5) toename in licht gehinderde personen in de twee hierboven genoemde windzoekgebieden.
Ernstige hinder	-200 pers.	-1.000 pers.	Aanname 10% (level 1) tot 50% (level 5) afname in ernstig gehinderde personen in de twee hierboven genoemde zoekgebieden.
Schoon energie gebruik	-500 pers.	-13.000 pers.	Reductie vollasturen van 2,5% tot 7,5% in de twee eerder genoemde zoekgebieden en afname opgesteld vermogen doorgerekend naar afname mWh.
Eis 4: De windmolens moeten het bouwen van woningen zo min mogelijk in de weg zitten			
Type effect	Level 1	Level 5	Toelichting
Opgesteld vermogen (MW)	-9 MW	-15 MW	Op basis van gesprekken met de gemeente Amsterdam gaan we ervan uit dat deze eis kan leiden tot verlies van één mogelijke windmolen in de haven (3 MW). Er treedt ook een indirect effect op door deze eis, want door de toename van woningbouw binnen de ring moeten er bedrijven verplaatsen naar buiten de ring. Een deel van deze bedrijven komt terecht op plaatsen die mogelijke windmolen locaties zijn. Hierdoor kunnen er 3 tot 4 windmolens minder worden geplaatst (van 3MW per stuk).
Extra kosten ontwikkelaars	€ 0	€ 0	Geen extra kosten voor ontwikkelaars.
Lichte hinder	-100 pers.	-500 pers	10% (level 1) tot 50% (level 5) afname lichte hinder in betreffende zoekgebieden.
Ernstige hinder	-75 pers	-375 pers.	10% (level 1) tot 50% (level 5) afname ernstig gehinderden in de betreffende zoekgebieden.

Schoon energie gebruik	-16.000 pers	-24.000 pers.	Verlies opbrengst door afname opgesteld vermogen doorgerekend naar aantal mWh verlies vergeleken met de uitgangssituatie.
Eis 5: Bouw windmolens verder weg van natuurgebieden aan de randen van Amsterdam			
Type effect	Level 1	Level 5	Toelichting
Opgesteld vermogen (MW)	-9MW	-17MW	Door deze maatregel valt het gehele windzoekgebied bij de Noorder Ijplas weg.
Extra kosten ontwikkelaars	€ 0	€ 0	Geen extra kosten voor ontwikkelaars.
Lichte hinder	n.v.t.	n.v.t.	
Ernstige hinder	n.v.t.	n.v.t.	
Schoon energie gebruik	-12.000 pers.	-33.000 pers.	Verlies opbrengst door afname opgesteld vermogen doorgerekend naar aantal mWh verlies vergeleken met de uitgangssituatie.
Eis 6: Verplicht beheerders van windmolens een groter deel van de inkomsten te gebruiken voor de natuur			
Type effect	Level 1	Level 5	Toelichting
Opgesteld vermogen (MW)	n.v.t.	n.v.t.	
Extra kosten ontwikkelaars	€ 1.000.000	€ 3.000.000	Na overleg met een expert bleek hiervoor geen vaste richtlijn te bestaan. We hebben daarom zelf een inschatting gemaakt, daarbij rekening houdende met dat de kosten voor ontwikkelaars niet te snel de restrictie overschrijden.
Lichte hinder	n.v.t.	n.v.t.	
Ernstige hinder	n.v.t.	n.v.t.	
Schoon energie gebruik	n.v.t.	n.v.t.	
Eis 7: Bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk			
Type effect	Level 1	Level 5	Toelichting
Opgesteld vermogen (MW)	-4MW	-8MW	Op basis van gesprekken met de gemeente Amsterdam gaan we ervan uit dat er door deze eis geen windmolens kunnen komen in de zoekgebieden 'Ijburg' en 'Waternetterein'.
Extra kosten ontwikkelaars	€ 0	€ 0	Geen extra kosten voor ontwikkelaars.
Lichte hinder	-1.200 pers.	-2.400 pers	Afname licht gehinderden in de betreffende zoekgebieden

Ernstige hinder	-500 pers.	-900 pers	Afname ernstig gehinderden in de betreffende zoekgebieden
Schoon energie gebruik	-8.000 pers.	-16.000 pers.	Verlies opbrengst door afname opgesteld vermogen doorgerekend naar aantal mWh verlies vergeleken met de uitgangssituatie.
Eis 8: Zorg dat omwonenden van de windmolens direct voordeel hebben van de energie			
Type effect	Level 1	Level 5	Toelichting
Opgesteld vermogen (MW)	n.v.t.	n.v.t.	
Extra kosten ontwikkelaars	€ 1.000.000	€ 3.000.000	Na overleg met een belangenorganistie bleek hiervoor geen vaste richtlijn te bestaan. We hebben daarom zelf een inschatting gemaakt, daarbij rekening houdende met dat de kosten voor ontwikkelaars niet te snel de restrictie overschrijden.
Lichte hinder	n.v.t.	n.v.t.	
Ernstige hinder	n.v.t.	n.v.t.	
Schoon energie gebruik	n.v.t.	n.v.t.	

POPULYTICS

What would you do?

Beste [redacted] en [redacted],

Dank voor jullie concept verslag van de KBG Noord van 13.12.2021

Hieronder mijn opmerkingen over het verslag.

- In de afspraken staat dat jullie dit verslag binnen een week zouden versturen. Het werden vier weken. We hebben verschillende keren discussie gevoerd over de tijdsdruk. Wij worden onder druk gezet om binnen een paar dagen te reageren en jullie komen de gemaakte afspraak niet na.
  In elke sessie hebben we discussie gehad over de tijdsdruk maar in jullie verslag is niets terug te vinden dat daar iets aan gedaan zal worden.
  Als deze tijdsdruk wordt ingegeven door politiek opportunisme is dat zeer verwerpelijk en een belediging naar alle deelnemers.

- In mijn schriftelijke bijdrage die jullie hebben opgenomen in de bijlage is een onderwerp geschrapt. Ik begrijp dat jullie om privacy redenen dit onderwerp niet wilden opnemen in de publieke versie. In de eerste kbg sessie hebben we dat onderwerp al aangesneden.
  Dit onderwerp had gedepersonaliseerd opgenomen kunnen worden in het verslag.
  Ook had dit met mij gecommuniceerd moeten worden.

- De wethouder heeft aan de gemeenteraad beloofd dat als resultaat van de reflectiefase een afwegingskader zou worden opgeleverd. Onder het kopje "Doel" van het verslag proberen jullie hier nu onder uit te komen; *'in het afwegingskader zit geen weging'*.
  De wethouder heeft de gemeenteraad dus verkeerd voorgelicht.
  Over een afwegingskader kan geen misverstand bestaan: *het zijn richtlijnen en regels om initiatieven aan te toetsen. Alleen initiatieven die voldoen aan het afwegingskader krijgen medewerking.*
  Een "Geluiden uit de stad" document is totaal iets anders dan een afwegingskader. Die geluiden zijn misschien nieuw voor PublicMediation en OverMorgen maar wij laten die geluiden al twee jaar klinken in de stad.
  Onze ervaring is dat geluiden uit de stad worden genegeerd door de wethouder.

- Aandachtspunten vanuit KBG.
  Hier wordt de indruk gewekt dat we in twee groepen uren inhoudelijk van gedachte hebben gewisseld. Mooie 'window dressing' voor de buitenwacht maar volgens mij hebben we maar 15 minuten een poging gedaan om een inhoudelijke discussie op gang te brengen.
  Wel knap dat jullie daar 23 punten uit hebben opgemaakt.

- Proces van de klankbordgroep.
  Hier worden alleen maar de vragen herhaald waar we het al drie sessies over hebben gehad.
  Het proces van de klankbord groepen is geheel in handen van PublicMediation. Jullie moeten met een oplossing komen voor een niet lopend proces en je niet verschuilen achter de gemeente of andere klankbordgroepen.
  Wij hebben nu drie keer 2 uur aan kbg sessies besteed en nog vele uren aan stukken doornemen en commentaar leveren maar wij hebben niet het gevoel dat het iets heeft opgeleverd. Het blijft zeer onbevredigend dat jullie niet in staat zijn om structuur aan de sessies te geven en duidelijk te maken waarover gereflecteerd zou moeten worden.
  Wij hebben ook duidelijk aangegeven dat de presentaties over Context Mapping en PWE,

waar hele sessies aan werden gewijd, de plank volledig mis sloegen.
Jullie hebben ons niet kunnen uitleggen waarom die onderwerpen zo belangrijk waren voor het reflectie proces dat we daar onze tijd aan moesten besteden.

- Jullie PWE is voorgelegd aan een deskundige. Deze maakt gehakt van het document, te dwingend en sturend. In de PWE is de suggestie dat er moet worden nagedacht over 17 turbines. Dit is een onjuiste framing omdat de helft van die turbines naar het havengebied gaan. De discussie in Amsterdam gaat over 8/9 turbines in de Amsterdamse parken en bij woonwijken. Absoluut een misser dat dit nooit naar voren is gebracht als onderwerp van de reflectie.
  Ik vind het ook een smet op de integriteit van PublicMediation dat zij aan een zo sturende PWE hebben meegewerkt. Voor een mediation professional moet het toch duidelijk geweest zijn dat de PWE niet deugde. Of was een opdracht van de Gemeente Amsterdam te mooi om voorbij te laten gaan?

- Mijn eigen analyse waarom het reflectie proces spaakt loopt:
  Door alle weerstand van de burgers die aan de randen van de stad werden geconfronteerd met megaturbines voor hun deur en aantasting van het stadsgroen was de wethouder door gemor in de raad genoodzaakt een reflectie in te lasten.
  Er moesten klankbordgroepen komen met zowel voor als tegenstanders om een discussie op gang te brengen. Omdat de deelnemers voor de klankbordgroepen uit de gehele stad werden gerekruteerd was de verwachting dat zich ook voorstanders zouden aanmelden. PublicMediation zou dan uit de discussie met argumenten voor en tegen een afwegingsdocument kunnen maken waarin de mening van alle burgers zou worden weergegeven.
  Bij de eerste klankbordgroep sessie bleek dat er alleen maar tegenstanders voor de turbineplannen aanwezig waren. Er viel weinig onderling te discussiëren helemaal omdat de vertegenwoordiger van een Energie coöperatie, die op dit moment een turbine project uitwerkt, het liet afweten.
  De sessies werden toen gevuld met zinloze presentaties. Het afwegingskader wordt nu zo onopvallend mogelijk onder het tapijt geschoven.

- Nu is er een document naar de gemeenteraad gestuurd waarvan wij niet hebben kunnen nagaan of we onze inbreng (als die er al was) er in kunnen herkennen.
  Het document is in achterkamertjes samengesteld. Ik durf met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid te stellen dat het document zwaar zal zijn gemodereerd door het Amsterdamse RES team om het de gewenste vage inhoud te geven zodat het de plannen van de wethouder niet in de weg zal staan.

  In de afsprakenlijst staat dat dit verslag meegaat als bijlage met het afwegingskader. Begrijp ik nu dat de raadsleden een 60 pagina's 'roos doorklik' document krijgen en ook nog de verslagen van de klankbordgroepen als bijlage? (met daarin de schriftelijke bijdragen van de leden als sub bijlage)
  En daarmee moeten de Amsterdamse parttime raadsleden dan afwegingen kunnen maken?

  Veel wijze mensen hebben het al overal opgeschreven; zonder draagvlak geen energietransitie. Het woord "draagvlak" komt in het hele Amsterdamse reflectieproces niet voor.

Zelfs de coalitiepartijen in de Amsterdamse raad hebben het opgeschreven in hun coalitieakkoord: *draagvlak voor de energietransitie is essentieel.*

De wethouder heeft bij de Concept RES de verkeerde afslag genomen. Ze had de keuze uit 3 scenario's. Een van de scenario's was "Leefbaarheid", die heeft ze niet gekozen. Het maximale scenario dat ze heeft gekozen is een zodanige aantasting van de leefbaarheid van de stad dat niet alleen tienduizenden Amsterdammers in opstand zijn gekomen maar ook alle omliggende gemeenten bezwaar hebben aangetekend.
Kort en krachtig kunnen we constateren dat de reflectie is mislukt vanwege verkeerde uitgangspunten. De reflectie moest de verkeerde keuze van de wethouder bekrachtigen maar heeft alleen maar het vertrouwen in een eerlijk democratisch proces verder doen dalen en de weerstand doen toenemen.

Het zal duidelijk zijn dat mijn motivatie voor deelname aan dit reflectieproces tot een nulpunt is gedaald. Het kan niet anders of jullie hebben deze 'mediation' opdracht zwaar onderschat.
Er is geen mediation nodig tussen de burgers van Amsterdam onderling. Er is alleen mediation nodig tussen de Amsterdamse burgers en de verantwoordelijke wethouder.

Ik daag PublicMediation uit om met een motivatie document te komen waarin alle bezwaren over het reflectie proces open worden besproken en weggenomen. De mislukking mag niet worden weggemoffeld achter mooie woorden.
Er moet een duidelijke doelstelling komen voor de vervolgsessies met een procesbeschrijving en tijdsschaal hoe dat doel te bereiken.
Als dat niet gebeurd betekent dit het einde van de reflectie.

Om af te sluiten toch nog een positieve noot. Nadat de Gemeente Ronde Veenen de windturbineplannen van tafel had geveegd kwam er bij de bewoners zoveel positieve energie vrij dat iedereen aan de slag ging met isoleren en zonnepanelen.
Hetzelfde zal gebeuren in Amsterdam als de wethouder tot inzicht komt en alle negatieve energie kan worden omgebogen naar een positieve inzet voor de energietransitie.
Dat dat moet gebeuren is geen onderwerp van discussie.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Amsterdam 14 januari 2022

Verslag bijeenkomst KBG Noord

Datum: 16.11.2021
Auteur: [redacted]
Aangepast verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 16 november jl. vond de eerste lokale klankbordgroep Noord van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam plaats onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De algehele planning van de RES wind Amsterdam en de rol en opzet van de klankbordgroepen in dit proces is toegelicht. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over de aankomende bijeenkomsten.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie met Amsterdam Noord, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens en in het participatieproces. Saskia Groenewoud van het dagelijks bestuur van stadsdeel Noord heette de deelnemers welkom.

Welkom

Vanuit stadsdeel Noord was bestuurslid Saskia Groenewoud aanwezig voor deze eerste bijeenkomst. Zij gaf aan het van belang te vinden dat alle vragen, aandachtspunten, zorgen en wensen van de leden van de klankbordgroep aan de orde kunnen komen in deze sessies en de reflectiefase als geheel. Daarnaast gaf ze aan het uiterst belangrijk te vinden dat de opbrengst van deze klankbordgroep wordt meegenomen in de verdere stappen in het proces van de RES Amsterdam. Zij wenste de deelnemers een mooie discussie toe.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Een locatie voor windmolens waar zo weinig mogelijk overlast is voor (woonboot)bewoners.
- De mogelijkheid voor direct omwonenden om mee te kunnen profiteren.
- Er zijn zeer sterke zorgen over geluidsoverlast van windturbines en gezondheidsproblemen die daardoor ontstaan, in relatie ook tot de afstand van de turbines tot de woningen en woonwijken. Deze zorgen worden gedeeld door vrijwel alle leden van de klankbordgroep.
- Meer en beter onderzoek naar de gezondheidseffecten door een onafhankelijke commissie met experts die ook een kritisch geluid vertegenwoordigen.
- Vele woonboten zijn gebouwd van hout. Woonbootbewoners zijn ongerust dat zij daardoor te maken gaan krijgen met overlast van laagfrequent geluid in hun woningen.
- Aandacht voor de waarde van natuur en biodiversiteit in de volkstuinen. Er is de zorg dat dit verloren gaat door plaatsing van windturbines in de volkstuinen in Amsterdam Noord.
- Bij het Cornelis Douwesterrein zijn panden ingericht voor zowel een werk- als woonfunctie. Ondernemers met nieuwbouw in het gebied houden er rekening mee dat zij daar straks ook mogen wonen vanaf 2027. Op dit moment laat de bestemming dat nog niet toe. Er bestaat de

zorg dat toekomstige bewoners geconfronteerd gaan worden met windturbines. Aandacht voor de gezondheid van mensen die werken in het gebied en de waarde van de (bedrijfs)panden.
- Behoud van het weidse gebied in Landelijk Noord en geen verstoring van de horizon.
- Aandacht voor het beschermen van het gebied Landelijk Noord, als bijzonder provinciaals landschap met een grote natuurkwaliteit.
- Aandacht voor het behoud van een gezonde woonomgeving. Bewoners geven aan nu al te maken met zaken als stank en fijnstof.
- Aandacht voor waar de opgewekte energie voor gebruikt gaat worden. Het zou merkwaardig gevonden worden als de energie gebruikt gaat worden voor (toekomstige) datacenters in de omgeving in verband met het hoge stroomverbruik van datacenters.
- Onderzoek naar rendabiliteit van windmolens in Amsterdam. Waarom wordt niet geïnvesteerd in windturbines op zee?

Belangrijk in het participatieproces

De leden van de klankbordgroep hebben ook toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van wat de deelnemers herin belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- De participatie tot nu toe is ervaren als een proces waarbij de gemeente als het ware enkel 'vinkjes zet' voor het onderdeel participatie. Leden ervaren dat vragen worden beantwoord, maar verder niet worden meegenomen. Het gevoel leeft dat de overheid daardoor kan aangeven dat er participatie is geweest en vervolgens doorgaat met haar plannen. Er wordt gehoopt dat input uit deze sessies wel wordt meegenomen en daarin verandering brengt. Het mag geen 'afvinkproces' zijn.
- Deelname van buurgemeenten. Aandacht van de gemeente Amsterdam voor de buurgemeenten, bijvoorbeeld plannen voor woningbouw. Buurgemeenten hebben zich genegeerd gevoeld het afgelopen jaar.
- In alle redelijkheid en rust met elkaar kunnen praten en dat de discussie gaat resulteren in goed onderbouwde inzichten om mee te nemen in de besluitvorming.
- Goede informatievoorziening voor alle bewoners en ondernemers in Noord, specifiek ook van het Cornelis Douwes terrein. Het voorbeeld werd genoemd van het versturen van een brief.
- Dat er ruimte is voor onderzoeken en dat ook zaken die al zijn besloten ter discussie gesteld kunnen worden. Er moet in de reflectiefase daadwerkelijk reflectie plaatsvinden op of er windturbines geplaatst moeten worden. Tijdens deze onderzoekende reflectiefase zou er o.a. gekeken moeten worden naar gezondheidsproblematiek door windturbines, de afstand tot woningen en wat de turbines op zouden leveren. Het proces wordt ervaren als een trein die doordendert. Er wordt verwacht dat de gemeente luistert, reflecteert en ook geen molens zal plaatsen als deze niet gewenst blijken.
- De plannen moeten niet al van tevoren vaststaan. De leden van de klankbordgroep moeten echt meekunnen praten en niet enkel over hoe ze mee kunnen profiteren.
- Transparantie over het proces is belangrijk.
- Luisteren naar elkaar en de verschillende perspectieven in deze klankbordgroep.
- Loslaten van de teleologische benadering (redeneren naar het doel toe) van de gemeente. Eerst kijken naar wat de mogelijkheden zijn en daarna pas bepalen hoeveel megawatt er opgewekt kan worden aan windenergie in Amsterdam.
- Omwonenden en andere belanghebbenden van de Noorder IJplas moeten gehoord worden in Amsterdam. Zij vinden het betreurenswaardig dat de Noorder IJplas niet in de reflectiefase is meegenomen.
- Aandacht in de reflectiefase van effecten op de gezondheid door aspecten als geluid en slagschaduw.

- Er is de wens om te participeren in het realiseren van opwekking van groene energie, maar niet in iets wat de omwonenden ziek gaat maken.
- Dat de stem van mensen die wonen, werken of recreëren in de zoekgebieden belangrijker is dan die van andere bewoners van de stad.
- Dat er concreet eisen gesteld worden aan het voordeel voor omwonenden en dat de opbrengsten niet gaan naar andere vermogende mensen.
- Aandacht voor gezondheid en natuur en de mogelijkheid om te onderzoeken wat wel en ook niet mogelijk is. Ruimte om dat te onderbouwen.
- Het afwegingskader moet ook gebruikt kunnen worden om aan te geven dat de turbines op een locatie niet rendabel zijn.

De klankbordgroepen

Doel

In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang in het gebied, een perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluidend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces. Ruimte voor dialoog om inzicht en begrip te krijgen in ieders perspectief.

Perspectieven

Tijdens de bijeenkomst werden enkele perspectieven aan tafel gemist:

- Initiatiefnemers en energiecoöperaties (specifiek ook voor de richtlijnen voor participatie)
- Jongeren
- Een goede afspiegeling van de bewoners van Noord werd gemist.

Bij de selectie van de leden van de klankbordgroepen is de NPBO afhankelijk geweest van welke personen zich hebben aangemeld. Public Mediation neemt contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst. Daarnaast werd door leden van de klankbordgroep opgemerkt dat ook bewoners aan de andere kant van het IJ meegenomen moeten worden in de informatievoorziening en de mogelijkheid om op andere manieren mee te praten. In verband met de maximale groepsgrootte voor een productief gesprek, is het niet mogelijk om iedereen een plek te geven in deze klankbordgroep.

Spelregels

Voor de klankbordgroep gelden een aantal spelregels:

- Veiligheid (Chatham House Rule): alles wat in de bijeenkomst gezegd wordt mag worden gebruikt, maar niet herleidbaar tot persoon.
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit je eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen persoonlijke titel
- Communicatie en verslaglegging wordt gedaan door Public Mediation. Het verslag is niet woordelijk. De MS Teams chat wordt geanonimiseerd opgenomen in de bijlage van het verslag.
- Aanwezigheid: leden nemen zoveel mogelijk zelf deel aan de bijeenkomsten. In het geval dat vervanging nodig is kan dit gecommuniceerd worden aan Public Mediation.

Tweede ring

Op verzoek is gesproken over het uitnodigen van een tweede ring mensen die als toehoorders deelnemen aan de bijeenkomst om mee te luisteren, op basis van uitnodiging door leden van de klankbordgroep. In principe hebben de leden van de klankbordgroep hier geen bezwaar tegen. Een belangrijke voorwaarde is dat de groep die deelneemt aan het gesprek niet te groot wordt. De bijeenkomst is niet publiek toegankelijk.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Het algehele besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam is kort toegelicht tijdens de bijeenkomst. Deze bestaat uit de reflectiefase en de planvoorbereiding fase.

Reflectiefase

Bij vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 heeft de gemeenteraad van Amsterdam een ambitie van 50 megawatt opwekking door windturbines vastgesteld. Na een levendige discussie en verhit debat met belanghebbenden in de stad is de gemeente gestart met een reflectiefase. De ambitie staat nog, maar in de reflectiefase wordt de tijd genomen extra te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden.

Om dit te doen vinden in de reflectiefase, die loopt tot april 2022, verschillende activiteiten plaats:

- Een online raadpleging (PWE)
- Onderzoek naar de leefomgeving in workshops
- Expertgroepen die advies geven over de onderwerpen gezondheid en natuur
- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en voor de expertgroepen gezondheid en natuur

Online raadpleging (PWE)

De leden van de klankbordgroep zijn zeer kritisch over de online raadpleging omdat het aantal megawatt dat als ambitie is vastgelegd door de gemeenteraad ingevuld moet worden. De vraagstelling wordt daardoor als sturend ervaren. Er zijn vele meldingen hierover gedaan. De klankbordgroep geeft aan het gevoel te hebben dat hier geen actie op ondernomen is omdat het onderzoek gewoon doorloopt. Er bestaat een zeer grote zorg over hoe de data geanalyseerd gaat worden en of er sprake zal zijn van manipulatieve resultaten. De ervaring met de raadpleging wordt vergeleken met die bij het eerder uitgevoerde onderzoek naar draagvlak. Er is afgesproken dat de klankbordgroep een reflectie mee kan sturen bij het rapport van Populytics als het naar de gemeenteraad gaat. Daarvoor zal Populytics tijdens een bijeenkomst het onderzoek en de analyse verder toe te lichten. Public Mediation deelt na deze bijeenkomst dit duidelijke kritische signaal van de klankbordgroep met Populytics.

Producten reflectiefase

De reflectiefase biedt daarmee ruimte voor het opstellen van extra beleid bovenop wat er nu al is. Zo ligt bijvoorbeeld de gezondheidseffect-analyse nog niet vast. Hoe deze analyse er uit moet zien en wat daarin meegenomen wordt zal bijvoorbeeld onderwerp van gesprek zijn in de expertgroep Gezondheid. De reflectiefase levert drie producten op: het afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance. Het afwegingskader en de richtlijnen voor participatie komen boven op het wettelijk kader.

Afwegingskader

Alle informatie uit de activiteiten en uit eerdere inspraakrondes wordt gebundeld in een afwegingskader dat in januari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit afwegingskader wordt de informatie gebundeld die bestuurders en de gemeenteraad nodig hebben om een goede afweging te kunnen maken over windturbines op een locatie. Dit afwegingskader is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is. Heel belangrijk is dat dit ook duidelijk gecommuniceerd wordt.

Handreiking participatie en sturing

Met de klankbordgroepen en expertgroepen wordt daarnaast gekeken wat belangrijk is als een initiatiefnemer zich meldt in de vervolgfase. Hoe kan de gemeente een proces inrichten waardoor belanghebbenden in de stad zich gevoeld worden? Waar moet de gemeente op toezien bij de participatie die plaats gaat vinden? Dit wordt gebundeld in een handreiking participatie en sturing.

Planvoorbereiding

Na reflectiefase begint de planvoorbereiding. Daarin benaderen initiatiefnemers de gemeente met het verzoek om windturbines te ontwikkelen. Het College maakt de afweging of de gemeente de intentie heeft om vergunningen daarvoor te verlenen. Daarna wordt een intentieovereenkomst gesloten. De initiatiefnemer moet een participatieplan opstellen. Dat moet goedgekeurd worden door het College en, indien goedgekeurd, conform uitgevoerd worden door de initiatiefnemer. Op het moment dat een proces aan de gang is, wordt gesproken met bewoners over de specifieke locatie en uit te voeren onderzoeken daar specifiek op onderwerpen als natuur en gezondheid. Hiervoor gelden dan de nog op te stellen richtlijnen voor participatie. De resultaten van deze onderzoeken worden gebundeld in de milieueffectenrapportage en voorgelegd aan de gemeenteraad voor de vergunningverlening.

Vragen klankbordgroep

- *Rol Noorder IJplas en Cornelis Douwesterrein in reflectiefase:* De Noorder IJplas en het Cornelis Douwesterrein maken geen onderdeel uit van de reflectiefase. Die processen bevinden zich al in een volgende fase. Het College heeft in de zomer van 2020 al een intentieovereenkomst hierover getekend en het participatieplan is in 2021 getekend. Vanuit de klankbordgroep is kritiek geuit op de windvisie [illegible]1, waarin het gebied van de Noorder IJplas aangeduid is als kansrijk voor de ontwikkeling van windturbines. In de structuurvisie [illegible]0 met daarin de hoofdgroenstructuur van Amsterdam, staat dat daar niet gebouwd mag worden.
- *Ruimtelijke ontwikkeling meenemen:* Als er gesproken gaat worden over specifieke locaties worden ruimtelijke ontwikkelingen op dat gebied meegenomen. Er wordt dan een afweging gemaakt tussen de turbine en andere ontwikkeling. Als specifieke locaties nog niet in beeld zijn is het lastig om hier al iets over te zeggen omdat er ook bijvoorbeeld gekeken kan worden naar fasering. Amsterdam heeft plannen opgevraagd bij buurgemeenten met betrekking tot ruimtelijke ontwikkeling zodat daar rekening mee gehouden kan worden.
- *Meeprofiteren bewoners:* Een lid van de klankbordgroep is benieuwd hoe bewoners mee kunnen profiteren van de windturbines. Er is voorgesteld dat de initiatiefnemers die lid zijn van de klankbordgroep hier een keer toelichting over geven. De gemeente Amsterdam streeft naar minstens 50% lokaal eigendom om bewoners en bedrijven mee te laten profiteren.
- *Burgerberaden:* Er is aangegeven dat er veel onbekend is over de burgerberaden in Amsterdam. Waarin ook juist gekeken wordt naar alternatieven.

Opmerkingen

- Een lid van de klankbordgroep gaf aan eerlijk per gebied te willen kijken hoeveel C02 gebruikt wordt, om vervolgens creatief te kijken hoe dit opgelost kan worden met bijvoorbeeld zonnepanelen en elektrisch rijden. In de overvolle stad is geen plek voor datacenters.
- Het wordt zeer belangrijk gevonden om extra met mensen te praten die in het gebied wonen.
- Tenslotte werd door een lid van de klankbordgroep het klemmende beroep gedaan, verwijzend naar de COP26 conferentie in Glasgow en de oproep van David Attenborough, op de solidariteit van de leden van de klankbordgroep om als Amsterdam (Noord) bij te dragen aan de reductie van CO2 uitstoot in Nederland en het tegengaan van globale klimaatverandering. De stad Amsterdam zou niet haar verantwoordelijkheid af moeten schuiven op andere gebieden in Nederland.

Planning en agenda volgende bijeenkomsten

Tenslotte zijn kort de onderwerpen waar de klankbordgroep het in ieder geval over wil hebben tijdens de komende bijeenkomsten. De inventarisatie van onderwerpen wordt de volgende bijeenkomst vervolgt. Genoemd zijn:

- Online raadpleging (PWE)
- Opzet afwegingskader
- Workshops onderzoek lokale leefomgeving
- Financiële participatie omwonenden

Planning komende bijeenkomsten

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Noord. De volgende bijeenkomsten staan gepland voor 25 november en 6 december a.s. De overige bijeenkomsten worden in de eerste maanden van 2022 gepland. *De leden van de klankbordgroep willen ruim voorafgaand aan de bijeenkomst de informatie over het onderwerp toegestuurd krijgen ter voorbereiding op de bijeenkomst. Voor de aankomende bijeenkomst heeft Public Mediation daarover contact met de klankbordgroep. Indien dit niet mogelijk is, wordt de bijeenkomst verplaatst. Inmiddels is er een nieuwe planning gemaakt.*

Afspraken

- De leden van de klankbordgroep ontvangen voorafgaand aan de bijeenkomsten informatie ter voorbereiding indien nodig.
- De MS Teams chats worden geanonimiseerd opgenomen in de bijlage van de verslagen.
- PM neemt contact op met KBG leden die ontbraken bij deze bijeenkomst.
- PM deelt het signaal van de klankbordgroep over de online raadpleging met Populytics.
- Leden van de klankbordgroep kunnen suggesties voor onderwerpen die zij tijdens de bijeenkomsten willen bespreken via de mail delen: [redacted]@public-mediation.nl

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Perspectieven

Bedrijven Oostzaan
Bewoner Landsmeer
Bewoners Buikslotermeerdijk
Bewoonster Zunderdorp
Buurtvereniging Zonneplein
Ondernemers Cornelis Douwesgebied
Sportpark Melkweg - Bestuur C.K.V. Vlug & Vaardig
Stichting Behoud landelijk noord (in oprichting)
Volkstuinpark Tuinwijk
Voor de Wind
Windalarm Noord

Saskia Groenewoud (Gemeente Amsterdam, stadsdeel Noord als toehoorder)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezigen

Bewonersgroep Amsterdam Noord
Bewonersvereniging NIJP
Buurtverenigingen: Nieuwendammerdijk/Twellegea/Scheepmakers en Noordrust
Energie coöperatie NIJP
NDSMenergie
Schoonschip
JongRES/Jongeren

Bijlage 2: MS Teams chat

De MS Teams chat van de bijeenkomst is geanonimiseerd.

[start chat]

[16/11/2021 16:56] wij horen u wel !
[16/11/2021 16:57] Misschien moet U ietas aanzetten?
[16/11/2021 16:59] wie is [MS Teams naam]? wat is uw naam?
[16/11/2021 16:59] [naam], bedrijven Oostzaan
[16/11/2021 17:32] Sorry hoor, maar ik woon er vlakbij!
[16/11/2021 17:41] Vormen van participatie lijkt mij ook een punt. Coopeartie? Gezamelnlijk eigendom? Verdeelsleutel opbrangsten?
[16/11/2021 17:42] Omdat Saskia Groenwoud er alleen vanavond is, misschien vandaag dit al bespreken?
[16/11/2021 17:43] Ik vraag me af, of [naam] en [naam] zich ook zouden willen/kunnen voorstellen?
[16/11/2021 17:46] Aan [naam], valt NIJP en CD nu wel of niet in de reflectiefase?
[16/11/2021 17:48] maar daar waren desttijds Oostzaan en Zaanstad niet ingekend
[16/11/2021 17:52] Ben het met [naam] eens dat dit een dubbel gevoel geeft
[16/11/2021 17:52] De klachten tav de enquete zoals nu ook verwoord door [naam] horen en zien wij veel om ons heen
[16/11/2021 17:53] Enquete loopt door tot 2 december, dus daarna kan de uitslag pas worden gedeeld
[16/11/2021 17:54] Uitstekend verwoord door [naam]; ben het er helemaal mee eens. en kan het niet beter uitdrukken Deze oline raadpleging is niet goed en als dit zo doorloopt, is de uitslag straks dan wel sturend, dan wel volkomen waardeloos.
[16/11/2021 17:55] Dus graag per direct stopzetten.
[16/11/2021 18:00] Als de NIJP-cooperatie bestaat uit miljardenbedrijven aan de Zuidas vindt [naam] het prima dat zij dus nog rijker worden ten koste van onze gezondheid?
[16/11/2021 18:04] [naam], 1000 euro investeren pp stel je voor. Maar mensen uit het Centrum of Zuid kunnen dat wel betalen, en ik geloof dat je je zelfs bij de A'damse cooperaties kunt inkopen als je niet eens in Amsterdam woont. Maar veel bewoners die de lasten van de turbines moeten dragen (bijv huurders in de Waterlandpleinbuurt en Buikslotermeer Noord) kunnen en willen zo'n bedrag niet betalen.
[16/11/2021 18:09] Dat vindt ik erg naief [naam]!
[16/11/2021 18:14] Ik ben het ook met [naam] is. Merk dat ik ook voel dat ik me afgescheept voel op dit punt m.b.t. het aankaarten dat die enquete niet klopt en als manipulatief wordt ervaren. Meerdere mensen uit deze klankbordgroep geven nu aan dat dit proces niet klopt, onderneem hier dan NU actie op in plaats van meer dan een week te wachten voordat iemand er iets over kan vertellen. Het gaat niet om het verhaal van diegene.
[16/11/2021 18:17] ook ik heb de online raadpleging als slecht ervaren.....hij is sturend.....ik heb ook al gehoord dat mensen de online-raadpleging om die reden NIET invullen.....om niet een verkeerd beeld van de uitkomst te geven.....
[16/11/2021 18:21] Wat een kul [naam]!
[16/11/2021 18:21] [naam] geeft geen antwoord op de vraag van [naam] en [naam]
[16/11/2021 18:22] [naam], die huurders willen dat aandeel misschien niet betalen, maar wat als de energiekosten 2x of 4x hoger worden? Dat gaat hen duizenden euro's per jaar kosten! Kunnen ze dat WEL betalen?
[16/11/2021 18:22] Gemeente Amsterdam is straks medeplichtig aan gezondheidsschade van onschuldige burgers; realiseer je je dat?
[16/11/2021 18:23] Grondwet scheding...
[16/11/2021 18:25] Geluid

[16/11/2021 18:26] Beste [naam], ik denk dat een paar tientjes korting op de maandelijkse energierekening niet gebruikt mag worden als lokkertje. Gezondheid en inleveren op je leefomgeving zijn niet te koop. En, laten we vooral eerst de alternatieven bekijken: meer zon op dak, en investeren als bewoners in wind op zee.
[16/11/2021 18:27] Gemeente Amsterdam is verantwoordelijk voor de enquete, niet de maker....
[16/11/2021 18:27] De enquete sluit op 1 december en de gemeente zal dan verkeerde informatie hebben.
[16/11/2021 18:28] [naam], dat is uitstel strategie. Elke windmolen telt, om onze energie betaalbaar te houden
[16/11/2021 18:30] Vinkjes zetten dus [naam]
[16/11/2021 18:31] Handen wassen deed Judas ook al zo'n 2000 jaar geleden. Nu Gemeentebestuur
[16/11/2021 18:32] [naam], de ene windmolen (die bij NIJP en Ring A10 bijv) is niet de andere. Bij NIJP-CD heb je 8000 potentieel gehinderden en bij Ring A10 meer dan 5000 is berekend door Antea Group in opdracht van de provincie. Andere plekken in NH kennen veel minder gehinderden, maar meer nog opteer ik voor meer windmolens op zee en op industrieterrein/havens. Eerst daar kijken, dan hier.
[16/11/2021 18:32] Beste [naam], wij hebben nu twee sessies participatie gehad en ondanks gestelde vragen krijgen we geen concrete antwoorden wat de geld vergoeding aan deelnemende burgers is. Dit doet vrezen dat het niet interessant is!
[16/11/2021 18:33] Het gaat erom, een landelijk draagvlak te vinden. Want hoe kun je nu van de mensen in Drenthe vragen om windmolens te accepteren, als wij ze niet in onze buurt willen? Er is een HEEL GROOT probleem, en iedereen moet zijn steentje bijdragen, ook WIJ.
[16/11/2021 18:33] binnen de gemeenteraad is de coalitie in de meerderheid, per definitie dus een feit dat er 17 windturbines komen.....
[16/11/2021 18:34] Maar [naam], ik betaal liever een hogere energierekening dan dat mijn gezondheid er aan gaat...
[16/11/2021 18:34] afweging op bais van goede onderzoeken ja! sturende onderzoeken NEEEEE [naam]!
[16/11/2021 18:36] Transparant gecommuniceerd?!.?! Lef heeft [naam] zeker
[16/11/2021 18:38] [naam], Amsterdam is straks met 40 turbines in het westelijk havengeied
[16/11/2021 18:39] de enige gemeente in NL met zoveel turbines.
[16/11/2021 18:39] [naam].....ik wil zoeken naar allerlei andere alternatieven.....maar een windturbine hier op 350 meter van mijn woonboot liggend in de slagschaduw en vol in het geluid.....en mijn gezondheid achteruit mag niet geaccepteerd worden.....!!!!!!!!!!!!!!
[16/11/2021 18:40] [naam], het is volgens mij niet per definitie dat mensen hier nee zeggen tegen windturbines. Noch ontkennen we een klimaatprobleem. We hebben alleen andere zorgen dan jij, waaronder over onze leefomgeving en onze gezondheid. Zou fijn zijn als we in rust deze dialoog kunnen voeren en daadwerkelijk luisteren naar wat er aangedragen wordt. In plaats van nu alleen bezig te zijn met het onderwerp participatie en hoe dat vormgegeven kan worden.
[16/11/2021 18:48] Op welke manier zijn dan de bewoners van Noord vertegenwoordigd? Want ik zie ze niet?
[16/11/2021 18:49] Ik woon ook in Noord: Tuindorp Oostzaan
[16/11/2021 18:49] Op de informatieavond Schellingwoude waren 4 deelnemers, 2 voorstanders, 1 tegen, 1 onthouding...
[16/11/2021 18:52]Geen bezwaar
[16/11/2021 18:52] Ik wil graag weten wat het doel is van het toevoegen van deze mensen, want we zijn al met vrij veel mensen.
[16/11/2021 18:53] Dus zo'n dorpenraad toevoegen, wat gaat dat opleveren?
[16/11/2021 18:57] Wat zijn de bewoersberaden?

[16/11/2021 18:58] En wanneer? en hoe?
[16/11/2021 18:58] dat is niet waar [naam], als je het hebt over NIJP en CD!
[16/11/2021 19:04] Eens met [naam]
[16/11/2021 19:05] eens
[16/11/2021 19:05] ook mee eens [naam]
[16/11/2021 19:05] mee eens [naam]
[16/11/2021 19:05] mee eens we moeten van te voren op de hoogte zijn om voor te bereiden.....
[16/11/2021 19:06] OK
[16/11/2021 19:06] Prima
[16/11/2021 19:06] Dank voor de kundige leiding!
[16/11/2021 19:07] Dank allemaal. Ik moet er tussenuit.

[einde chat]

public mediation

Overzicht Sessies KBG RES Amsterdam

Nieuw-West	
# 1	Woensdag 17 november, 17.00- 19.00u
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Gemeente	[redacted], [redacted] en [redacted]
Uitgenodigd extra	Ronald Jan Mauer (DB Stadsdeel Nieuw-West)

# 2	Donderdag 2 december, 17.00- 19.00u
Agenda	Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Gemeente	[redacted]
Uitgenodigd extra	[redacted] voor context mapping

# 3	Dinsdag 14 december, 17.00- 19.00u
Agenda	Afwegingskader
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Gemeente	[redacted]
Uitgenodigd extra	[redacted] voor afwegingskader (nog bevestigen)

# 4	?? Nieuw-West: woensdag 19 januari, 17.00u
Agenda	Afwegingskader
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Gemeente	[redacted]
Uitgenodigd extra	[redacted] voor afwegingskader (nog bevestigen)

Noord	
# 1	Dinsdag 16 november, 17.00- 19.00u
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Gemeente	[redacted]
Uitgenodigd extra	Saskia Groenwoud (DB Stadsdeel Noord)

# 2	Maandag 29 november, 19.00- 21.00u
Agenda	Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Gemeente	[redacted] en [redacted]
Uitgenodigd extra	[redacted] voor context mapping

# 3	Maandag 13 december, 19.00- 21.00u
Agenda	Afwegingskader
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Gemeente	[redacted]
Uitgenodigd extra	[redacted] voor afwegingskader (nog bevestigen)

Zuidoost	
# 1	Maandag 22 november, 17.00- 19.00u
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
PM Intern	[redacted] (verslag)
Gemeente	[redacted]
Uitgenodigd extra	Dirk de Jager (DB Stadsdeel Zuidoost) en Matthijs Sikkes (wethouder Diemen)

# 2	Woensdag 1 december, 19.00- 21.00u
Agenda	Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)
PM Intern	[redacted] (verslag)
Gemeente	[redacted]
Uitgenodigd extra	Hinde voor context mapping

# 3	Donderdag 16 december, 19.00- 21.00u
Agenda	Afwegingskader
PM Intern	[redacted] (verslag)
Gemeente	[redacted]
Uitgenodigd extra	[redacted] voor afwegingskader (nog bevestigen)

Stedelijk	
# 1	Donderdag 18 november, 17.00- 19.00u
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
PM Intern	[redacted]
Gemeente	[redacted] en [redacted]
Uitgenodigd extra	-

# 2	Dinsdag 30 november, 19.00- 21.00u
Agenda	Toelichting afwegingskader en online raadpleging (PWE)
PM Intern	[redacted] (verslag)
Gemeente	[redacted]
Uitgenodigd extra	[redacted] (afwegingskader) en [redacted] (Populytics)

# 3	Dinsdag 7 december, 19.00- 21.00u
Agenda	Online raadpleging (PWE) + zoekgebieden
PM Intern	[redacted] (verslag)
Gemeente	[redacted]
Uitgenodigd extra	[redacted] (Populytics)

# 4	Dinsdag 14 december, 19.00- 21.00u (alleen reservering PM intern nog!) > of wordt dit januari
Agenda	
PM Intern	[redacted] (verslag)
Gemeente	[redacted] ?
Uitgenodigd extra	

Gezondheid	
# 1	Dinsdag 23 november, 17.00- 19.00u
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
PM Intern	[redacted] [redacted] (extern – verslag)
Gemeente	[redacted]?
Uitgenodigd extra	Secretaris ([redacted])

# 2	Donderdag 2 december, 17.00- 19.00u
Agenda	Afwegingskader + ?
PM Intern	[redacted] [redacted] (communicatie – geen verslag!) [redacted] (extern – verslag)
Gemeente	[redacted]?
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted]) Secretaris ([redacted]) [redacted] voor afwegingskader – bevestigd (tot 18.00u!)

# 3	In de week van 20 december?, 17.00- 19.00u
Agenda	?
PM Intern	[redacted] [redacted] (communicatie – geen verslag!) [redacted] (extern – verslag)
Gemeente	[redacted]?
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted]) Secretaris ([redacted])

Natuur	
# 1	Woensdag 24 november, 17.00- 19.00u
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Gemeente	[redacted]
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted])

# 2	Maandag 6 december, 19.00 – 21.00u
Agenda	Afwegingskader + ?
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted]) Secretaris ([redacted]) [redacted] voor afwegingskader – bevestigd (tot 20.00!)

# 3	Woensdag 15 december?, 19.00- 21.00u (alleen reservering intern PM nog!)
Agenda	?
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag)
Gemeente	[redacted]
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted]) Secretaris ([redacted])

Verslag bijeenkomst KBG Nieuw-West

Datum: 17.11.2021
Auteur: [redacted]
Concept verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 17 november jl. vond de eerste lokale klankbordgroep Nieuw-West van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam plaats onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De opzet van het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam en de rol en opzet van de klankbordgroepen in dit proces is toegelicht. Daarnaast is de agenda voor de aankomende bijeenkomsten besproken.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie met Amsterdam Nieuw-West, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens en in het participatieproces. Ronald Jan Mauer van het dagelijks bestuur van stadsdeel Nieuw-West heette de deelnemers welkom.

Welkom

Vanuit stadsdeel Nieuw-West was bestuurslid Ronald Jan Mauer aanwezig voor deze eerste bijeenkomst. Hij heette iedereen welkom en nodigde hen uit om mee te reflecteren op de komst van windmolens in de stad. Op dit moment liggen er grote opgaven op het gebied van onder andere gezondheid, wonen en klimaat. Dit vraagt om alle zeilen bij te zetten en te kijken naar de mogelijkheden voor groene energiebronnen in de stad. In deze fase wordt gekeken op wat voor wijze windmolens geplaatst kunnen worden en wat bewoners en ondernemers daarbij belangrijk vinden. Deze klankbordgroep, bestaande uit mensen die in Nieuw-West wonen en werken, weet precies wat er lokaal speelt en welke zorgen en wensen er leven. Om te onderzoeken waar windmolens kunnen komen, is het belangrijkste te weten wat er speelt in een gebied.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Nieuw-West). Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Voor ondernemers is voornamelijk het ruimtevraagstuk van belang. Hoe wordt de schaarse ruimte verdeeld onder allerlei functies? Het gaat hierbij om ruimtegebrek op een grotere schaal in het gebied, omdat bedrijven mogelijk door ontwikkelingen als Havenstad ook op zoek moeten naar andere locaties. Daarbij hoort aandacht voor alternatieven voor duurzame energie. Terwijl er volop gesproken wordt in de stad over deze grote generieke maatregelen, worden er ondertussen al meer kleinschalige oplossingen ontwikkeld. Die komen nu onvoldoende aan bod.
- Bewoners van buurgemeente Zwanenburg-Halfweg willen ervoor waken dat de windmolens te dichtbij hun woningen geplaatst worden. Zij hebben te maken met effecten van ontwikkelingen rondom het spoor, Schiphol en de haven. Zij geven aan er niet nog een milieueffect bij te willen. Daarnaast maken zij zich zorgen over horizonvervuiling door windmolens.

- De leden van de klankbordgroep zijn bezorgd over effecten van windmolens op gezondheid van omwonenden. Zij hebben meegekregen dat er nog veel onbekend is over (dit soort grotere) windmolens. Zij vragen zich ook af hoe inwoners van de stad hierover geïnformeerd gaan worden.
- Een van de leden van de klankbordgroep gaf aan in de omgeving van het zoekgebied Geuzenbos al te wonen in een geluidsbelast gebied. De bewoners maken zich zorgen dat daar nog meer geluid bij zal komen door de komst van windmolens. Er zit volgens hen ook een spanning tussen aan de ene kant uitbreiding van Schiphol en aan de andere kant inzet op meer duurzame energie voor het klimaat.
- Een ander lid gaf aan dat bewoners in de Houthavens graag nauw betrokken worden bij de plannen, omdat zij al te maken hebben met vervuiling en geluid vanuit het havengebied. In het gebied is tegelijkertijd aandacht voor initiatieven voor duurzame energie.
- In de klankbordgroep zitten ook mensen die in het verleden vlak naast windmolens gewoond hebben in de stad. Zij gaven aan daar enorm veel last van te hebben gehad, maar zijn zich er ook van bewust dat duurzame energie belangrijk is voor de toekomst. De plaatsing van extra windmolens in de stad moet op een goede manier uitgevoerd worden.

Belangrijk in het participatieproces

De leden van de klankbordgroep hebben ook toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van wat de deelnemers hierin belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Leden van de klankbordgroep worden graag actief betrokken bij de plannen voor windenergie die de gemeente maakt, in verband met o.a. zorgen over overlast en gezondheidseffecten. Ook denken zij graag mee.
- Niet alle leden hebben op voorhand het vertrouwen dat zij gehoord worden door de gemeente.
- Informatievoorziening voor bewoners en andere belanghebbenden wordt zeer belangrijk gevonden door de klankbordgroep. Hier wordt momenteel in tekort geschoten (in Nieuw-West).
- Ook voor buurgemeenten is het belangrijk om gehoord te worden in het proces en deel te kunnen nemen aan de gesprekken.
- Voor het gebied Nieuw-West is het specifiek belangrijk om ondernemers uit het havengebied te betrekken bij het gesprek.
- Een lid van de klankbordgroep merkte tevens op de extra aandacht voor participatie van bewoners in het proces te waarderen.

De klankbordgroep

Doel

In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij zij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang in het gebied, een perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluidend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces. Ruimte voor dialoog om inzicht en begrip te krijgen in ieders perspectief. De ambitie van de gemeente Amsterdam staat centraal, maar dat betekent niet dat de leden van de klankbordgroep het daar mee eens hoeven te zijn.

Perspectieven

Er is benadrukt dat het belangrijk is om ondernemers goed mee te nemen in de participatie over dit vraagstuk in Nieuw-West. Public Mediation neemt contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst.

Spelregels

Voor de klankbordgroep gelden een aantal spelregels:

- Veiligheid (Chatham House Rule): alles wat in de bijeenkomst gezegd wordt mag worden gebruikt, maar niet herleidbaar tot persoon.
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit je eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen persoonlijke titel
- Communicatie en verslaglegging wordt gedaan door Public Mediation. Het verslag is niet woordelijk.
- Aanwezigheid: leden nemen zoveel mogelijk zelf deel aan de bijeenkomsten. In het geval dat vervanging nodig is, kan dit gecommuniceerd worden aan Public Mediation.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Het algehele besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam is kort toegelicht tijdens de bijeenkomst. Deze bestaat uit de reflectiefase en de planvoorbereiding fase.

Reflectiefase

Bij vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 heeft de gemeenteraad van Amsterdam een ambitie van 50 megawatt(MW) opwekking door windturbines vastgesteld, wat uitkomt op ongeveer 17 windmolens van 150 meter hoog. Daarnaast zijn zoekgebieden aangewezen waar mogelijkheden worden gezien om windmolens te realiseren. De vaststelling riep een levendige discussie op, waarna de gemeente een reflectiefase heeft ingesteld. De ambitie staat nog, maar in de reflectiefase wordt de tijd genomen extra te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Waar moet rekening mee gehouden worden bij beslissingen over de plaatsing van windmolens in Amsterdam?

Hiervoor vinden verschillende activiteiten plaats gedurende de reflectiefase, die loopt tot april 2022:

- Een online raadpleging (PWE): Wat vinden bewoners en andere belanghebbenden belangrijk met betrekking tot de plaatsing van windmolens?
- Onderzoek naar de leefomgeving in workshops: hoe waarderen de bewoners en gebruikers de gebieden?
- Expertgroepen die advies geven over de thema's gezondheid en natuur
- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en voor de thema's gezondheid en natuur
- Evaluatie van de participatiestappen tot nu toe

Opmerking klankbordgroep

Door de klankbordgroep werd opgemerkt dat informatievoorziening over deze activiteiten onvoldoende is. Als men wil dat belanghebbenden meedoen aan deze activiteiten, bijvoorbeeld de twee onderzoeken, moet er een goede beschrijving zijn en inzichtelijk worden gemaakt wat het precies oplevert.

Online raadpleging (Participatieve Waarde Evaluatie, PWE)

In de online raadpleging worden deelnemers betrokken bij een keuzevraagstuk. Door keuzes te maken, als het ware op de stoel van de bestuurder, kunnen ze voorkeuren aangeven, deze toelichten en eigen ideeën aandragen. De toelichting van deelnemers bij hun keuzes is hierbij voornamelijk waardevol. Dit geeft inzicht in welke waarden zij belangrijk vinden.

Onderzoek naar de leefomgeving

In workshops hebben bewoners en andere gebruikers van gebieden aan kun geven wat voor hen belangrijke kenmerken zijn voor hun buurt en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in die

omgeving. Op verschillende manieren is hierover gecommuniceerd: door te flyeren in de directe omgeving (om groepen te bereiken die eerder onvoldoende waren gehoord), via social media en de netwerken van de stadsdelen. Op zaterdag 27 november vinden drie extra inloopworkshops plaats op drie locaties van de Openbare Bibliotheek in de stad.

Producten reflectiefase

De reflectiefase levert drie producten op: het afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance. Het afwegingskader en de richtlijnen voor participatie komen bovenop het wettelijk kader.

Afwegingskader

Alle informatie uit de activiteiten en uit eerdere inspraakrondes wordt gebundeld in een afwegingskader dat in januari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit afwegingskader wordt de informatie gebundeld die bestuurders en de gemeenteraad nodig hebben om een goede afweging te kunnen maken over windturbines op een locatie. Dit afwegingskader is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is.

Handreiking participatie en sturing

Met de klankbordgroepen wordt daarnaast gekeken naar wat belangrijk is als een initiatiefnemer zich meldt in de vervolgfase. Dit heeft betrekking op hoe belanghebbenden worden betrokken in het vervolg (waar kan de gemeente op toezien bij de participatie, zodat bewoners zich gehoord voelen en niet het gevoel krijgen dat zij er alleen voor staan en dat de gemeente zich terugtrekt?) de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden en initiatiefnemers, en samenwerking tussen RES partners en mede-overheden. Deze richtlijnen voor participatie en governance worden gebundeld in een handreiking participatie en sturing.

Planvoorbereiding

Na de reflectiefase begint de planvoorbereiding. De Noorder IJplas en het Cornelis Douwesterrein bevinden zich bijvoorbeeld al in die fase. Daarin benaderen initiatiefnemers de gemeente met het verzoek om windturbines te ontwikkelen. Na het tekenen van een intentieovereenkomst moet de initiatiefnemer in die fase een participatieplan opstellen. Dat moet door het College van B&W goedgekeurd worden en vervolgens conform uitgevoerd worden door de initiatiefnemer. Zij moeten daar verantwoording over afleggen. In deze fase worden in opdracht van de initiatiefnemer, na vaststelling van de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), onderzoeken naar de effecten op o.a. natuur en gezondheid uitgevoerd op die specifieke locatie. De initiatiefnemer gaat met belanghebbenden in gesprek.

Vragen

De leden van de klankbordgroep hebben in de bijeenkomst verschillende vragen gesteld:

- *Windturbines op zee:* Eerst is gevraagd waarom Amsterdam niet kijkt naar de plaatsing van windmolens op zee. In reactie daarop werd door de gemeente aangegeven dat Nederland zich heeft gecommitteerd aan de klimaatafspraken van Parijs. In Nederland is dat vertaald in een klimaatwet. Nederland wil in 2030 49 terawatt uur (TWh) windenergie op zee opwekken en 35 TWh op land (gecombineerd wind en zon). Ook op zee moet een afweging gemaakt worden tussen de belangen van onder andere de scheepvaart, natuur, visserij, defensie(gebieden), recreatie en opwekking van windenergie. Daarnaast kunnen molens niet overal geplaatst worden in verband met bijvoorbeeld de afstand tot de zeebodem.

- *Aantal windmolens en de grootte:* Daarbij is gevraagd waarom er over 17 windmolens gesproken wordt en welk type windmolens dit betreft. Het betreft molens van 150 meter tiphoogte, in verband met hoogtebeperkingen in de omgeving van Schiphol, die ieder 3MW kunnen opwekken. Daaruit volgt dat er 17 windmolens nodig zijn om de vastgestelde ambitie van 50MW op te kunnen wekken. Verschillende leden van de klankbordgroep uitten hun zorgen

over het type windmolen: is er voldoende ervaring met windmolens van deze grootte in een stedelijke omgeving?

- *Ambitie 50 megawatt opwekken met windenergie*: Leden van de klankbordgroep vroegen zich af waar de ambitie van 50MW vandaan komt. Dit is uiteindelijk een politieke keuze geweest. De gemeenteraad vindt dat Amsterdam ook zelf haar verantwoordelijkheid moet nemen als stad en de opgave niet elders in de regio moet neerleggen. Dit wordt beschreven in de Route Amsterdam Klimaatneutraal 2050.[1] Daarbij wordt gekeken naar hernieuwbare energie opwekken en energiebesparing. Uit eerste haalbaarheidsonderzoeken is een inschatting gemaakt dat er 100MW opgewekt zou kunnen worden in de stad. Om ruimte over te houden om goede locaties aan te wijzen is gekozen voor een ambitie van de helft, namelijk 50MW.

- *Zonne-energie in Amsterdam*: Daarbij is gevraagd waarom er niet is gekozen voor (meer) zonnepanelen in de stad. Toegelicht is dat Amsterdam heeft gekozen voor zowel zon als wind: 400 MW opwekking door zonnepanelen en nog 50 MW door windmolens. Voor zon loopt ook een uitgebreid programma om panelen op geschikte daken in Amsterdam te plaatsen.

- *Afstand tot woningen:* Tenslotte is gevraagd op welke afstand windmolens geplaatst mogen worden van woningen. In Nederland bestaat hier geen afstandsnorm voor. Er is een norm voor geluid. Een windmolen mag maximaal 47 dB geluid produceren bij een geluidsgevoelige bestemming als een woning.[2] Onderzoek van bureaus toonde dat, rekening houdende met de geluidsnorm, een afstand van minimaal 350 meter tot dergelijke geluidsgevoelige bestemmingen gehanteerd moet worden. In de vervolgfase moeten door de initiatiefnemer onderzoeken naar geluid uitgevoerd laten worden, om te bepalen of er aan de geluidsnorm voldaan wordt op die specifieke locatie.

Opmerkingen

Daarbij hebben de leden van de klankbordgroep in het gesprek nog enkele andere punten naar voren gebracht:

- Geluid moet cumulatief bekeken worden. Omwonenden beargumenteren al tijden dat er gekeken moet worden naar de optelsom van geluid, bijvoorbeeld van festivals, snelwegen, het spoor, de haven en Schiphol. In de nieuwe omgevingswet lijkt dit nu vastgelegd te worden. Daarbij moet er aandacht zijn voor de pieken in het geluid en niet voor het gemiddelde.
- Ook is bijna nooit sprake van een enkele windmolen, maar gaat het om de plaatsing van meerdere tegelijk op een locatie. Deze windmolens bewegen niet altijd in hetzelfde ritme. Het voorbeeld werd genoemd van drie ventilatoren op een rij. Hierdoor ontstaat extra overlast (bijvoorbeeld door geluid of slagschaduw).
- De ervaringsdeskundigen in de klankbordgroep gaven aan dat er ook gecommuniceerd moet worden over aspecten als onderhoud bij windmolens. Dit maakt ook onderdeel van het verhaal over windmolens.
- In het verleden is meegemaakt dat windmolens stilgezet werden om andere belangen te dienen (bijv. bij festivals). Als windmolens dermate belangrijk zijn voor de toekomst, zijn de leden van de klankbordgroep van mening dat deze niet zomaar voor een ander belang stilgezet moeten kunnen worden. Dat is voor omwonenden die overlast ervaren niet te begrijpen.

[1] Routekaart Amsterdam Klimaat Neutraal 2050. https://www.amsterdam.nl/bestuur-en-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/gezonde-duurzame-stad/klimaatneutraal/
2 Nadere informatie: RES 1.0, pagina 107- 108. https://energieregionhz.nl/res-downloaden

Planning en agenda volgende bijeenkomsten

Tenslotte zijn kort de onderwerpen besproken waar de klankbordgroep Nieuw-West het over wil hebben tijdens de aankomende bijeenkomsten. In totaal vinden er ca. zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep. Genoemd zijn:

- Onderzoek naar de lokale leefomgeving
- Ervaring van leden van de klankbordgroep die eerder windmolens vlakbij hun woning hebben gehad
- Informatie over het type windmolen (grootte)
- Participatie omwonenden in de vervolgfase
- Samenwerken met buurgemeenten in vervolgfase

Aankomende bijeenkomst

De volgende bijeenkomst staat gepland voor 2 december a.s. van 17.00 tot 19.00u. Het onderzoek naar de leefomgeving zal die bijeenkomst centraal staan.

Afspraken

- Het tijdstip van de bijeenkomsten blijft 17.00 tot 19.00u
- De presentatie van de bijeenkomst wordt gedeeld met de KBG leden.
- PM neemt contact op met KBG leden die ontbraken bij deze bijeenkomst.
- Met de KBG wordt gedeeld: de link van de online raadpleging (PWE), informatie over de aanvullende workshops voor het onderzoek naar de leefomgeving, de RES 1.0 en de Routekaart Amsterdam Klimaat Neutraal 2050.
- Leden van de klankbordgroep kunnen suggesties voor onderwerpen die zij tijdens de bijeenkomsten willen bespreken via de mail delen: [redacted]@public-mediation.nl

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Perspectieven

Belangenvereniging Huurders Woonwagen-Locatie Wethouder van Essenweg
Bewoner stadsdeel Nieuw West (Brettenzone)
Bewonersvereniging Zijkanaal F Halfweg
VvE De Silodam
Westpoort Ondernemersvereniging
Perspectief Jongeren
Dorpsraad Zwanenburg-Halfweg

Ronald Jan Mauer (Gemeente Amsterdam, DB stadsdeel Nieuw-West)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezigen

Bewoner Amsterdam West
Bewoner Sloterdijk
Volkstuintjes Groote Braak
VvE in gebied Westpoort

public mediation

Overzicht Sessies KBG RES Amsterdam

Nieuw-West		
# 1	Woensdag 17 november, 17.00- 19.00u	
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) DEF
Gemeente	[redacted], [redacted] en [redacted]	
Uitgenodigd extra	Ronald Jan Mauer (DB Stadsdeel Nieuw-West)	

# 2	Donderdag 2 december, 17.00- 19.00u	
Agenda	Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	[redacted]	
Uitgenodigd extra	[redacted] voor context mapping	

# 3	Dinsdag 14 december, 17.00- 19.00u	
Agenda	Afwegingskader	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	[redacted]	
Uitgenodigd extra	[redacted] voor afwegingskader (nog bevestigen)	

Noord		
# 1	Dinsdag 16 november, 17.00- 19.00u	
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	[redacted]	
Uitgenodigd extra	Saskia Groenwoud (DB Stadsdeel Noord)	

# 2	Maandag 29 november, 19.00- 21.00u	
Agenda	Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) **KOMT**
Gemeente	??	
Uitgenodigd extra	[redacted] voor context mapping	

# 3	Maandag 13 december, 19.00- 21.00u	
Agenda	Afwegingskader	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) **KOMT**
Gemeente	??	
Uitgenodigd extra	[redacted] voor afwegingskader (nog bevestigen)	

Zuidoost	
# 1	Maandag 22 november, 17.00- 19.00u
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	[redacted], [redacted]
Uitgenodigd extra	Dirk de Jager (DB Stadsdeel Zuidoost) en Matthijs Sikkes (wethouder Diemen)

# 2	Woensdag 1 december, 19.00- 21.00u	
Agenda	Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	[redacted], [redacted]	
Uitgenodigd extra	[redacted] voor context mapping	

# 3	Donderdag 16 december, 19.00- 21.00u	
Agenda	Afwegingskader	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	[redacted]	
Uitgenodigd extra	[redacted] voor afwegingskader (nog bevestigen)	

Stedelijk		
# 1	Donderdag 18 november, 17.00- 19.00u	
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	[redacted] en [redacted] en [redacted]	
Uitgenodigd extra	-	

# 2	Dinsdag 30 november, 19.00- 21.00u	
Agenda	Toelichting afwegingskader en online raadpleging (PWE)	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) **KOMT**
Gemeente	??	
Uitgenodigd extra	[redacted] (afwegingskader) en [redacted] [redacted] (Populytics)	

# 3	Dinsdag 7 december, 19.00- 21.00u	
Agenda	Online raadpleging (PWE) + zoekgebieden	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) **KOMT**
Gemeente	??	
Uitgenodigd extra	[redacted] [redacted] (Populytics)	

Gezondheid		
# 1	Dinsdag 23 november, 17.00- 19.00u	
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (extern – verslag) DEF
Gemeente	[redacted]	
Uitgenodigd extra	Secretaris ([redacted])	

# 2	Donderdag 2 december, 17.00- 19.00u

Agenda	Afwegingskader + ?	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (communicatie – geen verslag!) [redacted] (extern – verslag) CONCEPT
Gemeente	??	
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted]) Secretaris ([redacted]) [redacted] voor afwegingskader – bevestigd (tot 18.00u!)	

# 3	13 december, 17.00- 19.00u	
Agenda	?	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (communicatie – geen verslag!) [redacted] (extern – verslag) CONCEPT
Gemeente	??	
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted]) Secretaris ([redacted])	

Natuur		
# 1	Woensdag 24 november, 17.00- 19.00u	
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	??	
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted])	

# 2	Maandag 6 december, 19.00 - 21.00u	
Agenda	Afwegingskader + ?	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	[redacted], [redacted]	
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted]) Secretaris [redacted]) [redacted] voor afwegingskader – bevestigd (tot 20.00!)	

# 3	Woensdag 15 december??, 19.00- 21.00u??	
Agenda	?	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) ??
Gemeente	??	
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted]) Secretaris [redacted])	

Verslag bijeenkomst KBG Zuidoost

Datum bijeenkomst: 16.12.2021
Auteur: [redacted]
Concept verslag

public mediation

Op 16 december jl. vond de derde bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Zuidoost van de Regionale Energiestrategie (RES) Wind Amsterdam.

Een substantieel deel van de klankbordgroep heeft voorafgaande aan de bijeenkomst verzocht of zij zelf een voorzitter mochten aanwijzen en de agenda konden samenstellen. Daar werd mee ingestemd door de gehele klankbordgroep. Hiermee werd een van de klankbordgroepleden de voorzitter van de avond. Dit vond de klankbordgroep nodig omdat zij het idee hadden dat de gemeente via de onafhankelijke voorzitter te veel informatie naar de groep wilde zenden en te weinig het inhoudelijke gesprek aanging.

Momenteel geven de klankbordgroepen in de Reflectiefase RES Wind feedback op het Afwegingskader. In de bijenkomst is besloten dat deze klankbordgroep het lokale deel van het Afwegingskader (over de zoekgebieden rondom stadsdeel Zuidoost) als groep herschrijft, om op die manier de aanpassingen door te geven die zij nodig vinden. Het is voor hen belangrijk dat het lokale deel hun zorgen goed verwoordt. Dit tekstvoorstel is bijgevoegd als bijlage aan het eind van dit document.

Inhoudsopgave:

- Inhoudelijke zorgen van de klankbordgroep
- Zorgen over het proces
- Onafhankelijk onderzoek
    - De klankbordgroep wil graag meer onafhankelijk onderzoek.
- Expertgroepen gezondheid en natuur
- Etnische groepen betrekken bij RES Wind
- Overige vragen en afspraken
- Wat is het Afwegingskader?
    - Op verschillende momenten tijdens de bijeenkomst heeft de gemeente uitleg gegeven over het Afwegingskader. Deze informatie is hier terug te vinden.
- Volgende bijeenkomst en openstaande vragen
- Bijlage 1: Lijst met aanwezigen
- Bijlage 2: MS Teams chat (geanonimiseerd)
- Bijlage 3: Tekstvoorstel Afwegingskader van de klankbordgroep

Inhoudelijke zorgen van de klankbordgroep

Dit zijn meest-besproken zorgen van de klankbordgroep tijdens deze bijeenkomst:

- De zoekgebieden voor windturbines bevinden zich rondom Zuidoost allemaal bij belangrijke recreatiegebieden. Klankbordgroepleden maken zich zorgen dat omwonenden niet meer tot rust kunnen komen. Bijvoorbeeld zal de recreatiewaarde van de Gaasperplas enorm dalen. Dit is een belangrijk recreatiegebied om in de zomer vakantie te vieren voor gezinnen uit de buurt die rondkomen van een uitkering.
- Het landschap is enorm veel waard. Daar is veel in geïnvesteerd de afgelopen decennia. "*Dat wordt allemaal te niet gedaan als hier windmolens komen*". Zo is een tunnel

aangelegd voor de trein bij Abcoude om de rivier de Gein niet te onderbreken. De A9 is ondergronds aangelegd in Amsterdam-Zuidoost. Ook is de verbinding tussen de A6 en A9 niet doorgegaan om dit gebied te behouden. Gemeente de Ronde Venen heeft ervan afgezien hier windturbines te plaatsen om het cultuurlandschap te behouden. De windturbines mogen hier niet komen, vindt de klankbordgroep.

- De zoekgebieden staan erg dicht op de woonwijken van Zuidoost. Bewoners maken zich grote zorgen over onbekende gezondheidseffecten voor omwonenden.
- Er is volgens de klankbordgroep onvoldoende onafhankelijk onderzoek gedaan naar de gezondheidsrisico's en schade aan de natuur. Hierover later in dit verslag meer.
- Een aantal van de zoekgebieden liggen op belangrijke trekvogelroutes. Het beroemde Trekvogelpad voor wandelaars loopt bijvoorbeeld langs Amsterdam-Zuidoost.
- Deelnemers maken zich zorgen over het Diemerbos. Dit is een belangrijk stuk oerbos waar veel bedreigde diersoorten leven zoals de ringslang en meer dan dertig bedreigde vogelsoorten.

Zorgen over het proces

De klankbordgroep is ontevreden over het proces zoals de gemeente deze heeft ingericht. Hieronder een aantal punten die hierover tijdens de bijeenkomst werden besproken:

- Klankbordgroepleden zijn niet te spreken over dat zij zeer laat zijn betrokken bij de inspraak. Ze hebben het gevoel dat al vaststaat dat er windturbines komen in de zoekgebieden.
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: De gemeente erkend dat dit zo is, maar geeft aan dat er nog veel mogelijkheden zijn de komende maande en jaren om mee te praten. Het proces bevindt zich momenteel in de reflectiefase. In deze fase worden geen besluiten genomen. De signalen gaan naar de Gemeenteraad en het College van B&W. Momenteel is voor de Notitie Rijkwijde Detailniveau (NRD) een participatie traject gaande. Deze notitie vormt de basis voor de MER en de Gezondheidseffect analyse - die beiden zeer belangrijk zijn voor het RES Wind-traject.
- Deelnemers ergeren zich aan de haast die de gemeente heeft om de reflectiefase af te ronden. "*Er is niet genoeg tijd om te reflecteren*". "*Waarom moet dit per se voor de gemeenteraadsverkiezingen door de raad heen gejaagd worden?*"
    - Antwoord van de gemeente: De gemeente geeft aan dat zij als ambtenaren geen haast hebben. Heeft de politiek wellicht haast? De gemeenteraad heeft besloten de reflectiefase binnen een bepaald tijdsbestek te willen voltooien. De gemeenteambtenaren hebben zich hieraan te houden.
- De klankbordgroep heeft al vaker aangegeven dat de kaarten van de zoekgebieden niet kloppen, zo mist bijvoorbeeld de nieuwe woonwijk Weespersluis. Ze maken zich zorgen dat de gemeente geen rekening houdt met de (toekomstige) ontwikkeling van de omgeving.
- Deelnemers maken zich zorgen dat de gemeente niets doet met het Afwegingskader.
    - Later in dit verslag wordt uitgelegd wat het Afwegingskader is en hoe dit een basis vormt voor de rest van het proces RES Wind.
- Klankbordgroepleden vinden het vervelend dat er zo weinig etnische groepen bereikt zijn voor de inspraak voor RES Wind tot nu toe. Hierover is later in dit verslag meer.

Onafhankelijk onderzoek

Klankbordgroepleden vinden dat de zoekgebieden zijn vastgesteld op basis van onvoldoende onafhankelijke informatie. Het onderzoek dat in latere stadia van het traject plaatsvindt wort uitgevoerd door initiatiefnemers die windturbines willen exploiteren. De groep vind dat een façade, omdat dit onderzoek betaald wordt door de markt en daarom "*weten we al wat de uitkomst zal zijn*".

Initiatiefnemers moeten in de vergunningaanvraag een aantal stappen doorlopen. Daarin

moet ook een Gezondheidseffect analyse en een Milieu Effecten Rapportage (MER) uitgevoerd worden. Zij zijn daarmee verplicht om grondig uit te zoeken wat de mogelijke gezondheidseffecten zijn voor omwonenden en de effecten op de omliggende natuur.

Een klankbordgroep lid heeft voorbeelden opgezocht van deze rapportages. Dit blijken stukken te zijn die vooral zijn gebaseerd op wetgeving. Volgens deze persoon loopt de wetgeving achter. Daarom wordt opgeroepen dat de gemeente meer onafhankelijke onderzoek laat uitvoeren naar de effecten op de gezondheid en natuur, zodat de wetgeving kan worden aangescherpt en de Gezondheidseffect analyse en MER meer bescherming bieden.

Expertgroepen gezondheid en natuur

Voor de onderwerpen gezondheid en natuur zijn expertgroepen opgericht. De expertgroep gezondheid heeft bijvoorbeeld de opdracht om onderzoek te doen in de bestaande wetenschappelijke literatuur over de gezondheidseffecten. Beide expertgroepen hebben klankbordgroepen (zoals deze klankbordgroep Zuidoost) die meedenken over de belangrijkste vragen. De klankbordgroep gezondheid heeft bijvoorbeeld meer dan 125 vragen geformuleerd. Veel van deze vragen gaan over de normering.

Het advies van de expertgroep gaat net zoals het Afwegingskader naar de gemeenteraad en het College van B&W. Als het advies bijvoorbeeld wordt: er is aanvullend onafhankelijke onderzoek nodig. Dan moet de gemeenteraad daar over beslissen.

Divers betrekken bij RES Wind

Klankbordgroepleden vinden het vervelend dat zo weinig praktisch-opgeleiden en etnische groepen tot nu toe bereikt zijn voor de inspraak voor RES Wind.

- Hoe heeft de gemeente praktisch-opgeleiden en etnische groepen in Zuidoost betrokken bij RES Wind?
    - Antwoord van de gemeente: Dat is bijvoorbeeld gedaan met flyers, maar ook door middel van geo- en demografisch-targetting op sociale media.

De klankbordgroep denkt na over hoe zijzelf of de gemeente meer mensen kan bereiken voor de volgende fase van het traject.

Overige vragen en afspraken

- Hoeveel contact heeft gemeente Amsterdam met omliggende gemeenten?
    - Antwoord van de gemeente: Op ambtelijk niveau is elke twee weken een overleg tussen RES Wind Amsterdam en gemeente de Ronde Venen. Ook het stadsdeel Zuidoost is daarbij betrokken.
- De vaststelling van de verslagen werkt als volgt. Public Mediation stelt een concept op. Dat wordt met de groep gedeeld via de mail en op het online MS Teams platform. De klankbordgroep geeft schriftelijk feedback. Public Mediation verwerkt deze. Het verslag wordt besproken in de volgende klankbordgroep voor dat deze vastgesteld wordt.

Wat is het Afwegingskader?

Het Afwegingskader maakt de zorgen en behoeften inzichtelijk van belanghebbenden als het gaat om de plaatsing van extra windturbines in Amsterdam. Het is een bundeling van signalen uit de stad van vooral bewoners, maar ook mensen die werken of recreëren binnen de gemeentegrenzen, bewoners van buurgemeenten, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Het Afwegingskader maakt geen prioritering van zorgen en behoeften. De perspectieven staan naast elkaar zonder deze onderling te vergelijken. Deze informatie is opgehaald tijdens de verschillende gespreks- en participatiemomenten zowel in aanloop naar de RES 1.0 als in de huidige

reflectiefase. In de aanloop naar de RES 1.0 waren dat ingediende zienswijzen bij de gemeenteraad, brieven aan de gemeente(raad) en inspraakrondes. In de huidige reflectiefase gaat dat om de online raadpleging Participatieve Waarde-Evaluatie (PWE), het onderzoek naar de leefomgeving (de Context Mapping) en de eerste bevindingen van de expertgroepen Natuur en Gezondheid. Ook hebben de stedelijke klankbordgroep en de klankbordgroepen Gezondheid en Natuur al feedback gegeven op een conceptversie van het algemene deel (deel I) van het Afwegingskader. De zorgen uit deze klankbordgroep in Zuidoost over gezondheid en natuur worden met veel diepgang behandeld in de klankbordgroepen gezondheid en natuur.

Het Afwegingskader als basis

Het Afwegingskader wordt in februari 2022 voorgelegd aan de Gemeenteraad van Amsterdam met een aantal bijlagen, waaronder het verslag van deze bijeenkomst. Het Afwegingskader biedt een bundeling van de signalen uit de stad. Het is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is. De raad kan het Afwegingskader raadplegen als zij een besluit nemen over bijvoorbeeld vergunningverlening voor een windmolen in een zoekgebied. Ook initiatiefnemers kunnen het Afwegingskader gebruiken om inzicht te krijgen in wat in specifieke gebieden speelt. Het Afwegingskader is een van de producten van de reflectiefase, maar geen eindstation. Het gesprek tussen de gemeente en omwonenden en andere belanghebbenden gaat verder in de volgende fase.

Het Afwegingskader heeft twee delen. Deel I bevat signalen die gelden voor de hele stad. In Deel II heeft elk zoekgebied een eigen aanvulling wat specifiek voor dat zoekgebied belangrijk is. In allebei deze delen worden de signalen uit de stad kernachtig benoemd. De gemeente beseft dat in het Afwegingskader weinig ruimte is voor de verhalen en de onderbouwing van (bijvoorbeeld) omwonenden die hun zorg zo legitiem maken. Met deze reden worden andere vormen van participatie (zoals de verslagen van deze klankbordgroep) bijgevoegd in de bundel die wordt overhandigd aan de Gemeenteraad en het College van B&W.

Het Afwegingskader moet worden opgesteld binnen de kaders die landelijk bepaald zijn, bijvoorbeeld in het klimaatakkoord. De gemeente Amsterdam kan daar niet van afwijken. De signalen uit de stad worden toegevoegd aan de wet- en regelgeving voor toekomstige beslissingen.

De opdracht

De lokale klankbordgroepen is gevraagd om het lokale deel (deel II) van het huidige concept Afwegingskader aan te vullen. Het Afwegingskader is een succes als bewoners zich herkennen in de zorgen en behoeften. Daarom is deze verificatie belangrijk.

Volgende bijeenkomst en openstaande vragen

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Zuidoost. Voor de volgende (de 4e) bijeenkomst staat nog geen datum gepland. Deze zal plaatsvinden op een avond in januari van 19.00 tot 21.00u via MS Teams. De klankbordgroep heeft de onafhankelijke voorzitter van deze groep [redacted] van Public Mediation die voor deze bijeenkomst een stap opzij had gedaan) gevraagd om de volgende bijeenkomst voor te zitten.

Openstaande vragen

- Gaat de Gemeente Amsterdam onafhankelijk onderzoek instellen naar de mogelijke gezondheidsschade en natuurschade van windturbines?
- Hoe kunnen praktisch-opgeleiden en etnische groepen in Amsterdam-Zuidoost beter betrokken worden bij de volgende fases van het traject RES Wind.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)

Bewoners Weespersluis
Bewonersgroep Stammerdijk Diemen
Buurtbewoner Zuidoost
Buurtbewoner Holendrecht
Buurtbewoner Gein
Diemerwind
Leesclub Zuidoost
Stichting Erf Abcoudermeer
Stop Windturbines Gein
Vereniging Gein3Dorp
Volkstuinvereniging Frankendael
Buurtbewoner Zuidoost
Zangvogelvereniging de Ringmasters

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig

Bewonersvereniging Holendrecht Oost
Bewonerscommissie Eigen Haard HoefijzerPlus
GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis
JongRES
Veenwind (de Ronde Venen)
Volkstuinvereniging Linnaeus

Bijlage 2: MS Teams chat (geanonimiseerd)

[16-12-2021 19:06] ik kreeg een afmelding van {persoon} en net voor de meeting een afnmelding van {persoon}

[16-12-2021 19:19] Het is een ambitie. Geen plicht.

[16-12-2021 19:20] Reflectie is ook terugkijken op het proces van de ambitie. Achteruit kijken dus. Nu is het vooruitkijken...en dat is zo jammer..

[16-12-2021 19:24] De mer voor het hyperscale datacentrum in Zeewolde was lovend. Geeft mij geen vertrouwen in de Mer.

[16-12-2021 19:27] ik kan wel iets vertellen over gezondheid (als jullie willen)

[16-12-2021 19:43] 350 meter is echt bizar dichtbij!!! Zowel voor bewoners als recreanten, nog niet te spreken over de natuur/vogels

[16-12-2021 19:49] Weinig Reigersbossers en andere bewoners en gebruikers rond en van het zoekgebied weten wat ze boven het hoofd hangt! Bewoners in dit zoekgebied uiten zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociale en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen. Het is van belang dat zij ook meegenomen worden in participatietrajecten. • Bewoners voelen zich 'de dupe' van keuzes waar andere Amsterdammers profijt van hebben. Impact lijkt nu vaak uit te vallen naar mensen met een laag inkomen. • Bewoners uit de omgeving geven mee dat zij slecht zijn geïnformeerd.

[16-12-2021 19:54] Er liggen twee volkstuinparken inde Diemerscheg

[16-12-2021 19:56] Waar mensen 6 maanden per jaar wonen.

[16-12-2021 19:57] Woonwijk Kantershof ligt 600-800 meter vanaf het zoekgebied Diemerscheg. Hier staan veelal slecht geïsoleerde (huur)woningen. Er staan bovendien 3 basisscholen.

[16-12-2021 20:04] {persoon} heeft ook kaartjes gemaakt en {persoon} en ik hebben ze aan elkaar geplakt. (de kleurenkaart). Zal ik mailen..m

[16-12-2021 20:06] Nu nog van zoekgebied 5c nog, Diemerbos, een kaartje. En Windalarm heeft er ook een videoclip van gemaakt. Zal ik ook toesturen

[16-12-2021 20:19] Je doet het heel goed hoor {persoon}!

[16-12-2021 20:23] Ik moet helaas afhaken, want ben helaas te druk met werk. Heb dienst...

[16-12-2021 20:23] Fijn dat je erbij was {persoon}!

[16-12-2021 20:23] Het format is 650 woorden per zoekgebied.

[16-12-2021 20:28] Het is maximaal 650 woorden, sommige zoekgebieden hebben maar 400 woorden. Misschien is richt-hoeveelheid 500 woorden dan?

[16-12-2021 20:30] Wat is de 8ste klankbordgroep?

[16-12-2021 20:31] Volgens mij zijn het er inderdaad 7. Stedelijk Natuur Gezondheid Zuidoost Oost Noord Nieuwe-West

[16-12-2021 20:32] 1,5 pagina per zoekgebied, 1,5 pagina bepaalt ons leefgenot, onze gezondheid en dat van de natuur, en dat binnen 4 dagen. hoe is dat mogelijk? Terwijl we niet kunnen inkijken/beoordelen wat aangeleverd wordt..Sterkte {persoon}!

[16-12-2021 20:34] Ik heb eerder gehoord dat er inderdaad na de start nog een 8ste bijgekomen is....maar weet het onderwerp niet meer . Ik dacht meer vanuit de initiatiefnemers

[16-12-2021 20:36] Een plaatje met de bewoning van Weespersluis https://bloemendalerpolder.mett.nl/home/default.aspx

[16-12-2021 20:38] Hier is de koppeling naar het eerste deel van Afwegingskader: KLIK HIER ShareFile

[16-12-2021 20:41] En dit is een plaatje met woningen ingetekend bij weespersluis: Atelier voor Stedenbouw, Landschap, Architectuur.

[16-12-2021 20:42] mand

[16-12-2021 20:44] Stel: Als er een andere coalitie komt, die geen windindustrie in Amsterdam wil, kan dus alles terugdraaien?

[16-12-2021 20:46] Zijn de terrasverwarmmers ook meegenomen. Daar komen er steeds meer van. Dweilen met de kraan open.... Plus de datacentra die nog komen, in Amstelscheg bijv (dacht

ik) ...

[16-12-2021 20:58] kunnen wij wel voor julli eopzetten

[16-12-2021 21:00] top

[16-12-2021 21:10] Ik moet echt gaan. Fijne avond nog.

[16-12-2021 21:11] Voordat iedereen straks verdwijnt: ik vond dit een erg prettige vergadering waarbij ik het gevoel echt iets gebeurd. Eerlijke antwoorden, constructief van ook {persoon} en {persoon} en {persoon}. Erg prettig, een verademing. Prima voorzitterschap van {persoon}.

[16-12-2021 21:12] Ik moet helaas stoppen. [redacted] bedankt voor het uitstekende voorzitterschap!

[16-12-2021 21:12] Diemen wil ook in de Diemerscheg turbines plaatsen.

[16-12-2021 21:14] Diemerscheg is prioriteitsgebied 1, na de havens. Met Diemen samen. Dat beangstigend mij.

[16-12-2021 21:16] Fed heeft een extra inspraakavond...

[16-12-2021 21:16] Ik vond dit een hele goede vergadering. Goed gedaan {persoon}!

[16-12-2021 21:17] goed gedaan {persoon}, dank!

[16-12-2021 21:17] {persoon} dank voor jouw voorzitterschap. Top

[16-12-2021 21:19] Dank {persoon}

[16-12-2021 21:21] goed gedaan {persoon}

Bijlage 3: Tekstvoorstel Afwegingskader van de klankbordgroep

Introductie Deel 2: Afwegingskader per zoekgebied: input uit 'Onderzoek naar de leefomgeving'

Naast dat er signalen zijn opgehaald die gelden voor de hele stad, zijn er ook signalen per zoekgebied verzameld en opgenomen in het afwegingskader. Per zoekgebied houdt in: voor de voorkeursgebieden uit de RES 1.0 (kaart 6.1). Zie hiervoor het kaartje hieronder.

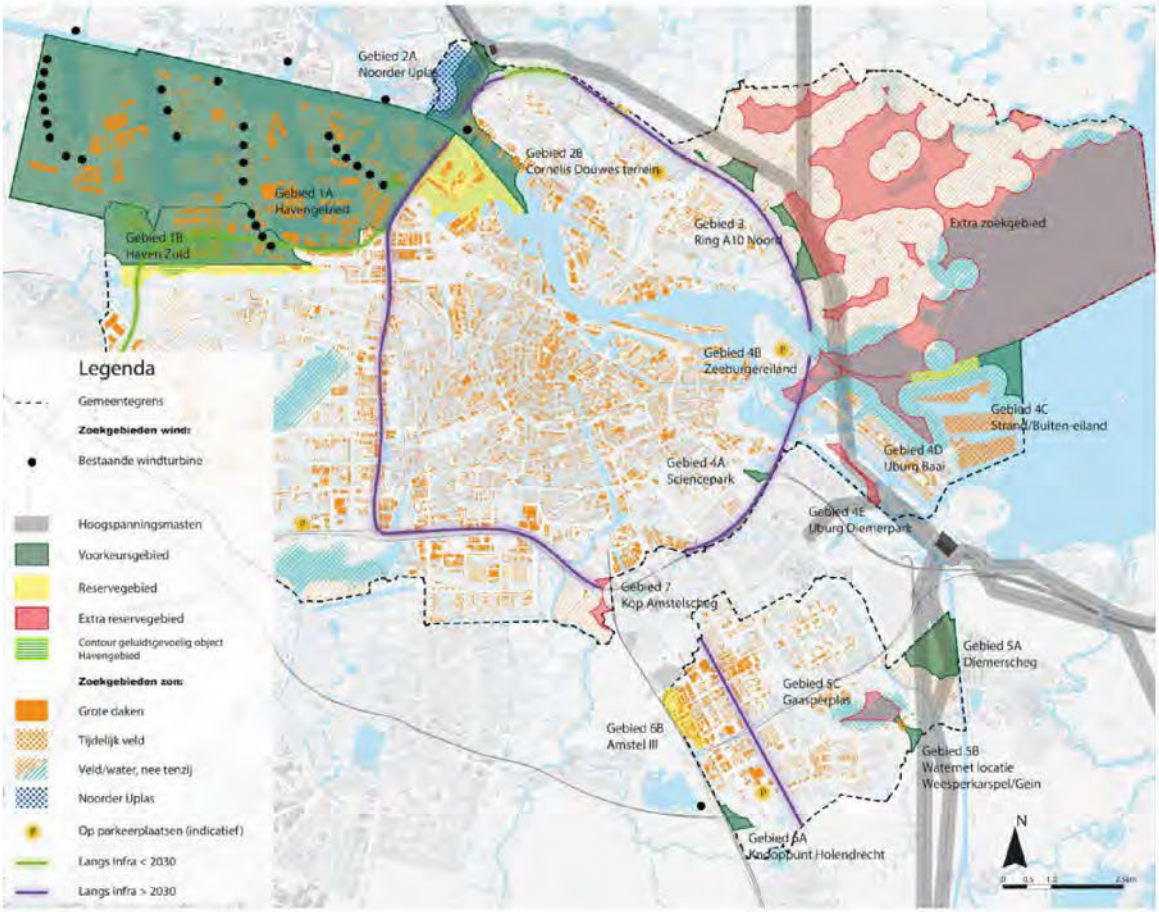

Om te komen tot een overzicht van signalen per zoekgebied is, naast informatie uit de inspreekavonden, raadsadressen en e-mails, ook informatie gebruikt die is opgehaald tijdens deze reflectiefase door middel van een onderzoek naar de leefomgeving.
Belangrijk is te benadrukken dat elk overzicht per zoekgebied op hoofdlijnen inzicht geeft in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dat specifieke zoekgebied. Er is te zien dat sommige thema's niet of nauwelijks genoemd zijn in bepaalde gebieden, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Algemene inleiding bij de zoekgebieden in Amsterdam Zuidoost

Vóór de vaststelling van de zoekgebieden is veel van onderstaande informatie reeds in vele vormen (raadsadressen, inspreken, petities, digitale informatiebijeenkomsten et cetera) aan de gemeenteraad aangeboden.
Uit de informatie blijkt dat de impact van de plaatsing van windturbines te dicht bij bewoning, tuinhuisjes, natuur- en recreatiegebieden, zeer groot zal zijn. Bewoners vrezen onaanvaardbare

schade aan gezondheid, natuur en recreatiegebieden. Deze recreatiegebieden vormen bovendien de enige vakantiebestemming voor een groot aantal bewoners met een laag inkomen.

De eerder ingediende, gegronde en onderbouwde bezwaren van de omwonenden en tuinders zijn niet serieus genomen bij de vaststelling van de zoekgebieden. Er heeft geen onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek plaatsgevonden naar de daadwerkelijke geschiktheid van de zoekgebieden alvorens deze vast te stellen. De vraag dient zich aan of en waarom de gemeente de bewijslast lijkt te hebben omgedraaid: zoekgebieden zijn voorlopig geschikt verklaard en omwonenden moeten nu maar aantonen dat dat niet zo is.

Bewoners in de zoekgebieden zijn het oneens met tot nog toe gebruikte onderzoeken. Die hebben onvoldoende oog voor de negatieve effecten van windturbines in dit gebied. De gemeente-enquête geeft bijv. geen ruimte te kiezen voor situaties zonder ernstige overlast.

De EPW-workshop werd ervaren als oppervlakkig. Het belangrijkste thema gezondheid werd aanvankelijk niet genoemd. Door lage response zijn uitkomsten niet representatief.

Daarom bepleit de KBG ZO alsnog onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de impact van windturbines in de zoekgebieden op de gezondheid van omwonenden en tuinders, op de natuur en de recreatie. Dit onderzoek moet plaatsvinden vóór de start van de voorbereidingsfase voor plaatsing en moet uitsluitsel geven over de daadwerkelijke geschiktheid van de zoekgebieden. Hieronder leest u de uitkomst van div. onderzoeken door de gemeente, per zoekgebied aangevuld met opmerkingen uit de KBG ZO.

Een laatste opmerking: de KBG ZO heeft div. afbeeldingen gesuggereerd die volgens de leden de impact van windturbines in de zoekgebieden laten zien, maar die werden door de redactie om procedurele redenen van de hand gewezen. Wij vragen de gemeente dringend om zelf met eerlijke en transparante foto's, fotomontages en kaartjes te komen, waarin de buurten en de geplande windturbines herkenbaar en realistisch in beeld worden gebracht. Vooralsnog voegen wij onze eigen illustraties toe.

1. Diemerscheg-Amsterdam

Diemerscheg is een natuurgebied (NNN en BPL), gelegen tussen Driemond en Diemen, en onderdeel van het Diemerbos. Het bestaat uit ruig bosgebied en uit oudhollands scheggenlandschap met de Stammerdijk en rijksmonument de Gaaspermolen. Het Diemerbos is in de jaren '90 aangelegd om aan de groen behoefte van het groeiend aantal bewoners van Amsterdam te voldoen en om de aanleg van de A9 te compenseren. De relatieve rust en het natuurlijke, ruige karakter onderscheiden het Diemerbos van het Amsterdamse Bos, Gaasperplas en Spaarnwoude.
De Diemerscheg is onderdeel van de Hoofd Groen Structuur en vormt een ecologische verbinding met de Hoge Dijk. Aan de Oostkant sluit het gebied via het Diemerpark en Flevopark aan op het Natura 2000 gebied De IJplas en de Schellingwoudescheg.

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Bewoners van het zoekgebied hebben ernstige zorgen over gezondheidseffecten zoals slapeloosheid, hartritmestoornissen door (laagfrequentie) geluid, knipperlichten en slagschaduw.
- Volkstuinbewoners hebben zorgen over de 0-meter afstand, terwijl tuinders daar voor langere periodes in het jaar verblijven/wonen en huisjes enkel glas en dunne wanden hebben
- Zorgen over afbreken van onderdelen van de windturbines en/of ijsworp.

- Zorgen over het niet meenemen van hinder voor nieuwe bewoners van Weespersluis en volkstuinen omdat die ondanks eerder aandringen niet zijn ingetekend op planningskaarten.

Recreatie & belevingswaarden

- De Diemerscheg is één van de groene longen van Amsterdam.
- Het zoekgebied is een groen recreatiegebied voor bewoners uit Amsterdam, Diemen, Abcoude en Weesp.
- Zorgen over het afname van recreatiewaarde door het kappen van oerbos, het verstoren van de rust, aanleggen van asfaltwegen en afname van de biodiversiteit van flora en fauna.

Natuur

- Zorgen over de afname van diverse diersoorten in dit zoekgebied, zoals vogelpopulatie (136 verschillende soorten), ringslangen, egels, wezels, vossen, vleermuizen, insecten en amfibieën. Een groot deel hiervan staat op rode lijst.
- Zorgen over verlies van uniek stuk oerbos, juist aangelegd voor de bewoners van Amsterdam.
- Zorgen over de trekvogelroute boven de Diemerscheg.
- Zorgen over negatieve invloed op populatie vleermuizen en trilgevoelige dieren zoals de mol, ringslang.
- Zorgen over verlies van 676 soorten natuur op de volkstuinen.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Diemerscheg wordt gekenmerkt door een ruig karakter met moerassen en oerbos.
- In de bodem liggen zeldzame fossiele boomstammen van prehistorisch oude veeneiken.
- Door de veenbodem bergt zij grote hoeveelheden CO2 en filtert fijnstof uit de lucht.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Bewoners en tuinders geven aan dat ze niet of slecht geïnformeerd zijn.
- Uit een lokale enquête, handtekeningenactie en demonstratie blijkt dat 85% van de bewoners uit Driemond tegen plaatsing is van windturbines in de Diemerscheg.
- Deelnemen aan de reflectiefase lijkt zinloos omdat deze geen invloed heeft op de zoekgebieden.
- Er is geen goede vertegenwoordiging van verschillende bevolkingsgroepen, niet qua leeftijd, opleidingsniveau, milieu en etnische afkomst.

Sociale cohesie

- Zorgen over de gevolgen voor volgende generaties: met de komst van jonge gezinnen (3000 woningen in Weespersluis) moet de buurt ook voor hen leefbaar en groen blijven.
- Duurzame keuzes moeten gezamenlijk gemaakt worden en iedereen (ook de toekomstige bewoners) moet worden meegenomen.

Betrokkenheid buurgemeenten

- Door de ligging van Diemerscheg tussen aangrenzende buurgemeenten, Diemen, Weesp en Ronde Venen is betrokkenheid en afstemming noodzakelijk.
- Driemond wordt daarmee aan driekanten bedreigd: Gemeente Diemen wil ook windturbines plaatsen in de Diemerscheg en aan de andere van de provinciale weg ligt het Waternet zoeklocatie.
- Weesp en Ronde Venen hebben windturbines afgewezen. Windturbines worden nu gepland op hun gemeentegrenzen vanuit Amsterdam en/of Diemen.

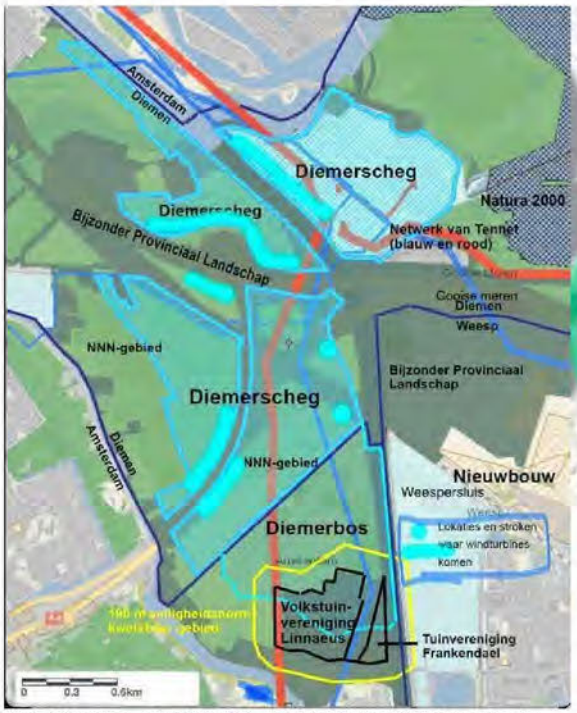

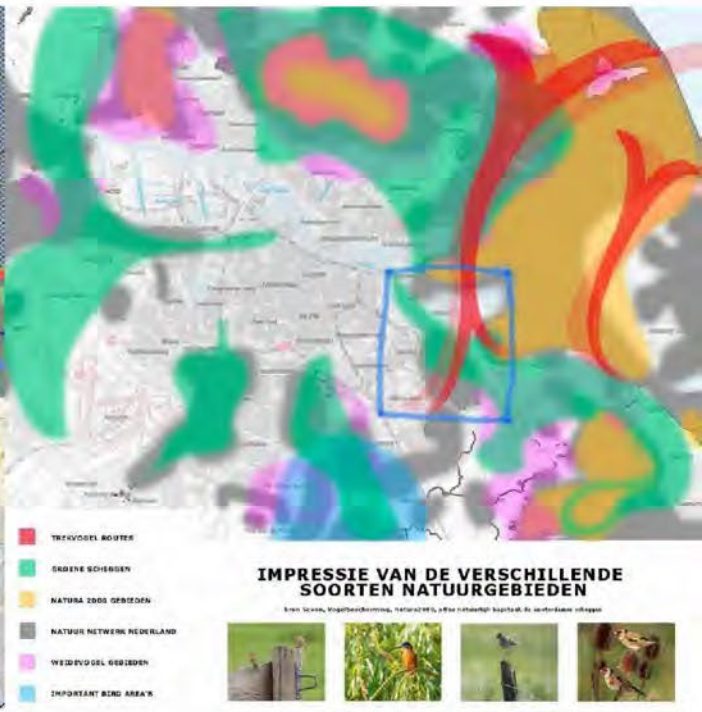

Het blauwe vierkantje uit de vogeltrekroute is kaart 2.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Zet in op zonne-energie, zonnebomen en zonnebloemenparken.

Lokale productie

- Dit complexe vraagstuk moet ook op nationaal niveau opgelost worden.
- Bewoners zijn zelf bezig met duurzaamheid.
- Een groot gedeelte van de groene energie wordt verbruikt door datacentra in plaats van omwonenden die de lasten daarvan dragen.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Zet in op opslag, windturbines zonder wieken, consuminderen.

Energieafnemers

- Zorgen over de rol van windturbine-investeerders. Zij krijgen de opbrengsten en omwonenden de lasten.

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Ambitie Windenergie van Amsterdam en het Rijk

- Bewoners vragen waarom Amsterdam de ambitie op lokaal niveau wenst te behalen en niet op nationaal niveau.

Opwekpotentie van windturbines

- Bewoners vinden windturbines in dit gebied inefficiënt. Windturbines op zee leveren veel meer rendement op.

1. Waterleidingenterrein/Gein

Het zoekgebied Waternet/Gein grenst direct aan de woonwijken Gein 3 en Gein 4. Het park de Gaasperzoom maakt deel uit van de Amsterdamse Hoofd Groenstructuur en het Natuurnetwerk Nederland en is daardoor van onschatbare recreatieve waarde. De Gaasperplas is bovendien het 'Zandvoort aan Zee' voor de hele Bijlmer, met name voor een grote groep bewoners die zich geen vakantiereizen kan veroorloven.

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Zorgen over geluid en trillingen van windturbines omdat deze mogelijk de gezondheid kunnen schaden.
- Bewoners vragen zich af waarom voor dit zoekgebied, zo dicht op de woonwijken, niet eerst een grondige, onafhankelijke plan-MER is opgesteld.
- Verlies van rust: voornamelijk in de vorm van geluidshinder voor kinderen en kwetsbaren.
- De zorg is geuit dat windturbines te dicht bij de leefomgeving komen. (zie afbeelding)
- Er zijn zorgen geuit over de overlast van slagschaduw door de wieken van de windturbine.
- Bewoners wijzen op de al bestaande (piek) geluidhinder: vliegroutes Schiphol, nabijheid A9, A2, N236; div. muziekfestivals Gaasperplas.

Natuur:

- Naast de invloeden op mensen zijn er zorgen over het effect op vogels. Met name de weidevogels die in omringende weidegebieden aanwezig zijn, worden genoemd.
- Bewoners wijzen op het feit dat locatie deel uitmaakt van de Ecologische Hoofdinfrastructuur Amsterdam en het Natuurnetwerk Nederland. Er wordt een uniek stukje groen in Amsterdam aangetast, wat ook invloed heeft op de algehele biodiversiteit van Amsterdam. (Omgevingsvisie p. 45).

Recreatie & belevingswaarde

- Dit zoekgebied wordt gebruikt door bewoners uit de hele Bijlmer, vooral door mensen met een kleine beurs, uit div. etnische gemeenschappen voor recreatieve doeleinden.
- Ook de jongeren in de wijk noemen nadrukkelijk de recreatieve en rustgevende waarden van het gebied.
- Er worden zorgen geuit over de mate waarin deze activiteiten onder druk komen te staan. Dit heeft met name te maken met het feit dat veel bewoners van de Bijlmer niet over 'eigen' groen beschikken (zoals een tuin) en dus afhankelijk zijn van deze openbare plek voor hun recreatieve groen. Aannemelijk is dat bewoners van alle in Zuidoost te bouwen woningen (Amstel III, Gaasperdam) eveneens afhankelijk zijn van dit gebied voor recreatie dicht bij huis.
- In het Toekomstplan Gaasperplas staat dat de Gaasperplas een onderhoudsbeurt krijgt. Er zijn zorgen over hoe deze plannen zich verhouden tot het plaatsen van de windturbines.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Zorgen over potentiële waardedaling van de bestaande bouw.
- Bewoners uit voornamelijk Gein verwachten dat windturbines de horizon sterk vervuilen.

- Zorgen over een mismatch tussen het uniek stukje van dit historische zoekgebied met al aanwezige (historische) molens en de karakteristieken van de nieuwe windturbines.
- Vragen gaan over waar er nu een zoekgebied is nadat er veel geld is gestopt in het verbeteren van de leefbaarheid door de bouw van de Gaasperdammertunnel.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociaal en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen.
- Bewoners geven aan het gevoel te hebben dat zij geen invloed hebben op de uiteindelijke besluiten. Bovendien wordt aangegeven dat de informatievoorziening als ondermaats ervaren wordt. Men vraagt zich af hoe de gemeente met name de div. etnische gemeenschappen in Zuidoost alsnog adequaat gaat informeren.
- Bewoners vinden dat de gebruikte onderzoeken niet aansluiten op de Nederlandse situatie. Zij wijzen op Europese regelgeving en roepen op recent wetenschappelijk onderzoek bij de normeringen te betrekken.
- Vragen gaan over of de RES-doelstelling al mogelijk is behaald. Bewoners stellen voor op buurt- en wijkniveau in heel Zuidoost te kijken naar alternatieve verduurzamingsmaatregelen die op breed draagvlak kunnen rekenen.
- Na bekendmaking van de zoekgebieden hebben bewoners een website gebouwd met argumenten tegen de bouw van turbines in dit zoekgebied: www.geinzegtnee.nl

Sociale cohesie

- Zorgen over dat de diversiteit en buurtcohesie zal lijden onder windturbines. Zo zullen mensen die dit kunnen (betalen) wegtrekken, maar anderen die hier de middel niet toe hebben genoodzaakt zijn te blijven. Ze zijn bang dat dit voor onrust zal zorgen in de buurt.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie:

- Voorkeur voor de inzet op meer zonne-energie en andere verduurzamingsmaatregelen die op breed draagvlak kunnen rekenen.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties:

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.

Energieafnemers:

- Bewoners vrezen dat de energie opwek naar een datacenter gaat en vragen de gemeente dan ook om geen nieuw datacenter te faciliteren.
- Bewoners vragen zich af hoe de gemeente kan waarborgen dat m.n. minder draagkrachtige wijkbewoners gegarandeerd zullen profiteren van verduurzamingsprojecten?

Bijdrage aan CO2 doelstelling

Ambitie Windenergie van Amsterdam en het Rijk

- Bewoners vrezen voor windturbines in dit voorkeursgebied, op land, terwijl zij willen dat de gemeente Amsterdam deze realiseert op zee.
- Bewoners onderschrijven de klimaatdoelstellingen van de gemeente, maar vragen om alternatieve maatregelen die beter bij de schaal en de eigenheid van het gebied passen.

1. Hoge Dijk/knooppunt Holendrecht

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen

konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook Knooppunt Holendrecht. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u hier klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Knooppunt Holendrecht Leefomgeving

Gezondheid

- Bewoners achten de gezondheidsrisico's onaanvaardbaar, ook voor buurgemeenten De Ronde Venen en Ouder- Amstel
- Bewoners vragen aandacht voor AMC, onderwijsfaciliteiten HvA en UvA, onderzoekslaboratoria en de vier aanpalende residentiële zorginstellingen, zowel somatisch als psychiatrisch. Hier verblijven mensen die al ziek zijn en geen extra gezondheidsrisico's mogen lopen. Ook behandelcentrum kwetsbare jongeren (LEVVEL) VSO-Autisme en Kinderdagverblijf.
- Bewoners wijzen op het cumulatief effect van geluid én van geluid met andere schadelijke uitstoot (roet, fijnstof ed). Turbinelawaai wordt niet gemaskeerd door weg-, vlieg- en spoorlawaai. Er is ook geen maskeereffect voor het laagfrequent geluid.
- De sociale huurwoningen in het gebied zijn slecht geïsoleerd. Bewoners zijn voor buitenrecreatie en vakantie afhankelijk van direct bereikbaar groen. In hele wijk voorbereidingen voor verdichtende woning- en wegenbouw ten koste van het groen. De 40.000 nieuwe bewoners zijn echter gelokt met folders over de groene recreatiemogelijkheden.

Recreatie & belevingswaarde

- Zorgen over buitenactiviteiten in dit zoekgebied.
- Zoekgebied ligt deels op golfterrein. De turbulentie van een windturbine maakt uitoefening van de sport onaantrekkelijk en onmogelijk. Hier golven de talenten uit Zuidoost die op ander clubs niet welkom zijn
- De Ouderkerkerplas en Abcoudermeer en De Hoge Dijk, De Ruige Hof, volkstuinpark de Vijf Slagen worden genoemd als plekken recreatieve waarde.

Natuur

- Het gebied rond Knooppunt Holendrecht is broed- en verblijfsplaats én trekroute vogels.
- Bijzondere gidssoorten flora en fauna. Baltsgebied vleermuissoorten. Vogelbescherming en Landschap Noord-Holland mordicus tegen windturbines hier. Gebied is al 'compensatienatuur' voor wegenknooppunt.
- Gemeente moet driedubbel beschermde status van het zoekgebied respecteren: NatuurNetwerkNederland, Hoofdgroenstructuur, Amstelscheg, EcologischeHoofdstructuur. Belangen van mens en natuur zijn hier vele malen groter dan de belangen van energieopwek precies hier.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Bewoners wijzen op de negatieve gezondheidseffecten gecombineerd met waardedaling van de woningen. Zij vrezen dat de diversiteit en buurtcohesie hieronder lijden. Mensen die dit kunnen (betalen) vertrekken, maar anderen die hier de middelen niet toe hebben, zijn genoodzaakt te blijven. Dit zorgt voor onrust in de buurt.
- Vragen gaan over clusteren van windturbines en aansluiten van windturbines op de karakteristieken van gebied.
- Oorspronkelijke plek, bedrijfsterrein Amstel III, vinden velen een veel betere plek.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

• Bewoners: verschillende groepen zijn niet betrokken. Veelal bewoners met lage SES, vaak anderstalig of laaggeletterd zijn niet actief betrokken in participatietrajecten.
• Bewoners voelen zich gedupeerd door keuzes waar andere Amsterdammers profijt van hebben. De negatieve impact lijkt nu vaak uit te vallen naar mensen met een laag inkomen. Voor de toekomstige geprivilegieerde bewoners Amstel III is het gebied verplaatst naar nieuw 6A. 'Oude' bewoners worden niet gezien, maar dragen wel de last van de groene ambities van de nieuwe bewoners van de 'duurzame' nieuwbouwprojecten. Ook de binnenstad wordt ontzien. Dit lijkt niet op sociale duurzaamheid of klimaatrechtvaardigheid.
• Bewoners uit de omgeving geven mee dat zij slecht zijn geïnformeerd.
• Zorgen geuit dat de stem van bewoners weinig tot geen impact heeft.

Meedoen in de opbrengsten

• Vragen gaan over meedelen in de opbrengsten, en of dit toegankelijk is voor iedereen in zoekgebied. Veel bewoners beschikken niet over de middelen om echt mee te kunnen doen en te kunnen profiteren van de windturbines.

Betrokkenheid buurgemeenten

• 'Samenklontering' van windturbines gemeentes dreigt. Vragen gaan over of er voldoende wordt afgestemd met buurgemeenten. Gemeente De Ronde Venen plaatst geen windturbines en wil niet opgezadeld worden met de overlast van Amsterdamse turbines.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie
• Veel bewoners hebben hun voorkeur geuit voor de inzet op meer zonne-energie.
Inzet van alternatieve technieken en innovaties
• Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn. Men wijst op de gebouwde en nog te bouwen datacentrales in Zuidoost die een aanslag doen op de stroomvraag.
• Vragen over of minder hoge windturbines niet beter zijn.
• Bewoners vragen nader onderzoek te doen naar de mogelijkheden van kernenergie: bijv. een moderne, kleine kerncentrale i.p.v. de kolencentrale Hemweg.

Gevolgen maatschappelijke ongelijkheid

Nergens is de ongelijkheid tussen bevolkingsgroepen zo zichtbaar als hier. Hoogste perinatale sterfte, kortste levensverwachting. Kinderen blijven achter in onderwijs. Gevolgen voor arbeidsdeelname en verwerven zelfstandig bestaan zijn navenant. Relatie met prevalentie criminaliteit en geweld onder jongeren. De overheid dient mens en natuur te beschermen, niet bewust bloot te stellen aan risico's van nog meer slapeloze nachten. Tegenwerking doelen Masterplan en Social Pact.

Verslag bijeenkomst KBG Zuidoost

Datum: 01.12.2021
Auteur: [redacted]
Concept verslag

public mediation

Op 1 december jl. vond de tweede bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Zuidoost van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze tweede bijeenkomst ging over context mapping en de taak & invloed van de klankbordgroep. Tijdens de bijeenkomst kwamen de volgende waarden het meest naar voren: de gezondheid & rust van bewoners & volkstuinders, de waarde van recreëren in het Geingebied en de waarde van de natuur.

Context mapping

Tijdens het eerste uur stond het onderzoek Context Mapping centraal. Dit onderzoek is uitgevoerd in november 2021 en wordt aangeboden aan de Gemeenteraad en het College van B&W zodat zij geïnformeerde keuzes kunnen maken over windturbines binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam. Iemand uit het onderzoeksteam gaf een presentatie en beantwoordde vragen.

Wat is Context Mapping?

Context Mapping is etnografisch onderzoek dat wordt uitgevoerd door Perception Design Studio met als doel bewoners te vragen naar de lokale waarden en ervaringen. Bewoners vullen hiervoor een werkboek in met kaarten waar zij op aangeven welke delen van de buurt waarde heeft voor hen. Het werkboek biedt ruimte voor geschreven toelichtingen, maar vraagt ook om te antwoorden door foto's te selecteren en stickers te plakken. Eerst worden respondenten gevraagd dit voor de huidige situatie van hun buurt te doen. Daarna beantwoorden zij de vragen opnieuw in de situatie dat windturbines geplaatst zijn in de zoekgebieden. Daarmee ontstaat een contrast dat laat zien welke waarden onder druk komen te staan bij de plaatsing van windturbines. Het invullen duurt doorgaans 30-60 minuten.

Met Context Mapping wordt zachte, lokale kennis vergaard die nauwelijks in enquêtes is te vatten en daarom in veel gevallen niet wordt meegenomen. Deze informatie kan wel relevant zijn, zoals welke fietspaden door bewoners veel gebruikt worden voor recreatie. Daarom heeft de gemeente Amsterdam ervoor gekozen om dit onderzoek te doen naast andere vormen van onderzoek, zoals de on-line raadpleging met de methode van de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE).

Om deel te nemen aan Context Mapping zijn bewoners en ondernemers benaderd door middel van flyers, brieven en via verenigingen. Verenigingen deden dat via sociale media of WhatsApp. Bewoners en ondernemers konden zich opgeven voor een van de zeventien workshops verspreid door de stad. In totaal zijn er 252 werkboeken ingevuld.

Data Zuidoost

De data van Amsterdam-Zuidoost laat zien dat bij de plaatsing van windmolens respondenten zich zorgen maken dat Zuidoost een minder goede plaats wordt om een huis te bezitten, om te recreëren, om te rusten en voor ouderen.

Mogelijke kanttekeningen

De klankbordgroep-leden voeren een aantal kritiekpunten aan op het onderzoek:

- De deelnemers vinden dat het aantal ingevulde werkboeken in Amsterdam Zuidoost geen representatief beeld geeft van de bevolking. Dit is ook terug te zien in de demografische

data: het zijn voornamelijk hoogopgeleide huiseigenaren tussen de 60-68 jaar die het werkboek hebben ingevuld. Dat is wezenlijk anders dan een afspiegeling van de demografie. Waarom zijn er niet meer werkboeken ingevuld?

⇒ Antwoord: Het aantal respondenten ligt niet hoger doordat mensen geen tijd heeft genomen om het werkboek in te vullen, veel mensen niet geïnteresseerd waren, de corona restricties hen weerhield naar een workshop te komen en doordat een aantal mensen niet op de hoogte was dat er zoekgebieden zijn voor windturbines. Deze punten zullen ook in het uiteindelijke rapport van Context Mapping worden verantwoord.

- Een deelnemer geeft aan dat de nieuwe woonwijk Weespersluis -die wordt gebouwd in de Bloemendalerpolder[1]- niet op de kaarten staat. Daar komen drieduizend woningen te staan. Houdt de gemeente Amsterdam rekening met deze toekomstige woonwijk? Op deze vraag is geen antwoord geformuleerd tijdens de bijeenkomst.
- Iemand uit de groep was voor het invullen van het werkboek Context Mapping bij de workshop in Holendrecht. In deze workshop ging het "*alleen maar over knooppunt Holendrecht, terwijl het Geingebied -waar de windturbines komen- drie kilometer verderop ligt*". In het werkboekje dat daar werd uitgedeeld zaten geen stickers over natuur. Hierdoor zijn niet alle zorgen van bewoners over de zoekgebieden opgehaald, omdat het knooppunt Holendrecht zelf waarschijnlijk weinig hinder zal ervaren van windturbines, maar de mensen wellicht niet meer genieten van recreatie in het nabijgelegen groengebied.
- Een deelnemer geeft aan dat niet alle volkstuinen op de kaarten staan van de werkboeken.
- Een ander klankbordgroep-lid verteld dat in het werkboek zij ontving "*niet werd gevraagd*" naar gezondheid. Terwijl een aantal leden van de groep aangeeft dat gezondheid een van de belangrijkste thema's moet zijn.

De onderzoekers van Context Mapping gaan naar deze punten kijken en verwerken dat in de rapportage,

Concrete ideeën voor verdieping van de analyse

- Het Context Mapping kan wellicht nog worden aangevuld met diepte-interviews.
- Schrijf kanttekeningen bij de data niet alleen in de tekst, maar verwerk deze ook in de grafieken en modellen. Omdat "*grafieken toch altijd een eigen leven gaan leiden, en dan kan de data verkeerd geïnterpreteerd worden*".

Is Context Mapping relevant om te bespreken?

Bij de aanvang van deze klankbordgroep bijeenkomst geeft een paar deelnemers aan dat ze liever niet over het onderwerp Context Mapping spreken, omdat hierdoor minder ruimte ontstaat voor dialoog tussen de klankbordgroep en de gemeente. En als er dan wel over gesproken wordt, dan wilde ze dit het liefst aan het einde van de bijeenkomst doen. Omdat de onderzoeker voor de presentatie en de vragen niet de hele bijeenkomst aanwezig kan zijn, is daarmee wel gestart.

Een groot aantal klankbordgroep-leden zegt in volgende bijeenkomsten niet verder te willen praten over het Context Mapping. Echter is een van de taken van deze klankbordgroep om de resultaten van het Context Mapping aan te vullen met kennis die nog mist, geeft de voorzitter aan.

Iemand beargumenteerd dat ook andere onderzoeken meegenomen moeten worden door de gemeente. In Driemond is in 2020 bijvoorbeeld een enquête uitgevoerd over het plaatsen van windmolens. 85% van de ondervraagden was hier tegen. In datzelfde jaar heeft ook "*ieder huis op de Stammerdijk en de Lange Stammerdijk*" een poster op de ramen geplakt dat ze tegen windturbines in het Geingebied zijn.

[1] Informatiesite voor bewoners van Weespersluis:
https://bloemendalerpolder.mett.nl/home/default.aspx
Het bestemmingsplan:
https://bloemendalerpolder.mett.nl/info+weespersluis/info+weespersluis+formele+stukken/default.aspx

Doel en taak van de klankbordgroep

Mede door de discussie hierboven was het relevant om het doel en de taak van deze lokale klankbordgroep te bespreken. De voorzitter geeft aan dat de klankbordgroep bestaat om informatie op te halen in aanvulling op de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) en de Context Mapping.

Afwegingskader

Welke invloed kan deze klankbordgroep uitoefenen op het afwegingskader? De klankbordgroepen natuur, gezondheid en stedelijk geven inhoudelijke feedback op het afwegingskader. Daarna voegen de lokale klankbordgroepen (stadsdelen), lokale kennis toe die belangrijk zijn voor dat gedeelte van de stad. Dit gebeurt door feedback te geven op de samenvatting die wordt geschreven van de lokale input van de PWE en de Context Mapping. Een aantal deelnemers hadden verwacht dat ze meer invloed konden uitoefenen op het afwegingskader en zijn teleurgesteld.

Gemeente Amsterdam geeft aan dat alle inspraakmogelijkheden die tot nu toe hebben plaatsgevonden, allemaal worden meegenomen in het afwegingskader. Bijvoorbeeld de inspreekavonden bij de raad, de raadsadressen en alle ingezonden brieven. Zorgen over gezondheid, cultuurlandschap behoudt en recreatie komen uitgebreid aan bod in het concept afwegingskader. Meer dan de helft van het concept afwegingskader heeft te maken met de leefomgeving: overlast, gezondheid, slagschaduw, knipperlicht, etc.. Het afwegingskader is geen beslisboom. Dit kader wordt voorgelegd aan de politiek (Gemeenteraad). Als deze wordt aangenomen door de politiek dan maakt de politiek later op basis van dit afwegingskader een beslissing of de vergunningen worden verleend voor windturbines, en als deze worden verleend, met welke voorwaarden. De gemeenteraad heeft lang de tijd genomen om zich te buigen over de RES 1.0, waaruit blijkt dat de politiek het serieus neemt. Iemand geeft aan dat "*aan de andere kant veel meer moties voor amendementen op de RES 1.0 zijn afgevallen dan dat er zijn aangenomen*".

Ook maken klankbordgroep-leden zich zorgen over de strakke planning van de komende weken: dat niet genoeg tijd is om met voldoende aandacht ook lokale kennis uit de klankbordgroep toe te voegen. "*Het voelt als een trein die door raast*". Kan de planning worden aangepast om hier meer ruimte voor vrij te maken? Op deze vraag is geen antwoord geformuleerd tijdens de bijeenkomst.

Inspreken op de praktische uitvoering

Veel klankbordgroep-leden geven aan meer inspraak te willen over praktische zaken zoals het type windturbines (denk aan grootte, etc.) en waar deze precies worden geplaatst. Zij hebben immers de lokale kennis om aan deze beslissingen bij te dragen, zeggen ze zelf. De gemeente geeft aan dat het dit soort praktische stappen later in het proces genomen worden. In de huidige fase -de reflectiefase- worden de zorgen opgehaald bij bewoners. Zodat het afwegingskader de juiste indicatoren bevat om een afweging te maken over het plaatsen van windturbines.

⇒ In de fase van de planvoorbereiding -na april 2022- wordt gesproken over deze praktische stappen. Dan kunnen initiatiefnemers intekenen en op basis van het afwegingskader in aanmerking komen voor een vergunning. Momenteel hebben zich nog geen initiatiefnemers gemeld.

Invloed van de klankbordgroep

De leden van de klankbordgroep vragen welke invloed zij hebben.

⇒ Naast de feedback op de lokale pagina's van het afwegingskader worden ook alle verslagen van de klankbordgroepen naar de Gemeenteraad en het College van B&W verstuurd, samen met de rapporten van de onderzoeken zoals PWE en Context Mapping.

Ruimte voor dialoog

Deelnemers vinden dat veel van de vragen die zij stellen niet beantwoord worden en dat er te weinig dialoog is. In de klankbordgroep ook behoefte aan meer ruimte dialoog. Verzoek aan de voorzitter om daar ruimte voor te vinden.

Volgende bijeenkomst, afspraken en openstaande vragen

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Zuidoost. De volgende (de 3e) bijeenkomst staat gepland voor donderdag 16 december van 19.00 tot 21.00u via MS Teams. Tijdens deze bijeenkomst staat het afwegingskader centraal.

Mogelijke onderwerpen voor toekomstige klankbordgroepen

- De enquête over windmolens in Driemond

Afspraken

- De onderzoekers van het Context Mapping gaan kijken naar de aangedragen krietiekpunten.

Openstaande vragen

- Houdt de Gemeente Amsterdam rekening in het zoekgebied bij Zuidoost met de nieuwe woonwijk Weespersluis die momenteel in aanbouw is in de Bloemendalerpolder?
- Hoe worden de stemmen van bewoners van buurgemeenten meegenomen in het proces? Hoe werkt de Gemeente Amsterdam samen met buurgemeentes over de zoekgebieden?
- Kan het moment dat het afwegingskader naar de Gemeente Raad gaat verschoven worden, zodat de klankbordgroepen meer tijd hebben om feedback te geven op het afwegingskader?

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)

Bewoners Weespersluis
Bewonerscommissie Eigen Haard HoefijzerPlus
Bewonersgroep Stammerdijk Diemen
Buurtbewoner Gein
Diemerwind
GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis
Leesclub Zuidoost
StichtingErfAbcoudermeer
Stop Windturbines Gein
Veenwind (de Ronde Venen)
Vereniging Gein3Dorp
Volkstuinvereniging Frankendael
Volkstuinvereniging Linnaeus
Buurtbewoner Zuidoost
Zangvogelvereniging de Ringmasters

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Context Mapping)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig

Bewonersvereniging Holendrecht Oost
Buurtbewoner Holendrecht
JongRES

Bijlage 2: MS Teams chat (geanonimiseerd)

[01-12-2021 19:05] Wij als Vogel Vereniging Ringmasters vinden het uitermate jammer dat we zo laat zijn aangehaakt bij deze discussies/ werkgroep

[01-12-2021 19:15] Hoe kunnen we nu goed luisteren als wij echt graag EERST een ander onderwerp dat voor ons belangrijk is willen bespreken? ik vind het echt niet fijn hoe dit nu doorgedrukt wordt1

[01-12-2021 19:16] Het is verschrikkelijk vervelend. Voelt als gestolen uur.

[01-12-2021 19:16] Ik ook niet, heb het aangegeven en d3 agenda zou omgezet worden

[01-12-2021 19:16] Vooral omdat de plaatjes zo voorgekookt waren. Ik vond nauwelijks iets dat de lading dekte

[01-12-2021 19:18] Gaat dit nu over die sessies met dat kleuterplakboek en vage stickertjes?

[01-12-2021 19:18] Ja

[01-12-2021 19:18] Is er een uitslag?

[01-12-2021 19:22] Gezondheid wordt niet ingevuld

[01-12-2021 19:23] Mij lijkt dat gezondheid op 1 staat bij de zorgen. Wellicht komt dit uit de 'open antwoorden'?

[01-12-2021 19:23] Bij Holendrecht werd er in het knutselboekje nergens gevraagd naar gezondheid, kon je ook nergens kwijt

[01-12-2021 19:23] In deze graphic op 5 van 1 tot 10. Klopt niets van

[01-12-2021 19:24] Wij hebben idd de meeste zorg om de gezondheid en dat zie je hier niet!! hoe is dat mogelijk? het is mijn ENIGE zorg.

[01-12-2021 19:24] Duhuuu, wij hebben rond zoekgebied Holendrecht weinig eigen huizenbezit

[01-12-2021 19:24] Kun je die van diemerscheg ook laten zien?

[01-12-2021 19:25] wat is de voorlopige management samenvatting van deze cijfers/ grafieken?

[01-12-2021 19:25] Op basis waarvan zijn de gebieden ingedeeld?

[01-12-2021 19:26] Methode is volgens mij niet geschikt voor laag opgeleiden.

[01-12-2021 19:26] gezondheid is voor ons allemaal verbonden met geluidshinder van windturbines

[01-12-2021 19:27] de steekproef is klein, hoe representatief is dit onderzoek, wat zijn de betrouwbaarheidsmarges

[01-12-2021 19:28] Hoe representatief is het onderzoek? Er zijn slechts ongeveer 100 boekjes ingevuld. Dat is weinig plus zeer waarschijnlijk geen goede afspiegeling van de bewoners. Komt dit nog ergens aan de orde?

[01-12-2021 19:30] Wat waren de tijdstippen waarop de workshops zijn gehouden?

[01-12-2021 19:30] Nou, vooral heel weinig mensen. Niet alleen het ongebruikelijke

[01-12-2021 19:31] Ik mis alle volkstuinders

[01-12-2021 19:32] huurders zijn eenvoudig te benaderen via de grote verhuurders lijkt me. Waarom is dat niet gedaan?

[01-12-2021 19:33] zorgen over de mening van buurtgenoten, b.v. uit Abcoude

[01-12-2021 19:33] voor "Recreanten groep" is zwaar onderbelicht in het onderzoek

[01-12-2021 19:35] Datvkan je toch aangeven met stippels oid? Weespersluis toekomst?

[01-12-2021 19:36] Volkstuin Frankendael staat ook niet op de kaart.

[01-12-2021 19:37] Het hele onderzoek is niet representatief, niet voor Weesp maar ook niet voor Gaasperdam, gezien het geringe aantal deelnemers.

[01-12-2021 19:44] Verschillende versies van het boekje betekent al dat het onderzoek zijn steekhoudenheid heeft verloren!

[01-12-2021 19:48] In Gein 3 zijn in de directe omgeving (straal 350m) van het zoekgebied Waternet weinig huurwoningen. Het is dus logisch en verklaarbaar dat vooral huiseigenaren hebben deelgenomen aan de workshop omdat zij te maken krijgen met windturbines en de gevolgen ervan.

[01-12-2021 19:50] Die posters hangen ook in gein drie

[01-12-2021 19:50] Gein 3 idem. Iedereen heefft hier de posters van WIndalarm hangen.

[01-12-2021 19:52] Ik sta achter [persoon]!

[01-12-2021 19:53] [redacted] meegeven dat de Context Mapping niet ophaalt wat er echt leeft omdat veel genegeerd is

[01-12-2021 19:53] Ik heb een voorstel dat in één keer veel vragen en twijfels oplost,

[01-12-2021 20:02] Kun jeminee vraag nog beantwoorden

[01-12-2021 20:03] Over de opmerkingen op de formulieren die zijn geplaatst

[01-12-2021 20:06] Ook de online enquête is niet representatief.

[01-12-2021 20:08] De opzet van het onderzoek doet niets af aan het feit dat het niet representatief is.

[01-12-2021 20:09] Het lijkt me een goed idee om nog eens een aantal diepte-interviews te organiseren met een representatieve groep inwoners rond de zoekgebieden. Met deze mensen zou je dan echt kunnen doorpraten over hun buurt, hun beleving en hun zorgen.

[01-12-2021 20:09] BOvendien kun je er dan voor zorgen dat echt alle groepen zijn vertegenwoordigd.

[01-12-2021 20:10] Gezondheid wordt echt gemist in deze data.

[01-12-2021 20:10] Kunnen we overgaan naar onze eigen punten? We zijn al meer dan een uur hiermee bezig!

[01-12-2021 20:11] Is representatie van belang? Want hoofdvraag is wat gebeurt ermee? Welke invloed hebben de conclusies.

[01-12-2021 20:15] een doelgroep die volgens mij ook niet is bevraagd is het onderwijs in de wijk: (basis)scholen die in de directe omgeving van de zoekgebieden van windmolens staan, krijgen natuurlijk te maken met de gevolgen van de turbines.

[01-12-2021 20:16] Bedankt

[01-12-2021 20:18] Klopt, waaronder de twee dichtstbijzijnde scholen voor Voortgezet Speciaal Onderwijs, eentje voor jongeren met ASS en eentje voor jongeren met meer dan 1 psychiatrische diagnose (residentieel, dus jongeren en behandelaren wonen hier!)

[01-12-2021 20:19] Mijn vraag over de MER is niet goed geformuleerd. Het was meer een pleidooi. Ik heb al naar [persoon] gemaild met het verzoek om het verslag aan te passen, met een korte toelichting bij mijn suggestie / pleidooi.

[01-12-2021 20:22] Waarom wil je alles wat wij zeggen in een vraag formuleren?

[01-12-2021 20:23] helemaal eens...

[01-12-2021 20:25] amen

[01-12-2021 20:29] Helemaal eens!

[01-12-2021 20:30] Wat is het?

Transparantie over het proces en de besluitvorming is belangrijk. Het proces moet begrijpelijk, toegankelijk,

betrouwbaar en voorspelbaar zijn. En het moet duidelijk zijn wat, wanneer gebeurt in het proces en wanneer

welk besluit genomen gaat worden.

Bovendien moet het helder zijn hoe en wanneer belanghebbenden kunnen meepraten in het proces.

Daarnaast moet duidelijk zijn waarover belanghebbenden kunnen mee praten en op welke manier hun input

wordt meegenomen in het proces dan wel besluit. Ook gaat het over de vraag hoe snel en adequaat je als

overheid reageert op signalen die uit de samenleving worden overgebracht.

[01-12-2021 20:30] citaat uit voorlopig AWK

[01-12-2021 20:35] Reflectie moet ook gaan over het besluit over een ambitie van 50 mw op te wekken. Is dat de juiste manier, voortschrijdende inzicht kan lijden tot een bespárings ambitie etc. Reflectie over de ambitie! Maar juist dat gebeurd niet. En dat roept alle wrevel over.

[01-12-2021 20:35] Reflectie moet ook gaan over het besluit over een ambitie van 50 mw op te wekken. Is dat de juiste manier, voortschrijdende inzicht kan lijden tot een bespárings ambitie etc.

Reflectie over de ambitie! Maar juist dat gebeurd niet. En dat roept alle wrevel over.

[01-12-2021 20:36] Vraag: Op welk moment verandert een zoeklocatie in een definitieve locatie of valt een locatie af?

[01-12-2021 20:38] Reflecteren betekent terugkijken op ervaringen en daarvan leren; je kijkt terug op eerdere aannames, vooronderstellingen en zienswijzen. Dan bepaal je wat je wilt behouden, verbeteren en wat je wilt veranderen. Reflecteren is goed want het maakt je bewust waarom je doet wat je doet! Wanneer gaan we nou echt reflecteren????

[01-12-2021 20:39] Geen turbines! Maar andere manier om de ambitie halen. Daar over reflecteren kan dus niet. En dat maakt machteloos, moedelois en boos. Dus reflecteren over überhaupt kiezen voor windindustrie ipv andere vormen. Wordt altijd met soort dooddoener afgewikkeld. Dit is dus géén reflectie maar indoctrinatie.

[01-12-2021 20:40] Over ambitie om op te wekken had gereflecteerd moeten worden.

[01-12-2021 20:44] Er wordt NIETS mee gedaan!!!

[01-12-2021 20:45] Is dit document ergens te vinden, zodat we dit kunnen lezen?

[01-12-2021 20:46] Wat er mist: het echte gesprek met en de reacties van de div. etnische gemeenschappen in Zuidoost. Veel Ghanese, Surinaamse, Hindoestaanse, Pakistaanse inwoners (vaak huurders!) zijn niet op de hoogte van de plannen. Hoe denkt de gemeente deze mensen alsnog te bereiken?

[01-12-2021 20:46] We krijgen alleen te horen dat er geluisterd wordt en serieus genomen worden, maar er veranderd niets. Of wel, dan hoor ik graag WAT er is aangepast!

[01-12-2021 20:47] Misschien moet de gemeente proberen te begrijpen waaróm mensen zo boos zijn. Daar begint het echte gesprek.

[01-12-2021 20:47] We hebben hier geen gesprek

[01-12-2021 20:49] Wat gebeurt er met mijn opmerking dat 85% van de mensen in Driemond geen windmolens wil in omgeving. En daarnaast dat 100% van de bewoners van de (Lange) Stammerdijk tegen plaatsing is in Diemerscheg.

[01-12-2021 20:49] Ambitie is een streven, maar we horen telkens dat die 17 turbines vast staan!

[01-12-2021 20:51] Landelijk gezien wordt windturbines in steden afgeraden.. Daar zou over gereflecteerd worden. Denk je bij zo'n woord. Daar begint de pijn. Deze manier van reflecteren is niet reflecteren. Toch?

[01-12-2021 20:54] Ik heb net nagevraagd, maar er is in tegenstelling tot wat [redacted] zei, NIET geflyerd op de volkstuinen om deel te nemen.

[01-12-2021 20:57] Wat [persoon] aangeeft geldt ook voor de bewoners van gein drie. Deze wijk hangt vol flyers tegen windturbines. De wijk heeft grotevzorgen voor hun gezondheid

[01-12-2021 21:02] Ik heb juist hier een vraag over, over het proces.

[01-12-2021 21:03] Uit mijn hart gegrepen. De belangen van bewoners en natuur (inhoud) moeten belangrijker blijven dat het tijdspad of een toevallig gekozen procedure. Wij hoeven 'die klap erop' niet als belanghebbenden, wij willen een gezonde toekomst voor mens, dier en andere natuur

[01-12-2021 21:11] Omdat de wethouder alles heeft afgeraden!

[01-12-2021 21:16] Door tijdsdruk wordt ons geluid ondergeschoven.

[01-12-2021 21:16] Liever juist geen kleine groepjes!

[01-12-2021 21:17] Ik wil het niet meer hebben over die conceptmapping! Ik wil het hebben over onze eigen deskundigheid.

[01-12-2021 21:18] Ik ook niet.

[01-12-2021 21:19] dan had ik me daar wel voor aangemeld.

[01-12-2021 21:19] Kunnen wij niet de agenda voor de volgende keer bedenken?

[01-12-2021 21:24] Lieve mensen, bedankt allemaal, moeten kleindochter van de crèche halen. (Ohio VS, niet Amsterdam) Tot volgende sessie!

[01-12-2021 21:24] Input voor context mapping: de resultaten van context mapping voor bewoners van weesp is met 5 respondenten niet representatief.

[01-12-2021 21:31] Ik moet er nu vandoor.

[01-12-2021 21:33] Ik moet ook stoppen. Graag alle relevante nabranders nog per mail aub Bij voorbaat dank.

[01-12-2021 21:36] Mij is nog even niet duidelijk wanneer we dan vooraf het afwegingskader krijgen toegestuurd, zodat we ons kunnen voorbereiden. Wanneer kunnen we het stuk verwachten?
[01-12-2021 21:36] deze sheets ga je delen? toch?
[01-12-2021 21:39] Ja we delen ook de sheets.
[01-12-2021 21:40] Top!
[01-12-2021 21:40] dank je wel, allemaal

Verslag bijeenkomst Stedelijke KBG

Datum: 18.11.2021
Auteur: [redacted]
Concept verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 18 november jl. vond de eerste bijeenkomst plaats van de stedelijke klankbordgroep van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De opzet van het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam en de rol en selectie van de klankbordgroepen in de Reflectiefase zijn tijdens de bijeenkomst toegelicht. Daarnaast is de agenda voor de aankomende bijeenkomsten besproken.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie tot het vraagstuk windenergie in Amsterdam, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Amsterdam) en in het participatieproces.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Amsterdam). Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Een groot deel van de klankbordgroep heeft grote zorgen over effecten van windmolens op de gezondheid van omwonenden. De gezondheid van omwonenden mag niet in gevaar worden gebracht. Daarvoor is goed en uitgebreid onderzoek noodzakelijk. Ook werd verwezen naar de brandbrief van honderd artsen (juli 2021) waarin zij waarschuwen voor negatieve effecten van windmolens op direct omwonenden.
- Daarbij zijn er grote zorgen over de nadelige invloed van windmolens op de natuur in Amsterdam en omgeving. Zo werd opgemerkt dat windmolens op de erfafscheiding van Landsmeer langs een Natura 2000 gebied zouden komen te staan. Natuur is niet alleen belangrijk voor haar ecologische waarde, maar ook voor recreatie van inwoners en anderen uit de omgeving.
- Amsterdam moet zich houden aan Europese wet- en regelgeving met betrekking tot de plaatsing van windmolens.
- Er moet goed onderzoek uit worden gevoerd naar het draagvlak onder de inwoners van Amsterdam voor windmolens in de stad, met de huidige afstandsnorm (minstens 350 meter van geluidsgevoelige bestemmingen) die Amsterdam hanteert. Leden van de klankbordgroep hebben zorgen over deze afstand.
- Driemond valt binnen het zoekgebied van meerdere gemeenten. Dit heeft de inwoners van Driemond zeer verrast omdat hier niet met inwoners of de dorpsraad over gesproken is. Inwoners hebben veel zorgen dat zij opzijgezet gaan worden. Mensen willen wel meepraten over wat zij kunnen doen om klimaatverandering tegen te gaan, maar doordat zij ervaren dat de discussie absent is ontbreekt draagvlak voor windmolens in zijn geheel.
- Windmolens in ontwikkelwijken in Amsterdam worden ongewenst bevonden door sommige leden in de klankbordgroep.
- Meerdere leden van de klankbordgroep vinden het belangrijk verder te onderzoeken of windmolens de beste oplossing zijn voor duurzame energieopwekking in Amsterdam. Er

is vaker gerefereerd aan zonnepanelen in de bijeenkomst. Daarnaast werd de vraag gesteld of windmolens onderscheidend zijn voor de stad.

- Andere leden van de klankbordgroep riepen op om rationele keuzes te maken. Door eerst de ambitie te bepalen en dan te kijken naar welke mogelijke locaties overblijven, zouden niet per definitie de beste plekken gekozen worden. Zo liggen zoekgebieden nu bijvoorbeeld bij gemeentegrenzen of in de buurt van natuurgebieden. Wordt er voldoende gekeken naar zonnepanelen op daken en windmolens op agrarisch land? Hoe kan met de minste investeringen en minste overlast de grootste duurzame energieopbrengsten gerealiseerd worden?
- Ook werd een aantal keer aangegeven dat het vraagstuk breder bekeken zou moeten worden op nationaal niveau. Waarom worden de windmolens niet in een minder bevolkt gebied of in zee geplaatst? Een ander lid van de klankbordgroep gaf in reactie daarop aan dat omdat Nederland dichtbevolkt is, een windmolens al snel in de buurt staat van woningen. Men moet waken voor het idee dat buiten Amsterdam overal ruimte is voor windmolens. Het is belangrijk om met elkaar de Nederlandse ambitie te realiseren.
- Het wordt van belang gevonden dat de baten terecht komen in Amsterdam.
- De jongeren aangesloten bij JongRES onderschrijven de ambitie van de gemeenteraad. Ook zij vinden het belangrijk dat er goed onderzoek moet worden gedaan naar mogelijke effecten op de gezondheid van omwonenden. Bij uitsluitsel daarover vinden zij echter dat het mogelijk moet zijn om windmolens te plaatsen in een stedelijke omgeving.
- Meerdere leden van de klankbordgroep merkten op hoe belangrijk het is om de nut en noodzaak van opwekking van duurzame energie (in Amsterdam) toe te lichten. Waarom doen we dit op mondiaal, Europees, nationaal en op lokaal niveau? Het is van belang om uit te leggen waarom ook Amsterdam een aantal windmolens gaat plaatsen waar het kan. Er mag meer trotsheid komen dat ook Amsterdam hierin stappen zet.
- Een lid van de klankbordgroep gaf aan ruimte te zien voor windmolens in Amsterdam en riep de klankbordgroep op om samen op zoek te moeten gegaan naar de geschikte locaties in Amsterdam, met het oog op dat windmolens het meest efficiënt zijn voor opwekking van duurzame energie.
- Tenslotte worden er ook andere voordelen gezien. Zo kan bijvoorbeeld gekeken worden naar of inwoners met lage inkomens goedkopere stroom zouden kunnen krijgen door de plaatsing van windmolens. Het belang werd benadrukt dat bewoners in de directe omgeving van de windmolens moeten kunnen profiteren, bijvoorbeeld ook om een gebied zelfvoorzienend te maken op het vlak van energie.

Belangrijk in het participatieproces

De leden van de klankbordgroep hebben ook toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van wat de deelnemers hierin belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Sommige leden van de klankbordgroep geven aan dat er in dit stadium van het proces geen sprake meer is van echte participatie omdat het niet meer gaat over het beslissen of en hoe er aan groene energie moet worden gedaan in de stad. De doelstelling van de stad Amsterdam moet samen vastgesteld worden. Daarbij moet goed gekeken worden hoe die zo effectief mogelijk bereikt kan worden met zo min mogelijk overlast.
- Een lid van de klankbordgroep gaf aan de indruk te hebben dat er een 'beleidstrein' op gang is gebracht waar inwoners onvoldoende invloed op kunnen hebben. Tegelijkertijd werd de hoop uitgedrukt dat dit traject daar verandering in zou kunnen brengen.
- Het wordt zeer belangrijk gevonden dat de geluiden in de klankbordgroep mee worden gegeven aan de politiek. Een ander gaf aan zich te kunnen vinden in het participatieproces, maar twijfels te hebben of de politiek het oppikt.
- Een lid van de klankbordgroep gaf aan te ervaren dat het democratisch proces wordt ondermijnt door het participatieproces. Participatie zou gebruikt worden om een politieke discussie en de beantwoording van vragen uit de weg te gaan.
- Daarbij werd aangegeven dat het essentieel is dat leden van de klankbordgroep weten of

al bij voorhand is besloten waar de windmolens worden geplaatst. Zijn de zoekgebieden bepaald, maar nog niet waar en of er turbines komen? Of is er al besloten over de plaatsing en kan er alleen gesproken worden over de voorwaarden?

- Het belang van lokaal draagvlak werd benadrukt. Daarbij gaat het niet alleen om financiële participatie.
- Omliggende gemeenten en hun inwoners moeten meegenomen worden in het participatieproces.
- Voor jongeren is het belangrijk om het recht te hebben mee te praten over hun leefomgeving (van de toekomst) en energievoorziening. Jongeren zijn over het algemeen vaker voorstander voor zonnepanelen en windmolens.
- Er moet goed gedefinieerd worden waar de participatie over gaat: op projectniveau of over alle zoekgebieden. Er zijn verschillende niveaus en mate van detail. In deze klankbordgroep gaat het over zaken die voor heel Amsterdam spreken.
- Door meerderen werd het belang benadrukt van naar elkaar luisteren in de klankbordgroep. Een lid van de klankbordgroep riep om er gezamenlijk uit te komen en te bedenken hoe Amsterdam bij kan dragen. Er is samenwerking nodig om voor 2030 grote stappen te zetten. In het verleden is veel tegenstand ontstaan omdat dingen van bovenaf werden neergezet.

De klankbordgroepen

Doel

In totaal zijn er zeven klankbordgroepen: Eén stedelijke, één per windrichting van de zoekgebieden (Nieuw-West, Noord, Oost en Zuidoost) en twee klankbordgroepen die de expertgroepen Natuur en Gezondheid begeleiden. In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang, een perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluidend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces. Ruimte voor dialoog om inzicht en begrip te krijgen in ieders perspectief. De stedelijke klankbordgroep bespreekt zaken die voor heel Amsterdam spelen.

Selectieproces en perspectieven

Het Nederlands Platform Burgerparticipatie en Overheidsbeleid (NPBO) heeft de selectie van de leden van de klankbordgroepen gemaakt. Tijdens de bijeenkomst heeft [redacted] (NPBO) dit proces toegelicht.

Aanmeldingen

In totaal hebben 133 mensen zich aangemeld voor de klankbordgroepen. Deelnemers zijn maar voor één groep geselecteerd om zoveel mogelijk mensen deel te kunnen laten nemen en om praktische redenen met het oog op eventueel overlappende tijdstippen van klankbordgroepen. In eerste instantie is alleen een uitvraag gedaan voor organisaties. Omdat 42% van de aanmeldingen burgers bleken te zijn, is besloten in overleg met de gemeente om deze ook te selecteren voor de groepen.

Selectieproces

Eerst is op basis van ervaring van het NPBO een overzicht gemaakt van de verschillende perspectieven die aan tafel gewenst zouden zijn in de verschillende groepen. Hierbij was oog voor een werkbare groepsgrootte waarin leden een goede discussie kunnen voeren. De selectie heeft plaatsgevonden op basis van de aanmeldingen voor de klankbordgroepen. Er is gekeken welke perspectieven beschikbaar waren. In de klankbordgroepen is gezocht naar een balans tussen leden die positief, neutraal of kritisch tegenover windmolens in Amsterdam staan. Daarin zijn ook criteria meegenomen als sekse en leeftijdscategorieën. Echter waren bij de selectie dergelijke criteria onderschikt aan het belang om zoveel mogelijk diverse perspectieven in de klankbordgroep te hebben. Na het selectieproces hebben nog enkele kleine correcties plaatsgevonden.

Ontbrekende perspectieven

Aan de klankbordgroep is gevraagd of zij nog perspectieven misten in de groep. Een van de leden merkte op inwoners met een migratieachtergrond te missen. Hierop werd aangegeven dat er naast de klankbordgroepen ook andere vormen van participatie zijn. De zorg werd geuit dat mensen die niet kijken op de website van de gemeente of zijn aangemeld voor nieuwsbrieven niet bereikt worden. Hoe kunnen die wel betrokken worden? Voor het onderzoek naar de leefomgeving is bijvoorbeeld geflyerd in de buurten zelf.

Spelregels

Voor de klankbordgroep gelden een aantal spelregels:

- Veiligheid (Chatham House Rule): alles wat in de bijeenkomst gezegd wordt mag worden gebruikt, maar niet herleidbaar tot persoon.
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit uw eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen persoonlijke titel
- Communicatie en verslaglegging wordt gedaan door Public Mediation. Het verslag is niet woordelijk.
- Aanwezigheid: leden nemen zoveel mogelijk zelf deel aan de bijeenkomsten. In het geval dat vervanging nodig is, kan dit gecommuniceerd worden aan Public Mediation.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam is tijdens de bijeenkomst kort toegelicht door [redacted] (coördinator team RES Amsterdam). Dit proces bestaat uit de reflectiefase en de planvoorbereidingsfase.

Reflectiefase

Bij vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 heeft de gemeenteraad van Amsterdam een ambitie van 50 megawatt opwekking door windturbines vastgesteld. Dit riep een levendige discussie op. De gemeente heeft in reactie daarop een reflectiefase ingesteld. Hierin wordt extra de tijd te genomen om te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden in de stad en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen, die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Waar moet rekening mee gehouden worden bij beslissingen over de plaatsing van windmolens in Amsterdam?

Hiervoor vinden verschillende activiteiten plaats gedurende de reflectiefase, die loopt tot april 2022:

- Een online raadpleging (PWE)
- Onderzoek naar de leefomgeving in workshops
- Expertgroepen die advies geven over de onderwerpen gezondheid en natuur
- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en voor de expertgroepen gezondheid en natuur
- Evaluatie van de participatiestappen tot nu toe

Online raadpleging (PWE)

In de online raadpleging worden deelnemers betrokken bij een keuzevraagstuk. Door keuzes te maken, als het ware op de stoel van de bestuurder, kunnen ze voorkeuren aangeven, deze toelichten en eigen ideeën aandragen. Leden van de klankbordgroep gaven aan dat er zorgen zijn dat de raadpleging wordt gebruikt als een draagvlak meting. Er is weinig vertrouwen in het instrument en hoe de data vervolgens geanalyseerd en gebruikt gaat worden. Het team van Populytics, dat de raadpleging heeft ontwikkeld, zal de raadpleging toelichten tijdens de volgende bijeenkomst van de klankbordgroep. De klankbordgroep kan dan met hen in gesprek hierover.

Opmerking:

- Het idee werd geopperd om in de nieuwsbrief Duurzaam020 nogmaals de online raadpleging onder de aandacht te brengen. Daarin zou uitgelegd moeten worden hoe het instrument werkt en aangegeven worden dat specifiek de toelichtingen van deelnemers

juist belangrijk zijn in het onderzoek. De nieuwsbrief is reeds verstuurd, maar er zal gekeken worden of er nog via de website van de gemeente iets mogelijk is.

Onderzoek naar de leefomgeving
In workshops hebben bewoners en andere gebruikers van gebieden aan kun geven wat voor hen belangrijke kenmerken zijn voor hun buurt en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in die omgeving. Op verschillende manieren is hierover gecommuniceerd: door te flyeren in de directe omgeving (om groepen te bereiken die eerder onvoldoende waren gehoord) en daarna via brieven en de netwerken van de stadsdelen. Op zaterdag 27 november vinden drie extra inloopworkshops plaats op drie locaties van de Openbare Bibliotheek in de stad.

Opmerking

- Inwoners van Driemond hebben de brief over de workshops te laat ontvangen, op de dag van de workshop of zelfs erna. Omdat zij niet tijdig geïnformeerd zijn hebben zij niet deel kunnen nemen aan de workshop.

Expertgroepen Gezondheid en Natuur
Omdat er vele zorgen zijn over de thema's gezondheid en natuur en omdat de feitenkennis verschillend geïnterpreteerd wordt, zijn twee expertgroepen ingesteld onder leiding van onafhankelijke voorzitters. Voor de samenstelling van de groepen zijn experts voorgedragen door o.a. energiecoöperaties, Windalarm en bezorgde artsen. De experts gaan, voor de respectievelijke thema's, in gesprek over bestaande wet- en regelgeving, de milieueffectenrapportage en aanvullende onderzoeken en beleid.

Producten reflectiefase
De reflectiefase levert drie producten op: het afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance. Het afwegingskader en de richtlijnen komen bovenop het wettelijk kader dat er al is.

Afwegingskader
Alle informatie uit de activiteiten en uit eerdere inspraakrondes wordt gebundeld in een afwegingskader dat in januari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit afwegingskader wordt de informatie gebundeld die bestuurders en de gemeenteraad nodig hebben om een goede afweging te kunnen maken over de ontwikkeling van windturbines op een locatie in een zoekgebied. Dit afwegingskader is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is. Het biedt als het ware een indexering van de onderwerpen die belangrijk zijn om mee te nemen in de afweging.

Handreiking participatie en sturing
Met de klankbordgroepen en expertgroepen wordt daarnaast gekeken naar wat belangrijk is als een initiatiefnemer zich meldt in de vervolgfase. Dit heeft betrekking op hoe belanghebbenden worden betrokken in het vervolg (waar kan de gemeente op toezien bij de participatie), de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden en initiatiefnemers, en samenwerking tussen RES partners en mede-overheden. Deze richtlijnen voor participatie en governance worden gebundeld in een handreiking participatie en sturing.

Planvoorbereiding
Na de reflectiefase begint de planvoorbereiding. Daarin kunnen initiatiefnemers de gemeente benaderen met het verzoek om windturbines te ontwikkelen. Na het tekenen van een intentieovereenkomst moet de initiatiefnemer in die fase een participatieplan opstellen. Dat moet door het College van B&W goedgekeurd worden en vervolgens conform uitgevoerd worden door de initiatiefnemer. In deze fase worden in opdracht van de initiatiefnemer, na vaststelling van de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), onderzoeken naar de effecten op o.a. natuur en gezondheid uitgevoerd. De resultaten van deze onderzoeken worden gebundeld in de milieueffectenrapportage (MER) en voorgelegd aan de gemeenteraad voor de vergunningverlening.

Vragen en opmerkingen klankbordgroep

- Een lid van de klankbordgroep vroeg, naar aanleiding van de toelichting op de 50 megawatt ambitie van de gemeenteraad, of er in deze fase gesproken wordt over *of* er windmolens komen in de zoekgebieden of over *hoe* de zoekgebieden worden ingevuld. De gemeenteraad heeft de opdracht gegeven om te kijken wat er mogelijk is. De ambitie moet landen in de aangewezen zoekgebieden. In de planvoorbereidingsfase worden onderzoeken uitgevoerd in opdracht van de initiatiefnemer aan de hand van de notitie reikwijdte en detailniveau, en vervolgens voorgelegd aan de gemeenteraad in de mer. Op dat moment wordt de afweging gemaakt of er wel of niet een molen kan komen op die specifieke locatie binnen het zoekgebied.
- Daarbij werd de vraag gesteld hoe de gemeente om zal gaan met weging van het draagvlak. Wat als een deel van de omwonenden wel voorstander is van windmolens en een ander deel niet? Daarop werd geantwoord dat het niet gaat om wie er 'voor' of 'tegen' is, maar dat het gesprek moet gaan over wat er geraakt wordt. Wat zien leden van de klankbordgroep? Hoe heeft het invloed op gezondheid, natuur, recreatie en de kwaliteit van een gebied? Waar hebben zij zorgen over of zien ze kansen?
- Leden van de klankbordgroep waren benieuwd of er doorgerekende scenario's gemaakt worden per zoekgebied. De gemeente gaf aan dat zij bepalen en toetsen waar iets mogelijk is in de hele stad en per zoekgebied, maar niet op voorhand bepalen waar een windmolen komt. Er worden dus geen scenario's opgesteld. Het initiatief daarvoor ligt bij de initiatiefnemer. Dit leidde tot zorgen bij de klankbordgroep. Kan het zijn dat meer geschikte gebieden niet gebruikt worden omdat het afhankelijk is van waar een initiatiefnemer een voorstel voor indient? Deze vraag speelt ook op andere plekken in het land. Een andere deelnemer gaf aan dat dit bij de provincie of de RES organisatie geadresseerd zou moeten worden. Momenteel wordt er onderzocht of er een landelijke dialooggroep komt over dit soort kwesties.
- Naar aanleiding van het gesprek over onderzoeken in de zoekgebieden, kwam ter sprake of er een afweging gemaakt moet worden tussen zoekgebieden. Een duidelijk uitgangspunt van het proces is dat er geen ranglijst ontstaat met scores van zoekgebieden. Sommige leden keken verschillend aan tegen uitruil tussen de gebieden.
- Daarnaast werd opgemerkt dat er zorgen zijn dat belanghebbenden tijdens de planvoorbereidingsfase buiten spel worden gezet. Ook hierom is het belangrijk om met de klankbordgroep in de reflectiefase te kijken naar richtlijnen voor participatie en governance, waar de gemeente op toe kan zien.

Volgende bijeenkomsten en afspraken

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de stedelijke klankbordgroep. De volgende bijeenkomsten staan gepland voor 30 november en 7 december a.s. van 19.00 tot 21.00u. Tijdens de eerstvolgende bijeenkomst worden het afwegingskader en de online raadpleging (PWE) toegelicht en besproken met de ontwerpers. In de bijeenkomst van 7 december vindt de terugkoppeling over de online raadpleging vanuit het team van Populytics plaats.

Afspraken

- De komende bijeenkomsten vinden plaats op een later tijdstip, namelijk van 19.00 tot 21.00u.
- De presentatie van de bijeenkomsten worden gedeeld met de groep.
- Met het team van het onderzoek naar de leefomgeving wordt gekeken of het, naast de organisatie van de drie extra inloopworkshops op zaterdag 27 a.s., mogelijk is om workshop boeken naar Driemond te brengen.

Bijlage: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)
Bewoner Amsterdam Noord
Bewoner Landsmeer
Dorpsraad Driemond
Energiecoöperatie Amsterdam Wind
Vereniging Gein3Dorp
Jong RES
Koepelcoöperatie Energie samen
Natuur & Milieufederatie Noord-Holland
NatuurlijkIJburg
Noorderlingen Voor de Wind
Volkstuinpark Buikslotermeer
VVE IJburg
Watersport Vereniging IJburg
Windalarm
Windalarm

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (NPBO)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig
Bewoner Amsterdam Zuid

Verslag bijeenkomst KBG Zuidoost

Datum: 22.11.2021
Auteur: [redacted]
Vastgesteld verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 22 november jl. vond de eerste bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Zuidoost van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De opzet van het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam en de rol van de klankbordgroepen in de Reflectiefase zijn tijdens de bijeenkomst toegelicht. Daarnaast is de agenda voor de aankomende bijeenkomsten besproken.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie met Amsterdam Zuidoost, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Amsterdam Zuidoost) en in het participatieproces. Dirk de Jager van het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuidoost en wethouder Matthijs Sikkes-van den Berg van de gemeente Diemen heetten de deelnemers welkom.

Welkom

Vanuit stadsdeel Zuidoost was bestuurslid Dirk de Jager aanwezig voor deze eerste bijeenkomst. Hij heette alle leden van de klankbordgroep welkom, ook namens wethouder Sikkes-van den Berg van Diemen. Hij benadrukte het belang van zoveel mogelijk in samenhang kijken naar het vraagstuk met de omliggende gemeenten. Het is een ingewikkeld onderwerp, met invloed op gezondheid, leefbaarheid en natuur en ecologie in het gebied. Dat zijn onderwerpen waar de gemeenten veel waarde aan hechten. Tegelijkertijd hebben zij de opgave om bij te dragen aan de energietransitie. Dit zijn complexe afwegingen en daarom heeft de gemeente de leden van de klankbordgroep gevraagd om de essentiële punten te benoemen waar rekening mee gehouden moet worden bij het maken van de uiteindelijke afweging over waar en of en onder welke voorwaarden er windmolens zouden kunnen komen in Zuidoost. Hij wenste de groep veel succes en wijsheid toe in de komende bijeenkomsten.

Wethouder Matthijs Sikkes-van den Berg voegde daaraantoe dat ze hoopten te laten zien dat er contact is tussen de aangrenzende gemeenten, om te voorkomen dat bewoners en de natuur onevenredig belast zouden worden wegens gebrek aan communicatie. De gemeenten die om de Diemerscheg heen liggen hebben regelmatig contact.

Een lid van de klankbordgroep herinnerde Dirk de Jager aan zijn uitspraak, gedaan op 20 april 2021, dat er geen windmolens geplaatst worden als er onaanvaardbare gezondheidsrisico's bestaan. De heer de Jager gaf aan nog steeds achter deze uitspraak te staan.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Zuidoost). Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- De leden van de klankbordgroep maken zich zorgen over de gezondheid van

omwonenden. Deze mag niet in gevaar worden gebracht door bijvoorbeeld geluidsoverlast van de windmolens. Ook de gehanteerde afstandsnorm, 350 meter tot geluidsgevoelige bestemmingen als woningen, leidt tot veel vragen. Leden vinden dat deze norm niet versoepeld had mogen worden.

- Ook werd opgemerkt dat bijvoorbeeld windmolens op de locatie langs de A9 bij de Diemerscheg zouden grenzen aan plekken waar veel huurwoningen zijn. Huurwoningen zijn vaker slecht geïsoleerd waardoor de impact op de omwonenden nog groter zal zijn.
- Daarnaast zijn er grote zorgen over de natuur in de omgeving, zoals bij de Hoge Dijk. Dit heeft betrekking op zowel de waarde van de natuur (bijvoorbeeld van het trekvogelpad) als op de recreatiefunctie voor mensen uit de omgeving, en met name bewoners van Zuidoost. Ook is verwezen naar het in ontwikkeling zijnde en reeds geplande natuurcompensatiegebied in de Bloemendalerpolder, 't Breedland, en de eendenkooi dat langs het Amsterdam- Rijnkanaal ligt in Weesp.
- Het is belangrijk dat er onafhankelijk aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd naar de gezondheidseffecten van windturbines. Leden van de klankbordgroep krijgen via de media mee dat er nog veel onbekend is als het gaat om de effecten van windmolens. Op landelijk politiek niveau is ingestemd door de Tweede Kamer met de motie Erkens/Leijten over onderzoek naar de effecten van verschillende afstandsnormen op de gezondheid en leefkwaliteit. De resultaten daarvan zouden mee moeten worden genomen in de verdere concretisering van de RES'en.
- Door een lid van de klankbordgroep werd geopperd om voor alle zoeklocaties een (pre-)MER uit te voeren, om deze informatie mee te nemen in het afwegingskader. De milieu-effecten voor alle locaties/zoekgebieden zouden bekend moeten zijn bij de raad voordat er besluiten genomen kunnen worden.
- Er is behoefte aan een totaaloverzicht van de plannen van de aangrenzende gemeenten in dit gebied. Ook toekomstige wijken en woningen moeten meegenomen worden in de gebruikte kaarten en tekeningen.
- Het is belangrijk om woningbouwopgaven in de omgeving, zoals Weespersluis (waarvoor een onherroepelijk bestemmingsplan is; circa 300 van de circa 3.000 woningen zijn reeds opgeleverd en bewoond), mee te nemen in de afweging. Ook voor die bewoners moet er in de toekomst een prettig en leefbaar woongebied zijn.
- De bewoners van buurgemeenten zijn geschrokken dat de gemeente de windmolens aan de grenzen van de stad plaatst, waardoor zij er juist last van hebben.
- De tuinders vinden het onrechtvaardig dat juist volkstuinders die het vaker minder goed hebben en baat hebben bij deze groene natuur, te maken krijgen met windmolens dicht bij hun tuinen. De volkstuinen leveren met elkaar een grote bijdrage aan de natuur en biodiversiteit in de stad. Vaak wonen tuinders een half jaar op de tuin. Ook gebruiken zij de tuinen voor vakantie dichtbij huis, omdat zij niet de middelen hebben om op vakantie te gaan of omdat zij ervoor kiezen om klimaatredenen.
- Jongeren moeten mee kunnen praten over hun toekomstige leefomgeving. De jongeren van JongRes onderschrijven de ambitie van de gemeenteraad. In Zuidoost zijn verschillende jongerentafels gehouden door JongRES om hierover in gesprek te gaan. Ook zij vinden het belangrijk dat er goed onderzoek wordt gedaan naar mogelijke gezondheidsrisico's. Bij uitsluitsel daarover vinden zij echter dat het mogelijk moet zijn om windmolens te plaatsen in een stedelijke omgeving.
- Door een lid van de klankbordgroep wordt het belangrijk gevonden om energie lokaal op te wekken omdat er lokaal steeds meer energie gebruikt wordt, bijvoorbeeld voor elektrische auto's.
- Een lid van de klankbordgroep gaf aan zorgen te hebben over hoe de instanties omgaan met de kennis over gezondheidsrisico's. Het wordt ervaren dat overheden omwonenden niet beschermen door bijvoorbeeld veiligheidsmarges in te bouwen, maar deze juist zo krap mogelijk definiëren. Niet de bewoners maar het doel zou vooropgesteld worden.
- Een ander lid van de klankbordgroep deelde de zorg dat de gemeente wil doorzetten en dat er enkel locaties overblijven waar weinig weerstand is, omdat bewoners daar minder invloed hebben.
- Het lokaal delen in het eigenaarschap wordt belangrijk gevonden. Er zijn zorgen dat niet de direct omwonenden mee kunnen profiteren, maar juist meer vermogende inwoners van

de stad die niet de lasten van de windmolens ervaren. Het doel van 50% lokale participatie mag niet onrechtvaardig worden gebruikt.

- De suggestie wordt gedaan om voor alle zoekgebieden, voorafgaand aan de besluitvorming in de raad over het afwegingskader, een soort pré-MER uit te voeren, zodat de milieueffecten voor álle zoekgebieden meegewogen kunnen worden, vooruitlopend op het besluit om sommige zoekgebieden af te laten vallen en andere aan te wijzen als definitieve locatie.

Belangrijk in het participatieproces

De leden van de klankbordgroep hebben ook toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt hier een introductie in, maar geen compleet overzicht van wat de deelnemers belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Bewoners uit Zuidoost moeten betrokken worden in het participatieproces. Belangrijk is daarbij dat er wordt geparticipeerd door een representatieve groep bewoners van Zuidoost. Zo moeten er bijvoorbeeld inwoners van de Surinaamse gemeenschap en sociale huurders deelnemen. Er werd opgemerkt dat de diversiteit van bewoners in de wijk niet terug te zien is in de klankbordgroep.
- Het belang van een democratisch proces werd benadrukt. Leden van de klankbordgroep waren zeer verbaasd dat er ondanks alle kritische geluiden toch zoekgebieden zijn aangewezen die op 350 meter van woningen liggen. Meerdere leden voelen zich niet als bewoners vertegenwoordigd in de discussie over windmolens.
- Participatie moet een eerlijk proces zijn waarin de gemeente oprecht naar bewoners luistert, hen zo vroeg mogelijk bij het gesprek betrekt, en hen op de hoogte houdt.
- Het mag geen 'check the box' participatieproces zijn. De leden willen echt invloed kunnen hebben. Zij willen de dialoog aangaan en dat het duidelijk is wat de uitkomst is van dit traject. Sommige leden zijn sceptisch over dit traject en anderen hopen dat de gemeente het vertrouwen juist terug zal winnen.
- Ook met belanghebbenden uit de omgeving van Amsterdam moet rekening gehouden worden.
- Jongeren moeten mee kunnen praten over hun toekomstige leefomgeving.
- Leden willen mee kunnen praten over of, waar en onder welke voorwaarden windmolens geplaatst in Zuidoost zou kunnen worden. Ze willen dat er plekken aangewezen kunnen worden die ongeschikt zijn.
- Het is van belang om kennis te delen over ervaringen en (lopende) onderzoeken met betrekking tot de ontwikkeling van windmolens. Daarbij moet in samenhang met andere gemeenten plannen gemaakt worden.
- Er is opgeroepen om naar alternatieven te kijken dan windmolens, bijvoorbeeld zonnepanelen en buurtbatterijen.
- De bijeenkomsten van de klankbordgroep moeten tijdig gepland worden. Ook moet ter voorbereiding de informatie voor de bijeenkomsten en de notulen van de afgelopen bijeenkomst op tijd beschikbaar zijn.

De klankbordgroep

Doel

In totaal zijn er zeven klankbordgroepen: Eén stedelijke, één per windrichting van de zoekgebieden (Nieuw-West, Noord, Oost en Zuidoost) en twee klankbordgroepen die de expertgroepen Natuur en Gezondheid begeleiden. In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang, een perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluidend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces. Ruimte voor dialoog om inzicht en begrip te krijgen in ieders perspectief.

Deze klankbordgroep brengt het perspectief van belanghebbenden in Zuidoost en aangrenzende gebieden in en geeft mee waar rekening mee gehouden moet worden in de afweging over windmolens en bij de participatie in de volgende fase. In de aankomende bijeenkomst zal de klankbordgroep het onderzoek naar de leefomgeving in Zuidoost bespreken en daar een reactie op meegeven. De klankbordgroep heeft aangegeven meer duidelijk te willen over haar rol.

Perspectieven

Aan de klankbordgroep is gevraagd of zij nog perspectieven misten in de groep. Zoals eerder benoemd zien de leden van de klankbordgroep de diversiteit van bewoners in de wijk niet terug in deze groep. Het Nederlands Platform Burgerparticipatie en Overheidsbeleid (NPBO) heeft de selectie van de leden van de klankbordgroepen gemaakt. Bij de selectie is de NPBO afhankelijk geweest van welke personen zich hebben aangemeld en daarbij mochten zij niet vragen naar of selecteren op basis van afkomst. Een lid van de klankbordgroep stelde voor om in ieder geval iemand van de Surinaamse gemeenschap in Zuidoost uit te nodigen om deel te nemen. Daarbij neemt Public Mediation contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst.

Spelregels

Voor de klankbordgroep gelden een aantal spelregels:

- Veiligheid (Chatham House Rule): alles wat in de bijeenkomst gezegd wordt mag worden gebruikt, maar niet herleidbaar tot persoon.
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit uw eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen persoonlijke titel
- Communicatie en verslaglegging wordt gedaan door Public Mediation. Het verslag is niet woordelijk.
- Aanwezigheid: leden nemen zoveel mogelijk zelf deel aan de bijeenkomsten. In het geval dat vervanging nodig is, kan dit gecommuniceerd worden aan Public Mediation.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam is tijdens de bijeenkomst kort toegelicht door Juliane Kurschner (coördinator team RES Amsterdam). Dit proces bestaat uit de reflectiefase en de planvoorbereidingsfase.

Reflectiefase

Bij vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 heeft de gemeenteraad van Amsterdam een aanvullende ambitie van 50 megawatt opwekking door windturbines vastgesteld. Daarnaast zijn zoekgebieden aangewezen waar mogelijkheden worden gezien om windmolens te realiseren. De vaststelling riep een levendige discussie op. De gemeente heeft in reactie daarop een reflectiefase ingesteld. Hierin wordt extra de tijd te genomen om te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden in de stad en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen, die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Waar moet rekening mee gehouden worden bij beslissingen over de plaatsing van windmolens in Amsterdam?

Hiervoor vinden verschillende activiteiten plaats gedurende de reflectiefase, die loopt tot april 2022:

- Een online raadpleging (PWE)
- Onderzoek naar de leefomgeving in workshops
- Expertgroepen die advies geven over de onderwerpen gezondheid en natuur
- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en voor de expertgroepen gezondheid en natuur
- Evaluatie van de participatiestappen tot nu toe

Opmerking klankbordgroep

Het verbaast de klankbordgroep dat er geen zoekgebieden af kunnen vallen tijdens de reflectiefase.

Online raadpleging (PWE)
In de online raadpleging worden deelnemers betrokken bij een keuzevraagstuk. Door keuzes te maken, als het ware op de stoel van de bestuurder, kunnen ze voorkeuren aangeven, deze toelichten en eigen ideeën aandragen. Door een lid van de klankbordgroep werd opgemerkt dat toekomstige bewoners, van gebieden waar woningen gerealiseerd gaan worden, niet mee kunnen doen met dergelijke instrumenten. De ontwikkelaar kan wel op basis van de doelgroepen profielen maken van wat toekomstige bewoners belangrijk vinden.

Onderzoek naar de leefomgeving
In workshops hebben bewoners en andere gebruikers van gebieden, zoals ze er nu zijn, aan kun geven wat voor hen belangrijke kenmerken zijn voor hun buurt en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in die omgeving. Op verschillende manieren is hierover gecommuniceerd: door te flyeren in de directe omgeving (om groepen te bereiken die eerder onvoldoende waren gehoord) en daarna via brieven en de netwerken van de stadsdelen. Op zaterdag 27 november vinden drie extra inloopworkshops plaats op drie locaties van de Openbare Bibliotheek in de stad.

In de klankbordgroep is opgemerkt dat de natuur- en recreatiegebieden die gepland staan in de Bloemendalerpolder van Weesp niet meegenomen worden in dit onderzoek, zowel niet in de vragen en kaarten maar ook in de antwoorden van deelnemers, omdat deze nog niet gebruikt kunnen worden. Windmolens in de zoekgebieden zouden echter wel een grote impact kunnen hebben op de ervaring en kwaliteit van die gebieden, Dit zal nu niet terugkomen in de resultaten van het onderzoek.

Expertgroepen Gezondheid en Natuur
Omdat er vele zorgen zijn over de thema's gezondheid en natuur en omdat de feitenkennis verschillend geïnterpreteerd wordt, zijn twee expertgroepen ingesteld onder leiding van onafhankelijke voorzitters. Voor de samenstelling van de groepen zijn experts voorgedragen door o.a. energiecoöperaties, Windalarm en bezorgde artsen. De experts gaan, voor de respectievelijke thema's, in gesprek over bestaande wet- en regelgeving, de milieueffectenrapportage en aanvullende onderzoeken en beleid. Het is niet mogelijk om ook in alle lokale klankbordgroepen de thema's gezondheid en natuur afzonderlijk te behandelen. Wel kunnen specifieke lokale aspecten hierin meegegeven worden.

De expertgroep gaat bepalen welke onderzoeken uitgevoerd moeten worden in de planvoorbereidingsfase, wanneer er in opdracht van een initiatiefnemer onderzoek wordt uitgevoerd op een specifieke locatie. Deze onderzoeken, vastgelegd in de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), worden uitgevoerd voorafgaand aan de vergunningverlening. Ook de NRD wordt ter inzage gelegd zodat eenieder daarop kan reageren.

Producten reflectiefase
De reflectiefase levert drie producten op: het afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance. Het afwegingskader en de richtlijnen komen bovenop het wettelijk kader dat er al is.

Afwegingskader
Alle informatie uit de activiteiten en uit eerdere inspraakrondes wordt gebundeld in een afwegingskader dat in januari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit afwegingskader wordt de informatie gebundeld die bestuurders en de gemeenteraad nodig hebben om een goede afweging te kunnen maken over de ontwikkeling van windturbines op een locatie in een zoekgebied. Dit afwegingskader is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is. Het biedt een overzicht van de kenmerken die belangrijk zijn om mee te nemen in de afweging over het wel of niet plaatsen van een windmolen. De vier hoofdthema's zijn: 1) leefomgeving, 2) maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie, 3) CO2-doelstelling en 4) samenhangend en betaalbaar energiesysteem.

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de bijeenkomst duidelijk aangegeven dat zij mee willen praten over het afwegingskader. Er zijn zorgen omdat dit aanstaande december afgerond wordt. De leden van de klankbordgroep willen dat de tijd wordt genomen om hierover met alle klankbordgroepen goed in gesprek te gaan. Het afwegingskader wordt in ieder geval behandeld in de stedelijke klankbordgroep. Er gaat gekeken worden of dit ook georganiseerd kan worden voor de lokale klankbordgroepen.

Handreiking participatie en sturing

Met de klankbordgroepen en expertgroepen wordt daarnaast gekeken naar wat belangrijk is als een initiatiefnemer zich meldt in de vervolgfase. Dit heeft betrekking op hoe belanghebbenden worden betrokken in het vervolg (waar kan de gemeente op toezien bij de participatie, zodat bewoners niet het gevoel krijgen dat zij er alleen voor staan en dat de gemeente zich terugtrekt), de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden en initiatiefnemers, en samenwerking tussen RES partners en mede-overheden. Deze richtlijnen voor participatie en governance worden gebundeld in een handreiking participatie en sturing.

Planvoorbereiding

Na de reflectiefase begint de planvoorbereiding. Daarin kunnen initiatiefnemers de gemeente benaderen met het verzoek om windturbines te ontwikkelen. Na het tekenen van een intentieovereenkomst moet de initiatiefnemer in die fase een participatieplan opstellen. Dat moet door het College van B&W goedgekeurd worden en vervolgens conform uitgevoerd worden door de initiatiefnemer. In deze fase worden in opdracht van de initiatiefnemer, na vaststelling van de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), onderzoeken naar de effecten op o.a. natuur en gezondheid uitgevoerd. De resultaten van deze onderzoeken worden gebundeld in de milieueffectenrapportage (MER) en voorgelegd aan de gemeenteraad voor de vergunningverlening.

Volgende bijeenkomst en afspraken

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Zuidoost. De volgende bijeenkomst staat gepland voor 1 december a.s. van 19.00 tot 21.00u. Tijdens deze bijeenkomst staat het onderzoek naar de leefomgeving (context mapping) in Zuidoost centraal.

Aan het eind van de bijeenkomst gaven meerdere leden van de klankbordgroep aan te twijfelen of het zin had voor hen om deel te nemen aan deze klankbordgroep. Dit kwam o.a. voort uit dat het nog onduidelijk was of zij als lokale groep input konden geven op het afwegingskader en dat zaken rondom gezondheid worden besproken in de klankbordgroep en expertgroep voor gezondheid. De zeven klankbordgroepen (stedelijk, vier windrichtingen, gezondheid en natuur) hebben in de reflectiefase elk een eigen focus. De stedelijke klankbordgroep kijkt hierbij vooral mee met zaken die voor de hele stad spelen, zoals de online raadpleging (PWE) en het afwegingskader. Bij de lokale klankbordgroepen ligt de focus op wat er in een specifiek gebied speelt.

Afspraken

- De komende bijeenkomsten vinden plaats op een later tijdstip, van 19.00 tot 21.00u.
- De presentatie van de bijeenkomsten worden gedeeld met de groep.
- Voor de volgende bijeenkomst wordt de meerwaarde en het doel van de klankbordgroep geagendeerd.
- Leden van de klankbordgroep kunnen vragen die zij tijdens de bijeenkomst niet meer konden stellen mailen aan [redacted]@public-mediation.nl
- Public Mediation en de gemeente gaan kijken of het afwegingskader ook in de lokale klankbordgroepen besproken kan worden. [Inmiddels is duidelijk dat het afwegingskader tijdens de derde bijeenkomst van de klankbordgroep Zuidoost in december toegelicht en besproken zal worden.]
- Public Mediation heeft contact over het uitnodigen van een lid van de Surinaamse gemeenschap in Zuidoost voor de klankbordgroep.
- Public Mediation neemt contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste

bijeenkomst.

- De toelichting van Populytics op de online raadpleging (PWE) wordt gedeeld.
- De MS Teams chat wordt geanonimiseerd opgenomen in het verslag.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)
Bewoners Weespersluis
Bewonerscommissie Eigen Haard HoefijzerPlus
Bewonersgroep Stammerdijk Diemen
Buurtbewoner Gein
Buurtbewoner Zuidoost
Diemerwind
GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis
JongRES
Leesclub Zuidoost
StichtingErfAbcoudermeer
StopWindturbinesGein
Veenwind (de Ronde Venen)
Vereniging Gein3Dorp
Volkstuinvereniging Frankendael
Volkstuinvereniging Linnaeus

Dirk de Jager (Gemeente Amsterdam, Dagelijks Bestuur stadsdeel Zuidoost)
Matthijs Sikkes-van den Berg - (Gemeente Diemen, wethouder)
[redacted] - (Gemeente Diemen)

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig
Bewonersvereniging Holendrecht Oost
Buurtbewoner Holendrecht

Bijlage 2: MS Teams chat

[22/11/2021 16:50] Start meeting
[22/11/2021 16:58] [naam], mag ik vragen wat uw relatie is met Zuidoost? Ik heb uw naam niet doorgekregen
[22/11/2021 16:58] Ik ben er namens de GEM Bloemendalerpolder, verantwoordelijk voor de ontwikkeling van Weespersluis.
[22/11/2021 16:59] Dank [naam]!
[22/11/2021 16:59] [naam] stond voor ons op de lijst. Ik ben vandaag in zijn plaats.
[22/11/2021 17:00] Super! Ik noteer het
[22/11/2021 17:00] Wat was de vraag in de chat?
[22/11/2021 17:04] Beste allen, ik moet me helaas vanaf 18.45 laten excuseren vanavond
[22/11/2021 17:21] Mijn camera wil niet aan, ik weet niet waarom. Ik ben [naam], [redacted] vtv Frankendael.
[22/11/2021 17:33] Dat is een heel goed punt; toekomstige woningbouw moet meegenomen worden
[22/11/2021 17:54] ik moet de bijeenkoimst helaas verlaten
[22/11/2021 18:00] Ik zou ook wel iets aan Ian willen vragen, maar dat komt misschien nog wel.

[22/11/2021 18:01] [naam], ik ga reageren op de chat, vind je dat goed?
[22/11/2021 18:02] Nou, ik vind het wel leuk als de anderen jouw reactie ook horen. Dus we houde je reactie tegoed?
[22/11/2021 18:05] Beste mensen, ik ga de chat nu verlaten. Goed gesprek en succes gewenst. Ben benieuwd naar de uitkomsten. Met vriendelijke groet, [naam].
[22/11/2021 18:05] Met alle respect voor de inzet van [naam], maar er zijn ook echte én belanghebbende jongeren die in Zuidoost wonen. Die zich net zulke zorgen maken over hun toekomst en een snelle transitie naar duurzame energie als [naam] en de meeste andere Amsterdammers. Gemiste kans om niet te werven onder de +/- 60.000 jongeren in ons stadsdeel!
[22/11/2021 18:17] Ik ga er ook tussenuit. Ter info: ik ben ambtenaar van de gemeente Diemen. Diemen heeft ook zoekgebieden voor windenergie in het Diemerbos. Ik was hier aanwezig om te laten zien dat Diemen en Amsterdam hierover ook ambtelijk goed onderling contact hebben. Verder wilde ik nog even laten weten dat ik altijd bereikbaar ben voor vragen [emailadres]. Ik wens jullie nog een fijne avond!

[22/11/2021 18:18] Ik laat mijn camera even uit, dan kan ik stiekem dineren , anders wordt het te kort op mijn sportles vanavond.
[22/11/2021 18:19] Alle argumenten die ik nu hoor, zijn ook al lang bij de gemeente bekend. Wat voegt dit platform nog toe?
22/11/2021 18:20] Ik ga zo even naar huis rijden. Kan dan niet spreken.
[22/11/2021 18:26] Ja, staat in beeld
[22/11/2021 18:29] Vraag aan [naam]: zou de Gezondheids Effect Analyse niet in een veel eerder stadium plaats moeten vinden? Dus voorafgaand aan de inschrijvingen van initiatiefnemers?
[22/11/2021 18:30] Wachten met besluitvorming tot er gemeenteraadsverkiezingen zijn geweest. De verwachting is b.v. dat GroenLinks zal worden weggevaagd vanwege houding van wethouder Van Doorninck.
[22/11/2021 18:34] @[naam], wij staan zeker voor het niet uitsluiten van andere kansrijke technieken. Maar de RES gaat over grootschalige duurzame opwek en bewezen technieken. Dat is in het geval van de RES zon en wind op land. De ambitie van de RES is ook tot stand gebracht door op die technieken te focussen. Wij vinden dat de ambitie die is vastgesteld door de raad hoe dan ook gehaald moet worden om ook de toekomstige generatie de mogelijkheid te geven om te wonen in Amsterdam / Nederland zonder natte voeten te krijgen. [22/11/2021 18:36]
@[naam], het is nog knap lastig om een groep jongeren te bereiken en te enthousiasmeren voor dit thema. In Diemen hebben we een jongere tafel gehouden over de energietransitie en jongerenparticipatie daarin. Er is toen een aangetekende brief gegaan naar 1000en de jongeren tussen 18-35. Uiteindelijke resultaat: 7 jongeren die kwamen inspreken. Andere middelen moeten worden ingezet om ook ons om tafel te krijgen. In grotere getale.
[22/11/2021 18:38] 27 november 3 inkoopworkshops in Zuidoost, Noord en Nieuw-West. Deze workshops vinden alle 3 plaats op een Openbare Bibliotheek (OBA) locatie:OBA Reigersbos, Rossumplein 1, 1106 AX Amsterdam
OBA Geuzenveld, Albardakade 3, 1067DD Amsterdam
OBA Waterland, Waterlandplein 302, 1024 NB Amsterdam
U kunt binnenlopen tussen 11.00 en 15.00 uur en meedoen door het (workshop) werkboek in te vullen.
[22/11/2021 18:38] @[naam]: ik help graag mee jongerenparticipatie in Zuidoost te organiseren. Ik verwacht van de gemeente dan wel dat alle informatie over energie, verbruik, gezondheid, natuur etc. etc. op tafel komen.
[22/11/2021 18:39] komen=komt
[22/11/2021 18:42] Moet jullie helaas verlaten. dank en tot de volgende sessie!
[22/11/2021 18:45] Ik moet er helaas precies om 19u uit, het gebouw waarin ik zit sluit.
[22/11/2021 18:45] Moeten we de landel8jke regelgeving niet afwachten
[22/11/2021 18:45] Wij doen daar ook graag aan mee [naam]! Dus laten we het gesprek volgende week continueren
[22/11/2021 18:50] 1 december inderdaad
[22/11/2021 18:51] Waar gaan we het dan wel over hebben?

[22/11/2021 18:52] Ik moet er ook van tussen. Zou er iemand willen doorpraten dan kan dat via nh-zuid@jongresnederland.nl

[22/11/2021 18:57] Ik heb nog een aanvullende vraag over de NRD.

[22/11/2021 19:02] We worden in een fuik gedreven. Het afwegingskader zijn geen harde eisen, maar een opsomming van dingen die een rol kunnen gaan spelen. Daarna moeten de bewoners het alsnog uitvechten met de organisaties die windturbines willen plaatsen. Er worden geen zoekgebieden hiervan uitgesloten, ook Zuidoost niet!

[22/11/2021 19:04] U kunt de vragen aan mij mailen: [redacted]@public-mediation.nl

[22/11/2021 19:05] Ik moet echt weg. Ik zie alles graag via de mail verschijnen. B.v.d.!

[22/11/2021 19:06] Het is belangrijk dat Zuidoost wordt betrokken bij het algemene overkoepelende afwegingskader, aangezien meerdere zoekgebieden in Zuidoost liggen.

[22/11/2021 19:06] Ik onderschrijf helemaal de opmerkingen van [naam], maar komen de anderen ook aan bod? Ik heb een heleboel vragen, maar wil vooral weten wat het nut heeft van deze bijeenkomst. Er zijn 12 personen die allemaal aangeven dat ze geen windturbines willen. Wat wordt daarmee gedaan? Dat wil ik weten voordat ik weer een avond vrijmaak? Graag een helder antwoord voor volgende keer. Verder wil ik graag weten of de 17 Windturbines een ambitie zijn of een vaststaand doel? Er wordt gezegd ambitie, maar wethouder lijkt niet met minder genoegen te willen nemen. Ik wil weten waarom de gemeente een begrenzing aangeeft op het beschikbare budget? Verduurzaming mag iets kosten toch? Ik wil graag meegeven dat de Windturbines niet ten kosten mogen gaan van hoogwaardige natuur.

[22/11/2021 19:06] Vragen over de NRD: Daarop is inspraak mogelijk. Het is een vrij technisch document. Is het een idee om een toelichting te geven in de klankbordgroep, naast de formele inspraak? Komen er nog extra inspraakacitiviteiten op de NRD? Komt er een NRD per zoeklocatie of één NRD voor alle gebieden samen?

[22/11/2021 19:06] Motie erkens en leijten , hoe wordt deze meegenomen in het afwegingskader.

[22/11/2021 19:07] Ik moet nu ook weg.

[22/11/2021 19:08] Ik moet er helaas nu echt uit, tot de / een volgende keer!

[22/11/2021 19:16] Waarom zit IJburg in de stedelijke klankbordgroep als zij niet meer als zoekgebied meegenomen worden

[22/11/2021 19:19] Door wie, wanneer en op basis waarvan worden de exacte locaties en hoeveelheid windturbines bepaald?

[22/11/2021 19:40] Einde meeting

Verslag bijeenkomst Stedelijke KBG

Datum: 18.11.2021
Auteur: [redacted]
Concept verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 18 november jl. vond de eerste bijeenkomst plaats van de stedelijke klankbordgroep van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De opzet van het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam en de rol en selectie van de klankbordgroepen in de Reflectiefase zijn tijdens de bijeenkomst toegelicht. Daarnaast is de agenda voor de aankomende bijeenkomsten besproken.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie tot het vraagstuk windenergie in Amsterdam, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Amsterdam) en in het participatieproces.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Amsterdam). Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Een groot deel van de klankbordgroep heeft grote zorgen over effecten van windmolens op de gezondheid van omwonenden. De gezondheid van omwonenden mag niet in gevaar worden gebracht. Daarvoor is goed en uitgebreid onderzoek noodzakelijk. Ook werd verwezen naar de brandbrief van honderd artsen (juli 2021) waarin zij waarschuwen voor negatieve effecten van windmolens op direct omwonenden.
- Daarbij zijn er grote zorgen over de nadelige invloed van windmolens op de natuur in Amsterdam en omgeving. Zo werd opgemerkt dat windmolens op de erfafscheiding van Landsmeer langs een Natura 2000 gebied zouden komen te staan. Natuur is niet alleen belangrijk voor haar ecologische waarde, maar ook voor recreatie van inwoners en anderen uit de omgeving.
- Amsterdam moet zich houden aan Europese wet- en regelgeving met betrekking tot de plaatsing van windmolens.
- Er moet goed onderzoek uit worden gevoerd naar het draagvlak onder de inwoners van Amsterdam voor windmolens in de stad, met de huidige afstandsnorm (minstens 350 meter van geluidsgevoelige bestemmingen) die Amsterdam hanteert. Leden van de klankbordgroep hebben zorgen over deze afstand.
- Driemond valt binnen het zoekgebied van meerdere gemeenten. Dit heeft de inwoners van Driemond zeer verrast omdat hier niet met inwoners of de dorpsraad over gesproken is. Inwoners hebben veel zorgen dat zij opzijgezet gaan worden. Mensen willen wel meepraten over wat zij kunnen doen om klimaatverandering tegen te gaan, maar doordat zij ervaren dat de discussie absent is ontbreekt draagvlak voor windmolens in zijn geheel.
- Windmolens in ontwikkelwijken in Amsterdam worden ongewenst bevonden door sommige

leden in de klankbordgroep.

- Meerdere leden van de klankbordgroep vinden het belangrijk verder te onderzoeken of windmolens de beste oplossing zijn voor duurzame energieopwekking in Amsterdam. Er is vaker gerefereerd aan zonnepanelen in de bijeenkomst. Daarnaast werd de vraag gesteld of windmolens onderscheidend zijn voor de stad.
- Andere leden van de klankbordgroep riepen op om rationele keuzes te maken. Door eerst de ambitie te bepalen en dan te kijken naar welke mogelijke locaties overblijven, zouden niet per definitie de beste plekken gekozen worden. Zo liggen zoekgebieden nu bijvoorbeeld bij gemeentegrenzen of in de buurt van natuurgebieden. Wordt er voldoende gekeken naar zonnepanelen op daken en windmolens op agrarisch land? Hoe kan met de minste investeringen en minste overlast de grootste duurzame energieopbrengsten gerealiseerd worden?
- Ook werd een aantal keer aangegeven dat het vraagstuk breder bekeken zou moeten worden op nationaal niveau. Waarom worden de windmolens niet in een minder bevolkt gebied of in zee geplaatst? Een ander lid van de klankbordgroep gaf in reactie daarop aan dat omdat Nederland dichtbevolkt is, een windmolens al snel in de buurt staat van woningen. Men moet waken voor het idee dat buiten Amsterdam overal ruimte is voor windmolens. Het is belangrijk om met elkaar de Nederlandse ambitie te realiseren.
- Het wordt van belang gevonden dat de baten terecht komen in Amsterdam.
- De jongeren aangesloten bij JongRES onderschrijven de ambitie van de gemeenteraad. Ook zij vinden het belangrijk dat er goed onderzoek moet worden gedaan naar mogelijke effecten op de gezondheid van omwonenden. Bij uitsluitsel daarover vinden zij echter dat het mogelijk moet zijn om windmolens te plaatsen in een stedelijke omgeving.
- Meerdere leden van de klankbordgroep merkten op hoe belangrijk het is om de nut en noodzaak van opwekking van duurzame energie (in Amsterdam) toe te lichten. Waarom doen we dit op mondiaal, Europees, nationaal en op lokaal niveau? Het is van belang om uit te leggen waarom ook Amsterdam een aantal windmolens gaat plaatsen waar het kan. Er mag meer trotsheid komen dat ook Amsterdam hierin stappen zet.
- Een lid van de klankbordgroep gaf aan ruimte te zien voor windmolens in Amsterdam en riep de klankbordgroep op om samen op zoek te moeten gegaan naar de geschikte locaties in Amsterdam, met het oog op dat windmolens het meest efficiënt zijn voor opwekking van duurzame energie.
- Tenslotte worden er ook andere voordelen gezien. Zo kan bijvoorbeeld gekeken worden naar of inwoners met lage inkomens goedkopere stroom zouden kunnen krijgen door de plaatsing van windmolens. Het belang werd benadrukt dat bewoners in de directe omgeving van de windmolens moeten kunnen profiteren, bijvoorbeeld ook om een gebied zelfvoorzienend te maken op het vlak van energie.

Belangrijk in het participatieproces

De leden van de klankbordgroep hebben ook toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van wat de deelnemers hierin belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Sommige leden van de klankbordgroep geven aan dat er in dit stadium van het proces geen sprake meer is van echte participatie omdat het niet meer gaat over het beslissen of en hoe er aan groene energie moet worden gedaan in de stad. De doelstelling van de stad Amsterdam moet samen vastgesteld worden. Daarbij moet goed gekeken worden hoe die zo effectief mogelijk bereikt kan worden met zo min mogelijk overlast.
- Een lid van de klankbordgroep gaf aan de indruk te hebben dat er een 'beleidstrein' op gang is gebracht waar inwoners onvoldoende invloed op kunnen hebben. Tegelijkertijd werd de hoop uitgedrukt dat dit traject daar verandering in zou kunnen brengen.
- Het wordt zeer belangrijk gevonden dat de geluiden in de klankbordgroep mee worden

gegeven aan de politiek. Een ander gaf aan zich te kunnen vinden in het participatieproces, maar twijfels te hebben of de politiek het oppikt.

- Een lid van de klankbordgroep gaf aan te ervaren dat het democratisch proces wordt ondermijnt door het participatieproces. Participatie zou gebruikt worden om een politieke discussie en de beantwoording van vragen uit de weg te gaan.
- Daarbij werd aangegeven dat het essentieel is dat leden van de klankbordgroep weten of al bij voorhand is besloten waar de windmolens worden geplaatst. Zijn de zoekgebieden bepaald, maar nog niet waar en of er turbines komen? Of is er al besloten over de plaatsing en kan er alleen gesproken worden over de voorwaarden?
- Het belang van lokaal draagvlak werd benadrukt. Daarbij gaat het niet alleen om financiële participatie.
- Omliggende gemeenten en hun inwoners moeten meegenomen worden in het participatieproces.
- Voor jongeren is het belangrijk om het recht te hebben mee te praten over hun leefomgeving (van de toekomst) en energievoorziening. Jongeren zijn over het algemeen vaker voorstander voor zonnepanelen en windmolens.
- Er moet goed gedefinieerd worden waar de participatie over gaat: op projectniveau of over alle zoekgebieden. Er zijn verschillende niveaus en mate van detail. In deze klankbordgroep gaat het over zaken die voor heel Amsterdam spreken.
- Door meerderen werd het belang benadrukt van naar elkaar luisteren in de klankbordgroep. Een lid van de klankbordgroep riep om er gezamenlijk uit te komen en te bedenken hoe Amsterdam bij kan dragen. Er is samenwerking nodig om voor 2030 grote stappen te zetten. In het verleden is veel tegenstand ontstaan omdat dingen van bovenaf werden neergezet.

De klankbordgroepen

Doel

In totaal zijn er zeven klankbordgroepen: Eén stedelijke, één per windrichting van de zoekgebieden (Nieuw-West, Noord, Oost en Zuidoost) en twee klankbordgroepen die de expertgroepen Natuur en Gezondheid begeleiden. In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang, een perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluidend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces. Ruimte voor dialoog om inzicht en begrip te krijgen in ieders perspectief. De stedelijke klankbordgroep bespreekt zaken die voor heel Amsterdam spelen.

Selectieproces en perspectieven

Het Nederlands Platform Burgerparticipatie en Overheidsbeleid (NPBO) heeft de selectie van de leden van de klankbordgroepen gemaakt. Tijdens de bijeenkomst heeft [redacted] (NPBO) dit proces toegelicht.

Aanmeldingen

In totaal hebben 133 mensen zich aangemeld voor de klankbordgroepen. Deelnemers zijn maar voor één groep geselecteerd om zoveel mogelijk mensen deel te kunnen laten nemen en om praktische redenen met het oog op eventueel overlappende tijdstippen van klankbordgroepen. In eerste instantie is alleen een uitvraag gedaan voor organisaties. Omdat 42% van de aanmeldingen burgers bleken te zijn, is besloten in overleg met de gemeente om deze ook te selecteren voor de groepen.

Selectieproces

Eerst is op basis van ervaring van het NPBO een overzicht gemaakt van de verschillende perspectieven die aan tafel gewenst zouden zijn in de verschillende groepen. Hierbij was oog voor een werkbare groepsgrootte waarin leden een goede discussie kunnen voeren. De selectie heeft plaatsgevonden op basis van de aanmeldingen voor de klankbordgroepen. Er is gekeken welke perspectieven beschikbaar

waren. In de klankbordgroepen is gezocht naar een balans tussen leden die positief, neutraal of kritisch tegenover windmolens in Amsterdam staan. Daarin zijn ook criteria meegenomen als sekse en leeftijdscategorieën. Echter waren bij de selectie dergelijke criteria onderschikt aan het belang om zoveel mogelijk diverse perspectieven in de klankbordgroep te hebben. Na het selectieproces hebben nog enkele kleine correcties plaatsgevonden.

Ontbrekende perspectieven

Aan de klankbordgroep is gevraagd of zij nog perspectieven misten in de groep. Een van de leden merkte op inwoners met een migratieachtergrond te missen. Hierop werd aangegeven dat er naast de klankbordgroepen ook andere vormen van participatie zijn. De zorg werd geuit dat mensen die niet kijken op de website van de gemeente of zijn aangemeld voor nieuwsbrieven niet bereikt worden. Hoe kunnen die wel betrokken worden? Voor het onderzoek naar de leefomgeving is bijvoorbeeld geflyerd in de buurten zelf.

Spelregels

Voor de klankbordgroep gelden een aantal spelregels:

- Veiligheid (Chatham House Rule): alles wat in de bijeenkomst gezegd wordt mag worden gebruikt, maar niet herleidbaar tot persoon.
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit uw eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen persoonlijke titel
- Communicatie en verslaglegging wordt gedaan door Public Mediation. Het verslag is niet woordelijk.
- Aanwezigheid: leden nemen zoveel mogelijk zelf deel aan de bijeenkomsten. In het geval dat vervanging nodig is, kan dit gecommuniceerd worden aan Public Mediation.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam is tijdens de bijeenkomst kort toegelicht door Juliane Kurschner (coördinator team RES Amsterdam). Dit proces bestaat uit de reflectiefase en de planvoorbereidingsfase.

Reflectiefase

Bij vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 heeft de gemeenteraad van Amsterdam een ambitie van 50 megawatt d[illegible]ekking door windturbines vastgesteld. Dit riep een levendige discussie op. De gemeente heeft in reactie daarop een reflectiefase ingesteld. Hierin wordt extra de tijd te genomen om te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden in de stad en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen, die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Waar moet rekening mee gehouden worden bij beslissingen over de plaatsing van windmolens in Amsterdam?

Hiervoor vinden verschillende activiteiten plaats gedurende de reflectiefase, die loopt tot april 2022:

- Een online raadpleging (PWE)
- Onderzoek naar de leefomgeving in workshops
- Expertgroepen die advies geven over de onderwerpen gezondheid en natuur
- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en voor de expertgroepen gezondheid en natuur
- Evaluatie van de participatiestappen tot nu toe

Online raadpleging (PWE)

In de online raadpleging worden deelnemers betrokken bij een keuzevraagstuk. Door keuzes te maken, als het ware op de stoel van de bestuurder, kunnen ze voorkeuren aangeven, deze toelichten en eigen

ideeën aandragen. Leden van de klankbordgroep gaven aan dat er zorgen zijn dat de raadpleging wordt gebruikt als een draagvlak meting. Er is weinig vertrouwen in het instrument en hoe de data vervolgens geanalyseerd en gebruikt gaat worden. Het team van Populytics, dat de raadpleging heeft ontwikkeld, zal de raadpleging toelichten tijdens de volgende bijeenkomst van de klankbordgroep. De klankbordgroep kan dan met hen in gesprek hierover.

Opmerking:

- Het idee werd geopperd om in de nieuwsbrief Duurzaam020 nogmaals de online raadpleging onder de aandacht te brengen. Daarin zou uitgelegd moeten worden hoe het instrument werkt en aangegeven worden dat specifiek de toelichtingen van deelnemers juist belangrijk zijn in het onderzoek. De nieuwsbrief is reeds verstuurd, maar er zal gekeken worden of er nog via de website van de gemeente iets mogelijk is.

Onderzoek naar de leefomgeving

In workshops hebben bewoners en andere gebruikers van gebieden aan kun geven wat voor hen belangrijke kenmerken zijn voor hun buurt en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in die omgeving. Op verschillende manieren is hierover gecommuniceerd: door te flyeren in de directe omgeving (om groepen te bereiken die eerder onvoldoende waren gehoord) en daarna via brieven en de netwerken van de stadsdelen. Op zaterdag 27 november vinden drie extra inloopworkshops plaats op drie locaties van de Openbare Bibliotheek in de stad.

Opmerking

- Inwoners van Driemond hebben de brief over de workshops te laat ontvangen, op de dag van de workshop of zelfs erna. Omdat zij niet tijdig geïnformeerd zijn hebben zij niet deel kunnen nemen aan de workshop.

Expertgroepen Gezondheid en Natuur

Omdat er vele zorgen zijn over de thema's gezondheid en natuur en omdat de feitenkennis verschillend geïnterpreteerd wordt, zijn twee expertgroepen ingesteld onder leiding van onafhankelijke voorzitters. Voor de samenstelling van de groepen zijn experts voorgedragen door o.a. energiecoöperaties, Windalarm en bezorgde artsen. De experts gaan, voor de respectievelijke thema's, in gesprek over bestaande wet- en regelgeving, de milieueffectenrapportage en aanvullende onderzoeken en beleid.

Producten reflectiefase

De reflectiefase levert drie producten op: het afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance. Het afwegingskader en de richtlijnen komen bovenop het wettelijk kader dat er al is.

Afwegingskader

Alle informatie uit de activiteiten en uit eerdere inspraakrondes wordt gebundeld in een afwegingskader dat in januari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit afwegingskader wordt de informatie gebundeld die bestuurders en de gemeenteraad nodig hebben om een goede afweging te kunnen maken over de ontwikkeling van windturbines op een locatie in een zoekgebied. Dit afwegingskader is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is. Het biedt als het ware een indexering van de onderwerpen die belangrijk zijn om mee te nemen in de afweging.

Handreiking participatie en sturing

Met de klankbordgroepen en expertgroepen wordt daarnaast gekeken naar wat belangrijk is als een initiatiefnemer zich meldt in de vervolgfase. Dit heeft betrekking op hoe belanghebbenden worden betrokken in het vervolg (waar kan de gemeente op toezien bij de participatie), de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden en initiatiefnemers, en samenwerking tussen RES partners en mede-overheden. Deze richtlijnen voor participatie en governance worden gebundeld in een handreiking participatie en sturing.

Planvoorbereiding

Na de reflectiefase begint de planvoorbereiding. Daarin kunnen initiatiefnemers de gemeente benaderen met het verzoek om windturbines te ontwikkelen. Na het tekenen van een intentieovereenkomst moet de initiatiefnemer in die fase een participatieplan opstellen. Dat moet door het College van B&W goedgekeurd worden en vervolgens conform uitgevoerd worden door de initiatiefnemer. In deze fase worden in opdracht van de initiatiefnemer, na vaststelling van de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), onderzoeken naar de effecten op o.a. natuur en gezondheid uitgevoerd. De resultaten van deze onderzoeken worden gebundeld in de milieueffectenrapportage (MER) en voorgelegd aan de gemeenteraad voor de vergunningverlening.

Vragen en opmerkingen klankbordgroep

- Een lid van de klankbordgroep vroeg, naar aanleiding van de toelichting op de 50 megawatt ambitie van de gemeenteraad, of er in deze fase gesproken wordt over *of* er windmolens komen in de zoekgebieden of over *hoe* de zoekgebieden worden ingevuld. De gemeenteraad heeft de opdracht gegeven om te kijken wat er mogelijk is. De ambitie moet landen in de aangewezen zoekgebieden. In de planvoorbereidingsfase worden onderzoeken uitgevoerd in opdracht van de initiatiefnemer aan de hand van de notitie reikwijdte en detailniveau, en vervolgens voorgelegd aan de gemeenteraad in de mer. Op dat moment wordt de afweging gemaakt of er wel of niet een molen kan komen op die specifieke locatie binnen het zoekgebied.
- Daarbij werd de vraag gesteld hoe de gemeente om zal gaan met weging van het draagvlak. Wat als een deel van de omwonenden wel voorstander is van windmolens en een ander deel niet? Daarop werd geantwoord dat het niet gaat om wie er 'voor' of 'tegen' is, maar dat het gesprek moet gaan over wat er geraakt wordt. Wat zien leden van de klankbordgroep? Hoe heeft het invloed op gezondheid, natuur, recreatie en de kwaliteit van een gebied? Waar hebben zij zorgen over of zien ze kansen?
- Leden van de klankbordgroep waren benieuwd of er doorgerekende scenario's gemaakt worden per zoekgebied. De gemeente gaf aan dat zij bepalen en toetsen waar iets mogelijk is in de hele stad en per zoekgebied, maar niet op voorhand bepalen waar een windmolen komt. Er worden dus geen scenario's opgesteld. Het initiatief daarvoor ligt bij de initiatiefnemer. Dit leidde tot zorgen bij de klankbordgroep. Kan het zijn dat meer geschikte gebieden niet gebruikt worden omdat het afhankelijk is van waar een initiatiefnemer een voorstel voor indient? Deze vraag speelt ook op andere plekken in het land. Een andere deelnemer gaf aan dat dit bij de provincie of de RES organisatie geadresseerd zou moeten worden. Momenteel wordt er onderzocht of er een landelijke dialooggroep komt over dit soort kwesties.
- Naar aanleiding van het gesprek over onderzoeken in de zoekgebieden, kwam ter sprake of er een afweging gemaakt moet worden tussen zoekgebieden. Een duidelijk uitgangspunt van het proces is dat er geen ranglijst ontstaat met scores van zoekgebieden. Sommige leden keken verschillend aan tegen uitruil tussen de gebieden.
- Daarnaast werd opgemerkt dat er zorgen zijn dat belanghebbenden tijdens de planvoorbereidingsfase buiten spel worden gezet. Ook hierom is het belangrijk om met de klankbordgroep in de reflectiefase te kijken naar richtlijnen voor participatie en governance, waar de gemeente op toe kan zien.

Volgende bijeenkomsten en afspraken

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de stedelijke klankbordgroep. De volgende bijeenkomsten staan gepland voor 30 november en 7 december a.s. van 19.00 tot 21.00u. Tijdens de eerstvolgende bijeenkomst worden het afwegingskader en de online raadpleging (PWE) toegelicht en besproken met de ontwerpers. In de bijeenkomst van 7 december vindt de terugkoppeling over de online raadpleging vanuit het team van Populytics plaats.

Afspraken

- De komende bijeenkomsten vinden plaats op een later tijdstip, namelijk van 19.00 tot 21.00u.
- De presentatie van de bijeenkomsten worden gedeeld met de groep.
- Met het team van het onderzoek naar de leefomgeving wordt gekeken of het, naast de organisatie van de drie extra inloopworkshops op zaterdag 27 a.s., mogelijk is om workshop boeken naar Driemond te brengen.

Bijlage: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)

Bewoner Amsterdam Noord
Bewoner Landsmeer
Dorpsraad Driemond
Energiecoöperatie Amsterdam Wind
Vereniging Gein3Dorp
Jong RES
Koepelcoöperatie Energie samen
Natuur & Milieufederatie Noord-Holland
NatuurlijkIJburg
Noorderlingen Voor de Wind
Volkstuinpark Buiksloterme er
VVE IJburg
Watersport Vereniging IJburg
Windalarm
Windalarm

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (NPBO)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig

Bewoner Amsterdam Zuid

KBG	nummer	datum	vastgesteld in KBG /Concept	RES Ontv. Van PM	wie leest	check gedaan	aanpassingen	onderwerpen
Nieuw-West	1	Woensdag 17 november, 17.00- 19.00u	vastgesteld	Ja	[redacted]	JA	Ja, zie bijlage	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
Nieuw-West	2	Donderdag 2 december, 17.00- 19.00u	concept	Ja	[redacted]			Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)
Nieuw-West	3	Dinsdag 14 december, 17.00- 19.00u	concept	Ja	[redacted]			Afwegingskader
Noord	1	Dinsdag 16 november, 17.00- 19.00u	concept	ja	[redacted]	Ja	Alle verslagen Noord gecheckt: alleen in verslag van 16 november twee opmerkingen toegevoegd voor noodzakelijke wijzigingen, zie pagina 5.	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
Noord	2	Maandag 29 november, 19.00- 21.00u	concept	ja	[redacted]	Ja	nee	Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)
Noord	3	Maandag 13 december, 19.00- 21.00u	concept	ja	[redacted]	Ja	nee	Afwegingskader
Zuidoost	1	Maandag 22 november, 17.00- 19.00u	vastgesteld	ja	[redacted]			Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
Zuidoost	2	Woensdag 1 december, 19.00- 21.00u	concept	ja	[redacted]			Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)
Zuidoost	3	Donderdag 16 december, 19.00- 21.00u	concept	ja	[redacted]			Afwegingskader
stedelijk	1	Donderdag 18 november, 17.00- 19.00u	concept	ja	[redacted]	ja	er staan vragen in hoe we werven voor de PWE. Dit zouden we nu nog kunnen toevoegen. Zo ja, dan graag met deze opmerking naar [redacted], anders is deze vanuit mij klaar.	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
stedelijk	2	Dinsdag 30 november, 19.00- 21.00u	concept	ja	[redacted]	Ja	nee	Toelichting afwegingskader en online raadpleging (PWE)
stedelijk	3	Dinsdag 7 december, 19.00- 21.00u	concept	ja	[redacted]	ja		Online raadpleging (PWE) + zoekgebieden
Gezondheid	1	Dinsdag 23 november, 17.00- 19.00u	vastgesteld	Ja	[redacted]			Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
Gezondheid	2	Donderdag 2 december, 17.00- 19.00u	concept	ja	[redacted]	ja	Ja, zie bijlage	Afwegingskader + ?
Gezondheid	3	Maandag 13 december, 17.00- 19.00u	concept	ja	[redacted]			?
Natuur	1	Woensdag 24 november, 17.00- 19.00u	concept	Ja	[redacted]	ja	zie bijlage	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
Natuur	2	Maandag 6 december, 19.00 – 21.00u	concept	ja	[redacted]	ja	zie bijlage	Afwegingskader

public mediation

Overzicht Sessies KBG RES Amsterdam

Nieuw-West	
# 1	Woensdag 17 november, 17.00- 19.00u
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag) DEF
Gemeente	[redacted], [redacted] en [redacted]
Uitgenodigd extra	Ronald Jan Mauer (DB Stadsdeel Nieuw-West)
[redacted] check verslag	

# 2	Donderdag 2 december, 17.00- 19.00u
Agenda	Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	[redacted]
Uitgenodigd extra	[redacted] voor context mapping

# 3	Dinsdag 14 december, 17.00- 19.00u
Agenda	Afwegingskader
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	[redacted]
Uitgenodigd extra	[redacted] voor afwegingskader (nog bevestigen)

Noord	
# 1	Dinsdag 16 november, 17.00- 19.00u
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	[redacted]
Uitgenodigd extra	Saskia Groenwoud (DB Stadsdeel Noord)
CHECK VERSLAG:	[redacted]
gelezen	JA [redacted]
Aanpassingen	?

# 2	Maandag 29 november, 19.00- 21.00u
Agenda	Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag) **KOMT**
Gemeente	??
Uitgenodigd extra	[redacted] voor context mapping

# 3	Maandag 13 december, 19.00- 21.00u
Agenda	Afwegingskader
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag) **KOMT**
Gemeente	??
Uitgenodigd extra	[redacted] voor afwegingskader (nog bevestigen)

Zuidoost	
# 1	Maandag 22 november, 17.00- 19.00u
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
PM Intern	[redacted] [redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	[redacted], [redacted]
Uitgenodigd extra	Dirk de Jager (DB Stadsdeel Zuidoost) en Matthijs Sikkes (wethouder Diemen)

# 2	Woensdag 1 december, 19.00- 21.00u	
Agenda	Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	[redacted], [redacted]	
Uitgenodigd extra	[redacted] voor context mapping	

# 3	Donderdag 16 december, 19.00- 21.00u	
Agenda	Afwegingskader	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	[redacted]	
Uitgenodigd extra	[redacted] voor afwegingskader (nog bevestigen)	

Stedelijk		
# 1	Donderdag 18 november, 17.00- 19.00u	
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	[redacted] en [redacted] en [redacted]	
Uitgenodigd extra	-	

# 2	Dinsdag 30 november, 19.00- 21.00u	
Agenda	Toelichting afwegingskader en online raadpleging (PWE)	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) **KOMT**
Gemeente	??	
Uitgenodigd extra	[redacted] (afwegingskader) en [redacted] [redacted] (Populytics)	

# 3	Dinsdag 7 december, 19.00- 21.00u	
Agenda	Online raadpleging (PWE) + zoekgebieden	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) **KOMT**
Gemeente	??	
Uitgenodigd extra	[redacted] [redacted] (Populytics)	

Gezondheid		
# 1	Dinsdag 23 november, 17.00- 19.00u	
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (extern – verslag) DEF
Gemeente	[redacted]	
Uitgenodigd extra	Secretaris ([redacted])	

# 2	Donderdag 2 december, 17.00- 19.00u	
Agenda	Afwegingskader + ?	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (communicatie – geen verslag!) [redacted] (extern – verslag) CONCEPT
Gemeente	??	
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted]) Secretaris ([redacted]) [redacted] voor afwegingskader – bevestigd (tot 18.00u!)	

# 3	13 december, 17.00- 19.00u	
Agenda	?	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (communicatie – geen verslag!) [redacted] (extern – verslag) CONCEPT
Gemeente	??	
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted]) Secretaris ([redacted])	

Natuur		
# 1	Woensdag 24 november, 17.00- 19.00u	
Agenda	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	??	
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted])	

# 2	Maandag 6 december, 19.00 – 21.00u	
Agenda	Afwegingskader + ?	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) CONCEPT
Gemeente	[redacted]	
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted]) Secretaris [redacted] [redacted] voor afwegingskader – bevestigd (tot 20.00!)	

# 3	Woensdag 15 december??, 19.00- 21.00u??	
Agenda	?	
PM Intern	[redacted]	[redacted] (verslag) ??
Gemeente	??	
Uitgenodigd extra	Externe voorzitter ([redacted])	

	Secretaris ([redacted]

Verslag bijeenkomst Stedelijke KBG

Datum: 07.12.2021
Auteur: [redacted]
Concept verslag

public mediation

Opzet bijeenkomst

Op 7 december jl. vond de derde bijeenkomst plaats van de stedelijke klankbordgroep van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Tijdens deze bijeenkomst ging de klankbordgroep opnieuw in gesprek met het team van Populytics over de eerste resultaten van de online raadpleging (PWE). Aan het einde van de bijeenkomst zijn vragen gesteld over de prioritering van zoekgebieden en sturingsmogelijkheden voor de gemeente in de vervolgfase. Bij de bijeenkomst was een tweede ring aanwezig van leden van de andere klankbordgroepen, die graag de bespreking van de online raadpleging meekregen.

Online Raadpleging (PWE)

Type conclusies

De Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) betreft geen draagvlakonderzoek waarin onderzocht wordt voor welke scenario's er draagvlak is of dat uitzoekt of een meerderheid van de inwoners voor of tegen extra windmolens in de stad is. In het onderzoek wordt gekeken naar verschillende groepen met gedeelde waarden. Het brengt de diversiteit in verschillende posities aan het licht en op welke vlakken mensen gemeenschappelijke waarden hebben. In het geval van de PWE voor de RES Amsterdam zijn dat, ten tijde van deze presentatie, zes groepen waarvan er twee aan de buitenkant van het spectrum liggen en vier middenposities. Daarbij komt er inzicht in wat er ten grondslag ligt aan gevoelens van onrechtvaardigheid. De resultaten kunnen doorvertaald worden in handelingsperspectieven en aanbevelingen voor beleid.

Thema verantwoordelijkheid

Uit de eerste analyse springt het thema verantwoordelijkheid er voor alle groepen uit. Dit thema wordt steeds net anders ingevuld. Aan het ene kant van het spectrum wordt het meer geïnterpreteerd als de stad Amsterdam die haar verantwoordelijkheid moet nemen om klimaatverandering tegen te gaan, aan de andere kant wordt het geïnterpreteerd als de verantwoordelijkheid van de gemeente om de inwoners van Amsterdam te beschermen o.a. op het gebied van gezondheid.

Vraag clusteranalyses

In de bijeenkomst heeft Populytics de oproep gedaan aan leden van de klankbordgroep om door te geven welke clusteranalyses op basis van kenmerken van deelnemers zij wellicht interessant zouden vinden, om meer informatie te verzamelen over wat voor type personen bepaalde waarden en perspectieven hebben. Tijdens de bijeenkomst zijn de variabelen postcodes en leeftijden genoemd.

Handelingsperspectieven

De resultaten van het onderzoek kunnen uiteindelijk gebruikt worden om de groepen zich beter in elkaars perspectief te kunnen laten verplaatsen en om op zoek te gaan naar de verbinding tussen de groepen. Het voorbeeld werd genoemd van de verschillende vormen van onrechtvaardigheid die toegelicht zijn tijdens de voorgaande bijeenkomst (30 november jl.). Zo kan de groep die positiever staat tegenover de ontwikkeling van extra windmolens in de stad zich proberen meer in te leven in de interpretatie van verantwoordelijkheid als zijnde verantwoordelijkheid van de gemeente voor haar inwoners. Andersom kan de groep die minder open staat voor de plaatsing van extra windmolens in de

stad proberen te begrijpen dat anderen vinden dat de stad haar steentje bij moet dragen tegen klimaatverandering (middels opwekking van extra windenergie). Een grote groep deelnemers heeft in principe de bereidheid om te kijken naar alternatieven voor duurzame energie in de stad. Dit kan gebruikt worden om beter met elkaar het gesprek te voeren, zodat burgers minder tegenover elkaar komen te staan.

Opmerkingen klankbordgroep op PWE

- **Afgebroken respons:** Een deel van de respondenten heeft de online raadpleging niet volledig ingevuld. Er is gevraagd hoe hiermee is omgegaan. Populytics heeft de antwoorden vergeleken van mensen die de raadpleging niet volledig hebben afgemaakt met de antwoorden van andere respondenten. Mensen die moeite hebben met een substantieel aantal extra windmolens in Amsterdam en mensen die dit al een gepasseerd station vonden in het proces, hebben de raadpleging relatief vaker afgebroken dan mensen in de middengroepen.
- **Randvoorwaarden:** Ook is gevraagd waarom in het onderzoek het aantal megawatt (op te wekken met windmolens) als frame heeft gediend, en het niet mogelijk was om een andere randvoorwaarde zoals de invloed op natuur of hinder centraal te zetten als deelnemer. Er is toegelicht dat het dan een Discrete Choice Experiment (DCE) zou worden, dat ingezet kan worden bij meerdimensionaal rechtvaardigdheidsvraagstukken. Aan zowel de PWE als DCE zitten voordelen en nadelen verbonden. Bij een DCE zou het onderzoek nog complexer worden voor deelnemers. De formulering van de precieze opdracht voor Populytics zal in het rapport staan.
- **Benaming groepen:** Er is bezwaar gemaakt tegen de benamingen van de verschillende groepen in het onderzoek en nadrukkelijk verzocht om niet te spreken over 'tegenstanders'. Veel van de mensen die kritisch zijn over extra windmolens in de stad staan neutraal of zelfs positief tegenover windenergie. Er moet gesproken worden over mensen die tegen de plaatsing van extra windmolens in Amsterdam zijn of hier kritisch tegenover staan.
- **Volkstuinen:** Vanuit de volkstuinders is er een grote zorg dat de manier waarop de stelling over de volkstuinen is geformuleerd in de online raadpleging, te bepalend is voor de uitkomst. Zij nemen hier contact over op met Populytics.
- **Statistiek:** Er is verzocht of de statistiek in het onderzoek verder toegelicht kan worden. Dit wordt in het rapport verder toegelicht. Als er vervolgens vragen zijn kunnen die in de volgende bijeenkomst met Populytics gesteld worden.
- **Verzoek ruwe data:** Daarbij is nogmaals gevraagd of de data van het onderzoek gedeeld kan worden. Populytics kan in verband met de privacy van de deelnemers de ruwe data niet dele, ook niet als het geanonimiseerd wordt. Een aantal leden van de klankbordgroep hebben zorgen over reproduceerbaarheid: hoe is de open (kwalitatieve) data geanalyseerd? Populytics zal nogmaals navragen of het kwantitatieve deel van de data gedeeld zou kunnen worden. Andere leden van de klankbordgroep riepen op om ieder te respecteren in zijn en haar rol, met Populytics als expert op het gebied van dit type onderzoek.

Reacties van klankbordgroep en vervolg

Afspraak reactie op eerste conceptversie

De eerste conceptversie van het rapport van de PWE zal binnen een aantal dagen gedeeld worden met de stedelijke klankbordgroep. De leden kunnen dan een aantal kernpunten meegeven die nog verwerkt worden in de PWE. Populytics heeft de leden gevraagd zich te beperken tot de 3-5 belangrijkste punten, omdat zij anders mogelijk zelf een selectie moeten maken door de beperkte tijd om de reacties te verwerken.

Vervolg

Het team van Populytics wil graag met de klankbordgroep verder in gesprek over de resultaten van het PWE onderzoek om deze te vertalen naar handelingsperspectieven en aanbevelingen vanuit de groep. De klankbordgroep heeft daarbij een belangrijke rol in de verdere duiding van de resultaten. Deze handelingsperspectieven en aanbevelingen hoeven niet opgenomen te worden in het rapport dat voor

het einde van 2021 gereed moet zijn. In de klankbordgroep is nogmaals aangegeven dat de leden een opgejaagd gevoel krijgen en de tijd willen nemen om het goed te bespreken.

Er is verzocht of de stedelijke klankbordgroep bij de eerste versie van het rapport een notitie bij kan voegen. Het staat de klankbordgroep vrij om gezamenlijk een notitie op te stellen en daarin hun visie op het rapport vast te leggen.

Toelichting locaties en besluitvorming

Vervolgens is gesproken over het verdere besluitvormingsproces van de RES en specifiek over de afweging van de zoekgebieden daarin. De gemeente heeft een aantal aspecten verder toegelicht.

Zoekgebieden

De zoekgebieden waar nu over gesproken wordt zijn vastgesteld door de raad als voorkeursgebieden, daarnaast zijn er nog reservegebieden. Tussen deze voorkeursgebieden wordt geen prioritering gemaakt of een voorkeursregeling ingesteld. Tijdens de reflectiefase is middels de verschillende activiteiten (PWE, context mapping, klankbordgroepen, expertgroepen en afwegingskader) nogmaals alle informatie opgehaald en gebundeld. Daarmee is een palet aan informatie ontstaan, die de raad kan raadplegen als er vergunningaanvragen komen voor het plaatsen van windturbines in de zoekgebieden. De gebieden worden niet tegen elkaar afgewogen worden aan de hand van het afwegingskader.

Verzoek weging in het afwegingskader

De gemeente werd nogmaals verzocht om de factoren die in kaart gebracht zijn in het afwegingskader een weging toe te kennen. Dit zou verduidelijken welke belangen doorslaggevend (gewichtiger) zijn. Daarnaast is gevraagd of de gemeente samen met de klankbordgroep wil kijken naar scenario's in de zoekgebieden.

Gesprek over alternatieven

Een ander lid van de klankbordgroep gaf aan dat er in de zoekgebieden bereidheid is om aan de energietransitie bij te dragen, maar bijvoorbeeld in het geval van Driemond, nauwelijks draagvlak is voor dit initiatief met windmolens. Zij willen daarover graag in gesprek. Omdat die discussie nu niet plaatsvindt, wordt niet goed gekeken naar wat er wel mogelijk is volgens inwoners en lekt de energie bij hen weg.

Milieueffectenrapportage

Tijdens de planvoorbereidingsfase wordt per project een project m.e.r. uitgevoerd die op de betreffende specifieke locaties de effecten in kaart brengt. Daarnaast wordt gekeken naar de mogelijkheid om een plan m.e.r. uit te voeren voor de zoekgebieden in Amsterdam (op hoofdlijnen). Dat zou buiten de reflectiefase vallen.

Vraag onderzoeken

Een lid van de klankbordgroep verzocht de gemeente dringend om op dit moment al meer onderzoeken uit te voeren naar effecten op gezondheid en natuur in de voorkeursgebieden, voorafgaand aan de planvoorbeidingsfase. Voorzichtigheid is geboden en de gemeente zou zoveel mogelijk sturingsmogelijkheden moeten hebben en de verantwoordelijkheid moeten pakken hierin.

Zorg onvoldoende sturing vanuit de gemeente

De leden van de klankbordgroep hebben een duidelijke zorg over in hoeverre er vanuit de gemeente nog sturing mogelijk is in waar windmolens geplaatst worden in de voorkeursgebieden, als er afgewacht wordt waar initiatiefnemers vergunningen voor aanvragen en als er geen weging is tussen de zoekgebieden. In hoeverre kan er gestuurd worden tussen de beste maatschappelijke keuze en een businesscase voor een initiatiefnemer? Hoe werkt het als er na elkaar initiatieven worden ingediend en er geen zicht is op het eindresultaat? In reactie daarop is door de gemeente aangegeven dat er veel verschillende factoren spelen bij een vergunningaanvraag. Ook na de vergunningverlening moeten nog

veel stappen gezet worden voordat een windturbine geplaatst kan worden. De gemeente wil graag ook met de stedelijke klankbordgroep en de andere klankgroepen in 2022 in gesprek over welke sturingsmogelijkheden zij belangrijk achten en willen formuleren, om vast te leggen in de handreiking governance en participatie. Waarop en hoe moet gestuurd worden door de gemeente?

Daarnaast werd toegelicht dat ook initiatiefnemers zullen kijken naar wat er is vastgelegd in het afwegingskader aan informatie. Voor het beste project wordt niet alleen gekeken naar de technische kant, maar ook naar wat maatschappelijk het beste is voor het project. Dit is ook afhankelijk van de manier van ontwikkelen, bij coöperaties en burgerinitiatieven is bijvoorbeeld vaker meer ruimte voor het creëren van maatschappelijke waarde. Vanuit de coöperaties is er de zorg, indien alle zoekgebieden opengesteld worden, dat commerciële partijen de gebieden snel kunnen scannen en dat ongunstigere locaties overblijven voor de coöperaties en lokale initiatieven.

Volgende bijeenkomst en afspraken

De eerstvolgende bijeenkomst vindt plaats op woensdag 26 januari 2022.

Tijdens deze bijeenkomst is gesproken over een extra bijeenkomst in de week van 20 december over de PWE. In overleg met het team van Populytics is besloten deze eerstvolgende bijeenkomst naar januari te verplaatsen, om iets meer de tijd te nemen en zodat de leden van de klankbordgroep voorafgaand de laatste versie van het rapport kunnen ontvangen.

Agenda

De eerstvolgende bijeenkomst zal in het teken staan van het verder duiden van de resultaten van de PWE en de vertaling naar handelingsperspectieven/aanbevelingen met de klankbordgroep.

Overzicht punten stedelijke klankbordgroep

De leden van de klankbordgroep spraken af op een ander moment verder te spreken over of zij gezamenlijk een advies aan de gemeente op willen stellen in de vorm van een overzicht met voor hen belangrijke onderwerpen. Inmiddels is bekend dat de leden dit overzicht hebben opgesteld. Het wordt geagendeerd voor de eerstvolgende bijeenkomst.

Afspraken

- Populytics vraagt na of het kwantitatieve deel van de PWE gedeeld kan worden met leden van de stedelijke klankbordgroep.
- Er wordt een schema opgesteld met de belangrijke momenten en stappen tot begin februari a.s. Dit wordt ook gedeeld met de lokale klankbordgroepen.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Perspectieven stedelijke klankbordgroep

Bewoner Amsterdam Noord
Bewoner Landsmeer
Dorpsraad Driemond
Energiecoöperatie Amsterdam Wind
Gein3Dorp
Koepelcoöperatie Energie samen
Natuur & Milieufederatie Noord-Holland
Natuurlijk IJburg
Volkstuinpark Buikslotermeer
VVE IJburg
Windalarm

[redacted] (Populytics/ TU Delft)
[redacted] (Populytics)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, Team RES)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, Team RES)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Bijlage 2: MS Teams Chat

Op verzoek van enkele leden van de klankbordgroep is in de onderstaande chat genoteerd of de chatberichten zijn gedeeld door een lid van de stedelijke klankbordgroep of iemand uit de tweede ring.

[Start chat]

[07/12/2021 19:07] (tweede ring) test
[07/12/2021 19:08] (tweede ring) kun je nog even 1 minuut besteden aan het doel van de klankboordgroup? Wat is de 'deliverable'?
[07/12/2021 19:10] (stedelijke klankbordgroep) Wanneer komt het pwe rapport in de gemeenteraad aan de orde?
[07/12/2021 19:11] (stedelijke klankbordgroep) een nog liggende algemene vraag is op grond van welke criteria de indikking van de zoekgebieden heeft plaatsgevonden. Slaat dus op de leegvallende lichtblauwe delen.
[07/12/2021 19:12] (tweede ring) Wanneer kunnen we de ruwe data krijgen (zonder de privacy herleidbaarheid zaken)?
[07/12/2021 19:16] (tweede ring) er wordt gesproken over extra windmolens. zijn dat er meer dan de 17?
[07/12/2021 19:17] (tweede ring) tabellen zijn niet leesbaar
[07/12/2021 19:17] (tweede ring) Die indeling is dus op basis van de vraagstelling. Standpunt over bijv opwekken in de gemeente is natuurlijk op basis van de algemene vraag zonder info over de effecten van die keuze.
Beetje onderbuik of je voor of tegen 'klimaat' bent.
[07/12/2021 19:21] (tweede ring) mijn interpretatie over de APP is dat de vraagstelling niet duidelijk was. Een klachten app genereerd een klacht, maar wil niet zeggen dat er iets mee gedaan wordt. Sterker, er komt dan geen mens aan te pas.
en app die bijvoorbeeld de molens (automatisch) stil zet is een heel ander verhaal.
[07/12/2021 19:22] (tweede ring) op hoeveel respondenten is de analyse gebaseerd?
[07/12/2021 19:23] (tweede ring) Zaten er cerschillen tussen het pannel en de vrijwillige respondenten?
[07/12/2021 19:23] (tweede ring) hoeveel mensen hebben de enquete afgebroken?
[07/12/2021 19:24] (stedelijke klankbordgroep) verschil jong oud is bij windenergie (en ook zon) wel belangrijk
[07/12/2021 19:25] (tweede ring) en zijn die antwoorden van onafgeronde enquêtes meegenomen in de rapportage?
[07/12/2021 19:25] (tweede ring) Zit er verschil in beantwoording in de on-line enquete en de respondenten die het via een bureau hebben ingevuld?
[07/12/2021 19:26] (tweede ring) die verschillende informatie is dan niet vergelijkbaar
[07/12/2021 19:27] (tweede ring) hoe zwaar wegen de antwoorden van respondenten die positief zijn extra wind, maar daar extra voorwaarden aan verbinden.
[07/12/2021 19:27] (tweede ring) Van belang is dat een ieder goed geïnformeerd is over de voor- en nadelen van wind- en zonenergie. Als iedereen goed geïnformeerd is dan maakt het niet zo veel uit of iemand jong of oud is. Dan wordt er bewust gekozen en gestemd, bij slechte informatie is het vaak de emotie die heerst
[07/12/2021 19:28] (tweede ring) Worden alle commentaren in de velden en de zijlijn meegenomen?
[07/12/2021 19:28] (tweede ring) Eveneens van belang is de mening van bewoners van zoekgebieden en niet diegene die van bewoners van de grachtengordel. Die hebben er nl geen last van.
[07/12/2021 19:30] (stedelijke klankbordgroep) Hoe luidde de opdracht van het onderzoek en wat is het doel?
[07/12/2021 19:32] (tweede ring) Wat concludeer je nu wanneer er uitkomt dat de groep die Positief over extra wind tegelijk vindt dat het niet in de buurt van Woningen of de Natuur moet en dat er naar alternatieven gekeken moet worden?

[07/12/2021 19:34] (tweede ring) Wat is het nut van een PWE als je moet kiezen tussen een trabantje en een lelijk eendje terwijl er ook Tesla's op de markt zijn?
[07/12/2021 19:34] (stedelijke klankbordgroep)voor is iets heel anders dan tegen
[07/12/2021 19:35] (tweede ring) logisch dat je dit vind. Mensen die voor het klimaat zijn en tegen molens nabij woningen zullen zeggen dat ze neutraal tegenover windmolens staan.
[07/12/2021 19:35] (tweede ring) Energietransitie is een landelijk (of groter Europees cq mondiaal) probleem / uitdaging. Verantwoordelijkheid van Amsterdam is een lokaal politiek dingetje. Van belang is energie duurzaam op te wekken op de plaatsen waar dat kan (met respect voor gezondheid, overlast, natuur)
[07/12/2021 19:36] (tweede ring) Probleem met 'zoveel mogelijk' is dat je dat antwoord op alles kan geven. Windalarm is ook voor zoveel mogelijk.
[07/12/2021 19:37] (tweede ring) Waarom geen aantallen en percentages?
[07/12/2021 19:39] (tweede ring) Kan deze presentatie zsm (vanavond, morgen) worden gedeeld?
[07/12/2021 19:40] (tweede ring) Mijn samenvatting is dat je vooral onderzocht hebt hoe goed de informatie is die je verstrekt hebt en hoe goed de respondenen de informatie begrepen hebben en daarnaast zich verder in de materie verdiept hebben.
[07/12/2021 19:42] (tweede ring) Wat levert zo'n discussie met mede respondenten op? Het gesprek moet met het College en de Raad plaatsvinden. Er gaat geen referendum plaatsvinden begrijp ik.
[07/12/2021 19:44] (stedelijke klankbordgroep) volkstuinders worden geframed als bezitters tweede huis, terwijl in het mer addendum van de provincie terecht wordt gesteld dat volkstuincomplexen bedoeld zijn voor stadsbewoners die geen/beperkte buitenruimte hebben.
[07/12/2021 19:44] (tweede ring) De nut & noodzaak discussie toch
[07/12/2021 19:46] (tweede ring) ja [naam], of ze wonen aan een drukke weg of het spoor
[07/12/2021 19:46] (stedelijke klankbordgroep)
Daardoor klopt het gevoel van rechtvaardigheid over volkstuinders niet hetgeen uit deze enquete komt (vervolg op punt om 19.44 uur
[07/12/2021 19:47] (tweede ring) Waarom is er voor gekozen om volkstuinders als bezitters van een tweede huis neer te zetten. Dit is een nogal 1 dimensionaal plat, maar sterk beeld
[07/12/2021 19:47] (tweede ring) Als je vraagt om in te zetten op Zon op daken en 5% minder groei van de Adam Data centers is 90% van de amsterdammers voor.
[07/12/2021 19:48] (tweede ring) Je bespreekt nu een onderbuik gevoel ober waar de winst van wind naar toe gaat. In een functionerende vrije markt zou die winst beperkt moeten zijn.
[07/12/2021 19:48] (tweede ring) Dat is niet gedaan in het onderzoek [naam], dat was een quote van een deelnemer en die slaat nergens op
[07/12/2021 19:48] (tweede ring) SDE++ hanteerd 12% ROI meen ik.
[07/12/2021 19:49] (stedelijke klankbordgroep) het is gemeentebeleid volkstuinparken meer open te stellen ivm overbelaste stadsparken in een verdichtende stad, dat komt ook niet aan de orde in de enquete
[07/12/2021 19:50] (tweede ring) Hmmm. Een sterke persoonlijke keuze dus van de maker van de enquete
[07/12/2021 19:50] (tweede ring) kunnen we dan vaststellen dat de verwerking van dit onderzoek niet objectief te noemen is? als de onderzoeker zijn eigen weging aan bepaalde antwoorden geeft?
[07/12/2021 19:51] (tweede ring) Daarom graag de Ruwe antwoorden
[07/12/2021 19:52] (tweede ring) Dit zijn geen zrte commentaren meneer de Mediator
[07/12/2021 19:52] (tweede ring) zure
[07/12/2021 19:53] (tweede ring) Dit zijn constructieve opmerkingen waar een inhoudelijke discussie over gevoerd moet kunnen worden.
[07/12/2021 19:54] (tweede ring) Heel goed [naam], dat krijg je met al die wiebelende waarden
[07/12/2021 19:54] (tweede ring) dank [naam]
[07/12/2021 19:55] (tweede ring) Precies [naam].
[07/12/2021 19:55] (tweede ring) ieder onderzoek begint met: N=.....
[07/12/2021 19:55] (voorzitter) n=5000
[07/12/2021 19:56] (tweede ring) [naam] je probeert genuanceerd te onderzoeken maar de conclusies zijn nogal grof.
[07/12/2021 19:56] (tweede ring) Je zou ipv de 6 groepen ook een indeling kunnen maken op basis van hoe ver men wil gaan met overlast van woningen en natuur.
[07/12/2021 19:57] (tweede ring) wat is er gedaan met de afgebroken enquêtes? zitten die ook in n=5000?
[07/12/2021 19:57] (tweede ring) Waren immers waarschijnlijk meest tegenstanders
[07/12/2021 19:57] (tweede ring) en daarna percentages
[07/12/2021 19:57] (tweede ring) graag beantwoorden ook eerder gevraagd

[07/12/2021 19:57] (stedelijke klankbordgroep) Hoeveel respondenten waren er gesplitst in panel en vrij
[07/12/2021 19:58] (tweede ring) voorzitter deelraad zuidoost heeft bevestigd dat er geen windmolens komen bij gevaar voor gezondheid
[07/12/2021 19:58] (tweede ring) gesloten panel, n=2000?
[07/12/2021 19:59] (tweede ring) is er verschil in beantwoording van geloten panel en on line enquete
[07/12/2021 20:00] (stedelijke klankbordgroep) Welke kenmerken van de respondenten zijn gevraagd, bijv respondenten van buiten amsterdam, binnen amsterdam etc / postcode , wordt daar naar gesplitst?
[07/12/2021 20:01] (tweede ring) Kunnen we voor de kerst de Ruwe Data krijgen?
[07/12/2021 20:01] (tweede ring) zijn de respondenten met postcode buiten Amsterdam eruit gehaald?
[07/12/2021 20:01] (stedelijke klankbordgroep) Als de RES doelstelling binnen een bepaalde gemeente niet kan worden gehaald door te grote schade aan bewoners natuur en dieren zou het goed zijn om te kijken of het binnen andere gemeentes wel kan worden gerealiseerd met respect voor natuur, bewoners en dieren. Daarbij zou het ook goed zijn om te kijken naar alternatieven binnen de gemeente grenzen die minder overlast geven.
[07/12/2021 20:01] (tweede ring) (op de buurtgemeenten na)
[07/12/2021 20:03] (tweede ring) Die RES doelstelling mag ook met zon.
[07/12/2021 20:05] (tweede ring) Zelfs de RES doelstelling per regio is niet heilig. Enige wat er op dit moment ligt is de 35 TWh op land van Klimaat akkoord
[07/12/2021 20:05] (tweede ring)goede vraag
[07/12/2021 20:07] (tweede ring) Goede vraag. Hebben jullie, als wetenschappers, je niet onbewust voor ket karretje van de gemeente laten spannen.
[07/12/2021 20:08] (tweede ring) Kunnen we voor de kerst de Ruwe Data krijgen?
[07/12/2021 20:08] (stedelijke klankbordgroep) Worden de gekozen (tegen)stellingen ook verantwoord in de verantwoording?
[07/12/2021 20:08] (stedelijke klankbordgroep) Neem lokale bewoners serieus die overlast ervaren van de RES doelstelling. Zij mogen niet worden overruled door bewoners die geen overlast ervaren.
[07/12/2021 20:09] (tweede ring) Metropoolregio Amsterdam?
[07/12/2021 20:09] (tweede ring) Er zijn heel veel alternatieven. Zodra je met burgers gaat samenwerken.
[07/12/2021 20:10] (tweede ring) Kunnen we voor de kerst de Ruwe Data krijgen. Ruim voor een nieuwe meeting dus.
[07/12/2021 20:10] (tweede ring) Aantal respondenten is nog niet beantwoord.
[07/12/2021 20:11] (stedelijke klankbordgroep) Vorige week waren het er 4000.
[07/12/2021 20:11] (tweede ring) Liefst eerder [naam]. De vraag is twee weken geleden al gesteld en antwoord zou tijdens vorige stedelijke kbg sessie worden gegeven. We zijn al een sessie verder inmiddels!
[07/12/2021 20:11] (tweede ring) Daarvoor is wel eerst de RUWE DATA nodig
[07/12/2021 20:12] (tweede ring) Ja, de RUWE DATA.
[07/12/2021 20:12] (tweede ring) Als je dat concept rapport leest is het eerste wat ik wil is de Ruwe Data om te kijken of ik to-t dezelfde keuzes kom
[07/12/2021 20:13] (tweede ring) Wij zouden graag alle communicatie over de intentie, de zoekvraag, de opzet, de uitvoering, verwerking van dit onderzoek ontvangen, tussentijdse rapporteringen tussen het onderzoeksbureau en de gemeente. Ook een overzicht hoe respondenten geworven zijn en welk gedeelte betaald heeft gekregen voor hun antwoorden.
[07/12/2021 20:14] (tweede ring) aantal respondenten opgesplitst in on-line, geslotengroepvia bureau, wonend in de zoekgebieden of elders in Amsterdam, Wonend in Amsterdam of buiten Amsterdam. Welk percentage is afgebroken. Op welke wijze worden de opmerkingen gemaakt in de velden en in de zijlijn meergenomen.
[07/12/2021 20:14] (tweede ring)Er wordt - althans niet vanavond - niets gezegd over dat deze vorm van inspraak gericht is op hoger opgeleiden. Terwijl de zoekgebieden gepland zijn in met name aan de randen van Amsterdam, war de meeste mensen niet hoog-opgeleid zijn! Hoe verhoudt dit zich tot elkaar sTEDELIJKE kIANKBORDGROEP?
[07/12/2021 20:14] (tweede ring) waarom roep je die percentages dan?
[07/12/2021 20:14] (tweede ring) berichten over rapporten, ruwe data etc graag ook naar ander kbg's
[07/12/2021 20:14] (tweede ring) Belangrijke vraag: is het gesloten panel representatief?
[07/12/2021 20:15] (tweede ring) Hoeveel Panel en hoeveel open raadpleging?\
[07/12/2021 20:15] (tweede ring) Als het geen draagvlak onderzoek en het is ook geen valide imitatie van burgers die op de stoel van de buger zitten wat is het dan wel?
[07/12/2021 20:15] (tweede ring) Ruwe data zonder privacy graag. Dat kan wel!!!!

[07/12/2021 20:16] (tweede ring) gedepersonaliseerd is geen probleem mbt AVG!
[07/12/2021 20:16] (tweede ring) begrijp ik goed dat de enqêtes herleidbaar zijn ingevuld?
[07/12/2021 20:16] (tweede ring) Heeft [naam] toestemming gevraagd te citeren? Kan ik me niet herinneren (antwoord is nee)
[07/12/2021 20:16] (tweede ring) Zeker [naam], deze groep is nauwelijks vertegenwoordigd in de de on -line enquetes, in de kbp's en de workshops
[07/12/2021 20:16] (tweede ring) Dus ALLES wat je straks rapporteert is geheel ONCONTROLERBAAR
[07/12/2021 20:17] (tweede ring) Wat gek, dat [naam] (bij Populytics) mij vertelde dat die gegevens gewoonlijk wel beschikbaar worden en dat de vraag vooral was wanneer het beschikbaar wordt
[07/12/2021 20:17] (tweede ring) Zeker, maar er worden persoonlijke keuzes gemaakt.
[07/12/2021 20:18] (tweede ring) Ik heb aangeboden om de open antwoorde te checken op persoonlijkheid herleidbare dingen.
[07/12/2021 20:18] (stedelijke klankbordgroep) Wellicht toegang tot data achter gesloten deuren, zodat ze niet naar buiten komen.
[07/12/2021 20:19] (tweede ring) Mensen die wonen aan de randen van de stad in geisoleerde huizen zijn nauwelijks vertegenwoordigd, in kbg, in on-line enquete en workshops
[07/12/2021 20:19] (tweede ring) De andere KBG's hebben net zo goed recht op resultaten en data ut PWE
[07/12/2021 20:19] (stedelijke klankbordgroep) Bij de enquête van de gemeente van een jaar geleden zijn wel alle opmerkingen (400 pagina's) gepubliceerd.
[07/12/2021 20:21] (tweede ring) Er zijn honderden? Duizenden? antwoorden gegeven op de open vragen. Hoe je daar mee omgaat is een fundementeel onderdeel van het onderzoek.
[07/12/2021 20:21] (tweede ring) Dat is GEEN wantrouwen
[07/12/2021 20:22] (tweede ring) hmmm. Je rapport is ook een vorm van hetb openbaar maken van gegevens
[07/12/2021 20:23] (tweede ring) Het gaat allemaal op de eerste plaats om het feit dat de 8 omschreven plaatsingsproblemen niet weergeven wat bij burgers speelt mbt windmolens ; (en evenmin bij bestuurders vermoed ik) tot echte keuzeproblemen leidt, en dat de random waarden er niet aan bijdragen om dit inzichtelijk te maken.
[07/12/2021 20:25] (tweede ring) ... en dus niet tot de echte keuzeproblemen leidt, ...
[07/12/2021 20:25] (tweede ring) waarom zoveel haast met verwerken van gegevens als er zo een belangrijke beslissing moet worden genomen. pas op de plaats lijkt me belangrijk.
[07/12/2021 20:27] (tweede ring) hmmm...traject is snel omdat er veel informatie is???
[07/12/2021 20:28] (tweede ring) hangt die haast samen met de gemeenteraadsverkiezingen?
[07/12/2021 20:28] (tweede ring) wat is de reden dat dit zo snel moet?
[07/12/2021 20:29] (stedelijke klankbordgroep) Gemeenteraadsverkiezingen, is geen geheim....
[07/12/2021 20:29] (tweede ring) verkiezingen voor zorgvuldigheid?
[07/12/2021 20:30] (tweede ring) Waar wordt dat open gepubliceerd??
[07/12/2021 20:31] (tweede ring) Vraag is of de KBG zelf een eigen visie kan toevoegen? Zonder dat he Nieks verweking van onze opmerking is?
[07/12/2021 20:32] (tweede ring) Ik begrjp dat we dat (helaas) zonder toegang tot de Ruwe data moeten doen.
[07/12/2021 20:32] (stedelijke klankbordgroep) Kunnen jullie in dit proces ook het voorzorgsprincipe mee nemen. In andere processen gebeurt dat ook
[07/12/2021 20:33] (gemeente) raad wordt ook geïnformeerd over kbg.
[07/12/2021 20:33] (gemeente) en verslagen.
[07/12/2021 20:34] (tweede ring) op zich is het vreemd dat de kbg het rapport kan beinvloeden
[07/12/2021 20:36] (tweede ring) Ik benadruk toch weer dat het vreemd is om commentaar te leveren op een concept PWE rapport zonder enig inzicht te hebben in wat de respondenten zoal geantwoord hebben of zelfs maar de vraagstelling en doel van de PWE te kennen.
[07/12/2021 20:37] (tweede ring) Kennelijk heeft Populytics niet de opdracht gekregen om de ruwe data sowieso beschikbaar te maken. Misschien is het andersom: wantrouwt de gemeente ons?
[07/12/2021 20:37] (tweede ring) Wil ook wel graag even weten wat met afwegingskader gebeurt.
[07/12/2021 20:40] (tweede ring) Wie gaat er wanneer WEL een voorkeur binnen de voorkeursgebieden aangeven? Of hangt het af wie als eerste een inotiatief inschiet?
[07/12/2021 20:41] (tweede ring) Dus als er een inititiatiefnemer als eerste komt met een vergunnigs aanvraag voor een 'slechtste'gebied.....??\
[07/12/2021 20:41] (stedelijke klankbordgroep) Ja het wordt aan "de markt" overgelaten en het toeval..
[07/12/2021 20:42] (tweede ring) Sorry [naam], dat overlaten aan toeval is heeeeel raar.

[07/12/2021 20:44] (tweede ring) de gemeente de ronde venen plaatst zelf geen windmolens, heeft een brief geschreven aan amsterdam om rekening te houden met dat besluit. inwoners van de ronde venen hebben problemen met de zoekgebieden holendracht en gaasperplas.
[07/12/2021 20:44] (tweede ring) Ik zal je helpen..... Je zou bijv kunnen wachten totdat voor alle gebieden vergunningen aangevraagd zijn. Of daar een jaar voor geven.
[07/12/2021 20:46] (tweede ring) Dus geen vergunningen afgeven voordat voor alle gebieden vergunningen aangevraagd zijn, Of bijv 1 jan 20123
[07/12/2021 20:46] (tweede ring) 2023
[07/12/2021 20:47] (tweede ring) In het addendum plan MER wind op land van de Provincie NH zijn er 3 zoekgebieden van Amsterdam, als negatief beoordeeld. Hoe verhoudt zich dit tot een eventuele plan MER van de gemeente?
[07/12/2021 20:48] (tweede ring) feiten is lastig afwegen. Natuur of Mensen?
[07/12/2021 20:50] (tweede ring) IJmeer is commercieel het aantrekkelijkst. Natuur, woningbouw, Cultuur echtre niet. Hoe doe je dat dan?
[07/12/2021 20:50] (stedelijke klankbordgroep) Je kan vanwege mededinging cooperaties niet bevoodelen. De 50 % lokale eigendom is een streven, niet meer..
[07/12/2021 20:52] (tweede ring) [naam] voordeel is ook dat je transparanter kan zijn
[07/12/2021 20:52] (tweede ring) SciencePark is het 'duurst' qwa overlast.
[07/12/2021 20:52] (tweede ring) Als de gemeente dit oppakt
[07/12/2021 20:53] (tweede ring) Probleem van [naam] rapport is alleen dat de respondenten voor het overgrote deel geen benul hadden waar ze het over hebben. Iemand ooit de Businesscase gezien.
[07/12/2021 20:54] (tweede ring) Ik zie dat ene [naam] in de tweede ring aanwezig, Hij is volgens Linkedin Procurement manager projecten Energy bij Vattenfall
[07/12/2021 20:55] (tweede ring) ik ga naar Ajax
[07/12/2021 20:56] (tweede ring) Bevolkingsdichtheid. Gemeente Sud-West Fryslan 172 inwoners per km^2, gemeente Amsterdam: 5.277 inwoners per km^2.
[07/12/2021 20:57] (tweede ring) Wat [naam] zegt klopt helemaal. Zoveel enthousiasme om zelf met oplossingen te komen.
[07/12/2021 20:57] (tweede ring) Dat kan dus alleen als het dogma van 25MW wind buiten de haven binnen de gemeente van tafel gaat.
[07/12/2021 20:58] (stedelijke klankbordgroep) Draagvlak was wel het hele idee van de RES en klimaatakoord, in de woorden van Wiebes "we gaan mensen verleiden". Men wilde eerst windmolens regelen via een Rijkscoordinatie regeling. Maar de gemeenten wilde niet dat een hogere overheid ze iets ging opleggen. Amsterdam doet nu hetzelfde met Driemond. Beter dit alles aan de provincie overlaten die hebben wel een fatsoenlijke afweging gemaakt tussen zoekgebieden.
[07/12/2021 20:59] (tweede ring) Er is toch gevraagd aan te geven wat de BELANGEN zijn
[07/12/2021 20:59] (tweede ring) in het afwegingskader
[07/12/2021 21:00] (tweede ring) dus de 'oplossing' van de gemeente voor de zorgen is andere woorden kiezen in de communicatie? Hmmm
[07/12/2021 21:01] (tweede ring) wordt ook de chat gedeeld
[07/12/2021 21:01] (stedelijke klankbordgroep)
Chat gaat in de notulen.
[07/12/2021 21:02] (PM) Klopt, ik neem de chat geanonimiseerd op in het verslag
[07/12/2021 21:02] (tweede ring) Dank
[07/12/2021 21:03] (stedelijke klankbordgroep) Neem een voorbeeld aan het adendum MER van de provincie NH. De politiek maakt dan een keuze en neemt daar verantwoordelijkheid voor.
[07/12/2021 21:04] (stedelijke klankbordgroep) Lijkt me wel goed.. we hebben nog geen echt gesprek met elkaar gehad..
[07/12/2021 21:05] (tweede ring) Wordt de presentatie van Populytics vandaag gedeeld, morgen alstublieft? Bij aantal slides ging [naam] in 1 seconde door.
[07/12/2021 21:05] (stedelijke klankbordgroep) graag op woensdag 22. dec als het kan
[07/12/2021 21:07] (tweede ring) Liever aantal dagen eerder want 22 december is raadsvergadering
[07/12/2021 21:07] (Gemeente) governance=samenwerking en sturing
[07/12/2021 21:08] (tweede ring) thanks bye

[Einde chat]

KBG	nummer	datum	vastgesteld in KBG /Concept	RES Ontv. Van PM	wie leest	check gedaan	aanpassingen	onderwerpen
Nieuw-West	1	Woensdag 17 november, 17.00- 19.00u	vastgesteld	Ja	[redacted]	JA	Ja, zie bijlage	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
Nieuw-West	2	Donderdag 2 december, 17.00- 19.00u	concept	Ja	[redacted]			Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)
Nieuw-West	3	Dinsdag 14 december, 17.00- 19.00u	concept	Ja	[redacted]			Afwegingskader
Noord	1	Dinsdag 16 november, 17.00- 19.00u	concept	ja	[redacted]	Ja	Alle verslagen Noord gecheckt: alleen in verslag van 16 november twee opmerkingen toegevoegd voor noodzakelijke wijzigingen, zie pagina 5.	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
Noord	2	Maandag 29 november, 19.00- 21.00u	concept	ja	[redacted]	Ja	nee	Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)
Noord	3	Maandag 13 december, 19.00- 21.00u	concept	ja	[redacted]	Ja	nee	Afwegingskader
Zuidoost	1	Maandag 22 november, 17.00- 19.00u	concept	ja	[redacted]			Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
Zuidoost	2	Woensdag 1 december, 19.00- 21.00u	concept	ja	[redacted]			Onderzoek naar de leefomgeving (context mapping)
Zuidoost	3	Donderdag 16 december, 19.00- 21.00u	concept	ja	[redacted]			Afwegingskader
stedelijk	1	Donderdag 18 november, 17.00- 19.00u	concept	ja	[redacted]	ja	er staan vragen in hoe we werven voor de PWE. Dit zouden we nu nog kunnen toevoegen. Zo ja, dan graag met deze opmerking naar [redacted], anders is deze vanuit mij klaar.	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
stedelijk	2	Dinsdag 30 november, 19.00- 21.00u	concept	ja	[redacted]	Ja	nee	Toelichting afwegingskader en online raadpleging (PWE)
stedelijk	3	Dinsdag 7 december, 19.00- 21.00u	concept	ja	[redacted]	ja		Online raadpleging (PWE) + zoekgebieden
Gezondheid	1	Dinsdag 23 november, 17.00- 19.00u	vastgesteld	Ja	[redacted]			Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
Gezondheid	2	Donderdag 2 december, 17.00- 19.00u	concept	ja	[redacted]	ja	Ja, zie bijlage	Afwegingskader + ?
Gezondheid	3	Maandag 13 december, 17.00- 19.00u	concept	ja	[redacted]			?
Natuur	1	Woensdag 24 november, 17.00- 19.00u	concept	Ja	[redacted]	ja	Ja, zie bijlage	Kennismaking en toelichting proces RES Amsterdam en rol KBG
Natuur	2	Maandag 6 december, 19.00 – 21.00u	concept	ja	[redacted]	ja	Ja, zie bijlage	Afwegingskader

Aan de Voorzitter en de leden van de Expertgroep Gezondheid

Mijne Heren,

Enige tijd geleden hebben wij u aangesteld als voorzitter resp. lid van de Expertgroep Gezondheid, in het kader van de reflectiefase RES/Wind Amsterdam. De instelling van de Expertgroep gebeurde in het licht van de discussie die in de stad was ontstaan over de aanwijzing van zoekgebieden voor de realisatie van windturbines in het kader van de Regionale Energie-Strategie.

Tegen de achtergrond speelde het feit dat de bepalingen uit het Activiteitenbesluit omtrent windturbines naar het oordeel van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State buiten toepassing dienden te blijven, omdat daar geen plan-MER aan was voorafgegaan. De Raad van State gaf aan dat gemeenten ondertussen voort kunnen gaan met plaatsingsprocedures voor windturbines op grond van eigen, goed gemotiveerde, lokale overwegingen.

In het Coalitieakkoord van het recent aangetreden kabinet is vermeld, dat er heldere (landelijke) normen komen voor de bouw van windmolens op land. Wij hebben ons beraden op de vraag, of die aankondiging gevolgen moet hebben voor de aan de Expertgroep gegeven opdracht.

Wij hebben vastgesteld dat geen duidelijkheid bestaat over de vraag op welke termijn nieuwe landelijke normen zullen gaan gelden. Er zal waarschijnlijk eerst onderzoek plaatsvinden, een MER-procedure worden doorlopen en participatie worden opengesteld. Het is goed mogelijk dat het 1 tot 2 jaar zal duren voordat sprake is van nieuwe landelijke normen. Gelet op de taakstelling en de termijnen die gelden voor de gemeente Amsterdam in RES-verband is het naar ons oordeel niet verantwoord iedere verdere actie en besluitvorming uit te stellen totdat de nieuwe landelijke normen van kracht zijn. Daarbij komt dat landelijke normen onverlet laten dat op gemeentelijk niveau aanvullende, eigen normen of richtlijnen worden gehanteerd, mits die niet in strijd zijn met het landelijke regime. Alles afwegende vinden wij het dan ook van belang dat met de in het Coalitieakkoord beschreven ontwikkeling rekening wordt gehouden bij het door u uit te brengen advies.

Wij verzoeken u dan ook uw werkzaamheden voort te zetten, maar passen onze adviesvraag aan u met het oog op deze ontwikkeling aan. Wij verzoeken u op basis van uw expertise en de beschikbare (wetenschappelijke) inzichten over de gezondheidseffecten van windturbines te adviseren over de navolgende vragen:

1. Welke norm of welk beschermingsniveau zou de gemeente Amsterdam uit een oogpunt van gezondheid kunnen hanteren bij de besluitvorming over de plaatsing van windturbines in afwachting van een landelijke normering?
2. Zijn er in aanvulling op de onder 1 bedoelde norm of beschermingsniveau voor de gezondheid relevante onderwerpen of aandachtspunten, die naar uw oordeel een rol zouden kunnen spelen bij de locatiekeuze of vergunningverlening voor windturbines in Amsterdam?

3. Is het wenselijk na plaatsing van windturbines de gezondheidseffecten daarvan te blijven monitoren en zo ja, op welke wijze?

Wij kunnen ermee instemmen dat de oorspronkelijke planning iets wordt verruimd, in die zin dat de eindnotitie met het advies uiterlijk maart 2022 wordt opgeleverd.

Bij het uitbrengen van uw advies verzoeken wij u rekening te houden met de voornaamste zorg- en vraagpunten van de klankbordgroep met belanghebbenden vanuit de stad, die voor dit traject is ingesteld. In verband daarmee zenden wij een kopie van deze brief aan de voorzitter van de klankbordgroep.

Met vriendelijke groeten,

Gemeente
Amsterdam

Reflectiefase RES/wind Amsterdam

17 januari 2022

Presentatie werkgroep RES NHZ

[redacted], coördinator RES A'dam

Inhoud presentatie

- RES 1.0 reflectiefase

Highlights uit de reflectiefase:

- Context mapping (onderzoek leefomgeving)
- Participatie waarde Evaluatie (workshops & online enquete)
- Afwegingskader
- Klankbordgroepen

Reflectiefase RES / wind

- (Lokale) klankbordgroepen
- Advies van expertgroepen gezondheid & natuur
- Advies ruimtelijke kwaliteit
- Context mapping (onderzoek leefomgeving)
- Participatie waarde Evaluatie (workshops & online enquete)
- Evaluatie reflectieproces

Bovenstaande uitkomsten landen in volgende producten:

- **Afwegingskader 'signalen van de stad'.**
- **Richtlijnen participatie, samenwerking en sturing** (handreiking)

Planning

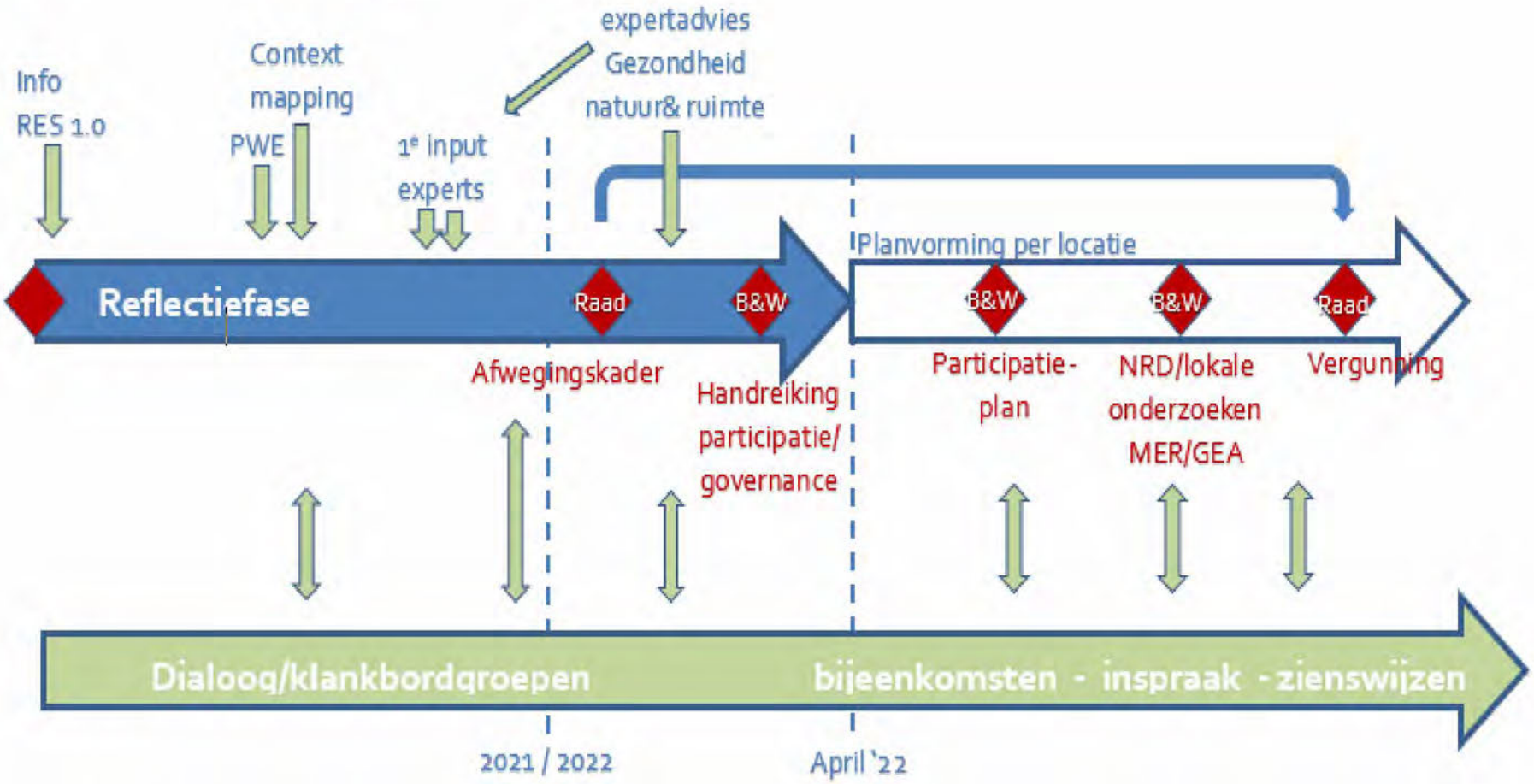
expertadvies
Gezondheid
natuur& ruimte
Info
RES 1.0
Context
mapping
PWE
1e input
experts
Planvorming per locatie
Reflectiefase
Raad
B&W
B&W
B&W
Raad
Afwegingskader
Handreiking
participatie/
governance
Participatie-
plan
NRD/lokale
onderzoeken
MER/GEA
Vergunning
Dialoog/klankbordgroepen
bijeenkomsten - inspraak - zienswijzen
2021 / 2022
April '22

Input voor afwegingskader

Interactie

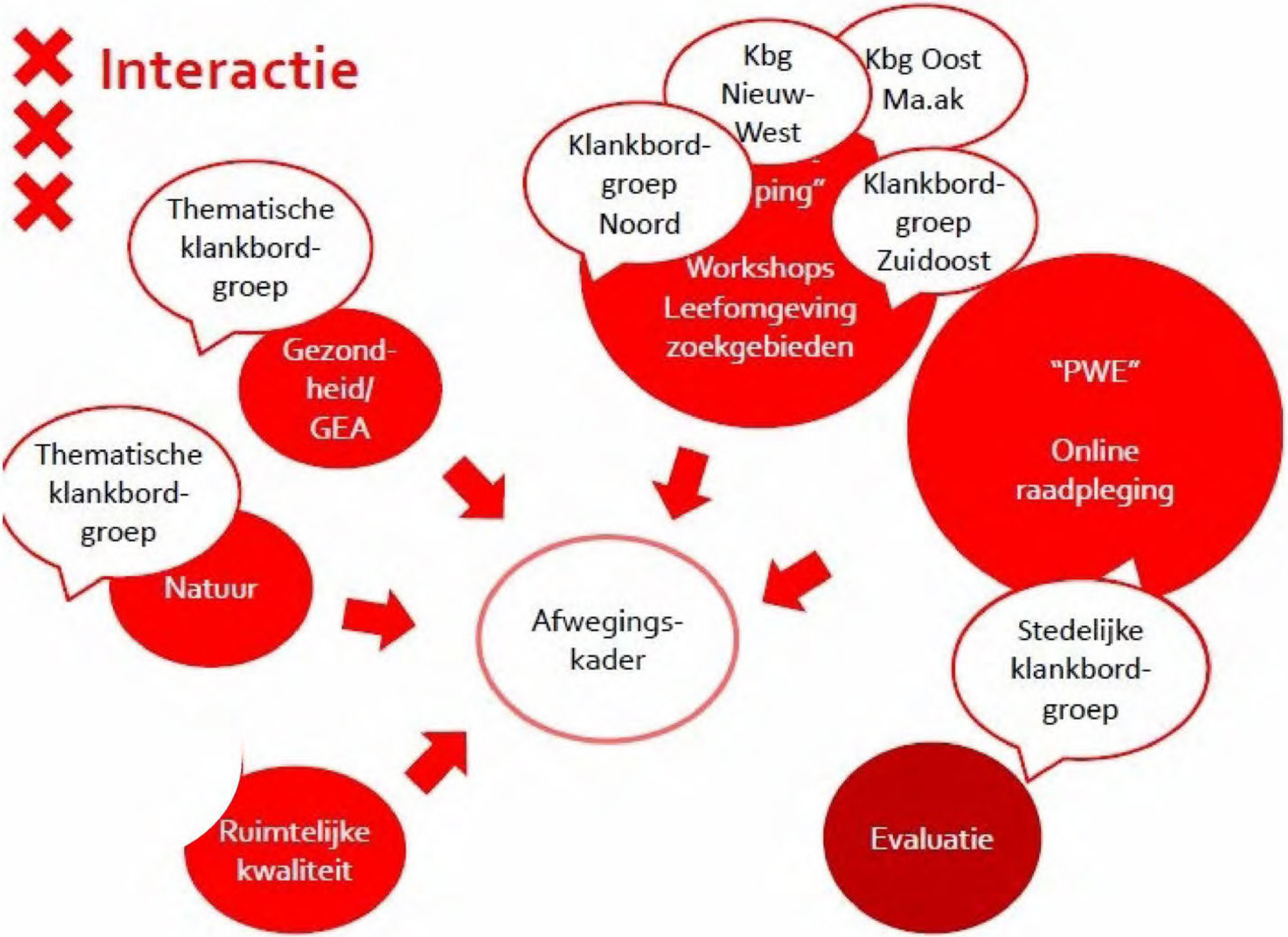
Kbg Nieuw-West
Kbg Oost Ma.ak
Klankbord-groep Noord
ping"
Klankbord-groep Zuidoost
Workshops Leefomgeving zoekgebieden
Thematische klankbord-groep
Gezond-heid/ GEA
Thematische klankbord-groep
Natuur
"PWE"
Online raadpleging
Afwegings-kader
Stedelijke klankbord-groep
Ruimtelijke kwaliteit
Evaluatie

Context mapping – *onderzoek naar leefomgeving*

Doel:

- Waarden & Ervaringen; meer context bij argumenten van deelnemers
- Bewuste en onbewuste informatie
- Informatie in beeld: Infographics en kaarten
- Lokale 'zachte' informatie, die doorgaans niet bij de raad terecht komt

Middels:

- Etnografisch onderzoek
- Op zoek naar Waarden & Ervaringen
- Gebruik van visuele producten (kaarten, foto's, kleuren)
- Breng omgeving (**Context**) in kaart (**Map**)

Resultaten context mapping

- 17 sessies in Amsterdam
- 252 ingevulde werkboeken

Diemerscheg

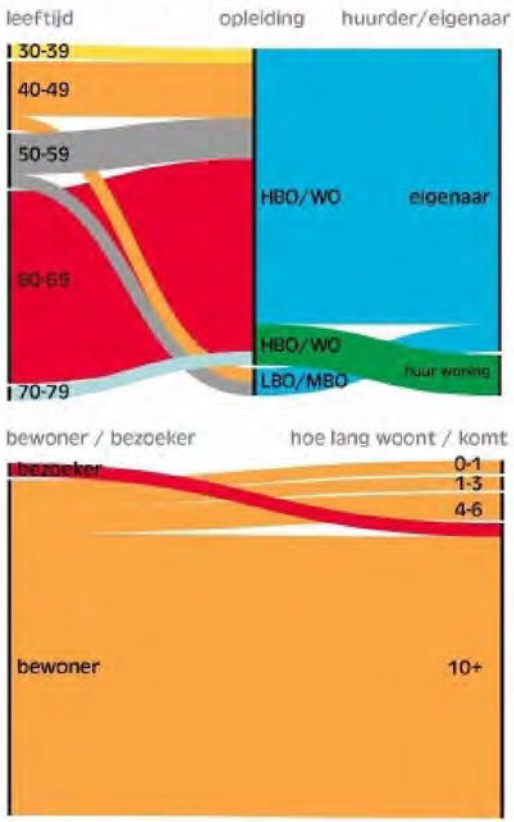

Knooppunt Holendrecht

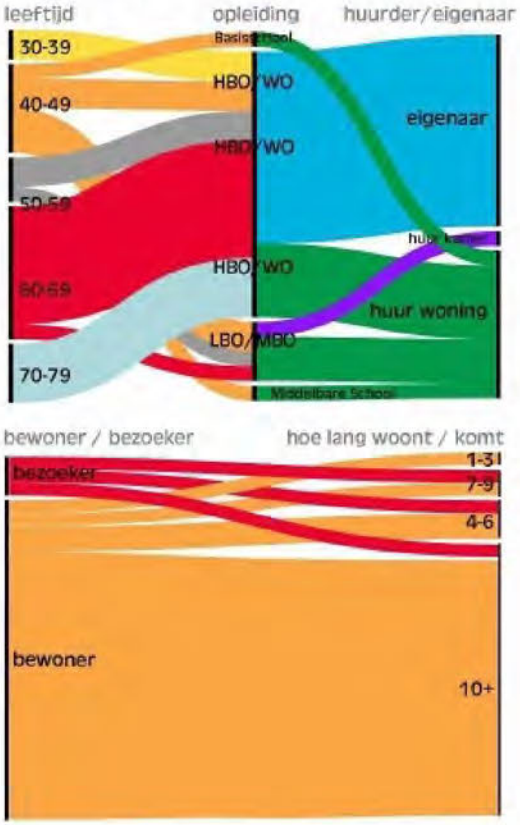

Gaasperplas

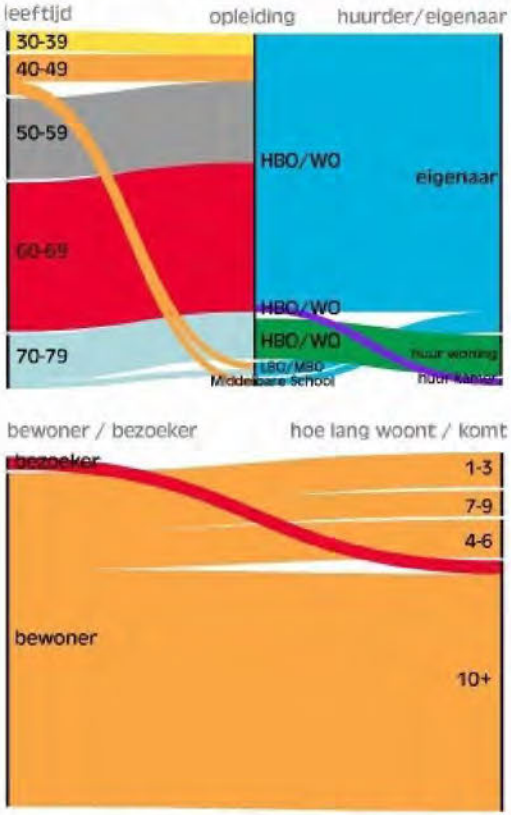

Demografische informatie

Resultaten context mapping

Diemerscheg

Knooppunt Holendrecht

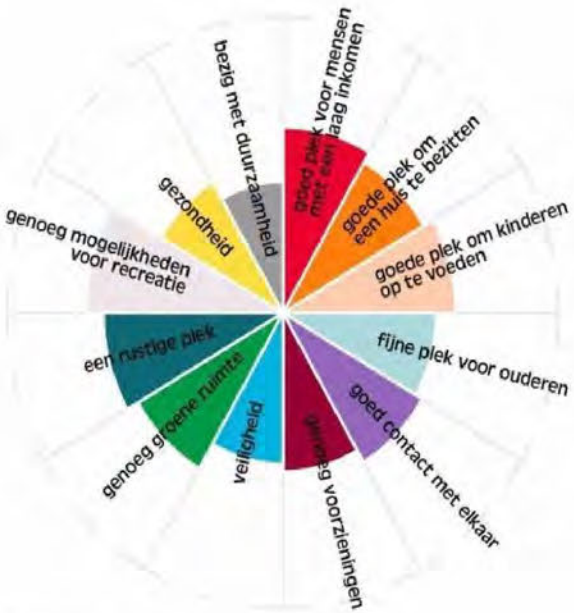

Gaasperplas

Huidige buurtbeschrivin

Resultaten context mapping

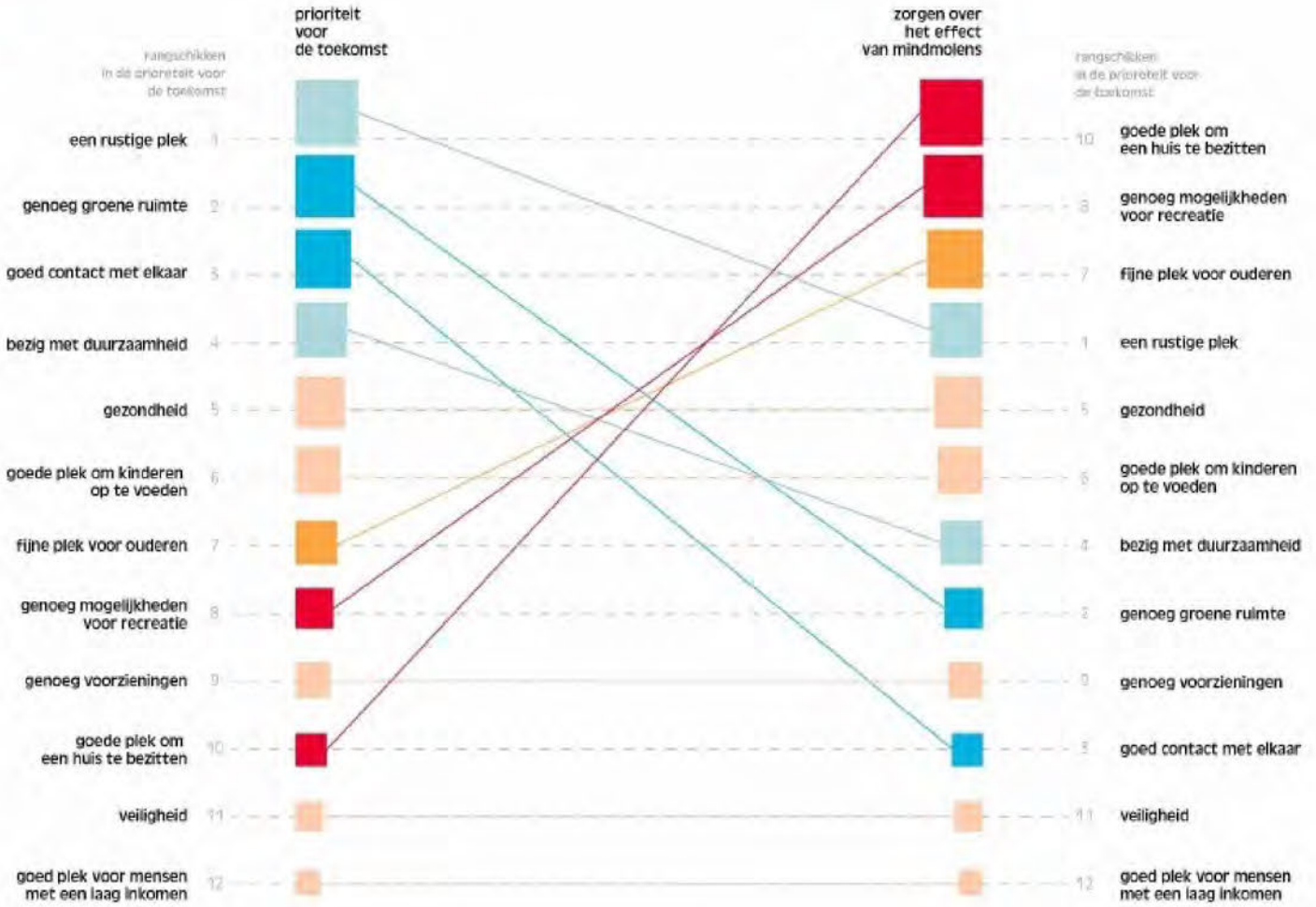

Gaasperplas

prioriteit voor de toekomst vs zorgen over het efffect van mindmolens

Heatmaps context mapping

Participatieve Waarden Evaluatie (PWE)

Doel:

- Schaalbaar
- Efficiënt◊
- Representatief & inclusief
- Wetenschappelijk gevalideerd

Middels:

- Online enquête
- Workshops

Wat werd hierin gedaan:

- Burgers worden op de stoel van de bestuurder gezet
- Keuzesituatie van de bestuurder wordt nagebootst in online omgeving
- Burgers krijgen keuzeopties te zien inclusief effecten van de optie
- Ze kregen een beperking te zien (ze kunnen niet alles kiezen)
- Ze gaven kwalitatieve onderbouwingen voor hun advies

Tabel 0-1-1 Samenvatting van de vijf clusters die we destilleren vanuit de kwantitatieve en kwalitatieve analyses.

	Cluster 1A	Cluster 1B	Cluster 2	Cluster 3A	Cluster 3B
Perceptie op windambitie van Amsterdam	Zeer positief	Gematigd positief	Neutraal	Gematigd negatief	Zeer negatief
Termen die bij dit cluster passen	Het is belangrijk iets te doen aan klimaatverandering Adam moet verantwoordelijkheid nemen Alles uit de kast Nu handelen Adam moet het voorbeeld geven Goed (zoveel mogelijk) zelfvoorzienend te zijn Eerlijke verdeling lasten en lusten	Het is belangrijk iets te doen aan klimaatverandering Adam moet verantwoordelijkheid nemen Voorkomen overlast voor bewoners, natuur en landschap Kijk naar alternatieven	Het is belangrijk iets te doen aan klimaatverandering Adam moet verantwoordelijkheid nemen Voorkomen overlast voor bewoners en natuur Kijk naar alternatieven Er is geen ruimte voor windmolens in Adam Windmolens leiden tot schade aan gezondheid, landschap en natuur	Het is belangrijk iets te doen aan klimaatverandering Voorkomen overlast voor bewoners en natuur Kijk naar alternatieven binnen en buiten Adam Eerlijke verdeling lasten en lusten Niet ten koste van alles windmolens Er is geen ruimte voor windmolens in Adam Windmolens leiden tot schade aan gezondheid, landschap en natuur Windmolens in	Er is geen ruimte voor windmolens in Adam Windmolens leiden tot schade aan gezondheid, landschap en natuur Windmolens in Adam is een slecht plan Er zijn geschiktere plekken buiten de stad

Participatieve Waarden Evaluatie (PWE)

- Resultaat:
  - 5500 deelnemers, waarvan 4.453 mensen open raadpleging en 982 deelnemers internetpanel
  - Middengroepen inzichtelijk, genuanceerd beeld
  - Waarden bieden aanknopingspunten voor gesprek:
    - gezondheid,
    - verantwoordelijkheid,
    - duurzaamheid,
    - rechtvaardigheid en
    - Natuur/ landschap
  - Veel mensen bereikt, maar ook groepen niet bereikt: laag/ praktisch opgeleiden, jongeren.

Afwegingskader signalen van de stad

Doel afwegingskader:

- Inzichtelijk maken wat bewoners belangrijk vinden of zrogen over maken, bovenop de technische inzichten
- Perspectieven naast elkaar laten bestaan, zonder daarin te prioriteren
- Informatie geven die helpt bij de latere afweging over zoekgebieden,
- Niet de RES opnieuw ter discussie stellen

Middels:

- De input van hierboven besproken: input & advies van de **klankbordgroepen en expertgroepen, contextmapping** en **participatieve waarden evaluatie.**

Resultaten afwegingskader

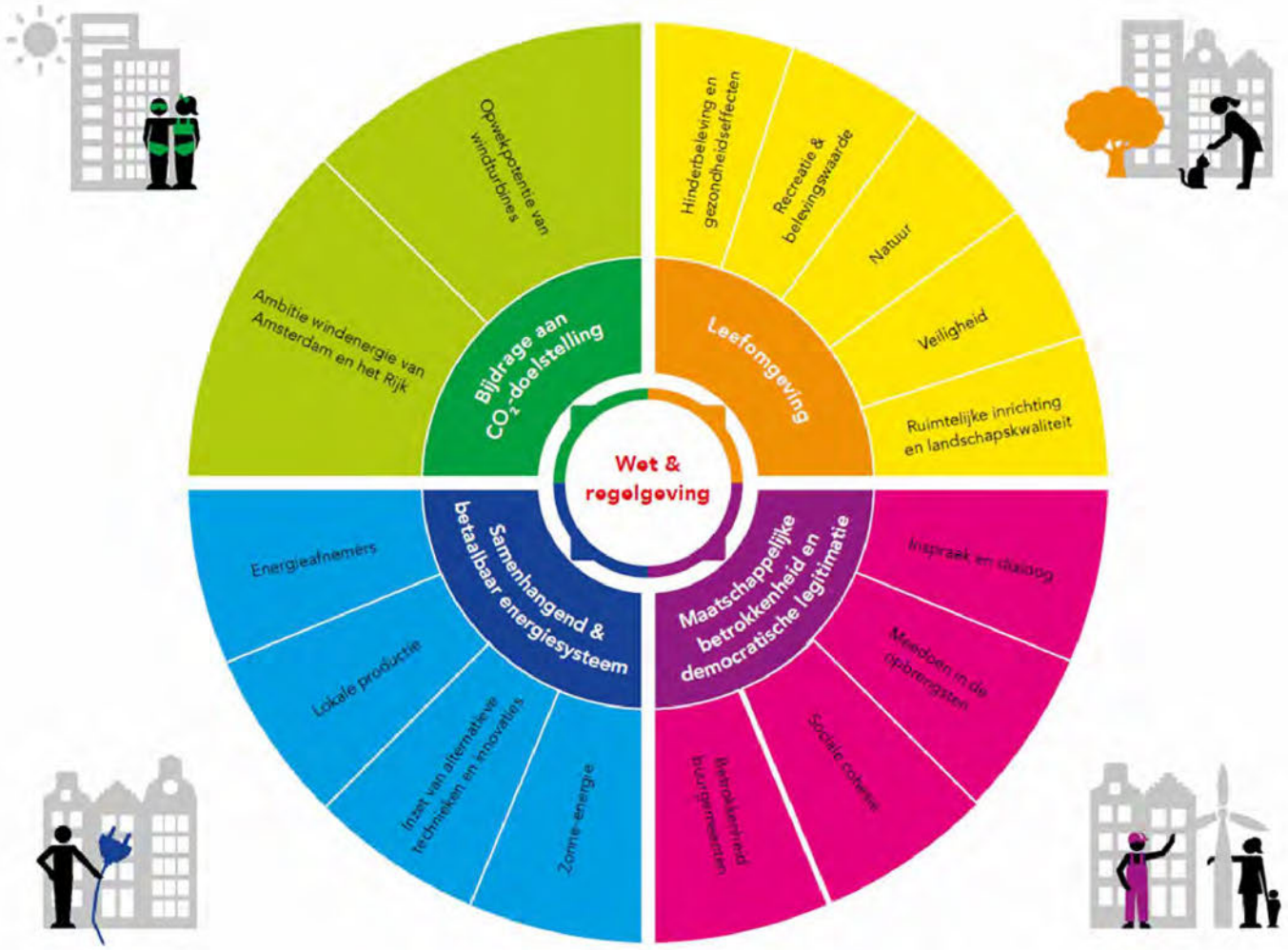

Resultaten afwegingskader

1.1.3 Knipperlichten

Wat is het?

Bovenop windturbines met een tiphoogte van 150 m is verlichting aanwezig die knippert, met als doel het waarborgen van de veiligheid van het vliegverkeer. Dankzij knipperlichten blijven windturbines 's avonds, 's nachts en bij slecht weer namelijk zichtbaar voor het vliegverkeer. Afhankelijk van de weersomstandigheden wordt het licht sterker of minder sterk ingesteld. Bij de huidige windturbines zijn de knipperlichten vanaf de grond waarneembaar.

Signalen uit de stad

- Zorgen gaan over de (knipper)lichten op windturbines dat mogelijk als storend zou kunnen worden ervaren door omwonenden en recreanten.
- De zorg is geuit dat het knipperlicht en eventuele gezondheidsklachten als migraine kan verergeren.
- Zorgen geuit over dat knipperlichten kunnen leiden tot het verstoren van de migratieroutes van dieren, in het bijzonder vleermuizen.

"Ik vrees ook voor de hinder die zal worden ondervonden van het knipperlicht die noodzakelijk is bij de mega windturbines."

– Inspreekavond, bewoner Amsterdam

Hoe neemt de gemeente deze signalen mee?

Inhoudelijk

- In de MER dat wordt uitgevoerd bij elk project worden de effecten van knipperlichten onderzocht en nader beschouwd.

Proces

- Zie processchema.
- Het opstellen van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) t.b.v. de MER.
- Het uitvoeren van een Milieueffectrapportage (MER) per windinitiatief, waarin ook mitigerende maatregelen en alternatieven aan bod komen.

Klankbordgroepen

Doel:

- Ophalen van zorgen lokaal en op specifieke onderwerpen,
- Meedenken en start van dialoog.

Proces:

- 4 lokale klankbordgroepen (ZO, Oost, NW, Noord),
- 1 stedelijke klankbordgroep
- 2 klankbordgroepen met thema **gezondheid** en thema **natuur.**

- Bestaande uit 15 mensen per groep
- 3-5 bijeenkomsten per groep.

Mandaat groepen

Klankbordgroepen:

- Niet hiërarchisch t.o.v. elkaar
- Gebaseerd op inhoudelijke inbreng en vertegenwoordiging van Amsterdammers/ belanghebbenden
- Input geven en vragen stellen, begeleiden van activiteiten

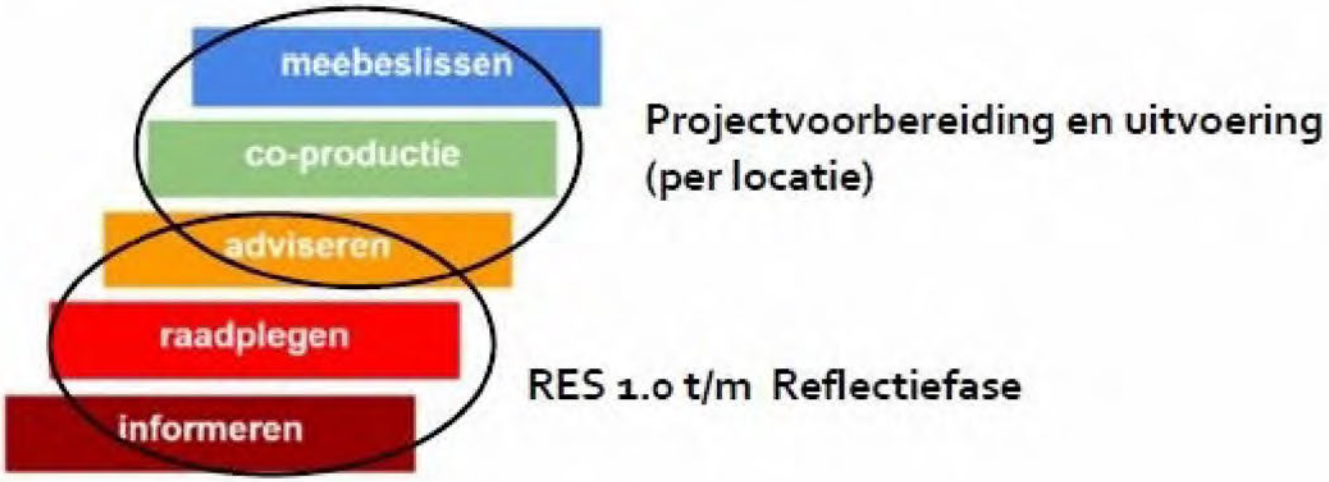

Projectvoorbereiding en uitvoering (per locatie)

RES 1.0 t/m Reflectiefase

Vooruitblik richtlijnen participatie, samenwerking en sturing

Doel richtlijnen:

- De richtlijnen zijn de praktische vertaling van het afwegingskader

- De richtlijnen geven o.a. aan waar:
  - Het participatieproces van de initiatiefnemers en omwonenden aan moet voldoen.
  - De samenwerking tussen gemeente, RES partners, buurgemeenten, stadsdelen en provincie aan moet voldoen.

Vervolg: RES 2.0

- Het afwegingskader en de richtlijnen worden door de gemeente gebruikt bij de procedure voor de behandeling van de aanvraag van een vergunning.

Verslag bijeenkomst KBG Zuidoost

Datum: 01.12.2021
Auteur: [redacted]
Concept verslag

public mediation

Op 1 december jl. vond de tweede bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Zuidoost van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze tweede bijeenkomst ging over context mapping en de taak & invloed van de klankbordgroep. Tijdens de bijeenkomst kwamen de volgende waarden het meest naar voren: de gezondheid & rust van bewoners & volkstuinders, de waarde van recreëren in het Geingebied en de waarde van de natuur.

Context mapping

Tijdens het eerste uur stond het onderzoek Context Mapping centraal. Dit onderzoek is uitgevoerd in november 2021 en wordt aangeboden aan de Gemeenteraad en het College van B&W zodat zij geïnformeerde keuzes kunnen maken over windturbines binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam. Iemand uit het onderzoeksteam gaf een presentatie en beantwoordde vragen.

Wat is Context Mapping?

Context Mapping is etnografisch onderzoek dat wordt uitgevoerd door Perception Design Studio met als doel bewoners te vragen naar de lokale waarden en ervaringen. Bewoners vullen hiervoor een werkboek in met kaarten waar zij op aangeven welke delen van de buurt waarde heeft voor hen. Het werkboek biedt ruimte voor geschreven toelichtingen, maar vraagt ook om te antwoorden door foto's te selecteren en stickers te plakken. Eerst worden respondenten gevraagd dit voor de huidige situatie van hun buurt te doen. Daarna beantwoorden zij de vragen opnieuw in de situatie dat windturbines geplaatst zijn in de zoekgebieden. Daarmee ontstaat een contrast dat laat zien welke waarden onder druk komen te staan bij de plaatsing van windturbines. Het invullen duurt doorgaans 30-60 minuten.

Met Context Mapping wordt zachte, lokale kennis vergaard die nauwelijks in enquêtes is te vatten en daarom in veel gevallen niet wordt meegenomen. Deze informatie kan wel relevant zijn, zoals welke fietspaden door bewoners veel gebruikt worden voor recreatie. Daarom heeft de gemeente Amsterdam ervoor gekozen om dit onderzoek te doen naast andere vormen van onderzoek, zoals de on-line raadpleging met de methode van de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE).

Om deel te nemen aan Context Mapping zijn bewoners en ondernemers benaderd door middel van flyers, brieven en via verenigingen. Verenigingen deden dat via sociale media of WhatsApp. Bewoners en ondernemers konden zich opgeven voor een van de zeventien workshops verspreid door de stad. In totaal zijn er 252 werkboeken ingevuld.

Data Zuidoost

De data van Amsterdam-Zuidoost laat zien dat bij de plaatsing van windmolens respondenten zich zorgen maken dat Zuidoost een minder goede plaats wordt om een huis te bezitten, om te recreëren, om te rusten en voor ouderen.

Mogelijke kanttekeningen

De klankbordgroep-leden voeren een aantal kritiekpunten aan op het onderzoek:

- De deelnemers vinden dat het aantal ingevulde werkboeken in Amsterdam Zuidoost geen

representatief beeld geeft van de bevolking. Dit is ook terug te zien in de demografische data: het zijn voornamelijk hoogopgeleide huiseigenaren tussen de 60-68 jaar die het werkboek hebben ingevuld. Dat is wezenlijk anders dan een afspiegeling van de demografie. Waarom zijn er niet meer werkboeken ingevuld?

⇒ Antwoord: Het aantal respondenten ligt niet hoger doordat mensen geen tijd heeft genomen om het werkboek in te vullen, veel mensen niet geïnteresseerd waren, de corona restricties hen weerhield naar een workshop te komen en doordat een aantal mensen niet op de hoogte was dat er zoekgebieden zijn voor windturbines. Deze punten zullen ook in het uiteindelijke rapport van Context Mapping worden verantwoord.

- Een deelnemer geeft aan dat de nieuwe woonwijk Weespersluis -die wordt gebouwd in de Bloemendalerpolder[1]- niet op de kaarten staat. Daar komen drieduizend woningen te staan. Houdt de gemeente Amsterdam rekening met deze toekomstige woonwijk? Op deze vraag is geen antwoord geformuleerd tijdens de bijeenkomst.
- Iemand uit de groep was voor het invullen van het werkboek Context Mapping bij de workshop in Holendrecht. In deze workshop ging het "*alleen maar over knooppunt Holendrecht, terwijl het Geïngebied -waar de windturbines komen- drie kilometer verderop ligt*". In het werkboekje dat daar werd uitgedeeld zaten geen stickers over natuur. Hierdoor zijn niet alle zorgen van bewoners over de zoekgebieden opgehaald, omdat het knooppunt Holendrecht zelf waarschijnlijk weinig hinder zal ervaren van windturbines, maar de mensen wellicht niet meer genieten van recreatie in het nabijgelegen groengebied.
- Een deelnemer geeft aan dat niet alle volkstuinen op de kaarten staan van de werkboeken.
- Een ander klankbordgroep-lid verteld dat in het werkboek zij ontving "*niet werd gevraagd*" naar gezondheid. Terwijl een aantal leden van de groep aangeeft dat gezondheid een van de belangrijkste thema's moet zijn.

De onderzoekers van Context Mapping gaan naar deze punten kijken en verwerken dat in de rapportage,

Concrete ideeën voor verdieping van de analyse

- Het Context Mapping kan wellicht nog worden aangevuld met diepte-interviews.
- Schrijf kanttekeningen bij de data niet alleen in de tekst, maar verwerk deze ook in de grafieken en modellen. Omdat "*grafieken toch altijd een eigen leven gaan leiden, en dan kan de data verkeerd geïnterpreteerd worden*".

Is Context Mapping relevant om te bespreken?

Bij de aanvang van deze klankbordgroep bijeenkomst geeft een paar deelnemers aan dat ze liever niet over het onderwerp Context Mapping spreken, omdat hierdoor minder ruimte ontstaat voor dialoog tussen de klankbordgroep en de gemeente. En als er dan wel over gesproken wordt, dan wilde ze dit het liefst aan het einde van de bijeenkomst doen. Omdat de onderzoeker voor de presentatie en de vragen niet de hele bijeenkomst aanwezig kan zijn, is daarmee wel gestart.

Een groot aantal klankbordgroep-leden zegt in volgende bijeenkomsten niet verder te willen praten over het Context Mapping. Echter is een van de taken van deze klankbordgroep om de resultaten van het Context Mapping aan te vullen met kennis die nog mist, geeft de voorzitter aan.

Iemand beargumenteerd dat ook andere onderzoeken meegenomen moeten worden door de gemeente. In Driemond is in 2020 bijvoorbeeld een enquête uitgevoerd over het plaatsen van windmolens. 85% van de ondervraagden was hier tegen. In datzelfde jaar heeft ook "*ieder huis op*

[1] Informatiesite voor bewoners van Weespersluis:
https://bloemendalerpolder.mett.nl/home/default.aspx
Het bestemmingsplan:
https://bloemendalerpolder.mett.nl/info+weespersluis/info+weespersluis+formele+stukken/default.aspx

de Stammerdijk en de Lange Stammerdijk" een poster op de ramen geplakt dat ze tegen windturbines in het Geingebied zijn.

Doel en taak van de klankbordgroep

Mede door de discussie hierboven was het relevant om het doel en de taak van deze lokale klankbordgroep te bespreken. De voorzitter geeft aan dat de klankbordgroep bestaat om informatie op te halen in aanvulling op de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) en de Context Mapping.

Afwegingskader

Welke invloed kan deze klankbordgroep uitoefenen op het afwegingskader? De klankbordgroepen natuur, gezondheid en stedelijk geven inhoudelijke feedback op het afwegingskader. Daarna voegen de lokale klankbordgroepen (stadsdelen), lokale kennis toe die belangrijk zijn voor dat gedeelte van de stad. Dit gebeurt door feedback te geven op de samenvatting die wordt geschreven van de lokale input van de PWE en de Context Mapping. Een aantal deelnemers hadden verwacht dat ze meer invloed konden uitoefenen op het afwegingskader en zijn teleurgesteld.

Gemeente Amsterdam geeft aan dat alle inspraakmogelijkheden die tot nu toe hebben plaatsgevonden, allemaal worden meegenomen in het afwegingskader. Bijvoorbeeld de inspreekavonden bij de raad, de raadsadressen en alle ingezonden brieven. Zorgen over gezondheid, cultuurlandschap behoudt en recreatie komen uitgebreid aan bod in het concept afwegingskader. Meer dan de helft van het concept afwegingskader heeft te maken met de leefomgeving: overlast, gezondheid, slagschaduw, knipperlicht, etc.. Het afwegingskader is geen beslisboom. Dit kader wordt voorgelegd aan de politiek (Gemeenteraad). Als deze wordt aangenomen door de politiek dan maakt de politiek later op basis van dit afwegingskader een beslissing of de vergunningen worden verleend voor windturbines, en als deze worden verleend, met welke voorwaarden. De gemeenteraad heeft lang de tijd genomen om zich te buigen over de RES 1.0, waaruit blijkt dat de politiek het serieus neemt. Iemand geeft aan dat "*aan de andere kant veel meer moties voor amendementen op de RES 1.0 zijn afgevallen dan dat er zijn aangenomen*".

Ook maken klankbordgroep-leden zich zorgen over de strakke planning van de komende weken: dat niet genoeg tijd is om met voldoende aandacht ook lokale kennis uit de klankbordgroep toe te voegen. "*Het voelt als een trein die door raast*". Kan de planning worden aangepast om hier meer ruimte voor vrij te maken? Op deze vraag is geen antwoord geformuleerd tijdens de bijeenkomst.

Commented [1]: In mijn optiek hebben we toen wel aangegeven dat de gemeenteraad om het product afwegingskader gevraagd heeft, en daarom helaas deze strakke planning aangehouden moet worden.

Voorstel: Op deze vraag is geantwoord dat op verzoek van de gemeenteraad het afwegingskader nog aan de huidige raad wordt voorgelegd. Hiervoor is helaas een uitermate strakke planning nodig om de deadline te halen.

Inspreken op de praktische uitvoering

Veel klankbordgroep-leden geven aan meer inspraak te willen over praktische zaken zoals het type windturbines (denk aan grootte, etc.) en waar deze precies worden geplaatst. Zij hebben immers de lokale kennis om aan deze beslissingen bij te dragen, zeggen ze zelf. De gemeente geeft aan dat het dit soort praktische stappen later in het proces genomen worden. In de huidige fase -de reflectiefase- worden de zorgen opgehaald bij bewoners. Zodat het afwegingskader de juiste indicatoren bevat om een afweging te maken over het plaatsen van windturbines.

⇒ In de fase van de planvoorbereiding -na april 2022- wordt gesproken over deze praktische stappen. Dan kunnen initiatiefnemers zich melden bij de gemeente. Zij starten dan met een projectvoorbereidingsfase, waaronder een uitgebreid participatietraject. Op het moment dat uiteindelijk een vergunningaanvraag behandeld gaat worden, dient het afwegingskader ertoe om alle signalen uit de stad een plek te geven en onderdeel van de besluitvorming te worden. ~~Dan kunnen initiatiefnemers intekenen en op basis van het afwegingskader in aanmerking komen voor een vergunning~~. Momenteel hebben zich nog geen concrete initiatiefnemers gemeld bij de gemeente.

Commented [2]: Dit is te kort en niet nauwkeurig genoeg geformuleerd.
Na de reflectiefase kunnen initiatiefnemers zich melden bij de gemeente. Zij starten dan met een projectvoorbereidingsfase, waaronder een uitgebreid participatietraject. Op het moment dat uiteindelijk een vergunningaanvraag behandeld gaat worden, dient het afwegingskader ertoe om alle signalen uit de stad een plek te geven en onderdeel van de besluitvorming te worden.

Invloed van de klankbordgroep

De leden van de klankbordgroep vragen welke invloed zij hebben.

⇒ Naast de feedback op de lokale pagina's van het afwegingskader worden ook alle verslagen van de klankbordgroepen naar de Gemeenteraad en het College van B&W

verstuurd, samen met de rapporten van de onderzoeken zoals PWE en Context Mapping.

Ruimte voor dialoog

Deelnemers vinden dat veel van de vragen die zij stellen niet beantwoord worden en dat er te weinig dialoog is. In de klankbordgroep ook behoefte aan meer ruimte dialoog. Verzoek aan de voorzitter om daar ruimte voor te vinden.

Volgende bijeenkomst, afspraken en openstaande vragen

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Zuidoost. De volgende (de 3e) bijeenkomst staat gepland voor donderdag 16 december van 19.00 tot 21.00u via MS Teams. Tijdens deze bijeenkomst staat het afwegingskader centraal.

Mogelijke onderwerpen voor toekomstige klankbordgroepen

- De enquête over windmolens in Driemond

Afspraken

- De onderzoekers van het Context Mapping gaan kijken naar de aangedragen ~~krietiekpunten~~kritiekpunten.

Openstaande vragen

- Houdt de Gemeente Amsterdam rekening in het zoekgebied bij Zuidoost met de nieuwe woonwijk Weespersluis die momenteel in aanbouw is in de Bloemendalerpolder?
  - Ja, de gemeente houdt hier rekening mee. Een initiatiefnemer moet bij het starten van het projectvoorbereidingsproces informatie inwinnen over alle voorgenomen bouwprojecten in de omgeving.
- Hoe worden de stemmen van bewoners van buurgemeenten meegenomen in het proces? Hoe werkt de Gemeente Amsterdam samen met buurgemeentes over de zoekgebieden?
  - De gemeente werkt ambtelijk samen met de buurgemeenten. Ook is in het uitvoeringsprogramma NHZ opgenomen dat gemeenten afspraken maken met elkaar hoe ze hierop samenwerken.
- Kan het moment dat het afwegingskader naar de Gemeenter ~~R~~aad gaat verschoven worden, zodat de klankbordgroepen meer tijd hebben om feedback te geven op het afwegingskader?
  - Nee, dat is niet mogelijk, anders zou de gemeenteraad niet meer het resultaat van zijn/ haar vraag ontvangen.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)

Bewoners Weespersluis
Bewonerscommissie Eigen Haard HoefijzerPlus
Bewonersgroep Stammerdijk Diemen
Buurtbewoner Gein
Diemerwind
GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis
Leesclub Zuidoost
StichtingErfAbcoudermeer
Stop Windturbines Gein
Veenwind (de Ronde Venen)
Vereniging Gein3Dorp
Volkstuinvereniging Frankendael
Volkstuinvereniging Linnaeus
Buurtbewoner Zuidoost
Zangvogelvereniging de Ringmasters

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Context Mapping)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig

Bewonersvereniging Holendrecht Oost
Buurtbewoner Holendrecht
JongRES

Bijlage 2: MS Teams chat (geanonimiseerd)

[01-12-2021 19:05] Wij als Vogel Vereniging Ringmasters vinden het uitermate jammer dat we zo laat zijn aangehaakt bij deze discussies/ werkgroep

[01-12-2021 19:15] Hoe kunnen we nu goed luisteren als wij echt graag EERST een ander onderwerp dat voor ons belangrijk is willen bespreken? ik vind het echt niet fijn hoe dit nu doorgedrukt wordt1

[01-12-2021 19:16] Het is verschrikkelijk vervelend. Voelt als gestolen uur.

[01-12-2021 19:16] Ik ook niet, heb het aangegeven en d3 agenda zou omgezet worden

[01-12-2021 19:16] Vooral omdat de plaatjes zo voorgekookt waren. Ik vond nauwelijks iets dat de lading dekte

[01-12-2021 19:18] Gaat dit nu over die sessies met dat kleuterplakboek en vage stickertjes?

[01-12-2021 19:18] Ja

[01-12-2021 19:18] Is er een uitslag?

[01-12-2021 19:22] Gezondheid wordt niet ingevuld

[01-12-2021 19:23] Mij lijkt dat gezondheid op 1 staat bij de zorgen. Wellicht komt dit uit de 'open antwoorden'?

[01-12-2021 19:23] Bij Holendrecht werd er in het knutselboekje nergens gevraagd naar gezondheid, kon je ook nergens kwijt

[01-12-2021 19:23] In deze graphic op 5 van 1 tot 10. Klopt niets van

[01-12-2021 19:24] Wij hebben idd de meeste zorg om de gezondheid en dat zie je hier niet!! hoe is dat mogelijk? het is mijn ENIGE zorg.

[01-12-2021 19:24] Duhuuu, wij hebben rond zoekgebied Holendrecht weinig eigen huizenbezit

[01-12-2021 19:24] Kun je die van diemerscheg ook laten zien?

[01-12-2021 19:25] wat is de voorlopige management samenvatting van deze cijfers/ grafieken?

[01-12-2021 19:25] Op basis waarvan zijn de gebieden ingedeeld?

[01-12-2021 19:26] Methode is volgens mij niet geschikt voor laag opgeleiden.

[01-12-2021 19:26] gezondheid is voor ons allemaal verbonden met geluidshinder van windturbines

[01-12-2021 19:27] de steekproef is klein, hoe representatief is dit onderzoek, wat zijn de betrouwbaarheidsmarges

[01-12-2021 19:28] Hoe representatief is het onderzoek? Er zijn slechts ongeveer 100 boekjes ingevuld. Dat is weinig plus zeer waarschijnlijk geen goede afspiegeling van de bewoners. Komt dit nog ergens aan de orde?

[01-12-2021 19:30] Wat waren de tijdstippen waarop de workshops zijn gehouden?

[01-12-2021 19:30] Nou, vooral heel weinig mensen. Niet alleen het ongebruikelijke

[01-12-2021 19:31] Ik mis alle volkstuinders

[01-12-2021 19:32] huurders zijn eenvoudig te benaderen via de grote verhuurders lijkt me. Waarom is dat niet gedaan?

[01-12-2021 19:33] zorgen over de mening van buurtgenoten, b.v. uit Abcoude

[01-12-2021 19:33] voor "Recreanten groep" is zwaar onderbelicht in het onderzoek

[01-12-2021 19:35] Datvkan je toch aangeven met stippels oid? Weespersluis toekomst?

[01-12-2021 19:36] Volkstuin Frankendael staat ook niet op de kaart.

[01-12-2021 19:37] Het hele onderzoek is niet representatief, niet voor Weesp maar ook niet voor Gaasperdam, gezien het geringe aantal deelnemers.

[01-12-2021 19:44] Verschillende versies van het boekje betekent al dat het onderzoek zijn steekhoudenheid heeft verloren!

[01-12-2021 19:48] In Gein 3 zijn in de directe omgeving (straal 350m) van het zoekgebied Waternet weinig huurwoningen. Het is dus logisch en verklaarbaar dat vooral huiseigenaren hebben deelgenomen aan de workshop omdat zij te maken krijgen met windturbines en de gevolgen ervan.

[01-12-2021 19:50] Die posters hangen ook in gein drie

[01-12-2021 19:50] Gein 3 idem. Iedereen heeftt hier de posters van Windalarm hangen.
[01-12-2021 19:52] Ik sta achter [persoon]!
[01-12-2021 19:53] [redacted] meegeven dat de Context Mapping niet ophaalt wat er echt leeft omdat veel genegeerd is
[01-12-2021 19:53] Ik heb een voorstel dat in één keer veel vragen en twijfels oplost.
[01-12-2021 20:02] Kun jeminee vraag nog beantwoorden
[01-12-2021 20:03] Over de opmerkingen op de formulieren die zijn geplaatst
[01-12-2021 20:06] Ook de online enquête is niet representatief.
[01-12-2021 20:08] De opzet van het onderzoek doet niets af aan het feit dat het niet representatief is.
[01-12-2021 20:09] Het lijkt me een goed idee om nog eens een aantal diepte-interviews te organiseren met een representatieve groep inwoners rond de zoekgebieden. Met deze mensen zou je dan echt kunnen doorpraten over hun buurt, hun beleving en hun zorgen.
[01-12-2021 20:09] BOvendien kun je er dan voor zorgen dat echt alle groepen zijn vertegenwoordigd.
[01-12-2021 20:10] Gezondheid wordt echt gemist in deze data.
[01-12-2021 20:10] Kunnen we overgaan naar onze eigen punten? We zijn al meer dan een uur hiermee bezig!
[01-12-2021 20:11] Is representatie van belang? Want hoofdvraag is wat gebeurt ermee? Welke invloed hebben de conclusies.
[01-12-2021 20:15] een doelgroep die volgens mij ook niet is bevraagd is het onderwijs in de wijk: (basis)scholen die in de directe omgeving van de zoekgebieden van windmolens staan, krijgen natuurlijk te maken met de gevolgen van de turbines.
[01-12-2021 20:16] Bedankt
[01-12-2021 20:18] Klopt, waaronder de twee dichtstbijzijnde scholen voor Voortgezet Speciaal Onderwijs, eentje voor jongeren met ASS en eentje voor jongeren met meer dan 1 psychiatrische diagnose (residentieel, dus jongeren en behandelaren wonen hier!)
[01-12-2021 20:19] Mijn vraag over de MER is niet goed geformuleerd. Het was meer een pleidooi. Ik heb al naar [persoon] gemaild met het verzoek om het verslag aan te passen, met een korte toelichting bij mijn suggestie / pleidooi.
[01-12-2021 20:22] Waarom wil je alles wat wij zeggen in een vraag formuleren?
[01-12-2021 20:23] helemaal eens...
[01-12-2021 20:25] amen
[01-12-2021 20:29] Helemaal eens!
[01-12-2021 20:30] Wat is het?
Transparantie over het proces en de besluitvorming is belangrijk. Het proces moet begrijpelijk, toegankelijk,
betrouwbaar en voorspelbaar zijn. En het moet duidelijk zijn wat, wanneer gebeurt in het proces en wanneer
welk besluit genomen gaat worden.
Bovendien moet het helder zijn hoe en wanneer belanghebbenden kunnen meepraten in het proces.
Daarnaast moet duidelijk zijn waarover belanghebbenden kunnen mee praten en op welke manier hun input
wordt meegenomen in het proces dan wel besluit. Ook gaat het over de vraag hoe snel en adequaat je als
overheid reageert op signalen die uit de samenleving worden overgebracht.
[01-12-2021 20:30] citaat uit voorlopig AWK
[01-12-2021 20:35] Reflectie moet ook gaan over het besluit over een ambitie van 50 mw op te wekken. Is dat de juiste manier, voortschrijdende inzicht kan lijden tot een besparings ambitie etc. Reflectie over de ambitie! Maar juist dat gebeurd niet. En dat roept alle wrevel over.
[01-12-2021 20:35] Reflectie moet ook gaan over het besluit over een ambitie van 50 mw op te

wekken. Is dat de juiste manier, voortschrijdende inzicht kan lijden tot een besparings ambitie etc. Reflectie over de ambitie! Maar juist dat gebeurd niet. En dat roept alle wrevel over.

[01-12-2021 20:36] Vraag: Op welk moment verandert een zoeklocatie in een definitieve locatie of valt een locatie af?

[01-12-2021 20:38] Reflecteren betekent terugkijken op ervaringen en daarvan leren; je kijkt terug op eerdere aannames, vooronderstellingen en zienswijzen. Dan bepaal je wat je wilt behouden, verbeteren en wat je wilt veranderen. Reflecteren is goed want het maakt je bewust waarom je doet wat je doet! Wanneer gaan we nou echt reflecteren????

[01-12-2021 20:39] Geen turbines! Maar andere manier om de ambitie halen. Daar over reflecteren kan dus niet. En dat maakt machteloos, moedeloos en boos. Dus reflecteren over überhaupt kiezen voor windindustrie ipv andere vormen. Wordt altijd met soort dooddoener afgewikkeld. Dit is dus géén reflectie maar indoctrinatie.

[01-12-2021 20:40] Over ambitie om op te wekken had gereflecteerd moeten worden.

[01-12-2021 20:44] Er wordt NIETS mee gedaan!!!

[01-12-2021 20:45] Is dit document ergens te vinden, zodat we dit kunnen lezen?

[01-12-2021 20:46] Wat er mist: het echte gesprek met en de reacties van de div. etnische gemeenschappen in Zuidoost. Veel Ghanese, Surinaamse, Hindoestaanse, Pakistaanse inwoners (vaak huurders!) zijn niet op de hoogte van de plannen. Hoe denkt de gemeente deze mensen alsnog te bereiken?

[01-12-2021 20:46] We krijgen alleen te horen dat er geluisterd wordt en serieus genomen worden, maar er veranderd niets. Of wel, dan hoor ik graag WAT er is aangepast!

[01-12-2021 20:47] Misschien moet de gemeente proberen te begrijpen waarom mensen zo boos zijn. Daar begint het echte gesprek.

[01-12-2021 20:47] We hebben hier geen gesprek

[01-12-2021 20:49] Wat gebeurt er met mijn opmerking dat 85% van de mensen in Driemond geen windmolens wil in omgeving. En daarnaast dat 100% van de bewoners van de (Lange) Stammerdijk tegen plaatsing is in Diemerscheg.

[01-12-2021 20:49] Ambitie is een streven, maar we horen telkens dat die 17 turbines vast staan!

[01-12-2021 20:51] Landelijk gezien wordt windturbines in steden afgeraden.. Daar zou over gereflecteerd worden. Denk je bij zo'n woord. Daar begint de pijn. Deze manier van reflecteren is niet reflecteren. Toch?

[01-12-2021 20:54] Ik heb net nagevraagd, maar er is in tegenstelling tot wat [redacted] zei, NIET geflyerd op de volkstuinen om deel te nemen.

[01-12-2021 20:57] Wat [persoon] aangeeft geldt ook voor de bewoners van gein drie. Deze wijk hangt vol flyers tegen windturbines. De wijk heeft grotevzorgen voor hun gezondheid

[01-12-2021 21:02] Ik heb juist hier een vraag over, over het proces.

[01-12-2021 21:03] Uit mijn hart gegrepen. De belangen van bewoners en natuur (inhoud) moeten belangrijker blijven dat het tijdspad of een toevallig gekozen procedure. Wij hoeven 'die klap erop' niet als belanghebbenden, wij willen een gezonde toekomst voor mens, dier en andere natuur

[01-12-2021 21:11] Omdat de wethouder alles heeft afgeraden!

[01-12-2021 21:16] Door tijdsdruk wordt ons geluid ondergeschoven.

[01-12-2021 21:16] Liever juist geen kleine groepjes!

[01-12-2021 21:17] Ik wil het niet meer hebben over die conceptmapping! Ik wil het hebben over onze eigen deskundigheid.

[01-12-2021 21:18] Ik ook niet.

[01-12-2021 21:19] dan had ik me daar wel voor aangemeld.

[01-12-2021 21:19] Kunnen wij niet de agenda voor de volgende keer bedenken?

[01-12-2021 21:24] Lieve mensen, bedankt allemaal, [redacted] Tot volgende sessie!

[01-12-2021 21:24] Input voor context mapping: de resultaten van context mapping voor bewoners van weesp is met 5 respondenten niet representatief.

[01-12-2021 21:31] Ik moet er nu vandoor.

[01-12-2021 21:33] Ik moet ook stoppen. Graag alle relevante nabranders nog per mail aub Bij

voorbaat dank.
[01-12-2021 21:36] Mij is nog even niet duidelijk wanneer we dan vooraf het afwegingskader krijgen toegestuurd, zodat we ons kunnen voorbereiden. Wanneer kunnen we het stuk verwachten?
[01-12-2021 21:36] deze sheets ga je delen? toch?
[01-12-2021 21:39] Ja we delen ook de sheets.
[01-12-2021 21:40] Top!
[01-12-2021 21:40] dank je wel, allemaal

Verslag bijeenkomst KBG Nieuw-West

Datum: 14.12.2021
Auteurs: [redacted]
Concept

public mediation

Op 14 december jl. vond de tweede bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Nieuw-West van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Tijdens deze tweede bijeenkomst werd door [redacted] (bureau Over Morgen) uitgelegd wat het Afwegingskader is en heeft de klankbordgroep feedback gegeven op de concepttekst Afwegingskader.

Inhoudsopgave

1. Zorgen en vragen van de klankbordgroep
2. Wat is het Afwegingskader?
3. Aanvullingen van de klankbordgroep op het Afwegingskader
    a. Gedeeld tijdens de bijeenkomst
    b. Schriftelijke reacties
4. Besproken tijdens de bijeenkomst:
    a. Geluidsnormen windturbines
    b. Regels voor initiatiefnemers die windmolens plaatsen
5. Planning volgende bijeenkomsten
6. Bijlagen
    a. Bijlage 1: Lijst met aanwezigen
    b. Bijlage 2: MS Teams chat (geanonimiseerd)

Zorgen en vragen van de klankbordgroep

Zorgen

Tijdens de bijeenkomst kwamen de volgende zorgen van de klankbordgroep nadrukkelijk naar voren:

- De Bretten en het Geuzenbos is geen geschikt gebied voor windmolens. Deze stukken natuur zijn belangrijke recreatiegebieden en de natuur van deze gebieden moet beschermd worden. Als eerste zijn de Bretten en het Geuzenbos zijn toegankelijke gebieden voor recreatie. Als daar windmolens komen dan worden de gebieden ontoegankelijk, omdat de regels niet toestaan om je onder een windmolen te bevinden. De recreatiewaarde van deze twee natuurgebieden is belangrijk en daarom mogen hier geen windmolens komen. Daarnaast is een voorbeeld van de natuurwaarde dat er in het Geuzenbos beschermde vleermuizen leven; windmolens mogen daar niet bij in de buurt gebouwd worden.
- Over geluid:
    - Een belangrijke zorg van de deelnemers is dat bij geluid om jaargemiddelden gaat. Dat moet veranderen vinden zij. Want windmolens staan namelijk ook weleens stil. Is het zo dat ze na stil te hebben gestaan veel meer decibel mogen produceren?
    - Deelnemers die aan het water wonen maken zich zorgen over extra overlast. Geluid draagt namelijk verder over water. De zorg leeft dat de gemeente

berekeningen voor geluidsoverlast onvoldoende specificeert voor deze situatie. Metingen die haar buren en zijzelf uitvoeren vallen altijd hoger uit dan de voorspellingen in de vergunningverlening van bijvoorbeeld festivals.
    - Er is al een opeenstapeling van geluidshinder in dit gedeelte van het land (autowegen, luchtvaart, industrie, festivals en de al bestaande windmolens)
    - Bewoners en volkstuinders maken zich zorgen over verstoorde nachtrust. Dit geldt in meerdere mate voor woonbootbewoners, omdat woonboten doorgaans slechter zijn geïsoleerd dan huizen.
- De klankbordgroep stoort zich eraan dat zij overlast gaan ervaren van stroomopwekking die vervolgens gaat naar buitenlandse *data centres* die in Nederland staan.

Vragen van de klankbordgroep met een antwoord van de gemeente tijdens de bijeenkomst

- Verschillende deelnemers geven aan dat ze het vervelend vinden dat ze niet eerder in het proces mee hebben mogen praten. Ze hebben het gevoel dat al vaststaat dat er windmolens komen in de zoekgebieden. In hoeverre is er mogelijkheid voor dialoog? "In een dialoog sta je open om gezamenlijk tot nieuw inzichten te komen, en daar is geen sprake van in deze klankbordgroep".
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: De gemeente geeft aan dat we ons momenteel in de reflectiefase bevinden. In deze fase worden geen besluiten genomen. De signalen gaan naar het College van B&W en de Gemeenteraad ~~en het College van B&W~~ en zullen te zijner tijd als een naslagwerk worden gehanteerd door de raad bij de beoordeling van een vergunningsaanvraag voor een windmolen (is in de onderzoeken en toelichtingen aandacht besteed aan alle aspecten?) ~~en zullen te zijner tijd .~~ Momenteel is voor de Notitie Rijkwijde Detailniveau (NRD) van het project Noorder IJplas/Cornelis Douwesterrein een participatie traject gaande. Die NRD ~~eze notitie~~ vormt de basis voor de MER en de Gezondheidseffect analyse – die beiden zeer belangrijk zijn voor het vergunningsproces~~RES Wind-traject~~. In de week van 20 december is hierover een informatieavond~~zijn hier inspraakavonden over.~~
- Hoe meet de gemeente de jaargemiddelden decibel geluidsemissie van windmolens? Want als je geluid meet, meet je ook andere geluiden. En hoe gaat de gemeente dit handhaven?
    - De gemeente kon hier tijdens de bijeenkomst nog geen antwoord op formuleren. In het *bullet point* hieronder staat een antwoord van de gemeente achteraf per email. Wel geeft de gemeente aan dat in het MER-onderzoek ten bate van de vergunningsaanvraag dit ~~altijd~~ van tevoren uitvoerig wordt berekend door een externe adviesbureau~~s~~. Ook worden er simulaties gebouwd zodat omwonenden in de participatie kunnen ervaren hoe het is om op een bepaalde afstand van een windmolen te leven.
    - Achteraf per email van de gemeente: In de praktijk wordt gehandhaafd op overschrijding van de geluidsnorm. Hierover kunnen ook afspraken worden gemaakt op de volgende twee wijzen.Allereerst ~~In eerste instantie~~ kan dit worden meegenomen in de 'Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing'. Deze wordt~~zal~~ in het aankomende half jaar ~~worden~~ uitgewerkt en ~~worden~~ vastgesteld door het college. Te zijner tijd, mocht er voor een specifieke plek planvoorbereiding voor de realisatie van een windmolen plaatsvinden, dan kan dit worden overgenomen in de NRD (Notitie Reikwijdte en Detailniveau) voor die specifieke molen(s). In principe verloopt dat als volgt: Het bevoegde gezag kan eisen hierover opnemen (in de NRD). De controle/ handhaving vindt plaats door de Omgevingsdienst. De geluidsproductie aan de bron (windmolen) wordt het hele jaar door gevolgd. Met behulp van een model wordt bepaald wat de geluidsbelasting op de gevel van omliggende woningen zal zijn (er wordt niet aan de gevel zelf gemeten, omdat er sprake is van een veelheid aan geluidsbronnen. Hierdoor is de geluidsbelasting niet te herleiden tot sec de windmolen(s)). Indien er sprake van is dat het jaargemiddelde dreigt overschreden te raken, dan kan de handhavende dienst met een brief de exploitanten sommeren maatregelen te

treffen. Ook klachten uit de omgeving kunnen aanleiding zijn om de bronmetingen te controleren en – indien die aanleiding daartoe geven – tot handhaving over te gaan.

- Zijn buurgemeenten voldoende betrokken bij de participatie?
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: Voor het Context Mapping was dit rondom Nieuw-West wat minder. ~~Echter is d~~ Aan de PWE is in de omliggende gemeenten wel bekendheid gegeven en is het ~~wel~~ door bewoners aldaar ~~veel mensen~~ ingevuld. Verder is er op reguliere basis ~~en is er~~ ambtelijke betrokkenheid van de Gemeente Amsterdam met omliggende gemeenten, zowel ambtelijk als bestuurlijk~~de Gemeente Haarlemmermeer~~. Zo vindt het ambtelijk overleg iedere 2 weken plaats.
- Hoe wordt rekening gehouden met gezondheidsrisico's als gevolg van het plaatsen van windmolens?
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: Dit wordt vastgelegd in de MER en de Gezondheidseffect analyse. Ook de klankbord- en expertgroep gezondheid zijn hier mee bezig. Zij kijken momenteel o.a. naar laagfrequent geluid en slagschaduw.
- Wordt rekening gehouden met de hoogte van de windmolens bij het bepalen van geluidsoverlast?
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: Ja, hier worden berekeningen voor gedaan in de vergunningsfase. Het heeft ook te maken met maximale hoogte die lager zijn dan elders in het land omdat we dicht bij luchthaven Schiphol gesitueerd zijn. In het zoekgebied Havengebied ligt de scheidslijn tussen maximaal 120m en maximaal 147m hoog.
- Waarom streven we niet naar géén enkele geluidsoverlast voor bewoners? Woongenot is zeer belangrijk, zeker nu thuiswerken steeds normaler is geworden.
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: De omgeving van Amsterdam kent veel activiteiten waar we als samenleving baat bij hebben. Deze activiteiten gaan gepaard met hinder. Voor windmolens is dat helaas ook niet uit te sluiten.
- Is wellicht een optie om een extra buffer ingebouwd bovenop de minimum afstandsnorm?
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: Windturbines kennen geen afstandsnorm maar een geluidsnorm. Dit komt doorgaans neer op 350m. Die afstand is voornamelijk gebruikt voor RES 1.0. De Gemeente Amsterdam doet meer dan de geluidsnorm. De participatie komt boven op de wettelijke normen.
- In hoeverre wordt rekening gehouden met geplande nieuwbouwprojecten en woningen in aanbouw in Nieuw-West, bijvoorbeeld rondom Sloterdijk?
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: Ja, de gemeente heeft daar ~~onderling~~ contact over met de projectleider Havenstad.

Openstaande vragen

- Geluidsnorm
    - Wat zijn de regels als windmolens meer geluidsemissie produceren?
        - Als windmolens hebben stilgestaan, mogen ze daarna dan -om het gemiddelde weer omhoog te brengen- meer decibel produceren?
    - Hoe meet de gemeente de jaargemiddelden decibel geluidsemissie van windmolens?
- Wanneer worden de windmolens geplaatst?
- Wat zijn de plannen voor het financieel meeprofiteren van de baten van windturbines voor omwonenden?
- Hoe betrekken we groepen in dit deel van de stad die tot nu toe weinig betrokken zijn bij het proces? Denk aan lageropgeleiden en migrantengroepen.
- Wordt in Westpoort/Havengebied rekening gehouden met concurrentie voor ruimte van bedrijven en de woningbouw bij het plaatsen van windturbines? Wordt er ruimtelijke compensatie geboden voor bedrijvigheid in Westpoort/Havengebied?
- Als wordt gesproken over de hoogte van windmolens, gaat het dan om de ashoogte of

piekhoogte?

Wat is het Afwegingskader?

Het Afwegingskader maakt de zorgen en behoeften inzichtelijk van belanghebbenden als het gaat om de plaatsing van extra windturbines in Amsterdam. Het is een bundeling van signalen uit de stad van vooral bewoners, maar ook mensen die werken of recreëren binnen de gemeentegrenzen, bewoners van buurgemeenten, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Het Afwegingskader maakt geen prioritering van zorgen en behoeften. De perspectieven staan naast elkaar zonder deze onderling te vergelijken. Deze informatie is opgehaald tijdens de verschillende gespreks- en participatiemomenten zowel in aanloop naar de RES 1.0 als in de huidige reflectiefase. In de aanloop naar de RES 1.0 waren dat ingediende zienswijzen bij de gemeenteraad, brieven aan de gemeente(raad) en inspraakrondes. In de huidige reflectiefase gaat dat om de online raadpleging Participatieve Waarde-Evaluatie (PWE), het onderzoek naar de leefomgeving (de Context Mapping) en de eerste bevindingen van de expertgroepen Natuur en Gezondheid. Ook hebben de stedelijke klankbordgroep en de klankbordgroepen Gezondheid en Natuur al feedback gegeven op een conceptversie van het algemene deel (deel I) van het Afwegingskader. De zorgen uit deze klankbordgroep in Nieuw-West over gezondheid en natuur worden met veel diepgang behandeld in de klankbordgroepen gezondheid en natuur.

Het Afwegingskader als basis

Het Afwegingskader wordt in februari 2022 voorgelegd aan de Gemeenteraad van Amsterdam met een aantal bijlagen, waaronder het verslag van deze bijeenkomst van de klankbordgroep Nieuw-West. Het afwegingskader biedt een bundeling van de signalen uit de stad. Het is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is. De raad kan het afwegingskader raadplegen als zij een besluit nemen over bijvoorbeeld vergunningverlening voor een windmolen in een zoekgebied. Ook initiatiefnemers kunnen het afwegingskader gebruiken om inzicht te krijgen in wat in specifieke gebieden speelt. ~~Het Afwegingskader is een van de producten van de reflectiefase, maar geen eindstation. Het gesprek tussen de gemeente en omwonenden en andere belanghebbenden gaat verder in de volgende fase.~~

Het Afwegingskader heeft twee delen. Deel 1 bevat signalen die gelden voor de hele stad. In Deel 2 heeft elk zoekgebied een eigen aanvulling wat specifiek voor dat zoekgebied belangrijk is. In allebei deze delen worden de signalen uit de stad kernachtig benoemd. De gemeente beseft dat in het afwegingskader weinig ruimte is voor de verhalen en de onderbouwing van (bijvoorbeeld) omwonenden die hun zorg zo legitiem maken. Met deze reden worden andere vormen van participatie (zoals de verslagen van deze klankbordgroep) bijgevoegd in de bundel die wordt overhandigd aan de Gemeenteraad en het College van B&W.

De onderwerpen

In het Afwegingskader staat een rond figuur met gekleurde vakken dat het hele spectrum aan onderwerpen bevat van RES Wind. Het begint in het midden bij wet- en regelgeving. Dat zijn de kaders die zijn gesteld in bijvoorbeeld het klimaatakkoord. Daarna splitst het zich uit in vier onderwerpen (Bijdrage aan CO2-doelstellingen, Leefomgeving, Samenhangen & betaal energiesysteem, Maatschappelijke betrokkenheid en Democratische legitimatie), die allemaal hun eigen deelonderwerpen hebben. Dit zijn de signalen uit de stad, die moeten worden toegevoegd aan de wet- en regelgeving voor toekomstige beslissingen. Bij de lokale pagina's (voor elk van de zoekgebieden) zijn alleen de onderwerpen gekleurd die het belangrijkst zijn voor deze locaties. Het is niet zo dat naar de grijze onderwerpen niet wordt gekeken, maar er wordt een focus aangebracht.

De opdracht

De lokale klankbordgroepen is gevraagd om het lokale deel (deel II) van het huidige concept Afwegingskader aan te vullen. Het Afwegingskader is een succes als bewoners zich herkennen in de zorgen en behoeften. Daarom is deze verificatie belangrijk.

Aanvullingen van de klankbordgroep op het Afwegingskader

Tijdens de bijeenkomst gedeeld

De klankbordgroep heeft de volgende aanvullingen en opmerkingen op de lokale pagina's over het Havengebied gedeeld tijdens de bijeenkomst – dat is het zoekgebied bij Nieuw-West.

- In het ronde figuur staat het deelonderwerp hinderbeleving (onder het onderwerp gezondheid) op grijs, maar dit moet een kleur krijgen. De klankbordgroep is het erover eens dat de opeenstapeling van overlast van (autowegen, luchtvaart, industrie, festivals en de al bestaande windmolens) hinderbeleving belangrijk maakt.
- Het zoekgebied Havengebied heeft aan de Oostzijde een punt richting het oosten vooral op het water getekend. Klankbordgroep-leden vragen of dit klopt. Deze punt komt namelijk dicht bij woningen in aanbouw rond het NDSM-terrein en de Houthavens. Ook lijkt deze punt door de vaargeul van het Noordzeekanaal te lopen.
- Het deelonderwerp betrokkenheid van buurgemeenten is momenteel grijs, terwijl de groep deze graag gekleurd wil. Bewoners uit Halfweg zijn namelijk zeer betrokken.
    - De oorzaak dat deze momenteel grijs is gekleurd, kan zijn dat in de buurgemeenten rondom Nieuw-West weinig is geworven voor het Context Mapping bij buurgemeenten. Echter hebben voor de PWE wel veel bewoners uit buurgemeenten meegedaan, en ook deze klankbordgroep vult dit aan.
- De bewoners van Halfweg moeten specifiek benoemd worden onder het kopje nabijgelegen woningen.
- Bij de recreatie- en belevingswaarde moet worden toegevoegd dat het Geuzenbos struingebied is en vrij toegankelijk. Als daar windmolens komen wordt dat gebeid ontoegankelijk, daarom mogen daar geen windmolens worden geplaatst.

Schriftelijke reacties

Een aantal leden van de klankbordgroep heeft schriftelijke een reactie gegeven op het Afwegingskader. Deze zijn hieronder te lezen.

<u>Een bewoner uit buurgemeente Halfweg:</u>

Bij pag 58:
Naast titel "Leefomgeving" toevoegen: "In Amsterdam Nieuw-West en Halfweg"

Recreatie & belevingswaarden
Toevoegen: Het Geuzenbos is onderdeel van het zoekgebied maar is voor publiek vrij toegankelijk en een bijzonder struingebied zo vlak bij de stad. De ruimte rondom windmolens is niet vrij toegankelijk en dat heeft gevolgen voor het recreëren in het Geuzenbos als deze hier worden geplaatst. En dat geldt ook voor de Bretten. In de Omgevingsvisie 2050 wordt in het kader van 'Rigoreus vergroenen' gewezen op het belang van groene verblijfs- en recreatieplekken. Het Geuzenbos en de Bretten zijn om die reden van belang voor bewoners.

Natuur
- Er staat 'Brettenpad' maar dat slechts een onderdeel van de Bretten als gebied. Beter Brettenpad vervangen voor Bretten
- Toevoegen: De wieken van de windmolens zijn een gevaar voor vogels en vleermuizen. Vleermuizen staan op de orde lijst van beschermde dieren en leven in het Geuzenbos (en waarschijnlijk ook in de Bretten maar dat weet de stadsecoloog)

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie: Inspraak en dialoog
De gemeente heeft de voorwaarden voor overleg al voorafgaande aan het overleg geformuleerd en de inspraak mag slechts gaan over de verdere uitwerking. Dat is heel wat anders dan bij een dialoog waarbij alle partijen open staan om gezamenlijk tot nieuwe inzichten te komen. In een

dialoog vraag je niet naar meningen over iets dat al is bedacht maar geef je burgers een actieve rol in visie, planning en uitvoering. Dat kan met directe participatie vanaf het allereerste begin in de wijze van samenwerking, Dat is hier niet het geval. De gemeente zoekt slechts naar steun van bewoners voor hun plan. Dit is inspraak 0.0 terwijl de wij allemaal gebaat zijn bij meespraak 2.0.

Bij pag 59: GELUID
Het is op dit moment onduidelijk wat de geluidsnorm wordt voor windmolens. Als de norm uitgaat van het jaargemiddelde dan zegt dat niets over de geluidswaarde die bewoners op hun gevel gaan krijgen. Afhankelijk van de tijd die de windmolens stilstaan door geen of juist harde wind, mag er de resterende tijd meer geluid geproduceerd worden. En hoe wordt het geluid op de gevel gemeten? Hoe worden de dB's afkomstig van de windmolens gescheiden van het reeds aanwezige geluid van andere bronnen? Bescherm bewoners tegen zoveel onduidelijkheid en onzekerheid. Plaats windmolens op minimaal 1500 meter van bewoning.

Een bewoner uit buurgemeente Halfweg:

Groen opofferen voor groene stroom is niet logisch.

Met de groei van het aantal van datacenters die extreem veel groene stroom gebruiken zijn bewoners niet erg gemotiveerd om offers te brengen voor windmolens. Want dat is dweilen terwijl de overheid de kraan nog eens extra open zet.

De groei van Schiphol betekent meer vliegtuigen vlak boven ons hoofd en meer CO2. En dan hier ook nog eens windmolens plaatsen voor de reductie van CO2.

Het geluid van windmolens zal hogere waarden geven dan de normwaarde van 47 dB suggereert en extra geluidsoverlast geven tussen de vliegtuigen boven ons hoofd in, plus specifiek en hinderlijk geluid waaronder laagfrequent geluid .

Deskundigen geven aan dat er weinig bekend is over de geluidsoverlast die windmolens van 120/147 meter hoog geven en raden aan om minimaal 1500 meter afstand van woningen aan te houden.

Een bewoner uit Amsterdam Nieuw-West:

Onder het kopje gezondheid, graag toevoegen:
- Er zijn zorgen over laagfrequent geluid bij de volkstuinen, de nabijgelegen woningen maar ook juist in de recreatiegebieden, die door geluidsoverlast hun functie van rust kunnen verliezen.
- Daarnaast zijn er zorgen over 'cumulatie' van geluid: de regio heeft al te maken met veel industriële geluidsbronnen, zoals het geluid van de A5, de haven, het NDSM terrein, recreatie op het water en van Schiphol. Daarnaast is het gebied rondom de Tuinen van West, het NDSM terrein en ook Spaarnwoude een geliefde plek voor festivals in de zomer, die incidenteel veel geluidsoverlast geven.

Onder het kopje Ruimtelijke kwaliteit en landschap
Doordat in de toekomst woningbouw gepland staat in en nabij het Haven- gebied (rondom Sloterdijk, Nieuwe Houthaven, NDSM, aan de Voorkant van het IJ, en in buurgemeenten) zijn er vragen over de mate van geschiktheid van dit gebied. Dit geldt vooral voor het gebied binnen de ring, de meest zuidelijke punt van het groene gebied naast het Cornelis Douwes terrein. Dit gebied ligt zeer dicht bij en tussen drie woonwijken, de nieuwe houthavens, het NDSM en de oude houthaven. Hoe gaat woningbouw zo dicht bij deze locatie hand in hand met windturbines?

Bewoner van een volkstuinpark:

Vraag of er vleermuizen in het Brettengebied zijn: ja. (nagevraagd bijde boswachter)
Verder kan ik vermelden dat wij op het Tuinpark nestkasten voor vleermuizen hebben.

(de volgende grote roofvogels: valk, buizerd en havik zijn ook in het Brettengebied aanwezig)

De volkstuinen met toestemming voor nachtverblijf hebben de status van kwetsbaar object.

Volkstuinhuisje graag bij geluidsgevoelige verblijven noemen. (Tuinpark de Groote Braak heeft 408 huisjes en Tuinpark de Bretten 203).

Behalve in de lucht en op de grond hebben wij onder de grond nog bronnen van "gevaar". Voor ons tuinpark langs loopt nl een gasleiding, Co2 leiding. Ook de kerosineleiding naar Schiphol. Deze laatste wordt elke 14 dagen gecontroleerd op calamiteiten. Dus goed bewaakt. Over de gasleiding hebben ik gelezen dat ze niet in gevaar komt als er een calamiteit met een windmolen is. Hierbij denk ik aan zware trillingen in de grond bij neerstorten. Hoe dit bij een kerosineleiding is, weet ik niet. Deze vraag heb ik bij hen neergelegd. Wij hebben regelmatig contact. Normaal en als wij in deze strook willen graven (niets mag daar zonder klickmelding) maar ook als wij iets niet vertrouwen b.v. stank.

Bewoner Halfweg:

Inspraak en dialoog
In deze omgeving mist de buurtparticipatie vanuit gemeente Amsterdam. Uit een rondvraag en petitie blijkt dat velen niet op de hoogte zijn van de plannen en dat zij tegen de komst van windturbines zijn in de omgeving (https://www.petitie24.nl/petitie/4186/windmolens-geuzenbos-en-bretten). Er is niet geflyeerd en geinformeerd in Halfweg, terwijl dit wel is gebeurt op plekken in Amsterdam. Daarom zijn bezwaren vanuit deze omgeving niet in een eerder traject meegenomen. De niet aanwezige buurtparticpatie druist in tegen de doelen van de reflectiefase~~elctiefase~~ voor het maken van het afwegingskader in Halfweg.

Leefomgeving
Het voorkeursgbied rondom Halfweg is niet geschikt als voorkeurslocatie. Bewoners in Halfweg en wandelaars uit Amsterdam en elders komen hier om van een stukje natuur (ruimte en rust) te genieten. Slagschuw, geluidshinder en zichtvervuiling zijn een bedreiging voor dit stukje natuur. Ook voor dieren. Ik vraag mij af in hoeverre stadsecologen zijn aangehaakt en of milieueffecten zijn onderzocht.

Ten slotte mis ik transparantie in het proces. Ik vraag nogmaals om gegevens van betrokken ambtenaren van gemeente Haarlemmermeer met mij te delen.

Vertegenwoordiger van een aantal bedrijven in Westpoort:

Vanuit het bedrijfsleven in de regio Westpoort/Havengebied wordt ingebracht dat er onbeantwoorde vragen zijn ten aanzien van concurrentie op ruimtegebruik.

- Het bedrijfsleven verzet zich niet tegen windmolens. Maar de beoogde windmolens nemen volgens ons aanzienlijke ruimte in.
- Het bedrijvenpark Westpoort staat intussen al ruimte af aan de Woonfunctie, vanwege de grootschalige introductie van woningbouw in delen van de Sloterdijken in het kader van het omvangrijke stedenbouwkundige programma Haven-Stad.
- Het bedrijfsleven verzet zich ook niet tegen deze stedelijke herstructurering en intrede van woningbouw.
- Maar vraagt wel dat in het afwegingskader helder wordt meegenomen dat er een voortdurende behoefte is aan ruimte voor ondernemerschap in onze regio.
- En wijst er op dat een verplaatsingsmogelijkheid geboden moet kunnen worden aan die bedrijvigheid die zich niet in het toekomstige Haven-Stad kan handhaven.
- Daarvoor moet met voorrang ruimte gereserveerd worden, bij voorkeur in de overige delen van Westpoort. Zodat deze ondernemers niet gedwongen worden om, tegen hun belang in, uit deze regio te moeten vertrekken.

- Onduidelijk is voor het bedrijfsleven of in de projectie van de windmolens rekening is gehouden met deze druk (en concurrentie) op beschikbare ruimte voor bedrijvigheid.

Aan de gemeente wordt gevraagd om duidelijkheid te geven over de wijze waarop zij denkt ruimtelijke compensatie te bieden voor de in Westpoort/Havengebied voor windmolens te reserveren plek.

Geluidsnormen windturbines

Tijdens de bijeenkomst is gesproken over de geluidsnormen voor het plaatsen van windturbines. De huidige geluidsnormen die gelden in Nederland voor Windturbines komen overeen met Europese wetgeving: een jaargemiddelde van 47dB overdag en 41dB 's nachts. De uitspraak van de Raad van State over deze norm heeft van doen met de MER (Milieu Effect Rapportage) en niet zo zeer met de hoeveelheid decibel. De uitspraak hield in dat de norm niet mag worden gehandhaafd als deze niet samen gaat met een MER. Wanneer de MER klaar is, zal de norm op korte termijn terugkeren. Over deze normering is overigens nog veel discussie; dat zie je bijvoorbeeld terug in de klankbord- en expertgroepen gezondheid en natuur.

Regels voor initiatiefnemers die windmolens plaatsen

Initiatiefnemers die windturbines willen exploiteren moeten in de vergunningaanvraag een aantal stappen doorlopen. Een van de stappen is een Gezondheidseffect analyse. Ze zijn daarmee verplicht om grondig uit te zoeken wat de mogelijke gezondheidseffecten zijn voor omwonenden. Een andere stap is een participatie traject waar met lokale bewoners wordt gekeken naar het type windmolen, de hoogte en de precieze locatie bijvoorbeeld. Dit is aan actieve participatie waar bewoners betrokken worden bij praktische keuzes. De richtlijnen hiervoor worden ~~Dat wordt~~ vastgelegd in de Handreiking Participatie, Samenwerken en Sturing.

Planning volgende bijeenkomsten

De volgende bijeenkomsten staan gepland op:

- Woensdag 19 januari, 17.00-19:00u
    - Voor deze bijeenkomst staat op de agenda "Richtlijnen participatie".
- Maandag 14 februari, 17.00-19:00u
- Maandag 7 maart, 17.00-19:00u

De klankbordgroep natuur doet de komende maanden excursies naar elk van de zoekgebieden. Het is waarschijnlijk goed voor het proces als kruisbestuiving plaats vindt tussen de klankbordgroepen. Dus misschien is het een idee om mee te gaan op de excursie als de klankbordgroep natuur in het Havengebied is.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)

Belangenvereniging Huurders Woonwagen-Locatie Wethouder van Essenweg
Bewoner Woonboot Halfweg
Bewonersvereniging Zijkanaal F Halfweg
Dorpsraad Zwanenburg-Halfweg
Volkstuinpark de Groote Braak
VvE De Silodam

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Over Morgen)
[redacted] (Over Morgen)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig

Bewoner Amsterdam West
Bewoner stadsdeel Nieuw West (Brettenzone)
Perspectief Jongeren
Sportpark Spieringhorn
Volkstuinpark de Bretten
VvE in gebied Westpoort
Westpoort Ondernemersvereniging

Bijlage 2: MS Teams chat (geanonimiseerd)

[14-12-2021 17:07] Ik heb het a kader niet gelezen, te lastig om te openen.

[14-12-2021 17:17] (hoeft nu niet beantwoord te worden, maar alvast een vraag) Worden de 'signalen' van deze wergroep voorgelegd aan de raad door bureau vermorgen, of kunnen ook anderen op een andere manier hun input leveren aan de gemeenteraad?

[14-12-2021 17:17] jazeker, zie de sheet

[14-12-2021 17:24] Ik vind deze kaart helemaal niet representatief voor zorgen uit het gebied

[14-12-2021 17:26] Hinderbeleving, ook onze lijst!

[14-12-2021 17:34] Ik vind de uitleg over waarom Hinderbeleving grijs is in het Havengebied niet goed. Als dit een Afwegingskader is voor het toekennen van vergunningen moet het gelijk duidelijk zijn dat hinderbeleving een echte zorg is die meegnomen moet worden.

[14-12-2021 17:34] Ik vind de uitleg over waarom Hinderbeleving grijs is in het Havengebied niet goed. Als dit een Afwegingskader is voor het toekennen van vergunningen moet het gelijk duidelijk zijn dat hinderbeleving een echte zorg is die meegnomen moet worden.

[14-12-2021 17:35] Verder is de hinderbeleving misschien niet alleen geluid; dat weten we nog niet. Het kan ook licht en slagschaduw zijn, afhankelijk van waar die komt te staan.

[14-12-2021 17:35] Mee eens, hinderbeleving is belangrijkste punt

[14-12-2021 17:38] Voor dit gebied vind ik dat in het verslag moet dat betrokkenheid buurtgemeenten erg nihil is. Als bij het hele project slechts 100 mensen betrokken zijn, moet dit gelden voor heel RES

[14-12-2021 17:40] Wat betreft wettelijke normen voor geluid is onze ervaring op de Silodam dat er niet of nauwelijks gehandhaafd wordt, en dat klachten niet leiden tot veranderingen. Overlast door geluid komt heel frequent voor. Het feit dat geluid over water ook afhankelijk van de wind ver en sterk draagt lijkt ook vaak niet meegenomen in de normering.

[14-12-2021 17:43] Dank voor jullie inzichten tot zover! ik moet me helaas verontschuldigen en er vandoor. [redacted] blijft wel aan boord om mee te luisteren voor de input. Groet [redacted]

[14-12-2021 18:11] [redacted], met een Lden norm (jaarlijks gemiddelde) is er geen sprake van handhaving slechts een berekend gemiddelde. De praktijk kan heel anders uitpakken maar niemand die dit controleert.

[14-12-2021 18:12] [redacted], dank je. Ik begreep dat inderdaad uit je opmerking daarnet.

[14-12-2021 18:13] Verdere opmerkingen over het Afwegingskader, mailen naar [redacted]@public-mediation.nl tot donderdag 16 december

[14-12-2021 18:24] Ik ga jullie verlaten, dank voor de input vanavond.

Verslag bijeenkomst KBG Zuidoost

Datum: 22.11.2021
Auteur: [redacted]
Vastgesteld verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 22 november jl. vond de eerste bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Zuidoost van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De opzet van het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam en de rol van de klankbordgroepen in de Reflectiefase zijn tijdens de bijeenkomst toegelicht. Daarnaast is de agenda voor de aankomende bijeenkomsten besproken.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie met Amsterdam Zuidoost, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Amsterdam Zuidoost) en in het participatieproces. Dirk de Jager van het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuidoost en wethouder Matthijs Sikkes-van den Berg van de gemeente Diemen heetten de deelnemers welkom.

Welkom

Vanuit stadsdeel Zuidoost was bestuurslid Dirk de Jager aanwezig voor deze eerste bijeenkomst. Hij heette alle leden van de klankbordgroep welkom, ook namens wethouder Sikkes-van den Berg van Diemen. Hij benadrukte het belang van zoveel mogelijk in samenhang kijken naar het vraagstuk met de omliggende gemeenten. Het is een ingewikkeld onderwerp, met invloed op gezondheid, leefbaarheid en natuur en ecologie in het gebied. Dat zijn onderwerpen waar de gemeenten veel waarde aan hechten. Tegelijkertijd hebben zij de opgave om bij te dragen aan de energietransitie. Dit zijn complexe afwegingen en daarom heeft de gemeente de leden van de klankbordgroep gevraagd om de essentiële punten te benoemen waar rekening mee gehouden moet worden bij het maken van de uiteindelijke afweging over waar en of en onder welke voorwaarden er windmolens zouden kunnen komen in Zuidoost. Hij wenste de groep veel succes en wijsheid toe in de komende bijeenkomsten.

Wethouder Matthijs Sikkes-van den Berg voegde daaraantoe dat ze hoopten te laten zien dat er contact is tussen de aangrenzende gemeenten, om te voorkomen dat bewoners en de natuur onevenredig belast zouden worden wegens gebrek aan communicatie. De gemeenten die om de Diemerscheg heen liggen hebben regelmatig contact.

Een lid van de klankbordgroep herinnerde Dirk de Jager aan zijn uitspraak, gedaan op 20 april 2021, dat er geen windmolens geplaatst worden als er onaanvaardbare gezondheidsrisico's bestaan. De heer de Jager gaf aan nog steeds achter deze uitspraak te staan.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Zuidoost). Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- De leden van de klankbordgroep maken zich zorgen over de gezondheid van omwonenden. Deze mag niet in gevaar worden gebracht door bijvoorbeeld geluidsoverlast van de windmolens. Ook de gehanteerde afstandsnorm, 350 meter tot geluidsgevoelige bestemmingen als woningen, leidt tot veel vragen. Leden vinden dat deze norm niet versoepeld had mogen worden.
- Ook werd opgemerkt dat bijvoorbeeld windmolens op de locatie langs de A9 bij de Diemerscheg zouden grenzen aan plekken waar veel huurwoningen zijn. Huurwoningen zijn vaker slecht geïsoleerd waardoor de impact op de omwonenden nog groter zal zijn.
- Daarnaast zijn er grote zorgen over de natuur in de omgeving, zoals bij de Hoge Dijk. Dit heeft betrekking op zowel de waarde van de natuur (bijvoorbeeld van het trekvogelpad) als op de recreatiefunctie voor mensen uit de omgeving, en met name bewoners van Zuidoost. Ook is verwezen naar het in ontwikkeling zijnde en reeds geplande natuurcompensatiegebied in de Bloemendalerpolder, 't Breedland, en de eendenkooi dat langs het Amsterdam- Rijnkanaal ligt in Weesp.
- Het is belangrijk dat er onafhankelijk aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd naar de gezondheidseffecten van windturbines. Leden van de klankbordgroep krijgen via de media mee dat er nog veel onbekend is als het gaat om de effecten van windmolens. Op landelijk politiek niveau is ingestemd door de Tweede Kamer met de motie Erkens/Leijten over onderzoek naar de effecten van verschillende afstandsnormen op de gezondheid en leefkwaliteit. De resultaten daarvan zouden mee moeten worden genomen in de verdere concretisering van de RES'en.
- Door een lid van de klankbordgroep werd geopperd om voor alle zoeklocaties een (pre-)MER uit te voeren, om deze informatie mee te nemen in het afwegingskader. De milieu-effecten voor alle locaties/zoekgebieden zouden bekend moeten zijn bij de raad voordat er besluiten genomen kunnen worden.
- Er is behoefte aan een totaaloverzicht van de plannen van de aangrenzende gemeenten in dit gebied. Ook toekomstige wijken en woningen moeten meegenomen worden in de gebruikte kaarten en tekeningen.
- Het is belangrijk om woningbouwopgaven in de omgeving, zoals Weespersluis (waarvoor een onherroepelijk bestemmingsplan is; circa 300 van de circa 3.000 woningen zijn reeds opgeleverd en bewoond), mee te nemen in de afweging. Ook voor die bewoners moet er in de toekomst een prettig en leefbaar woongebied zijn.
- De bewoners van buurgemeenten zijn geschrokken dat de gemeente de windmolens aan de grenzen van de stad plaatst, waardoor zij er juist last van hebben.
- De tuinders vinden het onrechtvaardig dat juist volkstuinders die het vaker minder goed hebben en baat hebben bij deze groene natuur, te maken krijgen met windmolens dicht bij hun tuinen. De volkstuinen leveren met elkaar een grote bijdrage aan de natuur en biodiversiteit in de stad. Vaak wonen tuinders een half jaar op de tuin. Ook gebruiken zij de tuinen voor vakantie dichtbij huis, omdat zij niet de middelen hebben om op vakantie te gaan of omdat zij ervoor kiezen om klimaatredenen.
- Jongeren moeten mee kunnen praten over hun toekomstige leefomgeving. De jongeren van JongRes onderschrijven de ambitie van de gemeenteraad. In Zuidoost zijn verschillende jongerentafels gehouden door JongRES om hierover in gesprek te gaan. Ook zij vinden het belangrijk dat er goed onderzoek wordt gedaan naar mogelijke gezondheidsrisico's. Bij uitsluitsel daarover vinden zij echter dat het mogelijk moet zijn om windmolens te plaatsen in een stedelijke omgeving.
- Door een lid van de klankbordgroep wordt het belangrijk gevonden om energie lokaal op te wekken omdat er lokaal steeds meer energie gebruikt wordt, bijvoorbeeld voor elektrische auto's.
- Een lid van de klankbordgroep gaf aan zorgen te hebben over hoe de instanties omgaan met de kennis over gezondheidsrisico's. Het wordt ervaren dat overheden omwonenden niet beschermen door bijvoorbeeld veiligheidsmarges in te bouwen, maar deze juist zo krap mogelijk definiëren. Niet de bewoners maar het doel zou vooropgesteld worden.
- Een ander lid van de klankbordgroep deelde de zorg dat de gemeente wil doorzetten en dat er enkel locaties overblijven waar weinig weerstand is, omdat bewoners daar minder invloed hebben.

- Het lokaal delen in het eigenaarschap wordt belangrijk gevonden. Er zijn zorgen dat niet de direct omwonenden mee kunnen profiteren, maar juist meer vermogende inwoners van de stad die niet de lasten van de windmolens ervaren. Het doel van 50% lokale participatie mag niet onrechtvaardig worden gebruikt.
- De suggestie wordt gedaan om voor alle zoekgebieden, voorafgaand aan de besluitvorming in de raad over het afwegingskader, een soort pré-MER uit te voeren, zodat de milieueffecten voor álle zoekgebieden meegewogen kunnen worden, vooruitlopend op het besluit om sommige zoekgebieden af te laten vallen en andere aan te wijzen als definitieve locatie.

Belangrijk in het participatieproces
De leden van de klankbordgroep hebben ook toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt hier een introductie in, maar geen compleet overzicht van wat de deelnemers belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Bewoners uit Zuidoost moeten betrokken worden in het participatieproces. Belangrijk is daarbij dat er wordt geparticipeerd door een representatieve groep bewoners van Zuidoost. Zo moeten er bijvoorbeeld inwoners van de Surinaamse gemeenschap en sociale huurders deelnemen. Er werd opgemerkt dat de diversiteit van bewoners in de wijk niet terug te zien is in de klankbordgroep.
- Het belang van een democratisch proces werd benadrukt. Leden van de klankbordgroep waren zeer verbaasd dat er ondanks alle kritische geluiden toch zoekgebieden zijn aangewezen die op 350 meter van woningen liggen. Meerdere leden voelen zich niet als bewoners vertegenwoordigd in de discussie over windmolens.
- Participatie moet een eerlijk proces zijn waarin de gemeente oprecht naar bewoners luistert, hen zo vroeg mogelijk bij het gesprek betrekt, en hen op de hoogte houdt.
- Het mag geen 'check the box' participatieproces zijn. De leden willen echt invloed kunnen hebben. Zij willen de dialoog aangaan en dat het duidelijk is wat de uitkomst is van dit traject. Sommige leden zijn sceptisch over dit traject en anderen hopen dat de gemeente het vertrouwen juist terug zal winnen.
- Ook met belanghebbenden uit de omgeving van Amsterdam moet rekening gehouden worden.
- Jongeren moeten mee kunnen praten over hun toekomstige leefomgeving.
- Leden willen mee kunnen praten over of, waar en onder welke voorwaarden windmolens geplaatst in Zuidoost zou kunnen worden. Ze willen dat er plekken aangewezen kunnen worden die ongeschikt zijn.
- Het is van belang om kennis te delen over ervaringen en (lopende) onderzoeken met betrekking tot de ontwikkeling van windmolens. Daarbij moet in samenhang met andere gemeenten plannen gemaakt worden.
- Er is opgeroepen om naar alternatieven te kijken dan windmolens, bijvoorbeeld zonnepanelen en buurtbatterijen.
- De bijeenkomsten van de klankbordgroep moeten tijdig gepland worden. Ook moet ter voorbereiding de informatie voor de bijeenkomsten en de notulen van de afgelopen bijeenkomst op tijd beschikbaar zijn.

De klankbordgroep

Doel
In totaal zijn er zeven klankbordgroepen: Eén stedelijke, één per windrichting van de zoekgebieden (Nieuw-West, Noord, Oost en Zuidoost) en twee klankbordgroepen die de expertgroepen Natuur en Gezondheid begeleiden. In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang, een

perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluidend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces. Ruimte voor dialoog om inzicht en begrip te krijgen in ieders perspectief.

Deze klankbordgroep brengt het perspectief van belanghebbenden in Zuidoost en aangrenzende gebieden in en geeft mee waar rekening mee gehouden moet worden in de afweging over windmolens en bij de participatie in de volgende fase. In de aankomende bijeenkomst zal de klankbordgroep het onderzoek naar de leefomgeving in Zuidoost bespreken en daar een reactie op meegeven. De klankbordgroep heeft aangegeven meer duidelijk te willen over haar rol.

Perspectieven

Aan de klankbordgroep is gevraagd of zij nog perspectieven misten in de groep. Zoals eerder benoemd zien de leden van de klankbordgroep de diversiteit van bewoners in de wijk niet terug in deze groep. Het Nederlands Platform Burgerparticipatie en Overheidsbeleid (NPBO) heeft de selectie van de leden van de klankbordgroepen gemaakt. Bij de selectie is de NPBO afhankelijk geweest van welke personen zich hebben aangemeld en daarbij mochten zij niet vragen naar of selecteren op basis van afkomst. Een lid van de klankbordgroep stelde voor om in ieder geval iemand van de Surinaamse gemeenschap in Zuidoost uit te nodigen om deel te nemen. Daarbij neemt Public Mediation contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst.

Spelregels

Voor de klankbordgroep gelden een aantal spelregels:

- Veiligheid (Chatham House Rule): alles wat in de bijeenkomst gezegd wordt mag worden gebruikt, maar niet herleidbaar tot persoon.
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit uw eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen persoonlijke titel
- Communicatie en verslaglegging wordt gedaan door Public Mediation. Het verslag is niet woordelijk.
- Aanwezigheid: leden nemen zoveel mogelijk zelf deel aan de bijeenkomsten. In het geval dat vervanging nodig is, kan dit gecommuniceerd worden aan Public Mediation.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam is tijdens de bijeenkomst kort toegelicht door [redacted] (coördinator team RES Amsterdam). Dit proces bestaat uit de reflectiefase en de planvoorbereidingsfase.

Reflectiefase

Bij vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 heeft de gemeenteraad van Amsterdam een aanvullende ambitie van 50 megawatt opwekking door windturbines vastgesteld. Daarnaast zijn zoekgebieden aangewezen waar mogelijkheden worden gezien om windmolens te realiseren. De vaststelling riep een levendige discussie op. De gemeente heeft in reactie daarop een reflectiefase ingesteld. Hierin wordt extra de tijd te genomen om te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden in de stad en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen, die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Waar moet rekening mee gehouden worden bij beslissingen over de plaatsing van windmolens in Amsterdam?

Hiervoor vinden verschillende activiteiten plaats gedurende de reflectiefase, die loopt tot april 2022:

- Een online raadpleging (PWE)
- Onderzoek naar de leefomgeving in workshops
- Expertgroepen die advies geven over de onderwerpen gezondheid en natuur
- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en voor de expertgroepen

gezondheid en natuur
- Evaluatie van de participatiestappen tot nu toe

Opmerking klankbordgroep
Het verbaast de klankbordgroep dat er geen zoekgebieden af kunnen vallen tijdens de reflectiefase.

Online raadpleging (PWE)
In de online raadpleging worden deelnemers betrokken bij een keuzevraagstuk. Door keuzes te maken, als het ware op de stoel van de bestuurder, kunnen ze voorkeuren aangeven, deze toelichten en eigen ideeën aandragen, ook afwijzing van windmolens. Door een lid van de klankbordgroep werd opgemerkt dat toekomstige bewoners, van gebieden waar woningen gerealiseerd gaan worden, niet mee kunnen doen met dergelijke instrumenten. De ontwikkelaar kan wel op basis van de doelgroepen profielen maken van wat toekomstige bewoners belangrijk vinden.

Onderzoek naar de leefomgeving
In workshops hebben bewoners en andere gebruikers van gebieden, zoals ze er nu zijn, aan kun geven wat voor hen belangrijke kenmerken zijn voor hun buurt en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in die omgeving. Op verschillende manieren is hierover gecommuniceerd: door te flyeren in de directe omgeving (om groepen te bereiken die eerder onvoldoende waren gehoord) en daarna via brieven en de netwerken van de stadsdelen. Op zaterdag 27 november vinden drie extra inloopworkshops plaats op drie locaties van de Openbare Bibliotheek in de stad.

In de klankbordgroep is opgemerkt dat de natuur- en recreatiegebieden die gepland staan in de Bloemendalerpolder van Weesp niet meegenomen worden in dit onderzoek, zowel niet in de vragen en kaarten maar ook in de antwoorden van deelnemers, omdat deze nog niet gebruikt kunnen worden. Windmolens in de zoekgebieden zouden echter wel een grote impact kunnen hebben op de ervaring en kwaliteit van die gebieden, Dit zal nu niet terugkomen in de resultaten van het onderzoek.

Expertgroepen Gezondheid en Natuur
Omdat er vele zorgen zijn over de thema's gezondheid en natuur en omdat de feitenkennis verschillend geïnterpreteerd wordt, zijn twee expertgroepen ingesteld onder leiding van onafhankelijke voorzitters. Voor de samenstelling van de groepen zijn experts voorgedragen door o.a. energiecoöperaties, Windalarm en bezorgde artsen. De experts gaan, voor de respectievelijke thema's, in gesprek over bestaande wet- en regelgeving, de milieueffectenrapportage en aanvullende onderzoeken en beleid. Het is niet mogelijk om ook in alle lokale klankbordgroepen de thema's gezondheid en natuur afzonderlijk te behandelen. Wel kunnen specifieke lokale aspecten hierin meegegeven worden.

De expertgroep gaat bepalen welke onderzoeken uitgevoerd moeten worden in de planvoorbereidingsfase, wanneer er in opdracht van een initiatiefnemer onderzoek wordt uitgevoerd op een specifieke locatie. Deze onderzoeken, vastgelegd in de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), worden uitgevoerd voorafgaand aan de vergunningverlening. Ook de NRD wordt ter inzage gelegd zodat eenieder daarop kan reageren.

Producten reflectiefase
De reflectiefase levert drie producten op: het afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance. Het afwegingskader en de richtlijnen komen bovenop het wettelijk kader dat er al is.

Afwegingskader
Alle informatie uit de activiteiten en uit eerdere inspraakrondes wordt gebundeld in een afwegingskader dat in februari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit afwegingskader wordt de informatie gebundeld die bestuurders en de gemeenteraad nodig hebben om te toetsen

of aan alle relevante aspecten aandacht is besteed in de voorbereidingsfase van een locaties van een windturbine(s). Dit afwegingskader is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is. Het biedt een overzicht van de kenmerken die belangrijk zijn om mee te nemen in de toetsing over het wel of niet plaatsen van een windmolen. De vier hoofdthema's zijn: 1) leefomgeving, 2) maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie, 3) CO2-doelstelling en 4) samenhangend en betaalbaar energiesysteem.

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de bijeenkomst duidelijk aangegeven dat zij mee willen praten over het PWE (Participatieve Waarde Evaluatie). Er zijn zorgen omdat dit aanstaande december afgerond wordt. De leden van de klankbordgroep willen dat de tijd wordt genomen om hierover met alle klankbordgroepen goed in gesprek te gaan. Het PWE wordt in ieder geval behandeld in de stedelijke klankbordgroep. Er gaat gekeken worden of dit ook georganiseerd kan worden voor de lokale klankbordgroepen.

Handreiking participatie en sturing

Met de klankbordgroepen en expertgroepen wordt daarnaast gekeken naar wat belangrijk is als een initiatiefnemer zich meldt in de vervolgfase. Dit heeft betrekking op hoe belanghebbenden worden betrokken in het vervolg (waar kan de gemeente op toezien bij de participatie, zodat bewoners niet het gevoel krijgen dat zij er alleen voor staan en dat de gemeente zich terugtrekt), de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden en initiatiefnemers, en samenwerking tussen RES partners en mede-overheden. Deze richtlijnen voor participatie en governance worden gebundeld in een handreiking participatie en sturing.

Planvoorbereiding

Na de reflectiefase begint de planvoorbereiding. Daarin kunnen initiatiefnemers de gemeente benaderen met het verzoek om windturbines te ontwikkelen. Na het tekenen van een intentieovereenkomst moet de initiatiefnemer in die fase een participatieplan opstellen. Dat moet door het College van B&W goedgekeurd worden en vervolgens conform uitgevoerd worden door de initiatiefnemer. In deze fase worden in opdracht van de initiatiefnemer, na vaststelling van de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), onderzoeken naar de effecten op o.a. natuur en gezondheid uitgevoerd. De resultaten van deze onderzoeken worden gebundeld in de milieueffectenrapportage (MER) en voorgelegd aan de gemeenteraad voor de vergunningverlening.

Volgende bijeenkomst en afspraken

In totaal vinden er ca. zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Zuidoost. De volgende bijeenkomst staat gepland voor 1 december a.s. van 19.00 tot 21.00u. Tijdens deze bijeenkomst staat het onderzoek naar de leefomgeving (context mapping) in Zuidoost centraal.

Aan het eind van de bijeenkomst gaven meerdere leden van de klankbordgroep aan te twijfelen of het zin had voor hen om deel te nemen aan deze klankbordgroep. Dit kwam o.a. voort uit dat het nog onduidelijk was of zij als lokale groep input konden geven op het afwegingskader en dat zaken rondom gezondheid worden besproken in de klankbordgroep en expertgroep voor gezondheid. De zeven klankbordgroepen (stedelijk, vier windrichtingen, gezondheid en natuur) hebben in de reflectiefase elk een eigen focus. De stedelijke klankbordgroep kijkt hierbij vooral mee met zaken die voor de hele stad spelen, zoals de online raadpleging (PWE) en het stedelijke deel van het afwegingskader. Bij de lokale klankbordgroepen ligt de focus op wat er in een specifiek gebied speelt.

Afspraken

- De komende bijeenkomsten vinden plaats op een later tijdstip, van 19.00 tot 21.00u.
- De presentatie van de bijeenkomsten worden gedeeld met de groep.
- Voor de volgende bijeenkomst wordt de meerwaarde en het doel van de klankbordgroep geagendeerd.
- Leden van de klankbordgroep kunnen vragen die zij tijdens de bijeenkomst niet meer

konden stellen mailen aan [redacted]@public-mediation.nl

- Public Mediation en de gemeente gaan kijken of het PWE ook in de lokale klankbordgroepen besproken kan worden. [Inmiddels is duidelijk dat het lokale afwegingskader tijdens de derde bijeenkomst van de klankbordgroep Zuidoost in december toegelicht en besproken zal worden.]
- Public Mediation heeft contact over het uitnodigen van een lid van de Surinaamse gemeenschap in Zuidoost voor de klankbordgroep.
- Public Mediation neemt contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst.
- De toelichting van Populytics op de online raadpleging (PWE) wordt gedeeld.
- De MS Teams chat wordt geanonimiseerd opgenomen in het verslag.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)
Bewoners Weespersluis
Bewonerscommissie Eigen Haard HoefijzerPlus
Bewonersgroep Stammerdijk Diemen
Buurtbewoner Gein
Buurtbewoner Zuidoost
Diemerwind
GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis
JongRES
Leesclub Zuidoost
StichtingErfAbcoudermeer
StopWindturbinesGein
Veenwind (de Ronde Venen)
Vereniging Gein3Dorp
Volkstuinvereniging Frankendael
Volkstuinvereniging Linnaeus

Dirk de Jager (Gemeente Amsterdam, Dagelijks Bestuur stadsdeel Zuidoost)
Matthijs Sikkes-van den Berg – (Gemeente Diemen, wethouder)
Markus Schmid – (Gemeente Diemen)

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig
Bewonersvereniging Holendrecht Oost
Buurtbewoner Holendrecht

Bijlage 2: MS Teams chat

[22/11/2021 16:50] Start meeting
[22/11/2021 16:58] [naam], mag ik vragen wat uw relatie is met Zuidoost? Ik heb uw naam niet doorgekregen
[22/11/2021 16:58] Ik ben er namens de GEM Bloemendalerpolder, verantwoordelijk voor de ontwikkeling van Weespersluis.
[22/11/2021 16:59] Dank [naam]!
[22/11/2021 16:59] [naam] stond voor ons op de lijst. Ik ben vandaag in zijn plaats.
[22/11/2021 17:00] Super! Ik noteer het

[22/11/2021 17:00] Wat was de vraag in de chat?

[22/11/2021 17:04] Beste allen, ik moet me helaas vanaf 18.45 laten excuseren vanavond

[22/11/2021 17:21] Mijn camera wil niet aan, ik weet niet waarom. Ik ben [naam], voorzitter van vtv Frankendael.

[22/11/2021 17:33] Dat is een heel goed punt; toekomstige woningbouw moet meegenomen worden

[22/11/2021 17:54] ik moet de bijeenkoimst helaas verlaten

[22/11/2021 18:00] Ik zou ook wel iets aan Ian willen vragen, maar dat komt misschien nog wel.

[22/11/2021 18:01] [naam], ik ga reageren op de chat, vind je dat goed?

[22/11/2021 18:02] Nou, ik vind het wel leuk als de anderen jouw reactie ook horen. Dus we houde je reactie tegoed?

[22/11/2021 18:05] Beste mensen, ik ga de chat nu verlaten. Goed gesprek en succes gewenst. Ben benieuwd naar de uitkomsten. Met vriendelijke groet, [naam].

[22/11/2021 18:05] Met alle respect voor de inzet van [naam], maar er zijn ook echte én belanghebbende jongeren die in Zuidoost wonen. Die zich net zulke zorgen maken over hun toekomst en een snelle transitie naar duurzame energie als [naam] en de meeste andere Amsterdammers. Gemiste kans om niet te werven onder de +/- 60.000 jongeren in ons stadsdeel!

[22/11/2021 18:17] Ik ga er ook tussenuit. Ter info: ik ben ambtenaar van de gemeente Diemen. Diemen heeft ook zoekgebieden voor windenergie in het Diemerbos. Ik was hier aanwezig om te laten zien dat Diemen en Amsterdam hierover ook ambtelijk goed onderling contact hebben. Verder wilde ik nog even laten weten dat ik altijd bereikbaar ben voor vragen [emailadres]. Ik wens jullie nog een fijne avond!

[22/11/2021 18:18] Ik laat mijn camera even uit, dan kan ik stiekem dineren , anders wordt het te kort op mijn sportles vanavond.

[22/11/2021 18:19] Alle argumenten die ik nu hoor, zijn ook al lang bij de gemeente bekend. Wat voegt dit platform nog toe?

22/11/2021 18:20] Ik ga zo even naar huis rijden. Kan dan niet spreken.

[22/11/2021 18:26] Ja, staat in beeld

[22/11/2021 18:29] Vraag aan [naam]: zou de Gezondheids Effect Analyse niet in een veel eerder stadium plaats moeten vinden? Dus voorafgaand aan de inschrijvingen van initiatiefnemers?

[22/11/2021 18:30] Wachten met besluitvorming tot er gemeenteraadsverkiezingen zijn geweest. De verwachting is b.v. dat GroenLinks zal worden weggevaagd vanwege houding van wethouder Van Doorninck.

[22/11/2021 18:34] @[naam], wij staan zeker voor het niet uitsluiten van andere kansrijke technieken. Maar de RES gaat over grootschalige duurzame opwek en bewezen technieken. Dat is in het geval van de RES zon en wind op land. De ambitie van de RES is ook tot stand gebracht door op die technieken te focussen. Wij vinden dat de ambitie die is vastgesteld door de raad hoe dan ook gehaald moet worden om ook de toekomstige generatie de mogelijkheid te geven om te wonen in Amsterdam / Nederland zonder natte voeten te krijgen. [22/11/2021 18:36]

@[naam], het is nog knap lastig om een groep jongeren te bereiken en te enthousiasmeren voor dit thema. In Diemen hebben we een jongere tafel gehouden over de energietransitie en jongerenparticipatie daarin. Er is toen een aangetekende brief gegaan naar 1000en de jongeren tussen 18-35. Uiteindelijke resultaat: 7 jongeren die kwamen inspreken. Andere middelen moeten worden ingezet om ook ons om tafel te krijgen. In grotere getale.

[22/11/2021 18:38] 27 november 3 inkoopworkshops in Zuidoost, Noord en Nieuw-West. Deze workshops vinden alle 3 plaats op een Openbare Bibliotheek (OBA) locatie:OBA Reigersbos, Rossumplein 1, 1106 AX Amsterdam
OBA Geuzenveld, Albardakade 3, 1067DD Amsterdam
OBA Waterland, Waterlandplein 302, 1024 NB Amsterdam
U kunt binnenlopen tussen 11.00 en 15.00 uur en meedoen door het (workshop) werkboek in te vullen.

[22/11/2021 18:38] @[naam]: ik help graag mee jongerenparticipatie in Zuidoost te organiseren. Ik verwacht van de gemeente dan wel dat alle informatie over energie, verbruik, gezondheid, natuur etc. etc. op tafel komen.

[22/11/2021 18:39] komen=komt

[22/11/2021 18:42] Moet jullie helaas verlaten. dank en tot de volgende sessie!

[22/11/2021 18:45] Ik moet er helaas precies om 19u uit, het gebouw waarin ik zit sluit.

[22/11/2021 18:45] Moeten we de landel8jke regelgeving niet afwachten

[22/11/2021 18:45] Wij doen daar ook graag aan mee [naam]! Dus laten we het gesprek volgende week continueren

[22/11/2021 18:50] 1 december inderdaad

[22/11/2021 18:51] Waar gaan we het dan wel over hebben?

[22/11/2021 18:52] Ik moet er ook van tussen. Zou er iemand willen doorpraten dan kan dat via nh-zuid@jongresnederland.nl

[22/11/2021 18:57] Ik heb nog een aanvullende vraag over de NRD.

[22/11/2021 19:02] We worden in een fuik gedreven. Het afwegingskader zijn geen harde eisen, maar een opsomming van dingen die een rol kunnen gaan spelen. Daarna moeten de bewoners het alsnog uitvechten met de organisaties die windturbines willen plaatsen. Er worden geen zoekgebieden hiervan uitgesloten, ook Zuidoost niet!

[22/11/2021 19:04] U kunt de vragen aan mij mailen: [redacted]@public-mediation.nl

[22/11/2021 19:05] Ik moet echt weg. Ik zie alles graag via de mail verschijnen. B.v.d.!

[22/11/2021 19:06] Het is belangrijk dat Zuidoost wordt betrokken bij het algemene overkoepelende afwegingskader, aangezien meerdere zoekgebieden in Zuidoost liggen.

[22/11/2021 19:06] Ik onderschrijf helemaal de opmerkingen van [naam], maar komen de anderen ook aan bod? Ik heb een heleboel vragen, maar wil vooral weten wat het nut heeft van deze bijeenkomst. Er zijn 12 personen die allemaal aangeven dat ze geen windturbines willen. Wat wordt daarmee gedaan? Dat wil ik weten voordat ik weer een avond vrijmaak? Graag een helder antwoord voor volgende keer. Verder wil ik graag weten of de 17 Windturbines een ambitie zijn of een vaststaand doel? Er wordt gezegd ambitie, maar wethouder lijkt niet met minder genoegen te willen nemen. Ik wil weten waarom de gemeente een begrenzing aangeeft op het beschikbare budget? Verduurzaming mag iets kosten toch? Ik wil graag meegeven dat de Windturbines niet ten kosten mogen gaan van hoogwaardige natuur.

[22/11/2021 19:06] Vragen over de NRD: Daarop is inspraak mogelijk. Het is een vrij technisch document. Is het een idee om een toelichting te geven in de klankbordgroep, naast de formele inspraak? Komen er nog extra inspraakacitiviteiten op de NRD? Komt er een NRD per zoeklocatie of één NRD voor alle gebieden samen?

[22/11/2021 19:06] Motie erkens en leijten , hoe wordt deze meegenomen in het afwegingskader.

[22/11/2021 19:07] Ik moet nu ook weg.

[22/11/2021 19:08] Ik moet er helaas nu echt uit, tot de / een volgende keer!

[22/11/2021 19:16] Waarom zit IJburg in de stedelijke klankbordgroep als zij niet meer als zoekgebied meegenomen worden

[22/11/2021 19:19] Door wie, wanneer en op basis waarvan worden de exacte locaties en hoeveelheid windturbines bepaald?

[22/11/2021 19:40] Einde meeting

Verslag bijeenkomst KBG Zuidoost

Datum: 01.12.2021
Auteur: [redacted]
Concept verslag

public mediation

Op 1 december jl. vond de tweede bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Zuidoost van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze tweede bijeenkomst ging over context mapping en de taak & invloed van de klankbordgroep. Tijdens de bijeenkomst kwamen de volgende waarden het meest naar voren: de gezondheid & rust van bewoners & volkstuinders, de waarde van recreëren in het Geingebied en de waarde van de natuur.

Context mapping

Tijdens het eerste uur stond het onderzoek Context Mapping centraal. Dit onderzoek is uitgevoerd in november 2021 en wordt aangeboden aan de Gemeenteraad en het College van B&W zodat zij geïnformeerde keuzes kunnen maken over windturbines binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam. Iemand uit het onderzoeksteam gaf een presentatie en beantwoordde vragen.

Wat is Context Mapping?

Context Mapping is etnografisch onderzoek dat wordt uitgevoerd door Perception Design Studio met als doel bewoners te vragen naar de lokale waarden en ervaringen. Bewoners vullen hiervoor een werkboek in met kaarten waar zij op aangeven welke delen van de buurt waarde heeft voor hen. Het werkboek biedt ruimte voor geschreven toelichtingen, maar vraagt ook om te antwoorden door foto's te selecteren en stickers te plakken. Eerst worden respondenten gevraagd dit voor de huidige situatie van hun buurt te doen. Daarna beantwoorden zij de vragen opnieuw in de situatie dat windturbines geplaatst zijn in de zoekgebieden. Daarmee ontstaat een contrast dat laat zien welke waarden onder druk komen te staan bij de plaatsing van windturbines. Het invullen duurt doorgaans 30-60 minuten.

Met Context Mapping wordt zachte, lokale kennis vergaard die nauwelijks in enquêtes is te vatten en daarom in veel gevallen niet wordt meegenomen. Deze informatie kan wel relevant zijn, zoals welke fietspaden door bewoners veel gebruikt worden voor recreatie. Daarom heeft de gemeente Amsterdam ervoor gekozen om dit onderzoek te doen naast andere vormen van onderzoek, zoals de on-line raadpleging met de methode van de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE).

Om deel te nemen aan Context Mapping zijn bewoners en ondernemers benaderd door middel van flyers, brieven en via verenigingen. Verenigingen deden dat via sociale media of WhatsApp. Bewoners en ondernemers konden zich opgeven voor een van de zeventien workshops verspreid door de stad. In totaal zijn er 252 werkboeken ingevuld.

Data Zuidoost

De data van Amsterdam-Zuidoost laat zien dat bij de plaatsing van windmolens respondenten zich zorgen maken dat Zuidoost een minder goede plaats wordt om een huis te bezitten, om te recreëren, om te rusten en voor ouderen.

Mogelijke kanttekeningen

De klankbordgroep-leden voeren een aantal kritiekpunten aan op het onderzoek:

- De deelnemers vinden dat het aantal ingevulde werkboeken in Amsterdam Zuidoost geen representatief beeld geeft van de bevolking. Dit is ook terug te zien in de demografische

data: het zijn voornamelijk hoogopgeleide huiseigenaren tussen de 60-68 jaar die het werkboek hebben ingevuld. Dat is wezenlijk anders dan een afspiegeling van de demografie. Waarom zijn er niet meer werkboeken ingevuld?

⇒ Antwoord: Het aantal respondenten ligt niet hoger doordat mensen geen tijd heeft genomen om het werkboek in te vullen, veel mensen niet geïnteresseerd waren, de corona restricties hen weerhield naar een workshop te komen en doordat een aantal mensen niet op de hoogte was dat er zoekgebieden zijn voor windturbines. Deze punten zullen ook in het uiteindelijke rapport van Context Mapping worden verantwoord.

- Een deelnemer geeft aan dat de nieuwe woonwijk Weespersluis -die wordt gebouwd in de Bloemendalerpolder[1]- niet op de kaarten staat. Daar komen drieduizend woningen te staan. Houdt de gemeente Amsterdam rekening met deze toekomstige woonwijk? Op deze vraag is geen antwoord geformuleerd tijdens de bijeenkomst.
- Iemand uit de groep was voor het invullen van het werkboek Context Mapping bij de workshop in Holendrecht. In deze workshop ging het "*alleen maar over knooppunt Holendrecht, terwijl het Geingebied -waar de windturbines komen- drie kilometer verderop ligt*". In het werkboekje dat daar werd uitgedeeld zaten geen stickers over natuur. Hierdoor zijn niet alle zorgen van bewoners over de zoekgebieden opgehaald, omdat het knooppunt Holendrecht zelf waarschijnlijk weinig hinder zal ervaren van windturbines, maar de mensen wellicht niet meer genieten van recreatie in het nabijgelegen groengebied.
- Een deelnemer geeft aan dat niet alle volkstuinen op de kaarten staan van de werkboeken.
- Een ander klankbordgroep-lid verteld dat in het werkboek zij ontving "*niet werd gevraagd*" naar gezondheid. Terwijl een aantal leden van de groep aangeeft dat gezondheid een van de belangrijkste thema's moet zijn.

De onderzoekers van Context Mapping gaan naar deze punten kijken en verwerken dat in de rapportage,

Concrete ideeën voor verdieping van de analyse

- Het Context Mapping kan wellicht nog worden aangevuld met diepte-interviews.
- Schrijf kanttekeningen bij de data niet alleen in de tekst, maar verwerk deze ook in de grafieken en modellen. Omdat "*grafieken toch altijd een eigen leven gaan leiden, en dan kan de data verkeerd geïnterpreteerd worden*".

Is Context Mapping relevant om te bespreken?

Bij de aanvang van deze klankbordgroep bijeenkomst geeft een paar deelnemers aan dat ze liever niet over het onderwerp Context Mapping spreken, omdat hierdoor minder ruimte ontstaat voor dialoog tussen de klankbordgroep en de gemeente. En als er dan wel over gesproken wordt, dan wilde ze dit het liefst aan het einde van de bijeenkomst doen. Omdat de onderzoeker voor de presentatie en de vragen niet de hele bijeenkomst aanwezig kan zijn, is daarmee wel gestart.

Een groot aantal klankbordgroep-leden zegt in volgende bijeenkomsten niet verder te willen praten over het Context Mapping. Echter is een van de taken van deze klankbordgroep om de resultaten van het Context Mapping aan te vullen met kennis die nog mist, geeft de voorzitter aan.

Iemand beargumenteerd dat ook andere onderzoeken meegenomen moeten worden door de gemeente. In Driemond is in 2020 bijvoorbeeld een enquête uitgevoerd over het plaatsen van windmolens. 85% van de ondervraagden was hier tegen. In datzelfde jaar heeft ook "*ieder huis op de Stammerdijk en de Lange Stammerdijk*" een poster op de ramen geplakt dat ze tegen windturbines in het Geingebied zijn.

[1] Informatiesite voor bewoners van Weespersluis:
https://bloemendalerpolder.mett.nl/home/default.aspx
Het bestemmingsplan:
https://bloemendalerpolder.mett.nl/info+weespersluis/info+weespersluis+formele+stukken/default.aspx

Doel en taak van de klankbordgroep

Mede door de discussie hierboven was het relevant om het doel en de taak van deze lokale klankbordgroep te bespreken. De voorzitter geeft aan dat de klankbordgroep bestaat om informatie op te halen in aanvulling op de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) en de Context Mapping.

Afwegingskader

Welke invloed kan deze klankbordgroep uitoefenen op het afwegingskader? De klankbordgroepen natuur, gezondheid en stedelijk geven inhoudelijke feedback op het afwegingskader. Daarna voegen de lokale klankbordgroepen (stadsdelen), lokale kennis toe die belangrijk zijn voor dat gedeelte van de stad. Dit gebeurt door feedback te geven op de samenvatting die wordt geschreven van de lokale input van de PWE en de Context Mapping. Een aantal deelnemers hadden verwacht dat ze meer invloed konden uitoefenen op het afwegingskader en zijn teleurgesteld.

Gemeente Amsterdam geeft aan dat alle inspraakmogelijkheden die tot nu toe hebben plaatsgevonden, allemaal worden meegenomen in het afwegingskader. Bijvoorbeeld de inspreekavonden bij de raad, de raadsadressen en alle ingezonden brieven. Zorgen over gezondheid, cultuurlandschap behoudt en recreatie komen uitgebreid aan bod in het concept afwegingskader. Meer dan de helft van het concept afwegingskader heeft te maken met de leefomgeving: overlast, gezondheid, slagschaduw, knipperlicht, etc.. Het afwegingskader is geen beslisboom. Dit kader wordt voorgelegd aan de politiek (Gemeenteraad). Als deze wordt aangenomen door de politiek dan maakt de politiek later op basis van dit afwegingskader een beslissing of de vergunningen worden verleend voor windturbines, en als deze worden verleend, met welke voorwaarden. De gemeenteraad heeft lang de tijd genomen om zich te buigen over de RES 1.0, waaruit blijkt dat de politiek het serieus neemt. Iemand geeft aan dat "*aan de andere kant veel meer moties voor amendementen op de RES 1.0 zijn afgevallen dan dat er zijn aangenomen*".

Ook maken klankbordgroep-leden zich zorgen over de strakke planning van de komende weken: dat niet genoeg tijd is om met voldoende aandacht ook lokale kennis uit de klankbordgroep toe te voegen. "*Het voelt als een trein die door raast*". Kan de planning worden aangepast om hier meer ruimte voor vrij te maken? Op deze vraag is geen antwoord geformuleerd tijdens de bijeenkomst.

Inspreken op de praktische uitvoering

Veel klankbordgroep-leden geven aan meer inspraak te willen over praktische zaken zoals het type windturbines (denk aan grootte, etc.) en waar deze precies worden geplaatst. Zij hebben immers de lokale kennis om aan deze beslissingen bij te dragen, zeggen ze zelf. De gemeente geeft aan dat het dit soort praktische stappen later in het proces genomen worden. In de huidige fase -de reflectiefase- worden de zorgen opgehaald bij bewoners. Zodat het afwegingskader de juiste indicatoren bevat om een afweging te maken over het plaatsen van windturbines.

⇒ In de fase van de planvoorbereiding -na april 2022- wordt gesproken over deze praktische stappen. Dan kunnen initiatiefnemers intekenen en op basis van het afwegingskader in aanmerking komen voor een vergunning. Momenteel hebben zich nog geen initiatiefnemers gemeld.

Invloed van de klankbordgroep

De leden van de klankbordgroep vragen welke invloed zij hebben.

⇒ Naast de feedback op de lokale pagina's van het afwegingskader worden ook alle verslagen van de klankbordgroepen naar de Gemeenteraad en het College van B&W verstuurd, samen met de rapporten van de onderzoeken zoals PWE en Context Mapping.

Ruimte voor dialoog

Deelnemers vinden dat veel van de vragen die zij stellen niet beantwoord worden en dat er te weinig dialoog is. In de klankbordgroep ook behoefte aan meer ruimte dialoog. Verzoek aan de voorzitter om daar ruimte voor te vinden.

Volgende bijeenkomst, afspraken en openstaande vragen

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Zuidoost. De volgende (de 3e) bijeenkomst staat gepland voor donderdag 16 december van 19.00 tot 21.00u via MS Teams. Tijdens deze bijeenkomst staat het afwegingskader centraal.

Mogelijke onderwerpen voor toekomstige klankbordgroepen

- De enquête over windmolens in Driemond

Afspraken

- De onderzoekers van het Context Mapping gaan kijken naar de aangedragen krietiekpunten.

Openstaande vragen

- Houdt de Gemeente Amsterdam rekening in het zoekgebied bij Zuidoost met de nieuwe woonwijk Weespersluis die momenteel in aanbouw is in de Bloemendalerpolder?
- Hoe worden de stemmen van bewoners van buurgemeenten meegenomen in het proces? Hoe werkt de Gemeente Amsterdam samen met buurgemeentes over de zoekgebieden?
- Kan het moment dat het afwegingskader naar de Gemeente Raad gaat verschoven worden, zodat de klankbordgroepen meer tijd hebben om feedback te geven op het afwegingskader?

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)

Bewoners Weespersluis
Bewonerscommissie Eigen Haard HoefijzerPlus
Bewonersgroep Stammerdijk Diemen
Buurtbewoner Gein
Diemerwind
GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis
Leesclub Zuidoost
StichtingErfAbcoudermeer
Stop Windturbines Gein
Veenwind (de Ronde Venen)
Vereniging Gein3Dorp
Volkstuinvereniging Frankendael
Volkstuinvereniging Linnaeus
Buurtbewoner Zuidoost
Zangvogelvereniging de Ringmasters

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Context Mapping)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig

Bewonersvereniging Holendrecht Oost
Buurtbewoner Holendrecht
JongRES

Bijlage 2: MS Teams chat (geanonimiseerd)

[01-12-2021 19:05] Wij als Vogel Vereniging Ringmasters vinden het uitermate jammer dat we zo laat zijn aangehaakt bij deze discussies/ werkgroep

[01-12-2021 19:15] Hoe kunnen we nu goed luisteren als wij echt graag EERST een ander onderwerp dat voor ons belangrijk is willen bespreken? ik vind het echt niet fijn hoe dit nu doorgedrukt wordt1

[01-12-2021 19:16] Het is verschrikkelijk vervelend. Voelt als gestolen uur.

[01-12-2021 19:16] Ik ook niet, heb het aangegeven en d3 agenda zou omgezet worden

[01-12-2021 19:16] Vooral omdat de plaatjes zo voorgekookt waren. Ik vond nauwelijks iets dat de lading dekte

[01-12-2021 19:18] Gaat dit nu over die sessies met dat kleuterplakboek en vage stickertjes?

[01-12-2021 19:18] Ja

[01-12-2021 19:18] Is er een uitslag?

[01-12-2021 19:22] Gezondheid wordt niet ingevuld

[01-12-2021 19:23] Mij lijkt dat gezondheid op 1 staat bij de zorgen. Wellicht komt dit uit de 'open antwoorden'?

[01-12-2021 19:23] Bij Holendrecht werd er in het knutselboekje nergens gevraagd naar gezondheid, kon je ook nergens kwijt

[01-12-2021 19:23] In deze graphic op 5 van 1 tot 10. Klopt niets van

[01-12-2021 19:24] Wij hebben idd de meeste zorg om de gezondheid en dat zie je hier niet!! hoe is dat mogelijk? het is mijn ENIGE zorg.

[01-12-2021 19:24] Duhuuu, wij hebben rond zoekgebied Holendrecht weinig eigen huizenbezit

[01-12-2021 19:24] Kun je die van diemerscheg ook laten zien?

[01-12-2021 19:25] wat is de voorlopige management samenvatting van deze cijfers/ grafieken?

[01-12-2021 19:25] Op basis waarvan zijn de gebieden ingedeeld?

[01-12-2021 19:26] Methode is volgens mij niet geschikt voor laag opgeleiden.

[01-12-2021 19:26] gezondheid is voor ons allemaal verbonden met geluidshinder van windturbines

[01-12-2021 19:27] de steekproef is klein, hoe representatief is dit onderzoek, wat zijn de betrouwbaarheidsmarges

[01-12-2021 19:28] Hoe representatief is het onderzoek? Er zijn slechts ongeveer 100 boekjes ingevuld. Dat is weinig plus zeer waarschijnlijk geen goede afspiegeling van de bewoners. Komt dit nog ergens aan de orde?

[01-12-2021 19:30] Wat waren de tijdstippen waarop de workshops zijn gehouden?

[01-12-2021 19:30] Nou, vooral heel weinig mensen. Niet alleen het ongebruikelijke

[01-12-2021 19:31] Ik mis alle volkstuinders

[01-12-2021 19:32] huurders zijn eenvoudig te benaderen via de grote verhuurders lijkt me. Waarom is dat niet gedaan?

[01-12-2021 19:33] zorgen over de mening van buurtgenoten, b.v. uit Abcoude

[01-12-2021 19:33] voor "Recreanten groep" is zwaar onderbelicht in het onderzoek

[01-12-2021 19:35] Datvkan je toch aangeven met stippels oid? Weespersluis toekomst?

[01-12-2021 19:36] Volkstuin Frankendael staat ook niet op de kaart.

[01-12-2021 19:37] Het hele onderzoek is niet representatief, niet voor Weesp maar ook niet voor Gaasperdam, gezien het geringe aantal deelnemers.

[01-12-2021 19:44] Verschillende versies van het boekje betekent al dat het onderzoek zijn steekhoudenheid heeft verloren!

[01-12-2021 19:48] In Gein 3 zijn in de directe omgeving (straal 350m) van het zoekgebied Waternet weinig huurwoningen. Het is dus logisch en verklaarbaar dat vooral huiseigenaren hebben deelgenomen aan de workshop omdat zij te maken krijgen met windturbines en de gevolgen ervan.

[01-12-2021 19:50] Die posters hangen ook in gein drie

[01-12-2021 19:50] Gein 3 idem. Iedereen heefft hier de posters van WIndalarm hangen.

[01-12-2021 19:52] Ik sta achter [persoon]!

[01-12-2021 19:53] [redacted] meegeven dat de Context Mapping niet ophaalt wat er echt leeft omdat veel genegeerd is

[01-12-2021 19:53] Ik heb een voorstel dat in één keer veel vragen en twijfels oplost,

[01-12-2021 20:02] Kun jeminee vraag nog beantwoorden

[01-12-2021 20:03] Over de opmerkingen op de formulieren die zijn geplaatst

[01-12-2021 20:06] Ook de online enquête is niet representatief.

[01-12-2021 20:08] De opzet van het onderzoek doet niets af aan het feit dat het niet representatief is.

[01-12-2021 20:09] Het lijkt me een goed idee om nog eens een aantal diepte-interviews te organiseren met een representatieve groep inwoners rond de zoekgebieden. Met deze mensen zou je dan echt kunnen doorpraten over hun buurt, hun beleving en hun zorgen.

[01-12-2021 20:09] BOvendien kun je er dan voor zorgen dat echt alle groepen zijn vertegenwoordigd.

[01-12-2021 20:10] Gezondheid wordt echt gemist in deze data.

[01-12-2021 20:10] Kunnen we overgaan naar onze eigen punten? We zijn al meer dan een uur hiermee bezig!

[01-12-2021 20:11] Is representatie van belang? Want hoofdvraag is wat gebeurt ermee? Welke invloed hebben de conclusies.

[01-12-2021 20:15] een doelgroep die volgens mij ook niet is bevraagd is het onderwijs in de wijk: (basis)scholen die in de directe omgeving van de zoekgebieden van windmolens staan, krijgen natuurlijk te maken met de gevolgen van de turbines.

[01-12-2021 20:16] Bedankt

[01-12-2021 20:18] Klopt, waaronder de twee dichtstbijzijnde scholen voor Voortgezet Speciaal Onderwijs, eentje voor jongeren met ASS en eentje voor jongeren met meer dan 1 psychiatrische diagnose (residentieel, dus jongeren en behandelaren wonen hier!)

[01-12-2021 20:19] Mijn vraag over de MER is niet goed geformuleerd. Het was meer een pleidooi. Ik heb al naar [persoon] gemaild met het verzoek om het verslag aan te passen, met een korte toelichting bij mijn suggestie / pleidooi.

[01-12-2021 20:22] Waarom wil je alles wat wij zeggen in een vraag formuleren?

[01-12-2021 20:23] helemaal eens...

[01-12-2021 20:25] amen

[01-12-2021 20:29] Helemaal eens!

[01-12-2021 20:30] Wat is het?

Transparantie over het proces en de besluitvorming is belangrijk. Het proces moet begrijpelijk, toegankelijk,

betrouwbaar en voorspelbaar zijn. En het moet duidelijk zijn wat, wanneer gebeurt in het proces en wanneer

welk besluit genomen gaat worden.

Bovendien moet het helder zijn hoe en wanneer belanghebbenden kunnen meepraten in het proces.

Daarnaast moet duidelijk zijn waarover belanghebbenden kunnen mee praten en op welke manier hun input

wordt meegenomen in het proces dan wel besluit. Ook gaat het over de vraag hoe snel en adequaat je als

overheid reageert op signalen die uit de samenleving worden overgebracht.

[01-12-2021 20:30] citaat uit voorlopig AWK

[01-12-2021 20:35] Reflectie moet ook gaan over het besluit over een ambitie van 50 mw op te wekken. Is dat de juiste manier, voortschrijdende inzicht kan lijden tot een bespárings ambitie etc. Reflectie over de ambitie! Maar juist dat gebeurd niet. En dat roept alle wrevel over.

[01-12-2021 20:35] Reflectie moet ook gaan over het besluit over een ambitie van 50 mw op te wekken. Is dat de juiste manier, voortschrijdende inzicht kan lijden tot een bespárings ambitie etc.

Reflectie over de ambitie! Maar juist dat gebeurd niet. En dat roept alle wrevel over.

[01-12-2021 20:36] Vraag: Op welk moment verandert een zoeklocatie in een definitieve locatie of valt een locatie af?

[01-12-2021 20:38] Reflecteren betekent terugkijken op ervaringen en daarvan leren; je kijkt terug op eerdere aannames, vooronderstellingen en zienswijzen. Dan bepaal je wat je wilt behouden, verbeteren en wat je wilt veranderen. Reflecteren is goed want het maakt je bewust waarom je doet wat je doet! Wanneer gaan we nou echt reflecteren????

[01-12-2021 20:39] Geen turbines! Maar andere manier om de ambitie halen. Daar over reflecteren kan dus niet. En dat maakt machteloos, moedelois en boos. Dus reflecteren over überhaupt kiezen voor windindustrie ipv andere vormen. Wordt altijd met soort dooddoener afgewikkeld. Dit is dus géén reflectie maar indoctrinatie.

[01-12-2021 20:40] Over ambitie om op te wekken had gereflecteerd moeten worden.

[01-12-2021 20:44] Er wordt NIETS mee gedaan!!!

[01-12-2021 20:45] Is dit document ergens te vinden, zodat we dit kunnen lezen?

[01-12-2021 20:46] Wat er mist: het echte gesprek met en de reacties van de div. etnische gemeenschappen in Zuidoost. Veel Ghanese, Surinaamse, Hindoestaanse, Pakistaanse inwoners (vaak huurders!) zijn niet op de hoogte van de plannen. Hoe denkt de gemeente deze mensen alsnog te bereiken?

[01-12-2021 20:46] We krijgen alleen te horen dat er geluisterd wordt en serieus genomen worden, maar er veranderd niets. Of wel, dan hoor ik graag WAT er is aangepast!

[01-12-2021 20:47] Misschien moet de gemeente proberen te begrijpen waaróm mensen zo boos zijn. Daar begint het echte gesprek.

[01-12-2021 20:47] We hebben hier geen gesprek

[01-12-2021 20:49] Wat gebeurt er met mijn opmerking dat 85% van de mensen in Driemond geen windmolens wil in omgeving. En daarnaast dat 100% van de bewoners van de (Lange) Stammerdijk tegen plaatsing is in Diemerscheg.

[01-12-2021 20:49] Ambitie is een streven, maar we horen telkens dat die 17 turbines vast staan!

[01-12-2021 20:51] Landelijk gezien wordt windturbines in steden afgeraden.. Daar zou over gereflecteerd worden. Denk je bij zo'n woord. Daar begint de pijn. Deze manier van reflecteren is niet reflecteren. Toch?

[01-12-2021 20:54] Ik heb net nagevraagd, maar er is in tegenstelling tot wat [redacted] zei, NIET geflyerd op de volkstuinen om deel te nemen.

[01-12-2021 20:57] Wat [persoon] aangeeft geldt ook voor de bewoners van gein drie. Deze wijk hangt vol flyers tegen windturbines. De wijk heeft grotevzorgen voor hun gezondheid

[01-12-2021 21:02] Ik heb juist hier een vraag over, over het proces.

[01-12-2021 21:03] Uit mijn hart gegrepen. De belangen van bewoners en natuur (inhoud) moeten belangrijker blijven dat het tijdspad of een toevallig gekozen procedure. Wij hoeven 'die klap erop' niet als belanghebbenden, wij willen een gezonde toekomst voor mens, dier en andere natuur

[01-12-2021 21:11] Omdat de wethouder alles heeft afgeraden!

[01-12-2021 21:16] Door tijdsdruk wordt ons geluid ondergeschoven.

[01-12-2021 21:16] Liever juist geen kleine groepjes!

[01-12-2021 21:17] Ik wil het niet meer hebben over die conceptmapping! Ik wil het hebben over onze eigen deskundigheid.

[01-12-2021 21:18] Ik ook niet.

[01-12-2021 21:19] dan had ik me daar wel voor aangemeld.

[01-12-2021 21:19] Kunnen wij niet de agenda voor de volgende keer bedenken?

[01-12-2021 21:24] Lieve mensen, bedankt allemaal, [redacted]) Tot volgende sessie!

[01-12-2021 21:24] Input voor context mapping: de resultaten van context mapping voor bewoners van weesp is met 5 respondenten niet representatief.

[01-12-2021 21:31] Ik moet er nu vandoor.

[01-12-2021 21:33] Ik moet ook stoppen. Graag alle relevante nabranders nog per mail aub Bij voorbaat dank.

[01-12-2021 21:36] Mij is nog even niet duidelijk wanneer we dan vooraf het afwegingskader krijgen toegestuurd, zodat we ons kunnen voorbereiden. Wanneer kunnen we het stuk verwachten?
[01-12-2021 21:36] deze sheets ga je delen? toch?
[01-12-2021 21:39] Ja we delen ook de sheets.
[01-12-2021 21:40] Top!
[01-12-2021 21:40] dank je wel, allemaal

Verslag bijeenkomst Stedelijke KBG

Datum: 30.11.2021
Auteur: [redacted]
Concept verslag

public mediation

Opzet bijeenkomst

Op 30 november jl. vond de tweede bijeenkomst plaats van de stedelijke klankbordgroep van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Aan het begin van de bijeenkomst was er de mogelijkheid voor KBG-leden om verduidelijkende vragen te stellen over het RES proces in Amsterdam. Daarna zijn het afwegingskader en de online raadpleging (PWE) toegelicht en besproken. Bij de bijeenkomst was een tweede ring aanwezig van leden van de andere klankbordgroepen, die graag de bespreking van de online raadpleging meekregen.

Verdere toelichting RES proces

Aan het begin van de bijeenkomst is het RES proces verder toegelicht aan de hand van vragen:

De reflectiefase

In aanloop naar de vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 zijn er meerdere inspraakavonden geweest in de gemeenteraad. Daarin is te kennen gegeven dat insprekers zich onvoldoende betrokken voelden bij de totstandkoming van de RES en dat zij hun twijfels hadden over of hun belangen wel meegenomen waren. Daarop is de reflectiefase ingesteld, om extra de tijd te nemen om te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden in de stad en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen, die later nodig is bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Het RES team is de reflectiefase ingegaan met de hypothese dat nog niet alle belangen goed in beeld waren.

Doel van de klankbordgroepen

De belangrijkste rol van de klankbordgroepen is om te reflecteren op de informatie die wordt opgehaald en verzameld in de online raadpleging (PWE), de context mapping werkboeken, het afwegingskader en de expertgroepen: zijn de goede groepen geraadpleegd? Welke informatie lijkt te ontbreken? Wat zijn aandachtspunten? Op deze manier leveren de klankbordgroepen rechtstreeks input aan de producten van de reflectiefase. De stedelijke klankbordgroep kijkt hierbij vooral mee met zaken die voor de hele stad spelen, zoals de online raadpleging (PWE) en het afwegingskader. Daarnaast denken de leden van de klankbordgroepen mee over de richtlijnen voor participatie en governance. Wat is nodig bij het vervolg van de participatie in de volgende fase met de initiatiefnemer? Deze reflecties worden vastgelegd in de verslagen van de klankbordgroepen. De verslagen worden na vaststelling toegankelijk gemaakt en gedeeld met de gemeenteraad.

Tijdlijn afwegingskader

Vanuit de klankbordgroep is er de zorg dat hun input niet volledig meegenomen wordt omdat er nog bijeenkomsten van de klankbordgroep plaatsvinden nadat het afwegingskader al is voorgelegd in januari 2022. Ook na januari 2022 wordt alles wat in de klankbordgroep aan bod komt meegegeven aan de gemeenteraad door middel van de verslagen.

Ambitie en communicatie

De gemeenteraad heeft een ambitie vastgesteld van 50MW extra opgesteld vermogen windenergie in de stad vanaf 2030. In de planvoorbereidingsfase worden onderzoeken uitgevoerd op de specifieke locaties waar windmolens worden voorgesteld door de initiatiefnemer. Als er uit de onderzoeken blijkt dat windmolens leiden tot onaanvaardbare effecten op de gezondheid en natuur worden deze niet geplaatst. Gezien de eerdere haalbaarheidsonderzoeken die hebben

plaatsgevonden, ligt het niet in de lijn der verwachting van de gemeente dat de ambitie niet gehaald kan worden. Echter wordt dit pas duidelijk wanneer de onderzoeken naar effecten op gezondheid en milieu op specifieke locaties zijn uitgevoerd.

Aangedragen alternatieven
Verschillende bewoners en andere belanghebbenden in de stad hebben bij de gemeente alternatieven aangedragen om hernieuwbare energie op te wekken. In de klankbordgroep is opgemerkt dat indien de gemeente kiest voor een bepaalde maatregel, ook beargumenteerd moet kunnen worden waarom niet voor een alternatief wordt gekozen. De gemeente heeft schriftelijk gereageerd op de voorstellen voor alternatieven[1]

Afwegingskader
Het afwegingskader is toegelicht door [redacted] van bureau Over Morgen. Na deze bijeenkomst krijgt de klankbordgroep een eerste concept van het afwegingskader toegestuurd om op te reageren. Er is gevraagd aan de leden of zij vooral kijken of alle thema's en onderwerpen die zij belangrijk vinden er nu instaan en voldoende belicht worden.

Doel
In het afwegingskader wordt alle opgehaalde informatie uit eerder ingediende zienswijzen en inspraakrondes, de online raadpleging (PWE), het onderzoek naar de leefomgeving en eerste bevindingen van de expertgroepen Natuur en Gezondheid gebundeld en gestructureerd. Het moet bestuurders en de gemeenteraad inzicht geven in welke signalen en geluiden in de stad zijn geuit en wat inwoners en andere belanghebbenden belangrijk vinden, om hen een goede afweging te kunnen laten maken over de ontwikkeling van windturbines op een locatie. Het kader biedt overzicht van de thema's en onderwerpen, zonder daar een prioritering in aan te brengen. Het kader wordt in januari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

Opbouw
Het afwegingskader is een bestand waarin per thema informatie opgezocht kan worden. In het hart staat de bestaande wet- en regelgeving. De vier belangrijkste hoofdthema's die zijn aangedragen in de stad staan daar omheen: 1) leefomgeving, 2) maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie, 3) samenhangend & betaalbaar energiesystemen en 4) bijdragen aan CO_2-doelstelling. Daarbinnen staan de verschillende onderwerpen. Per onderwerp wordt een feitelijke beschrijving gegeven, een overzicht van signalen uit de stad en hoe deze meegenomen worden.

Opmerkingen en vragen:
Door leden van de klankbordgroep zijn verschillende vragen gesteld over het afwegingskader:

- *Toekomstige ontwikkelingen:* Het afwegingskader maakt zichtbaar wat nu belangrijk gevonden wordt in de stad en in de gebieden. Dat is stap 1. Vervolgens wordt bij het maken van afwegingen (per zoekgebied) naar de actualiteiten gekeken voor deze thema's/onderwerpen.
- *Ingediende zienswijzen Omgevingsvisie:* De nota van beantwoording is meegenomen in het afwegingskader.
- *Hoe te gebruiken:* Naast de gemeenteraad, kan een initiatiefnemer het kader ook gebruiken als hulpmiddel om inzicht te krijgen in welke belangen en zorgen er in een specifiek gebied spelen.
- Integrale afweging: In het afwegingskader vallen geen zoekgebieden af. Sommige leden van de klankbordgroep maken zich zorgen dat er uiteindelijk suboptimale locaties gekozen

[1] Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Naoum Néhmé inzake alternatieven voor windmolens (7 februari 2021). Bijgevoegd als bijlage bij het verslag.

worden omdat het qua locaties afhankelijk is van waar een initiatiefnemer zich aanmeldt. Het onderwerp integrale afweging tussen gebieden wordt meegenomen naar de volgende bijeenkomst.

- *Rol expertgroepen:* De eerste bevindingen van de expertgroepen Natuur en Gezondheid en onderwerpen die zij agenderen worden meegenomen in het afwegingskader. Het complete advies ligt er nog niet voor januari 2022. Dit uiteindelijke advies wordt in het vervolgproces met een initiatiefnemer ook meegenomen.
- *Lokaal proces:* Het afwegingskader biedt nu, als hulpmiddel, een overzicht zonder weging van wat er de afgelopen jaren is opgehaald. Het vervangt niet de stappen in het participatieproces op een lokaal niveau binnen een zoekgebied bij een initiatief.
- *Correlatie en weging punten:* Hoe worden correlatie en causaliteit tussen onderdelen helder gemaakt? En hoe zit het Amsterdamse karakter hierin? Het afwegingskader is neutraal. Er wordt geen weging gegeven aan de verschillende punten. Wel kan over één thema meer zorgen zijn geuit door belanghebbenden in en rondom de stad dan een ander, maar in de basis is de weging gelijk. Het is aan de gemeenteraad daar invulling aan te geven.
- *Verhouding met RES Noord-Holland-Zuid (NHZ):* In het programma RES NHZ wordt gewerkt aan een implementatieplan. Dit gaat op hetzelfde moment richting het College en de gemeenteraad als het afwegingskader.
- *Waarden:* In de klankbordgroep komt vaker het aantal gehinderden ter sprake als belangrijke factor voor in de afweging. In reactie daarop is gevraagd hoe andere waarden meegenomen worden in het afwegingskader met betrekking tot bijvoorbeeld landschap en cultuur (van belanghebbenden in buurgemeenten). In de tekst van het afwegingskader wordt vaak over Amsterdammers gesproken, echter zijn ook de waarden, als landschap en natuur, opgenomen die belanghebbenden in buurgemeenten hebben meegegeven in dit proces.

Online Raadpleging PWE

De online raadpleging (volgens de Participatieve Waarde Evaluatie, PWE) is toegelicht door [redacted] van Populytics. Hij heeft een inkijk gegeven in de eerste bevindingen uit de analyse[2].

Doel

Bij de PWE wordt een respondent op de stoel van een bestuurder of een raadslid gezet. Zij krijgen een keuze voorgeschoteld en moeten het advies dat zij geven kwalitatief onderbouwen. Deze onderbouwingen zijn zeer waardevol om van te leren. Wat vinden respondenten belangrijk? Door deze methode krijgt men niet alleen inzicht in wat belanghebbenden die positief of heel kritisch tegenover een vraagstuk staan van belang vinden, maar juist ook de 'middengroep'. Dit is de groep die vaker niet de behoefte of mogelijkheid heeft om mee te doen aan bijvoorbeeld participatietrajecten of bewonersavonden. Middels de PWE leert men welke waarden burgers hebben en welke gevoelens van onrechtvaardigheid achter de zorgen en weerstand zitten. Deze inzichten kunnen omgezet worden in handelingsperspectieven.

Respondenten

Aan de PWE nemen respondenten deel uit een panel mee tegen betaling (ca. 700 respondenten) en middels de open raadpleging (ca. 4000 respondenten tot nu toe). Daarbij wordt gekeken of inzichten in beide groepen terugkomen of juist verschillen. De representativiteit van het panel wordt in de eindrapportage toegelicht.

Eerste bevindingen

Uit de analyse zijn de eerste voorzichtige conclusies gekomen over waarden:

[2] Onderstaand worden eerste bevindingen en conclusies vermeld, die nog niet definitief zijn.

1. Een meerderheid van het panel en de open raadpleging vindt dat Amsterdam zoveel mogelijk energie moet opwekken in Amsterdam zelf. Echter is er onenigheid, met name in de resultaten van de open raadpleging, of windmolens hier het beste middel voor zijn.
2. De waarde gezondheid wordt heel belangrijk gevonden. Waar de nadruk op wordt gelegd verschilt: op het gebied van effecten door o.a. geluidsoverlast of effecten op recreatie en rust.
3. De waarden natuur/landschap en duurzaamheid zijn soms met elkaar in conflict. Er bestaat onder de respondenten verschil in mening over de mate waarin de waarde natuur/landschap geschonden wordt.

Gevoelens van onrechtmatigheid
Daarnaast is inzicht ontstaan in de gevoelens van onrechtmatigheid. Uit de eerste analyses blijkt dat er sprake is van een gevoel van drievoudige onrechtmatigheid: 1) op het gebied van invloed (windmolens zijn ongevraagd), 2) er kan niet aan ontsnapt worden in de omgeving van woningen, 3) omwonenden ervaren de lasten maar niet de lusten. Deze gevoelens leiden tot voorwaarden die mensen stellen: alle alternatieve opties voor het opwekken van hernieuwbare energie in de stad moeten verkend zijn en er moet gekeken worden in welke mate het nodig is om windenergie op te wekken. De drievoudige onrechtvaardigheid die ervaren wordt, toont dat er een duidelijke inspanningsverplichting wordt gevraagd van de gemeente.

Handelingsperspectief
Aan de hand van de PWE is inzicht ontstaan in de waarden die drie groepen zeer belangrijk vinden:

- 'Voorstanders': verantwoordelijkheid, rechtvaardigheid, duurzaamheid
- 'Tegenstanders': gezondheid, rechtvaardigheid, natuur
- 'Middengroep' (voorzichtige conclusie): vinden al deze waarden in zekere mate belangrijk

Deze inzichten tonen hoe de groepen verbinding met elkaar kunnen zoeken aan de hand van de waarden die zij belangrijk vinden. Zo zouden 'voorstanders' wellicht bereid zijn tot andere creatieve oplossingen in Amsterdam. Om verbinding te zoeken tussen 'voorstanders' en de 'middengroep' zou bijvoorbeeld gekeken kunnen worden naar het onrechtvaardigheidsgevoel dat omwonenden enkel te maken hebben met de lasten en niet van de lusten kunnen profiteren.

Vragen en opmerkingen:

- *Inkadering van de PWE:* Er zijn verschillende vragen gesteld over waarom de PWE op deze wijze is opgezet. Zo ligt de focus op de ambitie (het aantal megawatt) en niet op effecten voor belanghebbenden, en zijn andere onderwerpen als datacenters die uit de klimaatraadpleging zijn gekomen niet meegenomen. Daarbij werd opgemerkt dat de middengroep tot een compromis wordt 'gedwongen' omdat er niet de optie in de PWE is om de ambitie anders of buiten Amsterdam in te vullen.

  In reactie werd aangegeven dat er in een PWE raadpleging altijd sprake is van een keuze die pijn kan doen. Het is een keuze met een beperking. Daardoor moet men aangeven wat zij meer en minder belangrijk vinden, en kunnen zij niet de keuze afwentelen. Voorafgaand daaraan wordt eerst bewust de vraag gesteld in welke mate de respondent vindt dat er extra windmolens moeten komen in Amsterdam. De antwoorden hierop worden meegenomen in de analyse. Sommige respondenten vinden de keuzepijn heel vervelend en anderen juist interessant. Naar aanleiding van de PWE in Amsterdam gaat het Populytics team kijken of er in bepaalde situaties eventueel een optie moet kunnen zijn om het PWE deel over te slaan in de raadpleging.

  Wat betreft de aanvullende onderwerpen als datacenters, is deze informatie belangrijk om mee te nemen in de duiding van de resultaten van de PWE. Zo kan de bouw van datacenters, die relatief veel energie gebruiken, bijvoorbeeld extra bijdragen aan het onrechtvaardigheidsgevoel.

- *Volkstuinen:* In de bijeenkomst is toegelicht dat het de bedoeling is dat de volkstuinen in de nabije toekomst een buurtfunctie gaan vervullen in de verdichte stad. Het zullen recreatiegebieden zijn, niet alleen voor de tuinders, maar ook voor anderen uit de buurt. Er is een zorg geuit over de bewoording van het punt over de volkstuinen in de PWE. Uit de raadpleging leek te komen dat mensen het gevoel van onrechtvaardigheid sterker ervaren bij een woonhuis, dan bij de volkstuinen. Het team van Populytics gaat hier in de kwalitatieve data naar kijken.

- *Ruwe data PWE:* Er is gevraagd of de ruwe data van de PWE gedeeld kan worden. De data mag alleen gedeeld worden als de antwoorden niet herleid kunnen worden tot een persoon. Het anonimiseren zou zeer tijdrovend zijn omdat de antwoorden van iedere respondent daarvoor bekeken moeten worden. Populytics gaat kijken of/hoe de data van de analyse gedeeld kan worden.

- *Compensatie:* Als aandachtspunt werd genoemd dat er vaak gesproken wordt over financiële compensatie van omwonenden. Echter is het niet duidelijk hoe de compensatie berekend en verdeeld wordt als er sprake is van een groot aantal gehinderde omwonenden in een gebied.

Volgende bijeenkomst en afspraken

De eerstvolgende bijeenkomst vindt plaats op 7 december a.s. van 19.00 tot 21.00u. Hierin zal verder gesproken worden over de analyse van de resultaten van de PWE en zullen deze met behulp van de klankbordgroep verder geduid worden. Daarnaast zal aandacht besteed worden aan het onderwerp afweging tussen de zoekgebieden en het besluitvormingsproces.

Voorgestelde onderwerpen voor verdere bijeenkomsten

- Voorstel om een locatie te bezoeken met windmolens/windpark om te leren van ervaringen van omwonenden.
- Alternatieve molens

Afspraken

- Het concept afwegingskader wordt de dag na de bijeenkomst gedeeld. De leden van de klankbordgroep kunnen per mail feedback aanleveren, met het verzoek om dit uiterlijk de ochtend van 6 december te delen. De nadruk ligt op welke onderwerpen leden van de klankbordgroep nog missen in het afwegingskader.
- Leden die bezwaar hebben tegen het delen van hun contactgegevens met de andere leden van de klankbordgroep kunnen dit zo snel mogelijk doorgeven aan [redacted]@public-mediation.nl)
- De Microsoft Teams chat wordt geanonimiseerd opgenomen in het verslag.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig

Natuur & Milieufederatie Noord-Holland
Dorpsraad Driemond
Natuurlijk IJburg
Windalarm
Koepelcoöperatie Energie samen
Bewoner Amsterdam Noord
Watersport Vereniging IJburg
Jong RES
Volkstuinpark Buikslotermeer
Gein3Dorp
Energiecoöperatie Amsterdam Wind

[redacted] (Over Morgen)
[redacted] (Populytics/ TU Delft)
[redacted] (Populytics)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, Team RES)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, Team RES)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, Team RES)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Bijlage 2: MS Teams chat [geanonimiseerd]

30/11/2021 18:55 Start meeting
[30/11/2021 19:07] wat bedoel je met 'tweede ring'?
[30/11/2021 19:08] komen er notulen?
[30/11/2021 19:09] lukt het om de twee onderdelen Afwegingskader en. PWE voor 2030 u te. behandelen (ik moet helaaas weg om 2030)
[30/11/2021 19:07] wat bedoel je met 'tweede ring'?
[30/11/2021 19:08] komen er notulen?
[30/11/2021 19:09] lukt het om de twee onderdelen Afwegingskader en. PWE voor 2030 u te. behandelen (ik moet helaaas weg om 2030)
[30/11/2021 19:18] Duidelijk antwoord [naam], dank
[30/11/2021 19:18] Wie bepaalt wat "onaanvaardbaar" is?
[30/11/2021 19:19] [naam], jij spreekt over de haalbaarheidsstudies die tot nu toe gedaan zijn. Kan de gemeente delen welke onderzoeken dat dan zijn?
[30/11/2021 19:21] Komen we nog aan de agenda van vanavond. toe?
[30/11/2021 19:23] wat is daarvan het voordeel, uitwisselen mailadressen?
[30/11/2021 19:23] Het is dus netter om in de commuicatie NIET meer te stellen dat die 17 windturbines er komen. Er moet gesproken worden van een ambitie waarvan de haalbaarheid nog getoetst moet worden.
[30/11/2021 19:24] [naam] wij hebben het verzoek gekregen van andere leden
[30/11/2021 19:25] nav [naam] wil ik aangeven dat de wettelijke normen itt tot er werd gezegd niet zijn toegepast bij de tuinparken, aangezien de externe veiligheidsnormen niet zijn meegenomen en er zelfs zoekgebieden over de tuinparken heen lopen
[30/11/2021 19:26] @ [naam] Samenwerking sturing tussen wie?
[30/11/2021 19:28] Wanneer is het draft afwegingskader beschikbaar voor commentaar?
[30/11/2021 19:29] Graag tzt nog reflectie op of het nu om 350 m of 500 m afstandregel gaat tot woningen. Op website gemeente staat nl 500 m: https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/windmolens-geluid-gezondheid/
[30/11/2021 19:29] [naam] morgenochtend zei [naam] net
[30/11/2021 19:30] Als ik het goed begrijp is het aan intiatiefnemers om binnen de zoekgebieden binnen de vastgestelde kaders een voorstel te doen voor de plaatsing van een of meerdere windturbines. Is het denkbaar dat de intiatiefnemers met meer dan 50MW aan voorstellen komen ? Welke keuzes worden er dan gemaakt ?
[30/11/2021 19:31] Ik begrijp nu dat er geen afweging gemaakt en ook geen kader gesteld wordt in het afwegings kader. Het is gewoon een samenvatting van alle feedback die de afgelopen 2 jaar geuit zijn.
[30/11/2021 19:34] Is het NH provinciale MER addendum onderdeel van het (draft) afwegings kader? Daar staan nl MER effecten van de Amsterdamse plannen in gespecificeerd.
[30/11/2021 19:36] De vraag is dat er dus geen afweging gemaakt wordt.

[30/11/2021 19:38] Voorbeeld: In de haven zijn er weinig bezwaren.In de overige gebieden wel.

Stel dat straks alle zoekgebieden 'open staan', zou er ineens 50MW buiten de haven gerealiseerd kunnen worden, terwijl dat eigenlijk onwenselijk is... Hoe wordt dat voorkomen?

[30/11/2021 19:39] Als reactie op [naam]: dat zou dan ons advies voor het afwegingskader kunnen zijn: dat dat voorkomen moet worden.

[30/11/2021 19:40] Weer misleidende plaatjes over de grote van de windturbines, deze zijn max 88 meter.

[30/11/2021 19:40] Leveren wij dan een advies af als groep? Het is mij nog steeds niet echt duidelijk

[30/11/2021 19:41] Hoe kan wet en regelgeving de kern zijn. Niet alles wat wettelijk mag s wenselijk

[30/11/2021 19:41] Nee, we leveren zienswijze.

[30/11/2021 19:44] Kern moet zijn wat wenselijk en optimaal is

[30/11/2021 19:44] ziet er. mooi uit

[30/11/2021 19:44] Ja het hele concept van Ruimtelijke Ordening is buiten beeld. Het enige telt is of het juridisch mag. Het handig om een integrale afweging te maken. Kijk naar ademdum MER van de provincie, dat is echt een opluchting. Daar kunnen bestuitvormers wat mee.

[30/11/2021 19:44] Hoe kun je de thema's onderling vergelijken/ afwegen?

[30/11/2021 19:44] welke invloed kunnen wij uitoefenen op dit afwegingskader? ik heb geen behoefte aan geconfronteerd te worden met vaststaande nota's.

[30/11/2021 19:44] Eens [naam] Wenselijk en Optimaal

[30/11/2021 19:46] Technisch vraagje... Het is lastig om in een dergelijke pdf commentaar te leveren. Hoe zie je dit? Track-changes?

[30/11/2021 19:46] Is eerder aangegeven, middels max een aparte a4

[30/11/2021 19:47] (halve a4 geloof ik zelfs)

[30/11/2021 19:49] sorry... a4tje dat is belachelijk als commetaar op 80(?) pagina's tekst

[30/11/2021 19:49] half aviertje ging over thema's die je mist.

[30/11/2021 19:50] Dus ik kan commentaar leveren door te editten in de 80 pagina

[30/11/2021 19:50] @[naam] (alle vragen zijn goed)

[30/11/2021 19:53] Hoe zit landschapswaarde in het afwegingskader

[30/11/2021 19:54] @ [naam] laatset bullet slide 1: Samenwerking & sturing tussen wie?

[30/11/2021 19:56] waarom zo snel? Er is maanden over gedaan en dan in 5 dagen response?

[30/11/2021 19:57] nog neutraal? Of komt die kleuring nog?

[30/11/2021 19:57] Doen jullie wel een weging per thema?

[30/11/2021 19:57] Ik vind de response tijd ook echt kort.

[30/11/2021 19:58] Kun je dat woord 'nog'verduidelijken. s het de bedoeling dat er op een laer tijdstip wel een afweging '/weging door 'jullie'komt?

[30/11/2021 20:01] Ik stel voor om het woord 'áfwegings kader' te vervangen door 'informatie overzicht' zolang er geen afweging en geen kader is.

[30/11/2021 20:02] @[naam] Puntb is dat je dus geen afweging maakt over meerdere zoekgebieden

[30/11/2021 20:02] Sorry, [naam], maar dat is geen antwoord op de vraag, maar laten we later op dit thema terugkomen...

[30/11/2021 20:03] Ja en ze worden onderling niet vergeleken (per thema) zoals de provincie doet.

[30/11/2021 20:04] mijn vraag is niet beantwoord over een meer amsterdams wegingskader / opgaves omgevingsvisie en integrale afweging en de vraag of het mer addendum prov en de zienswijzen daarop zijn meegenomen

[30/11/2021 20:04] je hebt gelijk [naam]!

[30/11/2021 20:05] Hoe kan je dan een goede afweging maken als politiek en in het publike debat?

[30/11/2021 20:05] Die hou je tegoed

[30/11/2021 20:06] @[naam] is er behalve deze ppt een document beschikbaar waarin deze enquete en de data verweking beschreven is?

[30/11/2021 20:06] *Reactie op: Sorry, [naam], maar dat is geen antwoord op de vraag, maar laten we later op dit thema terugkomen...*

Om de vraag duidelijker te stellen. Als alle zoekgebieden straks 'open' staan, dan bepaald de gemeente niet wanneer er een initiatiefnemer komt. Zodra er een komt, kun je als gemeente

wellicht ja of nee zeggen. Maar met het vraagteken of er daarna nog meer initiatieven komen, dan weet je niet of je uiteindelijk de optimale plekken voor windturbines gaat verkrijgen....

[30/11/2021 20:08] is een heel belangrijk punt [naam]. Komt ook uit de PWE

[30/11/2021 20:09] Nog een vraag aan [naam]: Begrijp ik dat er vanuit RES NHZ een implementatieplan wordt voorgelegd aan de gemeenteraad Amsterdam? Waar gaat dat dan over, en hoe past dat in de besluitvorming?

[30/11/2021 20:10] [naam] Hoeveel antwoorden van open respondenten zijn er nu binnen?

[30/11/2021 20:10] Het is ook net of je de keuzes van de uiteindelijke invulling aan de initiatiefnemers overlaat. Hun afwegingskader ziet er waarschijnlijk anders uit.

[30/11/2021 20:10] 'zoveel mogelijk' is natuurlijk niet gedefineerd. Zijn ze voor windmolens in het Vondel park?

[30/11/2021 20:12] Welke groepen zijn vertegenwoordigd in het panel, hoeveel respondenten? hoeveel respondenten buiten het panel?

[30/11/2021 20:12] Voor de gemeente gaat het volgens mij niet om maximaal 17 molens, en waar kun je die dan het beste (of minste slechtste) te plaatsen. Meer mag ook. Dus gaat het om het vinden van zoekgebieden waar de ruimte er is en de afweging dmv het afweginskader positief of aanvaardbaar uitvalt.

[30/11/2021 20:13] Geen ranking tussen gebieden. Ons advies zou wel kunnen zijn om bv te beginnen met de gebieden die de minste overlast veroorzaken, zoals d e haven. En dat onderdeel moet zijn van het afwegingskader.

[30/11/2021 20:14] beetje extreem voorbeeld.Ik heb de vraag hier ook in de straat gesteld: Wat heeft uw voorkeur? (i) Dat uw kind niet van de honger doodgaat of (ii) niet door een automobilist op straat doodgereden wordt (iii) tijdens zwemles verdrinkt in het gemeentelijke zwembad.

[30/11/2021 20:15] ...maar wel een duidelijk voorbeeld, [naam].

[30/11/2021 20:16] *Reactie op: Geen ranking tussen gebieden. Ons advies zou wel kunnen zijn om bv te beginnen met de gebieden die de minste overlast veroorzaken, zoals d e haven. En dat onderdeel moet zijn van het afwegingskader.*

Interessante suggestie. Sluit ook goed aan bij streven jongRES, namelijk daadkrachtig optreden door de gemeente en zo snel mogelijk op de no-regret locaties alvast windmolens bouwen. Discussie over resterend aantal windmolens totdat ambitie is gehaald (mits wettelijk mogelijk) kan parallel gevoerd worden. Geen tijd te verliezen!

[30/11/2021 20:16] Hebben mensen een idee over hoeveel volkstuinders dit gaat. minimaal 3000. Volkstuinparken liggen in de Amsterdamse Scheggen

[30/11/2021 20:17] Wie bepaalt 'echt nodig' als je 49TWh +40TWh? op zee zet waar niemand er last van heeft?

[30/11/2021 20:17]Zoals bij Cop26 was te zien kunnen wij ons als mensheid geen natuurverlies kunnen veroorloven

[30/11/2021 20:18] Met plaatsen, veranderd het karakter van de volkstuingemeenschap. Blijven tuinders dan in deze parken?

[30/11/2021 20:20] Middengroup? Dat ligt aan de vraagstelling? Iedereen is voor verantwoordelijkheid. Mensen hebben geen benul waar ze voor kiezen. Sorry

[30/11/2021 20:21] Het uigangspunt van de PWE was "de molens komen er", er zijn heen alternatieven buiten de stad. Dan geef je de middengroep geen uitweg, die er wel is.

[30/11/2021 20:21] Iedereen is voor verantwoordelijkheid.

[30/11/2021 20:21] @[naam] doe de invullers niet tekort. Heb je zelf de PWE al ingevuld? Ik denk dat dit mensen goed helpt om mening te vormen.

[30/11/2021 20:22] Als je bijv zou vragen wat heeft u liever:-10% minder groei van de Adam datacenters of - geen winmolens binnen 1500m van woningen - kiest 99% voor minder groei van de datacenters.

[30/11/2021 20:23] Geld geven aan omwonenden werk in dunbvolkte gebieden. Er is 40.000 per molen te verdelen. Over 10.000 mensen is dat 4 euro per jaar.

[30/11/2021 20:23] 20% van mensen heeft buiten last van WT's. Wat denk je van vleermuizen die exploderen, wat denk je van alle andere dieren in het ecosysteem, waar wij ook onderdeel van zijn, die vele malen sterker horen en trillingen voelen

[30/11/2021 20:23] Bij volkstuinen worden de windturbines dichterbij geplaatst, 200 meter. Ook overdag meer hinder. Tuinders zijn veel buiten

[30/11/2021 20:23] Bij financiële vergoeding gaat het om de bedragen. Maakt uit of he 30000 eurp per jaar krijgt (als boer) of een tientje korting op je elctra rekening. (die door de andere burgens betaald wordt)

[30/11/2021 20:24] Ik heb het de PWE ingevuld. Een onderzoek met uiterst voorspelbare uitkomsten.

[30/11/2021 20:24] [naam] antwoorden van open respondenten zijn er nu binnen?

[30/11/2021 20:25] Sowieso gaat dit alleen maar over geld toch? Want die WT's in Amsterdam leveren veel minder op dan wat je nodig hebt. Consuminderen!

[30/11/2021 20:25] @[naam]. Kunnen we morgen contact hebben over toegang tot de de geanonimiseerde ruwe data?

[30/11/2021 20:25] Dat is juist het goede van het onderzoek doordat je het kader stelt 'de molens komen er'. Anders kun je nooit onderzoeken hoe men er echt over denkt en gaat het steeds over datacenters en kerncentrales.

[30/11/2021 20:27] @[naam] Discussie is meer dan wat vragen noteren !!!!

[30/11/2021 20:28] Stroom en water waar wij voor betalen. Van de datacenters.

[30/11/2021 20:28] Dat is echt appels met peren vergelijken [naam]. Opwek en verbruik.

[30/11/2021 20:30] Nee hoor [naam]. De WT's MOETEN rond Amsterdam zonder dat de burger er iets van zal krijgen maar datacenters wel, zie Zeewolde.

[30/11/2021 20:30] Ofwel, waarom is de vraag niet gesteld om mensen liever 10% minder groei van datacenters hebben wat 67 MW oplevert dan 25 MW wind buiten de haven?

[30/11/2021 20:30] Klimaatverandering leidt ook tot de dood; misschien pas volgende generatie, gaan we dat dan ook meenemen?

[30/11/2021 20:30]

Dank [naam] en alle anderen, voor de goede sessie, helaas moet ik er eerder uit vanavond

[30/11/2021 20:31] Niet indien de gemeente doelstellingen heeft als 55 % Co2 reductie op eigen verbruik, Dan heeft vraag direct met opwek te maken.

[30/11/2021 20:31] Ja, dat kun je ook meenemen. Kom maar door met die cijfers Joachim

[30/11/2021 20:31] Je kunt best tegen datacenters in en rond Amsterdam zijn. En die niet plaatsen. Maar daarmee los je het energieprobleem van Amsterdam niet op.

[30/11/2021 20:32] *Reactie op: Klimaatverandering leidt ook tot de dood; misschien pas volgende generatie, gaan we dat dan ook meenemen?*

Hoi [naam], De 25MW buiten de haven is een druppel op een gloeiende plaat, waarvoor op andere wijzen betere alternatieven zijn.

[30/11/2021 20:32] elke druppel op de gloeiende plaat helpt om de plaat af te koelen

[30/11/2021 20:32] Het gaat over ruimtelijke ordening

[30/11/2021 20:32] [naam] Ruwe data beschikbaar?

[30/11/2021 20:33] Wie heeft die beperkingen verzonnen?

[30/11/2021 20:34] Op welke wijze worden de opmerkingen uit de losse velden meegenomen??

[30/11/2021 20:34] Waarom is er geen overleg geweest over de keuze van de beperkingen

[30/11/2021 20:35] Behoefte aan ruwe data groeit bij mij.

[30/11/2021 20:35] *Reactie op: elke druppel op de gloeiende plaat helpt om de plaat af te koelen*

Je kunt ook een deel van de stad afbreken en dan kun je nog meer windturbines kwijt. Het gaat om de verhouding tussen voordelen en nadelen. Als de voordelen slechts een druppel zijn, in plaats van een emmer water, dan zul je ook moeten erkennen dat de nadelen snel groter zijn dan de druppel.

[30/11/2021 20:35] Ongelooflijk, 4€ city hoppen via Schiphol, meer wegen bouwen want 80 km/uur= niet sexy in je tesla , over kleiner wonen wordt niet gesproken. Heel veel gelul weinig wol.

[30/11/2021 20:36] Je kunt ook een deel van de stad afbreken en dan kun je nog meer windturbines kwijt. Het gaat om de verhouding tussen voordelen en nadelen. Als de voordelen slechts een druppel zijn, in plaats van een...Over water, we spoelen nog steeds drinkwater door de plee. Ook dat kost energie

[30/11/2021 20:36] Het zijn niet de werkelijke keuzes waar we voor staan. Bijvoorbeeld: volkstuinders hebben ook overdag last van windmolens als ze onbeschermd buiten werken, en niet alleen snachts.

[30/11/2021 20:36] PWE is niet verkeerd, maar je moet wel overleggen over de randvoorwaarden

[30/11/2021 20:36] Of op zee!

[30/11/2021 20:37] Is bekend hoeveel mensen de enquete hebben afgebroken

[30/11/2021 20:37] Ongelooflijk botte opmerking over afwenteling. Dit is precies het gevoel dat leeft in Driemond. De stad wentelt het af.

[30/11/2021 20:39] Landelijk, regionaal en stedelijk staan niet los van elkaar. Als dit wel zo is dan strooi je confetti

[30/11/2021 20:39] Ik vind dat je hier wel heel goed conclusies uit kunt trekken, juist omdat je het scherp stelt. Het besluit is genomen door de gemeente dat de ambitie er is.

[30/11/2021 20:39] Over de enquête, heb net een uur aan de telefoon gehangen met een buur die niet wist hoe ze het in moest vullen, echt heel toegankelijk die enquête, vooral met 183 nationaliteiten in de stad, die op geen enkele manier meegenomen worden in dit proces. Schandalig. De hoogopgeleide dame die ik sprak kwam er niet uit. Wat denken jullie van mensen die geen Nederlands of slecht Nederlands spreken

[30/11/2021 20:39] Hoe zijn die 700 geselecteerd?

[30/11/2021 20:40] Er waren 2000 mensen in het pannel

[30/11/2021 20:40] Ruwe data wanneer?

[30/11/2021 20:40] open raadpleging 2000 panel via een onderzoeksbureau, (met beloning)

[30/11/2021 20:41] Er zijn ook laagdrempelige methoden met inloopspreekuur in bv de OBA om allerlei nationaliteiten en opleidingsnvieaus mee te nemen in de participatie. " Mijn buurt en windmolens"

[30/11/2021 20:41] De pwe is niet valide. Er wordt niet onderzocht wat het beoogt omdat het de mensen geen keuzes laat maken over de werkelijke problemen, daarbij fictieve bedragen en wattages inzetten. De pwe is een prachtig spelletje om een schijnafwegingskader te scheppen.

[30/11/2021 20:42] Excuus 2000 openraadpleging, 700 via onderzoeksbureau (met beloning) werd gezeg

[30/11/2021 20:42] [naam]

[30/11/2021 20:42] Ik zou de gegevens dus niet gaan delen [naam] . '-)

[30/11/2021 20:42] 4000 open

[30/11/2021 20:42] Mijn vraag over het frame van het volkstuinpark is niet beantwoord

[30/11/2021 20:42] morgen contact hierover?

[30/11/2021 20:42] 700 panel

[30/11/2021 20:43] Werving is nog niet afgelopen (in reactie op de aantallen).

[30/11/2021 20:43] Wel gestuurd door de vraagstelling

[30/11/2021 20:44] Je kunt vrij eenvoudig de op personen herleidbare data verwijderen. IK kan je daar wel (onbezoldigd) mee helpen.

[30/11/2021 20:44] Er zijn ook laagdrempelige methoden met inloopspreekuur in bv de OBA om allerlei nationaliteiten en opleidingsnvieaus mee te nemen in de participatie. " Mijn buurt en windmolens"

Behalve dat de oproepen allen in NL waren en er niet alleen taal barrière maar ook ongeletterdheid speelt. Daarnaast zijn juist die mensen ALLEEN maar bezig met overleven dus hebben helemaal geen tijd om gezellig de OBA binnen te lopen.

[30/11/2021 20:44] andere gemeenten geven de ruwe data geanonymideerd

[30/11/2021 20:44] Ik zou die tendentieuze quotes ook weglaten uit de rapportage

[30/11/2021 20:45] *Reactie op: Ik zou die tendentieuze quotes ook weglaten uit de rapportage*

Mee eens; de quotes zijn best scherp en geven geen statisch juist beeld maar vormen sterk de mening van de lezer.

[30/11/2021 20:47] Wanneer komt onderbouwing?

[30/11/2021 20:47] [naam] heb je suggesties hoe deze groepen dan wel te benaderen als het nu niet volstaat?

[30/11/2021 20:49] [naam], je geeft allerlei meeningen. Zonder data erbij. Vast goed bedoelingen maar mijn angst is dat jij dus in je uppie een 'samenvatting'aan het maken ben. Vandaar de ruwe data.

[30/11/2021 20:49] Het hele verhaal over verantwoordeijkheid gebruikt de gemeente om windmolens te propageren

[30/11/2021 20:50] Ik ben dit helemaal mee eens. Een echt gesprek over Co2 reducties is er niet.

[30/11/2021 20:50] REr was een tijd in Amsterdam dat alles in 4 talen werd aangekondigd. Toen F, E, NL, Arabisch. Nu zouden er andere talen toegevoegd moeten worden. Dat is een begin.
[30/11/2021 20:50] Of dat de gegeven argumentatie niet klopt. Dat is wat anders dan beter uitleggen.
[30/11/2021 20:51] Klimaatmaatregelen die de persoonlijke levenssfeer van burgers direct raken zijn pas acceptabel als andere maatregelen zichtbaar maximaal zijn toegepast en de overheid een streng beleid voert tegen grote vervuilende sectoren. Bescherm lage inkomens en voorkom dat de kloof tussen arm en rijk groter wordt. De vervuiler moet betalen. De baten van een maatregel moeten hoger zijn dan de kosten en er mag geen beter alternatief zijn
[30/11/2021 20:51] Gevoelens management?
[30/11/2021 20:52] Klimaat rechtvaardigheid is niet hetzelfde als de inwoners van onze stad laten lijden, en al zeker niet de zwakste groepen (zuidoost bv) en al helemaal niet de natuur die nooit gevraagd wordt.

[30/11/2021 20:52] Mijn eigen analyse op basis van de Ruwe data lijkt me

[30/11/2021 20:53] Geen data geen bevindingen

[30/11/2021 20:53] Door een goede (landelijke) ruimtelijke ordening kan gevoel van onrechtvaardigheid worden voorkomen. dan hebben alle opties op tafel gelegen en kunnen mensen volgen waarom er iets in hun omgeving veranderd.
[30/11/2021 20:55] Het is denk ik niet juist te spreken over tegenstanders. De meeste (misschien) alle deelnemers aan dit overleg zijn voorstanders van groene energie en (denk ik) windturbines, de issues gaan over de manier waarop dit proces wordt vormgegeven, zoals afstand tot bebouwing, gevolgen voor natuur en volksgezondheid en de manier waarop dit door de gemeente wordt gecommuniceerd.
[30/11/2021 20:56] Prio aan het beschikbaar maken van de geanonimiseerde ruwe data graag.
Zoals gezegd kan ik je daarbij helpen.
[30/11/2021 20:57] Alle Scheggen meenemen
[30/11/2021 20:57] Dat klopt ik ben juist voorstander van duurzame energie en een transitie. Ook zo snel mogelijk maatregelen om klimaatverandering zoveel mogelijk te mitigeren. Maar er is met onze samenleving geen gesprek over de energietransitie
[30/11/2021 20:57] alle onderwerpen lijken van belang voor de volgende keer.
[30/11/2021 20:58]
[naam], ik ben benieuwd naar jouw bevindingen na ruwe data te hebben doorgenomen.
[30/11/2021 20:58] Graag deze chat bijvoegen bij de Notulen
[30/11/2021 20:59] Dat klopt ik ben juist voorstander van duurzame energie en een transitie. Ook zo snel mogelijk maatregelen om klimaatverandering zoveel mogelijk te mitigeren. Maar er is met onze samenleving geen gesprek...Ook geen gesprek over besparing overigens
[30/11/2021 20:59] Hoeksche Waard
[30/11/2021 20:59] Goed idee!
[30/11/2021 20:59] de Windvogel
[30/11/2021 21:00] https://windalarm.org/video
[30/11/2021 21:00] De windvogel is een kleine molen toch?
[30/11/2021 21:00] de Windvogel. Ben ik geweest, heftig
[30/11/2021 21:00] Windcooperatie
[30/11/2021 21:00] Hoeksche Waard. Was ik ook, ga je dood
[30/11/2021 21:00] We kunnen jullie verwelkomen in Driemond
[30/11/2021 21:00] Amstelvogel is een kleintje
[30/11/2021 21:01] We kunnen jullie verwelkomen in Driemond. Cker, ik zit daar in volkstuin.
[30/11/2021 21:01] 8jjjjjjj
[30/11/2021 21:01] [redacted], dank jewel!
[30/11/2021 21:02] bedankt voor e presentaties
[30/11/2021 21:02] bedankt
[30/11/2021 21:03] Niet vergeten correlatie en causaliteit tussen diverse onderdelen in

wehgingskader. Mag ook graag in de agenda.
30/11/2021 21:27 Einde meeting

Verslag bijeenkomst Stedelijke KBG

Datum: 07.12.2021
Auteur: [redacted]
Aangepast verslag

public mediation

Opzet bijeenkomst

Op 7 december jl. vond de derde bijeenkomst plaats van de stedelijke klankbordgroep van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Tijdens deze bijeenkomst ging de klankbordgroep opnieuw in gesprek met het team van Populytics over de eerste resultaten van de online raadpleging (PWE). Aan het einde van de bijeenkomst zijn vragen gesteld over de prioritering van zoekgebieden en sturingsmogelijkheden voor de gemeente in de vervolgfase. Bij de bijeenkomst was een tweede ring aanwezig van leden van de andere klankbordgroepen, die graag de bespreking van de online raadpleging meekregen.

Online Raadpleging (PWE)

Populytics heeft de methode van de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) verder toegelicht, met een focus op de analyses die uitgevoerd kunnen worden en conclusies die men kan trekken uit dit type onderzoek.

Type conclusies

De Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) betreft geen draagvlakonderzoek waarin onderzocht wordt voor welke scenario's er draagvlak is of dat uitzoekt of een meerderheid van de inwoners voor of tegen extra windmolens in de stad is. In het onderzoek wordt gekeken naar verschillende groepen met gedeelde waarden. Het brengt de diversiteit in verschillende posities aan het licht en op welke vlakken mensen gemeenschappelijke waarden hebben. In het geval van de PWE voor de RES Amsterdam zijn dat, ten tijde van deze presentatie, zes groepen waarvan er twee aan de buitenkant van het spectrum liggen (sterke 'voor-' en 'tegenstanders' van extra windmolens in Amsterdam) en vier middenposities. Daarbij komt er inzicht in wat er ten grondslag ligt aan gevoelens van onrechtvaardigheid. De resultaten kunnen doorvertaald worden in handelingsperspectieven en aanbevelingen voor beleid.

Thema verantwoordelijkheid

Uit de eerste analyse springt het thema verantwoordelijkheid er voor alle groepen uit. Dit thema wordt steeds net anders ingevuld. Aan het ene kant van het spectrum wordt het meer geïnterpreteerd als de stad Amsterdam die haar verantwoordelijkheid moet nemen om klimaatverandering tegen te gaan, aan de andere kant wordt het geïnterpreteerd als de verantwoordelijkheid van de gemeente om de inwoners van Amsterdam te beschermen o.a. op het gebied van gezondheid.

Vraag clusteranalyses

In de bijeenkomst heeft Populytics de oproep gedaan aan leden van de klankbordgroep om door te geven welke clusteranalyses op basis van

kenmerken van deelnemers zij wellicht interessant zouden vinden, om meer informatie te verzamelen over wat voor type personen bepaalde waarden en perspectieven hebben. Tijdens de bijeenkomst zijn de variabelen postcodes en leeftijden genoemd.

Handelingsperspectieven
De resultaten van het onderzoek kunnen uiteindelijk gebruikt worden om de groepen zich beter in elkaars perspectief te kunnen laten verplaatsen en om op zoek te gaan naar de verbinding tussen de groepen. Het voorbeeld werd genoemd van de verschillende vormen van onrechtvaardigheid die toegelicht zijn tijdens de voorgaande bijeenkomst (30 november jl.). Zo kan de groep die positiever staat tegenover de ontwikkeling van extra windmolens in de stad zich proberen meer in te leven in de interpretatie van verantwoordelijkheid als zijnde verantwoordelijkheid van de gemeente voor haar inwoners. Andersom kan de groep die minder open staat voor de plaatsing van extra windmolens in de stad proberen te begrijpen dat anderen vinden dat de stad haar steentje bij moet dragen tegen klimaatverandering (middels opwekking van extra windenergie). Een grote groep deelnemers heeft in principe de bereidheid om te kijken naar alternatieven voor duurzame energie in de stad. Dit kan gebruikt worden om beter met elkaar het gesprek te voeren, zodat burgers minder tegenover elkaar komen te staan.

Opmerkingen klankbordgroep op PWE

- Afgebroken respons: Een deel van de respondenten heeft de online raadpleging niet volledig ingevuld. Er is gevraagd hoe hiermee is omgegaan. Populytics heeft de antwoorden vergeleken van mensen die de raadpleging niet volledig hebben afgemaakt met de antwoorden van andere respondenten. Mensen die moeite hebben met een substantieel aantal extra windmolens in Amsterdam en mensen die dit al een gepasseerd station vonden in het proces, hebben de raadpleging relatief vaker afgebroken dan mensen in de 'middengroepen' op het spectrum van verschillende posities met waarden ten opzichte van extra windmolens in Amsterdam.
- Randvoorwaarden: Ook is gevraagd waarom in het onderzoek het aantal megawatt (op te wekken met windmolens) als frame heeft gediend, en het niet mogelijk was om een andere randvoorwaarde zoals de invloed op natuur of hinder centraal te zetten als deelnemer. Er is toegelicht dat het dan een Discrete Choice Experiment (DCE) zou worden, dat ingezet kan worden bij meerdimensionaal rechtvaardigdheidsvraagstukken. Aan zowel de PWE als DCE zitten voordelen en nadelen verbonden. Bij een DCE zou het onderzoek nog complexer worden voor deelnemers. De formulering van de precieze opdracht voor Populytics zal in het rapport staan.
- Benaming groepen: Er is bezwaar gemaakt tegen de benamingen van de verschillende groepen in het onderzoek en nadrukkelijk verzocht om niet te spreken over 'tegenstanders'. Veel van de mensen die kritisch zijn over extra windmolens in de stad staan neutraal of zelfs positief tegenover windenergie. Er moet gesproken worden over mensen die tegen de plaatsing van extra windmolens in Amsterdam zijn of hier kritisch tegenover staan.
- Volkstuinen: Vanuit de volkstuinders is er een grote zorg dat de manier waarop de stelling over de volkstuinen is geformuleerd in de online raadpleging, te bepalend is voor de uitkomst. Zij nemen hier contact over op met Populytics. Zij hebben na de bijeenkomst een verzoek voor een second opinion ingediend
- Statistiek: Er is gevraagd of de statistiek in het onderzoek verder

Commented [1]: Nadere (simpelere) toelichting gevraagd, vraag ik aan [redacted]

toegelicht kan worden. Dit wordt in het rapport verder toegelicht. Als er vervolgens vragen zijn kunnen die in de volgende bijeenkomst met Populytics gesteld worden.

- Verzoek ruwe data: Daarbij is nogmaals dringend verzocht of de data van het onderzoek gedeeld kan worden. Populytics kan in verband met de privacy van de deelnemers de ruwe data niet dele, ook niet als het geanonimiseerd wordt. Een aantal leden van de klankbordgroep hebben zorgen over reproduceerbaarheid: hoe is de open (kwalitatieve) data geanalyseerd? Populytics zal nogmaals navragen of het kwantitatieve deel van de data gedeeld zou kunnen worden. Andere leden van de klankbordgroep riepen op om ieder te respecteren in zijn en haar rol, met Populytics als expert op het gebied van dit type onderzoek.

Reacties van klankbordgroep en vervolg

Afspraak reactie op eerste conceptversie
De eerste conceptversie van het rapport van de PWE zal binnen een aantal dagen gedeeld worden met de stedelijke klankbordgroep (14 december jl. gedeeld). De leden kunnen dan een aantal kernpunten meegeven die nog verwerkt worden in de PWE. Populytics heeft de leden gevraagd zich te beperken tot de 3-5 belangrijkste punten, omdat zij anders mogelijk zelf een selectie moeten maken door de beperkte tijd om de reacties te verwerken. Leden van de klankbordgroep hebben verzocht om terug te koppelen hoe de input is verwerkt voordat het rapport naar de gemeenteraad gaat.

Vervolg
Het team van Populytics wil graag met de klankbordgroep verder in gesprek over de resultaten van het PWE onderzoek om deze te vertalen naar handelingsperspectieven en aanbevelingen vanuit de groep. De klankbordgroep heeft daarbij een belangrijke rol in de verdere duiding van de resultaten. Deze handelingsperspectieven en aanbevelingen hoeven niet opgenomen te worden in het rapport dat voor het einde van 2021 gereed moet zijn. In de klankbordgroep is nogmaals aangegeven dat de leden een opgejaagd gevoel krijgen en de tijd willen nemen om het goed te bespreken. Meerdere klankbordgroepleden zien toch graag dat de handelingsperspectieven opgenomen worden in het rapport.

Er is verzocht of de stedelijke klankbordgroep bij de eerste versie van het rapport aan de gemeenteraad een notitie bij kan voegen. Het staat de klankbordgroep vrij om gezamenlijk een notitie op te stellen en daarin hun visie op het rapport vast te leggen.

Toelichting locaties en besluitvorming

Vervolgens is gesproken over het verdere besluitvormingsproces van de RES en specifiek over de afweging van de zoekgebieden daarin. De gemeente heeft een aantal aspecten verder toegelicht.

Zoekgebieden

De zoekgebieden waar nu over gesproken wordt zijn vastgesteld door de raad als voorkeursgebieden, daarnaast zijn er nog reservegebieden. Tussen deze voorkeursgebieden wordt geen prioritering gemaakt of een voorkeursregeling ingesteld. Tijdens de reflectiefase is middels de verschillende activiteiten (PWE, context mapping, klankbordgroepen, expertgroepen en afwegingskader) nogmaals alle informatie opgehaald en gebundeld. Daarmee is een palet aan informatie ontstaan, die de raad kan

raadplegen als er vergunningaanvragen komen voor het plaatsen van windturbines in de zoekgebieden. De gebieden worden niet tegen elkaar afgewogen worden aan de hand van het afwegingskader.

Verzoek weging in het afwegingskader
De gemeente werd nogmaals verzocht om de factoren die in kaart gebracht zijn in het afwegingskader een weging toe te kennen. Dit zou verduidelijken welke belangen doorslaggevend (gewichtiger) zijn. Daarnaast is gevraagd of de gemeente samen met de klankbordgroep wil kijken naar scenario's in de zoekgebieden.

Gesprek over alternatieven
Een ander lid van de klankbordgroep gaf aan dat er in de zoekgebieden bereidheid is om aan de energietransitie bij te dragen, maar bijvoorbeeld in het geval van Driemond, nauwelijks draagvlak is voor dit initiatief met windmolens. Zij willen daarover graag in gesprek. Omdat die discussie nu niet plaatsvindt, wordt niet goed gekeken naar wat er wel mogelijk is volgens inwoners en lekt de energie bij hen weg.

Milieueffectenrapportage
Tijdens de planvoorbereidingsfase wordt per project een project m.e.r. uitgevoerd die op de betreffende specifieke locaties de effecten in kaart brengt. Daarnaast wordt gekeken naar de mogelijkheid om een plan m.e.r. uit te voeren voor de zoekgebieden in Amsterdam (op hoofdlijnen). Dat zou buiten de reflectiefase vallen.

Commented [2]: Dit heb ik tijdens de bijeenkomst genoteerd. Heb ik dit goed begrepen?

Vraag onderzoeken
Meerdere leden van de klankbordgroep verzoeken de gemeente dringend om op dit moment al meer onderzoeken uit te voeren naar effecten op gezondheid en natuur in de voorkeursgebieden. Hanteer het voorzorgsprincipe. Dit dient plaats te vinden in de fase voor de betrokkenheid van initiatiefnemers.

Zorg onvoldoende sturing vanuit de gemeente
De leden van de klankbordgroep hebben een duidelijke zorg over in hoeverre er vanuit de gemeente nog sturing mogelijk is in waar windmolens geplaatst worden in de voorkeursgebieden, als er afgewacht wordt waar initiatiefnemers vergunningen voor aanvragen en als er geen weging is tussen de zoekgebieden. In hoeverre kan er gestuurd worden tussen de beste maatschappelijke keuze en een businesscase voor een initiatiefnemer? Hoe werkt het als er na elkaar initiatieven worden ingediend en er geen zicht is op het eindresultaat? Leden van de klankbordgroep zijn van mening dat de gemeente zoveel mogelijk sturingsmogelijkheden zou moeten hebben, in plaats van (rendement-gedreven) initiatiefnemers de vrije keuze tussen de zoekgebieden te laten, en de verantwoordelijkheid moeten pakken hierin in verband met de maatschappelijke consequenties (o.a. overlast, effect op gezondheid, landschap en natuur).

In reactie daarop is door de gemeente aangegeven dat er veel verschillende factoren spelen bij een vergunningaanvraag. Ook na de vergunningverlening moeten nog veel stappen gezet worden voordat een windturbine geplaatst kan worden. De gemeente wil graag ook met de stedelijke klankbordgroep en de andere klankgroepen in 2022 in gesprek over welke sturingsmogelijkheden zij belangrijk achten en willen formuleren, om vast te leggen in de handreiking governance en participatie. Waarop en hoe

moet gestuurd worden door de gemeente?

Daarnaast werd toegelicht dat ook initiatiefnemers zullen kijken naar wat er is vastgelegd in het afwegingskader (Signalen uit de stad) aan informatie. Voor het beste project wordt niet alleen gekeken naar de technische kant, maar ook naar wat maatschappelijk het beste is voor het project. Dit is ook afhankelijk van de manier van ontwikkelen, bij coöperaties en burgerinitiatieven is bijvoorbeeld vaker meer ruimte voor het creëren van maatschappelijke waarde. Vanuit de coöperaties is er de zorg, indien alle zoekgebieden opengesteld worden, dat commerciële partijen de gebieden snel kunnen scannen en dat ongunstigere locaties overblijven voor de coöperaties en lokale initiatieven.

Volgende bijeenkomst en afspraken

De eerstvolgende bijeenkomst vindt plaats op woensdag 26 januari 2022.

Tijdens deze bijeenkomst is gesproken over een extra bijeenkomst in de week van 20 december over de PWE. In overleg met het team van Populytics is besloten deze eerstvolgende bijeenkomst naar januari te verplaatsen, om iets meer de tijd te nemen en zodat de leden van de klankbordgroep voorafgaand de laatste versie van het rapport kunnen ontvangen.

Agenda

De eerstvolgende bijeenkomst zal in het teken staan van het verder duiden van de resultaten van de PWE en de vertaling naar handelingsperspectieven/aanbevelingen met de klankbordgroep.

Overzicht punten stedelijke klankbordgroep

De leden van de klankbordgroep spraken af op een ander moment verder te spreken over of zij gezamenlijk een advies aan de gemeente op willen stellen in de vorm van een overzicht met voor hen belangrijke onderwerpen. Inmiddels is bekend dat de leden dit overzicht hebben opgesteld. Het wordt geagendeerd voor de eerstvolgende bijeenkomst.

Afspraken

- Populytics vraagt na of het kwantitatieve deel van de PWE gedeeld kan worden met leden van de stedelijke klankbordgroep.
- Er wordt een schema opgesteld met de belangrijke momenten en stappen tot begin februari a.s. Dit wordt ook gedeeld met de lokale klankbordgroepen.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Perspectieven stedelijke klankbordgroep

Bewoner Amsterdam Noord
Bewoner Landsmeer
Dorpsraad Driemond
Energiecoöperatie Amsterdam Wind
Gein3Dorp
Koepelcoöperatie Energie samen
Natuur & Milieufederatie Noord-Holland
Natuurlijk IJburg
Volkstuinpark Buikslotermeer
VVE IJburg
Windalarm

[redacted] (Populytics/ TU Delft)
[redacted] (Populytics)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, Team RES)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, Team RES)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Bijlage 2: MS Teams Chat

Op verzoek van enkele leden van de klankbordgroep is in de onderstaande chat genoteerd of de chatberichten zijn gedeeld door een lid van de stedelijke klankbordgroep of iemand uit de tweede ring.

[Start chat]

[07/12/2021 19:07] (tweede ring) test
[07/12/2021 19:08] (tweede ring) kun je nog even 1 minuut besteden aan het doel van de klankboordgroup? Wat is de 'deliverable'?
[07/12/2021 19:10] (stedelijke klankbordgroep) Wanneer komt het pwe rapport in de gemeenteraad aan de orde?
[07/12/2021 19:11] (stedelijke klankbordgroep) een nog liggende algemene vraag is op grond van welke criteria de indikking van de zoekgebieden heeft plaatsgevonden. Slaat dus op de leegvallende lichtblauwe delen.
[07/12/2021 19:12] (tweede ring) Wanneer kunnen we de ruwe data krijgen (zonder de privacy herleidbaarheid zaken)?
[07/12/2021 19:16] (tweede ring) er wordt gesproken over extra windmolens. zijn dat er meer dan de 17?
[07/12/2021 19:17] (tweede ring) tabellen zijn niet leesbaar
[07/12/2021 19:17] (tweede ring) Die indeling is dus op basis van de vraagstelling. Standpunt over bijv opwekken in de gemeente is natuurlijk op basis van de algemene vraag zonder info over de effecten van die keuze.
Beetje onderbuik of je voor of tegen 'klimaat' bent.
[07/12/2021 19:21] (tweede ring) mijn interpretatie over de APP is dat de vraagstelling niet duidelijk was. Een klachten app genereerd een klacht, maar wil niet zeggen dat er iets mee gedaan wordt. Sterker, er komt dan geen mens aan te pas.
en app die bijvoorbeeld de molens (automatisch) stil zet is een heel ander verhaal.
[07/12/2021 19:22] (tweede ring) op hoeveel respondenten is de analyse gebaseerd?
[07/12/2021 19:23] (tweede ring) Zaten er cerschillen tussen het pannel en de vrijwillige respondenten?
[07/12/2021 19:23] (tweede ring) hoeveel mensen hebben de enquete afgebroken?
[07/12/2021 19:24] (stedelijke klankbordgroep) verschil jong oud is bij windenergie (en ook zon) wel belangrijk
[07/12/2021 19:25] (tweede ring) en zijn die antwoorden van onafgeronde enquêtes meegenomen in de rapportage?
[07/12/2021 19:25] (tweede ring) Zit er verschil in beantwoording in de on-line enquete en de respondenten die het via een bureau hebben ingevuld?
[07/12/2021 19:26] (tweede ring) die verschillende informatie is dan niet vergelijkbaar
[07/12/2021 19:27] (tweede ring) hoe zwaar wegen de antwoorden van respondenten die positief zijn extra wind, maar daar extra voorwaarden aan verbinden.
[07/12/2021 19:27] (tweede ring) Van belang is dat een ieder goed geïnformeerd is over de voor- en nadelen van wind- en zonenergie. Als iedereen goed geïnformeerd is dan maakt het niet zo veel uit of iemand

jong of oud is. Dan wordt er bewust gekozen en gestemd, bij slechte informatie is het vaak de emotie die heerst
[07/12/2021 19:28] (tweede ring) Worden alle commentaren in de velden en de zijlijn meegenomen?
[07/12/2021 19:28] (tweede ring) Eveneens van belang is de mening van bewoners van zoekgebieden en niet diegene die van bewoners van de grachtengordel. Die hebben er nl geen last van.
[07/12/2021 19:30] (stedelijke klankbordgroep) Hoe luidde de opdracht van het onderzoek en wat is het doel?
[07/12/2021 19:32] (tweede ring) Wat concludeer je nu wanneer er uitkomt dat de groep die Positief over extra wind tegelijk vindt dat het niet in de buurt van Woningen of de Natuur moet en dat er naar alternatieven gekeken moet worden?
[07/12/2021 19:34] (tweede ring) Wat is het nut van een PWE als je moet kiezen tussen een trabantje en een lelijk eendje terwijl er ook Tesla's op de markt zijn?
[07/12/2021 19:34] (stedelijke klankbordgroep)voor is iets heel anders dan tegen
[07/12/2021 19:35] (tweede ring) logisch dat je dit vind. Mensen die voor het klimaat zijn en tegen molens nabij woningen zullen zeggen dat ze neutraal tegenover windmolens staan.
[07/12/2021 19:35] (tweede ring) Energietransitie is een landelijk (of groter Europees cq mondiaal) probleem / uitdaging. Verantwoordelijkheid van Amsterdam is een lokaal politiek dingetje. Van belang is energie duurzaam op te wekken op de plaatsen waar dat kan (met respect voor gezondheid, overlast, natuur)
[07/12/2021 19:36] (tweede ring) Probleem met 'zoveel mogelijk' is dat je dat antwoord op alles kan geven. Windalarm is ook voor zoveel mogelijk.
[07/12/2021 19:37] (tweede ring) Waarom geen aantallen en percentages?
[07/12/2021 19:39] (tweede ring) Kan deze presentatie zsm (vanavond, morgen) worden gedeeld?
[07/12/2021 19:40] (tweede ring) Mijn samenvatting is dat je vooral onderzocht hebt hoe goed de informatie is die je verstrekt hebt en hoe goed de respondenen de informatie begrepen hebben en daarnaast zich verder in de materie verdiept hebben.
[07/12/2021 19:42] (tweede ring) Wat levert zo'n discussie met mede respondenten op? Het gesprek moet met het College en de Raad plaatsvinden. Er gaat geen referendum plaatsvinden begrijp ik.
[07/12/2021 19:44] (stedelijke klankbordgroep) volkstuinders worden geframed als bezitters tweede huis, terwijl in het mer addendum van de provincie terecht wordt gesteld dat volkstuincomplexen bedoeld zijn voor stadsbewoners die geen/beperkte buitenruimte hebben.
[07/12/2021 19:44] (tweede ring) De nut & noodzaak discussie toch
[07/12/2021 19:46] (tweede ring) ja [naam], of ze wonen aan een drukke weg of het spoor
[07/12/2021 19:46] (stedelijke klankbordgroep)
Daardoor klopt het gevoel van rechtvaardigheid over volkstuinders niet hetgeen uit deze enquete komt (vervolg op punt om 19.44 uur
[07/12/2021 19:47] (tweede ring) Waarom is er voor gekozen om volkstuinders als bezitters van een tweede huis neer te zetten. Dit is een nogal 1 dimensionaal plat, maar sterk beeld
[07/12/2021 19:47] (tweede ring) Als je vraagt om in te zetten op Zon op daken en 5% minder groei van de Adam Data centers is 90% van de amsterdammers voor.
[07/12/2021 19:48] (tweede ring) Je bespreekt nu een onderbuik gevoel ober waar de winst van wind naar toe gaat. In een functionerende vrije markt zou die winst beperkt moeten zijn.
[07/12/2021 19:48] (tweede ring) Dat is niet gedaan in het onderzoek [naam], dat was een quote van een deelnemer en die slaat nergens op
[07/12/2021 19:48] (tweede ring) SDE++ hanteerd 12% ROI meen ik.
[07/12/2021 19:49] (stedelijke klankbordgroep) het is gemeentebeleid volkstuinparken meer open te stellen ivm overbelaste stadsparken in een verdichtende stad, dat komt ook niet aan de orde in de enquete

[07/12/2021 19:50] (tweede ring) Hmmm. Een sterke persoonlijke keuze dus van de maker van de enquete
[07/12/2021 19:50] (tweede ring) kunnen we dan vaststellen dat de verwerking van dit onderzoek niet objectief te noemen is? als de onderzoeker zijn eigen weging aan bepaalde antwoorden geeft?
[07/12/2021 19:51] (tweede ring) Daarom graag de Ruwe antwoorden
[07/12/2021 19:52] (tweede ring) Dit zijn geen zrte commentaren meneer de Mediator
[07/12/2021 19:52] (tweede ring) zure
[07/12/2021 19:53] (tweede ring) Dit zijn constructieve opmerkingen waar een inhoudelijke discussie over gevoerd moet kunnen worden.
[07/12/2021 19:54] (tweede ring) Heel goed [naam], dat krijg je met al die wiebelende waarden
[07/12/2021 19:54] (tweede ring) dank [naam]
[07/12/2021 19:55] (tweede ring) Precies [naam].
[07/12/2021 19:55] (tweede ring) ieder onderzoek begint met: N=.....
[07/12/2021 19:55] (voorzitter) n=5000
[07/12/2021 19:56] (tweede ring) [naam] je probeert genuanceerd te onderzoeken maar de conclusies zijn nogal grof.
[07/12/2021 19:56] (tweede ring) Je zou ipv de 6 groepen ook een indeling kunnen maken op basis van hoe ver men wil gaan met overlast van woningen en natuur.
[07/12/2021 19:57] (tweede ring) wat is er gedaan met de afgebroken enquêtes? zitten die ook in n=5000?
[07/12/2021 19:57] (tweede ring) Waren immers waarschijnlijk meest tegenstanders
[07/12/2021 19:57] (tweede ring) en daarna percentages
[07/12/2021 19:57] (tweede ring) graag beantwoorden ook eerder gevraagd
[07/12/2021 19:57] (stedelijke klankbordgroep) Hoeveel respondenten waren er gesplitst in panel en vrij
[07/12/2021 19:58] (tweede ring) voorzitter deelraad zuidoost heeft bevestigd dat er geen windmolens komen bij gevaar voor gezondheid
[07/12/2021 19:58] (tweede ring) gesloten panel, n=2000?
[07/12/2021 19:59] (tweede ring) is er verschil in beantwoording van geloten panel en on line enquete
[07/12/2021 20:00] (stedelijke klankbordgroep) Welke kenmerken van de respondenten zijn gevraagd, bijv respondenten van buiten amsterdam, binnen amsterdam etc / postcode , wordt daar naar gesplitst?
[07/12/2021 20:01] (tweede ring) Kunnen we voor de kerst de Ruwe Data krijgen?
[07/12/2021 20:01] (tweede ring) zijn de respondenten met postcode buiten Amsterdam eruit gehaald?
[07/12/2021 20:01] (stedelijke klankbordgroep) Als de RES doelstelling binnen een bepaalde gemeente niet kan worden gehaald door te grote schade aan bewoners natuur en dieren zou het goed zijn om te kijken of het binnen andere gemeentes wel kan worden gerealiseerd met respect voor natuur, bewoners en dieren. Daarbij zou het ook goed zijn om te kijken naar alternatieven binnen de gemeente grenzen die minder overlast geven.
[07/12/2021 20:01] (tweede ring) (op de buurtgemeenten na)
[07/12/2021 20:03] (tweede ring) Die RES doelstelling mag ook met zon.
[07/12/2021 20:05] (tweede ring) Zelfs de RES doelstelling per regio is niet heilig. Enige wat er op dit moment ligt is de 35 TWh op land van Klimaat akkoord
[07/12/2021 20:05] (tweede ring)goede vraag
[07/12/2021 20:07] (tweede ring) Goede vraag. Hebben jullie, als wetenschappers, je niet onbewust voor ket karretje van de gemeente laten spannen.
[07/12/2021 20:08] (tweede ring) Kunnen we voor de kerst de Ruwe Data krijgen?
[07/12/2021 20:08] (stedelijke klankbordgroep) Worden de gekozen (tegen)stellingen ook verantwoord in de verantwoording?
[07/12/2021 20:08] (stedelijke klankbordgroep) Neem lokale bewoners serieus die overlast ervaren van de RES doelstelling. Zij mogen niet worden overruled door bewoners die geen overlast ervaren.

[07/12/2021 20:09] (tweede ring) Metropoolregio Amsterdam?
[07/12/2021 20:09] (tweede ring) Er zijn heel veel alternatieven. Zodra je met burgers gaat samenwerken.
[07/12/2021 20:10] (tweede ring) Kunnen we voor de kerst de Ruwe Data krijgen. Ruim voor een nieuwe meeting dus.
[07/12/2021 20:10] (tweede ring) Aantal respondenten is nog niet beantwoord.
[07/12/2021 20:11] (stedelijke klankbordgroep) Vorige week waren het er 4000.
[07/12/2021 20:11] (tweede ring) Liefst eerder [naam]. De vraag is twee weken geleden al gesteld en antwoord zou tijdens vorige stedelijke kbg sessie worden gegeven. We zijn al een sessie verder inmiddels!
[07/12/2021 20:11] (tweede ring) Daarvoor is wel eerst de RUWE DATA nodig
[07/12/2021 20:12] (tweede ring) Ja, de RUWE DATA.
[07/12/2021 20:12] (tweede ring) Als je dat concept rapport leest is het eerste wat ik wil is de Ruwe Data om te kijken of ik to-t dezelfde keuzes kom
[07/12/2021 20:13] (tweede ring) Wij zouden graag alle communicatie over de intentie, de zoekvraag, de opzet, de uitvoering, verwerking van dit onderzoek ontvangen, tussentijdse rapporteringen tussen het onderzoeksbureau en de gemeente. Ook een overzicht hoe respondenten geworven zijn en welk gedeelte betaald heeft gekregen voor hun antwoorden.
[07/12/2021 20:14] (tweede ring) aantal respondenten opgesplitst in on-line, geslotengroepvia bureau, wonend in de zoekgebieden of elders in Amsterdam, Wonend in Amsterdam of buiten Amsterdam. Welk percentage is afgebroken. Op welke wijze worden de opmerkingen gemaakt in de velden en in de zijlijn meergenomen.
[07/12/2021 20:14] (tweede ring) Er wordt - althans niet vanavond - niets gezegd over dat deze vorm van inspraak gericht is op hoger opgeleiden. Terwijl de zoekgebieden gepland zijn in met name aan de randen van Amsterdam, war de meeste mensen niet hoog-opgeleid zijn! Hoe verhoudt dit zich tot elkaar sTEDELIJKE klANKBORDGROEP?
[07/12/2021 20:14] (tweede ring) waarom roep je die percentages dan?
[07/12/2021 20:14] (tweede ring) berichten over rapporten, ruwe data etc graag ook naar ander kbg's
[07/12/2021 20:14] (tweede ring) Belangrijke vraag: is het gesloten panel representatief?
[07/12/2021 20:15] (tweede ring) Hoeveel Panel en hoeveel open raadpleging?\
[07/12/2021 20:15] (tweede ring) Als het geen draagvlak onderzoek en het is ook geen valide imitatie van burgers die op de stoel van de buger zitten wat is het dan wel?
[07/12/2021 20:15] (tweede ring) Ruwe data zonder privacy graag. Dat kan wel!!!!
[07/12/2021 20:16] (tweede ring) gedepersonaliseerd is geen probleem mbt AVG!
[07/12/2021 20:16] (tweede ring) begrijp ik goed dat de enqêtes herleidbaar zijn ingevuld?
[07/12/2021 20:16] (tweede ring) Heeft [naam] toestemming gevraagd te citeren? Kan ik me niet herinneren (antwoord is nee)
[07/12/2021 20:16] (tweede ring) Zeker [naam], deze groep is nauwelijks vertegenwoordigd in de de on -line enquetes, in de kbp's en de workshops
[07/12/2021 20:16] (tweede ring) Dus ALLES wat je straks rapporteert is geheel ONCONTROLERBAAR
[07/12/2021 20:17] (tweede ring) Wat gek, dat [naam] (bij Populytics) mij vertelde dat die gegevens gewoonlijk wel beschikbaar worden en dat de vraag vooral was wanneer het beschikbaar wordt
[07/12/2021 20:17] (tweede ring) Zeker, maar er worden persoonlijke keuzes gemaakt.
[07/12/2021 20:18] (tweede ring) Ik heb aangeboden om de open antwoorde te checken op persoonlijkheid herleidbare dingen.

[07/12/2021 20:18] (stedelijke klankbordgroep) Wellicht toegang tot data achter gesloten deuren, zodat ze niet naar buiten komen.
[07/12/2021 20:19] (tweede ring) Mensen die wonen aan de randen van de stad in geisoleerde huizen zijn nauwelijks vertegenwoordigd, in kbg, in on-line enquete en workshops
[07/12/2021 20:19] (tweede ring) De andere KBG's hebben net zo goed recht op resultaten en data ut PWE
[07/12/2021 20:19] (stedelijke klankbordgroep) Bij de enquête van de gemeente van een jaar geleden zijn wel alle opmerkingen (400 pagina's) gepubliceerd.
[07/12/2021 20:21] (tweede ring) Er zijn honderden? Duizenden? antwoorden gegeven op de open vragen. Hoe je daar mee omgaat is een fundementeel onderdeel van het onderzoek.
[07/12/2021 20:21] (tweede ring) Dat is GEEN wantrouwen
[07/12/2021 20:22] (tweede ring) hmmm. Je rapport is ook een vorm van hetb openbaar maken van gegevens
[07/12/2021 20:23] (tweede ring) Het gaat allemaal op de eerste plaats om het feit dat de 8 omschreven plaatsingsproblemen niet weergeven wat bij burgers speelt mbt windmolens , (en evenmin bij bestuurders vermoed ik) tot echte keuzeproblemen leidt, en dat de random waarden er niet aan bijdragen om dit inzichtelijk te maken.
[07/12/2021 20:25] (tweede ring) ... en dus niet tot de echte keuzeproblemen leidt, ...
[07/12/2021 20:25] (tweede ring) waarom zoveel haast met verwerken van gegevens als er zo een belangrijke beslissing moet worden genomen. pas op de plaats lijkt me belangrijk.
[07/12/2021 20:27] (tweede ring) hmmm...traject is snel omdat er veel informatie is???
[07/12/2021 20:28] (tweede ring) hangt die haast samen met de gemeenteraadsverkiezingen?
[07/12/2021 20:28] (tweede ring) wat is de reden dat dit zo snel moet?
[07/12/2021 20:29] (stedelijke klankbordgroep) Gemeenteraadsverkiezingen, is geen geheim....
[07/12/2021 20:29] (tweede ring) verkiezingen voor zorgvuldigheid?
[07/12/2021 20:30] (tweede ring) Waar wordt dat open gepubliceerd??
[07/12/2021 20:31] (tweede ring) Vraag is of de KBG zelf een eigen visie kan toevoegen? Zonder dat he [redacted] verweking van onze opmerking is?
[07/12/2021 20:32] (tweede ring) Ik begrijp dat we dat (helaas) zonder toegang tot de Ruwe data moeten doen.
[07/12/2021 20:32] (stedelijke klankbordgroep) Kunnen jullie in dit proces ook het voorzorgsprincipe mee nemen. In andere processen gebeurt dat ook
[07/12/2021 20:33] (gemeente) raad wordt ook geinformeerd over kbg.
[07/12/2021 20:33] (gemeente) en verslagen.
[07/12/2021 20:34] (tweede ring) op zich is het vreemd dat de kbg het rapport kan beinvloeden
[07/12/2021 20:36] (tweede ring) Ik benadruk toch weer dat het vreemd is om commentaar te leveren op een concept PWE rapport zonder enig inzicht te hebben in wat de respondenten zoal geantwoord hebben of zelfs maar de vraagstelling en doel van de PWE te kennen.
[07/12/2021 20:37] (tweede ring) Kennelijk heeft Populytics niet de opdracht gekregen om de ruwe data sowieso beschikbaar te maken. Misschien is het andersom: wantrouwt de gemeente ons?
[07/12/2021 20:37] (tweede ring) Wil ook wel graag even weten wat met afwegingskader gebeurt.
[07/12/2021 20:40] (tweede ring) Wie gaat er wanneer WEL een voorkeur binnen de voorkeursgebieden aangeven? Of hangt het af wie als eerste een inotiatief inschiet?
[07/12/2021 20:41] (tweede ring) Dus als er een inititiatiefnemer als eerste komt met een vergunnigs aanvraag voor een 'slechtste'gebied.....??\
[07/12/2021 20:41] (stedelijke klankbordgroep) Ja het wordt aan "de markt" overgelaten en het toeval..

[07/12/2021 20:42] (tweede ring) Sorry [naam], dat overlaten aan toeval is heeeeel raar.
[07/12/2021 20:44] (tweede ring) de gemeente de ronde venen plaatst zelf geen windmolens, heeft een brief geschreven aan amsterdam om rekening te houden met dat besluit. inwoners van de ronde venen hebben problemen met de zoekgebieden holendracht en gaasperplas.
[07/12/2021 20:44] (tweede ring) Ik zal je helpen..... Je zou bijv kunnen wachten totdat voor alle gebieden vergunningen aangevraagd zijn. Of daar een jaar voor geven.
[07/12/2021 20:46] (tweede ring) Dus geen vergunningen afgeven voordat voor alle gebieden vergunningen aangevraagd zijn, Of bijv 1 jan 2023?
[07/12/2021 20:46] (tweede ring) 2023
[07/12/2021 20:47] (tweede ring) In het addendum plan MERwind op land van de Provincie NH zijn er 3 zoekgebieden van Amsterdam, als negatief beoordeeld. Hoe verhoudt zich dit tot een eventuele plan MERvan de gemeente?
[07/12/2021 20:48] (tweede ring) feiten is lastig afwegen. Natuur of Mensen?
[07/12/2021 20:50] (tweede ring) IJmeer is commercieel het aantrekkelijkst. Natuur, woningbouw, Cultuur echtre niet. Hoe doe je dat dan?
[07/12/2021 20:50] (stedelijke klankbordgroep) Je kan vanwege mededinging cooperaties niet bevoodelen. De 50 % lokale eigendom is een streven, niet meer..
[07/12/2021 20:52] (tweede ring) [naam] voordeel is ook dat je transparanter kan zijn
[07/12/2021 20:52] (tweede ring) SciencePark is het 'duurst' qwa overlast.
[07/12/2021 20:52] (tweede ring) Als de gemeente dit oppakt
[07/12/2021 20:53] (tweede ring) Probleem van [naam] rapport is alleen dat de respondenten voor het overgrote deel geen benul hadden waar ze het over hebben. Iemand ooit de Businesscase gezien.
[07/12/2021 20:54] (tweede ring) Ik zie dat ene [naam] in de tweede ring aanwezig. Hij is volgens Linkedin Procurement manager projecten Energy bij Vattenfall
[07/12/2021 20:55] (tweede ring) ik ga naar Ajax
[07/12/2021 20:56] (tweede ring) Bevolkingsdichtheid. Gemeente Sud-West Fryslan 172 inwoners per km², gemeente Amsterdam: 5.277 inwoners per km².
[07/12/2021 20:57] (tweede ring) Wat [naam] zegt klopt helemaal. Zoveel enthousiasme om zelf met oplossingen te komen.
[07/12/2021 20:57] (tweede ring) Dat kan dus alleen als het dogma van 25MW wind buiten de haven binnen de gemeente van tafel gaat.
[07/12/2021 20:58] (stedelijke klankbordgroep) Draagvlak was wel het hele idee van de RES en klimaatakoord, in de woorden van Wiebes "we gaan mensen verleiden". Men wilde eerst windmolens regelen via een Rijkscoordinatie regeling. Maar de gemeenten wilde niet dat een hogere overheid ze iets ging opleggen. Amsterdam doet nu hetzelfde met Driemond. Beter dit alles aan de provincie overlaten die hebben wel een fatsoenlijke afweging gemaakt tussen zoekgebieden.
[07/12/2021 20:59] (tweede ring) Er is toch gevraagd aan te geven wat de BELANGEN zijn
[07/12/2021 20:59] (tweede ring) in het afwegingskader
[07/12/2021 21:00] (tweede ring) dus de 'oplossing' van de gemeente voor de zorgen is andere woorden kiezen in de communicatie? Hmmm
[07/12/2021 21:01] (tweede ring) wordt ook de chat gedeeld
[07/12/2021 21:01] (stedelijke klankbordgroep)
Chat gaat in de notulen.
[07/12/2021 21:02] ([redacted]) Klopt, ik neem de chat geanonimiseerd op in het verslag
[07/12/2021 21:02] (tweede ring) Dank
[07/12/2021 21:03] (stedelijke klankbordgroep) Neem een voorbeeld aan het adendum MER van de provincie NH. De politiek maakt dan een keuze en neemt daar verantwoordelijkheid voor.

[07/12/2021 21:04] (stedelijke klankbordgroep) Lijkt me wel goed.. we hebben nog geen echt gesprek met elkaar gehad..
[07/12/2021 21:05] (tweede ring) Wordt de presentatie van Populytics vandaag gedeeld, morgen alstublieft? Bij aantal slides ging [naam] in 1 seconde door.
[07/12/2021 21:05] (stedelijke klankbordgroep) graag op woensdag 22. dec als het kan
[07/12/2021 21:07] (tweede ring) Liever aantal dagen eerder want 22 december is raadsvergadering
[07/12/2021 21:07] (Gemeente) governance=samenwerking en sturing
[07/12/2021 21:08] (tweede ring) thanks bye

(Einde chat)

Verslag bijeenkomst KBG Noord

Datum: 29.11.2021
Auteur: [redacted]
Concept verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 29 november jl. vond de tweede bijeenkomst van de lokale klankbordgroep Noord van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam plaats onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze bijeenkomst stond in het teken van het onderzoek naar de lokale leefomgeving, dat is toegelicht door [redacted]. Het team van het onderzoek had een aantal onderwerpen specifiek voor Noord voorbereid waar zij graag over in gesprek wilden met de klankbordgroep.

Actualiteiten

- Op 13 december a.s. wordt de derde bijeenkomst georganiseerd over het afwegingskader.
- De leden van de klankbordgroep Noord kunnen in de tweede ring deelnemen aan bijeenkomsten van de stedelijke klankbordgroep op 30 november en 7 december a.s., waarin de online raadpleging (PWE) behandeld wordt.

Kennismaking nieuwe leden

Aan de bijeenkomt namen enkele nieuwe leden van de klankbordgroep voor het eerst deel. Zij hebben zich geïntroduceerd en inzicht gegeven in hun relatie met Amsterdam Noord, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windturbines en in het participatieproces. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussies belangrijk vinden.

Belangrijk in de discussie over windturbines

- De stad Amsterdam zou zoveel mogelijk haar eigen duurzame energie op moeten wekken. Een lid gaf aan vanuit hun initiatief zo min mogelijk energie te willen gebruiken en wat er gebruikt wordt zelf op te willen wekken.
- Rekening houden met geluidsoverlast voor en invloed op gezondheid van de volkstuinders. Zij mogen gedurende 6-7 maanden in het jaar overnachten in de tuinhuizen. Daarnaast zouden ze moeten tuinieren in de slagschaduw als de molens dichtbij worden geplaatst.

Belangrijk in het participatieproces

- Bewoners moeten goed meegenomen worden op allerlei gebieden. De participatie wordt nu onvoldoende bevonden. Tegelijkertijd moet de gemeente haar verantwoordelijkheid nemen om lastige beslissingen te nemen.
- Een goede dialoog.

Onderzoek naar de leefomgeving

In de reflectiefase wordt de tijd genomen extra te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Een van de activiteiten binnen deze fase is het onderzoek naar de leefomgeving, aan de hand van de methode Context Mapping. Het onderzoek is uitgevoerd door Perception Design Studio.

Het onderzoek vormt input voor het deel met lokale signalen van het afwegingskader. Daarnaast worden de analyse van het onderzoek en de reacties van de klankbordgroep, vastgelegd in dit verslag, gedeeld met de gemeenteraad.

Methode en doel

De opzet van het onderzoek is afgeleid van de methode van Context Mapping. Dit is een vorm van etnografisch onderzoek waarbij de nadruk ligt op het expliciet maken van behoeften en waarden van mensen in relatie tot een bepaalde omgeving of product. In de RES is dit toegepast om de waarde en ervaringen van gebruikers van een gebied in kaart te brengen. Er kome bewuste en onbewuste informatie, die een deelnemer als vanzelfsprekend ervaart en vaak niet zal expliciteren, aan het licht. Dit is doorgaans lokale 'zachte' informatie die minder snel bij de gemeenteraad terechtkomt, in vergelijk met meer technische argumenten.

In het onderzoek hebben gebruikers van de lokale gebieden tijdens workshops een werkboek ingevuld waarin zij vragen hebben beantwoord over hun buurt. De vragen zijn opgesteld aan de hand van eerdere onderzoeken, raadsbrieven en berichtgeving in de media. Door vragen te combineren met het gebruik van visuele methoden, zoals geografische kaarten en collages, brachten deelnemers als het ware letterlijk hun omgeving in kaart. Uit deze kaarten valt veel af te lezen: hoe ervaren mensen hun buurt? Welke plekken vinden zij belangrijk en waarom? Waar zijn ze juist het minst trots op? En in het kader van de ontwikkelingen rondom windenergie: hoe denken ze dat de eventuele komst van windturbines hun leefomgeving zal veranderen? Hierdoor ontstaat een rijker beeld van hoe windturbines invloed zouden hebben op het dagelijks leven in dat gebied.

Opzet en analyse

De locatie is als leidraad gebruikt. Bewoners en gebruikers zijn in het gebied benaderd, onder andere door te flyeren. Er zijn in Noord op 7 locaties workshops gehouden waarin mensen werkboeken in konden vullen. Van het totaal van 252 werkboeken in Amsterdam, zijn er 78 werkboeken ingevuld in Noord. Veel van de data, zoals locaties op kaarten, wordt samengevat in infographics. De analyse wordt uitgevoerd door studenten die betrokken waren bij de workshops in Noord.

Twee genoemde observaties van het team zijn dat veel van de deelnemers kritisch zijn op het plaatsen van (extra) windturbines en hier vele zorgen over hebben. Daarnaast is in de workshops veelvuldig aangegeven dat mensen het over alternatieve vormen van opwekking van duurzame energie in hun gebieden willen hebben.

Vragen en opmerkingen van de klankbordgroep

- *Insteek:* Door een lid van de klankbordgroep werd opgemerkt dat het onderzoek met een meer open vraagstelling ingestoken had moeten worden, over verschillende vormen van opwekking van duurzame energie. Dit punt is door het team ook vaker gehoord.
- *Volkstuinen:* In de werkboeken zijn de locaties van de volkstuinen niet opgenomen.
- *Transparantie:* Een aantal leden van de klankbordgroep willen dat ruwe data gedeeld wordt. De ruwe data kan niet gedeeld worden in verband met het beschermen van de anonimiteit. Wel kan de dataset van de analyse mogelijk gedeeld worden, met daarin de grafieken en onderbouwingen van de conclusies. Het team gaat hiernaar kijken.

Aandachtspunten besproken met KBG

De opgehaalde data voor het gebied Noord was ten tijde van de presentatie nog niet geanalyseerd. Het team van het onderzoek wilde daarom graag met de klankbordgroep in gesprek over kanttekeningen die de leden van de klankbordgroep en het team zelf al opmerken en willen plaatsen bij bevindingen en conclusies van het onderzoek. Daarnaast moet de analyse objectief zijn, maar kan de klankbordgroep al belangrijke lokale informatie meegeven voor de duiding van resultaten. Het team had enkele thema's waar zij met de klankbordgroep over in gesprek wilde: 1) diversiteit/representativiteit, 2) toekomstplannen en nieuwbouw, 3) transparante data en vertrouwen, 4) gezondheid als belangrijke zorg en 5) behoefte aan breder gesprek over duurzaamheidsmaatregelen.

Diversiteit en representativiteit
Bij alle zoekgebieden zag het team van het onderzoek een bepaald profiel van deelnemers terug: mensen van boven de veertig met een Nederlandse achtergrond die voornamelijk kritisch waren op het plaatsen van extra windturbines in Amsterdam. Velen daarvan hadden ook een koopwoning. Ook deelnemers van de workshops hebben hun zorgen geuit dat zij bepaalde groepen niet terugzagen bij de workshops. In het onderzoek is gevraagd naar opleidingsniveau, status van de woning en waar mensen woonachtig zijn.

Aan de leden van de klankbordgroep is gevraagd over welke groepen de klankbordgroep zorgen heeft dat zij niet voldoende zijn gehoord. Het is niet mogelijk om opnieuw te werven voor het onderzoek, maar in het rapport wordt meegenomen dat de geluiden bepaalde groepen missen. Door leden van de klankbordgroep zijn genoemd:

- Jeugd en jongvolwassenen
- Volkstuinders
- Laaggeletterden/ mensen die de Nederlandse taal minder machtig zijn
- Inwoners en raden van de dorpen in de omgeving van Amsterdam (o.a. Oostzaan, Ransdorp, Zunderdorp)
- Ouderen en mensen die slecht ter been zijn (toegankelijkheid), specifiek zijn inwoners van de Schellingwouderdijk genoemd
- Bewoners van sociale huurwoningen langs de A10, waarvan velen een migratieachtergrond hebben
- Eigenaren van onroerend goed in CD en bewoners aan de overkant van Keerkringpark (nieuwbouw Spaandammerbuurt/ Houthavens/Havenstad)
- Toekomstige bewoners van nieuwbouwprojecten in Noord

Ontwikkelingen in Noord
Ook in de workshops werd opgemerkt dat de kaarten in de werkboeken de huidige situatie weergeven. Dat betekent dat bewoners van toekomstige nieuwbouw in Noord geen stem hebben. Het team kijkt of in de resultaten nieuwbouwprojecten in de infographics meegenomen kunnen worden. Ook leden van de klankbordgroep benadrukten dat Noord enorm in ontwikkeling is. Het is belangrijk om ontwikkelingen in dit gebied voor de komende jaren mee te nemen en daarvoor in kaart te brengen wat projectontwikkelaars mogelijk van plan zijn.

Informatievoorziening en status
De leden van de klankbordgroep gaven aan dat er meer aandacht moet worden besteed aan informatievoorziening en aan de status van een (participatie)activiteit om een grotere groep bewoners te betrekken. Ten eerste zoeken mensen die geïnteresseerd zijn in een vraagstuk zelf informatie op, bijvoorbeeld via de website van de gemeente. Andere inwoners komen hier pas achter als er in de meer gebruikte kanalen aandacht aan besteed wordt, bijvoorbeeld door een groot artikel in een krant als het Parool. Ook van die mensen is het belangrijk om hun stem te horen. Daarbij werd opgemerkt dat mensen over een langere periode geïnformeerd moeten worden. Ook werd de oproep gedaan aan leden in de klankbordgroep om anderen uit Noord te betrekken. Ten tweede is het belangrijk om ergens status aan te verlenen voordat iets aan de burger wordt gevraagd. Status en duidelijkheid over wat er gedaan wordt met de input is belangrijk voor mensen om ergens energie in te willen stoppen. Ze moeten vooraf goed voorgelicht worden.

Vragen en opmerkingen
- *Representativiteit:* Er werd aangegeven dat relatief veel inwoners in Noord bezig zijn met overleven en daardoor geen aandacht kunnen besteden aan vraagstukken als de plaatsing van windturbines. Tegelijkertijd werd er aangegeven dat er ook wel inwoners zijn in noord die met duurzame energie bezig zijn.
- *Respons:* Er namen minder deelnemers mee aan het onderzoek dan origineel ingeschat. Het team wijst hier verschillende mogelijke redenen voor aan: vooraf inschrijving voor de workshops door Covid-19 maatregelen en de duur van het invullen van het werkboek. De klankbordgroep maakt zich zorgen dat hierdoor geen goed beeld wordt weergeven van de

geluiden in Noord. Echter is dit onderzoek geen steekproef: het gaat over het in beeld brengen van waarden en ervaringen. Het ongevraagd advies van de stadsdeelcommissie Noord richting het College over dit onderzoek wordt nog behandeld.

- *Steekproef bevolkingsgegevens:* In de bijeenkomst werd ook voorgesteld om bevolkingsgegevens uit een database te nemen en op basis daarvan een representatieve steekproef te maken. Sommige belangrijke lokale informatie kan echter niet teruggevonden worden in een database. Bijvoorbeeld de stem van bewoners bij de A10 of de volkstuinders die niet tot een specifieke demografische groep behoren.

Informatie en bespreken van de resultaten met deelnemers
Daarbij wilde het team in gesprek met de leden van de klankbordgroep over hoe de data en resultaten teruggegeven kunnen worden aan de deelnemers van de workshops. Dit is onderdeel van de context mapping methode.

Ontbrekende context
Door de klankbordgroep werd opgemerkt dat er te weinig context werd gegeven in het werkboek over het vraagstuk windturbines voor deelnemers om dit goed in te kunnen vullen: om wat voor windturbines zou het gaan? Wat voor effecten kan een windturbine hebben? Die context hebben deelnemers nodig om te kunnen vertellen over hun buurt. Wat is de relevantie van deze vragen voor het vraagstuk? In reactie daarop werd door het team aangegeven dat het onderzoek gezien kan worden als een soort nulmeting, met vragen die niet direct gerelateerd zijn aan bijvoorbeeld windturbines. Zo werd deelnemers onder andere gevraagd of zij kunnen visualiseren hoe hun buurt er in de toekomst uit zal zien en of zij kunnen aanwijzen op welke plek in de buurt zij het meest tot rust komen.

Methode
Daarbij werd kritisch gereageerd op het gebruik van de context mapping methode. In dit onderzoek is het in een afgeleide vorm toegepast. Door een lid van de klankbordgroep werd bezwaar gemaakt tegen deze vorm omdat bij context mapping met deelnemers samengewerkt zou moeten worden aan de vraagstelling en feedback gegeven zou moeten worden in verschillende rondes. Het zou niet ingezet moeten worden voor beleidsmatige en politiek beladen onderwerpen.

Gezondheid
In het onderzoek was een vraag opgenomen over rust, omdat onder andere in raadsbrieven vaker is opgenomen dat gebruikers van een gebied geen rust meer kunnen vinden door geluid en schaduw van windturbines. Vanuit deelnemers van de workshops is de vraag gekomen om specifiek het thema gezondheid toe te voegen. Het team gaat input van deelnemers in de open vragen hiervoor meenemen, maar heeft aan de klankbordgroep gevraagd of zij het thema gezondheid nog specifiek wil duiden voor Noord. Zijn er specifieke punten wat betreft gezondheid waar in Noord zorgen over zijn? Daarop werd aangegeven dat gezondheid een subjectief en relatief begrip is. Het is een te breed begrip om hier te bespreken.

Vragen over het RES proces

In de bijeenkomst zijn ook verschillende vragen gesteld en opmerkingen gemaakt over het RES proces en de reflectiefase.

- *Integrale gesprek over duurzame energie:* Er is in de klankbordgroep behoefte aan het integrale gesprek over (opwekking van) duurzame energie. Meer informatie hierover staat in de routekaart Amsterdam Klimaat Neutraal. Deze wordt gedeeld met de klankbordgroep.

- *Verwachtingen reflectiefase:* Deelnemers hebben andere verwachtingen van de reflectiefase, met name dat er wordt teruggekeken op of de goede keuzes zijn gemaakt. Mensen voelen zich niet gehoord en de opzet van het proces is voor hen onduidelijk. In reactie daarop is aangegeven dat in de reflectiefase zowel terug als vooruit gekeken wordt. Onderzoekers van de Universiteit Leiden voeren een onderzoek uit naar de participatie in het traject tot aan de vaststelling van de RES 1.0 en formuleren op basis hiervan adviezen. Er wordt vooruit gekeken door extra te luisteren naar de zorgen en behoeften van

belanghebbenden en om de belanghebbenden mee te nemen in de stappen die gezet worden.

- *Input klankbordgroep en afwegingskader:* Er zijn zorgen over wat er met de input van de klankbordgroep gebeurt. Hoe vindt dit zijn weg in het afwegingskader? In de zeven klankbordgroepen worden verschillende onderwerpen besproken, zodat al deze onderwerpen aan bod kunnen komen. In de stedelijke klankbordgroep wordt gekeken naar het algemene deel van het afwegingskader. Het lokale deel van het afwegingskader voor Noord wordt tijdens de volgende bijeenkomst van de klankbordgroep besproken. De input en reacties van de klankbordgroep worden vastgelegd in het verslag van die bijeenkomst, dat beschikbaar komt voor de raad bij het afwegingskader. Ook het onderzoek naar de leefomgeving (context mapping) levert lokale informatie voor het afwegingskader. Het afwegingskader is geen beslisboom, maar vormt een verzamelrapport met 'signalen uit de stad', dat inzicht geeft in de zorgen en behoeften van bewoners en andere belanghebbenden.

- *Ambitie gemeenteraad:* Daarnaast is er nog onduidelijkheid over de ambitie van 50MW van de gemeente. Mag de ambitie nog ter discussie worden gesteld? Wat gebeurt als de windturbines tot onacceptabele schade leiden? Het uitgangspunt voor dit proces is het gemeenteraadsbesluit met de ambitie voor 50MW (17 windturbines). Nu wordt gekeken hoe deze ambitie ingevuld kan worden. Als uit onderzoeken op specifieke locaties in de planvoorbereidingsfase blijkt dat windmolens op die locaties onaanvaardbare effecten op de natuur en gezondheid veroorzaken, komen er op die locatie geen windturbines.

Planning en agenda volgende bijeenkomsten

De eerstvolgende bijeenkomst van de klankbordgroep vindt plaats op maandag 13 december a.s. van 19.00 tot 21.00u. Die bijeenkomst staat geheel in het teken van het afwegingskader. Voorafgaand aan de bijeenkomst wordt informatie ter voorbereiding gedeeld met de klankbordgroep leden.

Komende bijeenkomsten

Het onderwerp financiële participatie van omwonenden wordt geagendeerd voor een bijeenkomst begin 2022. Op dat moment staan de richtlijnen voor participatie (financieel en in het proces) en governance op de agenda.

Afspraken

- De routekaart Amsterdam klimaatneutraal wordt gedeeld met de klankbordgroep. De routekaart kan hier gedownload worden: https://www.amsterdam.nl/bestuur-en-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/gezonde-duurzame-stad/klimaatneutraal/
- Op de vraag van het onderzoeksteam over specifieke punten voor het thema gezondheid in Noord kunnen mensen nog via de mail reageren.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Perspectieven

Bedrijven Oostzaan
Bewoner Landsmeer

Bewoners Buikslotermeerdijk
Bewoonster Zunderdorp
Buurtvereniging Zonneplein
Buurtverenigingen: Nieuwendammerdijk/Twellegea/Scheepmakers en Noordrust
Energie coöperatie NIJP
NDSMenergie
Ondernemers Cornelis Douwesgebied
Schoonschip
Stichting Behoud landelijk Noord
Tuinpark Buikslotermeer
Volkstuinpark Tuinwijk
Voor de Wind
Windalarm Noord

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Onderzoek naar de leefomgeving)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Bijlage 2: MS Teams chat

De MS Teams chat van de bijeenkomst is geanonimiseerd.

[Start meeting]
[29/11/2021 19:07] Ik zou het op prijs hebben gesteld als [naam] zou hebben gemeld dat hij ook [redacted] van Amsterdam Energie is.
[29/11/2021 19:08] is NDSM energie en Amsterdam Wind ook aanwezig?
[29/11/2021 19:09] Ik ben er
[29/11/2021 19:10] draagvlak??\
[29/11/2021 19:15] Onderzoek naar de leefomgeving, kunt u ons het onderzoek tbv NoorderIJplas en Cornelis Douw naar ons toesturen?
[29/11/2021 19:17] Mooi!
[29/11/2021 19:23] is deze context mapping ook bij de buurgemeenten terechtgekomen, zo ja, hoe, bij wie, op postcode niveau?
[29/11/2021 19:24] ja, die zijn ook uitgenodigd
[29/11/2021 19:24] niks vernomen in Oostzaan!
[29/11/2021 19:24] samen met de buurtgemeenten zijn de postcodes geselcteerd
[29/11/2021 19:25] dat is jammer idd
[29/11/2021 19:25] en nu?
[29/11/2021 19:25] [naam] vinkt het doodleuk af.....
[29/11/2021 19:26] ik weet niet hoe en of oostzaan is aangehaakt, bij de workshops contextmapping ze zijn iig wel uitgenodigd bij de online raadpleging
[29/11/2021 19:30] op vrijdag 26 november is er een uitnodiging verstuurd via NHD aan de buurgemeenten, als je dit met een uitnodiging bedoeld.....
[29/11/2021 19:32] vraag aan de initiatiefnemers: Onderzoek naar de leefomgeving, kunt u ons het onderzoek tbv NoorderIJplas en Cornelis Douwes naar ons toesturen?
[29/11/2021 19:32] Waarom wordt er hier gezegd dat de respons tegenviel en jullie daarom een extra sessie in de OBA hebben georganiseerd, terwijl Gemeente Amsterdam heeft gecommuniceerd dat er vanwege coronamaatregelen een aantal workshops verwijderd moest worden? Lijkt me dan een leugen van de Gemeente?!
[29/11/2021 19:38] veel mensen in het zoek gebied hebben het moeilijk met "overleven" en is dit een onderwerp wat dan niet aan de orde komt
[29/11/2021 19:39] en daardoor niet reageren
[29/11/2021 19:39] De enige juiste vergelijking lijkt me tussen alle demografische gegevens van de deelnemers t.o.v. alle inwoners van Noord.
[29/11/2021 19:40] Ik denk dat mensen bij het concept 'workshop' iets heel anders verwachten, ook op basis van alle inspraakavonden. Waardoor de drempel erg hoog laag om hier aan te participeren.
[29/11/2021 19:41] als dat 'overleven' ook deels financieel is is deelname aan een cooperatief windpark een deel van de oplossing...
[29/11/2021 19:42] Ten koste van je eigen gezondheid?!?! Fantast

[29/11/2021 19:42] Ja,,,,,,
[29/11/2021 19:43] ja [naam].....wil je de molen
[29/11/2021 19:43] Beste [naam] als je over overleven praat heb je geen geld om te investeren
[29/11/2021 19:43] ZO is het
[29/11/2021 19:43] IK deel de opmerking van [naam]: Windmolens zijn toch een onderdeel van de energie-transitie (zie mijn eerdere gestuurde opmerking)....;
[29/11/2021 19:44] Hi [naam], ik begrijp dat je je zorgen maakt over gezondheid. Verzet je je ook zo enthousiast tegen bv. snelwegen in je omgeving?
[29/11/2021 19:44] Ja [naam]! Dat doe ik
[29/11/2021 19:44] .....voordelen van een windturbine op 350 meter van mijn huis.....dus ik ziek voor jou idee.....
[29/11/2021 19:45] [naam]; dat is heel makkelijk op te lossen, achtergetstelde lening etc etc. Initiele investering is echt geen issue!
[29/11/2021 19:46] [naam], ik wens jou zo'n financiele situatiegerust toe. Dan leer je wellicht inn te zien wat armoede is...
[29/11/2021 19:46] Top [naam]! Zou ook een mooi voorstel voor deal met de gemeente zijn; windmolens in je buurt alleen als de gemeente er ook voor zorgt dat je wijk/omgeving autovrij wordt.
[29/11/2021 19:47] "als dat 'overleven' ook deels financieel is is deelname aan een cooperatief windpark een deel van de oplossing..." ah, u bent 1 van de initiatiefnemers, uw geste is wel erg selectief....
[29/11/2021 19:47] We zullen je schip eens naast Damen slepen, dan piep je wel anders. En daarna naar NIJP.
[29/11/2021 19:50] Hmmmm kan niet goed vergelijken maar me dunkt dat J. v. Hasseltkanaal ook heel wat geluid te verstouwen krijgt.. leven in de stad (zeker in wijk volop in ontwikkeling) geeft overlast.
[29/11/2021 19:52] ha [naam], gezellig als altijd. [redacted]; Helaas is [naam] geen collega meer, hij is vertrokken bij Milieudefensie.
[29/11/2021 19:57] Hoe kan ik vaststellen of de bevolking representatief was/is als ik geen demografische gegevens van de steekproef en de gehee bevolking van Noord ie? Ik ben helaas niet helderziend
[29/11/2021 19:58] Wat is VEEL? Wat s oud? Objectieve cijfers hebben we nodig
[29/11/2021 19:58] Fijn
[29/11/2021 20:01] https://www.amsterdam.nl/bestuur-en-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/gezonde-duurzame-stad/klimaatneutraal/
[29/11/2021 20:01] [naam] Ik kijk uit naar de daadwerkelijke isolatie van alle sociale huurwoningen
[29/11/2021 20:03] Het merendeel van mensen in de buurt van de zoekgebieden leest geen krant. Ik leer er eentje beter Nederlands schrijven en spreken. In de hele straat woont volgens niemand die een krant leest....
[29/11/2021 20:03] aan [naam], wil jij nog aan de groep melden dat jij een initiatiefnemer bent van Amsterdam Energie?
[29/11/2021 20:04] Ter info: zij komen uit alle bekende gebieden in de wereld waar vluchtelingen zijn
[29/11/2021 20:05] Initiatiefnemer is te veel eer. Zit wel in bestuur. Wil nl. heel graag dat 020 zijn/haar eigen groene stroom gaat opwekken.
[29/11/2021 20:06] naast zo veel mogelijk besparen
[29/11/2021 20:12] Er is dus inderdaad geen grondslag voor "de meeste mensen vinden dat" vanwege de lage en selecte opkomst
[29/11/2021 20:13] aan [naam], wordt het voorgelegd aan de Raad of aan het College?
[29/11/2021 20:13] [naam] Ik kijk ook uit naar jullie inzet en vooral daadkracht om alle sociale huurwoningen in Noord zsm op een voor de bewoners betaalbare wijze te isoleren. Dank alvast.
[29/11/2021 20:15] Van de Gemeente verwacht ik nl geen enkele daadkracht gezien de recente publicatie mbt de wachtlijsten voor sociale huurwoningen
[29/11/2021 20:17] Nogmaals: hoe ik kan ik op basis van het gestelde een conclusie trekken. Obv 252 deelnemers uit 17 sessies? En dus...? Ik vind dit nogal onnowel dat wij conclusies zouden (moeten) kunnen trekken op basis daarvan
[29/11/2021 20:19] Mee eens [naam]. En daar schort het in 020 dus aan helaas
[29/11/2021 20:21] voorgelegd aan de raad
[29/11/2021 20:24] Begrijpen we het proces echt niet of zijn sommigen gewoon ontevreden over de door hun verwachte uitkomst...?
[29/11/2021 20:25] aan [naam], 17 WT's, I'm lost, in- of exclusief NIJP / CD??

[29/11/2021 20:26] HOE kun je nu al dat afwegeingskader bepalen? Alleen as je op de uitkomst STUURT! Als bestuurder bij een bedrijf, stond je vandaag nog op straat...
[29/11/2021 20:27] Zeer eens met [naam]
[29/11/2021 20:28] Spijer op z'n kop [naam]!
[29/11/2021 20:28] top [naam], gemmente is niet transparant
[29/11/2021 20:28] Transpararent? [naam] Als je nu dus het afwegingskader weer weet? No 1,5 sessie van de kbd van de 6?
[29/11/2021 20:29] Crimineel organisatie die Gemeente Amsterdam!
[29/11/2021 20:31] Wat [naam] zegt is dat er sowieso 17 turbines MOETEN komen
[29/11/2021 20:31] Dus wat doen we hier?
[29/11/2021 20:31] Dus wel HOE 50MW wind wordt gehaald maar niet OF. Dat is geen reflectie over afwegingskader. Op geen enkel mogelijke wijze
[29/11/2021 20:32] We kunnen zeggen en schrijven wat we willen, onze criminele organisatie gaat gewoon door.
[29/11/2021 20:33] @[naam]: [naam] is t/m november werkzaam bij Milieudefensie. Kennelijk net een week (of twee?) vertrokken naar Natuur&Milieu als lobbyist. Bij het samenstellen van de klankbordgroepen was hij echter werkzaam voor Milieudefensie.
[29/11/2021 20:34] [naam] zei vorige keer over CD gebied dat daar voorlopig niet gebouwd wordt en dat het wel 15 jaar kan duren. Dat was inderdaad het oude bestemmingsplan van 10 jaar geleden. Echter is Damen op de hoogte dat op zijn locatie woningen zullen komen en moeten zij daar weg zijn in 2027 en dat is geen 15 jaar meer maar 5 jaar. Te kort om een windturbine af te schrijven, daar wij een juridische procedure verwachten. Het is belangrijk dat iedereen de juiste informatie kent.
[29/11/2021 20:35] o zeker. wat [naam] nu doet weet ik eigenlijk niet.
[29/11/2021 20:35] We worden keer op keer van half complete informatie voorzien. Niet de gehele waarheid vertellen, is in mijn woordenboek ook liegen....
[29/11/2021 20:41] Aanvullend het CD + NIJP worden buiten beschouwing gelaten omdat de procedure daar al verder is. Echter is het zo dat in de verstreken jaren ook de vooruitgang van een buurt in ogenschouw genomen moet worden. In 6 jaar tijd is er in het CD gebied veel verandert, juist door de gemeente zelf (projectgebiedsambtenaar) De gemeente wil daar woningen en daarom investeerd al jaren eigenaren van bedrijfspanden niet meer in hun onroerendgoed omdat aan het IJ woningenbouw moet komen, volgens de gemeente. De vraag, is het stadhuis (wethouder) wel op de hoogte wat ambtenaren in Noord voor strategie hebben en dat al 6 toy 10 jaar lang?
[29/11/2021 20:42] jeugd!!!!!
[29/11/2021 20:46] representatie: ik heb vorige keer echt in de klankbordgroep aangegeven dat ik niet diegene ben die de buurt (ondernemers in CDgebied) voorlicht en info verstrekt. Daar is de organisatie verantwoordelijk voor. graag opnemen in het verslag
[29/11/2021 20:47] [naam]: graag even dimmen, en vertel over 10 min. waar jouw ongenoegen zitten c.q. wat jij graag wil?!!
[29/11/2021 20:47] Andermaal maar half en sturend onderzoek: als je goed doet, laat je de situatie nu zien en hoe het straks wordt.
[29/11/2021 20:48] laten we toekomstige generaties dan ook meepraten..?
[29/11/2021 20:49] Ja [naam]: ALLE groepen die niet hebben meegedaan. Maar vooral mensen die slecht of geen Nederlands spreken/schrijven
[29/11/2021 20:50] Blijft onduidelijk waarover we nu aan het reflecteren zij
[29/11/2021 20:50] Eigenaren van onroerend goed in CD en vorige keer ook gezegd, bewoners aan de overkant van Keerkringpark (nieuwbouw Spaandammerbuurt (houthavens/Havenstad)
[29/11/2021 20:51] Als nu de 0-meting is; wanneer is dan de 1-, 2-, 3- meting voorzien?
[29/11/2021 20:52] Waarom worden wij als burgers betrokken bij de problemen van een context mapping onderzoek
[29/11/2021 20:54] ja weet ik ook niet
[29/11/2021 20:54] "Welkom in de kleuterklas van de Gemeente Amsterdam" is mijn beste omschrijving [naam]
[29/11/2021 20:56] klankbord had ik graag de notuleren doorgenomen, omdat het belangrijk is dat het daar goed staat weergegeven
[29/11/2021 20:58] Als ik kijk naar de generatie van rond de 40-45 j (= ouders met kinderen, w.o. 1 zoon van mij met zijn gezin) zijn niet erg bezig met deze transitie-vragen... zeker in deze periode...naast hun gezin, loopbaan/werk, ook nog eens Corona met 'isolatie-maatregelen'
[29/11/2021 20:58] NDSM wind heb ik de vraag: er gaan ondernemers beleggen in windturbines waardoor andere ondernemers veel financiele schade zullen ondervinden. Kun je me vertellen specifiek met naam welk bedrijf investeren wil EN ook naast de turbine is gevestigd?
[29/11/2021 21:00] zinnige opmerkng, [naam]: zoals De Heren-2 (investeerder) gaan straks het Gebied "Oranjewerf/etc': wij (de bevolking, hebben daar geen 'grip' op....

[29/11/2021 21:03] Verslag: ik heb vorige keer gezegd dat ondernemers met nieuwbouw in CDgebied rekening hebben gehouden dat we straks ook in CD gebied mogen wonen 2027. Op dit moment wonen er naar ik weet nu geen mensen in dit gebied, omdat de bestemming dat niet toe laat
[29/11/2021 21:04] Het zijn windturbines vooral om we hoge turbines voor ogen hebben. Mensen denken in beelden, we blijven dan een oude Zaanse molen zien maar daar hebben we het nu niet over. Graag als gemeente over Turbines spreken
[29/11/2021 21:04] [naam] Ik zag je daarstraks knikken toen [naam] aangaf dat als uit de onderzoeken blijkt dat de windmolens niet geplaatst kunnen worden op bepaalde plekken, dat dit niet gaat gebeuren. Zou je dit vanuit de gemeente kunnen bevestigen?
[29/11/2021 21:05] Volgende keer graag de belangrijkste thema's als eerste op de agenda,, We stappen over gezondheid heen nadat we twee uur lang over koetjes en kalfjes hebben gepraat...
[29/11/2021 21:05] maak me zorgen vooral de woningen langs de ring a10 zijn sociale huurwoningen
[29/11/2021 21:05] maak me zorgen vooral de woningen langs de ring a10 zijn sociale huurwoningen
[29/11/2021 21:06] gezondheid: geluid, slagschaduw. veiligheid ook belangrijk. hinder (geluid, visueel) zie ik als onderdeel van gezondheid.
[29/11/2021 21:06] Mbt gezondheid: wat kan ik nu meer of eter zeggen dan in het raadsadres van 100 artsen?!?!?!?!?!
[29/11/2021 21:06] de volkstuin huisjes staan dicht bij het zoek gebied en zouden veel last hebben
[29/11/2021 21:06] Turbines
[29/11/2021 21:07] Ik stel bij deze voor; dat WIJ het onderzoek in elkaar draaien....
[29/11/2021 21:09] Welke data kunnen we noteren voor de volgende 4 overleggen?
[29/11/2021 21:09] Verzoek: graag deelnemers lijst met mail-adressen!!! voor onderlinge contacten.....: graag een antwoord op mijn al eerder gestelde vraag daarover!!!
[29/11/2021 21:10] Voor CD gebied daar zit ik voor, elke Eigenaar van het pand een serieuze brief sturen met de stand van zaken met plaatjes waarin zij kunnen zien dat in hun gebied een turbine kan komen en vraag ze om input
[29/11/2021 21:10] lieve mensen.. of je hebt al veel gedetailleerde info (over bv. hoogte turbines) en dan kan je nog maar heel beperkt invloed uitoefenen of je hebt nu invloed en dan weet je gewoon nog niet precies waar je het over hebt. Zullen we een beetje volwassen proberen te zijn?.
[29/11/2021 21:11] Maar informeer ons (voldoende)!!!
[29/11/2021 21:12] via plaatjes met weinig tekst
[29/11/2021 21:13] alternatieven: zonnenpanelen warmtepompen, opvang regenwater, afvalstroom centraal regelen per buurt,
[29/11/2021 21:15] Bij CD gebied In het IJ woonboten met zonnenpanelen
[Einde meeting]

Verslag bijeenkomst KBG Nieuw-West

Datum: 14.12.2021
Auteurs: [redacted], [redacted]
Aangepast concept

public mediation

Op 14 december jl. vond de tweede bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Nieuw-West van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Tijdens deze tweede bijeenkomst werd door Demis Iossifidis (bureau Over Morgen) uitgelegd wat het Afwegingskader is en heeft de klankbordgroep feedback gegeven op de concepttekst Afwegingskader.

Inhoudsopgave

1. Zorgen en vragen van de klankbordgroep
2. Wat is het Afwegingskader?
3. Aanvullingen van de klankbordgroep op het Afwegingskader
    a. Gedeeld tijdens de bijeenkomst
    b. Schriftelijke reacties
4. Besproken tijdens de bijeenkomst:
    a. Geluidsnormen windturbines
    b. Regels voor initiatiefnemers die windmolens plaatsen
5. Planning volgende bijeenkomsten
6. Bijlagen
    a. Bijlage 1: Lijst met aanwezigen
    b. Bijlage 2: MS Teams chat (geanonimiseerd)

Zorgen en vragen van de klankbordgroep

Zorgen

Tijdens de bijeenkomst kwamen de volgende zorgen van de klankbordgroep nadrukkelijk naar voren:

- De Bretten en het Geuzenbos is geen geschikt gebied voor windmolens. Deze stukken natuur zijn belangrijke recreatiegebieden en de natuur van deze gebieden moet beschermd worden. Als eerste zijn de Bretten en het Geuzenbos ~~zijn~~ toegankelijke gebieden voor recreatie. Als daar windmolens komen dan worden de gebieden ontoegankelijk, omdat de regels niet toestaan om je onder een windmolen te bevinden. De recreatiewaarde van deze twee natuurgebieden is belangrijk en daarom mogen hier geen windmolens komen. Daarnaast is een voorbeeld van de natuurwaarde dat er in de Bretten en het Geuzenbos vleermuizen (rode lijst) leven en beschermde vogels zoals de valk, de buizerd en de havik. Deze lopen gevaar om tegen de wieken te botsen.~~Daarnaast is een voorbeeld van de natuurwaarde dat er in het Geuzenbos beschermde vleermuizen leven; windmolens mogen daar niet bij in de buurt gebouwd worden.~~
- Bovendien zal er veel groen gekapt worden om het plaatsen van de windmolens mogelijk te maken zoals bijvoorbeeld gebeurd is in Heinenoord waar 1014 bomen gekapt zijn voor de aanleg van 5 windmolens. Opofferen van groen voor groene stroom is niet logisch.
- Over geluid:

- Een belangrijke zorg van de deelnemers is dat het bij windmolengeluid om jaargemiddelden gaat. Bij een jaargemiddelde van 47 dB mogen er in dat jaar dus ook waarden boven de 47 dB geproduceerd worden. En windmolens staan ook wel eens stil (bijv. bij veel/weinig wind). En dat geeft weer ruimte voor momenten met een nog hogere geluidsbelasting gedurende het jaar als het zo uitkomt.~~Een belangrijke zorg van de deelnemers is dat bij geluid om jaargemiddelden gaat. Dat moet veranderen vinden zij. Want windmolens staan namelijk ook weleens stil. Is het zo dat ze na stil te hebben gestaan veel meer decibel mogen produceren?~~
- Deelnemers die aan het water wonen maken zich zorgen over extra overlast. Geluid draagt namelijk verder over water. De zorg leeft dat de gemeente berekeningen voor geluidsoverlast onvoldoende specificeert voor deze situatie. Metingen die haar buren en zijzelf uitvoeren vallen altijd hoger uit dan de voorspellingen in de vergunningverlening van bijvoorbeeld festivals. Bewoners vinden dat geluid over water moet door de initiatiefnemer worden meegenomen in het (maatwerk)model dat het windmolengeluid op de woningen en woonboten dat hij laat berekenen.
- Omwonenden hebben zich laten informeren door deskundigen en spreken hun zorg uit over het meetmodel van het windmolengeluid op hun gevels zoals dit in de praktijk zal worden gerealiseerd. Het is de taak van de initiatiefnemer om dit te doen volgens de regels van de HMRI maar hier zijn onvoldoende experts voor in de markt. De expertise is er volgens bewoners ook niet bij de omgevingsdienst die de vergunningverlener zal moeten adviseren over het geluidplan van de initiatiefnemer.
- Er is al een opeenstapeling van geluidshinder in dit gedeelte van het land (autowegen, luchtvaart, industrie, festivals en de al bestaande windmolens) waarbij de waarde van het jaargemiddelde overdag van 47 dB windmolengeluid, de schijn kan geven dat dit gemaskeerd gaat worden door het reeds aanwezige geluid. Bewoners noemen een reeds aanwezige gemiddelde jaarbelasting van 57-58 dB. Dit wordt voor een groot deel bepaald door de pieken van vliegtuiglawaai. Daartussenin zal het windmolengeluid een grotere geluidsbelasting geven dan momenteel aanwezig is en daarmee zal het jaargemiddelde van het gehele omgevingsgeluid hoger worden.
- Bewoners en volkstuinders maken zich zorgen over het windmolengeluid in het algemeen en in het speciaal ook over verstoorde nachtrust. Dit geldt in meerdere mate voor woonboot- en woonwagenbewoners, omdat daar vanwege de aard van de bouw (licht gewicht) geen goede geluidsisolatie mogelijk is.~~en volkstuinders maken zich zorgen over verstoorde nachtrust. Dit geldt in meerdere mate voor woonbootbewoners, omdat woonboten doorgaans slechter zijn geïsoleerd dan huizen.~~

- De klankbordgroep stoort zich eraan dat zij overlast gaan ervaren van groene stroomopwekking die vervolgens gaat naar buitenlandse *datacenters* die door onze overheid in Nederland zijn uitgenodigd. De motivatie ontbreekt bij de bewoners om in deze omstandigheden mee te werken aan het mogelijk maken van windmolens in hun reeds zwaar geluidsbelaste woonomgeving.~~*data centres* die in Nederland staan.~~

Vragen van de klankbordgroep met een antwoord van de gemeente tijdens de bijeenkomst

- Verschillende deelnemers geven aan dat ze het vervelend vinden dat ze niet eerder in het proces mee hebben mogen praten. Ze hebben het gevoel dat al vaststaat dat er windmolens komen in de zoekgebieden. In hoeverre is er mogelijkheid voor dialoog? "In een dialoog sta je open om gezamenlijk tot nieuw inzichten te komen, en daar is geen sprake van in deze klankbordgroep". Een bewoner geeft aan dat in dit proces de klankbordgroep slechts kan reageren op een uitgangspunt dat door de gemeente is vastgesteld. "Dit is inspraak 0.0 in plaats van meespraak 2.0 (meer zeggenschap en mede-eigenaarschap) en is daarmee in strijd met het nieuwe beleidskader Participatie dat recent door de gemeenteraad is vastgesteld".
  - Antwoord Gemeente Amsterdam: De gemeente geeft aan dat we ons momenteel in de reflectiefase bevinden. In deze fase worden geen besluiten genomen. De signalen gaan naar de Gemeenteraad en het College van B&W. Momenteel is voor de Notitie Rijkwijde

Detailniveau (NRD) een participatie traject gaande. Deze notitie vormt de basis voor de MER en de Gezondheidseffect analyse – die beiden zeer belangrijk zijn voor het RES Wind-traject. In de week van 20 december zijn hier inspraakavonden over.

- Hoe meet de gemeente de jaargemiddelden decibel geluidsemissie van windmolens? Want als je geluid meet, meet je ook andere geluiden. En hoe gaat de gemeente dit handhaven?
    - De gemeente kon hier tijdens de bijeenkomst nog geen antwoord op formuleren. In het *bullet point* hieronder staat een antwoord van de gemeente achteraf per email. Wel geeft de gemeente aan dat dit altijd van tevoren uitvoerig wordt berekend door externe adviesbureaus. Ook worden ~~er~~ weleens simulaties gebouwd zodat omwonenden in de participatie kunnen ervaren hoe het is om op een bepaalde afstand van een windmolen te leven.
    - Achteraf per email van de gemeente: In de praktijk wordt gehandhaafd op overschrijding van de geluidsnorm. Hierover kunnen ook afspraken worden gemaakt op de volgende twee wijzen. In eerste instantie kan dit worden meegenomen in de 'Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing'. Deze zal in het aankomende half jaar worden uitgewerkt en worden vastgesteld door het college. Te zijner tijd, mocht er voor een specifieke plek planvoorbereiding voor de realisatie van een windmolen plaatsvinden, dan kan dit worden overgenomen in de NRD (Notitie Reikwijdte en Detailniveau) voor die specifieke molen(s). In principe verloopt dat als volgt: Het bevoegde gezag kan eisen hierover opnemen (in de NRD). De controle/ handhaving vindt plaats door de Omgevingsdienst. De geluidsproductie aan de bron (windmolen) wordt het hele jaar door gevolgd. Met behulp van een model wordt bepaald wat de geluidsbelasting op de gevel van omliggende woningen zal zijn (er wordt niet aan de gevel zelf gemeten, omdat er sprake is van een veelheid aan geluidsbronnen. Hierdoor is de geluidsbelasting niet te herleiden tot sec de windmolen(s)). Indien er sprake van is dat het jaargemiddelde dreigt overschreden te raken, dan kan de handhavende dienst met een brief de exploitanten sommeren maatregelen te treffen. Ook klachten uit de omgeving kunnen aanleiding zijn om de bronmetingen te controleren en – indien die aanleiding daartoe geven – tot handhaving over te gaan.
- Zijn buurgemeenten voldoende betrokken bij de participatie?
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: Voor het Context Mapping was dit rondom Nieuw-West wat minder. Echter is de PWE wel door veel mensen ingevuld en is er ambtelijke betrokkenheid van de Gemeente Amsterdam met de Gemeente Haarlemmermeer.
- Hoe wordt rekening gehouden met gezondheidsrisico's als gevolg van het plaatsen van windmolens?
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: Dit wordt vastgelegd in de MER en de Gezondheidseffect analyse. Ook de klankbord- en expertgroep gezondheid zijn hier mee bezig. Zij kijken momenteel o.a. naar laagfrequent geluid en slagschaduw.
- Wordt rekening gehouden met de hoogte van de windmolens bij het bepalen van geluidsoverlast?
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: Ja, hier worden berekeningen voor gedaan in de vergunningsfase. Het heeft ook te maken met maximale hoogte die lager zijn dan elders in het land omdat we dicht bij luchthaven Schiphol gesitueerd zijn. In het zoekgebied Havengebied ligt de scheidslijn tussen maximaal 120m en maximaal 147m hoog.
- Waarom streven we niet naar géén enkele geluidsoverlast voor bewoners? Woongenot is zeer belangrijk, zeker nu thuiswerken steeds normaler is geworden.
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: De omgeving van Amsterdam kent veel activiteiten waar we als samenleving baat bij hebben. Deze activiteiten gaan gepaard met hinder. Voor windmolens is dat helaas ook niet uit te sluiten.
- Is wellicht een optie om een extra buffer ingebouwd bovenop de minimum afstandsnorm?
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: Windturbines kennen geen afstandsnorm maar een geluidsnorm. Dit komt doorgaans neer op 350m. Die afstand is voornamelijk gebruikt

voor RES 1.0. De Gemeente Amsterdam doet meer dan de geluidsnorm. De participatie komt boven op de wettelijke normen.

- In hoeverre wordt rekening gehouden met geplande nieuwbouwprojecten en woningen in aanbouw in Nieuw-West, bijvoorbeeld rondom Sloterdijk?
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: Ja, de gemeente heeft daar onderling contact over met.

Openstaande vragen

- ~~Geluidsnorm~~
    - ~~Wat zijn de regels als windmolens meer geluidsemissie produceren?~~
        - ~~Als windmolens hebben stilgestaan, mogen ze daarna dan -om het gemiddelde weer omhoog te brengen- meer decibel produceren?~~
    - ~~Hoe meet de gemeente de jaargemiddelden decibel geluidsemissie van windmolens?~~
- Wanneer worden de windmolens geplaatst?
- Wat zijn de plannen voor het financieel meeprofiteren van de baten van windturbines voor omwonenden?
- Hoe betrekken we groepen in dit deel van de stad die tot nu toe weinig betrokken zijn bij het proces? Denk aan lageropgeleiden en migrantengroepen.
- Wordt in Westpoort/Havengebied rekening gehouden met concurrentie voor ruimte van bedrijven en de woningbouw bij het plaatsen van windturbines? Wordt er ruimtelijke compensatie geboden voor bedrijvigheid in Westpoort/Havengebied?
- Als wordt gesproken over de hoogte van windmolens, gaat het dan om de ashoogte of piekhoogte?

Wat is het Afwegingskader?

Het Afwegingskader maakt de zorgen en behoeften inzichtelijk van belanghebbenden als het gaat om de plaatsing van extra windturbines in Amsterdam. Het is een bundeling van signalen uit de stad van vooral bewoners, maar ook mensen die werken of recreëren binnen de gemeentegrenzen, bewoners van buurgemeenten, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Het Afwegingskader maakt geen prioritering van zorgen en behoeften. De perspectieven staan naast elkaar zonder deze onderling te vergelijken. Deze informatie is opgehaald tijdens de verschillende gespreks- en participatiemomenten zowel in aanloop naar de RES 1.0 als in de huidige reflectiefase. In de aanloop naar de RES 1.0 waren dat ingediende zienswijzen bij de gemeenteraad, brieven aan de gemeente(raad) en inspraakrondes. In de huidige reflectiefase gaat dat om de online raadpleging Participatieve Waarde-Evaluatie (PWE), het onderzoek naar de leefomgeving (de Context Mapping) en de eerste bevindingen van de expertgroepen Natuur en Gezondheid. Ook hebben de stedelijke klankbordgroep en de klankbordgroepen Gezondheid en Natuur al feedback gegeven op een conceptversie van het algemene deel (deel I) van het Afwegingskader. De zorgen uit deze klankbordgroep in Nieuw-West over gezondheid en natuur worden met veel diepgang behandeld in de klankbordgroepen gezondheid en natuur.

Het Afwegingskader als basis

Het Afwegingskader wordt in februari 2022 voorgelegd aan de Gemeenteraad van Amsterdam met een aantal bijlagen, waaronder het verslag van deze bijeenkomst van de klankbordgroep Nieuw-West. Het afwegingskader biedt een bundeling van de signalen uit de stad. Het is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is. De raad kan het afwegingskader raadplegen als zij een besluit nemen over bijvoorbeeld vergunningverlening voor een windmolen in een zoekgebied. Ook initiatiefnemers kunnen het afwegingskader gebruiken om inzicht te krijgen in wat in specifieke gebieden speelt. Het Afwegingskader is een van de producten van de reflectiefase, maar geen eindstation. Het gesprek tussen de gemeente en omwonenden en andere belanghebbenden gaat verder in de volgende fase.

Het Afwegingskader heeft twee delen. Deel 1 bevat signalen die gelden voor de hele stad. In Deel 2 heeft elk zoekgebied een eigen aanvulling wat specifiek voor dat zoekgebied belangrijk is. In allebei deze

delen worden de signalen uit de stad kernachtig benoemd. De gemeente beseft dat in het afwegingskader weinig ruimte is voor de verhalen en de onderbouwing van (bijvoorbeeld) omwonenden die hun zorg zo legitiem maken. Met deze reden worden andere vormen van participatie (zoals de verslagen van deze klankbordgroep) bijgevoegd in de bundel die wordt overhandigd aan de Gemeenteraad en het College van B&W.

De onderwerpen

In het Afwegingskader staat een rond figuur met gekleurde vakken dat het hele spectrum aan onderwerpen bevat van RES Wind. Het begint in het midden bij wet- en regelgeving. Dat zijn de kaders die zijn gesteld in bijvoorbeeld het klimaatakkoord. Daarna splitst het zich uit in vier onderwerpen (Bijdrage aan CO2-doelstellingen, Leefomgeving, Samenhangen & betaal energiesysteem, Maatschappelijke betrokkenheid en Democratische legitimatie), die allemaal hun eigen deelonderwerpen hebben. Dit zijn de signalen uit de stad, die moeten worden toegevoegd aan de wet- en regelgeving voor toekomstige beslissingen. Bij de lokale pagina's (voor elk van de zoekgebieden) zijn alleen de onderwerpen gekleurd die het belangrijkst zijn voor deze locaties. Het is niet zo dat naar de grijze onderwerpen niet wordt gekeken, maar er wordt een focus aangebracht.

De opdracht

De lokale klankbordgroepen is gevraagd om het lokale deel (deel II) van het huidige concept Afwegingskader aan te vullen. Het Afwegingskader is een succes als bewoners zich herkennen in de zorgen en behoeften. Daarom is deze verificatie belangrijk.

Aanvullingen van de klankbordgroep op het Afwegingskader

Tijdens de bijeenkomst gedeeld

De klankbordgroep heeft de volgende aanvullingen en opmerkingen op de lokale pagina's over het Havengebied gedeeld tijdens de bijeenkomst – dat is het zoekgebied bij Nieuw-West.

- In het ronde figuur staat het deelonderwerp hinderbeleving (onder het onderwerp gezondheid) op grijs, maar dit moet een kleur krijgen. De klankbordgroep is het erover eens dat de opeenstapeling van overlast van (autowegen, luchtvaart, industrie, festivals en de al bestaande windmolens) hinderbeleving belangrijk maakt.
- Het zoekgebied Havengebied heeft aan de Oostzijde een punt richting het oosten vooral op het water getekend, dichtbij het Cornelis Douwes terrein. Klankbordgroep-leden vragen of dit klopt. Deze punt komt namelijk dicht bij woningen in aanbouw rond het NDSM, Nieuwe Houthavens en Oude Houthavens~~NDSM-terrein en de Houthavens~~. Ook lijkt deze punt door de vaargeul van het Noordzeekanaal te lopen.
- Het deelonderwerp betrokkenheid van buurgemeenten is momenteel grijs, terwijl de groep deze graag gekleurd wil. Bewoners uit Halfweg zijn namelijk zeer betrokken.
    - De oorzaak dat deze momenteel grijs is gekleurd, kan zijn dat in de buurgemeenten rondom Nieuw-West weinig is geworven voor het Context Mapping bij buurgemeenten. Echter hebben voor de PWE wel veel bewoners uit buurgemeenten meegedaan, en ook deze klankbordgroep vult dit aan.
- De bewoners van Halfweg moeten specifiek benoemd worden onder het kopje nabijgelegen woningen.
- Bij de recreatie- en belevingswaarde moet worden toegevoegd dat het Geuzenbos en de Bretten struingebied is en vrij toegankelijk. Als daar windmolens komen wordt dat gebeid ontoegankelijk, daarom mogen daar geen windmolens worden geplaatst.

Schriftelijke reacties

Een aantal leden van de klankbordgroep heeft schriftelijke een reactie gegeven op het Afwegingskader. Deze zijn hieronder te lezen.

Een bewoner uit buurgemeente Halfweg:

Bij pag 58:
Naast titel "Leefomgeving" toevoegen: "In Amsterdam Nieuw-West en Halfweg"

Recreatie & belevingswaarden
Toevoegen: Het Geuzenbos is onderdeel van het zoekgebied maar is voor publiek vrij toegankelijk en een bijzonder struingebied zo vlak bij de stad. De ruimte rondom windmolens is niet vrij toegankelijk en dat heeft gevolgen voor het recreëren in het Geuzenbos als deze hier worden geplaatst. En dat geldt ook voor de Bretten. In de Omgevingsvisie 2050 wordt in het kader van 'Rigoreus vergroenen' gewezen op het belang van groene verblijfs- en recreatieplekken. Het Geuzenbos en de Bretten zijn om die reden van belang voor bewoners.

Natuur
- Er staat 'Brettenpad' maar dat slechts een onderdeel van de Bretten als gebied. Beter Brettenpad vervangen voor Bretten
- Toevoegen: De wieken van de windmolens zijn een gevaar voor vogels en vleermuizen. Vleermuizen staan op de orde lijst van beschermde dieren en leven in het Geuzenbos (en waarschijnlijk ook in de Bretten maar dat weet de stadsecoloog)

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie: Inspraak en dialoog
De gemeente heeft de voorwaarden voor overleg al voorafgaande aan het overleg geformuleerd en de inspraak mag slechts gaan over de verdere uitwerking. Dat is heel wat anders dan bij een dialoog waarbij alle partijen open staan om gezamenlijk tot nieuwe inzichten te komen. In een dialoog vraag je niet naar meningen over iets dat al is bedacht maar geef je burgers een actieve rol in visie, planning en uitvoering. Dat kan met directe participatie vanaf het allereerste begin in de wijze van samenwerking, Dat is hier niet het geval. De gemeente zoekt slechts naar steun van bewoners voor hun plan. Dit is inspraak 0.0 terwijl de wij allemaal gebaat zijn bij meespraak 2.0.

Bij pag 59: GELUID
Het is op dit moment onduidelijk wat de geluidsnorm wordt voor windmolens. Als de norm uitgaat van het jaargemiddelde dan zegt dat niets over de geluidswaarde die bewoners op hun gevel gaan krijgen. Afhankelijk van de tijd die de windmolens stilstaan door geen of juist harde wind, mag er de resterende tijd meer geluid geproduceerd worden. En hoe wordt het geluid op de gevel gemeten? Hoe worden de dB's afkomstig van de windmolens gescheiden van het reeds aanwezige geluid van andere bronnen? Bescherm bewoners tegen zoveel onduidelijkheid en onzekerheid. Plaats windmolens op minimaal 1500 meter van bewoning.

Een bewoner uit buurgemeente Halfweg:

Groen opofferen voor groene stroom is niet logisch.

Met de groei van het aantal van datacenters die extreem veel groene stroom gebruiken zijn bewoners niet erg gemotiveerd om offers te brengen voor windmolens. Want dat is dweilen terwijl de overheid de kraan nog eens extra open zet.

De groei van Schiphol betekent meer vliegtuigen vlak boven ons hoofd en meer CO2. En dan hier ook nog eens windmolens plaatsen voor de reductie van CO2.

Het geluid van windmolens zal hogere waarden geven dan de normwaarde van 47 dB suggereert en extra geluidsoverlast geven tussen de vliegtuigen boven ons hoofd in, plus specifiek en hinderlijk geluid waaronder laagfrequent geluid .

Deskundigen geven aan dat er weinig bekend is over de geluidsoverlast die windmolens van 120/147 meter hoog geven en raden aan om minimaal 1500 meter afstand van woningen aan te houden.

Een bewoner uit Amsterdam Nieuw-West:

Onder het kopje gezondheid, graag toevoegen:
- Er zijn zorgen over laagfrequent geluid bij de volkstuinen, de nabijgelegen woningen maar ook juist in de recreatiegebieden, die door geluidsoverlast hun functie van rust kunnen verliezen.
- Daarnaast zijn er zorgen over 'cumulatie' van geluid: de regio heeft al te maken met veel industriële geluidsbronnen, zoals het geluid van de A5, de haven, het NDSM terrein, recreatie op het water en van Schiphol. Daarnaast is het gebied rondom de Tuinen van West, het NDSM terrein en ook Spaarnwoude een geliefde plek voor festivals in de zomer, die incidenteel veel geluidsoverlast geven.

Onder het kopje Ruimtelijke kwaliteit en landschap
Doordat in de toekomst woningbouw gepland staat in en nabij het Haven- gebied (rondom Sloterdijk, Nieuwe Houthaven, NDSM, aan de Voorkant van het IJ, en in buurgemeenten) zijn er vragen over de mate van geschiktheid van dit gebied. Dit geldt vooral voor het gebied binnen de ring, de meest zuidelijke punt van het groene gebied naast het Cornelis Douwes terrein. Dit gebied ligt zeer dicht bij en tussen drie woonwijken, de nieuwe houthavens, het NDSM en de oude houthaven. Hoe gaat woningbouw zo dicht bij deze locatie hand in hand met windturbines?

Bewoner van een volkstuinpark:

Vraag of er vleermuizen in het Brettengebied zijn: ja. (nagevraagd bijde boswachter)
Verder kan ik vermelden dat wij op het Tuinpark nestkasten voor vleermuizen hebben.
(de volgende grote roofvogels: valk, buizerd en havik zijn ook in het Brettengeied aanwezig)

De volkstuinen met toestemming voor nachtverblijf hebben de status van kwetsbaar object.

Volkstuinhuisje graag bij geluidsgevoelige verblijven noemen. (Tuinpark de Groote Braak heeft 408 huisjes en Tuinpark de Bretten 203).

Behalve in de lucht en op de grond hebben wij onder de grond nog bronnen van "gevaar". Voor ons tuinpark langs loopt nl een gasleiding, Co2 leiding. Ook de kerosineleiding naar Schiphol. Deze laatste wordt elke 14 dagen gecontroleerd op calamiteiten. Dus goed bewaakt. Over de gasleiding hebben ik gelezen dat ze niet in gevaar komt als er een calamiteit met een windmolen is. Hierbij denk ik aan zware trillingen in de grond bij neerstorten. Hoe dit bij een kerosineleiding is, weet ik niet. Deze vraag heb ik bij hen neergelegd. Wij hebben regelmatig contact. Normaal en als wij in deze strook willen graven (niets mag daar zonder klickmelding) maar ook als wij iets niet vertrouwen b.v. stank.

Bewoner Halfweg:

Inspraak en dialoog
In deze omgeving mist de buurtparticipatie vanuit gemeente Amsterdam. Uit een rondvraag en petitie blijkt dat velen niet op de hoogte zijn van de plannen en dat zij tegen de komst van windturbines zijn in de omgeving (https://www.petitie24.nl/petitie/4186/windmolens-geuzenbos-en-bretten). Er is niet geflyeerd en geinformeerd in Halfweg, terwijl dit wel is gebeurt op plekken in Amsterdam. Daarom zijn bezwaren vanuit deze omgeving niet in een eerder traject meegenomen.
De niet aanwezige buurtparticpatie druist in tegen de doelen van de refelctiefase voor het maken van het afwegingskader in Halfweg.

Leefomgeving

Het voorkeursgbied rondom Halfweg is niet geschikt als voorkeurslocatie. Bewoners in Halfweg en wandelaars uit Amsterdam en elders komen hier om van een stukje natuur (ruimte en rust) te genieten. Slagschuw, geluidshinder en zichtvervuiling zijn een bedreiging voor dit stukje natuur. Ook voor dieren. Ik vraag mij af in hoeverre stadsecologen zijn aangehaakt en of milieueffecten zijn onderzocht.

Ten slotte mis ik transparantie in het proces. Ik vraag nogmaals om gegevens van betrokken ambtenaren van gemeente Haarlemmermeer met mij te delen.

Vertegenwoordiger van een aantal bedrijven in Westpoort:

Vanuit het bedrijfsleven in de regio Westpoort/Havengebied wordt ingebracht dat er onbeantwoorde vragen zijn ten aanzien van concurrentie op ruimtegebruik.

- Het bedrijfsleven verzet zich niet tegen windmolens. Maar de beoogde windmolens nemen volgens ons aanzienlijke ruimte in.
- Het bedrijvenpark Westpoort staat intussen al ruimte af aan de Woonfunctie, vanwege de grootschalige introductie van woningbouw in delen van de Sloterdijken in het kader van het omvangrijke stedenbouwkundige programma Haven-Stad.
- Het bedrijfsleven verzet zich ook niet tegen deze stedelijke herstructurering en intrede van woningbouw.
- Maar vraagt wel dat in het afwegingskader helder wordt meegenomen dat er een voortdurende behoefte is aan ruimte voor ondernemerschap in onze regio.
- En wijst er op dat een verplaatsingsmogelijkheid geboden moet kunnen worden aan die bedrijvigheid die zich niet in het toekomstige Haven-Stad kan handhaven.
- Daarvoor moet met voorrang ruimte gereserveerd worden, bij voorkeur in de overige delen van Westpoort. Zodat deze ondernemers niet gedwongen worden om, tegen hun belang in, uit deze regio te moeten vertrekken.
- Onduidelijk is voor het bedrijfsleven of in de projectie van de windmolens rekening is gehouden met deze druk (en concurrentie) op beschikbare ruimte voor bedrijvigheid.

Aan de gemeente wordt gevraagd om duidelijkheid te geven over de wijze waarop zij denkt ruimtelijke compensatie te bieden voor de in Westpoort/Havengebied voor windmolens te reserveren plek.

Geluidsnormen windturbines

Tijdens de bijeenkomst is gesproken over de geluidsnormen voor het plaatsen van windturbines. De huidige geluidsnormen die gelden in Nederland voor Windturbines komen overeen met Europese wetgeving: een jaargemiddelde van 47dB overdag en 41dB 's nachts. De uitspraak van de Raad van State over deze norm heeft van doen met de MER (Milieu Effect Rapportage) en niet zo zeer met de hoeveelheid decibel. De uitspraak hield in dat de norm niet mag worden gehandhaafd als deze niet samen gaat met een MER. Wanneer de MER klaar is, zal de norm op korte termijn terugkeren. Over deze normering is overigens nog veel discussie; dat zie je bijvoorbeeld terug in de klankbord- en expertgroepen gezondheid en natuur.

Regels voor initiatiefnemers die windmolens plaatsen

Initiatiefnemers die windturbines willen exploiteren moeten in de vergunningaanvraag een aantal stappen doorlopen. Een van de stappen is een Gezondheidseffect analyse. Ze zijn daarmee verplicht om grondig uit te zoeken wat de mogelijke gezondheidseffecten zijn voor omwonenden. Een andere stap is een participatie traject waar met lokale bewoners wordt gekeken naar het type windmolen, de hoogte en de precieze locatie bijvoorbeeld. Dit is aan actieve participatie waar bewoners betrokken worden bij praktische keuzes. Dat wordt vastgelegd in de Handreiking Participatie, Samenwerken en Sturing.

Planning volgende bijeenkomsten

De volgende bijeenkomsten staan gepland op:

- Woensdag 19 januari, 17.00-19:00u
    - Voor deze bijeenkomst staat op de agenda "Richtlijnen participatie".
- Maandag 14 februari, 17.00-19:00u
- Maandag 7 maart, 17.00-19:00u

De klankbordgroep natuur doet de komende maanden excursies naar elk van de zoekgebieden. Het is waarschijnlijk goed voor het proces als kruisbestuiving plaats vindt tussen de klankbordgroepen. Dus misschien is het een idee om mee te gaan op de excursie als de klankbordgroep natuur in het Havengebied is.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)

Belangenvereniging Huurders Woonwagen-Locatie Wethouder van Essenweg
Bewoner Woonboot Halfweg
Bewonersvereniging Zijkanaal F Halfweg
Dorpsraad Zwanenburg-Halfweg
Volkstuinpark de Groote Braak
VvE De Silodam

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Over Morgen)
[redacted] (Over Morgen)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig

Bewoner Amsterdam West
Bewoner stadsdeel Nieuw West (Brettenzone)
Perspectief Jongeren
Sportpark Spieringhorn
Volkstuinpark de Bretten
VvE in gebied Westpoort
Westpoort Ondernemersvereniging

Bijlage 2: MS Teams chat (geanonimiseerd)

[14-12-2021 17:07] Ik heb het a kader niet gelezen, te lastig om te openen.

[14-12-2021 17:17] (hoeft nu niet beantwoord te worden, maar alvast een vraag) Worden de 'signalen' van deze wergroep voorgelegd aan de raad door bureau vermorgen, of kunnen ook anderen op een andere manier hun input leveren aan de gemeenteraad?

[14-12-2021 17:17] jazeker, zie de sheet

[14-12-2021 17:24] Ik vind deze kaart helemaal niet representatief voor zorgen uit het gebied

[14-12-2021 17:26] Hinderbeleving, ook onze lijst!

[14-12-2021 17:34] Ik vind de uitleg over waarom Hinderbeleving grijs is in het Havengebied niet goed. Als dit een Afwegingskader is voor het toekennen van vergunningen moet het gelijk duidelijk zijn dat hinderbeleving een echte zorg is die meegnomen moet worden.

[14-12-2021 17:34] Ik vind de uitleg over waarom Hinderbeleving grijs is in het Havengebied niet goed. Als dit een Afwegingskader is voor het toekennen van vergunningen moet het gelijk duidelijk zijn dat hinderbeleving een echte zorg is die meegnomen moet worden.

[14-12-2021 17:35] Verder is de hinderbeleving misschien niet alleen geluid; dat weten we nog niet. Het kan ook licht en slagschaduw zijn, afhankelijk van waar die komt te staan.

[14-12-2021 17:35] Mee eens, hinderbeleving is belangrijkste punt

[14-12-2021 17:38] Voor dit gebied vind ik dat in het verslag moet dat betrokkenheid buurtgemeenten erg nihil is. Als bij het hele project slechts 100 mensen betrokken zijn, moet dit gelden voor heel RES

[14-12-2021 17:40] Wat betreft wettelijke normen voor geluid is onze ervaring op de Silodam dat er niet of nauwelijks gehandhaafd wordt, en dat klachten niet leiden tot veranderingen. Overlast door geluid komt heel frequent voor. Het feit dat geluid over water ook afhankelijk van de wind ver en sterk draagt lijkt ook vaak niet meegenomen in de normering.

[14-12-2021 17:43] Dank voor jullie inzichten tot zover! ik moet me helaas verontschuldigen en er vandoor. [redacted] blijft wel aan boord om mee te luisteren voor de input. Groet [redacted]

[14-12-2021 18:11] [redacted], met een Lden norm (jaarlijks gemiddelde) is er geen sprake van handhaving slechts een berekend gemiddelde. De praktijk kan heel anders uitpakken maar niemand die dit controleert.

[14-12-2021 18:12] [redacted], dank je. Ik begreep dat inderdaad uit je opmerking daarnet.

[14-12-2021 18:13] Verdere opmerkingen over het Afwegingskader, mailen naar [redacted]@public-mediation.nl tot donderdag 16 december

[14-12-2021 18:24] Ik ga jullie verlaten, dank voor de input vanavond.

Verslag bijeenkomst KBG Noord

Datum: 16.11.2021
Auteur: [redacted]
Aangepast verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 16 november jl. vond de eerste lokale klankbordgroep Noord van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam plaats onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De algehele planning van de RES wind Amsterdam en de rol en opzet van de klankbordgroepen in dit proces is toegelicht. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over de aankomende bijeenkomsten.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie met Amsterdam Noord, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens en in het participatieproces. Saskia Groenewoud van het dagelijks bestuur van stadsdeel Noord heette de deelnemers welkom.

Welkom

Vanuit stadsdeel Noord was bestuurslid Saskia Groenewoud aanwezig voor deze eerste bijeenkomst. Zij gaf aan het van belang te vinden dat alle vragen, aandachtspunten, zorgen en wensen van de leden van de klankbordgroep aan de orde kunnen komen in deze sessies en de reflectiefase als geheel. Daarnaast gaf ze aan het uiterst belangrijk te vinden dat de opbrengst van deze klankbordgroep wordt meegenomen in de verdere stappen in het proces van de RES Amsterdam. Zij wenste de deelnemers een mooie discussie toe.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Een locatie voor windmolens waar zo weinig mogelijk overlast is voor (woonboot)bewoners.
- De mogelijkheid voor direct omwonenden om mee te kunnen profiteren.
- Er zijn zeer sterke zorgen over geluidsoverlast van windturbines en gezondheidsproblemen die daardoor ontstaan, in relatie ook tot de afstand van de turbines tot de woningen en woonwijken. Deze zorgen worden gedeeld door vrijwel alle leden van de klankbordgroep.
- Meer en beter onderzoek naar de gezondheidseffecten door een onafhankelijke commissie met experts die ook een kritisch geluid vertegenwoordigen.
- Vele woonboten zijn gebouwd van hout. Woonbootbewoners zijn ongerust dat zij daardoor te maken gaan krijgen met overlast van laagfrequent geluid in hun woningen.
- Aandacht voor de waarde van natuur en biodiversiteit in de volkstuinen. Er is de zorg dat dit verloren gaat door plaatsing van windturbines in de volkstuinen in Amsterdam Noord.
- Bij het Cornelis Douwesterrein zijn panden ingericht voor zowel een werk- als woonfunctie. Ondernemers met nieuwbouw in het gebied houden er rekening mee dat zij daar straks ook mogen wonen vanaf 2027. Op dit moment laat de bestemming dat nog niet toe. Er

bestaat de zorg dat toekomstige bewoners geconfronteerd gaan worden met windturbines. Aandacht voor de gezondheid van mensen die werken in het gebied en de waarde van de (bedrijfs)panden.
- Behoud van het weidse gebied in Landelijk Noord en geen verstoring van de horizon.
- Aandacht voor het beschermen van het gebied Landelijk Noord, als bijzonder provinciaals landschap met een grote natuurkwaliteit.
- Aandacht voor het behoud van een gezonde woonomgeving. Bewoners geven aan nu al te maken met zaken als stank en fijnstof.
- Aandacht voor waar de opgewekte energie voor gebruikt gaat worden. Het zou merkwaardig gevonden worden als de energie gebruikt gaat worden voor (toekomstige) datacenters in de omgeving in verband met het hoge stroomverbruik van datacenters.
- Onderzoek naar rendabiliteit van windmolens in Amsterdam. Waarom wordt niet geïnvesteerd in windturbines op zee?

Belangrijk in het participatieproces
De leden van de klankbordgroep hebben ook toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van wat de deelnemers herin belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- De participatie tot nu toe is ervaren als een proces waarbij de gemeente als het ware enkel 'vinkjes zet' voor het onderdeel participatie. Leden ervaren dat vragen worden beantwoord, maar verder niet worden meegenomen. Het gevoel leeft dat de overheid daardoor kan aangeven dat er participatie is geweest en vervolgens doorgaat met haar plannen. Er wordt gehoopt dat input uit deze sessies wel wordt meegenomen en daarin verandering brengt. Het mag geen 'afvinkproces' zijn.
- Deelname van buurgemeenten. Aandacht van de gemeente Amsterdam voor de buurgemeenten, bijvoorbeeld plannen voor woningbouw. Buurgemeenten hebben zich genegeerd gevoeld het afgelopen jaar.
- In alle redelijkheid en rust met elkaar kunnen praten en dat de discussie gaat resulteren in goed onderbouwde inzichten om mee te nemen in de besluitvorming.
- Goede informatievoorziening voor alle bewoners en ondernemers in Noord, specifiek ook van het Cornelis Douwes terrein. Het voorbeeld werd genoemd van het versturen van een brief.
- Dat er ruimte is voor onderzoeken en dat ook zaken die al zijn besloten ter discussie gesteld kunnen worden. Er moet in de reflectiefase daadwerkelijk reflectie plaatsvinden op of er windturbines geplaatst moeten worden. Tijdens deze onderzoekende reflectiefase zou er o.a. gekeken moeten worden naar gezondheidsproblematiek door windturbines, de afstand tot woningen en wat de turbines op zouden leveren. Het proces wordt ervaren als een trein die doordendert. Er wordt verwacht dat de gemeente luistert, reflecteert en ook geen molens zal plaatsen als deze niet gewenst blijken.
- De plannen moeten niet al van tevoren vaststaan. De leden van de klankbordgroep moeten echt meekunnen praten en niet enkel over hoe ze mee kunnen profiteren.
- Transparantie over het proces is belangrijk.
- Luisteren naar elkaar en de verschillende perspectieven in deze klankbordgroep.
- Loslaten van de teleologische benadering (redeneren naar het doel toe) van de gemeente. Eerst kijken naar wat de mogelijkheden zijn en daarna pas bepalen hoeveel megawatt er opgewekt kan worden aan windenergie in Amsterdam.
- Omwonenden en andere belanghebbenden van de Noorder IJplas moeten gehoord worden in Amsterdam. Zij vinden het betreurenswaardig dat de Noorder IJplas niet in de reflectiefase is meegenomen.
- Aandacht in de reflectiefase van effecten op de gezondheid door aspecten als geluid en slagschaduw.
- Er is de wens om te participeren in het realiseren van opwekking van groene energie, maar niet in iets wat de omwonenden ziek gaat maken.

- Dat de stem van mensen die wonen, werken of recreëren in de zoekgebieden belangrijker is dan die van andere bewoners van de stad.
- Dat er concreet eisen gesteld worden aan het voordeel voor omwonenden en dat de opbrengsten niet gaan naar andere vermogende mensen.
- Aandacht voor gezondheid en natuur en de mogelijkheid om te onderzoeken wat wel en ook niet mogelijk is. Ruimte om dat te onderbouwen.
- Het afwegingskader moet ook gebruikt kunnen worden om aan te geven dat de turbines op een locatie niet rendabel zijn.

De klankbordgroepen

Doel

In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang in het gebied, een perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluidend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces. Ruimte voor dialoog om inzicht en begrip te krijgen in ieders perspectief.

Perspectieven

Tijdens de bijeenkomst werden enkele perspectieven aan tafel gemist:

- Initiatiefnemers en energiecoöperaties (specifiek ook voor de richtlijnen voor participatie)
- Jongeren
- Een goede afspiegeling van de bewoners van Noord werd gemist.

Bij de selectie van de leden van de klankbordgroepen is de NPBO afhankelijk geweest van welke personen zich hebben aangemeld. Public Mediation neemt contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst. Daarnaast werd door leden van de klankbordgroep opgemerkt dat ook bewoners aan de andere kant van het IJ meegenomen moeten worden in de informatievoorziening en de mogelijkheid om op andere manieren mee te praten. In verband met de maximale groepsgrootte voor een productief gesprek, is het niet mogelijk om iedereen een plek te geven in deze klankbordgroep.

Spelregels

Voor de klankbordgroep gelden een aantal spelregels:

- Veiligheid (Chatham House Rule): alles wat in de bijeenkomst gezegd wordt mag worden gebruikt, maar niet herleidbaar tot persoon.
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit je eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen persoonlijke titel
- Communicatie en verslaglegging wordt gedaan door Public Mediation. Het verslag is niet woordelijk. De MS Teams chat wordt geanonimiseerd opgenomen in de bijlage van het verslag.
- Aanwezigheid: leden nemen zoveel mogelijk zelf deel aan de bijeenkomsten. In het geval dat vervanging nodig is kan dit gecommuniceerd worden aan Public Mediation.

Tweede ring

Op verzoek is gesproken over het uitnodigen van een tweede ring mensen die als toehoorders deelnemen aan de bijeenkomst om mee te luisteren, op basis van uitnodiging door leden van de klankbordgroep. In principe hebben de leden van de klankbordgroep hier geen bezwaar tegen. Een belangrijke voorwaarde is dat de groep die deelneemt aan het gesprek niet te groot wordt. De bijeenkomst is niet publiek toegankelijk.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Het algehele besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam is kort toegelicht tijdens de bijeenkomst. Deze bestaat uit de reflectiefase en de planvoorbereiding fase.

Reflectiefase

Bij vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 heeft de gemeenteraad van Amsterdam een ambitie van 50 megawatt opwekking door windturbines vastgesteld. Na een levendige discussie en verhit debat met belanghebbenden in de stad is de gemeente gestart met een reflectiefase. De ambitie staat nog, maar in de reflectiefase wordt de tijd genomen extra te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden.

Om dit te doen vinden in de reflectiefase, die loopt tot april 2022, verschillende activiteiten plaats:

- Een online raadpleging (PWE)
- Onderzoek naar de leefomgeving in workshops
- Expertgroepen die advies geven over de onderwerpen gezondheid en natuur
- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en voor de expertgroepen gezondheid en natuur

Online raadpleging (PWE)

De leden van de klankbordgroep zijn zeer kritisch over de online raadpleging omdat het aantal megawatt dat als ambitie is vastgelegd door de gemeenteraad ingevuld moet worden. De vraagstelling wordt daardoor als sturend ervaren. Er zijn vele meldingen hierover gedaan. De klankbordgroep geeft aan het gevoel te hebben dat hier geen actie op ondernomen is omdat het onderzoek gewoon doorloopt. Er bestaat een zeer grote zorg over hoe de data geanalyseerd gaat worden en of er sprake zal zijn van manipulatieve resultaten. De ervaring met de raadpleging wordt vergeleken met die bij het eerder uitgevoerde onderzoek naar draagvlak. Er is afgesproken dat de klankbordgroep een reflectie mee kan sturen bij het rapport van Populytics als het naar de gemeenteraad gaat. Daarvoor zal Populytics tijdens een bijeenkomst het onderzoek en de analyse verder toe te lichten. Public Mediation deelt na deze bijeenkomst dit duidelijke kritische signaal van de klankbordgroep met Populytics.

Producten reflectiefase

De reflectiefase biedt daarmee ruimte voor het opstellen van extra beleid bovenop wat er nu al is. Zo ligt bijvoorbeeld de gezondheidseffect-analyse nog niet vast. Hoe deze analyse er uit moet zien en wat daarin meegenomen wordt zal bijvoorbeeld onderwerp van gesprek zijn in de expertgroep Gezondheid. De reflectiefase levert drie producten op: het afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance. Het afwegingskader en de richtlijnen voor participatie komen boven op het wettelijk kader.

Afwegingskader

Alle informatie uit de activiteiten en uit eerdere inspraakrondes wordt gebundeld in een afwegingskader dat in januari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit afwegingskader wordt de informatie gebundeld die bestuurders en de gemeenteraad nodig hebben om een goede afweging te kunnen maken over windturbines op een locatie. Dit afwegingskader is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is. Heel belangrijk is dat dit ook duidelijk gecommuniceerd wordt.

Handreiking participatie en sturing

Met de klankbordgroepen en expertgroepen wordt daarnaast gekeken wat belangrijk is als een initiatiefnemer zich meldt in de vervolgfase. Hoe kan de gemeente een proces inrichten waardoor belanghebbenden in de stad zich gevoeld worden? Waar moet de gemeente op toezien bij de participatie die plaats gaat vinden? Dit wordt gebundeld in een handreiking participatie en sturing.

Planvoorbereiding

Na reflectiefase begint de planvoorbereiding. Daarin benaderen initiatiefnemers de gemeente met het verzoek om windturbines te ontwikkelen. Het College maakt de afweging of de gemeente de intentie heeft om vergunningen daarvoor te verlenen. Daarna wordt een intentieovereenkomst

gesloten. De initiatiefnemer moet een participatieplan opstellen. Dat moet goedgekeurd worden door het College en, indien goedgekeurd, conform uitgevoerd worden door de initiatiefnemer. Op het moment dat een proces aan de gang is, wordt gesproken met bewoners over de specifieke locatie en uit te voeren onderzoeken daar specifiek op onderwerpen als natuur en gezondheid. Hiervoor gelden dan de nog op te stellen richtlijnen voor participatie. De resultaten van deze onderzoeken worden gebundeld in de milieueffectenrapportage en voorgelegd aan de gemeenteraad voor de vergunningverlening.

Vragen klankbordgroep

- *Rol Noorder IJplas en Cornelis Douwesterrein in reflectiefase:* De Noorder IJplas en het Cornelis Douwesterrein maken geen onderdeel uit van de reflectiefase. Die processen bevinden zich al in een volgende fase. Het College heeft in de zomer van 2020 al een intentieovereenkomst hierover getekend en het participatieplan is in 2021 getekend. Vanuit de klankbordgroep is kritiek geuit op de windvisie 2021, waarin het gebied van de Noorder IJplas aangeduid is als kansrijk voor de ontwikkeling van windturbines. In de structuurvisie 2020 met daarin de hoofdgroenstructuur van Amsterdam, staat dat daar niet gebouwd mag worden.
- *Ruimtelijke ontwikkeling meenemen:* Als er gesproken gaat worden over specifieke locaties worden ruimtelijke ontwikkelingen op dat gebied meegenomen. Er wordt dan een afweging gemaakt tussen de turbine en andere ontwikkeling. Als specifieke locaties nog niet in beeld zijn is het lastig om hier al iets over te zeggen omdat er ook bijvoorbeeld gekeken kan worden naar fasering. Amsterdam heeft plannen opgevraagd bij buurgemeenten met betrekking tot ruimtelijke ontwikkeling zodat daar rekening mee gehouden kan worden.
- *Meeprofiteren bewoners:* Een lid van de klankbordgroep is benieuwd hoe bewoners mee kunnen profiteren van de windturbines. Er is voorgesteld dat de initiatiefnemers die lid zijn van de klankbordgroep hier een keer toelichting over geven. De gemeente Amsterdam streeft naar minstens 50% lokaal eigendom om bewoners en bedrijven mee te laten profiteren.
- *Burgerberaden:* Er is aangegeven dat er veel onbekend is over de burgerberaden in Amsterdam. Waarin ook juist gekeken wordt naar alternatieven.

Opmerkingen

- Een lid van de klankbordgroep gaf aan eerlijk per gebied te willen kijken hoeveel C02 gebruikt wordt, om vervolgens creatief te kijken hoe dit opgelost kan worden met bijvoorbeeld zonnepanelen en elektrisch rijden. In de overvolle stad is geen plek voor datacenters.
- Het wordt zeer belangrijk gevonden om extra met mensen te praten die in het gebied wonen.
- Tenslotte werd door een lid van de klankbordgroep het klemmende beroep gedaan, verwijzend naar de COP26 conferentie in Glasgow en de oproep van David Attenborough, op de solidariteit van de leden van de klankbordgroep om als Amsterdam (Noord) bij te dragen aan de reductie van CO2 uitstoot in Nederland en het tegengaan van globale klimaatverandering. De stad Amsterdam zou niet haar verantwoordelijkheid af moeten schuiven op andere gebieden in Nederland.

5 Planning en agenda volgende bijeenkomsten

Tenslotte zijn kort de onderwerpen waar de klankbordgroep het in ieder geval over wil hebben tijdens de komende bijeenkomsten. De inventarisatie van onderwerpen wordt de volgende bijeenkomst vervolgt. Genoemd zijn:

- Online raadpleging (PWE)
- Opzet afwegingskader
- Workshops onderzoek lokale leefomgeving
- Financiële participatie omwonenden

Planning komende bijeenkomsten

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Noord. De volgende bijeenkomsten staan gepland voor 25 november en 6 december a.s. De overige bijeenkomsten worden in de eerste maanden van 2022 gepland. *De leden van de klankbordgroep willen ruim voorafgaand aan de bijeenkomst de informatie over het onderwerp toegestuurd krijgen ter voorbereiding op de bijeenkomst. Voor de aankomende bijeenkomst heeft Public Mediation daarover contact met de klankbordgroep. Indien dit niet mogelijk is, wordt de bijeenkomst verplaatst. Inmiddels is er een nieuwe planning gemaakt.*

Afspraken

- De leden van de klankbordgroep ontvangen voorafgaand aan de bijeenkomsten informatie ter voorbereiding indien nodig.
- De MS Teams chats worden geanonimiseerd opgenomen in de bijlage van de verslagen.
- PM neemt contact op met KBG leden die ontbraken bij deze bijeenkomst.
- PM deelt het signaal van de klankbordgroep over de online raadpleging met Populytics.
- Leden van de klankbordgroep kunnen suggesties voor onderwerpen die zij tijdens de bijeenkomsten willen bespreken via de mail delen: [redacted]@public-mediation.nl

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Perspectieven

Bedrijven Oostzaan
Bewoner Landsmeer
Bewoners Buikslotermeerdijk
Bewoonster Zunderdorp
Buurtvereniging Zonneplein
Ondernemers Cornelis Douwesgebied
Sportpark Melkweg - Bestuur C.K.V. Vlug & Vaardig
Stichting Behoud landelijk noord (in oprichting)
Volkstuinpark Tuinwijk
Voor de Wind
Windalarm Noord

Saskia Groenewoud (Gemeente Amsterdam, stadsdeel Noord als toehoorder)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezigen

Bewonersgroep Amsterdam Noord
Bewonersvereniging NIJP
Buurtverenigingen: Nieuwendammerdijk/Twellegea/Scheepmakers en Noordrust
Energie coöperatie NIJP
NDSMenergie
Schoonschip
JongRES/Jongeren

Bijlage 2: MS Teams chat

De MS Teams chat van de bijeenkomst is geanonimiseerd.

[start chat]

[16/11/2021 16:56] wij horen u wel !
[16/11/2021 16:57] Misschien moet U ietas aanzetten?
[16/11/2021 16:59] wie is [MS Teams naam]? wat is uw naam?
[16/11/2021 16:59] [naam], bedrijven Oostzaan
[16/11/2021 17:32] Sorry hoor, maar ik woon er vlakbij!
[16/11/2021 17:41] Vormen van participatie lijkt mij ook een punt. Coopeartie? Gezamelnlijk eigendom? Verdeelsleutel opbrangsten?
[16/11/2021 17:42] Omdat Saskia Groenwoud er alleen vanavond is, misschien vandaag dit al bespreken?
[16/11/2021 17:43] Ik vraag me af, of [naam] en [naam] zich ook zouden willen/kunnen voorstellen?
[16/11/2021 17:46] Aan [naam], valt NIJP en CD nu wel of niet in de reflectiefase?
[16/11/2021 17:48] maar daar waren desttijds Oostzaan en Zaanstad niet ingekend
[16/11/2021 17:52] Ben het met [naam] eens dat dit een dubbel gevoel geeft
[16/11/2021 17:52] De klachten tav de enquete zoals nu ook verwoord door [naam] horen en zien wij veel om ons heen
[16/11/2021 17:53] Enquete loopt door tot 2 december, dus daarna kan de uitslag pas worden gedeeld
[16/11/2021 17:54] Uitstekend verwoord door [naam]; ben het er helemaal mee eens. en kan het niet beter uitdrukken Deze oline raadpleging is niet goed en als dit zo doorloopt, is de uitslag straks dan wel sturend, dan wel volkomen waardeloos.
[16/11/2021 17:55] Dus graag per direct stopzetten.
[16/11/2021 18:00] Als de NIJP-cooperatie bestaat uit miljardenbedrijven aan de Zuidas vindt [naam] het prima dat zij dus nog rijker worden ten koste van onze gezondheid?
[16/11/2021 18:04] [naam], 1000 euro investeren pp stel je voor. Maar mensen uit het Centrum of Zuid kunnen dat wel betalen, en ik geloof dat je je zelfs bij de A'damse cooperaties kunt inkopen als je niet eens in Amsterdam woont. Maar veel bewoners die de lasten van de turbines moeten dragen (bijv huurders in de Waterlandpleinbuurt en Buikslotermeer Noord) kunnen en willen zo'n bedrag niet betalen.
[16/11/2021 18:09] Dat vindt ik erg naief [naam]!
[16/11/2021 18:14] Ik ben het ook met [naam] is. Merk dat ik ook voel dat ik me afgescheept voel op dit punt m.b.t. het aankaarten dat die enquete niet klopt en als manipulatief wordt ervaren. Meerdere mensen uit deze klankbordgroep geven nu aan dat dit proces niet klopt, onderneem hier dan NU actie op in plaats van meer dan een week te wachten voordat iemand er iets over kan vertellen. Het gaat niet om het verhaal van diegene.
[16/11/2021 18:17] ook ik heb de online raadpleging als slecht ervaren.....hij is sturend.....ik heb ook al gehoord dat mensen de online-raadpleging om die reden NIET invullen.....om niet een verkeerd beeld van de uitkomst te geven.....
[16/11/2021 18:21] Wat een kul [naam]!
[16/11/2021 18:21] [naam] geeft geen antwoord op de vraag van [naam] en [naam]
[16/11/2021 18:22] [naam], die huurders willen dat aandeel misschien niet betalen, maar wat als de energiekosten 2x of 4x hoger worden? Dat gaat hen duizenden euro's per jaar kosten! Kunnen ze dat WEL betalen?
[16/11/2021 18:22] Gemeente Amsterdam is straks medeplichtig aan gezondheidsschade van onschuldige burgers; realiseer je je dat?
[16/11/2021 18:23] Grondwet scheding...
[16/11/2021 18:25] Geluid
[16/11/2021 18:26] Beste [naam], ik denk dat een paar tientjes korting op de maandelijkse energierekening niet gebruikt mag worden als lokkertje. Gezondheid en inleveren op je

leefomgeving zijn niet te koop. En, laten we vooral eerst de alternatieven bekijken: meer zon op dak, en investeren als bewoners in wind op zee.
[16/11/2021 18:27] Gemeente Amsterdam is verantwoordelijk voor de enquete, niet de maker....
[16/11/2021 18:27] De enquete sluit op 1 december en de gemeente zal dan verkeerde informatie hebben.
[16/11/2021 18:28] [naam], dat is uitstel strategie. Elke windmolen telt, om onze energie betaalbaar te houden
[16/11/2021 18:30] Vinkjes zetten dus [naam]
[16/11/2021 18:31] Handen wassen deed Judas ook al zo'n 2000 jaar geleden. Nu Gemeentebestuur
[16/11/2021 18:32] [naam], de ene windmolen (die bij NIJP en Ring A10 bijv) is niet de andere. Bij NIJP-CD heb je 8000 potentieel gehinderden en bij Ring A10 meer dan 5000 is berekend door Antea Group in opdracht van de provincie. Andere plekken in NH kennen veel minder gehinderden, maar meer nog opteer ik voor meer windmolens op zee en op industrieterrein/havens. Eerst daar kijken, dan hier.
[16/11/2021 18:32] Beste [naam], wij hebben nu twee sessies participatie gehad en ondanks gestelde vragen krijgen we geen concrete antwoorden wat de geld vergoeding aan deelnemende burgers is. Dit doet vrezen dat het niet interessant is!
[16/11/2021 18:33] Het gaat erom, een landelijk draagvlak te vinden. Want hoe kun je nu van de mensen in Drenthe vragen om windmolens te accepteren, als wij ze niet in onze buurt willen? Er is een HEEL GROOT probleem, en iedereen moet zijn steentje bijdragen, ook WIJ.
[16/11/2021 18:33] binnen de gemeenteraad is de coalitie in de meerderheid, per definitie dus een feit dat er 17 windturbines komen.....
[16/11/2021 18:34] Maar [naam], ik betaal liever een hogere energierekening dan dat mijn gezondheid er aan gaat...
[16/11/2021 18:34] afweging op bais van goede onderzoeken ja! sturende onderzoeken NEEEEE [naam]!
[16/11/2021 18:36] Transparant gecommuniceerd?!.?! Lef heeft [naam] zeker
[16/11/2021 18:38] [naam], Amsterdam is straks met 40 turbines in het westelijk havengeied
[16/11/2021 18:39] de enige gemeente in NL met zoveel turbines.
[16/11/2021 18:39] [naam].....ik wil zoeken naar allerlei andere alternatieven.....maar een windturbine hier op 350 meter van mijn woonboot liggend in de slagschaduw en vol in het geluid.....en mijn gezondheid achteruit mag niet geaccepteerd worden.....!!!!!!!!!!!!!!
[16/11/2021 18:40] [naam], het is volgens mij niet per definitie dat mensen hier nee zeggen tegen windturbines. Noch ontkennen we een klimaatprobleem. We hebben alleen andere zorgen dan jij, waaronder over onze leefomgeving en onze gezondheid. Zou fijn zijn als we in rust deze dialoog kunnen voeren en daadwerkelijk luisteren naar wat er aangedragen wordt. In plaats van nu alleen bezig te zijn met het onderwerp participatie en hoe dat vormgegeven kan worden.
[16/11/2021 18:48] Op welke manier zijn dan de bewoners van Noord vertegenwoordigd? Want ik zie ze niet?
[16/11/2021 18:49] Ik woon ook in Noord: Tuindorp Oostzaan
[16/11/2021 18:49] Op de informatieavond Schellingwoude waren 4 deelnemers, 2 voorstanders, 1 tegen, 1 onthouding...
[16/11/2021 18:52]Geen bezwaar
[16/11/2021 18:52] Ik wil graag weten wat het doel is van het toevoegen van deze mensen, want we zijn al met vrij veel mensen.
[16/11/2021 18:53] Dus zo'n dorpenraad toevoegen, wat gaat dat opleveren?
[16/11/2021 18:57] Wat zijn de bewoersberaden?
[16/11/2021 18:58] En wanneer? en hoe?
[16/11/2021 18:58] dat is niet waar [naam], als je het hebt over NIJP en CD!

[16/11/2021 19:04] Eens met [naam]
[16/11/2021 19:05] eens
[16/11/2021 19:05] ook mee eens [naam]
[16/11/2021 19:05] mee eens [naam]
[16/11/2021 19:05] mee eens we moeten van te voren op de hoogte zijn om voor te bereiden.....
[16/11/2021 19:06] OK
[16/11/2021 19:06] Prima
[16/11/2021 19:06] Dank voor de kundige leiding!
[16/11/2021 19:07] Dank allemaal. Ik moet er tussenuit.

[einde chat]

Verslag bijeenkomst KBG Nieuw-West

Datum: 17.11.2021
Auteur: [redacted]
Vastgesteld verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 17 november jl. vond de eerste lokale klankbordgroep Nieuw-West van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam plaats onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De opzet van het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam en de rol en opzet van de klankbordgroepen in dit proces is toegelicht. Daarnaast is de agenda voor de aankomende bijeenkomsten besproken.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie met Amsterdam Nieuw-West, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens en in het participatieproces. Ronald Jan Mauer van het dagelijks bestuur van stadsdeel Nieuw-West heette de deelnemers welkom.

Welkom

Vanuit stadsdeel Nieuw-West was bestuurslid Ronald Jan Mauer aanwezig voor deze eerste bijeenkomst. Hij heette iedereen welkom en nodigde hen uit om mee te reflecteren op de komst van windmolens in de stad. Op dit moment liggen er grote opgaven op het gebied van onder andere gezondheid, wonen en klimaat. Dit vraagt om alle zeilen bij te zetten en te kijken naar de mogelijkheden voor groene energiebronnen in de stad. In deze fase wordt gekeken op wat voor wijze windmolens geplaatst kunnen worden en wat bewoners en ondernemers daarbij belangrijk vinden. Deze klankbordgroep, bestaande uit mensen die in Nieuw-West en buurgemeenten wonen en werken, weet precies wat er lokaal speelt en welke zorgen en wensen er leven. Om te onderzoeken waar windmolens kunnen komen, is het belangrijkste te weten wat er speelt in een gebied.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Nieuw-West). Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Voor ondernemers is voornamelijk het ruimtevraagstuk van belang. Hoe wordt de schaarse ruimte verdeeld onder allerlei functies? Het gaat hierbij om ruimtegebrek op een grotere schaal in het gebied, omdat bedrijven mogelijk door ontwikkelingen als Havenstad ook op zoek moeten naar andere locaties. Daarbij hoort aandacht voor alternatieven voor duurzame energie. Terwijl er volop gesproken wordt in de stad over deze grote generieke maatregelen, worden er ondertussen al meer kleinschalige oplossingen ontwikkeld. Die komen nu onvoldoende aan bod.
- Bewoners van buurgemeente Zwanenburg-Halfweg willen ervoor waken dat de windmolens te dichtbij hun woningen geplaatst worden. Zij hebben te maken met effecten van ontwikkelingen rondom autowegen, luchtvaart, industrie, festivals en de al bestaande windmolens. Zij geven aan er niet nog een milieueffect bij te willen. Daarnaast maken zij zich zorgen over horizonvervuiling door windmolens.

- De leden van de klankbordgroep zijn bezorgd over effecten van windmolens op gezondheid van omwonenden. Zij hebben meegekregen dat er nog veel onbekend is over (dit soort grotere) windmolens. Zij vragen zich ook af hoe inwoners van de stad hierover geïnformeerd gaan worden.
- Een van de leden van de klankbordgroep gaf aan in de omgeving van het zoekgebied Geuzenbos al te wonen in een geluidsbelast gebied. Ook de bewoners van Zijkanaal F hebben reeds een geluidsbelasting, gemeten vanaf 10 september jl., van 57-58 dB Lden. De bewoners maken zich zorgen dat daar nog meer geluid bij zal komen door de komst van windmolens.
- Er zit ook een spanning tussen aan de ene kant uitbreiding van Schiphol en aan de andere kant inzet op meer duurzame energie voor het klimaat. Omwonenden ervaren dat hen gevraagd wordt om dubbel te investeren in twee tegengestelde belangen, waarbij het een het ander noodzakelijk maakt. Er wordt hen gevraagd om een onbekende hoeveelheid overlast voor lief te nemen in het belang van het klimaat terwijl Schiphol meer CO2 mag uitstoten in het nadeel van het klimaat.
- Een ander lid gaf aan dat bewoners in de Houthavens graag nauw betrokken worden bij de plannen, omdat zij al te maken hebben met vervuiling en geluid vanuit het havengebied. Er bestaan grote zorgen over het aanwijzen van de meest zuidelijke punt van het groene gebied naast het Cornelis Douwes terrein voor plaatsing van windmolens. Dit gebied ligt zeer dicht bij en tussen drie woonwijken, de nieuwe houthavens, het NDSM en de Oude Houthaven. In dit gebied is tegelijkertijd aandacht voor initiatieven voor duurzame energie. In dit gebied is tegelijkertijd aandacht voor initiatieven voor duurzame energie.
- In de klankbordgroep zitten ook mensen die in het verleden vlak naast windmolens gewoond hebben in de stad. Zij gaven aan daar enorm veel last van te hebben gehad, maar zijn zich er ook van bewust dat duurzame energie belangrijk is voor de toekomst. De plaatsing van extra windmolens in de stad moet op een goede manier uitgevoerd worden.
- Door een lid van de klankbordgroep is tenslotte op twee eerdere opmerkingen van wethouder Marieke van Doorninck gereageerd. De twee uitspraken zijn overgenomen zoals verwoord door het lid van de klankbordgroep. 1. *'Het is niet eerlijk tegenover Groningen dat moet leren leven met de windmolens en wij niet*. In Amsterdam Nieuw-West en omgeving hebben omwonenden echter te maken met Schiphol, Westpoort, het spoor en dance-evenementen. 2. '*We zullen overlast zoveel mogelijk beperken*'. Dat horen omwonenden iedere keer als er weer overlast bij komt. Omwonenden hebben al veel beperkte overlast, dat houdt een keer op.

Belangrijk in het participatieproces

De leden van de klankbordgroep hebben ook toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van wat de deelnemers hierin belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Leden van de klankbordgroep worden graag actief betrokken bij de plannen voor windenergie die de gemeente maakt, in verband met o.a. zorgen over overlast en gezondheidseffecten. Ook denken zij graag mee.
- Niet alle leden hebben op voorhand het vertrouwen dat zij gehoord worden door de gemeente.
- Informatievoorziening voor bewoners en andere belanghebbenden wordt zeer belangrijk gevonden door de klankbordgroep. Hier wordt momenteel in tekort geschoten (in Nieuw-West).
- Ook voor buurgemeenten is het belangrijk om gehoord te worden in het proces en deel te kunnen nemen aan de gesprekken.
- Voor het gebied Nieuw-West is het specifiek belangrijk om ondernemers uit het havengebied te betrekken bij het gesprek.
- Een lid van de klankbordgroep merkte tevens op de extra aandacht voor participatie van bewoners in het proces te waarderen.

De klankbordgroep

Doel

In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij zij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang in het gebied, een perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluidend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces. Ruimte voor dialoog om inzicht en begrip te krijgen in ieders perspectief. De ambitie van de gemeente Amsterdam staat centraal, maar dat betekent niet dat de leden van de klankbordgroep het daar mee eens hoeven te zijn.

Perspectieven

Er is benadrukt dat het belangrijk is om ondernemers goed mee te nemen in de participatie over dit vraagstuk in Nieuw-West. Public Mediation neemt contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst.

Spelregels

Voor de klankbordgroep gelden een aantal spelregels:

- Veiligheid (Chatham House Rule): alles wat in de bijeenkomst gezegd wordt mag worden gebruikt, maar niet herleidbaar tot persoon.
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit je eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen persoonlijke titel
- Communicatie en verslaglegging wordt gedaan door Public Mediation. Het verslag is niet woordelijk.
- Aanwezigheid: leden nemen zoveel mogelijk zelf deel aan de bijeenkomsten. In het geval dat vervanging nodig is, kan dit gecommuniceerd worden aan Public Mediation.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Het algehele besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam is kort toegelicht tijdens de bijeenkomst. Deze bestaat uit de reflectiefase en de planvoorbereiding fase.

Reflectiefase

Bij vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 heeft de gemeenteraad van Amsterdam een ambitie van 50 megawatt(MW) opwekking door windturbines vastgesteld, wat uitkomt op ongeveer 17 windmolens van 150 meter hoog. Daarnaast zijn zoekgebieden aangewezen waar mogelijkheden worden gezien om windmolens te realiseren. De vaststelling riep een levendige discussie op, waarna de gemeente een reflectiefase heeft ingesteld. De ambitie staat nog, maar in de reflectiefase wordt de tijd genomen extra te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Waar moet rekening mee gehouden worden bij beslissingen over de plaatsing van windmolens in Amsterdam?

Hiervoor vinden verschillende activiteiten plaats gedurende de reflectiefase, die loopt tot april 2022:

- Een online raadpleging (PWE): Wat vinden bewoners en andere belanghebbenden belangrijk met betrekking tot de plaatsing van windmolens?
- Onderzoek naar de leefomgeving in workshops: hoe waarderen de bewoners en gebruikers de gebieden?
- Expertgroepen die advies geven over de thema's gezondheid en natuur

- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en voor de thema's gezondheid en natuur
- Evaluatie van de participatiestappen tot nu toe

Opmerking klankbordgroep
Door de klankbordgroep werd opgemerkt dat informatievoorziening over deze activiteiten onvoldoende is. Als men wil dat belanghebbenden meedoen aan deze activiteiten, bijvoorbeeld de twee onderzoeken, moet er een goede beschrijving zijn en inzichtelijk worden gemaakt wat het precies oplevert.

Online raadpleging (Participatieve Waarde Evaluatie, PWE)
In de online raadpleging worden deelnemers betrokken bij een keuzevraagstuk. Door keuzes te maken, als het ware op de stoel van de bestuurder, kunnen ze voorkeuren aangeven, deze toelichten en eigen ideeën aandragen. De toelichting van deelnemers bij hun keuzes is hierbij voornamelijk waardevol. Dit geeft inzicht in welke waarden zij belangrijk vinden.

Onderzoek naar de leefomgeving
In workshops hebben bewoners en andere gebruikers van gebieden aan kun geven wat voor hen belangrijke kenmerken zijn voor hun buurt en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in die omgeving. Op verschillende manieren is hierover gecommuniceerd: door te flyeren in de directe omgeving (om groepen te bereiken die eerder onvoldoende waren gehoord), via social media en de netwerken van de stadsdelen. Op zaterdag 27 november vinden drie extra inloopworkshops plaats op drie locaties van de Openbare Bibliotheek in de stad.

Producten reflectiefase
De reflectiefase levert drie producten op: het afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance. Het afwegingskader en de richtlijnen voor participatie komen bovenop het wettelijk kader.

Afwegingskader
Alle informatie uit de activiteiten en uit eerdere inspraakrondes wordt gebundeld in een afwegingskader dat in januari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit afwegingskader wordt de informatie gebundeld die bestuurders en de gemeenteraad nodig hebben om een goede afweging te kunnen maken over windturbines op een locatie. Dit afwegingskader is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is.

Handreiking participatie en sturing
Met de klankbordgroepen wordt daarnaast gekeken naar wat belangrijk is als een initiatiefnemer zich meldt in de vervolgfase. Dit heeft betrekking op hoe belanghebbenden worden betrokken in het vervolg (waar kan de gemeente op toezien bij de participatie, zodat bewoners zich gehoord voelen en niet het gevoel krijgen dat zij er alleen voor staan en dat de gemeente zich terugtrekt?) de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden en initiatiefnemers, en samenwerking tussen RES partners en mede-overheden. Deze richtlijnen voor participatie en governance worden gebundeld in een handreiking participatie en sturing.

Planvoorbereiding
Na de reflectiefase begint de planvoorbereiding. De Noorder IJplas en het Cornelis Douwesterrein bevinden zich bijvoorbeeld al in die fase. Daarin benaderen initiatiefnemers de gemeente met het verzoek om windturbines te ontwikkelen. Na het tekenen van een intentieovereenkomst moet de initiatiefnemer in die fase een participatieplan opstellen. Dat moet door het College van B&W goedgekeurd worden en vervolgens conform uitgevoerd worden door de initiatiefnemer. Zij moeten daar verantwoording over afleggen. In deze fase worden in opdracht van de initiatiefnemer, na vaststelling van de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), onderzoeken naar de effecten op o.a. natuur en gezondheid uitgevoerd op die specifieke locatie. De initiatiefnemer gaat met belanghebbenden in gesprek.

Vragen

De leden van de klankbordgroep hebben in de bijeenkomst verschillende vragen gesteld:

- *Windturbines op zee:* Eerst is gevraagd waarom Amsterdam niet kijkt naar de plaatsing van windmolens op zee. In reactie daarop werd door de gemeente aangegeven dat Nederland zich heeft gecommitteerd aan de klimaatafspraken van Parijs. In Nederland is dat vertaald in een klimaatwet. Nederland wil in 2030 49 terawatt uur (TWh) windenergie op zee opwekken en 35 TWh op land (gecombineerd wind en zon). Ook op zee moet een afweging gemaakt worden tussen de belangen van onder andere de scheepvaart, natuur, visserij, defensie(gebieden), recreatie en opwekking van windenergie. Daarnaast kunnen molens niet overal geplaatst worden in verband met bijvoorbeeld de afstand tot de zeebodem.

- *Aantal windmolens en de grootte:* Daarbij is gevraagd waarom er over 17 windmolens gesproken wordt en welk type windmolens dit betreft. Het betreft molens van 150 meter tiphoogte, in verband met hoogtebeperkingen in de omgeving van Schiphol, die ieder 3MW kunnen opwekken. Daaruit volgt dat er 17 windmolens nodig zijn om de vastgestelde ambitie van 50MW op te kunnen wekken. Verschillende leden van de klankbordgroep uitten hun zorgen over het type windmolen: is er voldoende ervaring met windmolens van deze grootte in een stedelijke omgeving?

- *Ambitie 50 megawatt opwekken met windenergie:* Leden van de klankbordgroep vroegen zich af waar de ambitie van 50MW vandaan komt. Dit is uiteindelijk een politieke keuze geweest. De gemeenteraad vindt dat Amsterdam ook zelf haar verantwoordelijkheid moet nemen als stad en de opgave niet elders in de regio moet neerleggen. Dit wordt beschreven in de Route Amsterdam Klimaatneutraal 2050.[1] Daarbij wordt gekeken naar hernieuwbare energie opwekken en energiebesparing. Uit eerste haalbaarheidsonderzoeken is een inschatting gemaakt dat er 100MW opgewekt zou kunnen worden in de stad. Om ruimte over te houden om goede locaties aan te wijzen is gekozen voor een ambitie van de helft, namelijk 50MW.

- *Zonne-energie in Amsterdam*: Daarbij is gevraagd waarom er niet is gekozen voor (meer) zonnepanelen in de stad. Toegelicht is dat Amsterdam heeft gekozen voor zowel zon als wind: 400 MW opwekking door zonnepanelen en nog 50 MW door windmolens. Voor zon loopt ook een uitgebreid programma om panelen op geschikte daken in Amsterdam te plaatsen.

- *Afstand tot woningen:* Tenslotte is gevraagd op welke afstand windmolens geplaatst mogen worden van woningen. In Nederland bestaat hier geen afstandsnorm voor. Er is een norm voor geluid. Een windmolen mag maximaal 47 dB geluid produceren bij een geluidsgevoelige bestemming als een woning.[2] Onderzoek van bureaus toonde dat, rekening houdende met de geluidsnorm, een afstand van minimaal 350 meter tot dergelijke geluidsgevoelige bestemmingen gehanteerd moet worden. In de vervolgfase moeten door de initiatiefnemer onderzoeken naar geluid uitgevoerd laten worden, om te bepalen of er aan de geluidsnorm voldaan wordt op die specifieke locatie.

Opmerkingen

Daarbij hebben de leden van de klankbordgroep in het gesprek nog enkele andere punten naar voren gebracht:

---

[1] Routekaart Amsterdam Klimaat Neutraal 2050. https://www.amsterdam.nl/bestuur-en-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/gezonde-duurzame-stad/klimaatneutraal/

2 Nadere informatie: RES 1.0, onder koppen 'zoekgebieden verkleind' en 'geluid van windturbines' op pagina's 107- 108. https://energieregionhz.nl/res-downloaden

- Geluid moet cumulatief bekeken worden. Omwonenden beargumenteren al tijden dat er gekeken moet worden naar de optelsom van geluid, bijvoorbeeld van festivals, snelwegen (A5, A9, N200), het spoor, de haven en Schiphol. In de nieuwe omgevingswet lijkt dit nu vastgelegd te worden. Daarbij moet er aandacht zijn voor de pieken in geluidsbelasting en niet voor het jaargemiddelde van 47 dB. Afhankelijk van hoeveel windmolens per jaar stil staan is er namelijk meer ruimte voor piekbelastingen ver boven de 47 dB overdag en 41 dB 's nachts. Daarnaast heeft de Raad van State in juni 2021 geoordeeld dat de milieueffecten van de landelijke normen voor windmolens, die door gemeenten gehanteerd worden bij vergunningverlening waaronder voor bijvoorbeeld geluid, in beeld gebracht moeten worden voordat deze verder mogen worden toegepast.
- Ook is bijna nooit sprake van een enkele windmolen, maar gaat het om de plaatsing van meerdere tegelijk op een locatie. Deze windmolens bewegen niet altijd in hetzelfde ritme. Het voorbeeld werd genoemd van drie ventilatoren op een rij. Hierdoor ontstaat extra overlast (bijvoorbeeld door geluid of slagschaduw).
- De ervaringsdeskundigen in de klankbordgroep gaven aan dat er ook gecommuniceerd moet worden over aspecten als onderhoud bij windmolens. Daarbij is de omgeving rondom windmolens niet vrij toegankelijk. Dit maakt ook onderdeel van het verhaal over windmolens.
- In het verleden is meegemaakt dat windmolens stilgezet werden om andere belangen te dienen (bijv. bij festivals). Als windmolens dermate belangrijk zijn voor de toekomst, zijn de leden van de klankbordgroep van mening dat deze niet zomaar voor een ander belang stilgezet moeten kunnen worden. Dat is voor omwonenden die overlast ervaren niet te begrijpen.

Planning en agenda volgende bijeenkomsten

Tenslotte zijn kort de onderwerpen besproken waar de klankbordgroep Nieuw-West het over wil hebben tijdens de aankomende bijeenkomsten. In totaal vinden er ca. zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep. Genoemd zijn:

- Onderzoek naar de lokale leefomgeving
- Ervaring van leden van de klankbordgroep die eerder windmolens vlakbij hun woning hebben gehad
- Informatie over het type windmolen (grootte)
- Participatie omwonenden in de vervolgfase
- Samenwerken met buurgemeenten in vervolgfase

Aankomende bijeenkomst

De volgende bijeenkomst staat gepland voor 2 december a.s. van 17.00 tot 19.00u. Het onderzoek naar de leefomgeving zal die bijeenkomst centraal staan.

Afspraken

- Het tijdstip van de bijeenkomsten blijft 17.00 tot 19.00u
- De presentatie van de bijeenkomst wordt gedeeld met de KBG leden.
- PM neemt contact op met KBG leden die ontbraken bij deze bijeenkomst.
- Met de KBG wordt gedeeld: de link van de online raadpleging (PWE), informatie over de aanvullende workshops voor het onderzoek naar de leefomgeving, de RES 1.0 en de Routekaart Amsterdam Klimaat Neutraal 2050.
- Leden van de klankbordgroep kunnen suggesties voor onderwerpen die zij tijdens de bijeenkomsten willen bespreken via de mail delen: [redacted]@public-mediation.nl

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Perspectieven

Belangenvereniging Huurders Woonwagen-Locatie Wethouder van Essenweg
Bewoner stadsdeel Nieuw West (Brettenzone)
Bewonersvereniging Zijkanaal F Halfweg
Dorpsraad Zwanenburg-Halfweg
Perspectief Jongeren
VvE De Silodam
Westpoort Ondernemersvereniging

Ronald Jan Mauer (Gemeente Amsterdam, DB stadsdeel Nieuw-West)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezigen
Bewoner Amsterdam West
Bewoner Sloterdijk
Volkstuinpark de Groote Braak
VvE in gebied Westpoort

Verslag bijeenkomst KBG Nieuw-West

Datum: 02.12.2021
Auteurs: [redacted], [redacted]
[redacted]
Aangepast verslag

public mediation

Op 2 december jl. vond de tweede bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Nieuw-West van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze tweede bijeenkomst ging grotendeels over de aanvullingen op het onderzoek context mapping. Daarnaast hebben ervaringsdeskundigen gedeeld hoe het is om 20 jaar lang vlakbij windmolens te wonen. Tijdens de bijeenkomst kwamen de volgende waarden het meest naar voren: rust, recreatie, ruimte en natuurbehoud.

Context mapping

Tijdens het eerste uur stond het onderzoek Context Mapping centraal. Dit onderzoek is uitgevoerd in november 2021 en wordt aangeboden aan de Gemeenteraad en het College van B&W zodat zij geïnformeerde keuzes kunnen maken over windturbines binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam. Iemand uit het onderzoeksteam gaf een presentatie en beantwoordde vragen. Ook worden de uitkomsten verwerkt in het afwegingskader.

Wat is Context Mapping?

Context Mapping is etnografisch onderzoek dat wordt uitgevoerd door Perception Design Studio met als doel bewoners te vragen naar de lokale waarden en ervaringen. Bewoners vullen hiervoor een werkboek in met kaarten waar zij op aangeven welke delen van de buurt waarde heeft voor hen. Het werkboek biedt ruimte voor geschreven toelichtingen, maar vraagt ook om te antwoorden door foto's te selecteren en stickers te plakken. Eerst worden respondenten gevraagd dit voor de huidige situatie van hun buurt te doen. Daarna beantwoorden zij de vragen opnieuw in de situatie dat windturbines geplaatst zijn in de zoekgebieden. Daarmee ontstaat een contrast dat laat zien welke waarden onder druk komen te staan bij de plaatsing van windturbines. Het invullen duurt doorgaans 30-60 minuten.

Met Context Mapping wordt zachte, lokale kennis vergaard die nauwelijks in enquêtes is te vatten en daarom in veel gevallen niet wordt meegenomen. Deze informatie kan wel relevant zijn, zoals welke fietspaden door bewoners veel gebruikt worden voor recreatie. Daarom heeft de Gemeente Amsterdam gekozen om dit onderzoek te doen naast andere vormen van onderzoek, zoals de online raadpleging met de methode van de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE).

Om deel te nemen aan Context Mapping zijn bewoners en ondernemers benaderd door middel van flyers, brieven en via verenigingen. Verenigingen deden dat via sociale media of WhatsApp. Bewoners en ondernemers konden zich opgeven voor een van de zeventien workshops verspreid door de stad. In totaal zijn er 252 werkboeken ingevuld bij zeventien workshops.

Data Nieuw-West

In Nieuw-West hebben twee workshops plaatsgevonden. Wat opvalt is dat het opleidingsniveau van de deelnemers relatief hoog was en dat het merendeel geen migratieachtergrond had. Dat betekent, specifiek voor Nieuw West, dat laagopgeleiden en mensen met een migratieachtergrond ondervertegenwoordigd waren. Dit is een zorg die gedeeld wordt door de klankbordgroep en waar extra actie voor nodig is.

De data van Amsterdam Nieuw-West laat zien dan bewoners de meeste waarde hechten aan rust en ruimte in Nieuw West. De kaart met vlekken (heat map) laat zien welke locaties respondenten

waarderen. De stukken die oplichten lijken volgens de groep de volgende locaties te zijn: Natuurgebied Rietlanden, het Brettenpad en De Tuinen van West.

Aanvulling klankbordgroep op de data van Context Mapping

De klankbordgroep benadrukten in hun reacties dat rust, recreatie, ruimte en natuur het belangrijkst is voor hen. Zij willen dat graag beschermen. Zij maken zich zorgen over de overlast van windturbines.

Een deelnemer geeft aan zich te vinden in de uitkomsten van het onderzoek, maar stelt wel de vraag: "*Moet er nou echt groen verdwijnen voor het maatschappelijke belang van groene energie?*". Dit zijn zorgen over natuurgebieden De Bretten en het Geuzenbos. Volgens deze persoon heeft Amsterdam haar rustige groengebieden hard nodig omdat groen in de stad schaars is. De Bretten en het Geuzenbos moeten beschermd worden en daar mogen geen windmolens geplaatst worden. De Bretten is een van de groene longen van Amsterdam en is aangemerkt als rust- & ruimtegebied vanaf 2050; dat gaat moeilijk samen met windmolens. Deze persoon heeft bedenkingen bij de opeenstapeling van overlast in Westpoort: er is daar al veel industrie en men kan niet door blijven stapelen.

In de omgeving liggen vijf volkstuinparken. De volkstuinders zijn blij dat ze mogen meepraten, omdat ze voorheen niet als stakeholders werden gezien, aldus tuinders. Tijdens de zeven zomermaanden van het jaar mogen alle tuinders overnachten op de tuin. In de vijf wintermaanden mogen max. 20 personen (10 tuinders + hun partners) overnachten en ~~en tijdens de vijf wintermaanden~~ zijn tuinders overdag veel op het park. Het is dus belangrijk dat het 's nachts rustig is rondom het park, zodat tuinders goede nachtrust kunnen genieten. Op de tuinparken is al veel overlast van de snelwegen (N200, A5, A9), industrie, vliegtuigen (Schiphol), festivals (Spaarnwoude ,Tuinen van West, N1, Polderheuvel en Ruigoord~~Spaarnwoude~~) en de huidige windturbines. Als de wind "verkeerd staat" dan ervaren tuinders zeer veel overlast van de festivals. De tuinders zijn bang dat de overlast toeneemt als daar ook windturbines bij komen. Een ander belangrijk punt voor hen is dat de biodiversiteit van De Bretten niet achteruit mag gaan.

De bestaande overlast in het havengebied wordt genoemd als aandachtspunt: er is al veel geluidsoverlast van bestaande windmolens, festivals en industrie. Belangrijk is dat er een afweging komt op basis van de accumulatie van geluid.

Sporters in de omgeving worden niet zo zeer beïnvloed, verwacht de afgevaardigde van het sportpark. Sporten doe je voor je rust, maar het genot van sporten wordt waarschijnlijk niet beïnvloed door het geluid van windmolens. Zijn er nog andere effecten voor sporters? Op deze vraag is geen antwoord geformuleerd tijdens de bijeenkomst.

Leden van de klankbordgroep willen niet dat de energie die wordt opgewekt met windturbines naar de industrie of datacenters gaat. Een deelnemer geeft aan dat door een inschattingsfout van het kabinet groene stroom slurpende datacenters plek innemen waar wellicht windmolens hadden kunnen staan. Dat omwonenden gevraagd wordt overlast van windmolens te accepteren terwijl aan de andere kant veel groene stroom naar datacenters gaat, is voor diezelfde omwonenden onverteerbaar. De leden van de klankbordgroep vragen zich af of het mogelijk is de op te wekken energie slechts beschikbaar te stellen voor huishoudens in Amsterdam?

Ook wordt het volgende verteld door een bewoner van een buurgemeente. Amsterdam is een internationale stad, de openbare ruimte van Amsterdam is speelveld voor de hele wereld. en wordt daardoor steeds schaarser en kostbaarder. Dus wat legitimeert de urgentie van de gemeente om in de openbare ruimte van Amsterdam windmolens te plaatsen? En dat geldt al helemaal voor het kostbare groen. Het stadsbestuur onderschat de waarde van het groen rondom de stad. Opvallend omdat de Omgevingsvisie 2050 de waarde van groen en natuur juist hoog op de agenda heeft staan.

Samengevat zijn de volgende punten aangegeven als specifiek belangrijk in Nieuw-West:

- De natuur in Nieuw West is natuur voor de hele stad. Ruimte voor rust en recreatie is belangrijk voor alle Amsterdammers en dat vindt men in Nieuw-West ook.
- Het havengebied kent al veel geluidsoverlast, van o.a. al bestaande windmolens en industrie. Accumulatie van geluid moet meegenomen worden in de afweging.
- De Brettenzone en het Geuzenbos moeten een groene scheg blijven. De Bretten en het Geuzenbos mogen niet als respectievelijk zoekgebied en reserve zoekgebied ingezet

worden. De Bretten valt bovendien onder Natuurnetwerk Nederland en het Geuzenbos is aangemerkt als Amsterdamse ecostructuur.~~De Brettenzone moet een groene scheg blijven. De Bretten mag niet als reserve zoekgebied ingezet worden.~~

-
- Volkstuinen in Nieuw-West zijn belangrijk: mensen overnachten er.
- Nieuw-West heeft veel sportfaciliteiten. Het is belangrijk dat deze niet worden gehinderd.
- Aandacht voor alternatieven: zoals zonnepanelen langs de snelweg en energie besparen.
- Aandacht voor biodiversiteit.

Reactie van de gemeente op de zorgen

Momenteel is de Bretten een gele zone. Dat houdt in dat het een zoekgebied kan worden, wanneer de groene zones (zoals Westpoort) niet genoeg capaciteit kunnen leveren. Echter is de kans van te weinig capaciteit in de huidige gebieden zeer klein.

In de zoekgebieden bij Nieuw-West zijn verschillende beperkingen als het gaat om het type windturbine dat geplaatst kan worden. De ligging van Schiphol maakt bijvoorbeeld dat de windturbines waarschijnlijk niet hoger dan maximaal 120m kunnen zijn. Dit wordt nog geverifieerd.

De reflectiefase is bedoeld om signalen, zorgen en wensen uit de stad op te halen, die belangrijk zijn bij het besluit over de mogelijke concrete locaties voor windturbines. Deze worden gebundeld in het afwegingskader. Dit wordt nader toegelicht in de volgende klankbordgroep. Belangrijk is dat bij een mogelijke concrete aanvraag van initiatiefnemers niet alleen het afwegingskader, maar ook de MER-procedure bepalend is. Hierin worden concrete eisen t.a.v natuur en gezondheid opgenomen.

De ambitie van Gemeente Amsterdam (50 MegaWatt windenergie) levert voldoende stroom voor 80% van de huishoudens in Amsterdam. Deze stroom vloeit vanaf de windmolens naar het net en kan dus niet alleen beperkt worden tot huishouden.

Ervaringsdeskundigen: wonen bij windmolens

Twee ervaringsdeskundigen vertellen hoe het is om op 200-250m afstand te wonen van drie windmolens. Dit echtpaar heeft 20 jaar lang in deze situatie gezeten. Ze vertellen dat het een continu geluid is: dag en nacht. Het geluid verschilt met het weertype. De windsnelheid en richting hebben veel invloed hoeveel geluid op de woning afkomt. "*Je wendt niet aan het geluid*", omdat met elk weertypen een ander geluid vrijkomt. Rolluiken voor de ramen hielp weinig voor de geluidsoverlast 's nachts. De windmolens gingen weleens kapot. Dan maakten ze veel kabaal. Met een belletje naar de centrale zet het beheer de windmolen vrijwel direct stil en kwamen er reparateurs kijken. De slagschaduw kregen deze ervaringsdeskundigen in de ochtend door de ramen en ervaarden dat als zeer vervelend.

Met de huidige regels worden windturbines niet meer zo dichtbij woningen geplaatst als het bovenstaande echtpaar meemaakte.

Reactie van de gemeente

Momenteel is er geen afstandsnorm, maar een geluidsnorm. Op basis van deze geluidsnorm (47Db overdag) en gemiddelden komt het dan zo uit dat woningen niet dichter dan 350m bij een windturbine vandaan mogen staan. In sommige gevallen betekent het in de praktijk meer dan 350m afstand, omdat omstandigheden (type, windrichting, etc.) maken dat de norm sneller overschreden wordt.

De klankbordgroep geeft aan dat niet alleen met jaargemiddelden maar ook met piekbelasting rekening gehouden ~~kan~~ moet worden. Het mag niet zo zijn dat windmolens ver boven de 47dB uit mogen komen overdag nadat het een paar dagen niet gewaaid heeft. Bewoners maken zich zorgen

over de overlast van de geluidswaarden boven het gemiddelde door het jaar heen.

Volgende bijeenkomst en openstaande vragen

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Nieuw-West. De volgende (de 3e) bijeenkomst staat gepland voor dinsdag 14 december van 17.00 tot 19.00u via MS Teams. Tijdens deze bijeenkomst staat het afwegingskader centraal. In januari, februari en maart volgen bijeenkomsten die gewijd worden een richtlijnen voor participatie voor initiatiefnemers, samenspel met buurgemeenten en onderwerpen die die klankbordgroep graag zelf wil bespreken. Een onderwerp wat is aangediend is de vraag hoe laagopgeleiden en migrantengroepen beter bij de opgave te betrekken.

Openstaande vragen

- Wat doet de gemeente Amsterdam om energie te besparen en bewoners/bedrijven energie te laten besparen? Dan zijn er namelijk minder windmolens nodig.
- Wat zijn de beleidsregels rondom de maximaal toegestane decibel geluidsemissie van windmolens? Hoe wordt dat gehandhaafd door de gemeente?
    - Werkt de gemeente met gemiddelde om aan deze geluidsnorm te voldoen? Hoeveel mag bijvoorbeeld ~~dagelijks~~ jaarlijkse overschrijding plaatsvinden?
- Zijn er nog andere effecten van windturbines voor sporters dan alleen een achtergrond gezoem?
- Wat zijn de plannen van de gemeente voor het realiseren van meer zonne-energie?
- Wat zijn de regels voor distributiecentra in Westpoort om zonnepanelen sneeuw-veilig op hun daken te bevestigen?
    - Worden nieuwe gebouwen (zoals onder meer distributiecentra en andere bedrijfsgebouwen) verplicht in de bouwvergunningen om de draagkracht van hun daken niet alleen bestand tegen sneeuw te maken maar ook sterk genoeg zodat ze daarnaast ook geschikt zijn voor zonnepanelen? Dus geschikt voor het gewicht van sneeuw plús zonnepanelen.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)

Belangenvereniging Huurders Woonwagen-Locatie Wethouder van Essenweg
Bewoner stadsdeel Nieuw West (Brettenzone)
Bewonersvereniging Zijkanaal F Halfweg
~~Sloterdijk Volkstuintjes Groote Braak~~
Sportpark Spieringhorn
VvE in gebied Westpoort
Volkstuinpark de Bretten
Volkstuinpark de Groote Braak

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig

Bewoner Amsterdam West
Dorpsraad Zwanenburg-Halfweg
Perspectief Jongeren
VvE De Silodam
Westpoort Ondernemersvereniging

Bijlage 2: MS Teams chat (geanonimiseerd)

[02-12-2021 17:09] @[persoon], zou jij [persoon] kunnen toelaten die doet ook graag mee.
[02-12-2021 17:09] Hi [persoon], ik zie hem niet in de lobby. Zou [persoon] opnieuw kunnen inloggen?
[02-12-2021 17:11] ??
[02-12-2021 17:27] die inloop was wel erg kort van tevoren aangekondigd heel jammer
[02-12-2021 17:27] Oki
[02-12-2021 17:27] Hihi wie zijn jullie
[02-12-2021 17:54] Volkstuinen zijn maatschappelijk gezien wel degelijk stakeholders. Alleen juridisch zijn jullie geen geluidsgevoelige objecten of locaties
[02-12-2021 17:56] Helemaal mee eens!
[02-12-2021 18:19] Heel goed!
[02-12-2021 18:26] Is ca. 15% hoogteverschil merkbaar?
[02-12-2021 18:31] [redacted], welke dB-norm bedoel je, die geldt?
[02-12-2021 18:32] En slagschaduw?
[02-12-2021 18:35] Maar een natuurgebied zoals de Bretten wordt deels niet meer vrij toegankelijk in een bepaalde cirkel.
[02-12-2021 18:47] Iemand van Amsterdam Energie, kan dat kloppen?
[02-12-2021 18:47] ja denk ik wel
[02-12-2021 18:56] Bedankt dat ik aanwezig mocht zijn!

Verslag bijeenkomst Stedelijke KBG

Datum: 18.11.2021
Auteur: [redacted]
Aangepast verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 18 november jl. vond de eerste bijeenkomst plaats van de stedelijke klankbordgroep van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De opzet van het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam en de rol en selectie van de klankbordgroepen in de Reflectiefase zijn tijdens de bijeenkomst toegelicht. Daarnaast is de agenda voor de aankomende bijeenkomsten besproken.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie tot het vraagstuk windenergie in Amsterdam, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Amsterdam) en in het participatieproces.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Amsterdam). Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Er zijn grote zorgen over effecten van windmolens op de gezondheid van omwonenden en verblijvers, zoals recreanten en volkstuinders. De gezondheid mag niet in gevaar worden gebracht. Daarvoor is goed en uitgebreid onderzoek noodzakelijk. Ook werd verwezen naar de brandbrief van honderd artsen (juli 2021) waarin zij waarschuwen voor negatieve effecten van windmolens op direct omwonenden.
- Daarbij zijn er aanzienlijke zorgen over de nadelige invloed van windmolens op de natuur in Amsterdam en omgeving. Zo werd opgemerkt dat windmolens op de erfafscheiding van Landsmeer langs een Natura 2000 gebied zouden komen te staan. Natuur is niet alleen belangrijk voor haar ecologische waarde, maar ook voor recreatie van inwoners en anderen uit de omgeving.
- Amsterdam moet zich houden aan Europese wet- en regelgeving met betrekking tot de plaatsing van windmolens.
- Er moet goed onderzoek uit worden gevoerd naar het draagvlak onder de inwoners van Amsterdam voor extra windmolens in de stad, met de huidige afstandsnorm die Amsterdam hanteert: vanaf 500 meter tot een geluidsgevoelige bestemming zoals een woning. Een windmolen op

een afstand tussen de 350-500 meter tot een geluidsgevoelige bestemming is wettelijk ook mogelijk, rekening houdende met de geluidsnorm. Leden van de klankbordgroep hebben zorgen over deze afstand. De volkstuinen vallen niet in de categorie geluidsgevoelige bestemmingen, terwijl volkstuinders wel gedurende perioden in het jaar in de tuinen mogen overnachten.

- Driemond valt binnen het zoekgebied van meerdere gemeenten. Dit heeft de inwoners van Driemond zeer verrast omdat hier niet met inwoners of de dorpsraad over gesproken is. Inwoners hebben veel zorgen dat zij opzijgezet gaan worden. Mensen willen wel meepraten over wat zij kunnen doen om klimaatverandering tegen te gaan, maar doordat zij ervaren dat de discussie absent is ontbreekt draagvlak voor windmolens in zijn geheel.
- Windmolens in ontwikkelwijken in Amsterdam worden ongewenst bevonden door sommige leden in de klankbordgroep.
- Sommige leden van de klankbordgroep vinden het belangrijk verder te onderzoeken of windmolens de beste oplossing zijn voor duurzame energieopwekking in Amsterdam. Er is vaker gerefereerd aan zonnepanelen in de bijeenkomst en naar wind op land langs het Noordzeekanaal. Ook werd opgemerkt dat windmolens niet onderscheidend zijn voor de energietransitie in de stad Amsterdam.
- Daarbij werd opgeroepen om rationele keuzes te maken. Door eerst de ambitie te bepalen en dan te kijken naar welke mogelijke locaties overblijven, zouden niet per definitie de beste plekken gekozen worden. Zo liggen zoekgebieden nu bijvoorbeeld bij gemeentegrenzen of in de buurt van natuurgebieden. Wordt er voldoende gekeken naar zonnepanelen op daken en windmolens op agrarisch land? Hoe kan met de minste investeringen en minste overlast de grootste duurzame energieopbrengsten gerealiseerd worden?
- Er werd opgemerkt dat er in de Provinciale Staten recent een motie is aangenomen om geen windmolens te plaatsen nabij het IJmeer.
- Ook werd een aantal keer aangegeven dat het vraagstuk breder bekeken zou moeten worden op nationaal niveau. Waarom worden de windmolens niet in een meer dunbevolkt gebied of in zee geplaatst? Een lid van de klankbordgroep gaf in reactie daarop aan dat omdat Nederland dichtbevolkt is, een windmolens al snel in de buurt staat van woningen. Men moet waken voor het idee dat buiten Amsterdam overal ruimte is voor windmolens. Het is belangrijk om met elkaar de Nederlandse ambitie te realiseren.
- Het wordt van belang gevonden dat de baten terecht komen in Amsterdam.
- Jongeren aangesloten bij JongRES in Amsterdam onderschrijven de ambitie van de gemeenteraad. Ook zij vinden het belangrijk dat er goed onderzoek moet worden gedaan naar mogelijke effecten op de gezondheid van omwonenden. Bij uitsluitsel daarover vinden zij echter dat het mogelijk moet zijn om windmolens te plaatsen in een stedelijke omgeving.
- Leden van de klankbordgroep merkten op hoe belangrijk het is om de nut en noodzaak van duurzame energie opwek door windturbines in Amsterdam te analyseren en aan te tonen. Dit zou eerst grondig verder onderzocht moeten worden.
- Daarbij moet verder toegelicht worden waarom we dit op mondiaal, Europees, nationaal en op lokaal niveau doen? Het is van belang om uit te leggen waarom ook Amsterdam een aantal windmolens gaat plaatsen waar het kan. Er mag meer trotsheid komen dat ook Amsterdam hierin stappen zet.

- Een lid gaf aan ruimte te zien voor windmolens in Amsterdam en riep de klankbordgroep op om samen op zoek te moeten gegaan naar de geschikte locaties in Amsterdam, met het oog op dat windmolens het meest efficiënt zijn voor opwekking van duurzame energie.
- Voor leden die ruimte zien in Amsterdam voor extra windmolens, geldt het belangrijke voorbehoud dat dit mogelijk moet zijn zonder hevige overlast voor omwonenden en ernstige schade aan de natuur. Zij zijn van mening dat de opgave te realiseren is zonder de overlast en schade aan natuur.
- Tenslotte worden er ook andere voordelen gezien. Zo kan bijvoorbeeld gekeken worden naar of inwoners met lage inkomens goedkopere stroom zouden kunnen krijgen door de plaatsing van windmolens. Het belang werd benadrukt dat bewoners in de directe omgeving van de windmolens moeten kunnen profiteren, bijvoorbeeld ook om een gebied zelfvoorzienend te maken op het vlak van energie. Tegelijkertijd werd opgemerkt dat dit niet financiële participatie om draagvlak te creëren zou moeten betreffen. Lokaal draagvlak is vooral belangrijk voor bewoners en verblijvers (recreanten en volkstuinders).

Belangrijk in het participatieproces
De leden van de klankbordgroep hebben ook toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van wat de deelnemers hierin belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Het wordt betwijfeld of er in dit stadium van het proces nog sprake is van echte participatie, omdat het niet meer gaat over het beslissen *of* en *hoe* er aan groene energie moet worden gedaan in de stad. De doelstelling van de stad Amsterdam moet samen vastgesteld worden. Daarbij moet goed gekeken worden hoe deze zo effectief mogelijk bereikt kan worden met zo min mogelijk overlast.
- De indruk is ontstaan dat er een 'beleidstrein' op gang is gebracht waar inwoners onvoldoende invloed op kunnen hebben. Tegelijkertijd werd de hoop uitgedrukt dat dit traject daar verandering in zou kunnen brengen.
- Het wordt zeer belangrijk gevonden dat de geluiden in de klankbordgroep mee worden gegeven aan de politiek. Een ander gaf aan zich te kunnen vinden in het participatieproces, maar twijfels te hebben of de politiek het oppikt.
- Een lid van de klankbordgroep gaf aan te ervaren dat het democratisch proces wordt ondermijnt door het participatieproces. Participatie zou gebruikt worden om een politieke discussie en de beantwoording van vragen uit de weg te gaan.
- Daarbij werd aangegeven dat het essentieel is dat leden van de klankbordgroep weten of al bij voorhand is besloten waar de windmolens worden geplaatst. Zijn de zoekgebieden bepaald, maar nog niet waar en of er turbines komen? Of is er al besloten over de plaatsing en kan er alleen gesproken worden over de voorwaarden?
- Het belang van lokaal draagvlak werd benadrukt. Daarbij gaat het nadrukkelijk niet alleen om financiële participatie.
- Omliggende gemeenten en hun inwoners moeten meegenomen worden in het participatieproces.

- Voor jongeren is het belangrijk om het recht te hebben mee te praten over hun leefomgeving (van de toekomst) en energievoorziening. Jongeren zijn over het algemeen vaker voorstander voor zonnepanelen en windmolens.
- Er moet goed gedefinieerd worden waar de participatie over gaat: op projectniveau of over alle zoekgebieden. Er zijn verschillende niveaus en mate van detail. In deze klankbordgroep gaat het over zaken die voor heel Amsterdam spreken.
- Het belang werd benadrukt van naar elkaar luisteren in de klankbordgroep. Ook werd opgeroepen om er gezamenlijk uit te komen en te bedenken hoe Amsterdam bij kan dragen. Er is samenwerking nodig om voor 2030 grote stappen te zetten. In het verleden is veel tegenstand ontstaan omdat dingen van bovenaf werden neergezet.

De klankbordgroepen

Doel

In totaal zijn er zeven klankbordgroepen: Eén stedelijke, één per windrichting van de zoekgebieden (Nieuw-West, Noord, Oost en Zuidoost) en twee klankbordgroepen die de expertgroepen Natuur en Gezondheid begeleiden. In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang, een perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluidend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces. Ruimte voor dialoog om inzicht en begrip te krijgen in ieders perspectief. De stedelijke klankbordgroep bespreekt zaken die voor heel Amsterdam spelen.

Selectieproces en perspectieven

Het Nederlands Platform Burgerparticipatie en Overheidsbeleid (NPBO) heeft de selectie van de leden van de klankbordgroepen gemaakt. Tijdens de bijeenkomst heeft [redacted] (NPBO) dit proces toegelicht.

Aanmeldingen

In totaal hebben 133 mensen zich aangemeld voor de klankbordgroepen. Deelnemers zijn maar voor één groep geselecteerd om zoveel mogelijk mensen deel te kunnen laten nemen en om praktische redenen met het oog op eventueel overlappende tijdstippen van klankbordgroepen. In eerste instantie is alleen een uitvraag gedaan voor organisaties. Omdat 42% van de aanmeldingen burgers bleken te zijn, is besloten in overleg met de gemeente om deze ook te selecteren voor de groepen.

Selectieproces

Eerst is op basis van ervaring van het NPBO een overzicht gemaakt van de verschillende perspectieven die aan tafel gewenst zouden zijn in de verschillende groepen. Hierbij was oog voor een werkbare groepsgrootte waarin leden een goede discussie kunnen voeren. De selectie heeft plaatsgevonden op basis van de aanmeldingen voor de klankbordgroepen. Er is gekeken welke perspectieven beschikbaar waren. In de klankbordgroepen is gezocht naar een balans tussen leden die positief, neutraal of kritisch tegenover windmolens in Amsterdam staan. Daarin zijn ook criteria meegenomen als sekse en leeftijdscategorieën. Echter waren bij de selectie dergelijke criteria onderschikt aan het belang om zoveel mogelijk diverse perspectieven in de klankbordgroep te hebben. Na het selectieproces hebben

nog enkele kleine correcties plaatsgevonden.

Ontbrekende perspectieven
Aan de klankbordgroep is gevraagd of zij nog perspectieven misten in de groep. Een van de leden merkte op inwoners met een migratieachtergrond te missen. Hierop werd aangegeven dat er naast de klankbordgroepen ook andere vormen van participatie zijn. De zorg werd geuit dat mensen die niet kijken op de website van de gemeente of zijn aangemeld voor nieuwsbrieven niet bereikt worden. Hoe kunnen die wel betrokken worden? Voor het onderzoek naar de leefomgeving is bijvoorbeeld geflyerd in de buurten zelf.

Spelregels
Voor de klankbordgroep gelden een aantal spelregels:

- Veiligheid (Chatham House Rule): alles wat in de bijeenkomst gezegd wordt mag worden gebruikt, maar niet herleidbaar tot persoon.
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit uw eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen persoonlijke titel
- Communicatie en verslaglegging wordt gedaan door Public Mediation. Het verslag is niet woordelijk.
- Aanwezigheid: leden nemen zoveel mogelijk zelf deel aan de bijeenkomsten. In het geval dat vervanging nodig is, kan dit gecommuniceerd worden aan Public Mediation.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam is tijdens de bijeenkomst kort toegelicht door [redacted] (coördinator team RES Amsterdam). Dit proces bestaat uit de reflectiefase en de planvoorbereidingsfase.

Reflectiefase
Bij vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 heeft de gemeenteraad van Amsterdam een ambitie van 50 megawatt opwekking door windturbines vastgesteld. Dit riep een levendige discussie op. De gemeente heeft in reactie daarop een reflectiefase ingesteld. Hierin wordt extra de tijd te genomen om te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden in de stad en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen, die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Waar moet rekening mee gehouden worden bij beslissingen over de plaatsing van windmolens in Amsterdam?

Hiervoor vinden verschillende activiteiten plaats gedurende de reflectiefase, die loopt tot april 2022:

- Een online raadpleging (PWE)
- Onderzoek naar de leefomgeving in workshops
- Expertgroepen die advies geven over de onderwerpen gezondheid en natuur
- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en voor de expertgroepen gezondheid en natuur

- Evaluatie van de participatiestappen tot nu toe

Online raadpleging (PWE)
In de online raadpleging worden deelnemers betrokken bij een keuzevraagstuk. Door keuzes te maken, als het ware op de stoel van de bestuurder, kunnen ze voorkeuren aangeven, deze toelichten en eigen ideeën aandragen. Leden van de klankbordgroep gaven aan dat er zorgen zijn dat de raadpleging wordt gebruikt als een draagvlak meting. Er is weinig vertrouwen in het instrument en hoe de data vervolgens geanalyseerd en gebruikt gaat worden. Het team van Populytics, dat de raadpleging heeft ontwikkeld, zal de raadpleging toelichten tijdens de volgende bijeenkomst van de klankbordgroep. De klankbordgroep kan dan met hen in gesprek hierover.

Opmerking:

- Het idee werd geopperd om in de nieuwsbrief Duurzaam020 nogmaals de online raadpleging onder de aandacht te brengen. Daarin zou uitgelegd moeten worden hoe het instrument werkt en aangegeven worden dat specifiek de toelichtingen van deelnemers juist belangrijk zijn in het onderzoek. De nieuwsbrief is reeds verstuurd, maar er zal gekeken worden of er nog via de website van de gemeente iets mogelijk is.

Onderzoek naar de leefomgeving
In workshops hebben bewoners en andere gebruikers van gebieden aan kun geven wat voor hen belangrijke kenmerken zijn voor hun buurt en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in die omgeving. Op verschillende manieren is hierover gecommuniceerd: door te flyeren in de directe omgeving (om groepen te bereiken die eerder onvoldoende waren gehoord) en daarna via brieven en de netwerken van de stadsdelen. Op zaterdag 27 november vinden drie extra inloopworkshops plaats op drie locaties van de Openbare Bibliotheek in de stad.

Opmerking

- Inwoners van Driemond hebben de brief over de workshops te laat ontvangen, op de dag van de workshop of zelfs erna. Omdat zij niet tijdig geïnformeerd zijn hebben zij niet deel kunnen nemen aan de workshop.

Expertgroepen Gezondheid en Natuur
Omdat er vele zorgen zijn over de thema's gezondheid en natuur en omdat de feitenkennis verschillend geïnterpreteerd wordt, zijn twee expertgroepen ingesteld onder leiding van onafhankelijke voorzitters. Voor de samenstelling van de groepen zijn experts voorgedragen door o.a. energiecoöperaties, Windalarm en bezorgde artsen. De experts gaan, voor de respectievelijke thema's, in gesprek over bestaande wet- en regelgeving, de milieueffectenrapportage en aanvullende onderzoeken en beleid.

Producten reflectiefase
De reflectiefase levert drie producten op: het afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance. Het afwegingskader en de richtlijnen komen bovenop het wettelijk kader dat er al is.

Afwegingskader
Alle informatie uit de activiteiten en uit eerdere inspraakrondes wordt

gebundeld in een afwegingskader dat in januari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit afwegingskader wordt de informatie gebundeld die bestuurders en de gemeenteraad nodig hebben om een goede afweging te kunnen maken over de ontwikkeling van windturbines op een locatie in een zoekgebied. Dit afwegingskader is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is. Het biedt als het ware een indexering van de onderwerpen die belangrijk zijn om mee te nemen in de afweging.

Handreiking participatie en sturing

Met de klankbordgroepen en expertgroepen wordt daarnaast gekeken naar wat belangrijk is als een initiatiefnemer zich meldt in de vervolgfase. Dit heeft betrekking op hoe belanghebbenden worden betrokken in het vervolg (waar kan de gemeente op toezien bij de participatie), de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden en initiatiefnemers, en samenwerking tussen RES partners en mede-overheden. Deze richtlijnen voor participatie en governance worden gebundeld in een handreiking participatie en sturing.

Planvoorbereiding

Na de reflectiefase begint de planvoorbereiding. Daarin kunnen initiatiefnemers de gemeente benaderen met het verzoek om windturbines te ontwikkelen. Na het tekenen van een intentieovereenkomst moet de initiatiefnemer in die fase een participatieplan opstellen. Dat moet door het College van B&W goedgekeurd worden en vervolgens conform uitgevoerd worden door de initiatiefnemer. In deze fase worden in opdracht van de initiatiefnemer, na vaststelling van de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), onderzoeken naar de effecten op o.a. natuur en gezondheid uitgevoerd. De resultaten van deze onderzoeken worden gebundeld in de milieueffectenrapportage (MER) en voorgelegd aan de gemeenteraad voor de vergunningverlening.

Vragen en opmerkingen klankbordgroep

- Een lid van de klankbordgroep vroeg, naar aanleiding van de toelichting op de 50 megawatt ambitie van de gemeenteraad, of er in deze fase gesproken wordt over *of* er windmolens komen in de zoekgebieden of over *hoe* de zoekgebieden worden ingevuld. De gemeenteraad heeft de opdracht gegeven om te kijken wat er mogelijk is. De ambitie moet landen in de aangewezen zoekgebieden. In de planvoorbereidingsfase worden onderzoeken uitgevoerd in opdracht van de initiatiefnemer aan de hand van de notitie reikwijdte en detailniveau, en vervolgens voorgelegd aan de gemeenteraad in de mer. Op dat moment wordt de afweging gemaakt of er wel of niet een molen kan komen op die specifieke locatie binnen het zoekgebied. In de bijeenkomst gaven leden van de klankbordgroep aan niet alleen te willen bespreken hoe de zoekgebieden ingevuld zouden kunnen worden, maar ook de 'of' vraag aan de orde willen stellen, vanwege o.a. mogelijke hinder, invloed op gezondheid, natuur en landschap.
- Daarbij werd de vraag gesteld hoe de gemeente om zal gaan met weging van het draagvlak. Wat als een deel van de omwonenden wel voorstander is van windmolens en een ander deel niet? Daarop werd geantwoord dat het niet gaat om wie er 'voor' of 'tegen' is, maar dat het gesprek moet gaan over wat er geraakt wordt. Wat zien leden van de klankbordgroep? Hoe heeft het invloed op gezondheid, natuur, recreatie en de kwaliteit van een gebied? Waar hebben zij zorgen over of zien ze kansen?
- Leden van de klankbordgroep waren benieuwd of er doorgerekende

scenario's gemaakt worden per zoekgebied. De gemeente gaf aan dat zij bepalen en toetsen waar iets mogelijk is in de hele stad en per zoekgebied, maar niet op voorhand bepalen waar een windmolen komt. Er worden dus geen scenario's opgesteld. Het initiatief daarvoor ligt bij de initiatiefnemer. Dit leidde tot zorgen bij de klankbordgroep. Kan het zijn dat meer geschikte gebieden niet gebruikt worden omdat het afhankelijk is van waar een initiatiefnemer een voorstel voor indient? Deze vraag speelt ook op andere plekken in het land. Een andere deelnemer gaf aan dat dit bij de provincie of de RES organisatie geadresseerd zou moeten worden. Momenteel wordt er onderzocht of er een landelijke dialooggroep komt over dit soort kwesties.

- Naar aanleiding van het gesprek over onderzoeken in de zoekgebieden, kwam ter sprake of er een afweging gemaakt moet worden tussen zoekgebieden. Een duidelijk uitgangspunt van het proces is dat er geen ranglijst ontstaat met scores van zoekgebieden. Sommige leden keken verschillend aan tegen uitruil tussen de gebieden.
- Daarnaast werd opgemerkt dat er zorgen zijn dat belanghebbenden tijdens de planvoorbereidingsfase buiten spel worden gezet. Ook hierom is het belangrijk om met de klankbordgroep in de reflectiefase te kijken naar richtlijnen voor participatie en governance, waar de gemeente op toe kan zien.

Volgende bijeenkomsten en afspraken

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de stedelijke klankbordgroep. De volgende bijeenkomsten staan gepland voor 30 november en 7 december a.s. van 19.00 tot 21.00u. Tijdens de eerstvolgende bijeenkomst worden het afwegingskader en de online raadpleging (PWE) toegelicht en besproken met de ontwerpers. In de bijeenkomst van 7 december vindt de terugkoppeling over de online raadpleging vanuit het team van Populytics plaats.

Afspraken

- De komende bijeenkomsten vinden plaats op een later tijdstip, namelijk van 19.00 tot 21.00u.
- De presentatie van de bijeenkomsten worden gedeeld met de groep.
- Met het team van het onderzoek naar de leefomgeving wordt gekeken of het, naast de organisatie van de drie extra inloopworkshops op zaterdag 27 a.s., mogelijk is om workshop boeken naar Driemond te brengen.

Bijlage: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)
Bewoner Amsterdam Noord
Bewoner Landsmeer
Dorpsraad Driemond
Energiecoöperatie Amsterdam Wind
Vereniging Gein3Dorp
Jong RES
Koepelcoöperatie Energie samen
Natuur & Milieufederatie Noord-Holland

NatuurlijkIJburg
Noorderlingen Voor de Wind
Volkstuinpark Buikslotermeer
VVE IJburg
Watersport Vereniging IJburg
Windalarm
Windalarm

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (NPBO)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig
Bewoner Amsterdam Zuid

Verslag bijeenkomst KBG Zuidoost

Datum: 22.11.2021
Auteur: [redacted]
Aangepast verslag opnieuw concept

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 22 november jl. vond de eerste bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Zuidoost van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De opzet van het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam en de rol van de klankbordgroepen in de Reflectiefase zijn tijdens de bijeenkomst toegelicht. Daarnaast is de agenda voor de aankomende bijeenkomsten besproken.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie met Amsterdam Zuidoost, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Amsterdam Zuidoost) en in het participatieproces. Dirk de Jager van het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuidoost en wethouder Matthijs Sikkes-van den Berg van de gemeente Diemen heetten de deelnemers welkom.

Welkom

Vanuit stadsdeel Zuidoost was bestuurslid Dirk de Jager aanwezig voor deze eerste bijeenkomst. Hij heette alle leden van de klankbordgroep welkom, ook namens wethouder Sikkes-van den Berg van Diemen. Hij benadrukte het belang van zoveel mogelijk in samenhang kijken naar het vraagstuk met de omliggende gemeenten. Het is een ingewikkeld onderwerp, met invloed op gezondheid, leefbaarheid en natuur en ecologie in het gebied. Dat zijn onderwerpen waar de gemeenten veel waarde aan hechten. Tegelijkertijd hebben zij de opgave om bij te dragen aan de energietransitie. Dit zijn complexe afwegingen en daarom heeft de gemeente de leden van de klankbordgroep gevraagd om de essentiële punten te benoemen waar rekening mee gehouden moet worden bij het maken van de uiteindelijke afweging over waar en of en onder welke voorwaarden er windmolens zouden kunnen komen in Zuidoost. Hij wenste de groep veel succes en wijsheid toe in de komende bijeenkomsten.

Wethouder Matthijs Sikkes-van den Berg voegde daaraantoe dat ze hoopten te laten zien dat er contact is tussen de aangrenzende gemeenten, om te voorkomen dat bewoners en de natuur onevenredig belast zouden worden wegens gebrek aan communicatie. De gemeenten die om de Diemerscheg heen liggen hebben regelmatig contact.

Een lid van de klankbordgroep herinnerde Dirk de Jager aan zijn uitspraak, gedaan op 20 april 2021, dat er geen windmolens geplaatst worden als er onaanvaardbare gezondheidsrisico's bestaan. De heer de Jager gaf aan nog steeds achter deze uitspraak te staan.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Zuidoost). Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- De leden van de klankbordgroep maken zich zorgen over de gezondheid van omwonenden. Deze mag niet in gevaar worden gebracht door bijvoorbeeld geluidsoverlast van de windmolens. Ook de gehanteerde afstandsnorm, 350 meter tot geluidsgevoelige bestemmingen als woningen, leidt tot veel vragen. Leden vinden dat deze norm niet versoepeld had mogen worden.
- Ook werd opgemerkt dat bijvoorbeeld windmolens op de locatie langs de A9 bij de Diemerscheg zouden grenzen aan plekken waar veel huurwoningen zijn. Huurwoningen zijn vaker slecht geïsoleerd waardoor de impact op de omwonenden nog groter zal zijn.
- Daarnaast zijn er grote zorgen over de natuur in de omgeving, zoals bij de Hoge Dijk. Dit heeft betrekking op zowel de waarde van de natuur (bijvoorbeeld van het trekvogelpad) als op de recreatiefunctie voor mensen uit de omgeving, en met name bewoners van Zuidoost. Ook is verwezen naar het in ontwikkeling zijnde en reeds geplande natuurcompensatiegebied in de Bloemendalerpolder, 't Breedland, en de eendenkooi dat langs het Amsterdam- Rijnkanaal ligt in Weesp.
- Het is belangrijk dat er onafhankelijk aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd naar de gezondheidseffecten van windturbines. Leden van de klankbordgroep krijgen via de media mee dat er nog veel onbekend is als het gaat om de effecten van windmolens. Op landelijk politiek niveau is ingestemd door de Tweede Kamer met de motie Erkens/Leijten over onderzoek naar de effecten van verschillende afstandsnormen op de gezondheid en leefkwaliteit. De resultaten daarvan zouden mee moeten worden genomen in de verdere concretisering van de RES'en.
- Door een lid van de klankbordgroep werd geopperd om voor alle zoeklocaties een (pre-)MER uit te voeren, om deze informatie mee te nemen in het afwegingskader. De milieu-effecten voor alle locaties/zoekgebieden zouden bekend moeten zijn bij de raad voordat er besluiten genomen kunnen worden.
- Er is behoefte aan een totaaloverzicht van de plannen van de aangrenzende gemeenten in dit gebied. Ook toekomstige wijken en woningen moeten meegenomen worden in de gebruikte kaarten en tekeningen.
- Het is belangrijk om woningbouwopgaven in de omgeving, zoals Weespersluis (waarvoor een onherroepelijk bestemmingsplan is; circa 300 van de circa 3.000 woningen zijn reeds opgeleverd en bewoond), mee te nemen in de afweging. Ook voor die bewoners moet er in de toekomst een prettig en leefbaar woongebied zijn.
- De bewoners van buurgemeenten zijn geschrokken dat de gemeente de windmolens aan de grenzen van de stad plaatst, waardoor zij er juist last van hebben.
- De tuinders vinden het onrechtvaardig dat juist volkstuinders die het vaker minder goed hebben en baat hebben bij deze groene natuur, te maken krijgen met windmolens dicht bij hun tuinen. De volkstuinen leveren met elkaar een grote bijdrage aan de natuur en biodiversiteit in de stad. Vaak wonen tuinders een half jaar op de tuin. Ook gebruiken zij de tuinen voor vakantie dichtbij huis, omdat zij niet de middelen hebben om op vakantie te gaan of omdat zij ervoor kiezen om klimaatredenen.
- Jongeren moeten mee kunnen praten over hun toekomstige leefomgeving. De jongeren van JongRes onderschrijven de ambitie van de gemeenteraad. In Zuidoost zijn verschillende jongerentafels gehouden door JongRES om hierover in gesprek te gaan. Deze RES-jongeren ~~Ook zij~~ vinden het belangrijk dat er goed onderzoek wordt gedaan naar mogelijke gezondheidsrisico's. Bij uitsluitsel daarover vinden de RES-jongeren ~~zij~~ echter dat het mogelijk moet zijn om windmolens te plaatsen in een stedelijke omgeving.
- Door een lid van de klankbordgroep wordt het belangrijk gevonden om energie lokaal op te wekken omdat er lokaal steeds meer energie gebruikt wordt, bijvoorbeeld voor elektrische auto's.
- Een lid van de klankbordgroep gaf aan zorgen te hebben over hoe de instanties omgaan met de kennis over gezondheidsrisico's. Het wordt ervaren dat overheden omwonenden niet beschermen door bijvoorbeeld veiligheidsmarges in te bouwen, maar deze juist zo krap mogelijk definiëren. Niet de bewoners maar het doel zou vooropgesteld worden.
- Een ander lid van de klankbordgroep deelde de zorg dat de gemeente wil doorzetten en dat er enkel locaties overblijven waar weinig weerstand is, omdat bewoners daar minder invloed hebben.

- Het lokaal delen in het eigenaarschap wordt belangrijk gevonden. Er zijn zorgen dat niet de direct omwonenden mee kunnen profiteren, maar juist meer vermogende inwoners van de stad die niet de lasten van de windmolens ervaren. Het doel van 50% lokale participatie mag niet onrechtvaardig worden gebruikt.
- De suggestie wordt gedaan om voor alle zoekgebieden, voorafgaand aan de besluitvorming in de raad over het afwegingskader, een soort pré-MER uit te voeren, zodat de milieueffecten voor álle zoekgebieden meegewogen kunnen worden, vooruitlopend op het besluit om sommige zoekgebieden af te laten vallen en andere aan te wijzen als definitieve locatie.

Belangrijk in het participatieproces

De leden van de klankbordgroep hebben ook toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt hier een introductie in, maar geen compleet overzicht van wat de deelnemers belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Bewoners uit Zuidoost moeten betrokken worden in het participatieproces. Belangrijk is daarbij dat er wordt geparticipeerd door een representatieve groep bewoners van Zuidoost. Zo moeten er bijvoorbeeld inwoners van de Surinaamse gemeenschap en sociale huurders deelnemen. Er werd opgemerkt dat de diversiteit van bewoners in de wijk niet terug te zien is in de klankbordgroep.
- Het belang van een democratisch proces werd benadrukt. Leden van de klankbordgroep waren zeer verbaasd dat er ondanks alle kritische geluiden toch zoekgebieden zijn aangewezen die op 350 meter van woningen liggen. Meerdere leden voelen zich niet als bewoners vertegenwoordigd in de discussie over windmolens.
- Participatie moet een eerlijk proces zijn waarin de gemeente oprecht naar bewoners luistert, hen zo vroeg mogelijk bij het gesprek betrekt, en hen op de hoogte houdt.
- Het mag geen 'check the box' participatieproces zijn. De leden willen echt invloed kunnen hebben. Zij willen de dialoog aangaan en dat het duidelijk is wat de uitkomst is van dit traject. Sommige leden zijn sceptisch over dit traject en anderen hopen dat de gemeente het vertrouwen juist terug zal winnen.
- Ook met belanghebbenden uit de omgeving van Amsterdam moet rekening gehouden worden.
- Jongeren moeten mee kunnen praten over hun toekomstige leefomgeving.
- Leden willen mee kunnen praten over of, waar en onder welke voorwaarden windmolens geplaatst in Zuidoost zou kunnen worden. Ze willen dat er plekken aangewezen kunnen worden die ongeschikt zijn.
- Het is van belang om kennis te delen over ervaringen en (lopende) onderzoeken met betrekking tot de ontwikkeling van windmolens. Daarbij moet in samenhang met andere gemeenten plannen gemaakt worden.
- Er is opgeroepen om naar alternatieven te kijken dan windmolens, bijvoorbeeld zonnepanelen en buurtbatterijen.
- De bijeenkomsten van de klankbordgroep moeten tijdig gepland worden. Ook moet ter voorbereiding de informatie voor de bijeenkomsten en de notulen van de afgelopen bijeenkomst op tijd beschikbaar zijn.

De klankbordgroep

Doel

In totaal zijn er zeven klankbordgroepen: Eén stedelijke, één per windrichting van de zoekgebieden (Nieuw-West, Noord, Oost en Zuidoost) en twee klankbordgroepen die de expertgroepen Natuur en Gezondheid begeleiden. In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met

een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang, een perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluidend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces. Ruimte voor dialoog om inzicht en begrip te krijgen in ieders perspectief.

Deze klankbordgroep brengt het perspectief van belanghebbenden in Zuidoost en aangrenzende gebieden in en geeft mee waar rekening mee gehouden moet worden in de afweging over windmolens en bij de participatie in de volgende fase. In de aankomende bijeenkomst zal de klankbordgroep het onderzoek naar de leefomgeving in Zuidoost bespreken en daar een reactie op meegeven. De klankbordgroep heeft aangegeven meer duidelijk te willen over haar rol.

Perspectieven

Aan de klankbordgroep is gevraagd of zij nog perspectieven misten in de groep. Zoals eerder benoemd zien de leden van de klankbordgroep de diversiteit van bewoners in de wijk niet terug in deze groep. Het Nederlands Platform Burgerparticipatie en Overheidsbeleid (NPBO) heeft de selectie van de leden van de klankbordgroepen gemaakt. Bij de selectie is de NPBO afhankelijk geweest van welke personen zich hebben aangemeld en daarbij mochten zij niet vragen naar of selecteren op basis van afkomst. Een lid van de klankbordgroep stelde voor om in ieder geval iemand van de Surinaamse gemeenschap in Zuidoost uit te nodigen om deel te nemen. Daarbij neemt Public Mediation contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst.

Spelregels

Voor de klankbordgroep gelden een aantal spelregels:

- Veiligheid (Chatham House Rule): alles wat in de bijeenkomst gezegd wordt mag worden gebruikt, maar niet herleidbaar tot persoon.
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit uw eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen persoonlijke titel
- Communicatie en verslaglegging wordt gedaan door Public Mediation. Het verslag is niet woordelijk.
- Aanwezigheid: leden nemen zoveel mogelijk zelf deel aan de bijeenkomsten. In het geval dat vervanging nodig is, kan dit gecommuniceerd worden aan Public Mediation.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam is tijdens de bijeenkomst kort toegelicht door [redacted] (coördinator team RES Amsterdam). Dit proces bestaat uit de reflectiefase en de planvoorbereidingsfase.

Reflectiefase

Bij vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 heeft de gemeenteraad van Amsterdam een aanvullende ambitie van 50 megawatt opwekking door windturbines vastgesteld. Daarnaast zijn zoekgebieden aangewezen waar mogelijkheden worden gezien om windmolens te realiseren. De vaststelling riep een levendige discussie op. De gemeente heeft in reactie daarop een reflectiefase ingesteld. Hierin wordt extra de tijd te genomen om te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden in de stad en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen, die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Waar moet rekening mee gehouden worden bij beslissingen over de plaatsing van windmolens in Amsterdam?

Hiervoor vinden verschillende activiteiten plaats gedurende de reflectiefase, die loopt tot april 2022:

- Een online raadpleging (PWE)
- Onderzoek naar de leefomgeving in workshops

- Expertgroepen die advies geven over de onderwerpen gezondheid en natuur
- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en voor de expertgroepen gezondheid en natuur
- Evaluatie van de participatiestappen tot nu toe

Opmerking klankbordgroep

Het verbaast de klankbordgroep dat er geen zoekgebieden af kunnen vallen tijdens de reflectiefase.

Online raadpleging (PWE)

In de online raadpleging worden deelnemers betrokken bij een keuzevraagstuk. Door keuzes te maken, als het ware op de stoel van de bestuurder, kunnen ze voorkeuren aangeven, deze toelichten en eigen ideeën aandragen. Door een lid van de klankbordgroep werd opgemerkt dat toekomstige bewoners, van gebieden waar woningen gerealiseerd gaan worden, niet mee kunnen doen met dergelijke instrumenten. De ontwikkelaar kan wel op basis van de doelgroepen profielen maken van wat toekomstige bewoners belangrijk vinden.

Onderzoek naar de leefomgeving

In workshops hebben bewoners en andere gebruikers van gebieden, zoals ze er nu zijn, aan kun geven wat voor hen belangrijke kenmerken zijn voor hun buurt en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in die omgeving. Op verschillende manieren is hierover gecommuniceerd: door te flyeren in de directe omgeving (om groepen te bereiken die eerder onvoldoende waren gehoord) en daarna via brieven en de netwerken van de stadsdelen. Op zaterdag 27 november vinden drie extra inloopworkshops plaats op drie locaties van de Openbare Bibliotheek in de stad.

In de klankbordgroep is opgemerkt dat de natuur- en recreatiegebieden die gepland staan in de Bloemendalerpolder van Weesp niet meegenomen worden in dit onderzoek, zowel niet in de vragen en kaarten maar ook in de antwoorden van deelnemers, omdat deze nog niet gebruikt kunnen worden. Windmolens in de zoekgebieden zouden echter wel een grote impact kunnen hebben op de ervaring en kwaliteit van die gebieden, Dit zal nu niet terugkomen in de resultaten van het onderzoek.

Expertgroepen Gezondheid en Natuur

Omdat er vele zorgen zijn over de thema's gezondheid en natuur en omdat de feitenkennis verschillend geïnterpreteerd wordt, zijn twee expertgroepen ingesteld onder leiding van onafhankelijke voorzitters. Voor de samenstelling van de groepen zijn experts voorgedragen door o.a. energiecoöperaties, Windalarm en bezorgde artsen. De experts gaan, voor de respectievelijke thema's, in gesprek over bestaande wet- en regelgeving, de milieueffectenrapportage en aanvullende onderzoeken en beleid. Het is niet mogelijk om ook in alle lokale klankbordgroepen de thema's gezondheid en natuur afzonderlijk te behandelen. Wel kunnen specifieke lokale aspecten hierin meegegeven worden.

De expertgroep gaat bepalen welke onderzoeken uitgevoerd moeten worden in de planvoorbereidingsfase, wanneer er in opdracht van een initiatiefnemer onderzoek wordt uitgevoerd op een specifieke locatie. Deze onderzoeken, vastgelegd in de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), worden uitgevoerd voorafgaand aan de vergunningverlening. Ook de NRD wordt ter inzage gelegd zodat eenieder daarop kan reageren.

Producten reflectiefase

De reflectiefase levert drie producten op: het afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance. Het afwegingskader en de richtlijnen komen bovenop het wettelijk kader dat er al is.

Afwegingskader

Alle informatie uit de activiteiten en uit eerdere inspraakrondes wordt gebundeld in een afwegingskader dat in januari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit afwegingskader wordt de informatie gebundeld die bestuurders en de gemeenteraad nodig hebben om een goede afweging te kunnen maken over de ontwikkeling van windturbines op een locatie in een zoekgebied. Dit afwegingskader is geen

beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is. Het biedt een overzicht van de kenmerken die belangrijk zijn om mee te nemen in de afweging over het wel of niet plaatsen van een windmolen. De vier hoofdthema's zijn: 1) leefomgeving, 2) maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie, 3) CO2-doelstelling en 4) samenhangend en betaalbaar energiesysteem.

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de bijeenkomst duidelijk aangegeven dat zij mee willen praten over het afwegingskader. Er zijn zorgen omdat dit aanstaande december afgerond wordt. De leden van de klankbordgroep willen dat de tijd wordt genomen om hierover met alle klankbordgroepen goed in gesprek te gaan. Het afwegingskader wordt in ieder geval behandeld in de stedelijke klankbordgroep. Er gaat gekeken worden of dit ook georganiseerd kan worden voor de lokale klankbordgroepen.

Handreiking participatie en sturing

Met de klankbordgroepen en expertgroepen wordt daarnaast gekeken naar wat belangrijk is als een initiatiefnemer zich meldt in de vervolgfase. Dit heeft betrekking op hoe belanghebbenden worden betrokken in het vervolg (waar kan de gemeente op toezien bij de participatie, zodat bewoners niet het gevoel krijgen dat zij er alleen voor staan en dat de gemeente zich terugtrekt), de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden en initiatiefnemers, en samenwerking tussen RES partners en mede-overheden. Deze richtlijnen voor participatie en governance worden gebundeld in een handreiking participatie en sturing.

Planvoorbereiding

Na de reflectiefase begint de planvoorbereiding. Daarin kunnen initiatiefnemers de gemeente benaderen met het verzoek om windturbines te ontwikkelen. Na het tekenen van een intentieovereenkomst moet de initiatiefnemer in die fase een participatieplan opstellen. Dat moet door het College van B&W goedgekeurd worden en vervolgens conform uitgevoerd worden door de initiatiefnemer. In deze fase worden in opdracht van de initiatiefnemer, na vaststelling van de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), onderzoeken naar de effecten op o.a. natuur en gezondheid uitgevoerd. De resultaten van deze onderzoeken worden gebundeld in de milieueffectenrapportage (MER) en voorgelegd aan de gemeenteraad voor de vergunningverlening.

Volgende bijeenkomst en afspraken

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Zuidoost. De volgende bijeenkomst staat gepland voor 1 december a.s. van 19.00 tot 21.00u. Tijdens deze bijeenkomst staat het onderzoek naar de leefomgeving (context mapping) in Zuidoost centraal.

Aan het eind van de bijeenkomst gaven meerdere leden van de klankbordgroep aan te twijfelen of het zin had voor hen om deel te nemen aan deze klankbordgroep. Dit kwam o.a. voort uit dat het nog onduidelijk was of zij als lokale groep input konden geven op het afwegingskader en dat zaken rondom gezondheid worden besproken in de klankbordgroep en expertgroep voor gezondheid. De zeven klankbordgroepen (stedelijk, vier windrichtingen, gezondheid en natuur) hebben in de reflectiefase elk een eigen focus. De stedelijke klankbordgroep kijkt hierbij vooral mee met zaken die voor de hele stad spelen, zoals de online raadpleging (PWE) en het afwegingskader. Bij de lokale klankbordgroepen ligt de focus op wat er in een specifiek gebied speelt.

Afspraken

- De komende bijeenkomsten vinden plaats op een later tijdstip, van 19.00 tot 21.00u.
- De presentatie van de bijeenkomsten worden gedeeld met de groep.
- Voor de volgende bijeenkomst wordt de meerwaarde en het doel van de klankbordgroep geagendeerd.
- Leden van de klankbordgroep kunnen vragen die zij tijdens de bijeenkomst niet meer konden stellen mailen aan [redacted]@public-mediation.nl
- Public Mediation en de gemeente gaan kijken of het afwegingskader ook in de lokale

klankbordgroepen besproken kan worden. [Inmiddels is duidelijk dat het afwegingskader tijdens de derde bijeenkomst van de klankbordgroep Zuidoost in december toegelicht en besproken zal worden.]

- Public Mediation heeft contact over het uitnodigen van een lid van de Surinaamse gemeenschap in Zuidoost voor de klankbordgroep.
- Public Mediation neemt contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst.
- De toelichting van Populytics op de online raadpleging (PWE) wordt gedeeld.
- De MS Teams chat wordt geanonimiseerd opgenomen in het verslag.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)

Bewoners Weespersluis
Bewonerscommissie Eigen Haard HoefijzerPlus
Bewonersgroep Stammerdijk Diemen
Buurtbewoner Gein
Buurtbewoner Zuidoost
Diemerwind
GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis
JongRES
Leesclub Zuidoost
StichtingErfAbcoudermeer
StopWindturbinesGein
Veenwind (de Ronde Venen)
Vereniging Gein3Dorp
Volkstuinvereniging Frankendael
Volkstuinvereniging Linnaeus

Dirk de Jager (Gemeente Amsterdam, Dagelijks Bestuur stadsdeel Zuidoost)
Matthijs Sikkes-van den Berg – (Gemeente Diemen, wethouder)
[redacted] – (Gemeente Diemen)

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig

Bewonersvereniging Holendrecht Oost
Buurtbewoner Holendrecht

Bijlage 2: MS Teams chat

[22/11/2021 16:50] Start meeting
[22/11/2021 16:58] [naam], mag ik vragen wat uw relatie is met Zuidoost? Ik heb uw naam niet doorgekregen
[22/11/2021 16:58] Ik ben er namens de GEM Bloemendalerpolder, verantwoordelijk voor de ontwikkeling van Weespersluis.
[22/11/2021 16:59] Dank [naam]!
[22/11/2021 16:59] [naam] stond voor ons op de lijst. Ik ben vandaag in zijn plaats.
[22/11/2021 17:00] Super! Ik noteer het

[22/11/2021 17:00] Wat was de vraag in de chat?

[22/11/2021 17:04] Beste allen, ik moet me helaas vanaf 18.45 laten excuseren vanavond

[22/11/2021 17:21] Mijn camera wil niet aan, ik weet niet waarom. Ik ben [naam], voorzitter van vtv Frankendael.

[22/11/2021 17:33] Dat is een heel goed punt; toekomstige woningbouw moet meegenomen worden

[22/11/2021 17:54] ik moet de bijeenkoimst helaas verlaten

[22/11/2021 18:00] Ik zou ook wel iets aan Ian willen vragen, maar dat komt misschien nog wel.

[22/11/2021 18:01] [naam], ik ga reageren op de chat, vind je dat goed?

[22/11/2021 18:02] Nou, ik vind het wel leuk als de anderen jouw reactie ook horen. Dus we houde je reactie tegoed?

[22/11/2021 18:05] Beste mensen, ik ga de chat nu verlaten. Goed gesprek en succes gewenst. Ben benieuwd naar de uitkomsten. Met vriendelijke groet, [naam].

[22/11/2021 18:05] Met alle respect voor de inzet van [naam], maar er zijn ook echte én belanghebbende jongeren die in Zuidoost wonen. Die zich net zulke zorgen maken over hun toekomst en een snelle transitie naar duurzame energie als [naam] en de meeste andere Amsterdammers. Gemiste kans om niet te werven onder de +/- 60.000 jongeren in ons stadsdeel!

[22/11/2021 18:17] Ik ga er ook tussenuit. Ter info: ik ben ambtenaar van de gemeente Diemen. Diemen heeft ook zoekgebieden voor windenergie in het Diemerbos. Ik was hier aanwezig om te laten zien dat Diemen en Amsterdam hierover ook ambtelijk goed onderling contact hebben. Verder wilde ik nog even laten weten dat ik altijd bereikbaar ben voor vragen [emailadres]. Ik wens jullie nog een fijne avond!

[22/11/2021 18:18] Ik laat mijn camera even uit, dan kan ik stiekem dineren , anders wordt het te kort op mijn sportles vanavond.

[22/11/2021 18:19] Alle argumenten die ik nu hoor, zijn ook al lang bij de gemeente bekend. Wat voegt dit platform nog toe?

22/11/2021 18:20] Ik ga zo even naar huis rijden. Kan dan niet spreken.

[22/11/2021 18:26] Ja, staat in beeld

[22/11/2021 18:29] Vraag aan [naam]: zou de Gezondheids Effect Analyse niet in een veel eerder stadium plaats moeten vinden? Dus voorafgaand aan de inschrijvingen van initiatiefnemers?

[22/11/2021 18:30] Wachten met besluitvorming tot er gemeenteraadsverkiezingen zijn geweest. De verwachting is b.v. dat GroenLinks zal worden weggevaagd vanwege houding van wethouder Van Doorninck.

[22/11/2021 18:34] @[naam], wij staan zeker voor het niet uitsluiten van andere kansrijke technieken. Maar de RES gaat over grootschalige duurzame opwek en bewezen technieken. Dat is in het geval van de RES zon en wind op land. De ambitie van de RES is ook tot stand gebracht door op die technieken te focussen. Wij vinden dat de ambitie die is vastgesteld door de raad hoe dan ook gehaald moet worden om ook de toekomstige generatie de mogelijkheid te geven om te wonen in Amsterdam / Nederland zonder natte voeten te krijgen. [22/11/2021 18:36]

@[naam], het is nog knap lastig om een groep jongeren te bereiken en te enthousiasmeren voor dit thema. In Diemen hebben we een jongere tafel gehouden over de energietransitie en jongerenparticipatie daarin. Er is toen een aangetekende brief gegaan naar 1000en de jongeren tussen 18-35. Uiteindelijke resultaat: 7 jongeren die kwamen inspreken. Andere middelen moeten worden ingezet om ook ons om tafel te krijgen. In grotere getale.

[22/11/2021 18:38] 27 november 3 inkoopworkshops in Zuidoost, Noord en Nieuw-West. Deze workshops vinden alle 3 plaats op een Openbare Bibliotheek (OBA) locatie:OBA Reigersbos, Rossumplein 1, 1106 AX Amsterdam

OBA Geuzenveld, Albardakade 3, 1067DD Amsterdam

OBA Waterland, Waterlandplein 302, 1024 NB Amsterdam

U kunt binnenlopen tussen 11.00 en 15.00 uur en meedoen door het (workshop) werkboek in te vullen.

[22/11/2021 18:38] @[naam]: ik help graag mee jongerenparticipatie in Zuidoost te organiseren. Ik verwacht van de gemeente dan wel dat alle informatie over energie, verbruik, gezondheid, natuur etc. etc. op tafel komen.

[22/11/2021 18:39] komen=komt

[22/11/2021 18:42] Moet jullie helaas verlaten. dank en tot de volgende sessie!

[22/11/2021 18:45] Ik moet er helaas precies om 19u uit, het gebouw waarin ik zit sluit.

[22/11/2021 18:45] Moeten we de landel8jke regelgeving niet afwachten

[22/11/2021 18:45] Wij doen daar ook graag aan mee [naam]! Dus laten we het gesprek volgende week continueren

[22/11/2021 18:50] 1 december inderdaad

[22/11/2021 18:51] Waar gaan we het dan wel over hebben?

[22/11/2021 18:52] Ik moet er ook van tussen. Zou er iemand willen doorpraten dan kan dat via nh-zuid@jongresnederland.nl

[22/11/2021 18:57] Ik heb nog een aanvullende vraag over de NRD.

[22/11/2021 19:02] We worden in een fuik gedreven. Het afwegingskader zijn geen harde eisen, maar een opsomming van dingen die een rol kunnen gaan spelen. Daarna moeten de bewoners het alsnog uitvechten met de organisaties die windturbines willen plaatsen. Er worden geen zoekgebieden hiervan uitgesloten, ook Zuidoost niet!

[22/11/2021 19:04] U kunt de vragen aan mij mailen: [redacted]@public-mediation.nl

[22/11/2021 19:05] Ik moet echt weg. Ik zie alles graag via de mail verschijnen. B.v.d.!

[22/11/2021 19:06] Het is belangrijk dat Zuidoost wordt betrokken bij het algemene overkoepelende afwegingskader, aangezien meerdere zoekgebieden in Zuidoost liggen.

[22/11/2021 19:06] Ik onderschrijf helemaal de opmerkingen van [naam], maar komen de anderen ook aan bod? Ik heb een heleboel vragen, maar wil vooral weten wat het nut heeft van deze bijeenkomst. Er zijn 12 personen die allemaal aangeven dat ze geen windturbines willen. Wat wordt daarmee gedaan? Dat wil ik weten voordat ik weer een avond vrijmaak? Graag een helder antwoord voor volgende keer. Verder wil ik graag weten of de 17 Windturbines een ambitie zijn of een vaststaand doel? Er wordt gezegd ambitie, maar wethouder lijkt niet met minder genoegen te willen nemen. Ik wil weten waarom de gemeente een begrenzing aangeeft op het beschikbare budget? Verduurzaming mag iets kosten toch? Ik wil graag meegeven dat de Windturbines niet ten kosten mogen gaan van hoogwaardige natuur.

[22/11/2021 19:06] Vragen over de NRD: Daarop is inspraak mogelijk. Het is een vrij technisch document. Is het een idee om een toelichting te geven in de klankbordgroep, naast de formele inspraak? Komen er nog extra inspraakacitiviteiten op de NRD? Komt er een NRD per zoeklocatie of één NRD voor alle gebieden samen?

[22/11/2021 19:06] Motie erkens en leijten , hoe wordt deze meegenomen in het afwegingskader.

[22/11/2021 19:07] Ik moet nu ook weg.

[22/11/2021 19:08] Ik moet er helaas nu echt uit, tot de / een volgende keer!

[22/11/2021 19:16] Waarom zit IJburg in de stedelijke klankbordgroep als zij niet meer als zoekgebied meegenomen worden

[22/11/2021 19:19] Door wie, wanneer en op basis waarvan worden de exacte locaties en hoeveelheid windturbines bepaald?

[22/11/2021 19:40] Einde meeting

Verslag tweede bijeenkomst klankbordgroep Natuur RES Wind Amsterdam

Datum: 06.12.2021
Auteurs: [redacted], [redacted]
Concept verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 6 december jl. vond de tweede bijeenkomst van de klankbordgroep Natuur RES Wind Amsterdam plaats onder begeleiding van [redacted] (Public Mediation). In deze tweede bijeenkomst werd een drietal presentaties gehouden: 1) een toelichting op het afwegingskader door [redacted] (Over Morgen); 2) een toelichting op de opdracht en scope van de expertgroep Natuur door [redacted] (voorzitter expertgroep); 3) een voorstel van een aantal leden van de klankbordgroep voor een aantal randvoorwaarden voor natuur in de RES Amsterdam. Na afloop van de presentaties ging de groep uiteen in twee subgroepen: in één groep werd het afwegingskader verder besproken en in de andere de vragen en (aandachts-)punten die de klankbordgroep mee wil geven aan de expertgroep Natuur.

Het afwegingskader

Het afwegingskader vormt een bundeling van 'signalen uit de stad' en wordt in februari 2022 ter goedkeuring voorgelegd aan de raad. Met het kader wordt inzicht gegeven in de zorgen en behoeften van bewoners en andere belanghebbenden (incl. dieren) die er zijn ten aanzien van de komst van windenergie in Amsterdam. Het is één van de producten van de reflectiefase, maar het is geen eindstation. Voor de bijeenkomst is een conceptversie van het afwegingskader gedeeld met de klankbordgroep.

Commented [redacted]: Opmerking [redacted]
"Maar het gaat nu al in januari naar de Raad. Is dit tijdspad correct gecommuniceerd? Een van de producten, maar geen eindstation, klopt dat met hoe en wanneer er in de raad over beslist wordt?

Commented [redacted]: Klopt dit @[redacted]?

Opbouw

De bestaande wet- en regelgeving vormt de basis van het afwegingskader. In het kernfiguur staan daaromheen vier kwadranten met de hoofdthema's: 1) leefomgeving, 2) maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie), 3) bijdrage aan CO_2-doelstelling en 4) samenhangend & betaalbaar energiesysteem. De onderverdeling in vier hoofdthema's komt voort uit de Handreiking van de RES 2.0. Deze zijn gevuld met onderwerpen en signalen uit Amsterdam. De informatie is opgehaald tijdens de verschillende gesprekken en participatiemomenten waar o.a. inwoners, bewoners van buurgemeenten, maatschappelijke organisaties en initiatiefnemers aan hebben deelgenomen: zowel in aanloop naar de RES 1.0 (ingediende zienswijzen en inspreekrondes) en de omgevingsvisie, als tijdens de reflectiefase waar we nu in zitten met de online raadpleging (PWE), het onderzoek naar de leefomgeving en de expertgroepen Natuur en Gezondheid.

- Een vraag vanuit de groep is waarom wet- en regelgeving en niet de burger centraal staan. Het antwoord daarop is dat dit komt omdat wet- en regelgeving de afspraken zijn die we met elkaar als maatschappij hebben vastgesteld. Ook wordt het verlangen geuit om Europese en ook mondiale regelgeving mee te nemen.
- Tijdens de eerste bijeenkomst zijn er onderwerpen op tafel gekomen die volgens de klankbordgroep op een manier opgenomen dienen te worden in het afwegingskader, o.a. het beschermen van de biodiversiteit, het waarborgen van de stem van de dieren. (Zie verslag van de eerste bijeenkomst 24 november '21 of bijlage 1 van dit verslag) Daarnaast

speelt de vraag hoe specifiek er wordt gekeken naar natuur in de zoekgebieden. Er is toegelicht dat (behoud van) biodiversiteit (dieren en planten) wordt benoemd bij het thema 'natuur'.

- Wat betreft het meenemen van natuur in de zoekgebieden heeft de gemeente aangegeven dat de gemeente een natuurtoets laat uitvoeren waarin de lokale zoekgebieden bekeken worden. Daarnaast wordt er een excursie naar de zoekgebieden georganiseerd en zullen de resultaten van het context mapping onderzoek worden meegenomen in het afwegingskader. In de volgende fase van het besluitvormingsproces, de projectvoorbereidingsfase, zal ook een project-MER plaatsvinden die onder andere specifiek ingaat op de biodiversiteit bij een zoeklocatie voor een windturbine. Advies leden klankbordgroep: uitvoering plan-MER voorafgaand hieraan.
- Leden van de klankbordgroep kunnen tot 8 december 2021 belangrijke thema's en onderwerpen die zij missen voor het thema natuur in het afwegingskader opsturen, met het verzoek om maximaal een half A4 te delen, naar resamsterdam@amsterdam.nl. In januari 2022 ontvangen de leden een terugkoppeling hoe hun inbreng is verwerkt in het afwegingskader.

De expertgroep Natuur

De gemeente streeft ernaar in de Nota Reikwijdte en Detailniveau (NRD) van de toekomstige project-MER'en alle aspecten voor natuur en landschap op te nemen die nodig zijn voor een goede afweging. Ze vraagt hiervoor onafhankelijk advies aan de expertgroep over de effecten op natuur en (beschermd) landschap die onderzocht moeten worden bij besluitvorming over plaatsing van windturbines. O.a. welke mogelijke effecten en indicatoren, met welke diepgang en detailniveau? Hoe werkt wet- en regelgeving door? Hoe te monitoren? De expertgroep draagt uiteindelijk een openbare (beknopte) notitie aan met advies en onderbouwing.

Inhoudelijke focus en issues

De onderwerpen die aan bod kwamen tijdens de eerste gesprekken en bijeenkomst van de expertgroep zijn de volgende: de uitwerking van de te onderzoeken effecten en indicatoren; de informatie in plan MER (provincie NH) en de globale natuurtoets (gemeente Amsterdam). Het advies biedt geen definitieve afweging tussen zoekgebieden of conclusies op locatieniveau. In het advies wordt inzichtelijk gemaakt welke (formele) stappen doorlopen worden naar het besluit. Ook enkele inhoudelijke vraagstukken kwamen aan bod: het meenemen van cumulatie van effecten in MER en besluitvorming, kwestie wanneer er sprake is van 'groot openbaar belang' en 'geen reëel alternatief', het verschil tussen landschap (deels subjectief en betrekkelijk nieuw regime) en natuur, monitoring.

Planning en werkwijze

Op basis van vier bijeenkomsten van de expertgroep zal in februari 2022 het advies opgeleverd worden. Er zal op twee manieren afstemming met de klankbordgroep plaatsvinden. Ten eerste is de voorzitter van de expertgroep aanwezig bij de bijeenkomsten van de klankbordgroep om vragen en zorgen op te halen en toe te lichten waar de expertgroep naartoe werkt. Ten tweede zal er een uitwisseling plaatsvinden met de leden van de klankbordgroep tijdens een nog te plannen excursie naar de zoekgebieden.

Tussenadvies

Er is door de klankbordgroep gevraagd of het tussenadvies gedeeld zal worden in de klankbordgroep, aangezien het van belang is (ook voor de KBG-gezondheid) om input te kunnen geven op de adviezen. [redacted] geeft aan dat dit een reactie op het afwegingskader 'signalen uit de stad' betreft, en dat die reactie kan worden gedeeld ter kennisname. Het is daarnaast mogelijk dat de expert die gaat over de natuurtoets de volgende bijeenkomst van de klankbordgroep een toelichting verzorgt.

Excursie

Er wordt aangegeven dat de planning van de excursie nog niet vaststaat, vooral vanwege de huidige coronamaatregelen. Daarnaast zullen mensen uit de klankbordgroep verschillende voorkeuren hebben qua zoekgebieden om te bezoeken. De gemeente ontvangt graag ideeën voor

de organisatie van de excursie. Ideeën kunnen gestuurd worden naar resamsterdam@amsterdam.nl (met als onderwerp: ideeën excursie). Dit kan in elk geval tot en met de eerste klankbordgroep in 2022.

Voorstel randvoorwaarden leden KBG

Een aantal leden van de klankbordgroep heeft voorafgaand aan deze bijeenkomst aangegeven een voorstel te hebben voor een aantal randvoorwaarden die volgens hen opgenomen moeten worden in het afwegingskader.

Overwegingen natuur Amsterdam: biodiversiteit en ruimte voor de mens

Inbrengers van het voorstel stellen dat hernieuwbare opwek niet duurzaam is wanneer daarbij de **biodiversiteit** wordt aangetast. Er dient een voorzorgprincipe gehanteerd te worden bij die gebieden in Amsterdam die belangrijk zijn voor biodiversiteit. Het gaat hierbij om het verstoren van ecosystemen met vogels, vleermuizen, insecten, vissen en andere dieren die voor de biodiversiteit essentieel zijn. Vogelsterfte wordt vaak onderschat, omdat dit cumulatieve effecten heeft in de tijd. Naast de bescherming van de biodiversiteit is in en rond Amsterdam **open ruimte schaars**. Het gaat hierbij om plekken om tot rust te komen voor personen die in en rondom de stad leven, plekken die belangrijk zijn voor welzijn en gezondheid. Een alternatief wordt benadrukt: windmolens op de Noordzee zijn effectiever dan in de stad. Geluid (infrasoon en laagfrequent) en trillingen spelen een grote rol.

Commented [3]: Aantekening lid kbg

Randvoorwaarden

De volgende randvoorwaarden werden meegenomen voor het vervolgproces:

- De natuurbevindingen van het addendum van de Plan-MER van de Provinciale Staten (19-08-2021)
- Geen plaatsing van windturbines op - of met negatief effect op - Natura 2000 gebieden en Natuur Netwerk Nederland, de Scheggenstructuur en Bijzonder Provinciaal Landschap.
- Geen plaatsing in - of met negatief effect op - gebieden die extra kwetsbaar zijn voor biodiversiteitsverlies (met name voor vogels en vleermuizen), vastgesteld door wetenschappelijke deskundigen of professionele natuurbeschermingsorganisaties.
- Geen schade aan UNESCO erfgoed gebieden.
- Geen plaatsing waar schade verwacht kan worden en de rust en ruimte voor natuur en mens op de schaarse open plekken van Amsterdam.

Daarnaast bevat het voorstel de volgende punten:

- Vooraf aan eventuele plaatsing onafhankelijk onderzoek naar de effecten op biodiversiteit van de turbines en alle eventuele verdere zoekgebieden laten uitvoeren.
- Verwachte schade voorkomen of mitigeren door het niet plaatsen van turbines.
- Bestudering van buitenlandse en Europese normen en onderzoeken rondom veiligheid voor natuur.
- Initiatiefnemers moeten worden verplicht om de resten van de turbines te verwijderen.
- Er moet voorkomen worden dat er schade aan mens, dier en grondwater ontstaat door rondvliegende epoxyresten van de turbines.
- Mensenrechtenschendingen en natuurschade bij winning van metalen voor de energietransitie moeten voorkomen worden.

Tussentijdse vragen en opmerkingen

Na de presentaties werd de mogelijkheid geboden vragen te stellen en opmerkingen te maken. Een eerste opmerking heeft betrekking op een ingebrachte notitie waarin wordt ingegaan op de uitgangssituatie en potentiële effecten van de zoekgebieden nabij knooppunt Holendrecht. Voorgesteld werd om voor alle zoekgebieden op diezelfde manier een notitie te maken en beoordelen met de klankbordgroep, en om dit rapport vervolgens op de nemen in het afwegingskader en het advies van de expertgroep. Daarnaast dienen de uitkomsten van de excursie en de natuurtoets ook meegenomen te worden. Volgens leden van de klankbordgroep

kan deze notitie ook input bieden voor een plan-MER.

Een tweede opmerking gemaakt door leden van de klankbordgroep is dat een aantal buurgemeenten van Amsterdam heeft aangegeven geen windturbines binnen of aan de grenzen van de gemeenten te willen. Redenen hiervoor zijn gebaseerd op bescherming van natuur, landschap en gezondheid.
Reactie van de gemeente is dat in Amsterdam de voorkeurszoekgebieden zijn vastgesteld met de RES 1.0. De Ronde Venen valt onder een andere energieregio en daar zijn bij het vaststellen van de RES 1.0 geen zoekgebieden voor wind aangewezen. In de reflectiefase worden de signalen uit de stad nogmaals opgehaald en gebundeld, zodat het duidelijk is welke zorgen en behoeften er zijn en hoe deze moeten worden meegenomen in de vervolgfase. In de vervolgfase, wanneer een initiatiefnemer zich aandient, wordt er specifiek per locatie onderzoek verricht naar de effecten van een windturbine op de omgeving (waaronder gezondheid en natuur).

[redacted] stelt voor dat het in beeld brengen van natuur een resultante kan zijn van de excursies. Dit kan op een later moment uitgewerkt worden. Wat er met de aanvullende informatie gebeurt en hoe dat wordt meegenomen zal besproken moeten worden met de gemeente.

Er wordt opgemerkt dat de aanpassing van het Natura 2000 beheerplan met betrekking tot vogeltellingen in o.a. het IJmeer als informatie zou kunnen dienen over de huidige stand van zaken rondom het IJmeer. Daarnaast wordt aangekaart dat het van belang is dat de gemeente rekening houdt met de signalen uit de Provinciale Staten. De Provinciale Staten hebben een motie aangenomen over de noodzaak van terughoudendheid in de verkenning van het IJmeer als zoekgebied. Het gaat hierbij om de motie van 05-07-2021 (M106-2021/PS).

Vragen voor het expertteam en punten voor het afwegingskader

In het tweede deel van de bijeenkomst werden de leden van de klankbordgroep verdeeld over twee subgroepen om een gesprek te hebben over het afwegingskader en punten aan te dragen voor het expertteam.

Thema's uit de eerste bijeenkomst van de klankbordgroep die van tevoren nog op een rij gezet worden ter herinnering aan wat er besproken is:

- Behoud biodiversiteit;
- Schaarste natuur-rustgebieden rondom Amsterdam;
- De stem van dieren;
- Afstemming met buurgemeenten;
- Het onderzoeken van alternatieven;
- Meenemen van de uitkomsten MER Noord-Holland.

Thema's voor het afwegingskader

In deze deelgroepen werden niet alleen thema's met betrekking tot het afwegingskader besproken, maar er werden vooral ook zorgen geuit die spelen bij de leden van de klankbordgroep.

Vogelsoorten: leden van de klankbordgroep benadrukken dat er niet duidelijk wordt aangegeven welke vogelsoorten van belang zijn. Volgens hen zou het beter zijn om te stellen dat met name Europees beschermde vogels belangrijk zijn. Kantiekening: het gaat hier echter niet alleen om vogelsoorten, maar ook om andere diersoorten die in de zoekgebieden voorkomen - leden geven aan dat dit om inventarisatie vraagt. Welke gevoelige soorten als beschermd zijn aangewezen zou onderzocht moeten worden.

Commented [redacted]4]: Aantekening lid kbg

De gebieden: de leden van de klankbordgroep vragen zich af of zij kunnen aangeven dat een specifiek deelgebied belangrijker is dan andere gebieden. Wat betreft de invloed van de klankbordgroep op gebiedskeuze stelt de gemeente dat de leden van de klankbordgroep advies

geven, maar dat het uiteindelijk een politiek besluit is of dit advies wordt overgenomen door de Raad. Ook wordt door de klankbordgroep aangegeven dat Amsterdam natuurcompensatiegebieden heeft aangewezen, zoals natuurontwikkeling op nieuwe dammen en eilangen in het IJmeer als compensatie voor IJburg, maar dat deze nergens worden genoemd en zelfs worden aangemerkt als (reserve) zoekgebieden (in dit geval bijvoorbeeld de Strekdam).

Voorwaarden aan nieuwe windprojecten: vanuit de klankbordgroep wordt de vraag gesteld of er binnen het afwegingskader voorwaarden gesteld worden aan verbruik, financiering, bonus/malus, vervuiler betaalt, etc. Leden beargumenteren dat verbruik doorberekend moet worden en dat er een nieuwe standaard voor energieverbruik moet komen.

Het proces: leden van de klankbordgroep benoemen de zorg dat hun inbreng onvoldoende wordt meegenomen in de reflectiefase. De gemeente gaf daarop aan dat er in de reflectiefase verschillende onderzoeken en activiteiten in het leven zijn geroepen om de signalen vanuit de stad nogmaals te bundelen en de om de inspreek van burgers mee te nemen. Hieronder vallen het afwegingskader als geordende en thematische weergave van wat de omgeving belangrijk vindt, de online raadpleging (PWE), het context mapping onderzoek, en de bijeenkomsten van de klankbordgroepen. De gemeente geeft aan dat er veel onderwerpen langs de Raad gaan, en dat deze niet gelijk expert op ieder onderwerp kunnen zijn. De klankbordgroep heeft een rol in het bijdragen aan de kennisvorming van de Raad door het delen van hun mening, visie en kennis. Leden van de klankbordgroep benadrukken dat een afwegingskader meer is dan een lijst met zorgen en een checklist voor initiatiefnemers.

De online raadpleging (PWE): leden geven aan input te willen leveren voor de online raadpleging, en dat daarin zaken niet geheel kloppen. [redacted] reageert hierop dat iedere klankbordgroep wordt gevraagd naar andere onderdelen van de reflectiefase te kijken. Zo wordt het context mapping onderzoek besproken met de lokale klankbordgroepen en de online raadpleging met de stedelijke klankbordgroep. Verder stelt zij dat de focus van deze klankbordgroep echter op natuur en landschap ligt. Het is voor leden van deze klankbordgroep mogelijk om als toehoorder deel te nemen aan de stedelijke klankbordgroep die gaat over de online raadpleging.

De stadsecoloog: leden van de klankbordgroep geven aan twijfels te hebben bij de onafhankelijkheid van de stadsecoloog. Zij uiten de wens om daarvoor een onafhankelijk iemand van een natuurorganisatie deel te laten nemen aan de expertgroep.

Documentatie: leden van de klankbordgroep beargumenteren dat er allerlei zaken ontbreken in de documentatie die wel meegenomen zouden moeten worden: Europese wetgeving, programma Groen Zuidoost 2030, omgevingsverordening 2020 en 2021, en andere gebiedsplannen.

De opgave: leden van de klankbordgroep beargumenteren dat het van belang is de opgave centraal te benoemen in het afwegingskader, want het probleem en daarmee de reden waarom windmolens noodzakelijk zijn wordt volgens hen nu niet duidelijk genoemd. Vanuit de groep wordt aangegeven dat turbines lompe stukken techniek zijn, maar dat ze wel veel energie opwekken.

Risico's: leden van de klankbordgroep benadrukken dat het niet juist is om in een stad als Amsterdam windmolens neer de zetten omdat de risico's onrechtvaardig groot zijn en ook kinderen en natuur schade ondervinden.

Alternatieven: vanuit de klankbordgroep wordt de vraag gesteld of er ook alternatieven voor besparing en opwek worden onderzocht die beter passen bij de schaarse ruimte in de stad, zoals bijvoorbeeld kernenergie, isolatie en meer zon op daken en andere oppervlakken. Leden beargumenteren dat nu alleen de coöperaties profijt hebben terwijl de gemiddelde Amsterdammer slechts de lasten draagt en geen profijt heeft.

Mee te geven punten aan expertgroep

In deze subgroep gaven de leden van de klankbordgroep aandachtspunten en (nog te

beantwoorden) vragen mee aan de expertgroep.

Onderzoeken: er is onduidelijkheid over welke wetenschappelijke onderzoeken worden betrokken bij het advies en of dit soort informatie bijgevoegd wordt als onderbouwing van het uiteindelijke advies.

Hoger niveau: vanuit de klankbordgroep werd de vraag opgebracht of de expertgroep ook vanuit een hoger niveau naar noodzaak en risico's op biodiversiteit kijkt. Het is volgens hen van belang om ook naar de gebieden als geheel te kijken en niet slechts per zoekgebied een MER aan te houden.

Alternatieven: leden stelden de vraag of de expertgroep tot de conclusie kan komen dat het onverstandig is om windmolens te plaatsen (omdat deze schade aan zouden richten aan mens, milieu, natuur en/of dieren wegens kunststoffen die in de natuur terechtkomen). Ook werd gevraagd of de expertgroep de huidige voorkeursgebieden overneemt of dat alternatieve zoekgebieden nog wel beoordeeld worden. De voorzitter van de expertgroep geeft aan dat er nu eerst naar de gebieden wordt gekeken zoals deze in de RES zijn opgenomen. De natuurtoets en de MER richten zich beide op de voorkeursgebieden. Daarnaast stelt de klankbordgroep een vraag naar beoordeling van mogelijke ruimte voor windmolens in het havengebied. Hierbij wordt onder de aandacht gebracht dat er een gerucht rond zou gaan dat Tata Steel meer ruimte heeft, maar geen windmolens wil.

Commented [[redacted]S]: [redacted]: Welke MER? De project MERs die er nog aankomen, een plan-MER voor heel Amsterdam of het addendum van plan-MER van de provincie?

Commented [[redacted]6R6]: @[redacted]?

RIVM-onderzoek: leden van de klankbordgroep brengen de onder de aandacht dat natuur en gezondheid sterk aan elkaar zijn gerelateerd en stellen hierbij de vraag of de experts het RIVM-onderzoek naar de effecten van windturbines op gezondheid afwachten.

Infrasone schade: leden van de klankbordgroep vragen of de infrasone schade, waar nog geen wettelijke basis voor is, meegenomen wordt in de expertgroep. Ze geven aan dat er al wetenschappelijk onderzoek is geweest waaruit bleek dat de schadelijke effecten op dieren groot zijn.

Gifbelt Volgermeerpolder: het belang van aandacht voor de ligging van Waterland tegen de Volgermeerpolder wordt onderstreept door leden van de klankbordgroep. In de Volgermeerpolder ligt een gifbelt en volgens de leden is het zaak dat deze gevaarlijke stoffen niet vrijkomen door de trillingen die ondergronds kilometers ver kunnen reiken.

Mee te nemen elementen: leden van de klankbordgroep brengen de volgende elementen onder de aandacht: koeien en schapen, het zoekgebied dat de A10 doorkruist, hoofdgroenstructuur (elders in het land een windturbinevergunning geweigerd op grond hiervan), recente cijfers zoals vogelaantallen vanuit het IJsselmeergebied.

Breed perspectief: de groep benadrukt de noodzaak om kritisch te blijven wat betreft de locaties van windmolens: laat het middel niet erger zijn dan het te bestrijden kwaad. Met name in ecosystemen zou volgens hen voorzichtig gehandeld moeten worden waarbij een breder perspectief nodig is. Vanuit de groep wordt aangegeven dat de Noordzee een alternatieve locatie is.

Start/stop systemen: leden geven aan dat in het rapport wordt gesproken over start/stop systemen, en stellen dat wanneer deze in het IJmeer toegepast zouden worden ze altijd uit moeten staan. De vraag die ze hierbij stellen is of hierover een scherper advies over komt.

Bomen: naar aanleiding van een onderzoek naar communicatie en emoties van bomen onder de grond wordt door leden gevraagd of er al meer bekend is over de last die bomen zullen ervaren van de windturbines.

Expert-leden: leden van de klankbordgroep geven aan dat er een expert uit de natuurorganisaties

ontbreekt in de expertgroep. De klankbordgroep stelt dat er meer ruimte dient te komen voor de expertise over de kans op onherstelbare schade aan natuur. Ook wordt de afwezigheid van een vleermuizenexpert en de noodzaak dat deze wel aanwezig is benadrukt. Leden doen het voorstel om meer deskundigheid in te brengen door een tweede ring experts bij de expertgroep te voegen gevormd door personen die specifieke kennis hebben over de natuurgebieden rondom Amsterdam. Daarbij hebben leden graag de mogelijkheid om bij deze tweede ring mee te luisteren. De voorzitter van de expertgroep stelt hierop dat de samenstelling van de expertgroep zorgvuldig tot stand is gekomen en dat het voor de werkbaarheid niet handig is om de samenstelling van de expertgroep voor ieder onderwerp te veranderen, ook gelet op de beperkte doorlooptijd. Wanneer dit aan de orde is, wordt een oplossing gezocht om extra kennis goed in te brengen.

UNESCO: leden beargumenteren dat natuur en UNESCO erfgoed niet losgekoppeld moeten worden omdat het belangen zijn die bij elkaar horen.

Rol expertgroep: de klankbordgroep benadrukt het belang van het innemen van een stevig standpunt als expertgroep en benadrukt het belang van een duidelijk advies van de groep. Het is volgens hen belangrijk om natuur goed te beschermen en de expertgroep is de vertegenwoordiger van de natuur in dit proces. De voorzitter van de expertgroep geeft aan dat de mogelijkheid bestaat dat de experts het niet met elkaar eens zijn en dat ze dan wellicht niet met een zeer uitgesproken advies kunnen komen. De voorzitter geeft aan dat in het advies ook verschillende opvattingen van experts verwoord kunnen worden. De leden van de klankbordgroep geven daarnaast aan dat het essentieel is dat de expertgroep zich niet afwachtend opstelt, maar proactief kijkt naar de belangrijke groepen in het gebied en hoe de informatie daar opgehaald kan worden.

Natuurtoets: leden van de klankbordgroep vragen hoe het kan dat de gemeente een natuurtoets laat maken door de stadsecoloog en het advies zwaar laat wegen terwijl dat volgens hen niet neutraal is.

Volgende bijeenkomst

De voorgestelde datum voor de volgende bijeenkomst van de klankbordgroep Natuur is 24 januari van 19u tot 21u (onder voorbehoud). Onderdeel van de agenda kunnen zijn het verder bespreken van de natuurtoets en de nog te plannen excursie naar de zoekgebieden.

Bijlage 1

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens. Hieronder staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige punten, maar niet alle, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Deelnemers maken zich zorgen om het leefgebied van mens en dier. Het is een randvoorwaarde dat de biodiversiteit en de natuur waar de mens van afhankelijk is niet geschaad worden.
- Het is belangrijk om schaarse groene ruimte in en rond Amsterdam te beschermen voor eigen gezondheid en die van dieren en planten. Amsterdam heeft groene zones als buffer tegen de verstening en daar moet zorgvuldig mee worden omgegaan. Het is daarbij belangrijk voor mens en dier om rust te vinden, niet alleen wat betreft geluid, maar ook de omgeving en de zorg werd geuit dat dit straks niet meer mogelijk zal zijn.
- De noodzaak werd benadrukt echt vanuit de natuur te denken en te handelen. Natuur gaat over gezondheid en vice versa. Er is behoefte om terug naar de tekentafel te gaan om een werkende oplossing te bedenken waar de natuur niet nog fragieler mee gemaakt wordt en mensen niet zieker worden.
- Een stem geven aan de elementen die niet voor zichzelf kunnen praten, alles dat leeft en groeit om ons heen. Dat zijn dieren en planten, maar ook de toekomstige generaties.
- Als olie en gas vaarwelgezegd moeten worden voor de volgende generaties, dan moeten er alternatieve energiebronnen komen want mensen hebben energie nodig. Ergens moet de rekening komen te liggen.
- Onderzoek ook alternatieven, zoals het beter isoleren van huizen waardoor mensen minder energie verbruiken.
- Het is belangrijk dat er ook alternatieve locaties onderzocht worden. Er is onenigheid over het idee van het plaatsen van windmolens op de Noordzee. Aan de ene kant werd gesteld dat het te makkelijk is om te zeggen we plaatsen windturbines op de Noordzee want dit is ook gevoelig natuurgebied. Aan de andere kant werd de afweging gemaakt dat voor wind op zee minder turbines nodig zijn voor dezelfde hoeveelheid energie dan wanneer deze in en rond de stad worden geplaatst. Daarbij werd gesteld dat de turbines niet thuishoren in een drukbevolkt gebied waarin natuur al zo kwetsbaar en schaars is.
- Een essentieel element dat mist in de discussie is het gesprek met buurgemeenten. Ook daar worden groene gebieden bedreigd.

Bijlage 2: Lijst met aanwezigen

Perspectieven
Energiecooperatie Zuiderlicht
Windalarm
Natuurmonumenten
ZoGroen
Behoud Waterland
Volkstuinvereniging Linnaeus
Bewoner IJburg
Wetlandwacht
Bewoner Landelijk Noord
Stichting Erf Abcoudermeer
Bewoners de Hoge Dijk
Tuinpark Buikslotermeer
Amsterdam Wind
Buurtbewoners de Diem

Voorzitter expertgroep Natuur (Berenschot) - [redacted]
Gemeente Amsterdam team RES Wind - [redacted]
Gemeente Amsterdam team RES Wind - [redacted]
Over Morgen - [redacted]

Public Mediation - [redacted]
Public Mediation - [redacted]
Public Mediation - [redacted]

Bijlage 2: de Teams-chat

Eerste deel plenaire bijeenkomst

- Woensdag 8 december
- Naar wie gaan de A4tjes?
- Mag naar resamsterdam@amsterdam.nl
- Waarom is dat de basis en niet de burgers van Amsterdam?
- En het doe, de energiewinning die we beogen!
- Wat bedoel je met 'dat'?
- Wetgeving
- Wil je misschien nog een keer op het hart wet- en regelgeving drukken?
- Nee, ik ken de wet, maar begrijp niet waarom het in het hart staat en als basis wordt genomen.
- Wetgeving is altijd de basis (wat mag niet volgens de wet), maar daar bovenop komen dus allerlei andere punten waar ook rekening mee gehouden moet worden volgens Amsterdammers
- Die wordt bij mij niet rood
- De wet is levend en je moet naar de achterliggende gedachte kijken.
- Wat is het doel van die turbines. Voldoen aan wetgeving of stroom op te wekken met goed rendement, tegen goede kosten en met zo min mogelijk hinder en overlast voor mens, dier en natuur.
- Maar waarom is in de basis dan niet meegenomen dat het activiteitenbeleid buiten werking is gesteld? Ofwel de wet is buiten werking gesteld door RvS.
- Lokalisatie: daarom is als voorbeeld De Natuur rondom Knooppunt Holendrecht ingebracht.
- Door de uitspraak van de RVS?
- De rode wetgevingsbasis werkt dus niet. Er is een provinciale MER geweest, waarom is die niet meegenomen?
- Ik miste bij het onderwerp: "wat nemen we mee", een aantal beleidsstukken en regelingen.
- De PS MER zou meegenomen moeten worden Addendum is recent.
- Natuur en landschap hebben we het over. Kunnen we dat nog een keer vastgesteld krijgen?
- En cultuur?
- Onder welke klankbordgroep valt veiligheid?
- Kan de KBG-natuur meekijken met de expert groep?
- Dat komt zo aan de orde
- Zijn die verslagen ook tussendoor openvaar, of alleen na afloop? Kunnen wij al verslag van de vorige expertsessie krijgen?
- Globale natuurtoets is dat Quick scan van Amsterdam
- Deze natuurtoets wordt ook nog gedeeld met, en toegelicht in de KBG
- Is dat niet vreemd dat het onderzoek natuurtoets door deelnemer expertgroep gedaan wordt?
- Wanneer wordt er dan wel een keuze gemaakt tussen de verschillende gebieden? Als je per gebied een MER gaat uitvoeren, kan je gebieden onderling niet vergelijken. Moet er niet "gewoon" een plan-MER van alle locaties worden gemaakt, omdat het 1 besluit is? (De RES 1.0).
- Geen reëel alternatief: daar heb je de feitenwerkgroep (noodzaak turbines in Amsterdam vs. Noordzee) voor nodig lijkt me?
- Maar voor mijn beleving: jullie beogen toch een afwegingskader te formuleren o.a. met input van ons? Dan kan het toch niet zo zijn dat op basis van argumenten en consensus een bepaald zoekgebied absoluut afvalt?
- Dat lijkt me een goede om mee te geven aan de expertgroep
- **Geen reëel alternatief: als je per locatie een MER gaat uitvoeren, is er altijd een reel alternatief. Namelijk de andere locaties in Amsterdam.**

- Eens met vorige (dikgedrukt)
- Ook helemaal mee eens (dikgedrukt)
- Ja, eens (dikgedrukt)
- Maar het gaat om alternatieven voor wind in Amsterdam
- Ook eens! (gaat nog om de dikgedrukte opmerking hierboven). Het is onmogelijk om het los te zien.
- Wanneer wordt verwacht dat de natuurtoets klaar is?
- Wat is dit?
- Juridisch is het wel nodig, want er is een motie in de GR over aangenomen
- Het verschil is duidelijk. Wat is wettelijk niet nodig?
- Er is een motie over aangenomen.
- Er is toch al een Plan MER voor RES NH gedaan?
- Ja. Maar als je een Plan-MER voor de zoeklocaties in Amsterdam uitvoert, kan je deze onderling vergelijken.
- Kan ik zo een paar slides delen voor 5 min?
- Als we het over de diverse oorzaken hebben: hebben we het dan over het naast elkaar leggen van bestaande onderzoeken of eigen (veld)onderzoek?
- Het moge duidelijk zijn dat als de natuurtoets door een stadsecoloog gedaan wordt, die tevens is voorgedragen door de gemeente in de expertgroep, dat geen objectief oordeel gaat opleveren.
- Bij de samenstelling van de expertgroep mis ik een vertegenwoordiger van een of meerder natuurorganisaties. Niets ten nadele van de stadsecoloog, maar is dit een onpartijdige partij?
- Zou inderdaad een bredere basis moeten hebben
- Wanneer is de motie aangenomen?
- Zoek ik op
- Van de NNN-gebieden: klopt het dat bestuurders van Amsterdam bezig zijn NNN gebieden van hun NNN-status te ontdoen? Vwb
- Goed dat jullie dit hebben opgesteld! Geeft een heel goed houvast.
- De provincie is hier in elk geval mee bezig
- Geen infrasoon schade aan natuur
- Dat zal toch niet waar zijn? De provincie streeft naar meer verbindingen tussen de versnipperde NNN-gebieden
- Ja, maar gebieden mogen uitgeruild worden
- Omgevingsverordening NG 2020 is van elastiek
- En wat is de status van natuur dat al ooit is aangebracht als mitigerend maatregel? Bv bij A9 en IJmeer (open wateren)
- Ik denk niet even in kaart brengen tijdens excursies, dat is specialisten onderzoek werk. Kan wel met extra presentaties per gebied eventueel. Maar belangrijkst: afwegingskader met sterke criteria.
- Er is een motie aangenomen door de gemeenteraad waarin staat: "erop toe te zien dat er voor plaatsing van een windturbine altijd een MER wordt aangevraagd"
- Dus "een MER". Geen uitspraak over plan-MER of project-MER
- Worden onze vragen nog beantwoord?

1
1

1e groepsdiscussie: met [redacted]

- Wij willen dan in ieder geval de natuurtoets, als die inderdaad als belangrijkste wordt beschouwd VOOR presentatie aan de raad gelezen kunnen hebben en ook van advies (reflectie)
- Dat de natuurtoets niet uitsluitend door stadecologen wordt gemaakt. Vraag om een bredere basis. Ik zal oortjes pakken. Geen oortjes. Ik vind het van belang dat de natuurtoets een bredere basis krijgt en niet alleen door de stadsecologen wordt aangedragen. Wat is de status van het beslismoment in de raad in januari. Afwegingskader wordt dan vastgesteld?

- Maar ik begrijp dat we morgen dus met de stedelijke kbg kunnen meeluisteren?
- We zijn buiten de tijd, we moeten gaan afronden en wisselen van groep
- Eens
- Mijn betoog ging erover dat ik vind dat het bestuur een inhoudelijk debat moet voeren op alle aspecten waarbij niet om de minuut je mond wordt gesnoerd. Dus de raad dient zich bewust te worden wat de gevolgen zijn voor lokale vogels, trekvogels, andere dieren, leefbaarheid van de natuur, biodiversiteit, leefbaarheid mensen, kunnen sporten en bewegen, rust kunnen ervaren, ... Zolang dit inhoudelijke debat niet plaatsvindt zal het bestuur voor onze inspanning in het afwegingskader niet tot zich nemen en zijn ze nooit in staat tot een goede beslissing. Hoe zorgen we dat de politiek hierover zorgvuldig wordt meegenomen?
- Ik heb de motie gevonden. Ik plaats hem in de algemene chat zo 10-2-2021 motie ja 21.
- Voortschrijdend inzicht zou nog onderdeel moeten zijn!
- Idem voor doel van dit alles en business case!

1e groepsdiscussie: met [redacted]:
- Beter 2 molens op zee dan 7 in kwetsbaar Amsterdam ook in verband met schaarse en kwetsbare verbindingszones
- Altijd met randvoorwaarden inderdaad, Er is ook Noordzeeakkoord waarbinnen kan vallen

2e groepsdiscussie: met [redacted]
- Sorry, een probleem oplossen met nog meer problemen in de binnenstad
- Een bundeling van zorgen is NIET genoeg, deze groepen (+expertgroep) kunnen echt voorwaarden helpen formuleren.
- Helemaal mee eens, Diemerbos, Diemerpark, langs kanaal allemaal compensatie natuur i.v.m. aanleg snelweg
- Diemerbos = compensatie voor A9, ter aanvulling. Ook bij de Hoge Dijk is een stuk compensatie natuur
- Bij kader ook alternatieven voor besparing EN opwek die beter passen bij de schaarse ruimte van de stad: onderzoeken.
- Maar er is echt meer mogelijk met ZON, liefst niet in segmenten denken.

2e groepsdiscussie: met [redacted]
- Mijn telefoon doet het niet, ik reageer in de chat
- Des te meer reden om de groep die de natuurtoets maakt te verbreden met een vertegenwoordigers van natuurorganisaties. En eens (met de opmerkingen aan het einde van de 1e discussie met [redacted]), vleermuizen en insecten. Vleermuizen zijn wettelijk beschermd en daarom altijd onderdeel van een MER over windturbines. Juist in een open gebied als IJmeer en Waterland zijn vleermuizen extra kwetsbaar, omdat ze daar de sonar uitzetten.
- Duidelijk
- (Insecten zijn niet wettelijk beschermd, en daarom meestal geen onderdeel van een MER)
- Zijn insecten echt nergens beschermd???
- Sommige zeldzame libellensoorten, en een paar kevers. Maar komen niet voor in dit gebied.
- Tsssss ...
- En zeldzame vlinders als gentiaanblauwtje bv
- Mijn punten voor de xpg groep:
  1. Laat je bijstaan door tweede ring! Deskundigen en/of vertegenwoordigers natuurgebiden. En vooral natuurverenigingen zoals Natuurmonumenten.. Vogelverenigingen... Vleermuisdeskundigheid! Onvoldoende kennis kan leiden tot zorgelijke gevolgen want tot op heden is er geen aandacht voor natuur geweest.
  2. Natuur en landschap is beschermd: NNN, Natura2000 en Unesco. Koppel dit niet los

want voor IJmeer is het relevant dat ook Unesco onderdeel is. Dat kan net de druppel zijn dat Amsterdam toch wat geeft om de vogels, vleermuizen, insecten en andere dieren die hier leven.

3. Neem besluiten als groep! Wees daadkrachtig als groep. De politiek heeft heldere taal nodig. Dus niet alleen adviseren, maar dringend adviseren!

- Nog een puntje voor de expertgroep: externe werking van N2000-gebieden. Hoe ver gaat de externe werking van het N2000-gebied Markermeer?
- Dat is het addendum plan er van de provincie datum 19/8 2021
- We hebben nog 5 minuten voor we terug moeten naar de volledige groep
- Groengebied Amstelland is er vooral voor recreatie-intensivering.
- Natuurbescherming zeer mager daar
- PS van NH heeft een motie aangenomen: roepen het college van Gedeputeerde Staten op:
  - in het vervolgtraject van de RES terughoudend te zijn in de uitwerking van zoekgebieden voor de opwekking van windenergie in het IJmeer; motie van 5 juli 2021. Is niet voor de expertgroep maar wel een "signaal"
- Bedankt voor jouw toevoeging ik moet het even opzoeken.
- En vooral ook het behouden van de verbindingen binnen de hoofdgroenstructuur.
- Afgelopen vrijdag is een belangrijk document verschenen over natuurwaarden markermeer:
- We moeten terug naar de grotere groep beste mensen, als [redacted] uitgesproken is, moet ik jullie helaas terughalen.
- https://rwsnatura2000.nl/gebieden/ijsselmeergebied/ijss_nieuws/2104040.aspx?t=Decennia-aan-telreeksen-Vogelrichtlijnsoorten-geanalyseerd
- In dit rapport staat dat IJmeer de hoogste natuurwaarden heeft, en relatief steeds belangrijker wordt.

Tweede deel plenaire bijeenkomst

- Voor [redacted]
- Motie 321 is belangrijk:
  - Verzoekt het college van Burgemeesters en Wethouders:
    - Een afwegingskader voor windturbines in de reflectiefase op te stellen en daarin gedegen natuurcriteria op te nemen, waaronder, in deze of gelijkwaardige bewoordingen:
    - 1. Geen plaatsing van windturbines in -of met negatief effect op -Natura 2000 en Natuur Netwerk Nederland gebieden;
    - 2. geen plaatsing in -of met negatief effect op - gebieden die extra kwetsbaar zijn voor biodiversiteitsverlies, m.n. vogels en vleermuizen, volgens erkende natuurbeschermingsorganisaties zoals Natuurmonumenten en Vogelbescherming; - nader en onafhankelijk onderzoek te doen naar:
    - 3. effecten op biodiversiteit van windturbines in alle zoekgebieden;
    - 4. bij te verwachten schade deze te voorkomen of volledig te mitigeren door niet te plaatsen of voldoende ingrijpende maatregelen te nemen.
- https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/6/Moties/view?month=2&year=2021&week=all&module_filter%5Bselect%5D%5B45%5D=none&module_filter%5Brange%5D%5B15%5D%5Bdata_type%5D=datetime&module_filter%5Brange%5D%5B16%5D%5Bdata_type%5D=datetime&module_filter%5Brange%5D%5B17%5D%5Bdata_type%5D=datetime&module_filter%5Brange%5D%5B28%5D%5Bdata_type%5D=datetime&module_filter%5Brange%5D%5B39%5D%5Bdata_type%5D=datetime&module_filter%5Bcheckbox%5D%5B20%5D=0&module_filter%5Bcheckbox%5D%5B17%5D=0&module_filter%5Bcheckbox%5D%5B21%5D=0&section=
- Over infrasoon versus decibel geluid https://youtu.be/ZXCZ3OyklrE
- Klopt die motie 321, dat was zeker ook inspiratiebron voor onze bijdrage vandaag-= echt

afwegingskader voor keuzes

- https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/9804148/2/035 [redacted] motie
- Is verworpen door gemeenteraad.
- Weten we, maar nu is nieuwe fase!
- Ja dank je.
- Motie 035 is aangenomen. Altijd motie
- Waar sturen we onze email heen?
- resamsterdam@amsterdam.nl
- Wanneer is het beslismoment in de raad in januari?
- 16 februari is de planning

Verslag bijeenkomst RES KBG Natuur

Datum: 24.11.2021
Auteurs: [redacted]
Concept verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 24 november jl. vond de eerste klankbordgroep Natuur van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam plaats onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De algehele planning van de RES wind Amsterdam en de rol en opzet van de klankbordgroepen in dit proces is toegelicht. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over de aankomende bijeenkomsten.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie met het onderwerp natuur, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens en in het participatieproces. Er waren twee stagiairs vanuit Public Mediation aanwezig bij deze bijeenkomst in verband met hun bachelor scriptie - zij hebben slechts geluisterd en geen aantekeningen gemaakt tijdens de bijeenkomst.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens. Hieronder staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige punten, maar niet alle, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Deelnemers maken zich zorgen om het leefgebied van mens en dier. Het is een randvoorwaarde dat de biodiversiteit en de natuur waar de mens van afhankelijk is niet geschaad worden.
- Het is belangrijk om schaarse groene ruimte in en rond Amsterdam te beschermen voor eigen gezondheid en die van dieren en planten. Amsterdam heeft groene zones als buffer tegen de verstening en daar moet zorgvuldig mee worden omgegaan. Het is daarbij belangrijk voor mens en dier om rust te vinden, niet alleen wat betreft geluid, maar ook de omgeving en de zorg werd geuit dat dit straks niet meer mogelijk zal zijn.
- De noodzaak werd benadrukt echt vanuit de natuur te denken en te handelen. Natuur gaat over gezondheid en vice versa. Er is behoefte om terug naar de tekentafel te gaan om een werkende oplossing te bedenken waar de natuur niet nog fragieler mee gemaakt wordt en mensen niet zieker worden.
- Een stem geven aan de elementen die niet voor zichzelf kunnen praten, alles dat leeft en groeit om ons heen. Dat zijn dieren en planten, maar ook de toekomstige generaties.
- Als olie en gas vaarwelgezegd moeten worden voor de volgende generaties, dan moeten er alternatieve energiebronnen komen want mensen hebben energie nodig. Ergens moet de rekening komen te liggen.
- Onderzoek ook alternatieven, zoals het beter isoleren van huizen waardoor mensen minder energie verbruiken.
- Het is belangrijk dat er ook alternatieve locaties onderzocht worden. Er is onenigheid over het idee van het plaatsen van windmolens op de Noordzee. Aan de ene kant werd gesteld dat het te makkelijk is om te zeggen we plaatsen windturbines op de Noordzee want dit is ook gevoelig natuurgebied. Aan de andere kant werd de afweging gemaakt dat voor wind op zee minder turbines nodig zijn voor dezelfde hoeveelheid energie dan wanneer deze in

en rond de stad worden geplaatst. Daarbij werd gesteld dat de turbines niet thuishoren in een drukbevolkt gebied waarin natuur al zo kwetsbaar en schaars is.

- Een essentieel element dat mist in de discussie is het gesprek met buurgemeenten. Ook daar worden groene gebieden bedreigd.

Belangrijk in het participatieproces

De leden van de klankbordgroep hebben toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Hieronder staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige punten, maar niet alle, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers hierin belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Deelnemers maken zich zorgen dat hun input niet serieus meegenomen wordt in de uiteindelijke besluiten over het plaatsen van windmolens in de zoekgebieden. Toch is er hoop dat de deelnemers met hun kennis een bijdrage kunnen leveren bij locaties waarover gesproken gaat worden. Het is belangrijk dat de input gehoord wordt en dat er iets mee gedaan zal worden.
- Het is belangrijk voor de leden van de klankbordgroep dat het een uitkomst van hun reflectie kan zijn dat sommige zoekgebieden niet geschikt zijn en dat dat daar dan ook naar geluisterd wordt.
- De zorg werd geuit dat de klankbordgroepen te laat komen en dat de praktijk nu eigenlijk al te ver in het proces is om de input van de klankbordgroep echt nog verschil te laten maken.
- Er is meerdere keren gevraagd om de tekeningen waarop de windmolens zijn ingetekend in de zoekgebieden aan te passen zodat de windmolens niet meer op parken, tuinen en huizen komen te staan. Hier is tot dusver nog niks mee gedaan. Dit is een zorg die in meerdere klankbordgroepen op tafel is gelegd.

De klankbordgroep en de expertgroep

Rol klankbordgroep

In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij zij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang in het gebied, een perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluitend advies te komen, maar om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces en om aan de hand daarvan advies te geven en voorwaarden te stellen.

De klankbordgroep dient als adviserend orgaan naar de expertgroep die aan iedere thematische klankbordgroep (natuur of gezondheid) gekoppeld is en daarmee ook de gemeenteraad. De rol van de klankbordgroep is onder andere het stellen van vragen aan de expertgroep. Deze zal de vragen over hoe natuur moet worden meegenomen vanuit hun kennis en expertise beantwoorden. Hierbij hoeft er geen consensus te zijn en kunnen zij reageren vanuit hun kennis. De leden van de klankbordgroep kunnen hier vervolgens weer input op aanleveren. Uiteindelijk zal de expertgroep een advies schrijven dat meegegeven wordt aan de gemeenteraad. De aandachtspunten van de klankbordgroep, zoals verwoord in de notulen, worden tevens aan de gemeenteraad aangeboden. Er zijn nog andere manieren waarop de leden van de klankbordgroep bijdragen aan het advies dat uiteindelijk aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd. Deze worden toegelicht in het hoofdstuk 'Reflectiefase' (pagina 3).

De expertgroep

De expertgroep bestaat uit vier experts: [redacted], [redacted], [redacted] en [redacted]. Voorzitter van de expertgroep en aanwezig bij bijeenkomsten van de klankbordgroep is [redacted].

De opdracht van de expertgroep is het opstellen van een advies over de effecten op natuur en landschap en hoe deze worden meegenomen in toekomstige afwegingen. De expertgroep zal

onder andere kijken naar: welke aspecten spelen een rol? Wat is het detailniveau van de onderzoeken? Welke criteria moeten er aan bod komen? Hoe maak je een goede afweging? Daarbij hoort ook informatie over hoe de afweging doorwerkt in procedures en hoe monitoring een rol kan spelen. Andere thema's zijn: hoe moet er worden omgegaan met samenhangende effecten van meerdere locaties in Amsterdam en omliggende gemeenten? En hoe stel je vast of er een alternatief is. Dit zijn allemaal vragen waar de experts zich mee bezig zullen houden. De expertgroep zal wel naar zoekgebieden kijken, maar zal niet tot een gedetailleerd oordeel komen over waar turbines wel of niet geplaatst kunnen worden.

Vragen van de leden van de klankbordgroep:

- Is dit een klankbordgroep 'Natuur' of een klankbordgroep 'Natuur en Landschap'? Dat is een wezenlijk en belangrijk verschil. - In deze klankbordgroep gaat het om natuur en landschap. Wat betreft landschap ligt de focus voor de expertgroep op bescherming en niet op beleving. De beleving wordt meegenomen in de expertgroep voor ruimtelijke inpassing.
- Wordt er in deze klankbordgroep alleen naar prioritaire zoekgebieden gekeken of ook naar reserve zoekgebieden? - Deze richt zich hoofdzakelijk op de voorkeursgebieden.
- Wat is de status van de klankbordgroepen? Moet de gemeente er iets mee of kunnen ze er ook niks mee doen? De klankbordgroepen adviseren de gemeente en mogen feedback geven op de producten die tijdens de reflectiefase worden geproduceerd. Voor natuur is dat onder andere het afwegingskader en de natuurtoets.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Reflectiefase

In de reflectiefase wordt de tijd genomen extra te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden in de gemeente Amsterdam en buurgemeenten en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Om dit te doen vinden in de reflectiefase, die loopt tot april 2022, verschillende activiteiten plaats:

- Een online raadpleging (PWE)
- Onderzoek naar de leefomgeving
- Expertgroepen die advies geven over de onderwerpen gezondheid en natuur
- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en twee thematische klankbordgroepen voor gezondheid en natuur.

Alle uitkomsten die uit de activiteiten komen worden verwerkt in een **afwegingskader** waarin alle belangrijke zorgen en ideeën per thema staan gesorteerd. Dit afwegingskader is bedoeld voor de gemeenteraad, om te raadplegen indien initiatiefnemers een vergunning willen aanvragen. Het is een overzicht van zorgen en ideeën die er per thema en per gebied leven, en geeft aan wanneer deze zorgen en ideeën in het proces aan de orde komen. In dit afwegingskader wordt het onderwerp natuur en landschap dus nadrukkelijk toegevoegd.

Naast het afwegingskader wordt er met behulp van de klankbordgroep een **handreiking over participatie en sturing** gemaakt. Vanuit de klankbordgroep natuur werd een voorzet gedaan: het zou goed zijn als natuur direct in het participatieplan staat dat er uiteindelijk zal komen.

Er is nog een product dat specifiek is voor de klankbordgroep natuur en de gekoppelde expertgroep. Er wordt op dit moment een **natuurtoets** uitgevoerd. Er is eerder een onderzoek gedaan naar landschappelijke waarden voor de zoekgebieden uit de Concept RES. Omdat deze zoekgebieden zijn aangepast wordt er momenteel een nieuwe natuurtoets uitgevoerd waarbij meer diepgang wordt gegeven aan wat er nu speelt wat betreft natuur en landschap binnen de huidige zoekgebieden. De natuurtoets wordt uitgevoerd door [redacted], stadsecoloog van de gemeente Amsterdam. De uitkomsten van de natuurtoets worden met de klankbordgroep gedeeld

wanneer deze bekend zijn waarna de deelnemers van de klankbordgroep kunnen reageren.

Een vraag die door meerdere deelnemers is aangekaart is **of gehele zoekgebieden af kunnen vallen** in deze fase. Het antwoord hierop is nee, niet in deze fase. Wel komt als resultaat van de reflectiefase meer duidelijkheid over waar specifieke locaties aan moeten voldoen. Zorgen over natuur zijn onderdeel van deze voorwaarden.

Na de activiteiten in de reflectiefase worden zodra er specifieke locaties voor windturbines bekend zijn tevens de milieueffectrapportage (MER) en de gezondheidseffect analyse uitgevoerd. Wanneer hieruit blijkt dat de gebieden niet geschikt zijn, zullen deze alsnog afvallen.

Pas wanneer er na het doorlopen van het participatieproces een haalbaar plan wordt geformuleerd op basis van deze onderzoeken kan een partij een omgevingsvergunning aanvragen en dat is het moment waarop de gemeenteraad (met behulp van het afwegingskader en de andere uitkomsten van de klankbordgroep) wel of niet zal instemmen met de vergunningverlening.

Planning en agenda volgende bijeenkomsten

Er zijn een aantal thema's die om meer aandacht vragen dan nu aan ze besteed kon worden:

- Er is behoefte aan meer informatie over de **MER-rapportage** en ook over de al bestaande MER van de provincie Noord-Holland. Daarbij wordt aangekaart dat als Amsterdam zich presenteert als groen het de vraag is of een reguliere MER voldoende maatstaf is om al de groene pretenties waar te maken.
- Het is belangrijk dat duidelijk wordt hoe het **afwegingskader** er precies uit ziet. Wat wil men dat daarin komt zodat de gemeenteraad het ook ziet? De klankbordgroep noemt hierbij specifiek een overzicht van wegingsfactoren.
- Het **participatieplan** van initiatiefnemers en de rol van natuur en landschap daarin moet worden geagendeerd.
- Er bestaat de mogelijkheid tot een **excursie**: samen met leden van de klankbordgroep en leden van de expertgroep de zoekgebieden in gaan en kijken naar de effecten op natuur en landschap.
- De input die de klankbordgroep zal leveren voor het **tussenadvies** van het afwegingskader. Dit zal tijdens de tweede bijeenkomst op 6 december besproken worden. De expertgroep komt hierover op 7 december bij elkaar.

Planning komende bijeenkomsten

In totaal vinden er 6 bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Natuur. De tweede bijeenkomst staat gepland op 6 december en staat in het teken van het afwegingskader en vragen aan de expertgroep. De derde op 15 december aanstaande, de invulling daarvan wordt nader bepaald. De overige bijeenkomsten worden in de eerste maanden van 2022 gepland. De klankbordgroepen zullen in het vervolg starten om 19u en eindigen om 21u.

Voor de volgende bijeenkomst: zet alvast de gedachten die u heeft over het afwegingskader en de aandachtspunten en voorwaarden die daarin moeten staan op de mail.

Input, vragen en opmerkingen kunnen gemaild worden naar: [redacted]@public-mediation.nl .

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Perspectieven

Bewoner Zuidoost
Energiecoöperatie Zuiderlicht

Windalarm
Buurtbewoner De Diem
Waterlandse Weide
Vogelwerkgroep Amsterdam
Natuurmonumenten
ZoGroen
Behoud Waterland
Natuurlijk Frankendael/Volkstuinvereniging Linnaeus
Bewoner IJburg
Wetlandwacht
Bewoner Landelijk Noord
Stichting Erf Abcoudermeer
Bewoner De Hoge Dijk

Voorzitter expertgroep Natuur (Berenschot) - [redacted]
Gemeente Amsterdam team RES Wind - [redacted]
Gemeente Amsterdam team RES Wind - [redacted]

Public Mediation - [redacted]
Public Mediation - [redacted]
Public Mediation - [redacted]
Public Mediation - [redacted]

public mediation

Overzicht verslagen KBGen RES Amsterdam

Klankbordgroep	Verslag bijeenkomst	Datum	Opgesteld door (PM)	Status	Check gemeente
Gezondheid	Bijeenkomst 1	23 nov 2021	[redacted] (AEF)	Vastgesteld door KBG (pdf)	
Gezondheid	Bijeenkomst 2	2 dec 2021	[redacted] (AEF)	Aangepast concept	
Gezondheid	Bijeenkomst 3	13 dec 2021	[redacted] (AEF)	Concept- nog check met KBG?	
Natuur	Bijeenkomst 1	24 nov 2021	[redacted]	Concept- geen opmerkingen ontvangen	
Natuur	Bijeenkomst 2	6 dec 2021	[redacted]	Aangepast concept	
Nieuw-West	Bijeenkomst 1	17 nov 2021	[redacted]	Vastgesteld door KBG	
Nieuw-West	Bijeenkomst 2	2 dec 2021	[redacted]	Aangepast concept	
Nieuw-West	Bijeenkomst 3	14 dec 2021	[redacted]	Aangepast concept	
Noord	Bijeenkomst 1	16 nov 2021	[redacted]	Aangepast concept	
Noord	Bijeenkomst 2	29 nov 2021	[redacted]	Concept- geen opmerkingen ontvangen	
Noord	Bijeenkomst 3	13 dec 2021	[redacted]	Aangepast concept	
Oost	Bijeenkomst	15 dec 2021	[redacted]	Volgt z.s.m.	
Stedelijk	Bijeenkomst 1	18 nov 2021	[redacted]	Aangepast concept	
Stedelijk	Bijeenkomst 2	30 nov 2021	[redacted]	Concept- geen opmerkingen ontvangen	
Stedelijk	Bijeenkomst 3	7 dec 2021	[redacted]	Aangepast concept	
Zuidoost	Bijeenkomst 1	22 nov 2021	[redacted]	Vastgesteld door KBG	
Zuidoost	Bijeenkomst 2	1 dec 2021	[redacted]	Concept- geen opmerkingen ontvangen	
Zuidoost	Bijeenkomst 3	16 dec 2021	[redacted]	Concept- geen opmerkingen ontvangen	

VERSLAG KLANKBORDGROEP

Concept 24 december 2021 – Nog niet afgestemd met aanwezigen bijeenkomst

datum 13 december 2021
tijd 19.00 uur tot 21.00 uur
onderwerp Gezondheidseffecten windturbines

De voorzitter van de klankbordgroep (van Public Mediation) opent de vergadering en introduceert de agenda voor de bijeenkomst. De agenda is als volgt:

1. Mededelingen/actualiteiten (brief van lid klankbordgroep)
2. Vaststellen 1e verslag, bespreken 2e
3. Werksessie: Vragen voor de expertgroep herformuleren, aanscherpen, ordenen etc.
4. Afspraken

1. Mededelingen/actualiteiten (brief van lid klankbordgroep)

Eén va de leden van de klankbordgroep heeft na de vorige bijeenkomst op 2 december jl. een brief gestuurd aan de voorzitter van de klankbordgroep. In de brief trekt het lid van de klankbordgroep de onafhankelijkheid van AEF als secretariaat van de klankbordgroep en de expertgroep in twijfel. Op basis van deze brief is een uitgebreide mailwisseling tussen klankbordgroepleden op gang gekomen. In reactie op de brief heeft AEF een schriftelijke reactie geschreven. De klankbordgroepleden hebben de reactie voorafgaand aan deze bijeenkomst ontvangen. Tijdens de bijeenkomst is vanuit AEF enkel iemand aanwezig voor de verslaglegging. De voorzitter van de klankbordgroep stelt voor dat degene die de brief heeft geschreven allereerst een korte introductie geeft. Hierna is ruimte voor de klankbordgroep om over de brief en reactie van AEF in gesprek te gaan.

Introductie auteur brief: mijn brief leek de reactie op te roepen van verdachtmaking, dit was niet de bedoeling. Het ging mij met name om de inhoud en eenzijdigheid van AEF in de stukken (memo van aanpak, gespreksnotitie en verslagen) die tot nog toe zijn aangeleverd. Er zijn mensen die vinden dat normen gebaseerd zijn op onderzoek, er zijn mensen die zeggen dat normen op beleidskeuzes zijn gebaseerd (en niet onderzoek). Die twee gezichtspunten zouden in de expertgroep en de stukken van het secretariaat moeten zitten. Wat mij betreft is het belangrijk om te bepalen of we hier nog iets mee willen doen.

- *Reactie klankbordgroeplid: ik zou wel willen weten hoe de ondersteuning van AEF eruitziet. Hoe ziet het uitwerken van de adviesnotitie en het tussenrapport eruit? Is de rol van AEF enkel notuleren of nog meer dan dat? Daarnaast ben ik benieuwd hoe bij de expertgroep (en dus ook het secretariaat wordt omgegaan met eventuele belangverstrengeling.*
- *Reactie klankbordgroeplid: bij de gespreksnotitie van AEF kan ik mij vinden in het eenzijdige beeld dat wordt geschetst. Ik heb wel een wens dat er meer een balans in komt. Echter, de gespreksnotitie is van een gesprek dat al heeft plaatsgevonden. Toch zou ik graag willen dat die notitie wordt verrijkt. Het afwegingskader geldt hetzelfde voor, maar misschien is dat voor nu niet onderwerp van gesprek.*
- *Reactie klankbordgroeplid: aangezien de gespreksnotitie voor een gesprek was bedoeld dat al heeft plaats gevonden, stel ik voor dat we alle opmerkingen naar de expertgroep sturen en het daarbij laten. En dan is het aan de expertgroep om er iets mee te doen. De expertgroep bestaat uit wetenschappelijke experts. Ik denk niet dat wij met kennis komen die de experts niet al hebben. Ik stel voor dat wij ons eigen werk gaan doen.*

Een lid van de klankbordgroep vraag wat de relatie tussen AEF (het secretariaat van de expertgroep en de klankbordgroep) en Public Mediation (voorzitter van de klankbordgroep) is. De voorzitter geeft aan dat de twee organisaties geen relatie hebben, behalve het feit dat ze in dit traject logischerwijs samenwerken.

- *Reactie klankbordgroeplid: er komt zoveel (GEA, plan-m.e.r., afwegingskader) op ons af dat ik merk dat ik het lastig vind om nu verder te gaan met het proces. Ik vind het belangrijk om daar bij stil te staan. Ik heb een soort basisinformatie nodig en dat de gemeente een pas op de plaats maakt. Dit werd ook in de stedelijke klankbordgroep genoemd.*
- *Reactie gemeente: in de stedelijke klankbordgroep heeft de gemeente niet gezegd dat een pas op de plaats gedaan wordt.*
- *Reactie klankbordgroeplid: maar het ging toen wel over de plan-m.e.r. en dat betekent toch dat we nu moeten stoppen met het proces?*
- *Reactie gemeente: het lijkt ons inderdaad verstandig om na de reflectiefase nog een plan-m.e.r. te doen, maar dat betekent niet dat je nu moet stoppen met dit proces.*

Een klankbordgroeplid stelt een vraag in de chat: Gaat dit over een plan-m.e.r. voor de RES 1.0?

De voorzitter van de klankbordgroep stelt voor om dit gesprek niet hier te voeren, maar het onderzoek naar gezondheid en windturbines te voeden en ons op de lijst met vragen en zorgen voor de expertgroep te richten. Anders loopt de klankbordgroep het risico dat zij zich verliest in dit gesprek.

- *Reactie klankbordgroeplid: dat komt omdat het te veel is en te snel gaat.*
- *Reactie klankbordgroeplid: Ik heb hetzelfde. Het is gewoon veel, meer dan 60 vragen, er komt ontzettend veel informatie op ons af, er komt een concept-afwegingskader binnen, de gespreksnotitie is niet compleet, ik heb geen beeld van de relatie met de expertgroep, plan-m.e.r. voor RES 1.0. Ik weet eigenlijk niet wat we nu aan het doen zijn en ik heb te weinig tijd om het goed te doen.*

De voorzitter van de klankbordgroep stelt nogmaals voor om te richten op de vragen en zorgen voor de expertgroep.

- *Reactie klankbordgroeplid: ik maak mij zorgen dat we nu zoveel aandacht besteden aan proces dat we geen inhoud voor kunnen leggen aan expertgroep.*
- *Reactie klankbordgroeplid: Ik zou het prettig vinden om alle stappen op papier te hebben. Waar vind ik nou de opdracht aan de expertgroep?*

Een klankbordgroeplid reageert in de chat: Vraag aan expertgroep staat in bijlage bij mail van 25 november, 19:09.

Een klankbordgroeplid geeft aan dat het onderzoek naar natuur (in Diemen) nu ook vertraging oploopt. Daar lopen we vertraging op en hier blijft de trein doorlopen.

- *Reactie gemeente: dat is bij uitstek iets voor de expertgroep natuur. Het zijn verschillende vragen die los van elkaar beantwoord kunnen worden.*

Een klankbordgroeplid vraagt zich af waarom de klankbordgroep het nu heeft over onderwerpen zoals de plan-m.e.r., terwijl de rol van de klankbordgroep zou moeten zijn dat de klankbordgroep de expertgroep voedt met zorgen en vragen. De voorzitter van de klankbordgroep reageert dat het tegelijkertijd begrijpelijk is dat de groep eerst het proces wil snappen. Toch is er een belang om snel naar de inhoud te gaan.

- *Reactie klankbordgroeplid: ik vind dat we de zorg aan de expertgroep mee moeten geven over de eenzijdige gespreksnotitie van AEF. Wat mij betreft moeten meerdere perspectieven in het advies terugkomen.*

- *Reactie klankbordgroeplid: ik heb ontzettend weinig vertrouwen, dat vertrouwen wordt niet versterkt door het afwegingskader dat er doorheen gaat, de eenzijdige gespreksnotitie van AEF, het snelle proces. Ik wil, zoals eerder gesuggereerd, naar de inhoud over gezondheid. Echter, het vertrouwen ontbreekt.*
- *Reactie klankbordgroeplid: vertrouwen moet blijken uit gedrag. Wellicht kunnen we één of twee vragen stellen waarbij de expertgroep vanuit twee perspectieven kan antwoorden? Daarmee kunnen we dan het vertrouwen toetsen bij de expertgroep.*

De klankbordgroep besluit om door te gaan naar het volgende agendapunt en spreekt daarnaast af om deze bijeenkomst één van de zorgen en vragen (volkstuinhuisjes) gezamenlijk uit te werken als vertrouwenstoets voor de expertgroep.

2. Vaststellen 1e verslag, bespreken 2e

De voorzitter van de klankbordgroep stelt het verslag van de eerste bijeenkomst vast. Het secretariaat geeft aan dat er nog ruimte is om schriftelijk te reageren op het verslag van de tweede bijeenkomst.

3. Werksessie: Vragen voor de expertgroep herformuleren, aanscherpen, ordenen etc.

De klankbordgroep werkt gezamenlijk het onderwerp 'volkstuinhuisjes' uit. Hieronder staat een overzicht van de vragen die zijn geformuleerd.

Wat vindt u van het niet meenemen van volkstuinen in de besluitvorming over windturbines (niet-gevoelige bestemming):

- Huisjes zijn niet goed geïsoleerd (werken infrasone geluiden beter of slechter door?)
- Hoelang moet je blootgesteld worden voordat gezondheidsschade optreedt? (dosis-effect)
- Hoe stapelt gezondheidsschade zich op bij bewoners van tuinparken?
- Wat is het effect van het ontnemen (verstoren?) van groene ruimte op de mentale en fysieke gezondheid van stadsbewoners?
- Is ergens onderzocht wat de effecten van windturbines op volkstuinen zijn? (en zo ja, wat zegt dat?). Met name in de buitenruimte?
- Is ergens onderzocht wat de effecten op gezondheid zijn op afstand <200m?
- Wat is het cumulatieve effect van windmolens bovenop ander geluid? Is dit verschillend in bepaalde periodes / typen turbines?

Er was onenigheid in de klankbordgroep dit onderwerp nu al voldoende is uitgewerkt voor de expertgroep of dat de lijst met alle vragen (en dus niet één onderwerp) aan de expertgroep moet worden voorgelegd.

4. Afspraken

De volgende afspraken worden gemaakt:

- Eén van de klankbordgroepleden gaat een poging doen om de lijst met alle vragen verder te clusteren en te herformuleren (in afstemming met de andere klankbordgroepleden).
- De voorzitter van de klankbordgroep gaat enkele vragen voorleggen aan de voorzitter van de expertgroep, namelijk:
  - Wil de expertgroep de vraag 'gezondheidseffecten voor gebruikers van volkstuinen' uitwerken om aan de klankbordgroep te laten zien hoe zij daarmee omgaan?
  - Is het mogelijk om een nadere kennismaking tussen de expertgroep en de klankbordgroep te organiseren, bijvoorbeeld door de klankbordgroep als tweede ring mee te laten luisteren met de expertgroep?

Verslag bijeenkomst KBG Zuidoost

Datum bijeenkomst: 16.12.2021
Auteur: [redacted]
Concept verslag

public mediation

Op 16 december jl. vond de derde bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Zuidoost van de Regionale Energiestrategie (RES) Wind Amsterdam.

Een substantieel deel van de klankbordgroep heeft voorafgaande aan de bijeenkomst verzocht of zij zelf een voorzitter mochten aanwijzen en de agenda konden samenstellen. Daar werd mee ingestemd door de gehele klankbordgroep. Hiermee werd een van de klankbordgroepleden de voorzitter van de avond. Dit vond de klankbordgroep nodig omdat zij het idee hadden dat de gemeente via de onafhankelijke voorzitter te veel informatie naar de groep wilde zenden en te weinig het inhoudelijke gesprek aanging.

Momenteel geven de klankbordgroepen in de Reflectiefase RES Wind feedback op het Afwegingskader. In de bijenkomst is besloten dat deze klankbordgroep het lokale deel van het Afwegingskader (over de zoekgebieden rondom stadsdeel Zuidoost) als groep herschrijft, om op die manier de aanpassingen door te geven die zij nodig vinden. Het is voor hen belangrijk dat het lokale deel hun zorgen goed verwoordt. Dit tekstvoorstel is bijgevoegd als bijlage aan het eind van dit document.

Inhoudsopgave:

- Inhoudelijke zorgen van de klankbordgroep
- Zorgen over het proces
- Onafhankelijk onderzoek
    - De klankbordgroep wil graag meer onafhankelijk onderzoek.
- Expertgroepen gezondheid en natuur
- Etnische groepen betrekken bij RES Wind
- Overige vragen en afspraken
- Wat is het Afwegingskader?
    - Op verschillende momenten tijdens de bijeenkomst heeft de gemeente uitleg gegeven over het Afwegingskader. Deze informatie is hier terug te vinden.
- Volgende bijeenkomst en openstaande vragen
- Bijlage 1: Lijst met aanwezigen
- Bijlage 2: MS Teams chat (geanonimiseerd)
- Bijlage 3: Tekstvoorstel Afwegingskader van de klankbordgroep

Inhoudelijke zorgen van de klankbordgroep

Dit zijn meest-besproken zorgen van de klankbordgroep tijdens deze bijeenkomst:

- De zoekgebieden voor windturbines bevinden zich rondom Zuidoost allemaal bij belangrijke recreatiegebieden. Klankbordgroepleden maken zich zorgen dat omwonenden niet meer tot rust kunnen komen. Bijvoorbeeld zal de recreatiewaarde van de Gaasperplas enorm dalen. Dit is een belangrijk recreatiegebied om in de zomer vakantie te vieren voor gezinnen uit de buurt die rondkomen van een uitkering.
- Het landschap is enorm veel waard. Daar is veel in geïnvesteerd de afgelopen decennia. "*Dat wordt allemaal te niet gedaan als hier windmolens komen*". Zo is een tunnel

aangelegd voor de trein bij Abcoude om de rivier de Gein niet te onderbreken. De A9 is ondergronds aangelegd in Amsterdam-Zuidoost. Ook is de verbinding tussen de A6 en A9 niet doorgegaan om dit gebied te behouden. Gemeente de Ronde Venen heeft ervan afgezien hier windturbines te plaatsen om het cultuurlandschap te behouden. De windturbines mogen hier niet komen, vindt de klankbordgroep.

- De zoekgebieden staan erg dicht op de woonwijken van Zuidoost. Bewoners maken zich grote zorgen over onbekende gezondheidseffecten voor omwonenden.
- Er is volgens de klankbordgroep onvoldoende onafhankelijk onderzoek gedaan naar de gezondheidsrisico's en schade aan de natuur. Hierover later in dit verslag meer.
- Een aantal van de zoekgebieden liggen op belangrijke trekvogelroutes. Het beroemde Trekvogelpad voor wandelaars loopt bijvoorbeeld langs Amsterdam-Zuidoost.
- Deelnemers maken zich zorgen over het Diemerbos. Dit is een belangrijk stuk oerbos waar veel bedreigde diersoorten leven zoals de ringslang en meer dan dertig bedreigde vogelsoorten.

Zorgen over het proces

De klankbordgroep is ontevreden over het proces zoals de gemeente deze heeft ingericht. Hieronder een aantal punten die hierover tijdens de bijeenkomst werden besproken:

- Klankbordgroepleden zijn niet te spreken over dat zij zeer laat zijn betrokken bij de inspraak. Ze hebben het gevoel dat al vaststaat dat er windturbines komen in de zoekgebieden.
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: De gemeente erkend dat dit zo is, maar geeft aan dat er nog veel mogelijkheden zijn de komende maande en jaren om mee te praten. Het proces bevindt zich momenteel in de reflectiefase. In deze fase worden geen besluiten genomen. De signalen gaan naar de Gemeenteraad en het College van B&W. Momenteel is voor de Notitie Rijkwijde Detailniveau (NRD) een participatie traject gaande. Deze notitie vormt de basis voor de MER en de Gezondheidseffect analyse - die beiden zeer belangrijk zijn voor het RES Wind-traject.
- Deelnemers ergeren zich aan de haast die de gemeente heeft om de reflectiefase af te ronden. "*Er is niet genoeg tijd om te reflecteren*". "*Waarom moet dit per se voor de gemeenteraadsverkiezingen door de raad heen gejaagd worden?*"
    - Antwoord van de gemeente: De gemeente geeft aan dat zij als ambtenaren geen haast hebben. Heeft de politiek wellicht haast? De gemeenteraad heeft besloten de reflectiefase binnen een bepaald tijdsbestek te willen voltooien. De gemeenteambtenaren hebben zich hieraan te houden.
- De klankbordgroep heeft al vaker aangegeven dat de kaarten van de zoekgebieden niet kloppen, zo mist bijvoorbeeld de nieuwe woonwijk Weespersluis. Ze maken zich zorgen dat de gemeente geen rekening houdt met de (toekomstige) ontwikkeling van de omgeving.
- Deelnemers maken zich zorgen dat de gemeente niets doet met het Afwegingskader.
    - Later in dit verslag wordt uitgelegd wat het Afwegingskader is en hoe dit een basis vormt voor de rest van het proces RES Wind.
- Klankbordgroepleden vinden het vervelend dat er zo weinig etnische groepen bereikt zijn voor de inspraak voor RES Wind tot nu toe. Hierover is later in dit verslag meer.

Onafhankelijk onderzoek

Klankbordgroepleden vinden dat de zoekgebieden zijn vastgesteld op basis van onvoldoende onafhankelijke informatie. Het onderzoek dat in latere stadia van het traject plaatsvindt wort uitgevoerd door initiatiefnemers die windturbines willen exploiteren. De groep vind dat een façade, omdat dit onderzoek betaald wordt door de markt en daarom "*weten we al wat de uitkomst zal zijn*".

Initiatiefnemers moeten in de vergunningaanvraag een aantal stappen doorlopen. Daarin

moet ook een Gezondheidseffect analyse en een Milieu Effecten Rapportage (MER) uitgevoerd worden. Zij zijn daarmee verplicht om grondig uit te zoeken wat de mogelijke gezondheidseffecten zijn voor omwonenden en de effecten op de omliggende natuur.

Een klankbordgroep lid heeft voorbeelden opgezocht van deze rapportages. Dit blijken stukken te zijn die vooral zijn gebaseerd op wetgeving. Volgens deze persoon loopt de wetgeving achter. Daarom wordt opgeroepen dat de gemeente meer onafhankelijke onderzoek laat uitvoeren naar de effecten op de gezondheid en natuur, zodat de wetgeving kan worden aangescherpt en de Gezondheidseffect analyse en MER meer bescherming bieden.

Expertgroepen gezondheid en natuur

Voor de onderwerpen gezondheid en natuur zijn expertgroepen opgericht. De expertgroep gezondheid heeft bijvoorbeeld de opdracht om onderzoek te doen in de bestaande wetenschappelijke literatuur over de gezondheidseffecten. Beide expertgroepen hebben klankbordgroepen (zoals deze klankbordgroep Zuidoost) die meedenken over de belangrijkste vragen. De klankbordgroep gezondheid heeft bijvoorbeeld meer dan 125 vragen geformuleerd. Veel van deze vragen gaan over de normering.

Het advies van de expertgroep gaat net zoals het Afwegingskader naar de gemeenteraad en het College van B&W. Als het advies bijvoorbeeld wordt: er is aanvullend onafhankelijke onderzoek nodig. Dan moet de gemeenteraad daar over beslissen.

Divers betrekken bij RES Wind

Klankbordgroepleden vinden het vervelend dat zo weinig praktisch-opgeleiden en etnische groepen tot nu toe bereikt zijn voor de inspraak voor RES Wind.

- Hoe heeft de gemeente praktisch-opgeleiden en etnische groepen in Zuidoost betrokken bij RES Wind?
    - Antwoord van de gemeente: Dat is bijvoorbeeld gedaan met flyers, maar ook door middel van geo- en demografisch-targetting op sociale media.

De klankbordgroep denkt na over hoe zijzelf of de gemeente meer mensen kan bereiken voor de volgende fase van het traject.

Overige vragen en afspraken

- Hoeveel contact heeft gemeente Amsterdam met omliggende gemeenten?
    - Antwoord van de gemeente: Op ambtelijk niveau is elke twee weken een overleg tussen RES Wind Amsterdam en gemeente de Ronde Venen. Ook het stadsdeel Zuidoost is daarbij betrokken.
- De vaststelling van de verslagen werkt als volgt. Public Mediation stelt een concept op. Dat wordt met de groep gedeeld via de mail en op het online MS Teams platform. De klankbordgroep geeft schriftelijk feedback. Public Mediation verwerkt deze. Het verslag wordt besproken in de volgende klankbordgroep voor dat deze vastgesteld wordt.

Wat is het Afwegingskader?

Het Afwegingskader maakt de zorgen en behoeften inzichtelijk van belanghebbenden als het gaat om de plaatsing van extra windturbines in Amsterdam. Het is een bundeling van signalen uit de stad van vooral bewoners, maar ook mensen die werken of recreëren binnen de gemeentegrenzen, bewoners van buurgemeenten, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Het Afwegingskader maakt geen prioritering van zorgen en behoeften. De perspectieven staan naast elkaar zonder deze onderling te vergelijken. Deze informatie is opgehaald tijdens de verschillende gespreks- en participatiemomenten zowel in aanloop naar de RES 1.0 als in de huidige

reflectiefase. In de aanloop naar de RES 1.0 waren dat ingediende zienswijzen bij de gemeenteraad, brieven aan de gemeente(raad) en inspraakrondes. In de huidige reflectiefase gaat dat om de online raadpleging Participatieve Waarde-Evaluatie (PWE), het onderzoek naar de leefomgeving (de Context Mapping) en de eerste bevindingen van de expertgroepen Natuur en Gezondheid. Ook hebben de stedelijke klankbordgroep en de klankbordgroepen Gezondheid en Natuur al feedback gegeven op een conceptversie van het algemene deel (deel I) van het Afwegingskader. De zorgen uit deze klankbordgroep in Zuidoost over gezondheid en natuur worden met veel diepgang behandeld in de klankbordgroepen gezondheid en natuur.

Het Afwegingskader als basis

Het Afwegingskader wordt in februari 2022 voorgelegd aan de Gemeenteraad van Amsterdam met een aantal bijlagen, waaronder het verslag van deze bijeenkomst. Het Afwegingskader biedt een bundeling van de signalen uit de stad. Het is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is. De raad kan het Afwegingskader raadplegen als zij een besluit nemen over bijvoorbeeld vergunningverlening voor een windmolen in een zoekgebied. Ook initiatiefnemers kunnen het Afwegingskader gebruiken om inzicht te krijgen in wat in specifieke gebieden speelt. Het Afwegingskader is een van de producten van de reflectiefase, maar geen eindstation. Het gesprek tussen de gemeente en omwonenden en andere belanghebbenden gaat verder in de volgende fase.

Het Afwegingskader heeft twee delen. Deel I bevat signalen die gelden voor de hele stad. In Deel II heeft elk zoekgebied een eigen aanvulling wat specifiek voor dat zoekgebied belangrijk is. In allebei deze delen worden de signalen uit de stad kernachtig benoemd. De gemeente beseft dat in het Afwegingskader weinig ruimte is voor de verhalen en de onderbouwing van (bijvoorbeeld) omwonenden die hun zorg zo legitiem maken. Met deze reden worden andere vormen van participatie (zoals de verslagen van deze klankbordgroep) bijgevoegd in de bundel die wordt overhandigd aan de Gemeenteraad en het College van B&W.

Het Afwegingskader moet worden opgesteld binnen de kaders die landelijk bepaald zijn, bijvoorbeeld in het klimaatakkoord. De gemeente Amsterdam kan daar niet van afwijken. De signalen uit de stad worden toegevoegd aan de wet- en regelgeving voor toekomstige beslissingen.

De opdracht

De lokale klankbordgroepen is gevraagd om het lokale deel (deel II) van het huidige concept Afwegingskader aan te vullen. Het Afwegingskader is een succes als bewoners zich herkennen in de zorgen en behoeften. Daarom is deze verificatie belangrijk.

Volgende bijeenkomst en openstaande vragen

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Zuidoost. Voor de volgende (de 4e) bijeenkomst staat nog geen datum gepland. Deze zal plaatsvinden op een avond in januari van 19.00 tot 21.00u via MS Teams. De klankbordgroep heeft de onafhankelijke voorzitter van deze groep (Marc Rijnveld van Public Mediation die voor deze bijeenkomst een stap opzij had gedaan) gevraagd om de volgende bijeenkomst voor te zitten.

Openstaande vragen

- Gaat de Gemeente Amsterdam onafhankelijk onderzoek instellen naar de mogelijke gezondheidsschade en natuurschade van windturbines?
- Hoe kunnen praktisch-opgeleiden en etnische groepen in Amsterdam-Zuidoost beter betrokken worden bij de volgende fases van het traject RES Wind.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)

Bewoners Weespersluis
Bewonersgroep Stammerdijk Diemen
Buurtbewoner Zuidoost
Buurtbewoner Holendrecht
Buurtbewoner Gein
Diemerwind
Leesclub Zuidoost
Stichting Erf Abcoudermeer
Stop Windturbines Gein
Vereniging Gein3Dorp
Volkstuinvereniging Frankendael
Buurtbewoner Zuidoost
Zangvogelvereniging de Ringmasters

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig

Bewonersvereniging Holendrecht Oost
Bewonerscommissie Eigen Haard HoefijzerPlus
GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis
JongRES
Veenwind (de Ronde Venen)
Volkstuinvereniging Linnaeus

Bijlage 2: MS Teams chat (geanonimiseerd)

[16-12-2021 19:06] ik kreeg een afmelding van {persoon} en net voor de meeting een afnmelding van {persoon}

[16-12-2021 19:19] Het is een ambitie. Geen plicht.

[16-12-2021 19:20] Reflectie is ook terugkijken op het proces van de ambitie. Achteruit kijken dus. Nu is het vooruitkijken...en dat is zo jammer..

[16-12-2021 19:24] De mer voor het hyperscale datacentrum in Zeewolde was lovend. Geeft mij geen vertrouwen in de Mer.

[16-12-2021 19:27] ik kan wel iets vertellen over gezondheid (als jullie willen)

[16-12-2021 19:43] 350 meter is echt bizar dichtbij!!! Zowel voor bewoners als recreanten, nog niet te spreken over de natuur/vogels

[16-12-2021 19:49] Weinig Reigersbossers en andere bewoners en gebruikers rond en van het zoekgebied weten wat ze boven het hoofd hangt! Bewoners in dit zoekgebied uiten zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociale en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen. Het is van belang dat zij ook meegenomen worden in participatietrajecten. • Bewoners voelen zich 'de dupe' van keuzes waar andere Amsterdammers profijt van hebben. Impact lijkt nu vaak uit te vallen naar mensen met een laag inkomen. • Bewoners uit de omgeving geven mee dat zij slecht zijn geïnformeerd.

[16-12-2021 19:54] Er liggen twee volkstuinparken inde Diemerscheg

[16-12-2021 19:56] Waar mensen 6 maanden per jaar wonen.

[16-12-2021 19:57] Woonwijk Kantershof ligt 600-800 meter vanaf het zoekgebied Diemerscheg. Hier staan veelal slecht geïsoleerde (huur)woningen. Er staan bovendien 3 basisscholen.

[16-12-2021 20:04] {persoon} heeft ook kaartjes gemaakt en {persoon} en ik hebben ze aan elkaar geplakt. (de kleurenkaart). Zal ik mailen..m

[16-12-2021 20:06] Nu nog van zoekgebied 5c nog, Diemerbos, een kaartje. En Windalarm heeft er ook een videoclip van gemaakt. Zal ik ook toesturen

[16-12-2021 20:19] Je doet het heel goed hoor {persoon}!

[16-12-2021 20:23] Ik moet helaas afhaken, want ben helaas te druk met werk. Heb dienst...

[16-12-2021 20:23] Fijn dat je erbij was {persoon}!

[16-12-2021 20:23] Het format is 650 woorden per zoekgebied.

[16-12-2021 20:28] Het is maximaal 650 woorden, sommige zoekgebieden hebben maar 400 woorden. Misschien is richt-hoeveelheid 500 woorden dan?

[16-12-2021 20:30] Wat is de 8ste klankbordgroep?

[16-12-2021 20:31] Volgens mij zijn het er inderdaad 7. Stedelijk Natuur Gezondheid Zuidoost Oost Noord Nieuwe-West

[16-12-2021 20:32] 1,5 pagina per zoekgebied, 1,5 pagina bepaalt ons leefgenot, onze gezondheid en dat van de natuur, en dat binnen 4 dagen. hoe is dat mogelijk? Terwijl we niet kunnen inkijken/beoordelen wat aangeleverd wordt..Sterkte {persoon}!

[16-12-2021 20:34] Ik heb eerder gehoord dat er inderdaad na de start nog een 8ste bijgekomen is....maar weet het onderwerp niet meer . Ik dacht meer vanuit de initiatiefnemers

[16-12-2021 20:36] Een plaatje met de bewoning van Weespersluis https://bloemendalerpolder.mett.nl/home/default.aspx

[16-12-2021 20:38] Hier is de koppeling naar het eerste deel van Afwegingskader: KLIK HIER ShareFile

[16-12-2021 20:41] En dit is een plaatje met woningen ingetekend bij weespersluis: Atelier voor Stedenbouw, Landschap, Architectuur.

[16-12-2021 20:42] mand

[16-12-2021 20:44] Stel: Als er een andere coalitie komt, die geen windindustrie in Amsterdam wil, kan dus alles terugdraaien?

[16-12-2021 20:46] Zijn de terrasverwarmmers ook meegenomen. Daar komen er steeds meer van. Dweilen met de kraan open.... Plus de datacentra die nog komen, in Amstelscheg bijv (dacht

ik) ...

[16-12-2021 20:58] kunnen wij wel voor julli eopzetten

[16-12-2021 21:00] top

[16-12-2021 21:10] Ik moet echt gaan. Fijne avond nog.

[16-12-2021 21:11] Voordat iedereen straks verdwijnt: ik vond dit een erg prettige vergadering waarbij ik het gevoel echt iets gebeurd. Eerlijke antwoorden, constructief van ook {persoon} en {persoon} en {persoon}. Erg prettig, een verademing. Prima voorzitterschap van {persoon}.

[16-12-2021 21:12] Ik moet helaas stoppen. [redacted] bedankt voor het uitstekende voorzitterschap!

[16-12-2021 21:12] Diemen wil ook in de Diemerscheg turbines plaatsen.

[16-12-2021 21:14] Diemerscheg is prioriteitsgebied 1, na de havens. Met Diemen samen. Dat beangstigend mij.

[16-12-2021 21:16] Fed heeft een extra inspraakavond...

[16-12-2021 21:16] Ik vond dit een hele goede vergadering. Goed gedaan {persoon}!

[16-12-2021 21:17] goed gedaan {persoon}, dank!

[16-12-2021 21:17] {persoon} dank voor jouw voorzitterschap. Top

[16-12-2021 21:19] Dank {persoon}

[16-12-2021 21:21] goed gedaan {persoon}

Bijlage 3: Tekstvoorstel Afwegingskader van de klankbordgroep

Introductie Deel 2: Afwegingskader per zoekgebied: input uit 'Onderzoek naar de leefomgeving'

Naast dat er signalen zijn opgehaald die gelden voor de hele stad, zijn er ook signalen per zoekgebied verzameld en opgenomen in het afwegingskader. Per zoekgebied houdt in: voor de voorkeursgebieden uit de RES 1.0 (kaart 6.1). Zie hiervoor het kaartje hieronder.

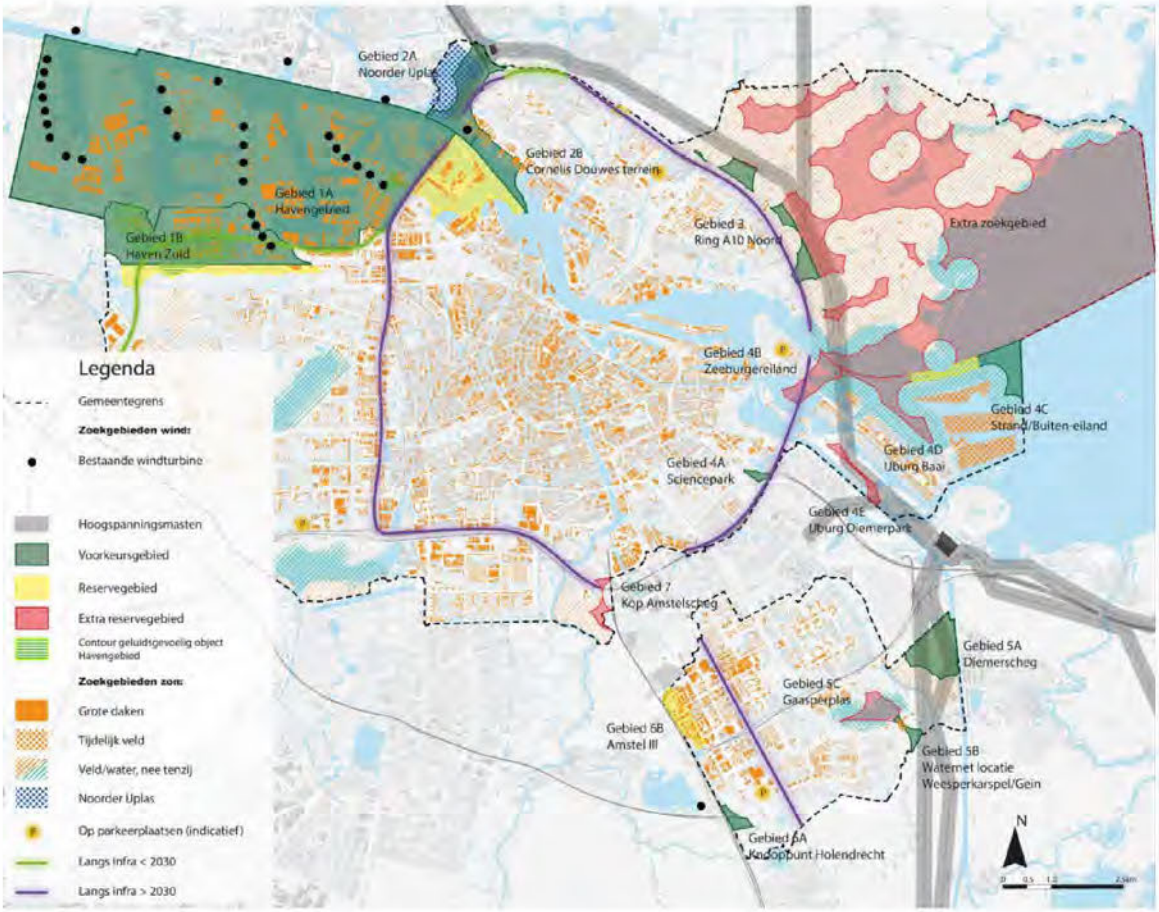

Om te komen tot een overzicht van signalen per zoekgebied is, naast informatie uit de inspreekavonden, raadsadressen en e-mails, ook informatie gebruikt die is opgehaald tijdens deze reflectiefase door middel van een onderzoek naar de leefomgeving.
Belangrijk is te benadrukken dat elk overzicht per zoekgebied op hoofdlijnen inzicht geeft in de signalen die vanuit de stad zijn meegegeven over dat specifieke zoekgebied. Er is te zien dat sommige thema's niet of nauwelijks genoemd zijn in bepaalde gebieden, die hebben in de visualisatie dus geen plek gekregen. Dit betekent echter niet dat deze thema's geen rol meer zullen spelen in het vervolg. In alle gevallen worden mogelijke effecten op natuur en gezondheid onderzocht in de verplichte milieueffectrapportage, in een Gezondheidseffectanalyse of in andere onderzoeken.

Algemene inleiding bij de zoekgebieden in Amsterdam Zuidoost

Vóór de vaststelling van de zoekgebieden is veel van onderstaande informatie reeds in vele vormen (raadsadressen, inspreken, petities, digitale informatiebijeenkomsten et cetera) aan de gemeenteraad aangeboden.
Uit de informatie blijkt dat de impact van de plaatsing van windturbines te dicht bij bewoning, tuinhuisjes, natuur- en recreatiegebieden, zeer groot zal zijn. Bewoners vrezen onaanvaardbare

schade aan gezondheid, natuur en recreatiegebieden. Deze recreatiegebieden vormen bovendien de enige vakantiebestemming voor een groot aantal bewoners met een laag inkomen.

De eerder ingediende, gegronde en onderbouwde bezwaren van de omwonenden en tuinders zijn niet serieus genomen bij de vaststelling van de zoekgebieden. Er heeft geen onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek plaatsgevonden naar de daadwerkelijke geschiktheid van de zoekgebieden alvorens deze vast te stellen. De vraag dient zich aan of en waarom de gemeente de bewijslast lijkt te hebben omgedraaid: zoekgebieden zijn voorlopig geschikt verklaard en omwonenden moeten nu maar aantonen dat dat niet zo is.

Bewoners in de zoekgebieden zijn het oneens met tot nog toe gebruikte onderzoeken. Die hebben onvoldoende oog voor de negatieve effecten van windturbines in dit gebied. De gemeente-enquête geeft bijv. geen ruimte te kiezen voor situaties zonder ernstige overlast.

De EPW-workshop werd ervaren als oppervlakkig. Het belangrijkste thema gezondheid werd aanvankelijk niet genoemd. Door lage response zijn uitkomsten niet representatief.

Daarom bepleit de KBG ZO alsnog onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de impact van windturbines in de zoekgebieden op de gezondheid van omwonenden en tuinders, op de natuur en de recreatie. Dit onderzoek moet plaatsvinden vóór de start van de voorbereidingsfase voor plaatsing en moet uitsluitsel geven over de daadwerkelijke geschiktheid van de zoekgebieden. Hieronder leest u de uitkomst van div. onderzoeken door de gemeente, per zoekgebied aangevuld met opmerkingen uit de KBG ZO.

Een laatste opmerking: de KBG ZO heeft div. afbeeldingen gesuggereerd die volgens de leden de impact van windturbines in de zoekgebieden laten zien, maar die werden door de redactie om procedurele redenen van de hand gewezen. Wij vragen de gemeente dringend om zelf met eerlijke en transparante foto's, fotomontages en kaartjes te komen, waarin de buurten en de geplande windturbines herkenbaar en realistisch in beeld worden gebracht. Vooralsnog voegen wij onze eigen illustraties toe.

1. Diemerscheg-Amsterdam

Diemerscheg is een natuurgebied (NNN en BPL), gelegen tussen Driemond en Diemen, en onderdeel van het Diemerbos. Het bestaat uit ruig bosgebied en uit oudhollands scheggenlandschap met de Stammerdijk en rijksmonument de Gaaspermolen. Het Diemerbos is in de jaren '90 aangelegd om aan de groen behoefte van het groeiend aantal bewoners van Amsterdam te voldoen en om de aanleg van de A9 te compenseren. De relatieve rust en het natuurlijke, ruige karakter onderscheiden het Diemerbos van het Amsterdamse Bos, Gaasperplas en Spaarnwoude.
De Diemerscheg is onderdeel van de Hoofd Groen Structuur en vormt een ecologische verbinding met de Hoge Dijk. Aan de Oostkant sluit het gebied via het Diemerpark en Flevopark aan op het Natura 2000 gebied De IJplas en de Schellingwoudescheg.

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Bewoners van het zoekgebied hebben ernstige zorgen over gezondheidseffecten zoals slapeloosheid, hartritmestoornissen door (laagfrequentie) geluid, knipperlichten en slagschaduw.
- Volkstuinbewoners hebben zorgen over de 0-meter afstand, terwijl tuinders daar voor langere periodes in het jaar verblijven/wonen en huisjes enkel glas en dunne wanden hebben
- Zorgen over afbreken van onderdelen van de windturbines en/of ijsworp.

- Zorgen over het niet meenemen van hinder voor nieuwe bewoners van Weespersluis en volkstuinen omdat die ondanks eerder aandringen niet zijn ingetekend op planningskaarten.

Recreatie & belevingswaarden

- De Diemerscheg is één van de groene longen van Amsterdam.
- Het zoekgebied is een groen recreatiegebied voor bewoners uit Amsterdam, Diemen, Abcoude en Weesp.
- Zorgen over het afname van recreatiewaarde door het kappen van oerbos, het verstoren van de rust, aanleggen van asfaltwegen en afname van de biodiversiteit van flora en fauna.

Natuur

- Zorgen over de afname van diverse diersoorten in dit zoekgebied, zoals vogelpopulatie (136 verschillende soorten), ringslangen, egels, wezels, vossen, vleermuizen, insecten en amfibieën. Een groot deel hiervan staat op rode lijst.
- Zorgen over verlies van uniek stuk oerbos, juist aangelegd voor de bewoners van Amsterdam.
- Zorgen over de trekvogelroute boven de Diemerscheg.
- Zorgen over negatieve invloed op populatie vleermuizen en trilgevoelige dieren zoals de mol, ringslang.
- Zorgen over verlies van 676 soorten natuur op de volkstuinen.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Diemerscheg wordt gekenmerkt door een ruig karakter met moerassen en oerbos.
- In de bodem liggen zeldzame fossiele boomstammen van prehistorisch oude veeneiken.
- Door de veenbodem bergt zij grote hoeveelheden CO2 en filtert fijnstof uit de lucht.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Bewoners en tuinders geven aan dat ze niet of slecht geïnformeerd zijn.
- Uit een lokale enquête, handtekeningenactie en demonstratie blijkt dat 85% van de bewoners uit Driemond tegen plaatsing is van windturbines in de Diemerscheg.
- Deelnemen aan de reflectiefase lijkt zinloos omdat deze geen invloed heeft op de zoekgebieden.
- Er is geen goede vertegenwoordiging van verschillende bevolkingsgroepen, niet qua leeftijd, opleidingsniveau, milieu en etnische afkomst.

Sociale cohesie

- Zorgen over de gevolgen voor volgende generaties: met de komst van jonge gezinnen (3000 woningen in Weespersluis) moet de buurt ook voor hen leefbaar en groen blijven.
- Duurzame keuzes moeten gezamenlijk gemaakt worden en iedereen (ook de toekomstige bewoners) moet worden meegenomen.

Betrokkenheid buurgemeenten

- Door de ligging van Diemerscheg tussen aangrenzende buurgemeenten, Diemen, Weesp en Ronde Venen is betrokkenheid en afstemming noodzakelijk.
- Driemond wordt daarmee aan driekanten bedreigd: Gemeente Diemen wil ook windturbines plaatsen in de Diemerscheg en aan de andere van de provinciale weg ligt het Waternet zoeklocatie.
- Weesp en Ronde Venen hebben windturbines afgewezen. Windturbines worden nu gepland op hun gemeentegrenzen vanuit Amsterdam en/of Diemen.

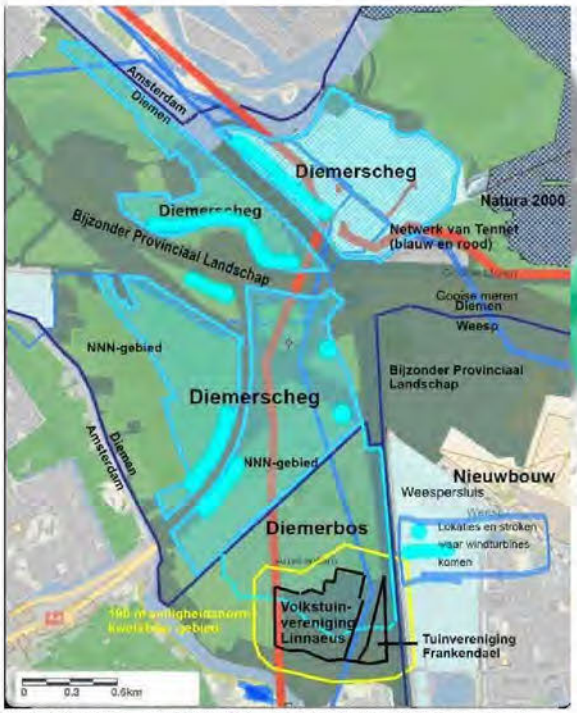

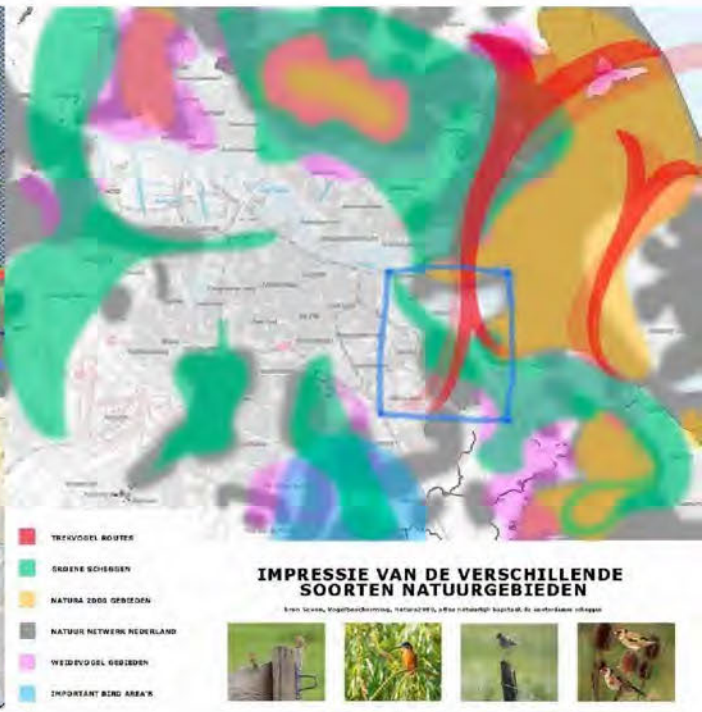

Het blauwe vierkantje uit de vogeltrekroute is kaart 2.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie

- Zet in op zonne-energie, zonnebomen en zonnebloemenparken.

Lokale productie

- Dit complexe vraagstuk moet ook op nationaal niveau opgelost worden.
- Bewoners zijn zelf bezig met duurzaamheid.
- Een groot gedeelte van de groene energie wordt verbruikt door datacentra in plaats van omwonenden die de lasten daarvan dragen.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties

- Zet in op opslag, windturbines zonder wieken, consuminderen.

Energieafnemers

- Zorgen over de rol van windturbine-investeerders. Zij krijgen de opbrengsten en omwonenden de lasten.

Bijdrage aan CO_2-doelstelling

Ambitie Windenergie van Amsterdam en het Rijk

- Bewoners vragen waarom Amsterdam de ambitie op lokaal niveau wenst te behalen en niet op nationaal niveau.

Opwekpotentie van windturbines

- Bewoners vinden windturbines in dit gebied inefficiënt. Windturbines op zee leveren veel meer rendement op.

1. Waterleidingenterrein/Gein

Het zoekgebied Waternet/Gein grenst direct aan de woonwijken Gein 3 en Gein 4. Het park de Gaasperzoom maakt deel uit van de Amsterdamse Hoofd Groenstructuur en het Natuurnetwerk Nederland en is daardoor van onschatbare recreatieve waarde. De Gaasperplas is bovendien het 'Zandvoort aan Zee' voor de hele Bijlmer, met name voor een grote groep bewoners die zich geen vakantiereizen kan veroorloven.

Leefomgeving

Hinderbeleving en gezondheidseffecten

- Zorgen over geluid en trillingen van windturbines omdat deze mogelijk de gezondheid kunnen schaden.
- Bewoners vragen zich af waarom voor dit zoekgebied, zo dicht op de woonwijken, niet eerst een grondige, onafhankelijke plan-MER is opgesteld.
- Verlies van rust: voornamelijk in de vorm van geluidshinder voor kinderen en kwetsbaren.
- De zorg is geuit dat windturbines te dicht bij de leefomgeving komen. (zie afbeelding)
- Er zijn zorgen geuit over de overlast van slagschaduw door de wieken van de windturbine.
- Bewoners wijzen op de al bestaande (piek) geluidhinder: vliegroutes Schiphol, nabijheid A9, A2, N236; div. muziekfestivals Gaasperplas.

Natuur:

- Naast de invloeden op mensen zijn er zorgen over het effect op vogels. Met name de weidevogels die in omringende weidegebieden aanwezig zijn, worden genoemd.
- Bewoners wijzen op het feit dat locatie deel uitmaakt van de Ecologische Hoofdinfrastructuur Amsterdam en het Natuurnetwerk Nederland. Er wordt een uniek stukje groen in Amsterdam aangetast, wat ook invloed heeft op de algehele biodiversiteit van Amsterdam. (Omgevingsvisie p. 45).

Recreatie & belevingswaarde

- Dit zoekgebied wordt gebruikt door bewoners uit de hele Bijlmer, vooral door mensen met een kleine beurs, uit div. etnische gemeenschappen voor recreatieve doeleinden.
- Ook de jongeren in de wijk noemen nadrukkelijk de recreatieve en rustgevende waarden van het gebied.
- Er worden zorgen geuit over de mate waarin deze activiteiten onder druk komen te staan. Dit heeft met name te maken met het feit dat veel bewoners van de Bijlmer niet over 'eigen' groen beschikken (zoals een tuin) en dus afhankelijk zijn van deze openbare plek voor hun recreatieve groen. Aannemelijk is dat bewoners van alle in Zuidoost te bouwen woningen (Amstel III, Gaasperdam) eveneens afhankelijk zijn van dit gebied voor recreatie dicht bij huis.
- In het Toekomstplan Gaasperplas staat dat de Gaasperplas een onderhoudsbeurt krijgt. Er zijn zorgen over hoe deze plannen zich verhouden tot het plaatsen van de windturbines.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Zorgen over potentiële waardedaling van de bestaande bouw.
- Bewoners uit voornamelijk Gein verwachten dat windturbines de horizon sterk vervuilen.

- Zorgen over een mismatch tussen het uniek stukje van dit historische zoekgebied met al aanwezige (historische) molens en de karakteristieken van de nieuwe windturbines.
- Vragen gaan over waar er nu een zoekgebied is nadat er veel geld is gestopt in het verbeteren van de leefbaarheid door de bouw van de Gaasperdammertunnel.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

- Zorgen over het achterblijven van de betrokkenheid van verschillende groepen. Hier wonen onder andere mensen met een minder gunstige sociaal en/of economische positie, die ook niet altijd de Nederlandse taal beheersen.
- Bewoners geven aan het gevoel te hebben dat zij geen invloed hebben op de uiteindelijke besluiten. Bovendien wordt aangegeven dat de informatievoorziening als ondermaats ervaren wordt. Men vraagt zich af hoe de gemeente met name de div. etnische gemeenschappen in Zuidoost alsnog adequaat gaat informeren.
- Bewoners vinden dat de gebruikte onderzoeken niet aansluiten op de Nederlandse situatie. Zij wijzen op Europese regelgeving en roepen op recent wetenschappelijk onderzoek bij de normeringen te betrekken.
- Vragen gaan over of de RES-doelstelling al mogelijk is behaald. Bewoners stellen voor op buurt- en wijkniveau in heel Zuidoost te kijken naar alternatieve verduurzamingsmaatregelen die op breed draagvlak kunnen rekenen.
- Na bekendmaking van de zoekgebieden hebben bewoners een website gebouwd met argumenten tegen de bouw van turbines in dit zoekgebied: www.geinzegtnee.nl

Sociale cohesie

- Zorgen over dat de diversiteit en buurtcohesie zal lijden onder windturbines. Zo zullen mensen die dit kunnen (betalen) wegtrekken, maar anderen die hier de middel niet toe hebben genoodzaakt zijn te blijven. Ze zijn bang dat dit voor onrust zal zorgen in de buurt.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie:

- Voorkeur voor de inzet op meer zonne-energie en andere verduurzamingsmaatregelen die op breed draagvlak kunnen rekenen.

Inzet van alternatieve technieken en innovaties:

- Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn.

Energieafnemers:

- Bewoners vrezen dat de energie opwek naar een datacenter gaat en vragen de gemeente dan ook om geen nieuw datacenter te faciliteren.
- Bewoners vragen zich af hoe de gemeente kan waarborgen dat m.n. minder draagkrachtige wijkbewoners gegarandeerd zullen profiteren van verduurzamingsprojecten?

Bijdrage aan CO2 doelstelling

Ambitie Windenergie van Amsterdam en het Rijk

- Bewoners vrezen voor windturbines in dit voorkeursgebied, op land, terwijl zij willen dat de gemeente Amsterdam deze realiseert op zee.
- Bewoners onderschrijven de klimaatdoelstellingen van de gemeente, maar vragen om alternatieve maatregelen die beter bij de schaal en de eigenheid van het gebied passen.

1. Hoge Dijk/knooppunt Holendrecht

Er hebben verschillende inspreekmomenten plaatsgevonden rondom de RES 1.0 waarbij bewoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden signalen

konden meegeven gerelateerd aan de windzoekgebieden, zo ook Knooppunt Holendrecht. Sommige van deze signalen zijn generiek van aard, maar komen wel uit dit zoekgebied. Andere gaan specifiek over dit zoekgebied. De gemeente is zich ervan bewust dat deze generieke en specifieke zorgen op verschillende plekken door elkaar lopen. Voor uitgebreidere informatie over de generieke zorgen kunt u hier klikken, om terug te gaan naar deel 1 van dit document.

Knooppunt Holendrecht Leefomgeving

Gezondheid

- Bewoners achten de gezondheidsrisico's onaanvaardbaar, ook voor buurgemeenten De Ronde Venen en Ouder- Amstel
- Bewoners vragen aandacht voor AMC, onderwijsfaciliteiten HvA en UvA, onderzoekslaboratoria en de vier aanpalende residentiële zorginstellingen, zowel somatisch als psychiatrisch. Hier verblijven mensen die al ziek zijn en geen extra gezondheidsrisico's mogen lopen. Ook behandelcentrum kwetsbare jongeren (LEVVEL) VSO-Autisme en Kinderdagverblijf.
- Bewoners wijzen op het cumulatief effect van geluid én van geluid met andere schadelijke uitstoot (roet, fijnstof ed). Turbinelawaai wordt niet gemaskeerd door weg-, vlieg- en spoorlawaai. Er is ook geen maskeereffect voor het laagfrequent geluid.
- De sociale huurwoningen in het gebied zijn slecht geïsoleerd. Bewoners zijn voor buitenrecreatie en vakantie afhankelijk van direct bereikbaar groen. In hele wijk voorbereidingen voor verdichtende woning- en wegenbouw ten koste van het groen. De 40.000 nieuwe bewoners zijn echter gelokt met folders over de groene recreatiemogelijkheden.

Recreatie & belevingswaarde

- Zorgen over buitenactiviteiten in dit zoekgebied.
- Zoekgebied ligt deels op golfterrein. De turbulentie van een windturbine maakt uitoefening van de sport onaantrekkelijk en onmogelijk. Hier golven de talenten uit Zuidoost die op ander clubs niet welkom zijn
- De Ouderkerkerplas en Abcoudermeer en De Hoge Dijk, De Ruige Hof, volkstuinpark de Vijf Slagen worden genoemd als plekken recreatieve waarde.

Natuur

- Het gebied rond Knooppunt Holendrecht is broed- en verblijfsplaats én trekroute vogels.
- Bijzondere gidssoorten flora en fauna. Baltsgebied vleermuissoorten. Vogelbescherming en Landschap Noord-Holland mordicus tegen windturbines hier. Gebied is al 'compensatienatuur' voor wegenknooppunt.
- Gemeente moet driedubbel beschermde status van het zoekgebied respecteren: NatuurNetwerkNederland, Hoofdgroenstructuur, Amstelscheg, EcologischeHoofdstructuur. Belangen van mens en natuur zijn hier vele malen groter dan de belangen van energieopwek precies hier.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

- Bewoners wijzen op de negatieve gezondheidseffecten gecombineerd met waardedaling van de woningen. Zij vrezen dat de diversiteit en buurtcohesie hieronder lijden. Mensen die dit kunnen (betalen) vertrekken, maar anderen die hier de middelen niet toe hebben, zijn genoodzaakt te blijven. Dit zorgt voor onrust in de buurt.
- Vragen gaan over clusteren van windturbines en aansluiten van windturbines op de karakteristieken van gebied.
- Oorspronkelijke plek, bedrijfsterrein Amstel III, vinden velen een veel betere plek.

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie

Inspraak en dialoog

• Bewoners: verschillende groepen zijn niet betrokken. Veelal bewoners met lage SES, vaak anderstalig of laaggeletterd zijn niet actief betrokken in participatietrajecten.
• Bewoners voelen zich gedupeerd door keuzes waar andere Amsterdammers profijt van hebben. De negatieve impact lijkt nu vaak uit te vallen naar mensen met een laag inkomen. Voor de toekomstige geprivilegieerde bewoners Amstel III is het gebied verplaatst naar nieuw 6A. 'Oude' bewoners worden niet gezien, maar dragen wel de last van de groene ambities van de nieuwe bewoners van de 'duurzame' nieuwbouwprojecten. Ook de binnenstad wordt ontzien. Dit lijkt niet op sociale duurzaamheid of klimaatrechtvaardigheid.
• Bewoners uit de omgeving geven mee dat zij slecht zijn geïnformeerd.
• Zorgen geuit dat de stem van bewoners weinig tot geen impact heeft.

Meedoen in de opbrengsten

• Vragen gaan over meedelen in de opbrengsten, en of dit toegankelijk is voor iedereen in zoekgebied. Veel bewoners beschikken niet over de middelen om echt mee te kunnen doen en te kunnen profiteren van de windturbines.

Betrokkenheid buurgemeenten

• 'Samenklontering' van windturbines gemeentes dreigt. Vragen gaan over of er voldoende wordt afgestemd met buurgemeenten. Gemeente De Ronde Venen plaatst geen windturbines en wil niet opgezadeld worden met de overlast van Amsterdamse turbines.

Samenhangend en betaalbaar energiesysteem

Liever meer zonne-energie
• Veel bewoners hebben hun voorkeur geuit voor de inzet op meer zonne-energie.
Inzet van alternatieve technieken en innovaties
• Er zijn vragen of besparingsmaatregelen op zichzelf niet al voldoende opleveren en of windturbines dan nog wel in dezelfde mate nodig zijn. Men wijst op de gebouwde en nog te bouwen datacentrales in Zuidoost die een aanslag doen op de stroomvraag.
• Vragen over of minder hoge windturbines niet beter zijn.
• Bewoners vragen nader onderzoek te doen naar de mogelijkheden van kernenergie: bijv. een moderne, kleine kerncentrale i.p.v. de kolencentrale Hemweg.

Gevolgen maatschappelijke ongelijkheid

Nergens is de ongelijkheid tussen bevolkingsgroepen zo zichtbaar als hier. Hoogste perinatale sterfte, kortste levensverwachting. Kinderen blijven achter in onderwijs. Gevolgen voor arbeidsdeelname en verwerven zelfstandig bestaan zijn navenant. Relatie met prevalentie criminaliteit en geweld onder jongeren. De overheid dient mens en natuur te beschermen, niet bewust bloot te stellen aan risico's van nog meer slapeloze nachten. Tegenwerking doelen Masterplan en Social Pact.

Verslag bijeenkomst KBG Noord

Commented [1]: De lege pagina's zijn bedoeld om in de PDF versie de ingestuurde PDFs van KBGleden in te voegen, zodat de paginanummers kloppen.

Datum: 13.12.2021
Auteur: [redacted]
Aangepast verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 13 december jl. vond de derde bijeenkomst van de lokale klankbordgroep Noord van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam plaats onder leiding van [redacted] (Public Mediation). In deze bijeenkomst is het lokale deel van het afwegingskader toegelicht en heeft de klankbordgroep hier aanvullende (aandachts-)punten voor meegegeven. In de bijlage van dit verslag zijn de schriftelijke reacties met aanvullingen van leden van de klankbordgroep op het afwegingskader opgenomen.

Signaal: onduidelijkheid en tijdsdruk

Aan het begin van de bijeenkomst gaven enkele leden van de klankbordgroep aan niet op een goede manier te kunnen en willen participeren in de klankbordgroep en de reflectiefase door onduidelijkheid over het proces en de tijdsdruk. De klankbordgroep wil duidelijk meegeven aan de gemeenteraad als signaal dat er op dit moment teveel gevraagd wordt van hen in een te kort tijdsbestek. Zij hebben de behoefte om met elkaar in gesprek te gaan. Op deze wijze vinden de leden dat er geen sprake is van een dialoog. Dit gevoel van ongenoegen wordt breder gedeeld in de klankbordgroep. In de bijeenkomst is afgesproken om plenair hierover en over de planning voor de komende bijeenkomsten in gesprek te gaan na de bespreking van het afwegingskader.

Het afwegingskader

Het afwegingskader: signalen uit de stad is toegelicht door [redacted] (Over Morgen). De reflectiefase is ingesteld om alle signalen uit de stad nog eens te bundelen. Wat voor belangen, zorgen, gevoelens en aandachtspunten zijn er in de stad? Het kader is geen eindstation van de reflectiefase. De expertgroepen natuur- en gezondheid komen later nog met adviezen en de klankbordgroepen gaan verder in gesprek over de richtlijnen voor participatie, samenwerking en sturing.

Doel

In het afwegingskader zijn in de breedte de signalen opgenomen waar rekening mee gehouden moet worden bij het maken van een afweging over de plaatsing van een windmolen op een locatie in een zoekgebied in Amsterdam. De term afwegingskader wekt helaas verwarring op. In het afwegingskader zit geen weging en er is geprobeerd de onderwerpen zo objectief mogelijk te noteren. Het laat alle perspectieven naast elkaar bestaan. Uiteindelijk is het aan de politiek om daar een afweging over te maken. Het afwegingskader is bedoeld om de zorgen die er zijn zichtbaar te maken, als hulpmiddel om te achterhalen of alle zorgen die zijn geuit zijn meegenomen. Informatie uit de online raadpleging (PWE) en het onderzoek naar de lokale leefomgeving (context mapping) is hierin opgenomen. Daarnaast is het afwegingskader gevuld met inspraakreacties op de

omgevingsvisie en reactienota, inspraak op en participatie in de concept RES en de RES 1.0, en zienswijzen en raadsadressen.

Opbouw
Om de thema's en onderwerpen inzichtelijk te maken is het afwegingskader opgebouwd als een interactief document. De kern vormt een rond figuur met in het midden de wet- en regelgeving en daaromheen vier hoofdthema's: 1) CO_2-doelstelling, 2) leefomgeving, 3) samenhangend en betaalbaar energiesysteem en 4) maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie. Die vier kwadranten zijn gevuld met onderwerpen die belangrijk zijn voor Amsterdam. Door op een thema te klikken kan men daarover meer te weten komen. Het afwegingskader bestaat uit een algemeen deel voor de hele stad (deel 1) en een deel specifiek voor de voorkeurszoekgebieden (deel 2). Deel 1 is reeds voorgelegd aan de leden van de stedelijke klankbordgroep en de klankbordgroepen voor natuur en gezondheid. In het lokale deel zijn de onderwerpen, die specifiek voor de individuele gebieden zeer belangrijk zijn, in het figuur opgelicht. Echter zal ook naar de grijze onderwerpen gekeken worden door toekomstige initiatiefnemers. In de vervolgfase start er specifiek per locatie een proces waarin onderzoeken zoals de m.e.r. worden uitgevoerd met alle details.

Aandachtspunten vanuit KBG

De klankbordgroep Noord is gevraagd om het lokale deel van het afwegingskader voor Noord te bekijken en om te delen welke belangen, zorgen, aandachtspunten en signalen er mogelijk nog missen vanuit hun perspectief of aangescherpt moeten worden. Dit hebben de leden in twee groepen besproken. De input van de leden is hieronder opgenomen. De punten staan op willekeurige volgorde genoteerd.

Algemeen

- Het team van Over Morgen heeft geen prioritering aangebracht in de punten en deze met een gelijkwaardige formulering opgeschreven. In reactie daarop werd opgemerkt dat er daardoor geen gewicht aan de punten wordt gegeven, terwijl de mate van zorg extreem groot is.
- De wethouder heeft de gemeenteraad een afwegingskader beloofd als resultaat van de reflectiefase. In een afwegingskader moeten richtlijnen en regels staan om initiatieven aan te toetsen. Alleen initiatieven die voldoen aan het kader zouden medewerking moeten krijgen.
- Het lijkt alsof de signalen steeds worden weerlegd in de tekst van het afwegingskader door de wijze waarop ze zijn genoteerd aan de hand van een vraag en antwoord model. De klankbordgroep vraagt de geluiden niet direct te ontkrachten door er een tegengeluid tegenover te zetten.
- Het wordt niet begrepen waarom de gemeente het afwegingskader pas gaat gebruiken in de vervolgfase wanneer er vergunningsaanvragen liggen. De gemeente zou haar verantwoordelijkheid moeten nemen en nu al een beslissing moeten nemen over locaties.
- Men vraagt zich af of de gemeenteraad iets heeft aan het afwegingskader omdat het een algemene opsomming van punten betreft.
- Er is aangegeven dat er al veelvuldig is ingesproken en de punten waarover eerder is ingesproken niet allemaal terug te zien zijn in het afwegingskader.
- Er kan niet uitgegaan worden van algemene generieke regels in het afwegingskader.

- De gemeente moet eisen stellen aan welke onderzoeken initiatiefnemers in de NRD moeten opnemen. Het voorbeeld van de Noorder IJplas werd benoemd. Het zou onjuist worden bevonden als een initiatiefnemer zelf mag kiezen welke onderzoeken uitgevoerd moeten worden op een locatie. In reactie hierop is door de gemeente aangegeven dat zij juist samen met de klankbordgroep als adviesgroep hier aandacht aan wil besteden de komende periode door de handreiking participatie, samenwerking en sturing uit te werken. Ook wordt hier met de klankbordgroepen natuur en gezondheid over gesproken.
- Overwegingen voor typen windmolens horen thuis in het afwegingskader. Wat voor geluidsoverlast geeft een bepaald type molen en wat voor rendement heeft?

Lokaal

Natuur
- Er wordt niet benoemd dat de ring A10 een bijzonder provinciaal landschap betreft.
- Bij het punt ruimtelijke kwaliteit en landschap is een kanttekening geplaatst die ongepast wordt gevonden, over bewoners die aangeven dat de horizon al vervuild is door de snelweg en hoogspanningsmasten. Omdat de signalen niet worden gekwantificeerd wordt nu niet duidelijk dat meer mensen hebben ingesproken over het behoud van de landelijke kwaliteit en de natuurgebieden.
- Er liggen vier tuinparken langs de A10 in het bijzonder provinciaal landschap en twee bij Schellingwoude. Deze tuinparken overlappen met de zoekgebieden voor windmolens. Dat wordt niet genoemd in het afwegingskader. Verzameld zijn er 730 tuinen in de vier parken, wat betekent dat er uitgaande van 2,5 bezoeker per tuin, sprake is van effect op meer dan 2000 mensen. Daarbij komen ook nog de bezoekers van de tuinparken uit de omgeving. Ook zijn daardoor de externe fysieke veiligheidseisen niet meegenomen voor de volkstuinen bij het vaststellen van de zoekgebieden. Dit is belangrijk omdat er ook mensen overnachten in de tuinparken.
- De signalen over dieren worden te algemeen bevonden en ook informatie over de groenstructuur in Noord ontbreekt.

Gezondheid en overlast
- In het kader is over geluid opgenomen dat de windturbines aan de wet moeten voldoen. Daarbij wordt voorbijgegaan aan dat de wet 9% ernstige hinder accepteert bij omwonenden. De gemeente zou dit mee moeten nemen. De Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) stelt dat windturbines invloed hebben in een straal van 1500 meter. Bij een aantal zoekgebieden wonen er 24.000 mensen binnen de afstand van één windturbine. Wat betekent het werkelijk om op 350 meter van een windturbine te wonen?
- Er moet rekening gehouden worden met grote nieuwbouwprojecten in het Cornelis Douwesgebied vanaf 2027. De toekomstige generatie bewoners moet niet opgezadeld worden met windturbines die daar al staan. Bewoners die dan thuiswerken in dat gebied kunnen 24 uur last van geluidshinder en slagschaduw hebben. Daarbij is er voor de gezondheid behoefte aan recreatie en ontspanningsruimte waar groen en stilte/rust heerst.
- Voor woonboten moet er rekening gehouden worden met mogelijke extra overlast door de dunne houten wanden van de boten en het feit dat geluid wordt gedragen over water.

Andere onderwerpen

- Voor de gebieden in Noord ontbreekt het onderwerp sport.
- Punten van buurgemeenten worden gemist in het lokale deel van het afwegingskader. De bezwaren van buurgemeenten met betrekking tot woningbouwplannen (bijvoorbeeld Landsmeer) worden niet genoemd. Landsmeer wil bijvoorbeeld graag bouwen in haar zuidelijke gebied en is daarover met de provincie al enige tijd in gesprek. Plaatsing van een windturbine in het reservegebied bij de S117 zou die woningbouw onmogelijk maken.
- Meedoen aan opbrengsten licht in het ronde figuur de gebieden in Noord niet op, terwijl dit vaker benoemd is in de klankbordgroep.
- Er is de zorg dat als er financieel geparticipeerd wordt, dit niet is door mensen die in de directe omgeving wonen. Inwoners van bijvoorbeeld de binnenstad investeren dan in duurzame energie, maar de mensen die op 350 meter afstand van een molen wonen moeten met de overlast leven.
- Het belang dat windmolens er komen in verband met zorgen over de klimaatcrisis en de wens om in landelijk noord energie neutraal en onafhankelijk van de buitenwereld te zijn.
- Er ontbreken in het afwegingskader essentiële punten die bijvoorbeeld wel in de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) voor de Noorder IJplas of het Cornelis Douwesterrein zijn uitgeschreven. Daardoor kloppen uitgangspunten in het afwegingskader niet.
- Ook is benoemd dat de provincie Noord Holland een plan m.e.r. uit heeft laten voeren, waarin alle 32 RES zoekgebieden in Noord Holland zijn onderzocht. Daarin zijn zoekgebied ring A10 en reservegebied A10 als negatief beoordeeld.

Verdere traject van de klankbordgroep

Vervolgens hebben de leden van de klankbordgroep gesproken over het proces van de reflectiefase, de rol van de klankbordgroep daarin en de onderwerpen en thema's die zij op de agenda willen zetten voor de komende periode. Op dit moment vinden zij dat het proces veel te snel gaat en dat er steeds teveel gevraagd wordt van hen in een kort tijdsbestek. Vanuit de gemeente ligt er de vraag voor adviezen van de klankbordgroep, maar de behoefte is er om in gesprek te gaan met elkaar en een aantal andere onderwerpen met elkaar te bespreken. Daarnaast zijn er een aantal inhoudelijke en technische vragen.

Voorgestelde onderwerpen voor komende periode

- Gesprek over het zoekgebied bij de A10 Noord. Ook al staat dit niet ter discussie in deze fase, is er wel de behoefte om gezamenlijk vast te leggen wat de leden van de klankbordgroep hiervan vinden.
- De bredere energietransitie in Amsterdam (meer integraal).
- Mogelijkheden voor financiële participatie van omwonenden.
- Delen van informatie over het typen windmolens. Deze kennis wordt nodig bevonden om het gesprek te kunnen voeren. In een rapport van Pondera staat benoemd wat voor windmolens voor welk gebied geschikt zijn. Echter is dit rapport heel technisch, er is de behoefte om dat in de groep te bespreken.

Proces van de klankbordgroep

Leden van de klankbordgroep willen ook rustig in gesprek over het proces.

Er is behoefte aan perspectief: waar kan de klankbordgroep het over hebben? Wat is de taak van de klankbordgroep Noord? Daarbij is er behoefte aan overzicht op twee punten. Eerst over de reflectiefase en de verschillende taken van de klankbordgroepen daarin. Wat wordt in welke klankbordgroep besproken? Welke experts zitten er in de expertgroepen? Ten tweede wordt inzicht gevraagd in de onderzoeken die al zijn uitgevoerd in deze fase en die specifiek (op locatie) worden uitgevoerd in de vervolgfase. Men wil participeren, maar niet als nog onduidelijk is welke onderzoeken naar bijvoorbeeld effecten op gezondheid worden uitgevoerd en wanneer. Welke onderzoeken lopen er allemaal? De gemeente zal een overzicht delen van de reflectiefase en de onderzoeken. Vervolgens kan gesproken worden over wat er wordt gemist voor Noord, en kunnen bijvoorbeeld vragen vanuit de klankbordgroep Noord meegegeven worden aan de expertgroepen Natuur en Gezondheid.

Tenslotte is nogmaals sterk benadrukt dat er grote twijfels zijn over het proces en ernstige zorgen over onderwerpen als gezondheid en milieu. Sommige leden van de klankbordgroep krijgen het gevoel dat de gemeente aangeeft signalen te willen, maar deze tegelijkertijd ook niet wil omdat ze voor hun gevoel niet opgepakt worden. Zij willen dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt door de juiste onderzoeken uit te voeren.

Planning en agenda volgende bijeenkomsten

De eerstvolgende bijeenkomst van de klankbordgroep vindt plaats op 25 januari a.s. van 19.00 tot 21.00u. De agenda voor de eerstvolgende bijeenkomst wordt nog verder uitgewerkt aan de hand van de onderwerpen die zijn geagendeerd door leden van de klankbordgroep. Daarbij wordt opnieuw gekeken naar de opzet van de bijeenkomsten. In kleinere groepen kunnen leden beter het gesprek aangaan en daarnaast zal er gekeken worden of het mogelijk is om, afhankelijk van de maatregelen tegen Covid-19, de bijeenkomsten live te organiseren.

Afspraken

- Er wordt een overzicht gedeeld van de reflectie en planvoorbereidingsfase met daarin aangegeven wat welke klankbord- en expertgroep bespreekt en wanneer bepaalde onderzoeken plaatsvinden.
- Er wordt nagevraagd hoe de leden van de klankbordgroep terugkoppeling krijgen over hun reacties en aanvullingen.
- Er wordt navraag gedaan naar de status van de expertgroep ruimtelijke ordening.
- De notitie reikwijdte en detailniveau van de Noorder IJplas wordt gedeeld om een indruk te geven van het detailniveau in een NRD.
- Het verslag van deze bijeenkomst wordt zo snel mogelijk, over een week gedeeld.
- De planning met de data voor volgend jaar worden gedeeld met het verslag.
- Dit verslag gaat mee als bijlage van het afwegingskader. Daarnaast kunnen de klankbordgroep leden een schriftelijke reactie en aanvullingen op het afwegingskader tot en met woensdag 15 december delen met [redacted] ([redacted]@public-mediation.nl). Zij bundelt de reacties en deelt deze met Over Morgen en de gemeente en neemt ze op in het verslag.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Perspectieven
Bedrijven Oostzaan
Bewoner Landsmeer
Bewoners Buikslotermeerdijk
Bewonersvereniging NIJP
Bewoonster Zunderdorp
Buurtvereniging Zonneplein
Buurtverenigingen: Nieuwendammerdijk/Twellegea/Scheepmakers en Noordrust
Energie coöperatie NIJP
Ondernemer Cornelis Douwesgebied
Stichting Behoud landelijk Noord
Tuinpark Buikslotermeer
Voor de Wind
Windalarm Noord

[redacted] (Over Morgen)
[redacted] (Over Morgen)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Bijlage 2: Reacties leden KBG Noord op afwegingskader

Lijst met indieners:

- [redacted] (Voor de Wind)
- [redacted] (Bewoonster Zunderdorp)
- [redacted] (Bedrijven Oostzaan)
- [redacted] (Energie coöperatie NIJP)
- [redacted] (Tuinpark Buiksloternmeer)
- [redacted] (Stichting Behoud landelijk Noord)
- [redacted] (Windalarm Noord)
- [redacted] (Bewoner Landsmeer)

1. [redacted] (Voor de Wind)

Vijf bondige alinea's, die ik jullie wil voorstellen voor het Afwegingskader (pagina's 60- 61):

"Over een jaar of tien wil ik graag, met mijn kleindochter voorop de fiets, onder de A10 kunnen doorfietsen en haar dan aanwijzen, waar de elektrische stroom voor onze warmtepomp en onze e-bikes vandaan komt."

"Wij maken ons zorgen dat de opbrengsten van ONS windpark naar (buitenlandse) aandeelhouders van Multinationale Energiebedrijven zullen gaan, zoals Vattenfall, die dan de energieprijs flink zullen opdrijven via de marktwerking. Wij pleiten voor financiële deelname door de Gemeente zelf en door lokale energie-coöperaties."

"Een groep bewoners van Landelijk Noord wil een lokale coöperatie oprichten, met als doel om op termijn Alle Elektriciteit voor Landelijk Noord op te wekken via een Mix van lokale en duurzame bronnen, zoals een Windpark, Zonnepanelen, Methaan uit Mestvergisting, Aardwarmte, enz. Ook de aanschaf van een gemeenschappelijke Buurtbatterij wordt daarbij overwogen."

"Bewoners vragen zich af, waarom de zoekgebieden zo vlakbij de A10, (en de volkstuinen) zijn gepland. Waarom worden de "extra zoekgebieden" niet in de overwegingen betrokken? Daar gelden de belemmeringen van Approach 22 van Schiphol niet meer (zie Pondera rapport, pagina 12), en daar kunnen hogere, geluidsarmere en veel efficiëntere molens geplaatst worden. Bovendien wordt de pijn dan eerlijker verdeeld tussen de 5 dorpskernen van Landelijk Noord."

"Waarom moeten die molens ten Noorden van de A10? Kunnen ze niet in het Markermeer worden gezet? Daar veroorzaken ze geen overlast, alleen maar horizonvervuiling."

2. [redacted] (Bewoonster Zunderdorp)

Hierbij nog de terugkoppeling. Vind het nogmaals wel echt belangrijk om terug te geven dat ik deze tijdslijnen echt niet vind kunnen. Wij doen dit allemaal naast onze dagelijkse werkzaamheden en gezinsleven. Het gevoel van zo ontiegelijk opgejut worden voelt echt verre van comfortabel. Ze zijn al zoveel langer met dit proces bezig, dan hadden ze de tijdslijnen ruimer moeten stellen of eerder aan de bel moeten trekken. Dit kan gewoon niet.

Algemene terugkoppeling op het stuk:

- Kleuren en verdeling in de 4 thema's snap ik. Maar ik denk dat je beter alles even groot kan maken om de indruk weg te nemen dat het een belangrijk is dan het ander. Ik lees dit nu procentueel gezien, omdat dat vaak is hoe zoiets wordt ingedeeld.
- Ik mis het écht overbrengen van de zorg. Het is te vlak geschreven.
- Ik snap dat het een bundeling is, maar ik zou toch graag de meest genoemde punten (of diegene waarvan men voelt dat dit belangrijk is) als eerste genoemd zien. Nu worden er belangrijke punten ergens tussen neus en lippen door genoemd voelt het. [redacted] noemde elke keer dat we ons in moesten leven in de hoeveelheid informatie die men te verwerken krijgt, dan lijkt het me niet meer dan wenselijk dat je het ook voor hen zo overzichtelijk mogelijk maakt.
- Ik zie nergens in het stuk een verwijzing staan naar hetgeen Wij nu onze tijd aan besteden.
- Ik vind het raar dat er op bepaalde punten zoals bij Ruimtelijke... / punt 5 er opeens een afweging van een ander perspectief lijkt te proberen deze zorg minder belangrijk te maken.

Overige punten die ik mis:

- Wij maken ons extreme zorgen over potentiele giflekken van o.a. Agent Orange uit de Volgermeerpolder door de bodemtrillingen die windmolens geven. Gelet op de unieke veengrond dient dit ter plekke, door een onafhankelijke partij onderzocht te worden, met als opdrachtgever de Gemeente en niet initiatiefnemers. De verantwoordelijkheid voor het mogelijke weglekken van het gif ligt immers bij de gemeente en niet bij de initiatiefnemers. Tevens willen wij inspraak in de opdracht die gegeven wordt, om zeker te weten dat de opdracht alomvattend is.

- Wij willen dat er berekeningen gemaakt worden van de combinatie van de hoogspanningsmasten, de ring én de windmolens.

- Wij maken ons zorgen over de verantwoordelijkheden die de Gemeente lijkt af te schuiven op de initiatiefnemers.

- Landelijk Noord is o.a. uniek voor haar weidse omgeving, dit wordt ook door de gemeente zelf als bijzonder bestempeld en tot uiting gebracht in de eisen die ze stelt aan bijvoorbeeld de boeren. De boeren van Waterland worden al jaren gestimuleerd om zo natuurlijk mogelijk te boeren. Er wordt heel veel rekening gehouden met de omgeving waar de boerderij staat. Er worden nesten beschermd voor weidevogels, er wordt laat gemaaid in het jaar zodat de kuikens van de weidevogels groter zijn en maaien dan ook in stroken. Koeien lopen zo veel mogelijk buiten, wat zomers wel eens lastig is, helemaal nu het warmer wordt. Want in Waterland mogen we namelijk geen bomen in het land planten om het landschap weids te houden. Boeren die hun vee buiten hebben lopen voelen zich nogal bedondert dat er nu vanuit de gemeente opeens wel ruimte is voor een windmolen, terwijl een boom voor schaduw niet geaccepteerd wordt.

- Kijk naar de unieke kenmerken binnen ALLE wijken in HEEL Amsterdam, maak dit inzichtelijk en kijk hoe deze plekken zoveel mogelijk energie

kunnen opleveren. In Landelijk Noord liggen bijvoorbeeld veel stallen, waar allemaal zonnepanelen op geplaatst kunnen worden. Ook de energieslurpers aan de grachtengordel met minder geisoleerde huizen en de Zuidas kunnen hun bijdrage leveren.

- Ambitie windenergie Amsterdam en het Rijk: Bewoners vinden dat er een tegenstrijdig signaal wordt gegeven wanneer bewoners een energievraagstuk moeten oplossen, maar er ondertussen wel ruimte wordt geboden aan datacenters.

3. [redacted] (Bedrijven Oostzaan)

Onder hoge tijdsdruk probeer ik toch vandaag te reageren op het concept Afwegingskaders.

Wat is de betekenis van afwegingskaders?

- Grenzen waarbinnen een bepaald besluit wordt afgewogen

Als ik nu kijk naar de opmaak van afwegingskader Windturbines Amsterdam is het alleen maar "vraag en antwoord"
De "signalen" worden direct weerlegd met antwoorden uit regelgeving Plan-MER, RIVM, RVO etc.

Hoezo kan je dit stuk betitelen als afwegingskader, er valt weinig af te wegen voor de Raad als alles al is weerlegd, antwoord op is gegeven en is afgedaan, afgehecht of bestuurlijk besloten!

Terug naar sheet 9, bestaande wet- en regelgeving, Amsterdams beleid: deze sheet in incompleet, niet actueel en op de hand van de opdrachtgever Amsterdam opgesteld. Waar is de input van de NRD (Noorder IJplas / Cornelis Douwes)?
Waar is de MER Addendum Wind op Land NH, de uitspraak arrest van Nevele wordt genegeerd, sheet 9 had je net zo goed de spelregels van Amsterdam kunnen noemen….
Geef dan in de afwegingskader mee dat Amsterdam alles op alles zet om zo nauwkeurig mogelijk adhv meetinstrumenten, per zoekgebied, de geluidsmetingen en slagschaduw en lichtschittering te bepalen. En niet dat Amsterdsam zich verschuild achter de standaard normen met een acceptatie van ca. 10% collateral damage voor de omwonenden ingecalculeerd…..

Voorts blijf ik erbij dat de verwijzing naar RES1.0 en RES2.0 onjuist wordt gebruikt, namelijk ook in het afwegingskader wordt het zoekgebied Noorder IJplas / Cornelis Douwes uitgesloten terwijl zij wel benoemd zijn in RES1.0 en 2.0.
Daarnaast slechts één het woord "draagvlak", notabene als referentie het omstreden OIS draagvlakonderzoek 2020.
(onjuist is "najaar 2020", fyi, de buurgemeenten waren hierin NIET meegenomen!)
U als "Public Mediation" zou beter moeten weten, KYC, dat het draagvlakonderzoek in 2020 omstreden is en dat er uberhaupt géén sprake was/is voor draagvlak voor windturbines binnen stedelijk gebied.

Tenslotte, zie bijlage, een uitleg waarom men zo sceptisch is tegen het Amsterdamse bestuur: [bijgevoegd video van interview wethouder van Doorninck met PowNews]

4. [redacted] (Energie coöperatie NIJP)

Hierbij mijn input voor de klankbordgroep Noord sessie van afgelopen maandag 13 december.

Om te beginnen wil ik drie punten van bezwaar naar voren brengen:

- Door de grote tijdsdruk is het onmogelijke voor mij om overleg met mijn achterban te hebben. Ik heb begrepen dat dit komt omdat de hele reflectiefase er voor die verkiezingen doorgejast moet worden. Politiek opportunisme dus. Dit is onacceptabel.
- We hebben nu 3 kbg sessies gehad. De eerste sessie was introductie en tussendoor konden we wat opmerkingen kwijt. De tweede sessie werd geheel gevuld met een presentatie over Context Mapping waarvan mij het doel volledig onduidelijk is. In de derde sessie werd onvrede over het proces geuit waar ik volledig achter sta. Uiteindelijk werd er 15 minuten besteed aan een inhoudelijke discussie waarbij dan één hoofdonderwerp van de waaier even aangestipt kon worden. Ik zie het somber in.
  Je vroeg om een advies; als publicmediation zou ik de onderzoeksopdracht teruggeven om verdere reputatieschade te voorkomen.

1. Draagvlak

Ik heb de euvele moed om voor te stellen om in het centrum van de waaier naast Wet en Regelgeving DRAAGVLAK toe te voegen.

Geen enkele van de onderwerpen in de waaier is bespreekbaar zonder DRAAGVLAK.

Het Amsterdamse RES team heeft gefaald in het creëren van draagvlak voor de RES plannen. Ze wringen zich in allerlei bochten om te voorkomen dat het gebrek aan draagvlak door onderzoek wordt aangetoond.

De weerstand in Amsterdam is niet tegen de RES, ook niet tegen alle 17 turbines die de wethouder in de stad wil plaatsen want de helft hiervan kan in het havengebied worden geplaatst.
Waar alle weerstand tegen is zijn de 8 turbines in 6 zoekgebieden die een onacceptabele negatieve impact hebben op de directe leefomgeving van de duizenden omwonenden.

Het totale aanbod van de Amsterdamse RES subregio is 700 GWh aan duurzame energie in 2030.
De bijdrage van de 8 turbines in de 6 zoekgebieden is slechts 8% hiervan. Er zijn al talloze suggesties gedaan om dit kleine gat te dichten zonder de 8 turbines in de 6 zoekgebieden.
Het proces in Amsterdam loopt vast omdat de wethouder de 6 zoekgebieden niet ter discussie wil stellen.

Het college van Amsterdam speelt op dit moment een gevaarlijk spel door nu in het eerste begin van de energietransitie draagvlak te verspelen die ook zijn weerslag zal hebben op b.v. warmtenetten en de volgende RES2.0 fase.

Het is noodzakelijk dat de gemeenteraad zijn controlerende taak kan uitvoeren door plannen van het college te kunnen afwegen op DRAAGVLAK

Ik zal dat toelichten:

- Een eenvoudige zoekopdracht "energietransitie draagvlak" geeft pagina's vol documenten waarin uitvoerig wordt uitgelegd dat draagvlak essentieel is voor de energietransitie.

Een wethouder die mooie plannen maakt voor de energietransitie heeft de Amsterdammer nodig om ze uit te voeren.

- De coalitiepartijen in de Amsterdamse gemeenteraad hebben in hun coalitie afspraken opgetekend:
"Draagvlak onder Amsterdammers voor de energietransitie vinden wij essentieel"
Ook om deze reden moet draagvlak dus een onderdeel van het afwegingskader worden.

- In het klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over burger participatie bij duurzame energieprojecten. Afgesproken is dat initiatiefnemers samen met omwonenden een participatieplan opstellen en over de afspraken een omgevingsovereenkomst afsluiten. (Klimaatakkoord blz 164)
Het is duidelijk dat deze afspraken zijn gemaakt om te voorkomen dat turbines worden geplaatst zonder draagvlak en zonder betrokkenheid van omwonenden.
De initiatiefnemer in zoekgebied 2 (NTJP) heeft een participatieplan opgesteld zonder overleg met de omgeving. Er is geen draagvlak voor hun plan in de omgeving dus was er niemand te vinden die aan hun plan wilde meewerken. Er is dus ook geen omgevingsovereenkomst gesloten. Toch hebben de initiatiefnemers eind december 2020 hun participatieplan voorgelegd aan het college die uiteindelijk het plan toch hebben goedgekeurd.

  De initiatiefnemers zijn toen een poppenkast participatieproces gestart met 30 tegenstanders voor hun turbine project. Tot nu toe zijn er twee van de vier omgevingsberaden geweest.
Deze 'beraden' verlopen verre van soepel. Hoe dit afloopt valt nog te bezien. Voor nu heeft het college zijn goedkeuring gegeven aan deze schijnvertoning.
Het is nodig dat de raad een een middel krijgt om dit soort schijnparticipaties te voorkomen in de vorm van een DRAAGVLAK afweging.

- Het Amsterdamse RES team heeft gekozen voor een technocratische projectmatige insteek. Dit is niet een manier om "hearts and minds" te winnen.

2. De RES staat niet ter discussie

Deze zin viel me op in de presentatie die maandagavond werd gegeven. Dit statement komt duidelijk uit de onderzoeksopdracht die Amsterdam aan PublicMediation heeft gegeven. Naast dat dit een onjuiste framing van het reflectieproces is, is het tegelijkertijd ook de angel waarom het proces niet soepel verloopt.
Dit statement suggereert dat de Amsterdamse burgers tegen de RES als geheel bezwaren hebben. Dit is onjuist zoals ik boven reeds heb uiteengezet. Er is in Amsterdam alleen bezwaar tegen de turbines in de 6 zoekgebieden die een ernstige inbreuk op de leefomgeving van duizenden Amsterdammers vormen.
Door dit punt niet te discussie te stellen mislukt het reflectieproces. Waarschijnlijk had de wethouder de idee om met een breed opgezet onderzoek meer welwillende " Signalen uit de stad" te horen te krijgen dan ze de afgelopen twee jaar heeft gehoord.
Dit gaat niet gebeuren omdat:

1. De deelnemers aan de klankbordgroepen voor het grootste gedeelte dezelfde burgers zijn die bij de afsluitende participatie Zoomsessie (met allemics opmute) in november vorig jaar de chatbox met 2500 chats lieten ontploffen, die al meer als 500 Inspraakmomenten bij de gemeenteraad en provinciale staten hebben

gevuld, die 600 zienswijzen op de turbines in de omgevingsvisie hebben ingediend, etc.
2. De wethouder het vertrouwen van de Amsterdammers volledig heeft verloren.
3. In januari weer een FED vergadering staat gepland met 100 insprekers over deze reflectiefase

Andere geluiden dan de afgelopen twee jaar zal deze reflectiefase niet opleveren.

3. *Wet en regelgeving betreffende de zoekgebieden.*

De grenzen van de zoekgebieden zijn vastgesteld op 350m van woningen. Dit gebeurde terwijl er een provinciale verordening is die de afstand van turbines tot woningen stelde op 600 meter.
Deze verordening was in een provinciale MER uit 2014 tot stand gekomen omdat de provincie al vroeg ervaring met turbines had opgedaan in de kop van Noord-Holland.
De provincie zag de zware impact die de turbines hadden op de leefomgeving.
De grenzen van de Amsterdamse zoekgebieden zijn door het negeren van de provinciale verordening dus onwettig vastgesteld.
(Overigens doet GroenLinks gedeputeerde Edward Stigter sinds zijn aantreden verwoede pogingen om de 600 meter grens uit de provinciale verordening te krijgen om zijn partijgenoot Marieke van Doorninck tegemoet te komen. Beiden geven hiermee aan geen oog te hebben voor de leefomgeving van de burgers)

Door een uitspraak van de Raad van State van 30 juni j.l. zijn de Nederlandse geluidsnormen voor windturbines ongeldig verklaard. De afstand van 350 meter tot woningen was gebaseerd op diezelfde geluidsnormen. Doordat de grenzen van de Amsterdamse zoekgebieden nu zijn verwatert kan niet meer worden gesproken van zoekgebieden die door de raad zijn vastgesteld.

Alle reden dus om de niet meer bestaande 'zoekgebieden' ter discussie te stellen.

4. *Notitie van Reikwijdte en Detail (NRD)*

De NRD definieert de onderzoeken die uitgevoerd gaan worden voor een MER. Bij de Noorder-IJplas blijkt dat de NRD wordt opgesteld door de initiatiefnemer. Dit is dus een slager die zelf de keuringseisen opstelt voor het keuren van zijn eigen vlees.
Inbreng van de omwonenden om onderzoek te doen naar draagvlak, inventarisatie van de woningwaardedaling en een project specifieke Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) worden geweigerd. Dus onderzoeken die een mogelijk negatief beeld van het project zouden kunnen geven worden niet gedaan.

Voor de NRD moet de raad eisen om alle onderzoeken uit te voeren die voor een evenwichtige afweging noodzakelijk zijn. Dit kan blijkbaar niet worden overgelaten aan de initiatiefnemers.

5. [redacted] (Tuinpark Buiksloternneer)

Mijn insteek en bijdrage aan het concept is vooral bij de onderwerpen volkstuinparken, recreatie, gezondheid, natuur en veiligheid, en vaak in onderlinge samenhang omdat die onderwerpen nou eenmaal vaak met elkaar samenhangen. Aangezien ik moeite heb gedaan de stukjes tekst zo kort en duidelijk mogelijk te houden (met zo min mogelijk overlap) zou ik graag zien dat de stukjes niet 'verknipt' worden.

Er zijn twee bijlagen van een landschapkaart. In de bewerkte versie wordt duidelijk hoe de volkstuinparken een verbinding vormen met de andere natuurgebieden in de stad. De kaart moet duidelijk maken dat het rode gebied de vier volkstuinparken zijn langs de A10. Deze bewerkte kaart graag toevoegen aan het hoofdstuk Volkstuinparken.

Bij hoofdstuk Volkstuinparken:
(Het gaat om volkstuinPARKen; op de parken liggen volkstuinen)

Algemene informatie:
De zes volkstuinparken in Noord zijn belangrijke recreatiegebieden voor volkstuinders en voor de inwoners van de woonwijken in de omgeving. Vier van deze tuinparken liggen ten dele IN de zoekgebieden langs de A10. Twee tuinparken in Schellingwoude liggen op een afstand van minder dan 350 meter van deze zoekgebieden.
In totaal gaat het om 1070 tuinen met nachtverblijf. Het betreft ongeveer 2500 directe gebruikers en duizenden recreanten en bezoekers van de zes tuinparken, komend uit Noord en heel Amsterdam.

Zorgen:
De volkstuinders maken zich zorgen over de *geluidsoverlast* en daardoor over hun *gezondheid*, zowel overdag buiten in de tuin, als 's nachts in de ongeïsoleerde tuinhuizen. Zij vinden dat voor bewoners van tuinhuizen dezelfde bescherming en regels moeten gelden als voor bewoners van woonhuizen.
Daarnaast zijn er zorgen over de *veiligheid* . De regels voor veiligheid zijn niet gehanteerd bij het vaststellen van de zoekgebeiden, want de zoekgebieden overlappen met vier van de zes volkstuinparken in Noord. De zoekgebieden zouden op 198 meter afstand van volkstuinparken moeten liggen voor minimale veiligheid (zie hoofdstuk 'veiligheid').

Volkstuinparken, geluid en gezondheid:
Rust is hier het centrale begrip aangezien veel gezondheidsproblemen stressgerelateerd zijn. Dat is bij geluidsoverlast zeker het geval. Geluidsoverlast leidt tot *slaapproblemenen* en tot *stress*. Het is duidelijk dat je niet ongehinderd kunt tuinieren in het geluid van een windturbine op een afstand tussen 0 en 350 meter van je tuin en tuinhuis. Ook het slapen in een houten tuinhuis op die korte afstanden van een windturbine wordt onmogelijk. De tuinparken hebben toestemming voor nachtverblijf tijdens 6 à 7 maanden in het seizoen. Ook in de winter tuinieren veel mensen en een kleine groep overnacht ookin de winter.
Veel volkstuinders hebben een tuin omdat ze geen buitenruimte hebben of aan een drukke weg in de stad wonen. Juist voor hen is rust belangrijk. Dat volkstuinparken vaak naast snelwegen of spoorwegen liggen is geen argument om hen bescherming tegen geluidsoverlast te ontzeggen. Het geluid van de A10 in combinatie met windturbinegeluid betekent een stapeling van geluid (en niet zoals beweerd wordt het wegvallen van turbinegeluid tegen dat van de A10). Er zouden eerder geluidsschermen met zonnepanelen geplaatst moeten worden om het geluid van de snelweg te verminderenn en tegelijk op een acceptabele manier energie te winnen.
Ook andere *verstoring van de leefomgeving* (visueel/ruimtelijk, slagschaduw, licht) geeft hinder en stress en kan tot *gezondheidsklachten* leiden. Onderzoek moet meer duidelijkheid geven over al deze effecten, met name die van geluid.

Volkstuinparken, recreatie, gezondheid en natuur:
Deze vier onderwerpen hebben grote maatschappelijke waarde en het is erg belangrijk dat deze waarden in hun onderlinge samenhang worden gezien. Tuinieren en het beleven van de natuur in het algemeen is goed voor lichaam en geest, *mits in rust*. *Stressgerelateerde gezondheidsklachten worden voorkomen of verminderd door tuinieren en recreëren in de natuur*. Hier zijn veel wetenschappelijke publicaties over.
De bewoners van de woonwijken langs de A10 willen in *rust* kunnen recreëren. De volkstuinparken en de weilanden van landelijk Noord, met name de paden langs de Zwarte Gouw, zijn voor deze groep bewoners van Noord belangrijke gebieden om bij te komen van de hectiek van de stad. Maar ook Amsterdammers uit andere delen van de stad komen naar dit gebied om te kunnen wandelen, fietsen of varen.
In een snel verdichtende stad wordt de waarde van natuur, recreatie, rust, ruimte en biodiversiteit steeds belangrijker. Dat de volkstuinparken hieraan bijdragen heeft erkenning gekregen in de Volkstuinnota van de gemeente Amsterdam. Het plaatsen van windturbines doorkruist deze erkenning.

Bij hoofdstuk Natuur
Volkstuinparken en natuur:
De volkstuinparken in Noord vormen een verbinding tussen de Scheggen, de groene 'vingers' vanuit het hart van de stad (zie de bijgewerkte landschapskaart). De volkstuinparken zijn dus een overloopgebied tussen stedelijke gebieden en verschillende natuurgebieden en daardoor van belang voor fauna en flora. De meeste volkstuinparken hebben het hoogste nationale en internationale keurmerk voor Natuurlijk Tuineren en dragen hierdoor in grote mate bij aan de biodiversiteit van de hele stad.

Bij hoofdstuk Veiligheid
Volkstuinparken waar verbleven wordt vallen onder de definitie van 'kwetsbare objecten'. Dit is terug te vinden in het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Handreiking risicozonering Windturbines 2020, p. 27), waarbij volkstuinparken geschaard kunnen worden onder recreatieterreinen met verblijf (kwetsbaar object). Op het merendeel van de tuinparken in Amsterdam is het toegestaan om vanaf 1 april tot en met 30 september (soms langer en voor een kleine groep ook in de winter) aaneengesloten te verblijven, ook 's nachts. Een aanzienlijk deel van de tuinders maakt hiervan gebruik.
https://www.infomil.nl/publish/pages/170464/handreiking_risicozonering_windturbinesversie_1_1_dd_20-5-2020_met_aanpassingen_voor_webrichtlijnen.pdf

Uitgaande van tabel c. IEC2 (Handreiking Risicozonering, p. 21) kan er bij een gemiddelde windsnelheid van worden uitgegaan, dat voor turbines met een hoogte van 145 meter de maximale werpafstand bij bladbreuk 198 meter zal zijn en dat deze afstand gehandhaafd dient te worden.

Op 5 juli heeft de Provinciale Staten Noord Holland unaniem een motie aangenomen over de naleving van deze regelgeving met betrekking tot volkstuinen. https://noordholland.partijvoordedieren.nl/moties/motie-res-volkstuinen-gevoelige-bestemmingen

NB Het plaatsen van windturbines is met het oog op de werpafstand niet mogelijk als zich infrastructurele objecten bevinden naast een zoekgebied, zoals hoogspanningsmasten, aangezien deze ook een minimale afstand tot windturbines dienen te houden, namelijk ook 198 meter (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Veiligheid en Windturbines, 2020
https://www.rvo.nl/sites/default/files/2020/07/Infoblad%20Veiligheid%20en%20wind%202020.pdf
).

6. [redacted] (Stichting Behoud landelijk Noord)

Hierbij mijn aanvullingen op lokale signalen voor Amsterdam Noord.

1. Ik zou graag dringend willen vragen om de tweede zin uit de onderstaande bullet of te verwijderen of te verduidelijken:

- Het gebied heeft een kostbaar open karakter wat geschaad zou worden wanneer de gemeente besluit hier windturbines te plaatsen. Tegelijkertijd zijn er ook bewoners die aangeven dat de horizon al vervuild is door de snelweg en de hoogspanningsmasten.

Het gaat dus om de zin "Tegelijkertijd zijn er ook bewoners die aangeven dat de horizon al vervuild is door de snelweg en de hoogspanningsmasten."

Het gehele zoekgebied A10 Noord heeft de status Bijzonder Provinciaals Landschap. Ik citeer de website van de Provincie en het stuk Whitepaper Omgevingsverordening 2020 en Bijzonder Provinciaal Landschap:

"In Noord-Holland zijn 52 gebieden aangewezen als 'Bijzonder Provinciaal Landschap'. Dit zijn landschappen waarop we extra zuinig zijn vanwege hun bijzondere eigenschappen en waarde voor mens en dier."

"Het BPL is een beschermingsregime binnen de Omgevingsverordening NH2020 bedoeld om de meest waardevolle landschappen in Noord-Holland te beschermen."

"Gezien de impact die windturbines doorgaans hebben op de genoemde kernkwaliteiten, is de kans dat windturbines in BPL-gebieden geplaatst mogen worden in de praktijk klein."

De afgelopen maanden is in opdracht van de Provincie NH door onderzoeksbureau Antea een MER addendum Wind op Land uitgevoerd op alle door gemeenten aangedragen potentiële windzoekgebieden uit de verschillende RES'en. De conclusie van Antea is ook dat het zoekgebied A10 Noord in de één na hoogste risicocategorie valt (donker grijs) voor de punten Ruimtelijke en Cultuurhistorische waarde:

tint	wanneer toekennen?	toelichting
	Zeer belangrijk aandachtspunt, groot risico op negatieve effecten en/of in strijd met status/beleid; inpassing eventueel mogelijk als exacte locatie duidelijk is en de exacte effecten op provinciale beschermingsregimes bekend zijn	Grote kans op negatieve effecten en/of grote kans op strijdigheid met wet- en regelgeving of beleid. Zoekgebied ligt deels in of grenst aan een gebied waarop een beschermingsregime vanuit wet- en regelgeving of beleid (zoals BPL, UNESCO) van toepassing is. Bij de analyse per zoekgebied speelt dit vooral bij Unesco werelderfgoed, Bijzondere provinciale landschappen en Natura 2000. In dit geval is een nadrukkelijke afweging van verschillende (provinciale) belangen aan de orde.
	Groot risico en strijdigheid met status/beleid (showstopper), inpassing waarschijnlijk niet mogelijk	Dit is van toepassing als windturbines niet inpasbaar zijn in een groot deel van het zoekgebied wegens strijdigheid met vigerend beleid, wet- en regelgeving

Voor de duidelijkheid, de zwaarste categorie wordt voor geen enkele metric in geen enkel zoekgebied toegekend.

Het is dus geen wonder dat de zorg dat windturbines het bijzondere landschap van Landelijk Noord en Waterland aantasten een sterk signaal is vanuit stadsdeel Noord. Dit was ook een zeer sterk signaal afgegeven door de vele honderden insprekers.

De aanvulling van de tweede zin doet enorme afbreuk aan deze zorg.

Dat zou kunnen berusten op een onduidelijkheid. De tweede zin probeert te zeggen dat bewoners ook aangeven dat door de A10 en de hoogspanningslijnen er al een enorme druk staat op dit kwetsbare gebied en dat nog meer aantasting door windturbines dus zeker niet gewenst is. Mocht dit het geval zijn, dan dient dit verduidelijkt te worden.

Het zou ook kunnen dat in wordt gelezen dat er een kanttekening wordt geplaatst om de zorg voor aantasting te bagatelliseren. Dat zou zeer vreemd zijn wat ik zie dit met geen enkel ander signaal worden gedaan en dit is dan op z'n minst hoogst tendentieus. Het is de bedoeling om zorgen over te dragen en niet om daar een pas op de plaats op te maken.

Als het het geval is om een kanttekening bij de zorg te plaatsen, is dit van het niveau: mensen zeggen dat de aarde rond is maar tegelijkertijd denken sommige mensen ook dat de aarde plat is.

Niet alle meningen zijn gelijk en dienen wel kwalificeerbaar en kwantificeerbaar te zijn.

Een enkele voorstander (voor zover die zich ooit openlijk hebben laten horen) heeft de mening geuit dat het gebied niet mooi is en dat daar dus ook maar windturbines bij kunnen. Toevallig weet ik precies wie die persoon is. Dat is toevallig een mening die mooi in het straatje past voor de ambities van de wethouder, want vanaf het begin is duidelijk dat het benoemen van het gebied boven de A10 als BPL haar een doorn in het oog is (zie reactie op Omgevingsverordening NH 2020) Tenzij jullie deze mening verder kunnen kwantificeren en kwalificeren weegt deze minderheids' mening geenszins op tegen het harde geluid van zorg voor het gebied gemaakt door de vele insprekers, plus het feit dat het gebied is bestempeld als BPL en de uitgevoerde MER door Antea. Tevens zijn er nog meer beschermingsregimes die aantonen dat dit een zeer bijzonder gebied is, waar met grote zorgvuldigheid mee om moet worden gegaan.

Graag of de zin verwijderen dan wel verduidelijking dat dit een aanvulling op de zorg is dat het gebied door stapeling al kwetsbaar genoeg is.

2. Ik zie graag dat er wordt verduidelijkt dat het gebied inderdaad Bijzonder Provinciaals Landschap betreft. Er zijn in heel Noord Holland maar 32 gebieden met deze status. Daar moeten we trots op zijn en zeer voorzichtig mee omgaan. Het zoekgebied A10 is zo klein, dat er niks te schuiven valt om schade te mitigeren. Het karakter van het gebied is laag, vlak, kleinschalig, liefelijk. Windturbines zijn niet inpasbaar in dit gebied en zullen een streep zetten door het unieke karakter.

7. [redacted] (Windalarm Noord)

Hierbij mijn korte reactie (iets meer dan een half A4) op het lokale afwegingskader. Dit is wat ik in een paar uurtjes heb kunnen schrijven; in rood en zwart de tekst uit het afwegingskader en in een blauwe letter mijn aanvullende punten.

Ik maak bezwaar tegen de korte tijd die wij hebben gekregen om te reageren op het concept afwegingskader. Ook maak ik er bezwaar tegen dat ik nog steeds niet weet of wij als kbg Noord deelnemers ook in hoofdlijnen op het volledige concept afwegingskader mogen reageren, terwijl ik daar eerder om heb gevraagd. Indien wij daar niet op mogen reageren, maak ik daar bezwaar tegen. Want dan betekent dat er geen kritische bewoners uit Noord (met uitzondering van [redacted], die niet namens een organisatie is geselecteerd) hebben mogen reageren op het concept afwegingskader anders dan deze handvol pagina's.

Verder maak ik bezwaar tegen het slechte voorbereidende werk van de bureaus (oa Over Morgen). Het concept afwegingskader is absoluut geen samenvatting of staalkaart van de inbreng van bewoners van het afgelopen jaar. Ik mis zo enorm veel belangrijke informatie uit raadsadressen, zienswijzen, rapporten, bewonersinspraken, etc.

Vooral de combinatie van bewoners weinig tijd geven en dit zeer slecht gevulde en voorbereide afwegingskader waarin van alles ontbreekt, maakt dat wij ons niet zullen herkennen in het afwegingskader en dit jullie aanrekenen.

Want, last but not least, maak ik bezwaar tegen Public Mediation, Over Morgen, Populytics, de initiatiefnemers, en andere partijen en bureaus die dichtbij het RES team opereren en aan dit hele proces verdienen. Jullie voegen je naar de wensen en planning van de wethouder en hebben niet de moed om zelf op te staan tegen een ingedikte planning waarin amper ruimte en tijd is voor zorgvuldigheid en reflectie, en gekozen is voor een manier van werken die bij steeds meer deelnemers van de klankbordgroepen tot ergernis leidt.

8. [redacted] (Bewoner Landsmeer)

Bijgaand de inzending vanuit Landsmeer voor het afwegingskader.

Bijlage 3: MS Teams chat

De MS Teams chat van de bijeenkomst is geanonimiseerd.

[start meeting]

[13/12/2021 19:10] RES fase 1.0, daarbinnen OOK Noorder IJplas en Cornelis Douwes benoemd. In afwegingskader is NIJP en CD niet genoemd. Niet duidelijk voor de bewoners.....

[13/12/2021 19:11] wie toetst de kwaliteit van data uit PWE?
[13/12/2021 19:12] Door een technisch probleem kon ik niet eerder deelnemen vanavond: ik wil graag mijn evaluatie-punt/-brief aan de orde stellen: ik wil dit graag voorfat we uiteen gaan!
[13/12/2021 19:13] aan het einde van de presentatie van [redacted] is er ruimte voor vragen
[13/12/2021 19:14] maar wel vragen via de chat?
[13/12/2021 19:15] Ik verwacht dat dit punt goed wordt genotuleerd. Dank.
[13/12/2021 19:15] De spijker op zijn kop!!!!!!!!!!
[13/12/2021 19:17] Beste mensen goedenavond. Ik val wel met mijn neus in de boter merk ik. Vanwege een voedselvergiftiging ben ik later en staat mijn camera uit.
[13/12/2021 19:19] Jongens dit heeft ook geen zin, en kost tijd. Je punt is duidelijk.
[13/12/2021 19:20] Onze kritike op het format is duidelijk, ik leg me daar voor nu bij neer dan zien we wel verder
[13/12/2021 19:21] mails kort van te voren krijgen zijn wij hier ook wel gewen
[13/12/2021 19:24] Allemaal bewust zo gedaan [naam]...
[13/12/2021 19:24] Ermaar dorrdrammen met de fake discussie
[13/12/2021 19:24] Ik deel het gevoel van [naam]. Het enige dat duidelijk is is dat de gemeente al vastbesloten windturbines te plaatsen en dat alles op poten wordt gezet om daar naar toe te werken. Heb ik al eerder gezegd. Zolang dit de insteek is, zal het gevoel van onbehagen niet veranderen al zet je nog 10 reflectiefases op.
[13/12/2021 19:25] je hebt gelijk [naam].....en asjeblieft niet afhaken.....we hebben mensen zolals jij nodig.....laten we wel [redacted] eerst haar woord doen.....
[13/12/2021 19:25] Groepen = ons nog verder de mond snoeren
[13/12/2021 19:26] [naam], we zijn nu 2 sessies verder, wat is nu de inbreng geweest en hoe/waar is dit verwerkt? het huidige concept afwegingskader, mijninziens kan je nu pas van start met de klankboordgroepen.....
[13/12/2021 19:26] [naam], ik denk dat het goed is om wel gezamenlijk, nadat [redacted] haar verhaal heeft gedaan, te bespreken wat [naam] doet. Anders krijg je weer een opsplitsing en dat is niet wenselijk.
[13/12/2021 19:26] Wij hebben GEEN ROL!
[13/12/2021 19:26] laten we daar mee starten plenair idd
[13/12/2021 19:27] Tuurlijk wij zijn de kleuters
[13/12/2021 19:28] Wat ontbreekt er nog?? 100X gehoord en er wordt niks met onze opmerkingen gedaan
[13/12/2021 19:32] prachtig!!
[13/12/2021 19:32] Heel knap gemaakt
[13/12/2021 19:34] Ook erg fijn dat er aan kleurenblinden is gedacht tijdens het maken van dit document. Not!
[13/12/2021 19:35] sheet "bestaande wet- en regelgeving" is incompleet, niet volledig en niet actueel
[13/12/2021 19:35] Dat bedoel ik. Ze doen hun werk niet goed
[13/12/2021 19:36] En dienen wij als kleurterjuf te wijzen op de fouten
[13/12/2021 19:36] [naam] wat bedoel je met 'we hebben geen tijd om alles nog in detail te verwerken?
[13/12/2021 19:38] Hoe kunnen we wegen als we niet specifiek of en detail kinnen/mogen over;eggen?
[13/12/2021 19:38] Signalen vanuit de omgeving zijn totaal niet te

kwalificeren of kwantificeren. Zo kan je als gemeente alle kanten op redeneren
[13/12/2021 19:38] heb het gevoel dat het afwegingskader telkens iedere inbreng weerlegd
[13/12/2021 19:38] In reactie op: 'heb het gevoel dat het afwegingskader telkens iedere inbreng weerlegd' Eens
[13/12/2021 19:39] helemaal eens
[13/12/2021 19:40] Wat ik waarneem: de Kbg heeft m.i. alleen de taak om nog wat te roepe...; dat is geen (af)wegen...m.i.
[13/12/2021 19:40] exact
[13/12/2021 19:40] en letterlijk roepen werkt ook niet
[13/12/2021 19:41] Dan kunnen we zdus zien hoezeer we zijn misbruikt
[13/12/2021 19:41]in de herhaling: heb het gevoel dat het afwegingskader telkens iedere inbreng weerlegd
[13/12/2021 19:41] Doe gewoon je werk gemeente!
[13/12/2021 19:41] WIj moeten snel snel en alles moet kort
[13/12/2021 19:42] [redacted] (Guest) [naam] Wanneer is dit proces begonnen om dit afwegingskader op te zetten?
[13/12/2021 19:42] Ik overweeg een klacht wegens geestelijke mishandeling
[13/12/2021 19:43] MISLEIDING was dat
[13/12/2021 19:43] Ik kan me slecht concentreren, het wordt te ingewikkeld gemaakt. Straks krijg je zoveel teksten uit de afwegingskader dat het meer door raad en colleges gelezen wordt.
[13/12/2021 19:43] Het heet doordrammen maar dit is geen doordammen...
[13/12/2021 19:44] Ik haak af.
[13/12/2021 19:44] dat het NIET meer gelezen wordt door raad en college moet het zijn
[13/12/2021 19:44] zichtbaar?? in de herhaling: heb het gevoel dat het afwegingskader telkens iedere inbreng weerlegd
[13/12/2021 19:44] jullie winnen. Plaats ze maar. ik verkoop mijn woning en ga in een fijne ogeving wonen
[13/12/2021 19:45] [naam], hou vol... We gaan het zo met z'n allen bespreken...
[13/12/2021 19:45] In groepen MOETEN WE.
[13/12/2021 19:45] Besluiten ze ook OVER ONS. niet MET ONS.
[13/12/2021 19:45] Nee, we gaan eerst plenair.
[13/12/2021 19:46] wie toetst de kwaliteit van data uit PWE?
[13/12/2021 19:46] En we moeten niets... Als we dat geen goed idee vinden, dan kunnen we dat ook aangeven in het plenaire deel... En dan doen we dat niet als we dat niet goed vinden.
[13/12/2021 19:47] hoe kunnen we zien dat de context mapping correct verwerkt is? zoals jullie in ongevraagd advies van stadsdeel Noord hebben kunnen lezen, wordt daar ook door het stadsdeel aan getwijfeld
[13/12/2021 19:49] hoofdlijnen , over gezondheid....
[13/12/2021 19:51] Ik maak me zorgen dat de Gemeenteraad(sleden) weinig kunnen doen met dergelijke zeer algemene opsomming van punten ('zorgen'/bhoeften/etc)??
[13/12/2021 19:51] Vraag zal ik straks mondeling stellen ook: waarom worden er ook kanttekeningen gezet bij zorgen van bewoners??? Dat is gewoon sturen.
[13/12/2021 19:51] Over ALLE OVERLAST IN NOORD: stank van Bunge, ICL Fertilizers, geluidsoverlast van Damen,A10, Coenplein, fijn stof van Damen, A10 en Coenplein. Dat zijn de zorgen. Allemaal bekend. Waarom schrijven jullie dat niet op?!

[13/12/2021 19:52]Wordt allemaal versterkt door de windturbines. En niet minder.
[13/12/2021 19:52] De Omgevingsvisie-2050 bevat geen materiaal voor de RES!!!!!
[13/12/2021 19:53] Ik maak bezwaar om zo verder te gaan....
[13/12/2021 19:55] Laat eens een ingenieursbureau berekeningen maken volgens de laatste stand der techniek. Dan zie je waarom die overlast er is. PS ik ben hierop afgestuurd als ingenieur. 26 jaar geleden was 3 dimensionaal berekenen al normaal. Wat vraagt Gemeente Amsterdam? Precies. Een 2 dimensionaal modelletje waaruit de gewenste uitkomst gemakkelijk te voorschotnemer komt □
[13/12/2021 19:55] RES1.0 bestaat ook uit moties, amendementen en zienswijzen uit de buurgemeenten, is dit meegenomen?
[13/12/2021 19:56] welke MER?
[13/12/2021 19:56] RES Amsterdam is eenzijdig in RES NHZ doorgegaan,,,,,,,
[13/12/2021 19:58] Hele RES had helemaal niet gemogen zonder MER
[13/12/2021 19:59] Hoe kan je nou roepen wij plaatsen 17 windturbines zonder te kijken of dat wel kan qua gezondheid. Precies waar die hele zaak over gaat dat dat niet mag.
[13/12/2021 20:00] Ajb
[13/12/2021 20:02] Graag willen we als signaal uit Noord meegeven dat door de provincie Noord Holland al een uitstekende PLan Mer is uitgevoerd, waarin alle 32 Res zoekgebieden in Noord Holland zijn onderzocht. Daaruit is naar voren gekomen dat zoekgebied ring A10 en reserve gebied a10 als negatief zijn beoordeeld. Ik ga dit niet toelichten, maar wil bevestiging dat dit meegenomen gaat worden en dat dit punt ook genotuleerd wordt.
[13/12/2021 20:02] Dit kan toch niet. Er wonen 100000 mensen in Noord. Hoe zijn de punten te kwantificeren? Of mag iedereen maar wat roepen?
[13/12/2021 20:03] Eens, [naam]. Ik vind het heel bijzonder dat we een soort van random lijst hebben, waar je door de bomen het bos niet meer ziet... Hoe komt onze voornaamste zorg dan over?
[13/12/2021 20:04] deze plan MER wordt meengenomen door de expertgroep natuur
[13/12/2021 20:06] Wij zitten hier in kbg Noord, dan kan de plan mer Noord Holland gewoon behandeld worden, Het gaat om 2 zoekgebieden in NOord, dus kan dat hier ook door ons genoemd worden als signaal. en niet alleen vanuit kbg natuur.
[13/12/2021 20:08] Maar gaan we dat dan nu doen?
[13/12/2021 20:09] Bij deze deel ik twee belangrijke omissies in het kader, om zo dan maar geen tijd in beslag te nemen: 1. op de zorgen over geluid zegt het kader: de windturbines moeten aan de wet voldoen. Daarbij wordt helaas en onbegrijpelijk voorbij gegaan aan de veel geleverde input: de wet accepteert 9% ernstige hinder bij omwonenden! Dat MOET je meenemen als gemeente. RVS stelt dat windturbines invloed hebben in een straal van 1500 meter. Bij een aantal zoekgebieden wonen er 24.000 mensen binnen de afstand van 1 windturbines. Het is niet in 1 keer stil na 350 meter en op die grens is dus nogmaals sprake van ernstige hinder bij 9% van de mensen, binnen. 2. de bezwaren van buurgemeenten met betrekking tot woningbouwplannen (bijvoorbeeld Landsmeer) wordt geheel niet genoemd. Landsmeer wil graag bouwen in haar zuidelijke gebied en is daarover met de provincie al enige tijd in gesprek. Plaatsing van een windturbine in het reservegebied bij de S117 zou die woningbouw onmogelijk maken. Het kader zegt: we houden rekening met woningbouw doordat de zoekgebieden 350 meter van vastgestelde bestemmingsplannen zijn bepaald. Dit gaat volledig voorbij aan de ernstige bezwaren van buurgemeenten. Noem het tenminste.
[13/12/2021 20:10] en buurgemeenten Oostzaan, Zaanstad etc...
[13/12/2021 20:10] really??

[13/12/2021 20:10] Zie de meerdere brieven van de gemeente Landsmeer aan de gemeente Amsterdam. Zeggen dat er overleggen plaatsvinden is geen bezwering dat er rekening wordt gehouden!

[13/12/2021 20:11] graag een schriftelijke bevestiging op: RES1.0 bestaat ook uit moties, amendementen en zienswijzen uit de buurgemeenten, is dit meegenomen?

[13/12/2021 20:13]Helemaal eens met [naam], deze punten komen alleen uit de context mapping en laat veel teveel open dat allang is aangedragen

[13/12/2021 20:13] Volgens mij is heel vaak genoemd in raadsadressen en inspraken dat ring A10 Bijzonder Provinciaal Landschap is. Lees ik nergens terug. Het woord 'sport' komt ook niet voor bij de tekst over Ring A10.

[13/12/2021 20:16] [naam] kan je de punten alvast in de chat zetten?

[13/12/2021 20:17] Ik wil hier opnemen dat ik de volgende tekst hoogst tendentieus vind: "Het gebied heeft een kostbaar open karakter wat geschaad zou worden wanneer de gemeente besluit hier windturbines te plaatsen. TEGELIJKERTIJD zijn er ook bewoners die aangeven dat de horizon al vervuild is door de snelweg en de hoogspanningsmasten." Tientalen zo niet honderden mensen uit Noord hebben ingesproken met zorgen over de vernietiging van het landelijke karakter van Noord en Landelijk Noord. Er ligt inmiddels een MER gemaakt voor de provincie door ANTEA waarin wordt gezegd dat er een groot risico bestaat dat er negatieve effecten zullen zijn voor dit gebied. Dat zijn enorme zorgen. Die worden teniet gedaan door een opmerking die ik zelden heb gehoord behalve van een paar voorstanders van windmolens binnen de gemeente... de A10 is lelijk dus het valt wel mee hoe bijzonder het is. Als je het gebied kent weet je dat je de hele A10 niet kan zien in Landelijk Noord. Die ligt verscholen tussen prachtige volkstuinen!

[13/12/2021 20:46] Zal het ook mondeling zeggen: punt dat ik op de agenda wil om (respectvol) te debatteren: is zoekgebied A10 Noord geschikt voor windturbines?

[13/12/2021 20:49] [naam] ondernemer heeft gevraagd rekening te houden met grote nieuwbouwprojecten in het Cornelis Douwesgebied, wat in 2027 van start gaat. Rekening houdend dat wonen en werken op 1 locatie nu veel meer aan de orde is dan vroeger, dat betekent dat bewoners die thuis werken, 24 uur geluidshinder en last van slagschaduw kunnen hebben, dat kan zeer ernstig zijn. 2e punt is dat CDouwesgebied behoefte heeft aan recreatie en ontspanningsruimte waar groen en stilte/rust heerst. Daardoor herstellen mensen van hun arbeid en blijven langer gezond. Graag deze aanvulling meenemen.

[13/12/2021 20:52] Ik hoor [naam] niet

[13/12/2021 20:53] [naam]

[13/12/2021 20:56] Het signaal uit onze KBG zou best kunnen zijn dat we helemaal geen plek zijn voor windturbines in Noord buiten de havens. Dat wil de gemeente wel weten neem ik aan.

[13/12/2021 20:56] aan [naam], ik heb jouw emailadres, zal eea ie toesturen

[13/12/2021 20:56] Challenge accepted

[13/12/2021 20:59] per onderwerp een inloopuurtje organiseren?

[13/12/2021 21:00] Bij wie moeten we zijn met onze suggesties?

[13/12/2021 21:00] Bij jou [redacted]?

[13/12/2021 21:00] ja en naar [redacted]

[13/12/2021 21:00] Ok

[13/12/2021 21:01] [naam] ondernemer heeft gevraagd rekening te houden met grote nieuwbouwprojecten in het Cornells Douwesgebied, wat in 2027 van start gaat. Rekening houdend dat wonen en werken op 1 locatie nu veel meer aan de orde is dan vroeger, dat betekent dat bewoners die thuis werken, 24 uur geluidshinder en last van slagschaduw kunnen hebben, dat

kan zeer ernstig zijn. 2e punt is dat CDouwesgebied behoefte heeft aan recreatie en ontspanningsruimte waar groen en stilte/rust heerst. Daardoor herstellen mensen van hun arbeid en blijven langer gezond. Graag deze aanvulling meenemen.
[13/12/2021 21:03] Moet er niet een expert groep Wet en Regelgeving komen?
[13/12/2021 21:10] Ik zou het evrslag van deze sessie echt op korte termijn willen ontvangen
[13/12/2021 21:12] [redacted] of [redacted] Wanneer is de overige planning bekend?
[13/12/2021 21:17] Dank allemaal. Fijne avond nog
[13/12/2021 21:17] dankjewel ! dankjulliewel!

[einde chat]

Verslag bijeenkomst KBG Nieuw-West

Datum: 17.11.2021
Auteur: [redacted]
Vastgesteld verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 17 november jl. vond de eerste lokale klankbordgroep Nieuw-West van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam plaats onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De opzet van het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam en de rol en opzet van de klankbordgroepen in dit proces is toegelicht. Daarnaast is de agenda voor de aankomende bijeenkomsten besproken.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie met Amsterdam Nieuw-West, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens en in het participatieproces. Ronald Jan Mauer van het dagelijks bestuur van stadsdeel Nieuw-West heette de deelnemers welkom.

Welkom

Vanuit stadsdeel Nieuw-West was bestuurslid Ronald Jan Mauer aanwezig voor deze eerste bijeenkomst. Hij heette iedereen welkom en nodigde hen uit om mee te reflecteren op de komst van windmolens in de stad. Op dit moment liggen er grote opgaven op het gebied van onder andere gezondheid, wonen en klimaat. Dit vraagt om alle zeilen bij te zetten en te kijken naar de mogelijkheden voor groene energiebronnen in de stad. In deze fase wordt gekeken op wat voor wijze windmolens geplaatst kunnen worden en wat bewoners en ondernemers daarbij belangrijk vinden. Deze klankbordgroep, bestaande uit mensen die in Nieuw-West en buurgemeenten wonen en werken, weet precies wat er lokaal speelt en welke zorgen en wensen er leven. Om te onderzoeken waar windmolens kunnen komen, is het belangrijkste te weten wat er speelt in een gebied.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Nieuw-West). Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Voor ondernemers is voornamelijk het ruimtevraagstuk van belang. Hoe wordt de schaarse ruimte verdeeld onder allerlei functies? Het gaat hierbij om ruimtegebrek op een grotere schaal in het gebied, omdat bedrijven mogelijk door ontwikkelingen als Havenstad ook op zoek moeten naar andere locaties. Daarbij hoort aandacht voor alternatieven voor duurzame energie. Terwijl er volop gesproken wordt in de stad over deze grote generieke maatregelen, worden er ondertussen al meer kleinschalige oplossingen ontwikkeld. Die komen nu onvoldoende aan bod.
- Bewoners van buurgemeente Zwanenburg-Halfweg willen ervoor waken dat de windmolens te dichtbij hun woningen geplaatst worden. Zij hebben te maken met effecten van ontwikkelingen rondom autowegen, luchtvaart, industrie, festivals en de al bestaande windmolens. Zij geven aan er niet nog een milieueffect bij te willen. Daarnaast maken zij

zich zorgen over horizonvervuiling door windmolens.

- De leden van de klankbordgroep zijn bezorgd over effecten van windmolens op gezondheid van omwonenden. Zij hebben meegekregen dat er nog veel onbekend is over (dit soort grotere) windmolens. Zij vragen zich ook af hoe inwoners van de stad hierover geïnformeerd gaan worden.
- Een van de leden van de klankbordgroep gaf aan in de omgeving van het zoekgebied Geuzenbos al te wonen in een geluidsbelast gebied. Ook de bewoners van Zijkanaal F hebben reeds een geluidsbelasting, gemeten vanaf 10 september jl., van 57-58 dB Lden. De bewoners maken zich zorgen dat daar nog meer geluid bij zal komen door de komst van windmolens.
- Er zit ook een spanning tussen aan de ene kant uitbreiding van Schiphol en aan de andere kant inzet op meer duurzame energie voor het klimaat. Omwonenden ervaren dat hen gevraagd wordt om dubbel te investeren in twee tegengestelde belangen, waarbij het een het ander noodzakelijk maakt. Er wordt hen gevraagd om een onbekende hoeveelheid overlast voor lief te nemen in het belang van het klimaat terwijl Schiphol meer CO2 mag uitstoten in het nadeel van het klimaat.
- Een ander lid gaf aan dat bewoners in de Houthavens graag nauw betrokken worden bij de plannen, omdat zij al te maken hebben met vervuiling en geluid vanuit het havengebied. Er bestaan grote zorgen over het aanwijzen van de meest zuidelijke punt van het groene gebied naast het Cornelis Douwes terrein voor plaatsing van windmolens. Dit gebied ligt zeer dicht bij en tussen drie woonwijken, de nieuwe houthavens, het NDSM en de Oude Houthaven. In dit gebied is tegelijkertijd aandacht voor initiatieven voor duurzame energie. In dit gebied is tegelijkertijd aandacht voor initiatieven voor duurzame energie.
- In de klankbordgroep zitten ook mensen die in het verleden vlak naast windmolens gewoond hebben in de stad. Zij gaven aan daar enorm veel last van te hebben gehad, maar zijn zich er ook van bewust dat duurzame energie belangrijk is voor de toekomst. De plaatsing van extra windmolens in de stad moet op een goede manier uitgevoerd worden.
- Door een lid van de klankbordgroep is tenslotte op twee eerdere opmerkingen van wethouder Marieke van Doorninck gereageerd. De twee uitspraken zijn overgenomen zoals verwoord door het lid van de klankbordgroep. 1. *'Het is niet eerlijk tegenover Groningen dat moet leren leven met de windmolens en wij niet'*. In Amsterdam Nieuw-West en omgeving hebben omwonenden echter te maken met Schiphol, Westpoort, het spoor en dance-evenementen. 2. '*We zullen overlast zoveel mogelijk beperken*'. Dat horen omwonenden iedere keer als er weer overlast bij komt. Omwonenden hebben al veel beperkte overlast, dat houdt een keer op.

Belangrijk in het participatieproces

De leden van de klankbordgroep hebben ook toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van wat de deelnemers hierin belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Leden van de klankbordgroep worden graag actief betrokken bij de plannen voor windenergie die de gemeente maakt, in verband met o.a. zorgen over overlast en gezondheidseffecten. Ook denken zij graag mee.
- Niet alle leden hebben op voorhand het vertrouwen dat zij gehoord worden door de gemeente.
- Informatievoorziening voor bewoners en andere belanghebbenden wordt zeer belangrijk gevonden door de klankbordgroep. Hier wordt momenteel in tekort geschoten (in Nieuw-West).
- Ook voor buurgemeenten is het belangrijk om gehoord te worden in het proces en deel te kunnen nemen aan de gesprekken.
- Voor het gebied Nieuw-West is het specifiek belangrijk om ondernemers uit het havengebied te betrekken bij het gesprek.
- Een lid van de klankbordgroep merkte tevens op de extra aandacht voor participatie van

bewoners in het proces te waarderen.

De klankbordgroep

Doel

In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij zij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang in het gebied, een perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluidend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces. Ruimte voor dialoog om inzicht en begrip te krijgen in ieders perspectief. De ambitie van de gemeente Amsterdam staat centraal, maar dat betekent niet dat de leden van de klankbordgroep het daar mee eens hoeven te zijn.

Perspectieven

Er is benadrukt dat het belangrijk is om ondernemers goed mee te nemen in de participatie over dit vraagstuk in Nieuw-West. Public Mediation neemt contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst.

Spelregels

Voor de klankbordgroep gelden een aantal spelregels:

- Veiligheid (Chatham House Rule): alles wat in de bijeenkomst gezegd wordt mag worden gebruikt, maar niet herleidbaar tot persoon.
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit je eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen persoonlijke titel
- Communicatie en verslaglegging wordt gedaan door Public Mediation. Het verslag is niet woordelijk.
- Aanwezigheid: leden nemen zoveel mogelijk zelf deel aan de bijeenkomsten. In het geval dat vervanging nodig is, kan dit gecommuniceerd worden aan Public Mediation.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Het algehele besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam is kort toegelicht tijdens de bijeenkomst. Deze bestaat uit de reflectiefase en de planvoorbereiding fase.

Reflectiefase

Bij vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 heeft de gemeenteraad van Amsterdam een ambitie van 50 megawatt(MW) opwekking door windturbines vastgesteld, wat uitkomt op ongeveer 17 windmolens van 150 meter hoog. Daarnaast zijn zoekgebieden aangewezen waar mogelijkheden worden gezien om windmolens te realiseren. De vaststelling riep een levendige discussie op, waarna de gemeente een reflectiefase heeft ingesteld. De ambitie staat nog, maar in de reflectiefase wordt de tijd genomen extra te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Waar moet rekening mee gehouden worden bij beslissingen over de plaatsing van windmolens in Amsterdam?

Hiervoor vinden verschillende activiteiten plaats gedurende de reflectiefase, die loopt tot april 2022:

- Een online raadpleging (PWE): Wat vinden bewoners en andere belanghebbenden belangrijk met betrekking tot de plaatsing van windmolens?

- Onderzoek naar de leefomgeving in workshops: hoe waarderen de bewoners en gebruikers de gebieden?
- Expertgroepen die advies geven over de thema's gezondheid en natuur
- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en voor de thema's gezondheid en natuur
- Evaluatie van de participatiestappen tot nu toe

Opmerking klankbordgroep

Door de klankbordgroep werd opgemerkt dat informatievoorziening over deze activiteiten onvoldoende is. Als men wil dat belanghebbenden meedoen aan deze activiteiten, bijvoorbeeld de twee onderzoeken, moet er een goede beschrijving zijn en inzichtelijk worden gemaakt wat het precies oplevert.

Online raadpleging (Participatieve Waarde Evaluatie, PWE)

In de online raadpleging worden deelnemers betrokken bij een keuzevraagstuk. Door keuzes te maken, als het ware op de stoel van de bestuurder, kunnen ze voorkeuren aangeven, deze toelichten en eigen ideeën aandragen. De toelichting van deelnemers bij hun keuzes is hierbij voornamelijk waardevol. Dit geeft inzicht in welke waarden zij belangrijk vinden.

Onderzoek naar de leefomgeving

In workshops hebben bewoners en andere gebruikers van gebieden aan kun geven wat voor hen belangrijke kenmerken zijn voor hun buurt en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in die omgeving. Op verschillende manieren is hierover gecommuniceerd: door te flyeren in de directe omgeving (om groepen te bereiken die eerder onvoldoende waren gehoord), via social media en de netwerken van de stadsdelen. Op zaterdag 27 november vinden drie extra inloopworkshops plaats op drie locaties van de Openbare Bibliotheek in de stad.

Producten reflectiefase

De reflectiefase levert drie producten op: het afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance. Het afwegingskader en de richtlijnen voor participatie komen bovenop het wettelijk kader.

Afwegingskader

Alle informatie uit de activiteiten en uit eerdere inspraakrondes wordt gebundeld in een afwegingskader dat in januari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit afwegingskader wordt de informatie gebundeld die bestuurders en de gemeenteraad nodig hebben om een goede afweging te kunnen maken over windturbines op een locatie. Dit afwegingskader is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is.

Handreiking participatie en sturing

Met de klankbordgroepen wordt daarnaast gekeken naar wat belangrijk is als een initiatiefnemer zich meldt in de vervolgfase. Dit heeft betrekking op hoe belanghebbenden worden betrokken in het vervolg ~~(waar kan de gemeente op toezien bij de participatie, zodat bewoners zich gehoord voelen en \niet het gevoel krijgen dat zij er alleen voor staan en dat de gemeente zich terugtrekt?)~~ de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden en initiatiefnemers, en samenwerking tussen RES partners en mede-overheden. Deze richtlijnen voor participatie en governance worden gebundeld in een handreiking participatie en sturing.

Planvoorbereiding

Na de reflectiefase begint de planvoorbereiding. De Noorder IJplas en het Cornelis Douwesterrein bevinden zich bijvoorbeeld al in die fase. Daarin benaderen initiatiefnemers de gemeente met het verzoek om windturbines te ontwikkelen. Na het tekenen van een intentieovereenkomst moet de initiatiefnemer in die fase een participatieplan opstellen. Dat moet door het College van B&W goedgekeurd worden en vervolgens conform uitgevoerd worden door de initiatiefnemer. Zij moeten daar verantwoording over afleggen. In deze fase worden in opdracht van de initiatiefnemer, na vaststelling van de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), onderzoeken naar de effecten op o.a.

natuur en gezondheid uitgevoerd op die specifieke locatie. De initiatiefnemer gaat met belanghebbenden in gesprek.

Vragen

De leden van de klankbordgroep hebben in de bijeenkomst verschillende vragen gesteld:

- *Windturbines op zee:* Eerst is gevraagd waarom Amsterdam niet kijkt naar de plaatsing van windmolens op zee. In reactie daarop werd door de gemeente aangegeven dat Nederland zich heeft gecommitteerd aan de klimaatafspraken van Parijs. In Nederland is dat vertaald in een klimaatwet. Nederland wil in 2030 49 terawatt uur (TWh) windenergie op zee opwekken en 35 TWh op land (gecombineerd wind en zon). Ook op zee moet een afweging gemaakt worden tussen de belangen van onder andere de scheepvaart, natuur, visserij, defensie(gebieden), recreatie en opwekking van windenergie. Daarnaast kunnen molens niet overal geplaatst worden in verband met bijvoorbeeld de afstand tot de zeebodem.

- *Aantal windmolens en de grootte:* Daarbij is gevraagd waarom er over 17 windmolens gesproken wordt en welk type windmolens dit betreft. In de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 staat de ambitie van minstens 50 MW. Vanwege de hoogtebeperkingen door Schiphol in vrijwel alle voorkeurszoekgebieden wordt gerekend met windturbines van 3MW per stuk (tevens de meest voorkomende turbine in Nederland). Met 17 turbines * 3 MW per stuk (=51 MW) wordt de ambitie gehaald. In de RES 1.0 staat ook dat het meerdere turbines kunnen zijn van 2,2 MW per stuk, of minder windturbines die groter zijn dan 3MW per stuk.

- ~~Het betreft molens van 150 meter tiphoogte, in verband met hoogtebeperkingen in de omgeving van Schiphol, die ieder 3MW kunnen opwekken. Daaruit volgt dat er 17 windmolens nodig zijn om de vastgestelde ambitie van 50MW op te kunnen wekken.~~ Verschillende leden van de klankbordgroep uitten hun zorgen over het type windmolen: is er voldoende ervaring met windmolens van deze grootte in een stedelijke omgeving?

- *Ambitie minstens 50 megawatt opwekken met windenergie:* Leden van de klankbordgroep vroegen zich af waar de ambitie van 50MW vandaan komt. Dit is uiteindelijk een politieke keuze geweest. De gemeenteraad vindt dat Amsterdam ook zelf haar verantwoordelijkheid moet nemen als stad en de opgave niet elders in de regio moet neerleggen. Dit wordt beschreven in de Route Amsterdam Klimaatneutraal 2050.[1] Daarbij wordt gekeken naar hernieuwbare energie opwekken en energiebesparing. Uit eerste haalbaarheidsonderzoeken is een inschatting gemaakt dat er ≥100MW opgewekt zou kunnen worden in de stad. Mede o~~O~~m ~~ruimte over te houden om~~ goede locaties aan te kunnen wijzen is gekozen voor een ambitie van ~~van de helft, namelijk~~ ≥50MW.

- *Zonne-energie in Amsterdam*: Daarbij is gevraagd waarom er niet is gekozen voor (meer) zonnepanelen in de stad. Toegelicht is dat Amsterdam heeft gekozen voor zowel zon als wind: 400 MW opwekking door zonnepanelen en nog minstens 50 MW door windmolens. Voor zon loopt ook een uitgebreid programma om panelen op geschikte daken in Amsterdam te plaatsen.

- *Afstand tot woningen:* Tenslotte is gevraagd op welke afstand windmolens geplaatst mogen worden van woningen. In Nederland bestaat hier geen afstandsnorm voor. Er zijn in Nederland ook geen afstandsnormen voor andere geluidsbronnen zoals (snel)wegen. Er is een norm voor geluid. Een windmolen mag overdag maximaal 47 dB geluid produceren (jaargemiddelde) bij een geluidsgevoelige bestemming als een woning.[2] Meer

[1] Routekaart Amsterdam Klimaat Neutraal 2050. https://www.amsterdam.nl/bestuur-en-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/gezonde-duurzame-stad/klimaatneutraal/

2 Nadere informatie: RES 1.0, onder koppen 'zoekgebieden verkleind' en 'geluid van windturbines' op pagina's 107- 108. https://energieregionhz.nl/res-downloaden

informatie over de geluidsnorm kunt u lezen op de website van de RVO[3]. Onderzoek van bureaus toonde dat, rekening houdende met de geluidsnorm, een afstand van minimaal 350 meter tot dergelijke geluidsgevoelige bestemmingen gehanteerd moet worden. In de vervolgfase moeten door de initiatiefnemer onderzoeken naar geluid uitgevoerd laten worden, om te bepalen of er aan de geluidsnorm voldaan wordt op die specifieke locatie.

Opmerkingen

Daarbij hebben de leden van de klankbordgroep in het gesprek nog enkele andere punten naar voren gebracht:

- Geluid moet cumulatief bekeken worden. Omwonenden beargumenteren al tijden dat er gekeken moet worden naar de optelsom van geluid, bijvoorbeeld van festivals, snelwegen (A5, A9, N200), het spoor, de haven en Schiphol. In de nieuwe omgevingswet lijkt dit nu vastgelegd te worden. Daarbij moet er aandacht zijn voor de pieken in geluidsbelasting en niet voor het jaargemiddelde van 47 dB. Afhankelijk van hoeveel windmolens per jaar stil staan is er namelijk meer ruimte voor piekbelastingen ver boven de 47 dB overdag en 41 dB 's nachts. Daarnaast heeft de Raad van State in juni 2021 geoordeeld dat de milieueffecten van de landelijke normen voor windmolens, die door gemeenten gehanteerd worden bij vergunningverlening waaronder voor bijvoorbeeld geluid, in beeld gebracht moeten worden voordat deze verder mogen worden toegepast.
- Ook is bijna nooit sprake van een enkele windmolen, maar gaat het om de plaatsing van meerdere tegelijk op een locatie. Deze windmolens bewegen niet altijd in hetzelfde ritme. Het voorbeeld werd genoemd van drie ventilatoren op een rij. Hierdoor ontstaat extra overlast (bijvoorbeeld door geluid of slagschaduw).
- De ervaringsdeskundigen in de klankbordgroep gaven aan dat er ook gecommuniceerd moet worden over aspecten als onderhoud bij windmolens. Daarbij is de omgeving rondom windmolens niet vrij toegankelijk. Dit maakt ook onderdeel van het verhaal over windmolens.
- In het verleden is meegemaakt dat windmolens stilgezet werden om andere belangen te dienen (bijv. bij festivals). Als windmolens dermate belangrijk zijn voor de toekomst, zijn de leden van de klankbordgroep van mening dat deze niet zomaar voor een ander belang stilgezet moeten kunnen worden. Dat is voor omwonenden die overlast ervaren niet te begrijpen.

Planning en agenda volgende bijeenkomsten

Tenslotte zijn kort de onderwerpen besproken waar de klankbordgroep Nieuw-West het over wil hebben tijdens de aankomende bijeenkomsten. In totaal vinden er ca. zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep. Genoemd zijn:

- Onderzoek naar de lokale leefomgeving
- Ervaring van leden van de klankbordgroep die eerder windmolens vlakbij hun woning hebben gehad
- Informatie over het type windmolen (grootte)
- Participatie omwonenden in de vervolgfase
- Samenwerken met buurgemeenten in vervolgfase

Aankomende bijeenkomst

[33] https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/geluid/algemeen

De volgende bijeenkomst staat gepland voor 2 december a.s. van 17.00 tot 19.00u. Het onderzoek naar de leefomgeving zal die bijeenkomst centraal staan.

Afspraken

- Het tijdstip van de bijeenkomsten blijft 17.00 tot 19.00u
- De presentatie van de bijeenkomst wordt gedeeld met de KBG leden.
- PM neemt contact op met KBG leden die ontbraken bij deze bijeenkomst.
- Met de KBG wordt gedeeld: de link van de online raadpleging (PWE), informatie over de aanvullende workshops voor het onderzoek naar de leefomgeving, de RES 1.0 en de Routekaart Amsterdam Klimaat Neutraal 2050.
- Leden van de klankbordgroep kunnen suggesties voor onderwerpen die zij tijdens de bijeenkomsten willen bespreken via de mail delen: [redacted]@public-mediation.nl

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Perspectieven

Belangenvereniging Huurders Woonwagen-Locatie Wethouder van Essenweg
Bewoner stadsdeel Nieuw West (Brettenzone)
Bewonersvereniging Zijkanaal F Halfweg
Dorpsraad Zwanenburg-Halfweg
Perspectief Jongeren
VvE De Silodam
Westpoort Ondernemersvereniging

Ronald Jan Mauer (Gemeente Amsterdam, DB stadsdeel Nieuw-West)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezigen

Bewoner Amsterdam West
Bewoner Sloterdijk
Volkstuinpark de Groote Braak
VvE in gebied Westpoort

Verslag bijeenkomst KBG Nieuw-West

Datum: 02.12.2021
Auteurs: [redacted], [redacted]
[redacted]
Aangepast verslag

public mediation

Op 2 december jl. vond de tweede bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Nieuw-West van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze tweede bijeenkomst ging grotendeels over de aanvullingen op het onderzoek context mapping. Daarnaast hebben ervaringsdeskundigen gedeeld hoe het is om 20 jaar lang vlakbij windmolens te wonen. Tijdens de bijeenkomst kwamen de volgende waarden het meest naar voren: rust, recreatie, ruimte en natuurbehoud.

Context mapping

Tijdens het eerste uur stond het onderzoek Context Mapping centraal. Dit onderzoek is uitgevoerd in november 2021 en wordt aangeboden aan de Gemeenteraad en het College van B&W zodat zij geïnformeerde keuzes kunnen maken over windturbines binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam. Iemand uit het onderzoeksteam gaf een presentatie en beantwoordde vragen. Ook worden de uitkomsten verwerkt in het afwegingskader.

Wat is Context Mapping?

Context Mapping is etnografisch onderzoek dat wordt uitgevoerd door Perception Design Studio met als doel bewoners te vragen naar de lokale waarden en ervaringen. Bewoners vullen hiervoor een werkboek in met kaarten waar zij op aangeven welke delen van de buurt waarde heeft voor hen. Het werkboek biedt ruimte voor geschreven toelichtingen, maar vraagt ook om te antwoorden door foto's te selecteren en stickers te plakken. Eerst worden respondenten gevraagd dit voor de huidige situatie van hun buurt te doen. Daarna beantwoorden zij de vragen opnieuw in de situatie dat windturbines geplaatst zijn in de zoekgebieden. Daarmee ontstaat een contrast dat laat zien welke waarden onder druk komen te staan bij de plaatsing van windturbines. Het invullen duurt doorgaans 30-60 minuten.

Met Context Mapping wordt zachte, lokale kennis vergaard die nauwelijks in enquêtes is te vatten en daarom in veel gevallen niet wordt meegenomen. Deze informatie kan wel relevant zijn, zoals welke fietspaden door bewoners veel gebruikt worden voor recreatie. Daarom heeft de Gemeente Amsterdam gekozen om dit onderzoek te doen naast andere vormen van onderzoek, zoals de online raadpleging met de methode van de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE).

Om deel te nemen aan Context Mapping zijn bewoners en ondernemers benaderd door middel van flyers, brieven en via verenigingen. Verenigingen deden dat via sociale media of WhatsApp. Bewoners en ondernemers konden zich opgeven voor een van de zeventien workshops verspreid door de stad. In totaal zijn er 252 werkboeken ingevuld bij zeventien workshops.

Data Nieuw-West

In Nieuw-West hebben twee workshops plaatsgevonden. Wat opvalt is dat het opleidingsniveau van de deelnemers relatief hoog was en dat het merendeel geen migratieachtergrond had. Dat betekent, specifiek voor Nieuw West, dat laagopgeleiden en mensen met een migratieachtergrond ondervertegenwoordigd waren. Dit is een zorg die gedeeld wordt door de klankbordgroep en waar extra actie voor nodig is.

De data van Amsterdam Nieuw-West laat zien dan bewoners de meeste waarde hechten aan rust en ruimte in Nieuw West. De kaart met vlekken (heat map) laat zien welke locaties respondenten waarderen. De stukken die oplichten lijken volgens de groep de volgende locaties te zijn: Natuurgebied Rietlanden, het Brettenpad en De Tuinen van West.

Aanvulling klankbordgroep op de data van Context Mapping

De klankbordgroep benadrukten in hun reacties dat rust, recreatie, ruimte en natuur het belangrijkst is voor hen. Zij willen dat graag beschermen. Zij maken zich zorgen over de overlast van windturbines.

Een deelnemer geeft aan zich te vinden in de uitkomsten van het onderzoek, maar stelt wel de vraag: "*Moet er nou echt groen verdwijnen voor het maatschappelijke belang van groene energie?*". Dit zijn zorgen over natuurgebieden De Bretten en het Geuzenbos. Volgens deze persoon heeft Amsterdam haar rustige groengebieden hard nodig omdat groen in de stad schaars is. De Bretten en het Geuzenbos moeten beschermd worden en daar mogen geen windmolens geplaatst worden. De Bretten is een van de groene longen van Amsterdam en is aangemerkt als rust- & ruimtegebied vanaf 2050; dat gaat moeilijk samen met windmolens. Deze persoon heeft bedenkingen bij de opeenstapeling van overlast in Westpoort: er is daar al veel industrie en men kan niet door blijven stapelen.

In de omgeving liggen vijf volkstuinparken. De volkstuinders zijn blij dat ze mogen meepraten, omdat ze voorheen niet als stakeholders werden gezien, aldus tuinders. Tijdens de zeven zomermaanden van het jaar mogen alle tuinders overnachten op de tuin. In de vijf wintermaanden mogen max. 20 personen (10 tuinders + hun partners) overnachten en ~~en tijdens de vijf wintermaanden~~ zijn tuinders overdag veel op het park. Het is dus belangrijk dat het 's nachts rustig is rondom het park, zodat tuinders goede nachtrust kunnen genieten. Op de tuinparken is al veel overlast van de snelwegen (N200, A5, A9), industrie, vliegtuigen (Schiphol), festivals (Spaarnwoude ,Tuinen van West, N1, Polderheuvel en Ruigoord~~Spaarnwoude~~) en de huidige windturbines. Als de wind "verkeerd staat" dan ervaren tuinders zeer veel overlast van de festivals. De tuinders zijn bang dat de overlast toeneemt als daar ook windturbines bij komen. Een ander belangrijk punt voor hen is dat de biodiversiteit van De Bretten niet achteruit mag gaan.

De bestaande overlast in het havengebied wordt genoemd als aandachtspunt: er is al veel geluidsoverlast van bestaande windmolens, festivals en industrie. Belangrijk is dat er een afweging komt op basis van de accumulatie van geluid.

Sporters in de omgeving worden niet zo zeer beïnvloed, verwacht de afgevaardigde van het sportpark. Sporten doe je voor je rust, maar het genot van sporten wordt waarschijnlijk niet beïnvloed door het geluid van windmolens. Zijn er nog andere effecten voor sporters? Op deze vraag is geen antwoord geformuleerd tijdens de bijeenkomst.

Leden van de klankbordgroep willen niet dat de energie die wordt opgewekt met windturbines naar de industrie of datacenters gaat. Een deelnemer geeft aan dat door een inschattingsfout van het kabinet groene stroom slurpende datacenters plek innemen waar wellicht windmolens hadden kunnen staan. Dat omwonenden gevraagd wordt overlast van windmolens te accepteren terwijl aan de andere kant veel groene stroom naar datacenters gaat, is voor diezelfde omwonenden onverteerbaar. De leden van de klankbordgroep vragen zich af of het mogelijk is de op te wekken energie slechts beschikbaar te stellen voor huishoudens in Amsterdam?

Ook wordt het volgende verteld door een bewoner van een buurgemeente. Amsterdam is een internationale stad, de openbare ruimte van Amsterdam is speelveld voor de hele wereld. en wordt daardoor steeds schaarser en kostbaarder. Dus wat legitimeert de urgentie van de gemeente om in de openbare ruimte van Amsterdam windmolens te plaatsen? En dat geldt al helemaal voor het kostbare groen. Het stadsbestuur onderschat de waarde van het groen rondom de stad. Opvallend omdat de Omgevingsvisie 2050 de waarde van groen en natuur juist hoog op de agenda heeft staan.

Samengevat zijn de volgende punten aangegeven als specifiek belangrijk in Nieuw-West:

- De natuur in Nieuw West is natuur voor de hele stad. Ruimte voor rust en recreatie is belangrijk voor alle Amsterdammers en dat vindt men in Nieuw-West ook.

- Het havengebied kent al veel geluidsoverlast, van o.a. al bestaande windmolens en industrie. Accumulatie van geluid moet meegenomen worden in de afweging.
- De Brettenzone en het Geuzenbos moeten een groene scheg blijven. De Bretten en het Geuzenbos mogen niet als respectievelijk zoekgebied en reserve zoekgebied ingezet worden. De Bretten valt bovendien onder Natuurnetwerk Nederland en het Geuzenbos is aangemerkt als Amsterdamse ecostructuur. ~~De Brettenzone moet een groene scheg blijven. De Bretten mag niet als reserve zoekgebied ingezet worden.~~
-
- Volkstuinen in Nieuw-West zijn belangrijk: mensen overnachten er.
- Nieuw-West heeft veel sportfaciliteiten. Het is belangrijk dat deze niet worden gehinderd.
- Aandacht voor alternatieven: zoals zonnepanelen langs de snelweg en energie besparen.
- Aandacht voor biodiversiteit.

Reactie van de gemeente op de zorgen

Momenteel is de Bretten een gele zone = reservegebied. Dat houdt in dat het een zoekgebied kan worden, wanneer de groene zones (zoals Westpoort) niet genoeg capaciteit kunnen leveren. De potentiele opbrengst in de groene gebieden is ongeveer 96 MW. ~~Echter is de kans van te weinig capaciteit in de huidige gebieden zeer klein.~~

In de zoekgebieden bij Nieuw-West zijn verschillende beperkingen als het gaat om het type windturbine dat geplaatst kan worden. De ligging van Schiphol maakt bijvoorbeeld dat de windturbines waarschijnlijk niet hoger dan maximaal 120m of 146m kunnen zijn. Dit wordt nog geverifieerd.

De reflectiefase is bedoeld om signalen, zorgen en wensen uit de stad op te halen, die belangrijk zijn bij het besluit over de mogelijke concrete locaties voor windturbines. Deze worden gebundeld in het afwegingskader. Dit wordt nader toegelicht in de volgende klankbordgroep. Belangrijk is dat bij een mogelijke concrete aanvraag van initiatiefnemers niet alleen het afwegingskader, maar ook de MER-procedure bepalend is. Hierin worden concrete eisen t.a.v natuur en gezondheid opgenomen.

De ambitie van Gemeente Amsterdam (50 MegaWatt windenergie) levert voldoende stroom voor 80% van de huishoudens in Amsterdam. Deze stroom vloeit vanaf de windmolens naar het net en kan dus niet alleen beperkt worden tot huishouden.

Ervaringsdeskundigen: wonen bij windmolens

Twee ervaringsdeskundigen vertellen hoe het is om op 200-250m afstand te wonen van drie windmolens. Dit echtpaar heeft 20 jaar lang in deze situatie gezeten. Ze vertellen dat het een continu geluid is: dag en nacht. Het geluid verschilt met het weertype. De windsnelheid en richting hebben veel invloed hoeveel geluid op de woning afkomt. "*Je wendt niet aan het geluid*", omdat met elk weertypen een ander geluid vrijkomt. Rolluiken voor de ramen hielp weinig voor de geluidsoverlast 's nachts. De windmolens gingen weleens kapot. Dan maakten ze veel kabaal. Met een belletje naar de centrale zet het beheer de windmolen vrijwel direct stil en kwamen er reparateurs kijken. De slagschaduw kregen deze ervaringsdeskundigen in de ochtend door de ramen en ervaarden dat als zeer vervelend.

Met de huidige regels worden windturbines niet meer zo dichtbij woningen geplaatst als het bovenstaande echtpaar meemaakte.

Reactie van de gemeente

Momenteel is er geen afstandsnorm, maar een geluidsnorm. Op basis van deze geluidsnorm (47Db overdag) en gemiddelden komt het dan zo uit dat woningen niet dichter dan 350m bij een windturbine vandaan mogen staan. In sommige gevallen betekent het in de praktijk meer dan 350m

afstand, omdat omstandigheden (type, windrichting, etc.) maken dat de norm sneller overschreden wordt.

De klankbordgroep geeft aan dat niet alleen met jaargemiddelden maar ook met piekbelasting rekening gehouden ~~kan~~ moet worden. Het mag niet zo zijn dat windmolens ver boven de 47dB uit mogen komen overdag nadat het een paar dagen niet gewaaid heeft. Bewoners maken zich zorgen over de overlast van de geluidswaarden boven het gemiddelde door het jaar heen.

Volgende bijeenkomst en openstaande vragen

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Nieuw-West. De volgende (de 3e) bijeenkomst staat gepland voor dinsdag 14 december van 17.00 tot 19.00u via MS Teams. Tijdens deze bijeenkomst staat het afwegingskader centraal. In januari, februari en maart volgen bijeenkomsten die gewijd worden een richtlijnen voor participatie voor initiatiefnemers, samenspel met buurgemeenten en onderwerpen die die klankbordgroep graag zelf wil bespreken. Een onderwerp wat is aangediend is de vraag hoe laagopgeleiden en migrantengroepen beter bij de opgave te betrekken.

Openstaande vragen

- Wat doet de gemeente Amsterdam om energie te besparen en bewoners/bedrijven energie te laten besparen? Dan zijn er namelijk minder windmolens nodig.
- Wat zijn de beleidsregels rondom de maximaal toegestane decibel geluidsemissie van windmolens? Hoe wordt dat gehandhaafd door de gemeente?
    - Werkt de gemeente met gemiddelde om aan deze geluidsnorm te voldoen? Hoeveel mag bijvoorbeeld ~~dagelijks~~ jaarlijkse overschrijding plaatsvinden?
- Zijn er nog andere effecten van windturbines voor sporters dan alleen een achtergrond gezoem?
- Wat zijn de plannen van de gemeente voor het realiseren van meer zonne-energie?
- Wat zijn de regels voor distributiecentra in Westpoort om zonnepanelen sneeuw-veilig op hun daken te bevestigen?
    - Worden nieuwe gebouwen (zoals onder meer distributiecentra en andere bedrijfsgebouwen) verplicht in de bouwvergunningen om de draagkracht van hun daken niet alleen bestand tegen sneeuw te maken maar ook sterk genoeg zodat ze daarnaast ook geschikt zijn voor zonnepanelen? Dus geschikt voor het gewicht van sneeuw plús zonnepanelen.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)

Belangenvereniging Huurders Woonwagen-Locatie Wethouder van Essenweg
Bewoner stadsdeel Nieuw West (Brettenzone)
Bewonersvereniging Zijkanaal F Halfweg
~~Sloterdijk Volkstuintjes Groote Braak~~
Sportpark Spieringhorn
VvE in gebied Westpoort
Volkstuinpark de Bretten
Volkstuinpark de Groote Braak

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig

Bewoner Amsterdam West
Dorpsraad Zwanenburg-Halfweg
Perspectief Jongeren
VvE De Silodam
Westpoort Ondernemersvereniging

Bijlage 2: MS Teams chat (geanonimiseerd)

[02-12-2021 17:09] @[persoon], zou jij [persoon] kunnen toelaten die doet ook graag mee.

[02-12-2021 17:09] Hi [persoon], ik zie hem niet in de lobby. Zou [persoon] opnieuw kunnen inloggen?

[02-12-2021 17:11] ??

[02-12-2021 17:27] die inloop was wel erg kort van tevoren aangekondigd heel jammer

[02-12-2021 17:27] Oki

[02-12-2021 17:27] Hihi wie zijn jullie

[02-12-2021 17:54] Volkstuinen zijn maatschappelijk gezien wel degelijk stakeholders. Alleen juridisch zijn jullie geen geluidsgevoelige objecten of locaties

[02-12-2021 17:56] Helemaal mee eens!

[02-12-2021 18:19] Heel goed!

[02-12-2021 18:26] Is ca. 15% hoogteverschil merkbaar?

[02-12-2021 18:31] [redacted], welke dB-norm bedoel je, die geldt?

[02-12-2021 18:32] En slagschaduw?

[02-12-2021 18:35] Maar een natuurgebied zoals de Bretten wordt deels niet meer vrij toegankelijk in een bepaalde cirkel.

[02-12-2021 18:47] Iemand van Amsterdam Energie, kan dat kloppen?

[02-12-2021 18:47] ja denk ik wel

[02-12-2021 18:56] Bedankt dat ik aanwezig mocht zijn!

Verslag bijeenkomst KBG Nieuw-West

Datum: 02.12.2021
Auteurs: [redacted], [redacted]
[redacted]
Aangepast verslag

public mediation

Op 2 december jl. vond de tweede bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Nieuw-West van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze tweede bijeenkomst ging grotendeels over de aanvullingen op het onderzoek context mapping. Daarnaast hebben ervaringsdeskundigen gedeeld hoe het is om 20 jaar lang vlakbij windmolens te wonen. Tijdens de bijeenkomst kwamen de volgende waarden het meest naar voren: rust, recreatie, ruimte en natuurbehoud.

Context mapping

Tijdens het eerste uur stond het onderzoek Context Mapping centraal. Dit onderzoek is uitgevoerd in november 2021 en wordt aangeboden aan de Gemeenteraad en het College van B&W zodat zij geïnformeerde keuzes kunnen maken over windturbines binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam. Iemand uit het onderzoeksteam gaf een presentatie en beantwoordde vragen. Ook worden de uitkomsten verwerkt in het afwegingskader.

Wat is Context Mapping?

Context Mapping is etnografisch onderzoek dat wordt uitgevoerd door Perception Design Studio met als doel bewoners te vragen naar de lokale waarden en ervaringen. Bewoners vullen hiervoor een werkboek in met kaarten waar zij op aangeven welke delen van de buurt waarde heeft voor hen. Het werkboek biedt ruimte voor geschreven toelichtingen, maar vraagt ook om te antwoorden door foto's te selecteren en stickers te plakken. Eerst worden respondenten gevraagd dit voor de huidige situatie van hun buurt te doen. Daarna beantwoorden zij de vragen opnieuw in de situatie dat windturbines geplaatst zijn in de zoekgebieden. Daarmee ontstaat een contrast dat laat zien welke waarden onder druk komen te staan bij de plaatsing van windturbines. Het invullen duurt doorgaans 30-60 minuten.

Met Context Mapping wordt zachte, lokale kennis vergaard die nauwelijks in enquêtes is te vatten en daarom in veel gevallen niet wordt meegenomen. Deze informatie kan wel relevant zijn, zoals welke fietspaden door bewoners veel gebruikt worden voor recreatie. Daarom heeft de Gemeente Amsterdam gekozen om dit onderzoek te doen naast andere vormen van onderzoek, zoals de online raadpleging met de methode van de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE).

Om deel te nemen aan Context Mapping zijn bewoners en ondernemers benaderd door middel van flyers, brieven en via verenigingen. Verenigingen deden dat via sociale media of WhatsApp. Bewoners en ondernemers konden zich opgeven voor een van de zeventien workshops verspreid door de stad. In totaal zijn er 252 werkboeken ingevuld bij zeventien workshops.

Data Nieuw-West

In Nieuw-West hebben twee workshops plaatsgevonden. Wat opvalt is dat het opleidingsniveau van de deelnemers relatief hoog was en dat het merendeel geen migratieachtergrond had. Dat betekent, specifiek voor Nieuw West, dat laagopgeleiden en mensen met een migratieachtergrond ondervertegenwoordigd waren. Dit is een zorg die gedeeld wordt door de klankbordgroep en waar extra actie voor nodig is.

De data van Amsterdam Nieuw-West laat zien dan bewoners de meeste waarde hechten aan rust en ruimte in Nieuw West. De kaart met vlekken (heat map) laat zien welke locaties respondenten waarderen. De stukken die oplichten lijken volgens de groep de volgende locaties te zijn: Natuurgebied Rietlanden, het Brettenpad en De Tuinen van West.

Aanvulling klankbordgroep op de data van Context Mapping

De klankbordgroep benadrukten in hun reacties dat rust, recreatie, ruimte en natuur het belangrijkst is voor hen. Zij willen dat graag beschermen. Zij maken zich zorgen over de overlast van windturbines.

Een deelnemer geeft aan zich te vinden in de uitkomsten van het onderzoek, maar stelt wel de vraag: "*Moet er nou echt groen verdwijnen voor het maatschappelijke belang van groene energie?*". Dit zijn zorgen over natuurgebieden De Bretten en het Geuzenbos. Volgens deze persoon heeft Amsterdam haar rustige groengebieden hard nodig omdat groen in de stad schaars is. De Bretten en het Geuzenbos moeten beschermd worden en daar mogen geen windmolens geplaatst worden. De Bretten is een van de groene longen van Amsterdam en is aangemerkt als rust- & ruimtegebied vanaf 2050; dat gaat moeilijk samen met windmolens. Deze persoon heeft bedenkingen bij de opeenstapeling van overlast in Westpoort: er is daar al veel industrie en men kan niet door blijven stapelen.

In de omgeving liggen vijf volkstuinparken. De volkstuinders zijn blij dat ze mogen meepraten, omdat ze voorheen niet als stakeholders werden gezien, aldus tuinders. Tijdens de zeven zomermaanden van het jaar mogen alle tuinders overnachten op de tuin. In de vijf wintermaanden mogen max. 20 personen (10 tuinders + hun partners) overnachten en ~~en tijdens de vijf wintermaanden~~ zijn tuinders overdag veel op het park. Het is dus belangrijk dat het 's nachts rustig is rondom het park, zodat tuinders goede nachtrust kunnen genieten. Op de tuinparken is al veel overlast van de snelwegen (N200, A5, A9), industrie, vliegtuigen (Schiphol), festivals (Spaarnwoude ,Tuinen van West, N1, Polderheuvel en Ruigoord~~Spaarnwoude~~) en de huidige windturbines. Als de wind "verkeerd staat" dan ervaren tuinders zeer veel overlast van de festivals. De tuinders zijn bang dat de overlast toeneemt als daar ook windturbines bij komen. Een ander belangrijk punt voor hen is dat de biodiversiteit van De Bretten niet achteruit mag gaan.

De bestaande overlast in het havengebied wordt genoemd als aandachtspunt: er is al veel geluidsoverlast van bestaande windmolens, festivals en industrie. Belangrijk is dat er een afweging komt op basis van de accumulatie van geluid.

Sporters in de omgeving worden niet zo zeer beïnvloed, verwacht de afgevaardigde van het sportpark. Sporten doe je voor je rust, maar het genot van sporten wordt waarschijnlijk niet beïnvloed door het geluid van windmolens. Zijn er nog andere effecten voor sporters? Op deze vraag is geen antwoord geformuleerd tijdens de bijeenkomst.

Leden van de klankbordgroep willen niet dat de energie die wordt opgewekt met windturbines naar de industrie of datacenters gaat. Een deelnemer geeft aan dat door een inschattingsfout van het kabinet groene stroom slurpende datacenters plek innemen waar wellicht windmolens hadden kunnen staan. Dat omwonenden gevraagd wordt overlast van windmolens te accepteren terwijl aan de andere kant veel groene stroom naar datacenters gaat, is voor diezelfde omwonenden onverteerbaar. De leden van de klankbordgroep vragen zich af of het mogelijk is de op te wekken energie slechts beschikbaar te stellen voor huishoudens in Amsterdam?

Ook wordt het volgende verteld door een bewoner van een buurgemeente. Amsterdam is een internationale stad, de openbare ruimte van Amsterdam is speelveld voor de hele wereld. en wordt daardoor steeds schaarser en kostbaarder. Dus wat legitimeert de urgentie van de gemeente om in de openbare ruimte van Amsterdam windmolens te plaatsen? En dat geldt al helemaal voor het kostbare groen. Het stadsbestuur onderschat de waarde van het groen rondom de stad. Opvallend omdat de Omgevingsvisie 2050 de waarde van groen en natuur juist hoog op de agenda heeft staan.

Samengevat zijn de volgende punten aangegeven als specifiek belangrijk in Nieuw-West:

- De natuur in Nieuw West is natuur voor de hele stad. Ruimte voor rust en recreatie is belangrijk voor alle Amsterdammers en dat vindt men in Nieuw-West ook.

- Het havengebied kent al veel geluidsoverlast, van o.a. al bestaande windmolens en industrie. Accumulatie van geluid moet meegenomen worden in de afweging.
- De Brettenzone en het Geuzenbos moeten een groene scheg blijven. De Bretten en het Geuzenbos mogen niet als respectievelijk zoekgebied en reserve zoekgebied ingezet worden. De Bretten valt bovendien onder Natuurnetwerk Nederland en het Geuzenbos is aangemerkt als Amsterdamse ecostructuur. ~~De Brettenzone moet een groene scheg blijven. De Bretten mag niet als reserve zoekgebied ingezet worden.~~
-
- Volkstuinen in Nieuw-West zijn belangrijk: mensen overnachten er.
- Nieuw-West heeft veel sportfaciliteiten. Het is belangrijk dat deze niet worden gehinderd.
- Aandacht voor alternatieven: zoals zonnepanelen langs de snelweg en energie besparen.
- Aandacht voor biodiversiteit.

Reactie van de gemeente op de zorgen

Momenteel is de Bretten een gele zone = reservegebied. Dat houdt in dat het een zoekgebied kan worden, wanneer de groene zones (zoals Westpoort) niet genoeg capaciteit kunnen leveren. De potentiele opbrengst in de groene gebieden is ongeveer 96 MW. ~~Echter is de kans van te weinig capaciteit in de huidige gebieden zeer klein.~~

In de zoekgebieden bij Nieuw-West zijn verschillende beperkingen als het gaat om het type windturbine dat geplaatst kan worden. De ligging van Schiphol maakt bijvoorbeeld dat de windturbines waarschijnlijk niet hoger dan maximaal 120m of 146m kunnen zijn. Dit wordt nog geverifieerd.

De reflectiefase is bedoeld om signalen, zorgen en wensen uit de stad op te halen, die belangrijk zijn bij het besluit over de mogelijke concrete locaties voor windturbines. Deze worden gebundeld in het afwegingskader. Dit wordt nader toegelicht in de volgende klankbordgroep. Belangrijk is dat bij een mogelijke concrete aanvraag van initiatiefnemers niet alleen het afwegingskader, maar ook de MER-procedure bepalend is. Hierin worden concrete eisen t.a.v natuur en gezondheid opgenomen.

De ambitie van Gemeente Amsterdam (50 MegaWatt windenergie) levert voldoende stroom voor circa 80% van de huishoudens in Amsterdam. Deze stroom vloeit vanaf de windmolens naar het net en kan dus niet alleen beperkt worden tot huishouden.

Ervaringsdeskundigen: wonen bij windmolens

Twee ervaringsdeskundigen vertellen hoe het is om op 200-250m afstand te wonen van drie windmolens. Dit echtpaar heeft 20 jaar lang in deze situatie gezeten. Ze vertellen dat het een continu geluid is: dag en nacht. Het geluid verschilt met het weertype. De windsnelheid en richting hebben veel invloed hoeveel geluid op de woning afkomt. "*Je wendt niet aan het geluid*", omdat met elk weertypen een ander geluid vrijkomt. Rolluiken voor de ramen hielp weinig voor de geluidsoverlast 's nachts. De windmolens gingen weleens kapot. Dan maakten ze veel kabaal. Met een belletje naar de centrale zet het beheer de windmolen vrijwel direct stil en kwamen er reparateurs kijken. De slagschaduw kregen deze ervaringsdeskundigen in de ochtend door de ramen en ervaarden dat als zeer vervelend.

Met de huidige regels worden windturbines niet meer zo dichtbij woningen geplaatst als het bovenstaande echtpaar meemaakte.

Reactie van de gemeente

Momenteel is er geen afstandsnorm, maar een geluidsnorm. Op basis van deze geluidsnorm (47Db overdag) en gemiddelden komt het dan zo uit dat woningen niet dichter dan 350m bij een windturbine vandaan mogen staan. In sommige gevallen betekent het in de praktijk meer dan 350m

afstand, omdat omstandigheden (type, windrichting, etc.) maken dat de norm sneller overschreden wordt.

De klankbordgroep geeft aan dat niet alleen met jaargemiddelden maar ook met piekbelasting rekening gehouden ~~kan~~ moet worden. Het mag niet zo zijn dat windmolens ver boven de 47dB uit mogen komen overdag nadat het een paar dagen niet gewaaid heeft. Bewoners maken zich zorgen over de overlast van de geluidswaarden boven het gemiddelde door het jaar heen.

Volgende bijeenkomst en openstaande vragen

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Nieuw-West. De volgende (de 3e) bijeenkomst staat gepland voor dinsdag 14 december van 17.00 tot 19.00u via MS Teams. Tijdens deze bijeenkomst staat het afwegingskader centraal. In januari, februari en maart volgen bijeenkomsten die gewijd worden een richtlijnen voor participatie voor initiatiefnemers, samenspel met buurgemeenten en onderwerpen die die klankbordgroep graag zelf wil bespreken. Een onderwerp wat is aangediend is de vraag hoe laagopgeleiden en migrantengroepen beter bij de opgave te betrekken.

Openstaande vragen

- Wat doet de gemeente Amsterdam om energie te besparen en bewoners/bedrijven energie te laten besparen? Dan zijn er namelijk minder windmolens nodig.
- Wat zijn de beleidsregels rondom de maximaal toegestane decibel geluidsemissie van windmolens? Hoe wordt dat gehandhaafd door de gemeente?
    - Werkt de gemeente met gemiddelde om aan deze geluidsnorm te voldoen? Hoeveel mag bijvoorbeeld ~~dagelijks~~ jaarlijkse overschrijding plaatsvinden?
- Zijn er nog andere effecten van windturbines voor sporters dan alleen een achtergrond gezoem?
- Wat zijn de plannen van de gemeente voor het realiseren van meer zonne-energie?
- Wat zijn de regels voor distributiecentra in Westpoort om zonnepanelen sneeuw-veilig op hun daken te bevestigen?
    - Worden nieuwe gebouwen (zoals onder meer distributiecentra en andere bedrijfsgebouwen) verplicht in de bouwvergunningen om de draagkracht van hun daken niet alleen bestand tegen sneeuw te maken maar ook sterk genoeg zodat ze daarnaast ook geschikt zijn voor zonnepanelen? Dus geschikt voor het gewicht van sneeuw plús zonnepanelen.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)

Belangenvereniging Huurders Woonwagen-Locatie Wethouder van Essenweg
Bewoner stadsdeel Nieuw West (Brettenzone)
Bewonersvereniging Zijkanaal F Halfweg
~~Sloterdijk Volkstuintjes Groote Braak~~
Sportpark Spieringhorn
VvE in gebied Westpoort
Volkstuinpark de Bretten
Volkstuinpark de Groote Braak

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig

Bewoner Amsterdam West
Dorpsraad Zwanenburg-Halfweg
Perspectief Jongeren
VvE De Silodam
Westpoort Ondernemersvereniging

Bijlage 2: MS Teams chat (geanonimiseerd)

[02-12-2021 17:09] @[persoon], zou jij [persoon] kunnen toelaten die doet ook graag mee.

[02-12-2021 17:09] Hi [persoon], ik zie hem niet in de lobby. Zou [persoon] opnieuw kunnen inloggen?

[02-12-2021 17:11] ??

[02-12-2021 17:27] die inloop was wel erg kort van tevoren aangekondigd heel jammer

[02-12-2021 17:27] Oki

[02-12-2021 17:27] Hihi wie zijn jullie

[02-12-2021 17:54] Volkstuinen zijn maatschappelijk gezien wel degelijk stakeholders. Alleen juridisch zijn jullie geen geluidsgevoelige objecten of locaties

[02-12-2021 17:56] Helemaal mee eens!

[02-12-2021 18:19] Heel goed!

[02-12-2021 18:26] Is ca. 15% hoogteverschil merkbaar?

[02-12-2021 18:31] [redacted], welke dB-norm bedoel je, die geldt?

[02-12-2021 18:32] En slagschaduw?

[02-12-2021 18:35] Maar een natuurgebied zoals de Bretten wordt deels niet meer vrij toegankelijk in een bepaalde cirkel.

[02-12-2021 18:47] Iemand van Amsterdam Energie, kan dat kloppen?

[02-12-2021 18:47] ja denk ik wel

[02-12-2021 18:56] Bedankt dat ik aanwezig mocht zijn!

Verslag bijeenkomst KBG Nieuw-West

Datum: 17.11.2021
Auteur: [redacted]
Vastgesteld verslag

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 17 november jl. vond de eerste lokale klankbordgroep Nieuw-West van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam plaats onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De opzet van het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam en de rol en opzet van de klankbordgroepen in dit proces is toegelicht. Daarnaast is de agenda voor de aankomende bijeenkomsten besproken.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie met Amsterdam Nieuw-West, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens en in het participatieproces. Ronald Jan Mauer van het dagelijks bestuur van stadsdeel Nieuw-West heette de deelnemers welkom.

Welkom

Vanuit stadsdeel Nieuw-West was bestuurslid Ronald Jan Mauer aanwezig voor deze eerste bijeenkomst. Hij heette iedereen welkom en nodigde hen uit om mee te reflecteren op de komst van windmolens in de stad. Op dit moment liggen er grote opgaven op het gebied van onder andere gezondheid, wonen en klimaat. Dit vraagt om alle zeilen bij te zetten en te kijken naar de mogelijkheden voor groene energiebronnen in de stad. In deze fase wordt gekeken op wat voor wijze windmolens geplaatst kunnen worden en wat bewoners en ondernemers daarbij belangrijk vinden. Deze klankbordgroep, bestaande uit mensen die in Nieuw-West en buurgemeenten wonen en werken, weet precies wat er lokaal speelt en welke zorgen en wensen er leven. Om te onderzoeken waar windmolens kunnen komen, is het belangrijkste te weten wat er speelt in een gebied.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Nieuw-West). Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Voor ondernemers is voornamelijk het ruimtevraagstuk van belang. Hoe wordt de schaarse ruimte verdeeld onder allerlei functies? Het gaat hierbij om ruimtegebrek op een grotere schaal in het gebied, omdat bedrijven mogelijk door ontwikkelingen als Havenstad ook op zoek moeten naar andere locaties. Daarbij hoort aandacht voor alternatieven voor duurzame energie. Terwijl er volop gesproken wordt in de stad over deze grote generieke maatregelen, worden er ondertussen al meer kleinschalige oplossingen ontwikkeld. Die komen nu onvoldoende aan bod.
- Bewoners van buurgemeente Zwanenburg-Halfweg willen ervoor waken dat de windmolens te dichtbij hun woningen geplaatst worden. Zij hebben te maken met effecten van ontwikkelingen rondom autowegen, luchtvaart, industrie, festivals en de al bestaande windmolens. Zij geven aan er niet nog een milieueffect bij te willen. Daarnaast maken zij

zich zorgen over horizonvervuiling door windmolens.

- De leden van de klankbordgroep zijn bezorgd over effecten van windmolens op gezondheid van omwonenden. Zij hebben meegekregen dat er nog veel onbekend is over (dit soort grotere) windmolens. Zij vragen zich ook af hoe inwoners van de stad hierover geïnformeerd gaan worden.
- Een van de leden van de klankbordgroep gaf aan in de omgeving van het zoekgebied Geuzenbos al te wonen in een geluidsbelast gebied. Ook de bewoners van Zijkanaal F hebben reeds een geluidsbelasting, gemeten vanaf 10 september jl., van 57-58 dB Lden. De bewoners maken zich zorgen dat daar nog meer geluid bij zal komen door de komst van windmolens.
- Er zit ook een spanning tussen aan de ene kant uitbreiding van Schiphol en aan de andere kant inzet op meer duurzame energie voor het klimaat. Omwonenden ervaren dat hen gevraagd wordt om dubbel te investeren in twee tegengestelde belangen, waarbij het een het ander noodzakelijk maakt. Er wordt hen gevraagd om een onbekende hoeveelheid overlast voor lief te nemen in het belang van het klimaat terwijl Schiphol meer CO2 mag uitstoten in het nadeel van het klimaat.
- Een ander lid gaf aan dat bewoners in de Houthavens graag nauw betrokken worden bij de plannen, omdat zij al te maken hebben met vervuiling en geluid vanuit het havengebied. Er bestaan grote zorgen over het aanwijzen van de meest zuidelijke punt van het groene gebied naast het Cornelis Douwes terrein voor plaatsing van windmolens. Dit gebied ligt zeer dicht bij en tussen drie woonwijken, de nieuwe houthavens, het NDSM en de Oude Houthaven. In dit gebied is tegelijkertijd aandacht voor initiatieven voor duurzame energie. In dit gebied is tegelijkertijd aandacht voor initiatieven voor duurzame energie.
- In de klankbordgroep zitten ook mensen die in het verleden vlak naast windmolens gewoond hebben in de stad. Zij gaven aan daar enorm veel last van te hebben gehad, maar zijn zich er ook van bewust dat duurzame energie belangrijk is voor de toekomst. De plaatsing van extra windmolens in de stad moet op een goede manier uitgevoerd worden.
- Door een lid van de klankbordgroep is tenslotte op twee eerdere opmerkingen van wethouder Marieke van Doorninck gereageerd. De twee uitspraken zijn overgenomen zoals verwoord door het lid van de klankbordgroep. 1. *'Het is niet eerlijk tegenover Groningen dat moet leren leven met de windmolens en wij niet'*. In Amsterdam Nieuw-West en omgeving hebben omwonenden echter te maken met Schiphol, Westpoort, het spoor en dance-evenementen. 2. '*We zullen overlast zoveel mogelijk beperken*'. Dat horen omwonenden iedere keer als er weer overlast bij komt. Omwonenden hebben al veel beperkte overlast, dat houdt een keer op.

Belangrijk in het participatieproces

De leden van de klankbordgroep hebben ook toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van wat de deelnemers hierin belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Leden van de klankbordgroep worden graag actief betrokken bij de plannen voor windenergie die de gemeente maakt, in verband met o.a. zorgen over overlast en gezondheidseffecten. Ook denken zij graag mee.
- Niet alle leden hebben op voorhand het vertrouwen dat zij gehoord worden door de gemeente.
- Informatievoorziening voor bewoners en andere belanghebbenden wordt zeer belangrijk gevonden door de klankbordgroep. Hier wordt momenteel in tekort geschoten (in Nieuw-West).
- Ook voor buurgemeenten is het belangrijk om gehoord te worden in het proces en deel te kunnen nemen aan de gesprekken.
- Voor het gebied Nieuw-West is het specifiek belangrijk om ondernemers uit het havengebied te betrekken bij het gesprek.
- Een lid van de klankbordgroep merkte tevens op de extra aandacht voor participatie van

bewoners in het proces te waarderen.

De klankbordgroep

Doel

In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij zij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang in het gebied, een perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluidend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces. Ruimte voor dialoog om inzicht en begrip te krijgen in ieders perspectief. De ambitie van de gemeente Amsterdam staat centraal, maar dat betekent niet dat de leden van de klankbordgroep het daar mee eens hoeven te zijn.

Perspectieven

Er is benadrukt dat het belangrijk is om ondernemers goed mee te nemen in de participatie over dit vraagstuk in Nieuw-West. Public Mediation neemt contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst.

Spelregels

Voor de klankbordgroep gelden een aantal spelregels:

- Veiligheid (Chatham House Rule): alles wat in de bijeenkomst gezegd wordt mag worden gebruikt, maar niet herleidbaar tot persoon.
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit je eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen persoonlijke titel
- Communicatie en verslaglegging wordt gedaan door Public Mediation. Het verslag is niet woordelijk.
- Aanwezigheid: leden nemen zoveel mogelijk zelf deel aan de bijeenkomsten. In het geval dat vervanging nodig is, kan dit gecommuniceerd worden aan Public Mediation.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Het algehele besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam is kort toegelicht tijdens de bijeenkomst. Deze bestaat uit de reflectiefase en de planvoorbereiding fase.

Reflectiefase

Bij vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 heeft de gemeenteraad van Amsterdam een ambitie van 50 megawatt(MW) opwekking door windturbines vastgesteld, wat uitkomt op ongeveer 17 windmolens van ongeveer 150 meter hoog. Daarnaast zijn zoekgebieden aangewezen waar mogelijkheden worden gezien om windmolens te realiseren. De vaststelling riep een levendige discussie op, waarna de gemeente een reflectiefase heeft ingesteld. De ambitie staat nog, maar in de reflectiefase wordt de tijd genomen extra te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Waar moet rekening mee gehouden worden bij beslissingen over de plaatsing van windmolens in Amsterdam?

Hiervoor vinden verschillende activiteiten plaats gedurende de reflectiefase, die loopt tot april 2022:

- Een online raadpleging (PWE): Wat vinden bewoners en andere belanghebbenden belangrijk met betrekking tot de plaatsing van windmolens?

- Onderzoek naar de leefomgeving in workshops: hoe waarderen de bewoners en gebruikers de gebieden?
- Expertgroepen die advies geven over de thema's gezondheid en natuur
- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en voor de thema's gezondheid en natuur
- Evaluatie van de participatiestappen tot nu toe

Opmerking klankbordgroep

Door de klankbordgroep werd opgemerkt dat informatievoorziening over deze activiteiten onvoldoende is. Als men wil dat belanghebbenden meedoen aan deze activiteiten, bijvoorbeeld de twee onderzoeken, moet er een goede beschrijving zijn en inzichtelijk worden gemaakt wat het precies oplevert.

Online raadpleging (Participatieve Waarde Evaluatie, PWE)

In de online raadpleging worden deelnemers betrokken bij een keuzevraagstuk. Door keuzes te maken, als het ware op de stoel van de bestuurder, kunnen ze voorkeuren aangeven, deze toelichten en eigen ideeën aandragen. De toelichting van deelnemers bij hun keuzes is hierbij voornamelijk waardevol. Dit geeft inzicht in welke waarden zij belangrijk vinden.

Onderzoek naar de leefomgeving

In workshops hebben bewoners en andere gebruikers van gebieden aan kun geven wat voor hen belangrijke kenmerken zijn voor hun buurt en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in die omgeving. Op verschillende manieren is hierover gecommuniceerd: door te flyeren in de directe omgeving (om groepen te bereiken die eerder onvoldoende waren gehoord), via social media en de netwerken van de stadsdelen. Op zaterdag 27 november vinden drie extra inloopworkshops plaats op drie locaties van de Openbare Bibliotheek in de stad.

Producten reflectiefase

De reflectiefase levert drie producten op: het afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance. Het afwegingskader en de richtlijnen voor participatie komen bovenop het wettelijk kader.

Afwegingskader

Alle informatie uit de activiteiten en uit eerdere inspraakrondes wordt gebundeld in een afwegingskader dat in januari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit afwegingskader wordt de informatie gebundeld die bestuurders en de gemeenteraad nodig hebben om een goede afweging te kunnen maken over windturbines op een locatie. Dit afwegingskader is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is.

Handreiking participatie en sturing

Met de klankbordgroepen wordt daarnaast gekeken naar wat belangrijk is als een initiatiefnemer zich meldt in de vervolgfase. Dit heeft betrekking op hoe belanghebbenden worden betrokken in het vervolg ~~(waar kan de gemeente op toezien bij de participatie, zodat bewoners zich gehoord voelen en \niet het gevoel krijgen dat zij er alleen voor staan en dat de gemeente zich terugtrekt?)~~ de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden en initiatiefnemers, en samenwerking tussen RES partners en mede-overheden. Deze richtlijnen voor participatie en governance worden gebundeld in een handreiking participatie en sturing.

Planvoorbereiding

Na de reflectiefase begint de planvoorbereiding. De Noorder IJplas en het Cornelis Douwesterrein bevinden zich bijvoorbeeld al in die fase. Daarin benaderen initiatiefnemers de gemeente met het verzoek om windturbines te ontwikkelen. Na het tekenen van een intentieovereenkomst moet de initiatiefnemer in die fase een participatieplan opstellen. Dat moet door het College van B&W goedgekeurd worden en vervolgens conform uitgevoerd worden door de initiatiefnemer. Zij moeten daar verantwoording over afleggen. In deze fase worden in opdracht van de initiatiefnemer, na vaststelling van de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), onderzoeken naar de effecten op o.a.

natuur en gezondheid uitgevoerd op die specifieke locatie. De initiatiefnemer gaat met belanghebbenden in gesprek.

Vragen

De leden van de klankbordgroep hebben in de bijeenkomst verschillende vragen gesteld:

- *Windturbines op zee:* Eerst is gevraagd waarom Amsterdam niet kijkt naar de plaatsing van windmolens op zee. In reactie daarop werd door de gemeente aangegeven dat Nederland zich heeft gecommitteerd aan de klimaatafspraken van Parijs. In Nederland is dat vertaald in een klimaatwet. Nederland wil in 2030 49 terawatt uur (TWh) windenergie op zee opwekken en 35 TWh op land (gecombineerd wind en zon). Ook op zee moet een afweging gemaakt worden tussen de belangen van onder andere de scheepvaart, natuur, visserij, defensie(gebieden), recreatie en opwekking van windenergie. Daarnaast kunnen molens niet overal geplaatst worden in verband met bijvoorbeeld de afstand tot de zeebodem.

- *Aantal windmolens en de grootte:* Daarbij is gevraagd waarom er over 17 windmolens gesproken wordt en welk type windmolens dit betreft. In de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 staat de ambitie van minstens 50 MW. Vanwege de hoogtebeperkingen door Schiphol in vrijwel alle voorkeurszoekgebieden wordt gerekend met windturbines van 3MW per stuk (tevens de meest voorkomende turbine in Nederland). Met 17 turbines * 3 MW per stuk (=51 MW) wordt de ambitie gehaald. In de RES 1.0 staat ook dat het meerdere turbines kunnen zijn van 2,2 MW per stuk, of minder windturbines die groter zijn dan 3MW per stuk.

- ~~Het betreft molens van 150 meter tiphoogte, in verband met hoogtebeperkingen in de omgeving van Schiphol, die ieder 3MW kunnen opwekken. Daaruit volgt dat er 17 windmolens nodig zijn om de vastgestelde ambitie van 50MW op te kunnen wekken.~~ Verschillende leden van de klankbordgroep uitten hun zorgen over het type windmolen: is er voldoende ervaring met windmolens van deze grootte in een stedelijke omgeving?

- *Ambitie minstens 50 megawatt opwekken met windenergie:* Leden van de klankbordgroep vroegen zich af waar de ambitie van 50MW vandaan komt. Dit is uiteindelijk een politieke keuze geweest. De gemeenteraad vindt dat Amsterdam ook zelf haar verantwoordelijkheid moet nemen als stad en de opgave niet elders in de regio moet neerleggen. Dit wordt beschreven in de Route Amsterdam Klimaatneutraal 2050.[1] Daarbij wordt gekeken naar hernieuwbare energie opwekken en energiebesparing. Uit eerste haalbaarheidsonderzoeken is een inschatting gemaakt dat er ≥100MW opgewekt zou kunnen worden in de stad. Mede o~~O~~m ~~ruimte over te houden om~~ goede locaties aan te kunnen wijzen is gekozen voor een ambitie van ~~van de helft, namelijk ~~≥50MW.

- *Zonne-energie in Amsterdam*: Daarbij is gevraagd waarom er niet is gekozen voor (meer) zonnepanelen in de stad. Toegelicht is dat Amsterdam heeft gekozen voor zowel zon als wind: 400 MW opwekking door zonnepanelen en nog minstens 50 MW door windmolens. Voor zon loopt ook een uitgebreid programma om panelen op geschikte daken in Amsterdam te plaatsen.

- *Afstand tot woningen:* Tenslotte is gevraagd op welke afstand windmolens geplaatst mogen worden van woningen. In Nederland bestaat hier geen afstandsnorm voor. Er zijn in Nederland ook geen afstandsnormen voor andere geluidsbronnen zoals (snel)wegen. Er is een norm voor geluid. Een windmolen mag overdag maximaal 47 dB geluid produceren (jaargemiddelde) bij een geluidsgevoelige bestemming als een woning.[2] Meer

[1] Routekaart Amsterdam Klimaat Neutraal 2050. https://www.amsterdam.nl/bestuur-en-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/gezonde-duurzame-stad/klimaatneutraal/

2 Nadere informatie: RES 1.0, onder koppen 'zoekgebieden verkleind' en 'geluid van windturbines' op pagina's 107- 108. https://energieregionhz.nl/res-downloaden

informatie over de geluidsnorm kunt u lezen op de website van de RVO[3]. Onderzoek van bureaus toonde dat, rekening houdende met de geluidsnorm, een afstand van minimaal 350 meter tot dergelijke geluidsgevoelige bestemmingen gehanteerd moet worden. In de vervolgfase moeten door de initiatiefnemer onderzoeken naar geluid uitgevoerd laten worden, om te bepalen of er aan de geluidsnorm voldaan wordt op die specifieke locatie.

Opmerkingen

Daarbij hebben de leden van de klankbordgroep in het gesprek nog enkele andere punten naar voren gebracht:

- Geluid moet cumulatief bekeken worden. Omwonenden beargumenteren al tijden dat er gekeken moet worden naar de optelsom van geluid, bijvoorbeeld van festivals, snelwegen (A5, A9, N200), het spoor, de haven en Schiphol. In de nieuwe omgevingswet lijkt dit nu vastgelegd te worden. Daarbij moet er aandacht zijn voor de pieken in geluidsbelasting en niet voor het jaargemiddelde van 47 dB. Afhankelijk van hoeveel windmolens per jaar stil staan is er namelijk meer ruimte voor piekbelastingen ver boven de 47 dB overdag en 41 dB 's nachts. Daarnaast heeft de Raad van State in juni 2021 geoordeeld dat de milieueffecten van de landelijke normen voor windmolens, die door gemeenten gehanteerd worden bij vergunningverlening waaronder voor bijvoorbeeld geluid, in beeld gebracht moeten worden voordat deze verder mogen worden toegepast.
- Ook is bijna nooit sprake van een enkele windmolen, maar gaat het om de plaatsing van meerdere tegelijk op een locatie. Deze windmolens bewegen niet altijd in hetzelfde ritme. Het voorbeeld werd genoemd van drie ventilatoren op een rij. Hierdoor ontstaat extra overlast (bijvoorbeeld door geluid of slagschaduw).
- De ervaringsdeskundigen in de klankbordgroep gaven aan dat er ook gecommuniceerd moet worden over aspecten als onderhoud bij windmolens. Daarbij is de omgeving rondom windmolens niet vrij toegankelijk. Dit maakt ook onderdeel van het verhaal over windmolens.
- In het verleden is meegemaakt dat windmolens stilgezet werden om andere belangen te dienen (bijv. bij festivals). Als windmolens dermate belangrijk zijn voor de toekomst, zijn de leden van de klankbordgroep van mening dat deze niet zomaar voor een ander belang stilgezet moeten kunnen worden. Dat is voor omwonenden die overlast ervaren niet te begrijpen.

Planning en agenda volgende bijeenkomsten

Tenslotte zijn kort de onderwerpen besproken waar de klankbordgroep Nieuw-West het over wil hebben tijdens de aankomende bijeenkomsten. In totaal vinden er ca. zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep. Genoemd zijn:

- Onderzoek naar de lokale leefomgeving
- Ervaring van leden van de klankbordgroep die eerder windmolens vlakbij hun woning hebben gehad
- Informatie over het type windmolen (grootte)
- Participatie omwonenden in de vervolgfase
- Samenwerken met buurgemeenten in vervolgfase

Aankomende bijeenkomst

[3] https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/geluid/algemeen

De volgende bijeenkomst staat gepland voor 2 december a.s. van 17.00 tot 19.00u. Het onderzoek naar de leefomgeving zal die bijeenkomst centraal staan.

Afspraken

- Het tijdstip van de bijeenkomsten blijft 17.00 tot 19.00u
- De presentatie van de bijeenkomst wordt gedeeld met de KBG leden.
- PM neemt contact op met KBG leden die ontbraken bij deze bijeenkomst.
- Met de KBG wordt gedeeld: de link van de online raadpleging (PWE), informatie over de aanvullende workshops voor het onderzoek naar de leefomgeving, de RES 1.0 en de Routekaart Amsterdam Klimaat Neutraal 2050.
- Leden van de klankbordgroep kunnen suggesties voor onderwerpen die zij tijdens de bijeenkomsten willen bespreken via de mail delen: [redacted]@public-mediation.nl

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Perspectieven

Belangenvereniging Huurders Woonwagen-Locatie Wethouder van Essenweg
Bewoner stadsdeel Nieuw West (Brettenzone)
Bewonersvereniging Zijkanaal F Halfweg
Dorpsraad Zwanenburg-Halfweg
Perspectief Jongeren
VvE De Silodam
Westpoort Ondernemersvereniging

Ronald Jan Mauer (Gemeente Amsterdam, DB stadsdeel Nieuw-West)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezigen

Bewoner Amsterdam West
Bewoner Sloterdijk
Volkstuinpark de Groote Braak
VvE in gebied Westpoort

Verslag bijeenkomst KBG Nieuw-West

Datum: 14.12.2021
Auteurs: [redacted], [redacted]
~~Concept~~*Aangepast concept*

public mediation

Op 14 december jl. vond de tweede bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Nieuw-West van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Tijdens deze tweede bijeenkomst werd door [redacted] (bureau Over Morgen) uitgelegd wat het Afwegingskader is en heeft de klankbordgroep feedback gegeven op de concepttekst Afwegingskader.

Inhoudsopgave

1. Zorgen en vragen van de klankbordgroep
2. Wat is het Afwegingskader?
3. Aanvullingen van de klankbordgroep op het Afwegingskader
    a. Gedeeld tijdens de bijeenkomst
    b. Schriftelijke reacties
4. Besproken tijdens de bijeenkomst:
    a. Geluidsnormen windturbines
    b. Regels voor initiatiefnemers die windmolens plaatsen
5. Planning volgende bijeenkomsten
6. Bijlagen
    a. Bijlage 1: Lijst met aanwezigen
    b. Bijlage 2: MS Teams chat (geanonimiseerd)

Zorgen en vragen van de klankbordgroep

Zorgen

Tijdens de bijeenkomst kwamen de volgende zorgen van de klankbordgroep nadrukkelijk naar voren:

- De Bretten en het Geuzenbos is geen geschikt gebied voor windmolens. Deze stukken natuur zijn belangrijke recreatiegebieden en de natuur van deze gebieden moet beschermd worden. Als eerste zijn de Bretten en het Geuzenbos ~~zijn~~ toegankelijke gebieden voor recreatie. Als daar windmolens komen dan worden de gebieden ontoegankelijk, omdat de regels niet toestaan om je onder een windmolen te bevinden. De recreatiewaarde van deze twee natuurgebieden is belangrijk en daarom mogen hier geen windmolens komen. Daarnaast is een voorbeeld van de natuurwaarde dat er in de Bretten en het Geuzenbos vleermuizen (rode lijst) leven en beschermde vogels zoals de valk, de buizerd en de havik. Deze lopen gevaar om tegen de wieken te botsen.~~Daarnaast is een voorbeeld van de natuurwaarde dat er in het Geuzenbos beschermde vleermuizen leven; windmolens mogen daar niet bij in de buurt gebouwd worden.~~
- Bovendien zal er veel groen gekapt worden om het plaatsen van de windmolens mogelijk te maken zoals bijvoorbeeld gebeurd is in Heinenoord waar 1014 bomen gekapt zijn voor de aanleg van 5 windmolens. Opofferen van groen voor groene stroom is niet logisch.
- Over geluid:

- Een belangrijke zorg van de deelnemers is dat het bij windmolengeluid om jaargemiddelden gaat. Bij een jaargemiddelde van 47 dB mogen er in dat jaar dus ook waarden boven de 47 dB geproduceerd worden. En windmolens staan ook wel eens stil (bijv. bij veel/weinig wind). En dat geeft weer ruimte voor momenten met een nog hogere geluidsbelasting gedurende het jaar als het zo uitkomt.~~Een belangrijke zorg van de deelnemers is dat bij geluid om jaargemiddelden gaat. Dat moet veranderen vinden zij. Want windmolens staan namelijk ook weleens stil. Is het zo dat ze na stil te hebben gestaan veel meer decibel mogen produceren?~~
- Deelnemers die aan het water wonen maken zich zorgen over extra overlast. Geluid draagt namelijk verder over water. De zorg leeft dat de gemeente berekeningen voor geluidsoverlast onvoldoende specificeert voor deze situatie. Metingen die haar buren en zijzelf uitvoeren vallen altijd hoger uit dan de voorspellingen in de vergunningverlening van bijvoorbeeld festivals. Bewoners vinden dat geluid over water moet door de initiatiefnemer worden meegenomen in het (maatwerk)model dat het windmolengeluid op de woningen en woonboten dat hij laat berekenen.
- Omwonenden hebben zich laten informeren door deskundigen en spreken hun zorg uit over het meetmodel van het windmolengeluid op hun gevels zoals dit in de praktijk zal worden gerealiseerd. Het is de taak van de initiatiefnemer om dit te doen volgens de regels van de HMRI maar hier zijn onvoldoende experts voor in de markt. De expertise is er volgens bewoners ook niet bij de omgevingsdienst die de vergunningverlener zal moeten adviseren over het geluidplan van de initiatiefnemer.
- Er is al een opeenstapeling van geluidshinder in dit gedeelte van het land (autowegen, luchtvaart, industrie, festivals en de al bestaande windmolens) waarbij de waarde van het jaargemiddelde overdag van 47 dB windmolengeluid, de schijn kan geven dat dit gemaskeerd gaat worden door het reeds aanwezige geluid. Bewoners noemen een reeds aanwezige gemiddelde jaarbelasting van 57-58 dB. Dit wordt voor een groot deel bepaald door de pieken van vliegtuiglawaai. Daartussenin zal het windmolengeluid een grotere geluidsbelasting geven dan momenteel aanwezig is en daarmee zal het jaargemiddelde van het gehele omgevingsgeluid hoger worden.
- Bewoners en volkstuinders maken zich zorgen over het windmolengeluid in het algemeen en in het speciaal ook over verstoorde nachtrust. Dit geldt in meerdere mate voor woonboot- en woonwagenbewoners, omdat daar vanwege de aard van de bouw (licht gewicht) geen goede geluidsisolatie mogelijk is.~~en volkstuinders maken zich zorgen over verstoorde nachtrust. Dit geldt in meerdere mate voor woonbootbewoners, omdat woonboten doorgaans slechter zijn geïsoleerd dan huizen.~~

- De klankbordgroep stoort zich eraan dat zij overlast gaan ervaren van groene stroomopwekking die vervolgens gaat naar buitenlandse *datacenters* die door onze overheid in Nederland zijn uitgenodigd. De motivatie ontbreekt bij de bewoners om in deze omstandigheden mee te werken aan het mogelijk maken van windmolens in hun reeds zwaar geluidsbelaste woonomgeving.~~*data centres* die in Nederland staan.~~

Vragen van de klankbordgroep met een antwoord van de gemeente tijdens de bijeenkomst

- Verschillende deelnemers geven aan dat ze het vervelend vinden dat ze niet eerder in het proces mee hebben mogen praten. Ze hebben het gevoel dat al vaststaat dat er windmolens komen in de zoekgebieden. In hoeverre is er mogelijkheid voor dialoog? "In een dialoog sta je open om gezamenlijk tot nieuw inzichten te komen, en daar is geen sprake van in deze klankbordgroep". Een bewoner geeft aan dat in dit proces de klankbordgroep slechts kan reageren op een uitgangspunt dat door de gemeente is vastgesteld. "Dit is inspraak 0.0 in plaats van meespraak 2.0 (meer zeggenschap en mede-eigenaarschap) en is daarmee in strijd met het nieuwe beleidskader Participatie dat recent door de gemeenteraad is vastgesteld".
  - Antwoord Gemeente Amsterdam: De gemeente geeft aan dat we ons momenteel in de reflectiefase bevinden. In deze fase worden geen besluiten genomen. De signalen gaan naar het College van B&W en de Gemeenteraad ~~en het College van B&W~~ en zullen te

zijner tijd als een naslagwerk worden gehanteerd door de raad bij de beoordeling van een vergunningsaanvraag voor een windmolen (is in de onderzoeken en toelichtingen aandacht besteed aan alle aspecten?) ~~en zullen te zijner tijd ..~~ Momenteel is voor de Notitie Rijkwijde Detailniveau (NRD) van het project Noorder IJplas/Cornelis Douwesterrein een participatie traject gaande. Die NRD ~~eze~~~~Deze notitie~~ vormt de basis voor de MER en de Gezondheidseffect analyse – die beiden zeer belangrijk zijn voor het vergunningsproces~~RES Wind traject~~. In de week van 20 december is hierover een informatieavond~~zijn hier inspraakavonden over~~.

- Hoe meet de gemeente de jaargemiddelden decibel geluidsemissie van windmolens? Want als je geluid meet, meet je ook andere geluiden. En hoe gaat de gemeente dit handhaven?
    - De gemeente kon hier tijdens de bijeenkomst nog geen antwoord op formuleren. In het *bullet point* hieronder staat een antwoord van de gemeente achteraf per email. Wel geeft de gemeente aan dat in het MER-onderzoek ten bate van de vergunningsaanvraag dit ~~altijd~~ van tevoren uitvoerig wordt berekend door een externe adviesbureau~~s~~. Ook worden ~~er~~ weleens simulaties gebouwd zodat omwonenden in de participatie kunnen ervaren hoe het is om op een bepaalde afstand van een windmolen te leven.
    - Achteraf per email van de gemeente: In de praktijk wordt gehandhaafd op overschrijding van de geluidsnorm. Hierover kunnen ook afspraken worden gemaakt op de volgende twee wijzen.Allereerst ~~In eerste instantie~~ kan dit worden meegenomen in de 'Handreiking Participatie, Samenwerking en Sturing'. Deze wordt~~zal~~ in het aankomende half jaar ~~worden~~ uitgewerkt en ~~worden~~ vastgesteld door het college. Te zijner tijd, mocht er voor een specifieke plek planvoorbereiding voor de realisatie van een windmolen plaatsvinden, dan kan dit worden overgenomen in de NRD (Notitie Reikwijdte en Detailniveau) voor die specifieke molen(s). In principe verloopt dat als volgt: Het bevoegde gezag kan eisen hierover opnemen (in de NRD). De controle/ handhaving vindt plaats door de Omgevingsdienst. De geluidsproductie aan de bron (windmolen) wordt het hele jaar door gevolgd. Met behulp van een model wordt bepaald wat de geluidsbelasting op de gevel van omliggende woningen zal zijn (er wordt niet aan de gevel zelf gemeten, omdat er sprake is van een veelheid aan geluidsbronnen. Hierdoor is de geluidsbelasting niet te herleiden tot sec de windmolen(s)). Indien er sprake van is dat het jaargemiddelde dreigt overschreden te raken, dan kan de handhavende dienst met een brief de exploitanten sommeren maatregelen te treffen. Ook klachten uit de omgeving kunnen aanleiding zijn om de bronmetingen te controleren en – indien die aanleiding daartoe geven – tot handhaving over te gaan.
- Zijn buurgemeenten voldoende betrokken bij de participatie?
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: Voor het Context Mapping was dit rondom Nieuw-West wat minder. ~~Echter is d~~ Aan de PWE is in de omliggende gemeenten wel bekendheid gegeven en is het wel door bewoners aldaar ~~veel mensen~~ ingevuld. Verder is er op reguliere basis ~~en is er~~ ambtelijke betrokkenheid van de Gemeente Amsterdam met omliggende gemeenten, zowel ambtelijk als bestuurlijk~~de Gemeente Haarlemmermeer~~. Zo vindt het ambtelijk overleg iedere 2 weken plaats.
- Hoe wordt rekening gehouden met gezondheidsrisico's als gevolg van het plaatsen van windmolens?
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: Dit wordt vastgelegd in de MER en de Gezondheidseffect analyse. Ook de klankbord- en expertgroep gezondheid zijn hier mee bezig. Zij kijken momenteel o.a. naar laagfrequent geluid en slagschaduw.
- Wordt rekening gehouden met de hoogte van de windmolens bij het bepalen van geluidsoverlast?
    - Antwoord Gemeente Amsterdam: Ja, hier worden berekeningen voor gedaan in de vergunningsfase. Het heeft ook te maken met maximale hoogte die lager zijn dan elders in het land omdat we dicht bij luchthaven Schiphol gesitueerd zijn. In het zoekgebied Havengebied ligt de scheidslijn tussen maximaal 120m en maximaal 147m hoog.
- Waarom streven we niet naar géén enkele geluidsoverlast voor bewoners? Woongenot is zeer belangrijk, zeker nu thuiswerken steeds normaler is geworden.

- Antwoord Gemeente Amsterdam: De omgeving van Amsterdam kent veel activiteiten waar we als samenleving baat bij hebben. Deze activiteiten gaan gepaard met hinder. Voor windmolens is dat helaas ook niet uit te sluiten.

- Is wellicht een optie om een extra buffer ingebouwd bovenop de minimum afstandsnorm?
  - Antwoord Gemeente Amsterdam: Windturbines kennen geen afstandsnorm maar een geluidsnorm. Dit komt doorgaans neer op 350m. Die afstand is voornamelijk gebruikt voor RES 1.0. De Gemeente Amsterdam doet meer dan de geluidsnorm. De participatie komt boven op de wettelijke normen.
- In hoeverre wordt rekening gehouden met geplande nieuwbouwprojecten en woningen in aanbouw in Nieuw-West, bijvoorbeeld rondom Sloterdijk?
  - Antwoord Gemeente Amsterdam: Ja, de gemeente heeft daar ~~onderling~~ contact over met de projectleider Havenstad.

Openstaande vragen

- ~~Geluidsnorm~~
  - ~~Wat zijn de regels als windmolens meer geluidsemissie produceren?~~
    - ~~Als windmolens hebben stilgestaan, mogen ze daarna dan -om het gemiddelde weer omhoog te brengen- meer decibel produceren?~~
  - ~~Hoe meet de gemeente de jaargemiddelden decibel geluidsemissie van windmolens?~~
- Wanneer worden de windmolens geplaatst?
- Wat zijn de plannen voor het financieel meeprofiteren van de baten van windturbines voor omwonenden?
- Hoe betrekken we groepen in dit deel van de stad die tot nu toe weinig betrokken zijn bij het proces? Denk aan lageropgeleiden en migrantengroepen.
- Wordt in Westpoort/Havengebied rekening gehouden met concurrentie voor ruimte van bedrijven en de woningbouw bij het plaatsen van windturbines? Wordt er ruimtelijke compensatie geboden voor bedrijvigheid in Westpoort/Havengebied?
- Als wordt gesproken over de hoogte van windmolens, gaat het dan om de ashoogte of piekhoogte?

Wat is het Afwegingskader?

Het Afwegingskader maakt de zorgen en behoeften inzichtelijk van belanghebbenden als het gaat om de plaatsing van extra windturbines in Amsterdam. Het is een bundeling van signalen uit de stad van vooral bewoners, maar ook mensen die werken of recreëren binnen de gemeentegrenzen, bewoners van buurgemeenten, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Het Afwegingskader maakt geen prioritering van zorgen en behoeften. De perspectieven staan naast elkaar zonder deze onderling te vergelijken. Deze informatie is opgehaald tijdens de verschillende gespreks- en participatiemomenten zowel in aanloop naar de RES 1.0 als in de huidige reflectiefase. In de aanloop naar de RES 1.0 waren dat ingediende zienswijzen bij de gemeenteraad, brieven aan de gemeente(raad) en inspraakrondes. In de huidige reflectiefase gaat dat om de online raadpleging Participatieve Waarde-Evaluatie (PWE), het onderzoek naar de leefomgeving (de Context Mapping) en de eerste bevindingen van de expertgroepen Natuur en Gezondheid. Ook hebben de stedelijke klankbordgroep en de klankbordgroepen Gezondheid en Natuur al feedback gegeven op een conceptversie van het algemene deel (deel I) van het Afwegingskader. De zorgen uit deze klankbordgroep in Nieuw-West over gezondheid en natuur worden met veel diepgang behandeld in de klankbordgroepen gezondheid en natuur.

Het Afwegingskader als basis

Het Afwegingskader wordt in februari 2022 voorgelegd aan de Gemeenteraad van Amsterdam met een aantal bijlagen, waaronder het verslag van deze bijeenkomst van de klankbordgroep Nieuw-West. Het afwegingskader biedt een bundeling van de signalen uit de stad. Het is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is. De raad kan het afwegingskader raadplegen als zij een besluit nemen

over bijvoorbeeld vergunningverlening voor een windmolen in een zoekgebied. Ook initiatiefnemers kunnen het afwegingskader gebruiken om inzicht te krijgen in wat in specifieke gebieden speelt. ~~Het Afwegingskader is een van de producten van de reflectiefase, maar geen eindstation. Het gesprek tussen de gemeente en omwonenden en andere belanghebbenden gaat verder in de volgende fase.~~

Het Afwegingskader heeft twee delen. Deel 1 bevat signalen die gelden voor de hele stad. In Deel 2 heeft elk zoekgebied een eigen aanvulling wat specifiek voor dat zoekgebied belangrijk is. In allebei deze delen worden de signalen uit de stad kernachtig benoemd. De gemeente beseft dat in het afwegingskader weinig ruimte is voor de verhalen en de onderbouwing van (bijvoorbeeld) omwonenden die hun zorg zo legitiem maken. Met deze reden worden andere vormen van participatie (zoals de verslagen van deze klankbordgroep) bijgevoegd in de bundel die wordt overhandigd aan de Gemeenteraad en het College van B&W.

De onderwerpen

In het Afwegingskader staat een rond figuur met gekleurde vakken dat het hele spectrum aan onderwerpen bevat van RES Wind. Het begint in het midden bij wet- en regelgeving. Dat zijn de kaders die zijn gesteld in bijvoorbeeld het klimaatakkoord. Daarna splitst het zich uit in vier onderwerpen (Bijdrage aan CO2-doelstellingen, Leefomgeving, Samenhangen & betaal energiesysteem, Maatschappelijke betrokkenheid en Democratische legitimatie), die allemaal hun eigen deelonderwerpen hebben. Dit zijn de signalen uit de stad, die moeten worden toegevoegd aan de wet- en regelgeving voor toekomstige beslissingen. Bij de lokale pagina's (voor elk van de zoekgebieden) zijn alleen de onderwerpen gekleurd die het belangrijkst zijn voor deze locaties. Het is niet zo dat naar de grijze onderwerpen niet wordt gekeken, maar er wordt een focus aangebracht.

De opdracht

De lokale klankbordgroepen is gevraagd om het lokale deel (deel II) van het huidige concept Afwegingskader aan te vullen. Het Afwegingskader is een succes als bewoners zich herkennen in de zorgen en behoeften. Daarom is deze verificatie belangrijk.

Aanvullingen van de klankbordgroep op het Afwegingskader

Tijdens de bijeenkomst gedeeld

De klankbordgroep heeft de volgende aanvullingen en opmerkingen op de lokale pagina's over het Havengebied gedeeld tijdens de bijeenkomst – dat is het zoekgebied bij Nieuw-West.

- In het ronde figuur staat het deelonderwerp hinderbeleving (onder het onderwerp gezondheid) op grijs, maar dit moet een kleur krijgen. De klankbordgroep is het erover eens dat de opeenstapeling van overlast van (autowegen, luchtvaart, industrie, festivals en de al bestaande windmolens) hinderbeleving belangrijk maakt.
- Het zoekgebied Havengebied heeft aan de Oostzijde een punt richting het oosten vooral op het water getekend~~.~~, dichtbij het Cornelis Douwes terrein. Klankbordgroep-leden vragen of dit klopt. Deze punt komt namelijk dicht bij woningen in aanbouw rond het NDSM, Nieuwe Houthavens en Oude Houthavens~~NDSM-terrein en de Houthavens~~. Ook lijkt deze punt door de vaargeul van het Noordzeekanaal te lopen.
- Het deelonderwerp betrokkenheid van buurgemeenten is momenteel grijs, terwijl de groep deze graag gekleurd wil. Bewoners uit Halfweg zijn namelijk zeer betrokken.
    - De oorzaak dat deze momenteel grijs is gekleurd, kan zijn dat in de buurgemeenten rondom Nieuw-West weinig is geworven voor het Context Mapping bij buurgemeenten. Echter hebben voor de PWE wel veel bewoners uit buurgemeenten meegedaan, en ook deze klankbordgroep vult dit aan.
- De bewoners van Halfweg moeten specifiek benoemd worden onder het kopje nabijgelegen woningen.

- Bij de recreatie- en belevingswaarde moet worden toegevoegd dat het Geuzenbos en de Bretten struingebied is en vrij toegankelijk. Als daar windmolens komen wordt dat gebeid ontoegankelijk, daarom mogen daar geen windmolens worden geplaatst.

Schriftelijke reacties

Een aantal leden van de klankbordgroep heeft schriftelijke een reactie gegeven op het Afwegingskader. Deze zijn hieronder te lezen.

Een bewoner uit buurgemeente Halfweg:

Bij pag 58:
Naast titel "Leefomgeving" toevoegen: "In Amsterdam Nieuw-West en Halfweg"

Recreatie & belevingswaarden
Toevoegen: Het Geuzenbos is onderdeel van het zoekgebied maar is voor publiek vrij toegankelijk en een bijzonder struingebied zo vlak bij de stad. De ruimte rondom windmolens is niet vrij toegankelijk en dat heeft gevolgen voor het recreëren in het Geuzenbos als deze hier worden geplaatst. En dat geldt ook voor de Bretten. In de Omgevingsvisie 2050 wordt in het kader van 'Rigoreus vergroenen' gewezen op het belang van groene verblijfs- en recreatieplekken. Het Geuzenbos en de Bretten zijn om die reden van belang voor bewoners.

Natuur
- Er staat 'Brettenpad' maar dat slechts een onderdeel van de Bretten als gebied. Beter Brettenpad vervangen voor Bretten
- Toevoegen: De wieken van de windmolens zijn een gevaar voor vogels en vleermuizen. Vleermuizen staan op de orde lijst van beschermde dieren en leven in het Geuzenbos (en waarschijnlijk ook in de Bretten maar dat weet de stadsecoloog)

Maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie: Inspraak en dialoog
De gemeente heeft de voorwaarden voor overleg al voorafgaande aan het overleg geformuleerd en de inspraak mag slechts gaan over de verdere uitwerking. Dat is heel wat anders dan bij een dialoog waarbij alle partijen open staan om gezamenlijk tot nieuwe inzichten te komen. In een dialoog vraag je niet naar meningen over iets dat al is bedacht maar geef je burgers een actieve rol in visie, planning en uitvoering. Dat kan met directe participatie vanaf het allereerste begin in de wijze van samenwerking, Dat is hier niet het geval. De gemeente zoekt slechts naar steun van bewoners voor hun plan. Dit is inspraak 0.0 terwijl de wij allemaal gebaat zijn bij meespraak 2.0.

Bij pag 59: GELUID
Het is op dit moment onduidelijk wat de geluidsnorm wordt voor windmolens. Als de norm uitgaat van het jaargemiddelde dan zegt dat niets over de geluidswaarde die bewoners op hun gevel gaan krijgen. Afhankelijk van de tijd die de windmolens stilstaan door geen of juist harde wind, mag er de resterende tijd meer geluid geproduceerd worden. En hoe wordt het geluid op de gevel gemeten? Hoe worden de dB's afkomstig van de windmolens gescheiden van het reeds aanwezige geluid van andere bronnen? Bescherm bewoners tegen zoveel onduidelijkheid en onzekerheid. Plaats windmolens op minimaal 1500 meter van bewoning.

Een bewoner uit buurgemeente Halfweg:

Groen opofferen voor groene stroom is niet logisch.

Met de groei van het aantal van datacenters die extreem veel groene stroom gebruiken zijn bewoners niet erg gemotiveerd om offers te brengen voor windmolens. Want dat is dweilen terwijl de overheid de kraan nog eens extra open zet.

De groei van Schiphol betekent meer vliegtuigen vlak boven ons hoofd en meer CO2. En dan hier ook nog eens windmolens plaatsen voor de reductie van CO2.

Het geluid van windmolens zal hogere waarden geven dan de normwaarde van 47 dB suggereert en extra geluidsoverlast geven tussen de vliegtuigen boven ons hoofd in, plus specifiek en hinderlijk geluid waaronder laagfrequent geluid.

Deskundigen geven aan dat er weinig bekend is over de geluidsoverlast die windmolens van 120/147 meter hoog geven en raden aan om minimaal 1500 meter afstand van woningen aan te houden.

Een bewoner uit Amsterdam Nieuw-West:

Onder het kopje gezondheid, graag toevoegen:
- Er zijn zorgen over laagfrequent geluid bij de volkstuinen, de nabijgelegen woningen maar ook juist in de recreatiegebieden, die door geluidsoverlast hun functie van rust kunnen verliezen.
- Daarnaast zijn er zorgen over 'cumulatie' van geluid: de regio heeft al te maken met veel industriële geluidsbronnen, zoals het geluid van de A5, de haven, het NDSM terrein, recreatie op het water en van Schiphol. Daarnaast is het gebied rondom de Tuinen van West, het NDSM terrein en ook Spaarnwoude een geliefde plek voor festivals in de zomer, die incidenteel veel geluidsoverlast geven.

Onder het kopje Ruimtelijke kwaliteit en landschap
Doordat in de toekomst woningbouw gepland staat in en nabij het Haven- gebied (rondom Sloterdijk, Nieuwe Houthaven, NDSM, aan de Voorkant van het IJ, en in buurgemeenten) zijn er vragen over de mate van geschiktheid van dit gebied. Dit geldt vooral voor het gebied binnen de ring, de meest zuidelijke punt van het groene gebied naast het Cornelis Douwes terrein. Dit gebied ligt zeer dicht bij en tussen drie woonwijken, de nieuwe houthavens, het NDSM en de oude houthaven. Hoe gaat woningbouw zo dicht bij deze locatie hand in hand met windturbines?

Bewoner van een volkstuinpark:

Vraag of er vleermuizen in het Brettengebied zijn: ja. (nagevraagd bijde boswachter)
Verder kan ik vermelden dat wij op het Tuinpark nestkasten voor vleermuizen hebben.
(de volgende grote roofvogels: valk, buizerd en havik zijn ook in het Brettengebied~~Brettengeied~~ aanwezig)

De volkstuinen met toestemming voor nachtverblijf hebben de status van kwetsbaar object.

Volkstuinhuisje graag bij geluidsgevoelige verblijven noemen. (Tuinpark de Groote Braak heeft 408 huisjes en Tuinpark de Bretten 203).

Behalve in de lucht en op de grond hebben wij onder de grond nog bronnen van "gevaar". Voor ons tuinpark langs loopt nl een gasleiding, Co2 leiding. Ook de kerosineleiding naar Schiphol. Deze laatste wordt elke 14 dagen gecontroleerd op calamiteiten. Dus goed bewaakt. Over de gasleiding hebben ik gelezen dat ze niet in gevaar komt als er een calamiteit met een windmolen is. Hierbij denk ik aan zware trillingen in de grond bij neerstorten. Hoe dit bij een kerosineleiding is, weet ik niet. Deze vraag heb ik bij hen neergelegd. Wij hebben regelmatig contact. Normaal en als wij in deze strook willen graven (niets mag daar zonder klickmelding) maar ook als wij iets niet vertrouwen b.v. stank.

Bewoner Halfweg:

Inspraak en dialoog
In deze omgeving mist de buurtparticipatie vanuit gemeente Amsterdam. Uit een rondvraag en petitie blijkt dat velen niet op de hoogte zijn van de plannen en dat zij tegen de komst van windturbines zijn in de

omgeving (https://www.petitie24.nl/petitie/4186/windmolens-geuzenbos-en-bretten). Er is niet geflyeerd en geinformeerd in Halfweg, terwijl dit wel is gebeurt op plekken in Amsterdam. Daarom zijn bezwaren vanuit deze omgeving niet in een eerder traject meegenomen.
De niet aanwezige buurtparticpatie druist in tegen de doelen van de reflectiefaseelctiefaserefelctiefase voor het maken van het afwegingskader in Halfweg.

Leefomgeving
Het voorkeursgbied rondom Halfweg is niet geschikt als voorkeurslocatie. Bewoners in Halfweg en wandelaars uit Amsterdam en elders komen hier om van een stukje natuur (ruimte en rust) te genieten. Slagschuw, geluidshinder en zichtvervuiling zijn een bedreiging voor dit stukje natuur. Ook voor dieren. Ik vraag mij af in hoeverre stadsecologen zijn aangehaakt en of milieueffecten zijn onderzocht.

Ten slotte mis ik transparantie in het proces. Ik vraag nogmaals om gegevens van betrokken ambtenaren van gemeente Haarlemmermeer met mij te delen.

Vertegenwoordiger van een aantal bedrijven in Westpoort:

Vanuit het bedrijfsleven in de regio Westpoort/Havengebied wordt ingebracht dat er onbeantwoorde vragen zijn ten aanzien van concurrentie op ruimtegebruik.

- Het bedrijfsleven verzet zich niet tegen windmolens. Maar de beoogde windmolens nemen volgens ons aanzienlijke ruimte in.
- Het bedrijvenpark Westpoort staat intussen al ruimte af aan de Woonfunctie, vanwege de grootschalige introductie van woningbouw in delen van de Sloterdijken in het kader van het omvangrijke stedenbouwkundige programma Haven-Stad.
- Het bedrijfsleven verzet zich ook niet tegen deze stedelijke herstructurering en intrede van woningbouw.
- Maar vraagt wel dat in het afwegingskader helder wordt meegenomen dat er een voortdurende behoefte is aan ruimte voor ondernemerschap in onze regio.
- En wijst er op dat een verplaatsingsmogelijkheid geboden moet kunnen worden aan die bedrijvigheid die zich niet in het toekomstige Haven-Stad kan handhaven.
- Daarvoor moet met voorrang ruimte gereserveerd worden, bij voorkeur in de overige delen van Westpoort. Zodat deze ondernemers niet gedwongen worden om, tegen hun belang in, uit deze regio te moeten vertrekken.
- Onduidelijk is voor het bedrijfsleven of in de projectie van de windmolens rekening is gehouden met deze druk (en concurrentie) op beschikbare ruimte voor bedrijvigheid.

Aan de gemeente wordt gevraagd om duidelijkheid te geven over de wijze waarop zij denkt ruimtelijke compensatie te bieden voor de in Westpoort/Havengebied voor windmolens te reserveren plek.

Geluidsnormen windturbines

Tijdens de bijeenkomst is gesproken over de geluidsnormen voor het plaatsen van windturbines. De huidige geluidsnormen die gelden in Nederland voor Windturbines komen overeen met Europese wetgeving: een jaargemiddelde van 47dB overdag en 41dB 's nachts. De uitspraak van de Raad van State over deze norm heeft van doen met de MER (Milieu Effect Rapportage) en niet zo zeer met de hoeveelheid decibel. De uitspraak hield in dat de norm niet mag worden gehandhaafd als deze niet samen gaat met een MER. Wanneer de MER klaar is, zal de norm op korte termijn terugkeren. Over deze normering is overigens nog veel discussie; dat zie je bijvoorbeeld terug in de klankbord- en expertgroepen gezondheid en natuur.

Regels voor initiatiefnemers die windmolens plaatsen

Initiatiefnemers die windturbines willen exploiteren moeten in de vergunningaanvraag een aantal stappen doorlopen. Een van de stappen is een Gezondheidseffect analyse. Ze zijn daarmee verplicht om grondig uit te zoeken wat de mogelijke gezondheidseffecten zijn voor omwonenden. Een andere stap is een participatie traject waar met lokale bewoners wordt gekeken naar het type windmolen, de hoogte en de precieze locatie bijvoorbeeld. Dit is aan actieve participatie waar bewoners betrokken worden bij praktische keuzes. De richtlijnen hiervoor worden ~~Dat wordt~~ vastgelegd in de Handreiking Participatie, Samenwerken en Sturing.

Planning volgende bijeenkomsten

De volgende bijeenkomsten staan gepland op:

- Woensdag 19 januari, 17.00-19:00u
    - Voor deze bijeenkomst staat op de agenda "Richtlijnen participatie".
- Maandag 14 februari, 17.00-19:00u
- Maandag 7 maart, 17.00-19:00u

De klankbordgroep natuur doet de komende maanden excursies naar elk van de zoekgebieden. Het is waarschijnlijk goed voor het proces als kruisbestuiving plaats vindt tussen de klankbordgroepen. Dus misschien is het een idee om mee te gaan op de excursie als de klankbordgroep natuur in het Havengebied is.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)

Belangenvereniging Huurders Woonwagen-Locatie Wethouder van Essenweg
Bewoner Woonboot Halfweg
Bewonersvereniging Zijkanaal F Halfweg
Dorpsraad Zwanenburg-Halfweg
Volkstuinpark de Groote Braak
VvE De Silodam

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Over Morgen)
[redacted] (Over Morgen)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig

Bewoner Amsterdam West
Bewoner stadsdeel Nieuw West (Brettenzone)
Perspectief Jongeren
Sportpark Spieringhorn
Volkstuinpark de Bretten
VvE in gebied Westpoort
Westpoort Ondernemersvereniging

Bijlage 2: MS Teams chat (geanonimiseerd)

[14-12-2021 17:07] Ik heb het a kader niet gelezen, te lastig om te openen.

[14-12-2021 17:17] (hoeft nu niet beantwoord te worden, maar alvast een vraag) Worden de 'signalen' van deze wergroep voorgelegd aan de raad door bureau vermorgen, of kunnen ook anderen op een andere manier hun input leveren aan de gemeenteraad?

[14-12-2021 17:17] jazeker, zie de sheet

[14-12-2021 17:24] Ik vind deze kaart helemaal niet representatief voor zorgen uit het gebied

[14-12-2021 17:26] Hinderbeleving, ook onze lijst!

[14-12-2021 17:34] Ik vind de uitleg over waarom Hinderbeleving grijs is in het Havengebied niet goed. Als dit een Afwegingskader is voor het toekennen van vergunningen moet het gelijk duidelijk zijn dat hinderbeleving een echte zorg is die meegnomen moet worden.

[14-12-2021 17:34] Ik vind de uitleg over waarom Hinderbeleving grijs is in het Havengebied niet goed. Als dit een Afwegingskader is voor het toekennen van vergunningen moet het gelijk duidelijk zijn dat hinderbeleving een echte zorg is die meegnomen moet worden.

[14-12-2021 17:35] Verder is de hinderbeleving misschien niet alleen geluid; dat weten we nog niet. Het kan ook licht en slagschaduw zijn, afhankelijk van waar die komt te staan.

[14-12-2021 17:35] Mee eens, hinderbeleving is belangrijkste punt

[14-12-2021 17:38] Voor dit gebied vind ik dat in het verslag moet dat betrokkenheid buurtgemeenten erg nihil is. Als bij het hele project slechts 100 mensen betrokken zijn, moet dit gelden voor heel RES

[14-12-2021 17:40] Wat betreft wettelijke normen voor geluid is onze ervaring op de Silodam dat er niet of nauwelijks gehandhaafd wordt, en dat klachten niet leiden tot veranderingen. Overlast door geluid komt heel frequent voor. Het feit dat geluid over water ook afhankelijk van de wind ver en sterk draagt lijkt ook vaak niet meegenomen in de normering.

[14-12-2021 17:43] Dank voor jullie inzichten tot zover! ik moet me helaas verontschuldigen en er vandoor. [redacted] blijft wel aan boord om mee te luisteren voor de input. Groet[redacted]

[14-12-2021 18:11[redacted], met een Lden norm (jaarlijks gemiddelde) is er geen sprake van handhaving slechts een berekend gemiddelde. De praktijk kan heel anders uitpakken maar niemand die dit controleert.

[14-12-2021 18:12] [redacted], dank je. Ik begreep dat inderdaad uit je opmerking daarnet.

[14-12-2021 18:13] Verdere opmerkingen over het Afwegingskader, mailen naar [redacted]@public-mediation.nl tot donderdag 16 december

[14-12-2021 18:24] Ik ga jullie verlaten, dank voor de input vanavond.

Verslag bijeenkomst KBG Zuidoost

Datum: 22.11.2021
Auteur: [redacted]
Aangepast verslag opnieuw concept

public mediation

Doel bijeenkomst

Op 22 november jl. vond de eerste bijeenkomst plaats van de klankbordgroep Zuidoost van de Regionale Energiestrategie (RES) wind Amsterdam onder leiding van [redacted] (Public Mediation). Deze eerste bijeenkomst stond in het teken van kennismaking met de leden van de klankbordgroep. De opzet van het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam en de rol van de klankbordgroepen in de Reflectiefase zijn tijdens de bijeenkomst toegelicht. Daarnaast is de agenda voor de aankomende bijeenkomsten besproken.

Kennismaking

De bijeenkomst werd afgetrapt met een kennismakingsronde waarin de leden inzicht gaven in hun relatie met Amsterdam Zuidoost, wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Amsterdam Zuidoost) en in het participatieproces. Dirk de Jager van het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuidoost en wethouder Matthijs Sikkes-van den Berg van de gemeente Diemen heetten de deelnemers welkom.

Welkom

Vanuit stadsdeel Zuidoost was bestuurslid Dirk de Jager aanwezig voor deze eerste bijeenkomst. Hij heette alle leden van de klankbordgroep welkom, ook namens wethouder Sikkes-van den Berg van Diemen. Hij benadrukte het belang van zoveel mogelijk in samenhang kijken naar het vraagstuk met de omliggende gemeenten. Het is een ingewikkeld onderwerp, met invloed op gezondheid, leefbaarheid en natuur en ecologie in het gebied. Dat zijn onderwerpen waar de gemeenten veel waarde aan hechten. Tegelijkertijd hebben zij de opgave om bij te dragen aan de energietransitie. Dit zijn complexe afwegingen en daarom heeft de gemeente de leden van de klankbordgroep gevraagd om de essentiële punten te benoemen waar rekening mee gehouden moet worden bij het maken van de uiteindelijke afweging over waar en of en onder welke voorwaarden er windmolens zouden kunnen komen in Zuidoost. Hij wenste de groep veel succes en wijsheid toe in de komende bijeenkomsten.

Wethouder Matthijs Sikkes-van den Berg voegde daaraantoe dat ze hoopten te laten zien dat er contact is tussen de aangrenzende gemeenten, om te voorkomen dat bewoners en de natuur onevenredig belast zouden worden wegens gebrek aan communicatie. De gemeenten die om de Diemerscheg heen liggen hebben regelmatig contact.

Een lid van de klankbordgroep herinnerde Dirk de Jager aan zijn uitspraak, gedaan op 20 april 2021, dat er geen windmolens geplaatst worden als er onaanvaardbare gezondheidsrisico's bestaan. De heer de Jager gaf aan nog steeds achter deze uitspraak te staan.

Belangrijk in de discussie over windmolens

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de kennismaking toegelicht wat zij belangrijk vinden in de discussie over windmolens (in Zuidoost). Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt een introductie in, maar geen compleet overzicht van, wat de deelnemers in deze discussie belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- De leden van de klankbordgroep maken zich zorgen over de gezondheid van omwonenden. Deze mag niet in gevaar worden gebracht door bijvoorbeeld geluidsoverlast van de windmolens. Ook de gehanteerde afstandsnorm, 350 meter tot geluidsgevoelige bestemmingen als woningen, leidt tot veel vragen. Leden vinden dat deze norm niet versoepeld had mogen worden.
- Ook werd opgemerkt dat bijvoorbeeld windmolens op de locatie langs de A9 bij de Diemerscheg zouden grenzen aan plekken waar veel huurwoningen zijn. Huurwoningen zijn vaker slecht geïsoleerd waardoor de impact op de omwonenden nog groter zal zijn.
- Daarnaast zijn er grote zorgen over de natuur in de omgeving, zoals bij de Hoge Dijk. Dit heeft betrekking op zowel de waarde van de natuur (bijvoorbeeld van het trekvogelpad) als op de recreatiefunctie voor mensen uit de omgeving, en met name bewoners van Zuidoost. Ook is verwezen naar het in ontwikkeling zijnde en reeds geplande natuurcompensatiegebied in de Bloemendalerpolder, 't Breedland, en de eendenkooi dat langs het Amsterdam- Rijnkanaal ligt in Weesp.
- Het is belangrijk dat er onafhankelijk aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd naar de gezondheidseffecten van windturbines. Leden van de klankbordgroep krijgen via de media mee dat er nog veel onbekend is als het gaat om de effecten van windmolens. Op landelijk politiek niveau is ingestemd door de Tweede Kamer met de motie Erkens/Leijten over onderzoek naar de effecten van verschillende afstandsnormen op de gezondheid en leefkwaliteit. De resultaten daarvan zouden mee moeten worden genomen in de verdere concretisering van de RES'en.
- Door een lid van de klankbordgroep werd geopperd om voor alle zoeklocaties een (pre-)MER uit te voeren, om deze informatie mee te nemen in het afwegingskader. De milieu-effecten voor alle locaties/zoekgebieden zouden bekend moeten zijn bij de raad voordat er besluiten genomen kunnen worden.
- Er is behoefte aan een totaaloverzicht van de plannen van de aangrenzende gemeenten in dit gebied. Ook toekomstige wijken en woningen moeten meegenomen worden in de gebruikte kaarten en tekeningen.
- Het is belangrijk om woningbouwopgaven in de omgeving, zoals Weespersluis (waarvoor een onherroepelijk bestemmingsplan is; circa 300 van de circa 3.000 woningen zijn reeds opgeleverd en bewoond), mee te nemen in de afweging. Ook voor die bewoners moet er in de toekomst een prettig en leefbaar woongebied zijn.
- De bewoners van buurgemeenten zijn geschrokken dat de gemeente de windmolens aan de grenzen van de stad plaatst, waardoor zij er juist last van hebben.
- De tuinders vinden het onrechtvaardig dat juist volkstuinders die het vaker minder goed hebben en baat hebben bij deze groene natuur, te maken krijgen met windmolens dicht bij hun tuinen. De volkstuinen leveren met elkaar een grote bijdrage aan de natuur en biodiversiteit in de stad. Vaak wonen tuinders een half jaar op de tuin. Ook gebruiken zij de tuinen voor vakantie dichtbij huis, omdat zij niet de middelen hebben om op vakantie te gaan of omdat zij ervoor kiezen om klimaatredenen.
- Jongeren moeten mee kunnen praten over hun toekomstige leefomgeving. De jongeren van JongRes onderschrijven de ambitie van de gemeenteraad. In Zuidoost zijn verschillende jongerentafels gehouden door JongRES om hierover in gesprek te gaan. Deze RES-jongeren ~~Ook zij~~ vinden het belangrijk dat er goed onderzoek wordt gedaan naar mogelijke gezondheidsrisico's. Bij uitsluitsel daarover vinden de RES-jongeren ~~zij~~ echter dat het mogelijk moet zijn om windmolens te plaatsen in een stedelijke omgeving.
- Door een lid van de klankbordgroep wordt het belangrijk gevonden om energie lokaal op te wekken omdat er lokaal steeds meer energie gebruikt wordt, bijvoorbeeld voor elektrische auto's.
- Een lid van de klankbordgroep gaf aan zorgen te hebben over hoe de instanties omgaan met de kennis over gezondheidsrisico's. Het wordt ervaren dat overheden omwonenden niet beschermen door bijvoorbeeld veiligheidsmarges in te bouwen, maar deze juist zo krap mogelijk definiëren. Niet de bewoners maar het doel zou vooropgesteld worden.
- Een ander lid van de klankbordgroep deelde de zorg dat de gemeente wil doorzetten en dat er enkel locaties overblijven waar weinig weerstand is, omdat bewoners daar minder invloed hebben.

- Het lokaal delen in het eigenaarschap wordt belangrijk gevonden. Er zijn zorgen dat niet de direct omwonenden mee kunnen profiteren, maar juist meer vermogende inwoners van de stad die niet de lasten van de windmolens ervaren. Het doel van 50% lokale participatie mag niet onrechtvaardig worden gebruikt.
- De suggestie wordt gedaan om voor alle zoekgebieden, voorafgaand aan de besluitvorming in de raad over het afwegingskader, een soort pré-MER uit te voeren, zodat de milieueffecten voor álle zoekgebieden meegewogen kunnen worden, vooruitlopend op het besluit om sommige zoekgebieden af te laten vallen en andere aan te wijzen als definitieve locatie.

Belangrijk in het participatieproces
De leden van de klankbordgroep hebben ook toegelicht wat zij belangrijk vinden in het participatieproces van de RES Amsterdam. Onderstaand staan de punten die ter sprake zijn gebracht door de individuele leden. Sommige, maar niet alle punten, worden gedeeld door meerdere leden. Deze lijst biedt hier een introductie in, maar geen compleet overzicht van wat de deelnemers belangrijk vinden. De punten staan op willekeurige volgorde.

- Bewoners uit Zuidoost moeten betrokken worden in het participatieproces. Belangrijk is daarbij dat er wordt geparticipeerd door een representatieve groep bewoners van Zuidoost. Zo moeten er bijvoorbeeld inwoners van de Surinaamse gemeenschap en sociale huurders deelnemen. Er werd opgemerkt dat de diversiteit van bewoners in de wijk niet terug te zien is in de klankbordgroep.
- Het belang van een democratisch proces werd benadrukt. Leden van de klankbordgroep waren zeer verbaasd dat er ondanks alle kritische geluiden toch zoekgebieden zijn aangewezen die op 350 meter van woningen liggen. Meerdere leden voelen zich niet als bewoners vertegenwoordigd in de discussie over windmolens.
- Participatie moet een eerlijk proces zijn waarin de gemeente oprecht naar bewoners luistert, hen zo vroeg mogelijk bij het gesprek betrekt, en hen op de hoogte houdt.
- Het mag geen 'check the box' participatieproces zijn. De leden willen echt invloed kunnen hebben. Zij willen de dialoog aangaan en dat het duidelijk is wat de uitkomst is van dit traject. Sommige leden zijn sceptisch over dit traject en anderen hopen dat de gemeente het vertrouwen juist terug zal winnen.
- Ook met belanghebbenden uit de omgeving van Amsterdam moet rekening gehouden worden.
- Jongeren moeten mee kunnen praten over hun toekomstige leefomgeving.
- Leden willen mee kunnen praten over of, waar en onder welke voorwaarden windmolens geplaatst in Zuidoost zou kunnen worden. Ze willen dat er plekken aangewezen kunnen worden die ongeschikt zijn.
- Het is van belang om kennis te delen over ervaringen en (lopende) onderzoeken met betrekking tot de ontwikkeling van windmolens. Daarbij moet in samenhang met andere gemeenten plannen gemaakt worden.
- Er is opgeroepen om naar alternatieven te kijken dan windmolens, bijvoorbeeld zonnepanelen en buurtbatterijen.
- De bijeenkomsten van de klankbordgroep moeten tijdig gepland worden. Ook moet ter voorbereiding de informatie voor de bijeenkomsten en de notulen van de afgelopen bijeenkomst op tijd beschikbaar zijn.

De klankbordgroep

Doel
In totaal zijn er zeven klankbordgroepen: Eén stedelijke, één per windrichting van de zoekgebieden (Nieuw-West, Noord, Oost en Zuidoost) en twee klankbordgroepen die de expertgroepen Natuur en Gezondheid begeleiden. In de klankbordgroep komen verschillende belangen en perspectieven samen. De leden van de klankbordgroep nemen deel op persoonlijke titel, tenzij hier zelf eigen afspraken over hebben gemaakt met een achterban. Zij vertegenwoordigen ieder een belang, een

perspectief. Het doel is niet om met de klankbordgroep tot overeenstemming of tot een eensluidend advies te komen, maar juist om de verschillende belangen en perspectieven te horen en een stem te geven in het proces. Ruimte voor dialoog om inzicht en begrip te krijgen in ieders perspectief.

Deze klankbordgroep brengt het perspectief van belanghebbenden in Zuidoost en aangrenzende gebieden in en geeft mee waar rekening mee gehouden moet worden in de afweging over windmolens en bij de participatie in de volgende fase. In de aankomende bijeenkomst zal de klankbordgroep het onderzoek naar de leefomgeving in Zuidoost bespreken en daar een reactie op meegeven. De klankbordgroep heeft aangegeven meer duidelijk te willen over haar rol.

Perspectieven

Aan de klankbordgroep is gevraagd of zij nog perspectieven misten in de groep. Zoals eerder benoemd zien de leden van de klankbordgroep de diversiteit van bewoners in de wijk niet terug in deze groep. Het Nederlands Platform Burgerparticipatie en Overheidsbeleid (NPBO) heeft de selectie van de leden van de klankbordgroepen gemaakt. Bij de selectie is de NPBO afhankelijk geweest van welke personen zich hebben aangemeld en daarbij mochten zij niet vragen naar of selecteren op basis van afkomst. Een lid van de klankbordgroep stelde voor om in ieder geval iemand van de Surinaamse gemeenschap in Zuidoost uit te nodigen om deel te nemen. Daarbij neemt Public Mediation contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst.

Spelregels

Voor de klankbordgroep gelden een aantal spelregels:

- Veiligheid (Chatham House Rule): alles wat in de bijeenkomst gezegd wordt mag worden gebruikt, maar niet herleidbaar tot persoon.
- Luisteren om te begrijpen en leren: bevraag elkaar en spreek vanuit uw eigen ervaring
- Representatie: vanuit belangenstroom, op eigen persoonlijke titel
- Communicatie en verslaglegging wordt gedaan door Public Mediation. Het verslag is niet woordelijk.
- Aanwezigheid: leden nemen zoveel mogelijk zelf deel aan de bijeenkomsten. In het geval dat vervanging nodig is, kan dit gecommuniceerd worden aan Public Mediation.

Proces en activiteiten reflectiefase RES wind Amsterdam

Het besluitvormingsproces van de RES wind Amsterdam is tijdens de bijeenkomst kort toegelicht door [redacted] (coördinator team RES Amsterdam). Dit proces bestaat uit de reflectiefase en de planvoorbereidingsfase.

Reflectiefase

Bij vaststelling van de RES 1.0 in mei 2021 heeft de gemeenteraad van Amsterdam een aanvullende ambitie van 50 megawatt opwekking door windturbines vastgesteld. Daarnaast zijn zoekgebieden aangewezen waar mogelijkheden worden gezien om windmolens te realiseren. De vaststelling riep een levendige discussie op. De gemeente heeft in reactie daarop een reflectiefase ingesteld. Hierin wordt extra de tijd te genomen om te luisteren naar de zorgen en behoeften van belanghebbenden in de stad en om alle informatie op stedelijk en lokaal niveau (per zoekgebied) te verzamelen, die later een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Waar moet rekening mee gehouden worden bij beslissingen over de plaatsing van windmolens in Amsterdam?

Hiervoor vinden verschillende activiteiten plaats gedurende de reflectiefase, die loopt tot april 2022:

- Een online raadpleging (PWE)
- Onderzoek naar de leefomgeving in workshops
- Expertgroepen die advies geven over de onderwerpen gezondheid en natuur
- Zeven klankbordgroepen: op stedelijk en lokaal niveau en voor de expertgroepen

gezondheid en natuur
- Evaluatie van de participatiestappen tot nu toe

Opmerking klankbordgroep
Het verbaast de klankbordgroep dat er geen zoekgebieden af kunnen vallen tijdens de reflectiefase.

Online raadpleging (PWE)
In de online raadpleging worden deelnemers betrokken bij een keuzevraagstuk. Door keuzes te maken, als het ware op de stoel van de bestuurder, kunnen ze voorkeuren aangeven, deze toelichten en eigen ideeën aandragen. Door een lid van de klankbordgroep werd opgemerkt dat toekomstige bewoners, van gebieden waar woningen gerealiseerd gaan worden, niet mee kunnen doen met dergelijke instrumenten. De ontwikkelaar kan wel op basis van de doelgroepen profielen maken van wat toekomstige bewoners belangrijk vinden.

Onderzoek naar de leefomgeving
In workshops hebben bewoners en andere gebruikers van gebieden, zoals ze er nu zijn, aan kun geven wat voor hen belangrijke kenmerken zijn voor hun buurt en welke effecten zij verwachten bij een windmolen in die omgeving. Op verschillende manieren is hierover gecommuniceerd: door te flyeren in de directe omgeving (om groepen te bereiken die eerder onvoldoende waren gehoord) en daarna via brieven en de netwerken van de stadsdelen. Op zaterdag 27 november vinden drie extra inloopworkshops plaats op drie locaties van de Openbare Bibliotheek in de stad.

In de klankbordgroep is opgemerkt dat de natuur- en recreatiegebieden die gepland staan in de Bloemendalerpolder van Weesp niet meegenomen worden in dit onderzoek, zowel niet in de vragen en kaarten maar ook in de antwoorden van deelnemers, omdat deze nog niet gebruikt kunnen worden. Windmolens in de zoekgebieden zouden echter wel een grote impact kunnen hebben op de ervaring en kwaliteit van die gebieden, Dit zal nu niet terugkomen in de resultaten van het onderzoek.

Expertgroepen Gezondheid en Natuur
Omdat er vele zorgen zijn over de thema's gezondheid en natuur en omdat de feitenkennis verschillend geïnterpreteerd wordt, zijn twee expertgroepen ingesteld onder leiding van onafhankelijke voorzitters. Voor de samenstelling van de groepen zijn experts voorgedragen door o.a. energiecoöperaties, Windalarm en bezorgde artsen. De experts gaan, voor de respectievelijke thema's, in gesprek over bestaande wet- en regelgeving, de milieueffectenrapportage en aanvullende onderzoeken en beleid. Het is niet mogelijk om ook in alle lokale klankbordgroepen de thema's gezondheid en natuur afzonderlijk te behandelen. Wel kunnen specifieke lokale aspecten hierin meegegeven worden.

De expertgroep gaat bepalen welke onderzoeken uitgevoerd moeten worden in de planvoorbereidingsfase, wanneer er in opdracht van een initiatiefnemer onderzoek wordt uitgevoerd op een specifieke locatie. Deze onderzoeken, vastgelegd in de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), worden uitgevoerd voorafgaand aan de vergunningverlening. Ook de NRD wordt ter inzage gelegd zodat eenieder daarop kan reageren.

Producten reflectiefase
De reflectiefase levert drie producten op: het afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance. Het afwegingskader en de richtlijnen komen bovenop het wettelijk kader dat er al is.

Afwegingskader
Alle informatie uit de activiteiten en uit eerdere inspraakrondes wordt gebundeld in een afwegingskader dat in januari 2022 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit afwegingskader wordt de informatie gebundeld die bestuurders en de gemeenteraad nodig hebben om een goede afweging te kunnen maken over de ontwikkeling van windturbines op een locatie in een

zoekgebied. Dit afwegingskader is geen beslisboom waar uitkomt of een locatie wel of niet geschikt is. Het biedt een overzicht van de kenmerken die belangrijk zijn om mee te nemen in de afweging over het wel of niet plaatsen van een windmolen. De vier hoofdthema's zijn: 1) leefomgeving, 2) maatschappelijke betrokkenheid en democratische legitimatie, 3) CO2-doelstelling en 4) samenhangend en betaalbaar energiesysteem.

De leden van de klankbordgroep hebben tijdens de bijeenkomst duidelijk aangegeven dat zij mee willen praten over het afwegingskader. Er zijn zorgen omdat dit aanstaande december afgerond wordt. De leden van de klankbordgroep willen dat de tijd wordt genomen om hierover met alle klankbordgroepen goed in gesprek te gaan. Het afwegingskader wordt in ieder geval behandeld in de stedelijke klankbordgroep. Er gaat gekeken worden of dit ook georganiseerd kan worden voor de lokale klankbordgroepen.

Handreiking participatie en sturing

Met de klankbordgroepen en expertgroepen wordt daarnaast gekeken naar wat belangrijk is als een initiatiefnemer zich meldt in de vervolgfase. Dit heeft betrekking op hoe belanghebbenden worden betrokken in het vervolg (waar kan de gemeente op toezien bij de participatie, zodat bewoners niet het gevoel krijgen dat zij er alleen voor staan en dat de gemeente zich terugtrekt), de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden en initiatiefnemers, en samenwerking tussen RES partners en mede-overheden. Deze richtlijnen voor participatie en governance worden gebundeld in een handreiking participatie en sturing.

Planvoorbereiding

Na de reflectiefase begint de planvoorbereiding. Daarin kunnen initiatiefnemers de gemeente benaderen met het verzoek om windturbines te ontwikkelen. Na het tekenen van een intentieovereenkomst moet de initiatiefnemer in die fase een participatieplan opstellen. Dat moet door het College van B&W goedgekeurd worden en vervolgens conform uitgevoerd worden door de initiatiefnemer. In deze fase worden in opdracht van de initiatiefnemer, na vaststelling van de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD), onderzoeken naar de effecten op o.a. natuur en gezondheid uitgevoerd. De resultaten van deze onderzoeken worden gebundeld in de milieueffectenrapportage (MER) en voorgelegd aan de gemeenteraad voor de vergunningverlening.

Volgende bijeenkomst en afspraken

In totaal vinden er zes bijeenkomsten plaats met de klankbordgroep Zuidoost. De volgende bijeenkomst staat gepland voor 1 december a.s. van 19.00 tot 21.00u. Tijdens deze bijeenkomst staat het onderzoek naar de leefomgeving (context mapping) in Zuidoost centraal.

Aan het eind van de bijeenkomst gaven meerdere leden van de klankbordgroep aan te twijfelen of het zin had voor hen om deel te nemen aan deze klankbordgroep. Dit kwam o.a. voort uit dat het nog onduidelijk was of zij als lokale groep input konden geven op het afwegingskader en dat zaken rondom gezondheid worden besproken in de klankbordgroep en expertgroep voor gezondheid. De zeven klankbordgroepen (stedelijk, vier windrichtingen, gezondheid en natuur) hebben in de reflectiefase elk een eigen focus. De stedelijke klankbordgroep kijkt hierbij vooral mee met zaken die voor de hele stad spelen, zoals de online raadpleging (PWE) en het afwegingskader. Bij de lokale klankbordgroepen ligt de focus op wat er in een specifiek gebied speelt.

Afspraken

- De komende bijeenkomsten vinden plaats op een later tijdstip, van 19.00 tot 21.00u.
- De presentatie van de bijeenkomsten worden gedeeld met de groep.
- Voor de volgende bijeenkomst wordt de meerwaarde en het doel van de klankbordgroep geagendeerd.
- Leden van de klankbordgroep kunnen vragen die zij tijdens de bijeenkomst niet meer konden stellen mailen aan [redacted]@public-mediation.nl
- Public Mediation en de gemeente gaan kijken of het afwegingskader ook in de lokale

klankbordgroepen besproken kan worden. [Inmiddels is duidelijk dat het afwegingskader tijdens de derde bijeenkomst van de klankbordgroep Zuidoost in december toegelicht en besproken zal worden.]

- Public Mediation heeft contact over het uitnodigen van een lid van de Surinaamse gemeenschap in Zuidoost voor de klankbordgroep.
- Public Mediation neemt contact op met de leden die ontbraken tijdens de eerste bijeenkomst.
- De toelichting van Populytics op de online raadpleging (PWE) wordt gedeeld.
- De MS Teams chat wordt geanonimiseerd opgenomen in het verslag.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Aanwezig (perspectieven)
Bewoners Weespersluis
Bewonerscommissie Eigen Haard HoefijzerPlus
Bewonersgroep Stammerdijk Diemen
Buurtbewoner Gein
Buurtbewoner Zuidoost
Diemerwind
GEM Bloemendalerpolder / Weespersluis
JongRES
Leesclub Zuidoost
StichtingErfAbcoudermeer
StopWindturbinesGein
Veenwind (de Ronde Venen)
Vereniging Gein3Dorp
Volkstuinvereniging Frankendael
Volkstuinvereniging Linnaeus

Dirk de Jager (Gemeente Amsterdam, Dagelijks Bestuur stadsdeel Zuidoost)
Matthijs Sikkes-van den Berg – (Gemeente Diemen, wethouder)
[redacted] – (Gemeente Diemen)

[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Gemeente Amsterdam, team RES Amsterdam)
[redacted] (Public Mediation)
[redacted] (Public Mediation)

Afwezig
Bewonersvereniging Holendrecht Oost
Buurtbewoner Holendrecht

Bijlage 2: MS Teams chat

[22/11/2021 16:50] Start meeting
[22/11/2021 16:58] [naam], mag ik vragen wat uw relatie is met Zuidoost? Ik heb uw naam niet doorgekregen
[22/11/2021 16:58] Ik ben er namens de GEM Bloemendalerpolder, verantwoordelijk voor de ontwikkeling van Weespersluis.
[22/11/2021 16:59] Dank [naam]!
[22/11/2021 16:59] [naam] stond voor ons op de lijst. Ik ben vandaag in zijn plaats.
[22/11/2021 17:00] Super! Ik noteer het
[22/11/2021 17:00] Wat was de vraag in de chat?

[22/11/2021 17:04] Beste allen, ik moet me helaas vanaf 18.45 laten excuseren vanavond

[22/11/2021 17:21] Mijn camera wil niet aan, ik weet niet waarom. Ik ben [naam], [redacted] van vtv Frankendael.

[22/11/2021 17:33] Dat is een heel goed punt; toekomstige woningbouw moet meegenomen worden

[22/11/2021 17:54] ik moet de bijeenkoimst helaas verlaten

[22/11/2021 18:00] Ik zou ook wel iets aan Ian willen vragen, maar dat komt misschien nog wel.

[22/11/2021 18:01] [naam], ik ga reageren op de chat, vind je dat goed?

[22/11/2021 18:02] Nou, ik vind het wel leuk als de anderen jouw reactie ook horen. Dus we houde je reactie tegoed?

[22/11/2021 18:05] Beste mensen, ik ga de chat nu verlaten. Goed gesprek en succes gewenst. Ben benieuwd naar de uitkomsten. Met vriendelijke groet, [naam].

[22/11/2021 18:05] Met alle respect voor de inzet van [naam], maar er zijn ook echte én belanghebbende jongeren die in Zuidoost wonen. Die zich net zulke zorgen maken over hun toekomst en een snelle transitie naar duurzame energie als [naam] en de meeste andere Amsterdammers. Gemiste kans om niet te werven onder de +/- 60.000 jongeren in ons stadsdeel!

[22/11/2021 18:17] Ik ga er ook tussenuit. Ter info: ik ben ambtenaar van de gemeente Diemen. Diemen heeft ook zoekgebieden voor windenergie in het Diemerbos. Ik was hier aanwezig om te laten zien dat Diemen en Amsterdam hierover ook ambtelijk goed onderling contact hebben. Verder wilde ik nog even laten weten dat ik altijd bereikbaar ben voor vragen [emailadres]. Ik wens jullie nog een fijne avond!

[22/11/2021 18:18] Ik laat mijn camera even uit, dan kan ik stiekem dineren , anders wordt het te kort op mijn sportles vanavond.

[22/11/2021 18:19] Alle argumenten die ik nu hoor, zijn ook al lang bij de gemeente bekend. Wat voegt dit platform nog toe?

22/11/2021 18:20] Ik ga zo even naar huis rijden. Kan dan niet spreken.

[22/11/2021 18:26] Ja, staat in beeld

[22/11/2021 18:29] Vraag aan [naam]: zou de Gezondheids Effect Analyse niet in een veel eerder stadium plaats moeten vinden? Dus voorafgaand aan de inschrijvingen van initiatiefnemers?

[22/11/2021 18:30] Wachten met besluitvorming tot er gemeenteraadsverkiezingen zijn geweest. De verwachting is b.v. dat GroenLinks zal worden weggevaagd vanwege houding van wethouder Van Doorninck.

[22/11/2021 18:34] @[naam], wij staan zeker voor het niet uitsluiten van andere kansrijke technieken. Maar de RES gaat over grootschalige duurzame opwek en bewezen technieken. Dat is in het geval van de RES zon en wind op land. De ambitie van de RES is ook tot stand gebracht door op die technieken te focussen. Wij vinden dat de ambitie die is vastgesteld door de raad hoe dan ook gehaald moet worden om ook de toekomstige generatie de mogelijkheid te geven om te wonen in Amsterdam / Nederland zonder natte voeten te krijgen. [22/11/2021 18:36]

@[naam], het is nog knap lastig om een groep jongeren te bereiken en te enthousiasmeren voor dit thema. In Diemen hebben we een jongere tafel gehouden over de energietransitie en jongerenparticipatie daarin. Er is toen een aangetekende brief gegaan naar 1000en de jongeren tussen 18-35. Uiteindelijke resultaat: 7 jongeren die kwamen inspreken. Andere middelen moeten worden ingezet om ook ons om tafel te krijgen. In grotere getale.

[22/11/2021 18:38] 27 november 3 inkoopworkshops in Zuidoost, Noord en Nieuw-West. Deze workshops vinden alle 3 plaats op een Openbare Bibliotheek (OBA) locatie:OBA Reigersbos, Rossumplein 1, 1106 AX Amsterdam
OBA Geuzenveld, Albardakade 3, 1067DD Amsterdam
OBA Waterland, Waterlandplein 302, 1024 NB Amsterdam
U kunt binnenlopen tussen 11.00 en 15.00 uur en meedoen door het (workshop) werkboek in te vullen.

[22/11/2021 18:38] @[naam]: ik help graag mee jongerenparticipatie in Zuidoost te organiseren.

Ik verwacht van de gemeente dan wel dat alle informatie over energie, verbruik, gezondheid, natuur etc. etc. op tafel komen.

[22/11/2021 18:39] komen=komt

[22/11/2021 18:42] Moet jullie helaas verlaten. dank en tot de volgende sessie!

[22/11/2021 18:45] Ik moet er helaas precies om 19u uit, het gebouw waarin ik zit sluit.

[22/11/2021 18:45] Moeten we de landel8jke regelgeving niet afwachten

[22/11/2021 18:45] Wij doen daar ook graag aan mee [naam]! Dus laten we het gesprek volgende week continueren

[22/11/2021 18:50] 1 december inderdaad

[22/11/2021 18:51] Waar gaan we het dan wel over hebben?

[22/11/2021 18:52] Ik moet er ook van tussen. Zou er iemand willen doorpraten dan kan dat via nh-zuid@jongresnederland.nl

[22/11/2021 18:57] Ik heb nog een aanvullende vraag over de NRD.

[22/11/2021 19:02] We worden in een fuik gedreven. Het afwegingskader zijn geen harde eisen, maar een opsomming van dingen die een rol kunnen gaan spelen. Daarna moeten de bewoners het alsnog uitvechten met de organisaties die windturbines willen plaatsen. Er worden geen zoekgebieden hiervan uitgesloten, ook Zuidoost niet!

[22/11/2021 19:04] U kunt de vragen aan mij mailen: [redacted]@public-mediation.nl

[22/11/2021 19:05] Ik moet echt weg. Ik zie alles graag via de mail verschijnen. B.v.d.!

[22/11/2021 19:06] Het is belangrijk dat Zuidoost wordt betrokken bij het algemene overkoepelende afwegingskader, aangezien meerdere zoekgebieden in Zuidoost liggen.

[22/11/2021 19:06] Ik onderschrijf helemaal de opmerkingen van [naam], maar komen de anderen ook aan bod? Ik heb een heleboel vragen, maar wil vooral weten wat het nut heeft van deze bijeenkomst. Er zijn 12 personen die allemaal aangeven dat ze geen windturbines willen. Wat wordt daarmee gedaan? Dat wil ik weten voordat ik weer een avond vrijmaak? Graag een helder antwoord voor volgende keer. Verder wil ik graag weten of de 17 Windturbines een ambitie zijn of een vaststaand doel? Er wordt gezegd ambitie, maar wethouder lijkt niet met minder genoegen te willen nemen. Ik wil weten waarom de gemeente een begrenzing aangeeft op het beschikbare budget? Verduurzaming mag iets kosten toch? Ik wil graag meegeven dat de Windturbines niet ten kosten mogen gaan van hoogwaardige natuur.

[22/11/2021 19:06] Vragen over de NRD: Daarop is inspraak mogelijk. Het is een vrij technisch document. Is het een idee om een toelichting te geven in de klankbordgroep, naast de formele inspraak? Komen er nog extra inspraakacitiviteiten op de NRD? Komt er een NRD per zoeklocatie of één NRD voor alle gebieden samen?

[22/11/2021 19:06] Motie erkens en leijten , hoe wordt deze meegenomen in het afwegingskader.

[22/11/2021 19:07] Ik moet nu ook weg.

[22/11/2021 19:08] Ik moet er helaas nu echt uit, tot de / een volgende keer!

[22/11/2021 19:16] Waarom zit IJburg in de stedelijke klankbordgroep als zij niet meer als zoekgebied meegenomen worden

[22/11/2021 19:19] Door wie, wanneer en op basis waarvan worden de exacte locaties en hoeveelheid windturbines bepaald?

[22/11/2021 19:40] Einde meeting